This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Elisha Jones

PRESENTED BY
THE HEIRS OF
ELISHA JONES
ASSOCIATE PROFESSOR
OF LATIN 1881-88

888
P2
S38
1870

PAUSANIAE

DESCRIPTIO GRAECIAE.

RECOGNOVIT

IOANNES HENRICUS CHRISTIANUS SCHUBART.

VOLUMEN SECUNDUM.

LIPSIAE
SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXX.

PRAEFATIO.

Liber VII.

II, 10. *Κυάρυτος* La; *Κυνάρητος* Bekker. tacite (e PcAg?) eumque secuti SW; *Κυάρητος* edd. rell. MVabLb. Apud Strabonem XIV, 1, 3. p. 939. A. 633. C. 93. Kr. Myuntis conditor nominatur *Κυδρῆλος* (*Κυδρῖλος* cod. F.). *Κυνάρητος* librarii correctura, *Κυάρητος* et *Κυδρῆλος* non nominis, sed scripturae diversitas esse videtur; confusae sunt literae *Λ* et *Δ*, *Λ* et *Τ*. — III, 1. Inter *Κρῆτας* et *Ράκιον* e Kayseri coniectura inserui *καί*, in reliquis Bekkerum et Dindorfium secutus; e confusa codicum lectione certi nihil potui eruere. — 6. *ἔκ τε Ἀθηνῶν* e Sylburgii coniectura Bekker. SW. Dind.; praeter necessitatem. — 7. Qui Pausaniae est *Κλέοπος* a Strabone d. l. *Κνῶπος* vocatur; de Erythris Steph. Byz. s. n. *Ἐρυθραί* refert: *ἐκαλεῖτο δὲ Κναπούπολις ἀπὸ Κνώπου*. — IV, 3. *διαβάντες ἐν τῇ Σάμῳ* habet quidem locum similem quo se tueatur, 3, 15, 3. *ἐλθόντα ἐν Σπάρτῃ*; at si respicimus lectionem variantem ad sequens (§. 4.) *ἐν τῇ Σάμῳ* haud improbabilis videtur coniectura priori loco haec verba correcturae margini adscriptae originem debere. Pro *ἀνεσώσαντο* praestat *ἀνεκτήσαντο*, quo deducit *ἀνεστήσαντο* in La. — V, 9. *ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πῖλον* Va SW Dind.; probat Creuzerus; *πόλιν* MR; *πόλον* rell. Deinceps *τοῦ ἔνδον ἀγάλματος* dedi; *ἔνδον τοῦ ἀγάλματος* edd. codd., eodem fortasse sensu; *ἐσελθεῖν* scripsi cum Bekkero SW Dind., e Siebelisii coniectura; *ἐλθεῖν* edd. rell. et codd. Cf. de hoc loco Z. f. A. 1850. p. 112 seqq.; 1849. p. 292. Welcker kleine Schriften III, 516 seqq. — 10. *Πίονος* codd. omnes; eandem formam habemus apud Plinium h. n. 5, 29, 31. (monte Pione), numumque indicavit Kayserus (Mionnet. Supplem. V. 141.), in quo *Πείων Ἐφεσίων*. Salmasius in Exerc. Plin. p. 568. b. *Πρίωνος* proposuit; *Πριονος* dedit Dind.; idem tamen in Praefatione p. XV. apud Strabonem et Pausaniam scribendum esse *Πρηών* iudi-

cat. Consentit Guil. Dindorfius, qui in Stephano Paris. s. v. *Πρίων* sic: „Straboni 14, 633. [vide Krameri notam ad h. l. p. 94.] *Πρηών* et *Πρηῶνος* ex cod. restituendum pro vulgato *Πριὼν*, *Πριῶνος*. Duplici vitio *Πίονος* apud Pausaniam 7, 5, 10. et monte Pione apud Plinium hist. nat. 5, 29, 31." Nostrum non est inquirere, num sit vitiosa nominis forma, sed num e rationibus criticis ad Pausaniam referri possit. — VI, 2. *τὸ μέγιστον ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς* solet Pausanias, ut v. g. hoc ipso segmento *ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς ἐδυνάστευον* et 7, 11, 7. Mox *Τέλλις* edd. recc. Vb(?)PcdAgLb; *Τέλις* La; *Τέλλης* edd. antiquae, M. Cf. Keil Analect. epigraph. p. 173. n. 1. Deinde *κτίσασθαι* dedi cum Sylburgio Clav. PcdAgLab; *κτήσασθαι* rell. — 3. Post *ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα* (aptius *τὴν ἐπὶ Ἑλλάδα*) delevi *ὁδόν* cum Bekkero MLb; circumscribunt Siebel. SW Dind. — VII, 5. *Φιλίππῳ δὲ τῷ Δημητρίου [τὰ φάρμακα] τόλμημα ἦν ἐλαφρότατον?* Ad praecedens *φαρμάκων* erat lectionis varietas *φάρμακα* (vide SW. not. 21.) quae margini adscripta in hunc locum se insinuavit. Verba circumscripta eiicere voluit Clavierius. — 6. Quod olim proposui *κλοιοὺς τῆς Ἑλλάδος* adhuc placet; cf. Plutarch. Flamin. c. 10. — 7. *Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων?* Etiam VIII, 4. *Μακεδόσι καὶ στρατιᾷ* aptius videtur. Hoc loco quid sit *ὅσα — ἐτάξαντο* non satis perspicio; „quaecunque adversus Macedones aut Syrorum exercitum decreverunt." Siebelis; decreta adversus exercitum? Mihi *ὅτι μὲν — ἐτάξαντο* placet. — VIII, 7. Locus vexatus; *ἐν Κυνὸς καλουμέναις Κεφαλαῖς ἐν λόγοις τὸ ἧττον ἠνέγκατο* codd.; *ἐν λόχοις*, *ἐν λόφοις*, *εὐλόγως*, *οὐκ ἀλόγως*, *ἐν ὀλίγοις* (Emperius), *οὐκ ἀδήλως* s. *οὐκ ἀμφιβόλως* (Kayser); deinde *τὸ κρεῖττον*, *τὸ ἴσον* sunt coniecturae virorum doctorum. Polybius, quem auctorem sequi videtur Pausanias, libro 18, 5. sic: *οἱ γὰρ προειρημένοι λόφοι καλοῦνται μὲν Κυνὸς κεφαλαί*; unde Pausaniae restituo *ἐν Κυνὸς καλουμέναις κεφαλαῖς λόφοις*; cf. Plutarch. Flam. c. 8. Steph. Byz. s. n. *Κυνὸς κεφαλαί*. Iam sequens *ἀλλά* negationem flagitat, *οὐ τὸ ἧττον ἠνέγκατο*, *ἀλλὰ . . .*, ita ut *τὸ ἧττον φέρειν* opponatur cladi internecivae; *κατὰ δύναμιν* restitui e vestigiis codicis La (*καὶ δύναμις*); *καὶ δυνάμεσιν* rell.; *οὗτος ὁ Φίλιππος* cancellis circumscripsi, non aeque *αὐτὸς* (cf. Kayser.), quod cum vi quadam positum est; recte, nam dextrum cornu, cui praeerat Philippus, bene rem gessit. Conf. loci supra laudati Polybii et Plutarchi.

Deinceps *ἐς τοσοῦτον ἐκρατήθη* scribendum videri, recte observat Kayserus; minus necessarium puto quod idem proponit *ἀλλ' ἅτε δὴ* et *ἐξαγαγεῖν*, hoc tamen admodum esse probabile non nego. — IX, 1. *τὰ* circumscripsi; ante *πάντα* ponit Dind. — 2. Fortasse *ἀνελθοῦσιν* et segmento 4. *ἀνιέναι* scribendum; certe hoc Pausaniae de Romam proficiscentibus solemne est. — 3. *ἐσελθόντες*? — 5. Inter *Λακεδαιμονίους* et *ἐς τὸ Ἀχ.* desideratur articulus; vid. c. XI, 3. — 7. *Τόδε* (*τάδε, ταῦτα*) *μὲν δὴ ἐς τοσοῦτον ἐπράχθη* constans Pausaniae usus postulat. — X, 2. *Φίλαγρος* Palmer. Wesseling. Valcken. Siebel. Dindorf.; *Φίλαβρος* codd. praeter Vb, in quo *Φίλαυρος*. Deinceps fortasse cum codd. omnibus scribendum erat *δι' Ἀλευάδου*. Cum Dindorfio (praef. p. X.) *Τιμαγενίδας* scribere nolim, quum ex Herodoto 9, 86. ionicam nominis formam hausisse videatur. — 5. *ἐκρατήθησαν, παρὰ δὲ τὸ ἔργον χιλίων φονευθέντων* scripsi et distinxi; *παρὰ τὸ ἔργον* dictum est ut *παρὰ τὴν μάχην* 1, 32, 4.; *ἐκρατήθησαν* (*ἐκράτησαν*), *παρὰ τὸ ἔργον, χιλίων δὲ φονευθέντων* edd. codd. — XI, 3. *ὡς* ante *πλείστας* notat Dind. (cf. praef. p. XXVI.); at unde ortum est? Mihi *ὡς πλείστας* explicatio videtur ad *ὁπόσας ἐστὶν οἷός τε*. — 6. *αὐτὸ εἰργασμένους*? — 7. Post *Ἀχαιοὺς* hiare sermonem post SW. vidit Dind.; quod inter *σφισιν* et *Ἀχαιοῖς* edd. habent *ἐδέοντο*, expunxi cum Bekkero et (praeter Vb) codd. omnibus; circumscribunt SW Dind. — 8. *τῆς βοηθείας*, quod e margine, sensu inepto, huc irrepsit, notavi et capitis sequentis initio post *γενομένης* reposui. — XII, 2. *εἶγε καὶ Καλλικράτην κ.τ.λ.* Locus corruptus; ante *ὑπερῆρεν* codd. habent *μέν*; Kayserus alterum *Καλλικράτην* expungit, et *ὁ δὲ ἐλάσσων* scribit. Utrumque probo. — 9. *σχολαιτέρα* Bekker PcLab; *σχολετέρα* Ag; *σχοτλοτέρα* Vb; *σχολαιοτέρα* rell. — XIII, 4. *τῆς Σπάρτης* glossema manifestum; *τεῖχος εἰς Σπάρτην* PcAgLb, quod librarii laevigantes in *τῆς Σπάρτης* mutarunt; utrumque copulat La *ἐς τὸ τεῖχος εἰςπῆρξε τῆς Σπάρτης εἰς Σπάρτην, νῦν δὲ*. Etiam *ὑπῆρξεν ἄν* suspectum est; omittunt haec verba MPcAgLb; eorum fragmentum loco alieno servavit La; quare notanda verba, et indicanda lacuna videtur, nisi fortasse *ἐσέδραμεν ἄν* malis. — 7. *μεμνηκυίας δι* * * * *ας ὅμως* scripsi, praeter lacunae signum, cum MPc AgRLab (*διᾶς* Pc, *δι' ἃς* MRAgLab); quod ante *ὅμως* Va, post *ὑπερβῆναι* Vb inserunt *πείθει*, id expunxi cum MRPcAgLab. Quomodo explenda lacuna mihi videatur dixi in SW. T. 1, p. XLIII; possis

etiam: *μεμενηκυίας* *** [*Μεναλκί*]*δας ὅμως τὰς σπονδὰς ὑπερβῆναι.* Praestat certe locum relinquere lacunosum, quam obducere lacunam cum codice interpolato. Cf. Franz in Berl. Jahrbb. f. wiss. Kr. 1841. p. 218. — 8. *ἑαυτοῦ νῷ* uncis circumscribunt Siebel. SW. Dind.; *ἄν* om. PcAg; eius originem aperit La, in quo *ὡς ἀν-* (fin. pag.) *ἀνθρώπων.* — XIV, 1. Lacuna fortasse nihil aliud hausit quam *ὁ δὲ*, ut recte suspicatur Kayserus. — 3. *Θεαρίδαν* e Polyb. 38, 2. Clav. Dind.; *Θερίδαν*, *Θέριδαν*, *Θεριδαν*, *Θερίδα* codd. — XV, 1. *φθάνῃ* Emperius; *φανῇ* edd. codd. — 5. *ἐς τοσοῦτο* e Siebelisii coniectura; *ἐς τοῦτο* edd. codd. — 7. Post *βούλευμα* repetendus videtur articulus. — XVI, 2. *πρὸ* post *σταδίοις* melius abest; mox post *ἐπιτίθενται* expunxi *τοῖς*, ut in SW propositum a Dind. probatum est. — 4. *καταστάντες* Sylb. codd.; *καταστάντα* A; *καταστάντος* Sylb. Bekk. SW. Dind. — 10. *καὶ τὸ ἐν τῇ ὑπερορίᾳ* La; *καὶ τὴν ἐν τῇ ὑπερ.* VabAgLb; *καὶ γῆν ἐν τῇ ὑπεροῤ.* rell. — XVII, 2. *Λακεδαιμονίοις δὲ Ἐπαμ.* — *τὸ Ἀχαικόν.* Locum corruptum intactum reliqui; *Λακεδαιμονίοις* LaPcd; *Λακεδαιμονίους* rell. Pro *καὶ εὐθὺς* in SW scriptum erat, approbante Creuzero, *κλῆματίς*, quod a literis non nimis remotum quoad sensum absque controversia est aptissimum: ut ex truncata arbore sarmentum saepe redivivum surgit, ita a Graecia depressa Achaeorum imperium. Sylburgius pro *ἐγένετο* proposuit *ἐσίνετο*, idque recepit Dind.; contra pugnat Kayserus; non mutandum esse *ἐγένετο*, sed inserendum *συμφορά* vel *ὀλέθρου αἴτιος*; utrum sit facilius alii videant. Deinde idem (Z. f. A. 1849. p. 296.) pergit: Weiterhin traf eher Buttmann mit *αὖου* das Rechte, als SW mit *κλῆματίς*, sowohl darum, weil man, wenn letzteres geschrieben wird, *τὰ πλείονα nicht ohne Zwang* auf das fernerstehende *λελωβημένου* bezieht [quod mihi quidem in mentem non venit; ego copulo *τὰ πλείονα ἀναβλαστάνει*], als auch weil der erste Blick schon zeigt, wie leicht *αὖου* in *εὐθύ* überging. Ne quid dicam de hac facilitate, scire velim qualis nunc sensus his verbis insit; Achaeorum imperium surgere conatur quasi e truncata et maiori ex parte arida arbore? Dindorfius (praef. XXXII seq.) recipit Buttmanni *αὖου* et tres Pausaniae locos profert, in quibus *αὖον ξύλον*, unum in quo *αὖα δέρματα* commemorantur; cui bono id fecerit, non expiscor. Deinde idem *ὅτε* mutat in *ὀψέ*, „quod adverbium non infrequens apud Pausaniam“ (sequuntur exempla); rei veritatem non negans argumen-

tationis desidero vim atque valorem. — 5. *σταδίους ὅσον τε τριάκοντα ἀπέχουσα* SW Dind. (*τε τριάκοντα* e Bekkeri coniectura); *ὅσον τετρακοσίους* AgPd; *ὅσον τε τριακοσίους* AVbPcLa; *ὅσον περὶ τριακοσίους* MVnLb; *ὅσον περὶ τετρακοσίους* Va. Deinde *ἀπέχουσα* Va; *ἀπέ τοῦ* (sic) M; *ἀπέχει* rell. Correctura *ουσα* margini adscripta ad verbum numerale relata cum hoc coaluit et sic duplex vitium procreavit. Mox *Σουλπίκιος* Palmer. Dind. (cf. Praef. p. XXXII.); *ταύτης οὐλιμπικος* La; *Οὐλυμπικός* rell. Cf. Hermann de Graeciae post captam Corinthum conditione p. 7. n. 15. — 7. *Ἀχαιοῖς* PcdAg; *Ἀχαιοῖο* MVa Vn Lb; *Ἀχαιὸς* AVb La. Hoc probat Kayserus, *θῆν'* non tertiam, sed primam personam esse existimans. — 9. *Ἄττης δὲ ὅστις ἦν — ἐξευρεῖν.* Recte in his verbis offendit Kayserus, minus tamen placet quod proponit *οὐδὲν ἀναντίρρητον*; fortasse *ἀπόρρητον ὄν*, absolute dictum. De toto hoc loco conferendus est Schneidewin. Philolog. III, 256. — 10. *δήσαντες* quod propositum erat in SW recepit Schneidewinus, probavit Creuzerus (Mythol. ed. tert. II, 375. n. 1.); *δείσαντες* edd. codd. „Liber ex setis scientissime complicatis unum plantae iniicit laqueum, parte altera proles cum ipsis genitalibus occupat.“ Arnob. 5, 6. p. 418. Hildebr. — XVIII, 1. *Σταδίους ὅσον τε* scripsi; *σταδ. τε ὅσον τε* R; *τε ὅσον* AMVabPcAgLab; *δὲ ὅσον* Sylb. edd. recc.; *δὲ ὅσον τε* SW; idem voluit Bekker. Mox *ἐλάχιστόν σφισι δεῖγμα* dedi, *ἐλάχιστον* cum La; *ἐλάχιστά σφισι δείγματα* rell.; in sequentibus *ξενίων* ab La omissum cancellis circumscripsi. — 2. *καὶ ἀρόσαι διδαχθείς* Kayserus; mihi *οἰκίσαι πόλιν* et *ὠνόμασεν Ἀρόην* copulanda videntur. — 4. *ὑπὸ Τιτάνων* Clav. Bekk. Dind.; *ὑπὸ Πανῶν* edd. rell. et codd. Deinde verba *τῆς Μεσάτεως τὸ ὄνομα* quid sibi velint, non intelligo; fortasse post *κίνδυνον* hiat oratio. — 10. Malim *τεκμαίρομαι.* — 11. *καὶ ἐς ἑκκαίδεκα ἕκαστον*; male sibi respondent *καὶ* et *ἕκαστον*; in La scriptum est *ἑκκέδεκα*; fortasse in codice antiquo eadem scriptura et correctura superimposita vel margini adscripta procreavit ineptum illud *καί.* — XIX, 2. *ὑπηγάγετο* A MVa Vn Lab et Pc pr. man.; *ἐπηγάγετο* Bekk. SW Dind. Pc corr. Ag Vb. — XX, 2. *στεφάνους μὲν τοὺς ἀσταχύων?* — 3. Fortasse . . . *παρὰ τὸν Θρόνον, τῆς τε Ηρας ἄγαλμα. Τοῦ Ὀλυμπιουπέραν.* — 7. *κατ' αὐτὴν τὴν διέξοδον* scripsi; *κατὰ ταύτην τὴν διέξοδον* (*ἔξοδον*) edd. codd.; *κατὰ τὴν ταύτῃ ἔξοδον* voluit Siebel. — 8. *ἐν Μεσόᾳ — ἐκ Μεσόας* est error in nomine sive Pausaniae, sive librariorum. De Mesoa Laconica

cogitari nequit. — XXI, 4. *ἔργῳ* Sylb.; placet. — 6. *Τοῦ θεάτρου — ἀγάλματα.* Locus vix sanus, fortasse mutilus. Kayserus ante *γυναικὸς* inserit *ὑπό*; at plura excidisse videntur. — 9. *ἵππων τε δωτῆρα*; lectio vitiosa, incerta medela. „Equidem ex h. Hom. 21, 5. corrigam *δμητῆρα*, quod tantum ad *ἵππων* pertinet. Substantivum enim quod in altero versu sequeretur, quo referendum esset *νεῶν* omisisse videtur Pausanias, de priore tantum sollicitus.“ A. Hecker in Schneidewini Philologo III, 488. Idem iam invenit Prellerus (Pauly Real-Encyclopaedie s. n. Neptunus. p. 553. not.); at eiusmodi omissio sensum mancum efficiens apud Pausaniam est sine exemplo. Lobeckii coniecturam *ἵππων τ' ἰδυντῆρα* (Paralipom. p. 429.) probat Kayserus; non placet versus male sonans. Quidni *ἵππων μὲν δωτῆρα*? — 10. *πεποιημένα Ἄρεως, τὸ δὲ Ἀπόλλωνος· καὶ Ἀφροδίτης, ἧς καὶ πρὸς τῷ λιμένι τέμενος, λίθου* scripsi et distinxi ex auctoritate codicis La, nisi quod hic *οἷς* habet pro *ἧς*; in SW. scriptum est *πεποιημένον* e coniectura, *οἷς* cum La et sine distinctione post *Ἀπόλλωνος*; secutus est Dind.; *πεποιημένον* Lb; *πεποιημένα* edd. codd. rell.; *Ἀπόλλωνος· καὶ Ἀφροδίτης καὶ πρὸς τῷ λιμένι δέ τι τέμενος· λίθου* Bekk. PacdAg et omisso posteriore *καί* AMVab; *δέ* om. AgLa; mutilam esse suam lectionem vidit Bekkerus. — XXII, 2. *ἔχων καὶ γένεια* dedi cum AMVabAg; *ἔχον* edd. rell. PcdLab; deinde *προσέχονται* Schneider. Dind.; *προσέχοντες* edd. rell. codd. — 4. *ἐστιν. Ἑρμοῦ νᾶμα* scripsi, iam monstrante Valckenario (Diatr. p. 289.), cuius ingeniosam coniecturam *ἐστιν Ἑρμοῦ· Ἑρμοῦ νᾶμα* laudant Clav. Siebel. Bekker. Creuzerus (Mythol. III, p. 503. n. 1.); *ἐστι τοῦ Ἑρμοῦ· Ἄμα* edd. codd. Sic *Νυμφῶν νᾶμα* Plat. Phaedr. p. 278. B. — 5. *Φυλοδαμείας* Dind. Ag.; *Φιλοδαμείας* rell. — 6. Hoc loco et 6, 12, 9. 7, 6, 1. codices omnes sibi constant in *Τρίτεια* s. *Τριτία*, ne unus quidem per *αι* scribit nomen; eadem constantia *Τριτία* offerunt codices Strabonis 8, 3. p. 112. 113. Kram., Tritia codd. Ciceronis ad Attic. 6, 2. In *Τριταία* consentiunt libri Herodoti et Polybii. Nomen gentile §. 9. codices omnes scribunt per *αι* (*Τριταιεῖς* Vb; me quasi nolente impressum est *Τριτεεῖς*); apud Strabonem *Τριτιέων* meliores pag. 112. l. 11., *Τριταιεῖς* ut videtur omnes p. 202. l. 13. Stephanus Byz. habet *Τρίτεια* et *Τριταία*, de duabus urbibus. (Cf. Meineke p. 637.) Utraque forma etiam in Achaica urbe in usu fuisse, gentile vero ab altera derivatum praevaluisse videtur, cuius rei plura

obvia sunt exempla. — XXIII, 3. *λουομένοις* (*λουμένοις* e Siebel. coniectura dedit Dind.) usque *γίνεσθαι* a glossatore profecta videntur; dissentit Kayserus. — 4. *δὲ* om. La; deinceps *ἐς τὴν θάλασσαν ἔχει* est contra usum Pausaniae, qui *ἀνέχει* dicere solet; *ἀν* absorptum a praecedenti terminatione — *αν*, et margini adscriptum se insinuavit post *ἀθάνατον*, (*ἀθάνατον ἂν* PcAgLb.). — 5. *Μειγανίτας* MVbAgLab; *Μαγανίτας* Va; *Μεγανίτας* edd.; nomen vix sanum. — 8. *Τγιείάν τε ὀνομάζεσθαι*; locus corruptus; cf. 2, 11, 6. — 9. *καὶ Ἥρας ἐστιν ἄλλος* scripsi; *ἄλσος* edd. codd.; eadem confusio saepius redit, ut 2, 13, 5. 7, 27, 12. 9, 8, 1 et 2, 29, 1. Mox *ἢ ἂν — ἔχῃ* scripsi cum Dind. e Bekkeri coniectura; *ἢ ἀεὶ — ἔχει* est alia Bekkeri coniectura; *ἢ ἂν — ἔχει* edd. codd. Deinde *ἔχων* dedi cum codd. omnibus (silet Pc); *ἔχον* edd.; constructio haec frequentata Pausaniae. — 10. *κατευθὺ τῆς ἐσόδου* malit Siebel. Allg. Lit. Ztg. 1839. p. 264., haud improbabili coniectura. Deinde scripsi *θεοὺς — ἐξ Ἄργους* e Buttmanni auctoritate cum Bekk. SW. Dind.; nolo tamen negare aptius esse quod a Palmerio et Siebelisio propositum est *Ἀργείους*; illud propius accedit ad literas; *ἐσακτοὺς* Kuhn. Clav.; *ἐπακτοὺς* Porson.; *ἐς αὐτοὺς* edd. rell. et codd. — 11. *ἀνηλωμένα* et *οὕτω* pro *αὐτοὺς* Kayserus; utrumque placet, nisi fortasse pro *αὐτοὺς* malis *αὐτά*. — XXIV, 2. *Κόρης — τῆς Δήμητρος* scripsi; *Κόρη — τῆς Δήμητρος* codd.; *Κόρῃ — τῇ Δήμητρος* edd. — 3. *ἄλλα τοιαῦτα* codd.; *ἄλλα τε καὶ τοιαῦτα* edd. — 5. *διαμεμένηκε* Porson.; *διαμεμενηκέναι* edd. codd. — 8. Pro *ὑφήγησις* scribendum fortasse *φύσησις*. — 10. Vel expungendum est *ἢ* post *μᾶλλον* cum Emperio, vel scribendum *τέκτονες*. — 11. *εἰ — ὠθοῖτο*, locus corruptus; pro *εἰ* codd. habent *εἴη*; *ὠθοῖτο* omittunt omnes praeter Vb; silet M. — 12. *ἀνακλίνουσαν* scripsi, ut §. 10. legitur; *ἀνακινοῦσαν* edd. codd. — 13. *Τοιοῦτό γε — τοῦ ὄρους*; locus desperatus, vix sanandus; coniecturis in SW expositis addantur Prelleri et Kayseri conamina in Z. f. A. 1849. p. 299. — XXV, 8. *ὁδεύσαντι — κεῖται*; Locum conformavi secundum coniecturam meam in SW. T. II. p. XXIV. propositam, a Kaysero probatam; *ἐς Βοῦραν ἀποτραπέσθαι· θαλάσσης δὲ ἐν δεξιᾷ καὶ ἡ Βοῦρα ἐν ὄρει κεῖται* edd. codd. — 10. *μαντεία* scripsi; *μαντείας* edd. codd.; post *ἔστιν* expunxi *λαβεῖν* cum VaPcAgLab. — XXVI, 1. *Αἰγειρατῶν — Αἰγείρων*; nihil mutavi, malim vero *Αἰγειρατῶν* utroque loco; ubique enim apud Pausaniam est *ἡ Αἴγειρα*,

contra quem usum constantem nihil proficere videmur si in alio scriptoris cuiusdam loco longe dissito *τὰ Αἴγειρα* invenitur. Apud Stephanum Byz. s. n. *Φενεός* pro *Αἰγείροις* Meinekius suspicatur *Αἰγείρᾳ*; praeter hunc locum *ἐν Αἰγείροις* legitur adhuc ap. Plut. Quaest. gr. extr., sed de loco quodam in Megarensium finibus. — 2. *Ἰώνων ἔτι οἰκούντων* adhuc placet. — 10. Mendum latet in verbis *οὐδὲ ἀεὶ ᾠκεῖτο καὶ Ἰώνων ἔτι ἐχόντων*; scripserim equidem *ὃ δὲ ἀεὶ ᾠκεῖτο*. — 14. Genuinum nomen navalis Pellenensium *Ἀργοναῦται* fuisse videtur, quo deducit nominis interpretatio et scriptura codicis La, *Ἀργοστοναῦται* et *Ἀργοστοναυτας*. — XXVII, 5. *εἰκόνας ... τὴν μὲν* Clav. Siebel. SW. Dind. PdAg; *εἰκόνα ... τὴν μὲν* edd. rell. MVabLbPc. Quum utraque structura Pausaniae sit familiaris (vid. ad 9, 11, 4.), lectio codicis La vero ambigua, praeferendum est *εἰκόνα*.

Liber VIII.

I, 1. *Μοθώνην* La; sic 4, 3, 10. 4, 24, 4. 4, 18, 1. 4, 23, 1. 4, 35, 3; *Μεθώνην* edd. et rell. codd. — 2. *τῆς δὲ γῆς — εἰσιν ὅροι*; absurda haec descriptio a Pausania profecta non est; post *ἐκβολὰς* haec fere excidisse videntur: *τὰς ἐκβολὰς (ἡ Τριφυλία ἐστι καὶ τῆς Νέδας αἱ ἐκβολαὶ) πρὸς τὴν Μεσσ.*, s. *τὰς ἐκβολὰς (ἡ Τριφυλία ἔχεται καὶ Λέπρεος, τῆς δὲ Νέδας αἱ ἐκβολαὶ) πρὸς τ. Μεσσ.* Deinde *Δυμαίων εἰσὶν ὅμοροι* e Steph. Byz. s. n. *Δύμη* esse recipiendum recte observat Kayserus; *Δυμαῖοί εἰσιν ὅμοροι* Siebel. SW. Dind.; *Δυμαίων εἰσιν ὅροι* codd. et rell. edd. — 5. *δερμάτων τῶν ὀΐων* placet. — III, 3. *Θυραιάτα τούτου* codd.; *Θυραίου τούτου* e cap. 35, 7. Sylburg. edd. recc.; variat nominis forma. — 7. *ἐσορῶντα* codd.; correxerunt ex Homero edd. recc.; at cur non correxerunt v. g. 9, 41, 5? Deinde *ἀστέρες ἢ ἐπὶ τιμῇ*? — IV, 9. Displicet *γυνὴ γυμνή*; „*γυμνὴ*, ut quae nuda e mari enataverit" Siebel., quod unde resciverit nescio; mihi *γυμνή* vel e dittographia, vel ex *μένη*
hac scriptura *πεποιημενον γυνή* = i. e. *πεποιημένη γυνή* ortum videtur. — V, 3. *Ἀλέᾳ δ' ἀνέθηκεν Ἀθηνᾷ* satis speciosa Spengelii (Rhein. Mus. N. F. V, 362.) est coniectura; at cf. A. Hecker. Comment. crit. de Anthol. p. 100. — 6. *ἐπὶ τρίτης — γενεᾶς* Emperius; placet. Deinceps *τε τὰ ἐς* scripsi; *τε ἐς* codd.; *τὰ ἐς* Clav. Siebel.;

δὲ τὰ ἐς Sylb. Dind. — VI, 4. πρὸς μὲν Ὑσιῶν ἡ ὑπὲρ τὸ ὄρος? — VII, 7. δῆλά ἐστιν Ἀλεξάνδρου θάνατος codd.; δῆλός ἐστιν ὁ Ἀλ. θάνατ. Bekker. SW. Dind.; recte Ἀλεξ. θάν. damnat Siebel.; cf. Hall. Lit. Zeit. 1840. p. 751. — 8. Malim τῶν ἐς Γλαῦκον. — VIII, 4. φαίνεται οἰκήσας ἧ Πόλιν (s. Πτόλιν) ὀνομάζουσι? cf. cap. 12, 7. — IX, 2. Ἐπιδώτου καλουμένου scripsi; idem vult Kayserus; Ἐπιδ. καλούμενον edd. codd.. — 5. Ἀντινόην Palmer. Clav. Siebel. coll. cap. 8, 4, 5. (cf. Hall. Lit. Zeit. 1840. p. 751.); Αὐτονόην edd. rell. codd. — 6. καὶ ἄγαλμα ἐλείπετο Goldhag. Clav. Siebel.; ἀγάλματος SW Dind. e coni. Bekkeri; ἀγάλματα codd. — 8. ἔργον ἔχει Sylburg. Valeken. Kayser.; εἶχε edd. codd. — 9. Διομένειαν s. Λεωμένειαν Meineke (Z. f. A. 1845. p. 1067.); Δεομένειαν edd. codd.; καὶ ante Μαντινεῖς expunxerim. — X, 2. οὐ πρόσω ς σταδίων A. Schäfer (Rhein. Mus. N. F. V, 61.). Coniectura speciosa, comprobata a Kaysero et Curtio (Peloponn. I, 268. n. 9.), quam tamen neque loci interpretatio postulat, neque rationes criticae suadent, quum apud Pausaniam omnes conjecturae e signis numeralibus derivatae, suspectae sint fidei. — 4. Ὀσογῶα scripsi ex auctoritate titulorum Mylasensium et Strabonis; cf. Böckh. Corp. Inscr. II, p. 476. N. 2693. 2700. Hentzen in Bullet. dell' Inst. archeol. 1849. p. 187. Kramer. ad Strabon. 14. p. 136. Meineke Vind. Strab. p. 226; Ὀγώα, Ὀγῶα, Ὀγῶνα edd. codd. Mox ἄνεισι καὶ SW. Dind.; damnat Franz. (Berl. Jahrbb. 1841. p. 216.); ἄνεισιν edd. rell. codd. — 7. Ante συγκειμένου expunxi τοῦ cum Bekk. PcAgLa, post hanc vocem αὐτῷ cum AgLa; utrumque uncis notant SW Dind. — 10. ὅτ' ἐς Ἴλιον ἦλθ' Ἀγαπήνωρ. Kayser. — XI, 4. Fortasse: τούτων· ὁ δὲ Φοίζων. Nomen suspectum. — 5. τὰ ἱππικὰ τὸ Ἀθ. Bekker. PcAgLb et ut videtur La; τὰ ἱππ. τῶν Ἀθ. rell. — 6. θάψαντες ἔνθα ἔπεσε καὶ ἀναθέντες εἰκόνα A. Schäfer d. l. p. 61.; accederem si scriptum esset τὴν εἰκόνα. — XII, 1. Verba Ἀρκάδων δὲ ἐν τοῖς δρυμοῖς — φελλὸν ὀνομάζουσιν omnino aliena sunt ab hoc loco; apte collocantur cap. XI, 1. post διὰ τῶν δρυῶν. — 2. ὀνομαζόμενον Ἀλκιμέδοντος Kayser; placet. — XIII, 6. τῶν κατειλεγμένων πόλεων scripsi; ταῖς κατειλεγμέναις πόλεσι edd. codd.; dativus a librario repositus est autumante haec pendere ab ὑπόκειται, quod est contra regionis naturam. Deinde Καφυαί et capitis sequentis segmento primo Καφυαῖς, Καφυῶν e Sylburgii coniectura scripserunt Siebel. (ed. min.) Bekker. SW.

Dind., pro eo quod codices habent *Καρναί*. Factum nolim; sed vide quas turbas excitet Curtius in libro suo praestantissimo: „Sylburg hat *Καφναί* geschrieben, und diese durch keinen vernünftigen Grund (bona verba, quaeso!) gestützte, allen Handschriften fremde (quae omnium coniecturarum indoles esse solet), der Lage der Orte durchaus widersprechende Lesart (in ipsius Curtii carta Caryae situ iusto indicatae non videntur) haben J. Bekker, sowie SW aufgenommen. Die Stelle beweist recht deutlich, wie unmöglich es ist, ohne Kenntniss des Landes den Text des Pausanias kritisch festzustellen." (Peloponn. I, 214. n. 23.). Idem in Indice s. n. Pausanias: „Texteskritik des Pausanias ohne Ortskenntniss unmöglich." Frustra igitur desudarunt omnes qui hucusque in emaculando Pausania operam collocarunt; placeat aliquando viro in his regionibus versato laborem suum bono scriptori dicare; ab eodem exspecto interea interpretationem verborum *ταῖς κατειλεγμέναις πόλεσι*. — XIV, 3. *τὸ ἕλυτρον* Schneider. Siebel. Curtius (Pelop. I, 210. n. 2.); τὸ om. edd. codd. — XV, 1. Scribendum puto *καὶ τὰ παρὰ σφίσι*; expungere *τὰ αὐτά* malit Kayser. — 3. *ὑποχθονίους* Kuhn. Clav. Siebel. SW. Dind.; *ἐπιχθονίους* edd. rell. codd. — XVI, 1. *Γερόντειον κατ' αὐτὴν τὴν ὁδόν*? — 3. *χόρῳ Δαιδάλου, ποιηθέντα σοφώτερα οὐ θεασάμενος*? — XVIII, 4. *καὶ αἰξίν*; quid sibi vult *καί*? Fortasse *γυναιξίν*? — 7. Verba *θυσίαις τε ἀπορρήτοις καὶ καθαρμοῖς* hoc loco inepta rectius §. 8. post *τῆς μανίας* collocantur; *ἰάσατο τὴν νόσον ὁ Μελάμπους διά τε ἱκεσιῶν καὶ θυσιῶν τὴν Ἥραν μειλιξάμενος* Pherecydes ap. Schol. Hom. Od. 15, 225. p. 125 Sturz.; *τυχούσαις καθαρμῶν σωφρονῆσαι συνέβη* Apollod. 2, 2 7. ib. Heyne. — XIX, 4. *παρὰ τοῦτον ἡ ὁδός* edd. codd. — XXI, 3. *τὸ δὲ Ἀσκληπιοῦ* Kayser; *τό τε Ἀσκληπιοῦ* edd. codd. — XXII, 6. *δύναιτο ἂν ἀποτετμημένη ποτὲ μοῖρα ἐξ αὐτῶν*? — 8. Pro *τετρακοσίους* Curtius Pelop. I, 216. n. 28. vult *τεσσαράκοντα*. — XXIII, 2. *πεποίηται γῆς χῶμα δι' οὗ ἀπείργεται* Musuri interpolatio videtur; *πεποίηται τῆς γῆς χώματος ἀπείργ.*, *πεπ. γῆς χώματος ἀπείργ.*, *πεπ. τοῦ χώματος ἀπείργ.* (*ἐπείργ.*) codd.; *πεπ. γῆς χῶμα ὃς ἀπείργεται* La (*χῶμα* * * *ος ἀπείργ.*?). Deinde e codicum vestigiis *Καφνεῦσιν βλάβος* scribendum videtur. Mox *ἀνατείλαντος* codd. omnes, quod dictum est ut *ἀποθανόντος* 3, 12, 3; *ἀνατεῖλαν* e Goldhageni coniectura edd. recc. Cf. etiam 9, 39, 2. — 4. Post *Μενέλαον* expunxi *γάρ*; uncis circumscribunt Bekker.

SW. Dind. — XXIV, 1. *τοῦ Ἀρίστα — Νυκτίμου*; latent corruptelae in nominibus; *παρθρίονος* codd. omnes; deinde *περιφήτου φρουννυκτίμου* s. *φρουννυκτίμου* s. *φρουνηκτίμου* codd., *ἐννυκτίμου* La. Vestigia nominis *Πορφυρίωνος* inter *Περιφήτου* et *Νυκτίμου* deprehendere mihi videor. — 3. Post *Ζάκυνθος* expunxi *γε* (*τε*); pro *Σειραίων* praestat *Σειρῶν*. — 7. *ἐς τοσοῦτον ὕψους* scripsi ex usu Pausaniae; *ὕψος* edd. codd.; in simili locutione 7, 15, 3. et 9, 31, 7. erratum videtur; illo loco *ἐς τοσοῦτο δείματος*, hoc *ἡλικίας ἐς τοσοῦτο* scripserim; fortasse etiam 7, 8, 4. *ἐς πλεῖστον ὠμότητος*; cf. 8, 28, 3. n. 14. SW. — XXV, 1. Confusa est descriptio geographica; ordine inverso iter fecisse videtur Pausanias. — 2. *τὸν καὶ Ἀλοῦντα ὀνομαζ.* Bekker SW. Dind.; hic tamen *τε* malit delere (praef. p. XXII.). — 3. *καὶ* ante *Θέλπουσαν* notavi; addidit librarius a *μετὰ* pendere *Θέλπουσαν* sibi persuadens. — 4. *Ὄγκιος* La; *οἶκος* codd. rell.; *Ὄγκος* cum Steph. Byz. Palmer. edd. inde a Facio; mox *Ὀγκίου* AVaPcAgLab; *Ὀγκείου* MVb; *Ὄγκου* e Sylburgii coniectura edd. recc.; segmento 10. *Ὄγκου* codd. edd., quod non mutavi, collatis exemplis similibus, ut *Ἴασος*, *Ἰάσιος*, *Ἴκαρος*, *Ἰκάριος*, *Ἰσμηνός*, *Ἰσμήνιος*, *Ὤλενος*, *Ὠλένιος*, al. — 9. *εὐαινέτω* G. Hermann. ap. Stoll. ad Antimach. p. 54; *ἑῶ αἰνετὼ* La, Buttm. Bekker. SW. Dind.; variant codd. rell.; *πόδας αἰνετώ* Düntzer Ep. Fragm. I, 102. Bergk. in Bullet. dell' Inst. archeol. 1848. p. 140. — 12. *Ὅσοι δὲ ἥγηνται* deleto seq. *ἃ οἱ* Porson., quod placet; certe *οἱ* expungendum post *ἅ*. — XXIX, 1. *Θεαῖς ταῖς μεγάλαις*? — 2. Verba *Ἐθέλουσι — καλεῖσθαι* inepta et ab hoc loco prorsus sunt aliena. — XXX, 3. *Οἰνόεις* et *Οἰνόης* scripsi ex emendatione Siebelisii (ad h. l.) et Dindorfii (praef. p. XV.); *Σινόεις* et *Σινόης* (*συνόεις* et *συνόης* MVa) edd. codd. — XXXI, 3. *Ἡρακλέα* La; *Ἡρακλῆν* edd. et rell. codd.; cf. Keil Analect. p. 123. Stephan. Paris. s. n. *Ἡρακλῆς*. — 6 *Ἀφροδίτης γὰρ ἕνεκα* dedi; *Ἀφρ. γε ἕν.* e coniectura in SW. proposita Dind.; idem suspicatur ante *Ἀφροδ.* excidisse *ἐπεὶ* (praef. p. XXXIII.); *Ἀφροδ. τε ἕν.* (*εἶν.*) edd. rell. codd.; deinde post *μὲν* delevi *γάρ*, utpote correcturam loco alieno insertam, cum Clav. Bekk. SW Dind. VabPcdAgLb. Pro *ἐς λόγους* apte Dind. malit *ἐς δόλους*. — 7. Ante *μεγέθει* edd. (inter uncos Dind.) habent *ἱερόν*; at plura exciderunt. — 9. *Πολιάδος, ἐπὶ δ' αὐτῶν τῷ ἑτέρῳ*? — XXXII, 2. *ἐπίκλησις δὲ* scripsi; *ἐπίκλησιν δὲ* edd. codd. — 5. *ἐς ὕστερον* nullo alio loco scripsit Pausanias; fortasse *ἐς*

πλέον ὕστερον. — XXXIV, 3. Nomen excidit ante *ὀνομαζόμενον*. — XXXV, 3. Vel *σταδίοις — ἤξεις* vel *σταδίους — ἕξεις* scribendum videtur. — 5. *Σκιάδις* scripsi; *Σκιάδη* La; *Σκιά* AMVabPcAgLb; *Σκιάς* Sylb. Clav. Sieb. Bekk. SW. Dind.; deinde *Σκιαδίτιδος* AM VaPcLab; *Σκιάτιδος* Sylb. Palmer. edd. recc. Vb (?) Pd; utramque lectionem habet Ag. — 6. *ἐν ἀριστερᾷ* dedi; *ἐς ἀριστερᾷ* PcAgLa; *ἐς ἀριστερά* Dind. VbLb; *ἐς ἀριστεράν* rell. — 10. *ὑπὲρ τούτου* Siebel. SW. Dind. PacdLa; *ὑπὸ τούτου* rell.; litem dirimere potuit Curtius. — XXXVI, 3. *ἱερείαις τῆς θεοῦ*? — XXXVII, 2. *ἐπὶ τὸν τύπον* La; *ἐπὶ τῶν τύπων* codd. rell.; excidisse numerum plures viderunt. — 2. 3. *μεγάλης Μητρός. Θεῶν δὲ αὐτὰ τὰ* dedi cum SW; *μεγάλης Μητρὸς θεῶν. Αὐτὰ δὲ τὰ* edd. rell.; *μεγ. μητρὸς θεῶν δὲ αὐτὰ τὰ* PcLab; *δὲ* om. MVab; *μεγ. μητρὸς καὶ θεῶν δὲ αὐτὰ τὰ* Ag. Nunquam *μεγάλη μήτηρ θεῶν* dixit Pausanias; quae Franzius contra lectionem meam disputavit (Berl. Jahrbb. f. wiss. Kr. 1841. p. 216.) ex usu Pausaniae quodam proprio, ab ipso Pausania non comprobantur; cf. v. g. 8, 31, 5. 7. 10, 35, 4. — 3. *σιδήρῳ ἢ πόλλῃ*? — 7. *τὴν ἀρχήν* nullo alio loco apud Pausaniam invenitur. — XXXVIII, 3. *ἡ* ante *ἐν* om. La; in rell. codices se insinuavit in hunc locum pronomen *ἣ*, quod post *πηγή* exciderat, ubi e coniectura repositum est a Bekkero. — 4. *προευξάμενος*? Amat Pausanias verba composita cum praepositione *πρό*. — 5. *γένους τῶν ἀπὸ Ἄρκ.* Siebel. (cf. Hall. L. Z. E. Bl. 1840. p. 755.); placet. — 6. *ἐς τὰς σκιάς*; haec verba ab interprete addita videntur. — 11. *μέλος ἀπὸ τῆς σύριγγος* et genitivus *Πανός* a vulgari sermone abhorrent; fortasse *τὸ τῆς σύριγγος μέλος ἐνταῦθα ὑπὸ Πανὸς εὑρεθῆναι*. — XXXIX, 5. *ἄγουσι πάντα ἐς τέλος* scripsi; *ἄγουσιν ἐς πάντα ἐπὶ τέλος* edd. codd.; neque *ἐς πάντα*, neque *ἄγειν ἐπὶ τέλος* dicit Pausanias; *ἐς* erat correctura ad *ἐπί*; cf. 3, 9, 7. 4, 12, 4. 8, 37, 11. — XL, 2. *τῶν ἐν τῷ ποδί* e Siebelisii coniectura; *τὸν ἐν τ. ποδ.* edd. codd. — XLI, 7. Hoc loco et c. 42, 1, 3. codices meliores habent *Ἐλάϊνον*; recte fortasse. Articulum ante *αὐτῷ* expungit Kayserus. — 10. *Ἔστι δὲ ὑπὲρ — ἐν Κωτίλῳ*. Locus corruptus; nunquam, quantum reminiscor, Pausanias *ἐπίκλησις* ponit pro *ὄνομα*; fortasse: . . *Ἐπικουρίου Κώτιλον ὀνομαζόμενον* · (hoc verbum partim syllaba praecedente absorptum est, partim latet in *μεν*) · *Ἀφροδίτη τέ ἐστιν ἐν Κωτίλῳ ἐπίκλησιν, καὶ αὐτῇ*. . — XLII, 7. *γενεᾷ* Siebel. Bekk. SW Dind.; *γενεαῖς* edd.

rell. et codd.; quidam viri docti addunt *δύω* vel *δυσίν*. — 9. 10. *μνᾶμα* et *Αἰγίνᾳ*? — XLIV, 7. *ἱερὸν θεοῦ Ἀφνειοῦ*? — XLV, 4. *δευτέρῳ* Goldhagen, Dind.; *ὑστέρῳ* edd. codd. — XLVI, 4. Post *ἰόντι* desideratur aliquid. — 5. *τὴν περίμετρον τοῦ μήκους*; verba absurda; variat lectio inter *παρεχόμενος* et *περιεχόμενος*; praepositio *περι* (*γρ. περι*) margini adscripta et deinceps male cum *μέτρον* copulata turbavit sensum; scribendum *τὸ μέτρον τοῦ μήκους παρεχόμενος*. — XLVII, 2. *Αὔγης εἰκών* scripsi; cf. Z. f. A. 1847. p. 292; *αὐτῆς εἰκών* edd. codd. Mox *Χοίρας* dedi e correctura Dindorfii (praef. p. II.) et Schneidewini (Gött. gel. Anz. 1848. p. 1276.); *χώρας* La; *χήρας* edd. et rell. codd.; eodem modo c. 48, 5. ubi *χῶραν* La, *χώραν* Lb, *χῆραν* MVb, *χήραν* rell. — 6. *Ἡγεμόνην τὴν αὐτήν*; verba corrupta; fortasse *τὴν ταύτῃ*. — XLVIII, 1. *καλουμένης* Dind. praef. p. XXX; *καλούμενος* edd. codd. Deinde *Κρῖσος* Meineke (Z. f. A. 1845 p. 1067.); *Κροῖσος* edd. codd.; *Πυρρίας* Dind.; *Πυρίας* edd. rell. codd. — 2. *καὶ ἐν Νεμέᾳ τὰ σέλινα* Meineke ad Euphor. p. 114.; *καὶ τὰ ἐν Νεμ. σέλ.* edd. codd. — 4. *αὐτὸν ἐπὶ ** τὸν Λακ.* Dind.; *αὐτόν. ἐπὶ γὰρ τὸν Λακ.* edd. rell.; *γὰρ* om. LaVb; *γὰρ τὸν* om. MVaPcAgLb. Deinde §. 5. *τὰ ἐπινίκια* dedi; *τε ἐπιν.* edd. recc. codd.; *γε* edd. antiqq.; [*τε*] Dind. — 7. *Αὔγην ἐν γόνασι* Valeken. Jahn archäol. Aufs. p. 49. Welcker kleine Schr. III, 186. Curtius Pelop. I, 272. n. 25. Dind.; *αὐτὴν ἐν γόνασι* edd. rell. codd. — XLIX, 2. *πόλει οἰκῶν μετὰ τὴν* scripsi; *πόλει μετοικῶν κατὰ τὴν* edd. antiqq. codd.; correctura ad *κατὰ* male adhaesit verbo *οἰκῶν*; SW. Dind. *πόλει μετοικῶν μετὰ τὴν*. — 3. *τά τε ἄλλα η ψυχὴ κ. τ. ἑ.* Desideratur aliquid; *ψυχὴ κάλλιστα καὶ μάλιστα πράως* coni. Sieb.; *ψυχὴ κάλλιστα καὶ πράως* coni. Bekk.; fortasse *τά τε ἄλλα εὖ ἡ ψυχὴ καὶ μάλιστα πράως*. — L, 8. *τὸ ἐν Γυθίῳ*? — LI, 4. Ubi lacunam indicavi edd. inserunt *νικησάντων*, quod ignorant codd.; latius patet lacuna; cf. Plutarch. Philop. c. 17. — LII, 3. *ἐπὶ τοῦ Πελοποννησίων* malim. — 5. *τίθεμαι* Sylb. edd. recc.; *τιθέναι* A codd., in quo *τιθείην ἄν* potius latere videtur. Mox *τὸ ἐν Πέρσαις* Bekk. SW. Dind.; *καὶ ἐν Πέρσαις* A codd. praeter La, qui neque *τὸ* neque *καὶ* habet. Scriptum fuit *ἓν Περσ.* (hoc per compendium), quod in *καὶ ἐν Πέρσαις* resolverunt librarii, quum deberent *ἐκ Περσῶν*. — 6. *τῷ ἐν Τεγέᾳ*? In epigrammate aptius fortasse distinctio ponitur post *τυράννων*; deinde *ἀμώμητον* scripsi; *ἀμωμύτον* La;

ἀμωμήτου edd. et rell. codd. — LIV, 3. διεξελθών? — 6. εἰπεῖ πρὸς αὐτὸν ἃ Ἀθηναῖοι? La om. τά.

Liber IX.

II, 3. Ἀνταίωνος κοίτην Bekk. SW. Dind.; Ἀκτ. καὶ τὴν MVa PcAgLb; Ἀκτ. καὶ sine τὴν edd. antiqq. VbLa. Deinde φασὶ τῇ edd. antiqq. φασὶν τῇ Vb; φασὶν οἱ τῇ MPcAgLb; φασὶν οἱ τὴν Va; φάμενοι τῇ Bekk. SW. Dind.; at οι correctura est ad praecedens καὶ οι τὴν. (καιτην; sed correctura in margine.) — III, 7. κοσμήσαντες edd. antiqq. et codd. omnes; κομίσαντες Sylb. Bekk. SW. Dind. Lacunam indicavi. — 9. Ὑπὸ Dind. e coniectura Bekkeri; ὑπὲρ edd. codd.; correctura adscripta procreavit [ὑπο]καταβάντι. Deinde Σφραγιτίδων probandum videtur. — IV, 2. δὲ Ἀδράστου καὶ Ἀργείων Kayser; idem voluit Dind. praef. p. III.; δὲ Ἄργους (ἄγους PcAg) τοῦ καὶ Ἀργείου MVaPcAg; δὲ ἄργους οὐ καὶ ἀργίου Lb; δὲ Ἀργείων edd.; δὲ ἐπὶ, omissis mediis Vb. — 4. Pro ἡμίσεα malim ἡμίεργα, ut 1, 40, 4. 9, 2, 1. 9. 39, 4. — V, 8. Lacuna fortasse nihil aliud hausit quam περί. — 9. κατὰ δὲ τὴν τιμωρίαν κ. τ. ἑ. Verba vix sana; ἔχει δὲ sc. ἡ τιμωρία; cf. Welcker Ep. Cycl. I, 258. n. 415. — 11. Οἰδιποδίαν malim cum Porsono et Markscheffel Fragm. Hesiod. p. 251. 258. Cf. Welcker Ep. Cycl. I, 321. n. 527. — 13. Post ἄγουσι expunxi Ἀργεῖοι cum codd. omnibus. — 14 ἀποθανεῖν om. codd. omnes; Musuri videtur interpolatio. Mox verba ἐς Καΐκου πεδίον ἐλαύνοντι locum occuparunt ineptum. Turbas componere mihi videor scribendo καὶ τὸν Θέρσανδρον ἐς Καΐκου πεδίον ἐλαύνοντα ἀποθανεῖν κατέλαβεν ὑπὸ Τηλέφου. — VII, 3. ὁ μετ' ἐκεῖνον; articulum ego adieci; cf. Plutarch. Pyrrh. c. 6. — VIII, 2. ἅμα Spengel. Kayser; ἄμα codd., quod in μάντευμα mutant e Siebel. coniectura SW. Dind. — X, 2. τῶν πυλῶν καὶ ἱερὸ Ἀπόλλωνος? — XI, 3. εἰκόνες ἀμυδρότεραι ἤδη, expunctis ἀγάλματα Kayser; placet. — 4. ἄγαλμα codd.; ἀγάλματα Sieb Bekk. SW. Dind.; praeter necessitatem; utraque constructione utitur Pausanias. — 6. Ἀθηνᾶν καὶ Ἡρακλέα κ. τ. ἑ. Corruptam codicum dedi lectionem; τούτου pro τύπου La; fort. κολοσσοὺς λίθου τοῦ Πεντέλησιν. — XII, 3. τοῦ μὲν La; τοῦ δὲ MVabLb; τοῦ τε edd. — 4. Διόνυσον καλέσαι Κάδμον dedi cum La, ut v. g. Ἡρακλῆς Μάντικλος 4, 23, 10. 4, 26, 3. Ἑρμῆς Αἴπυτος 8, 47, 4.;

Κάδμιον s. *Καδμεῖον* codd. rell. et edd.; correctura margini adscripta in locum se insinuavit alienum, et in seqq. novas procreavit turbas, ubi *βωμὸν* habent MVaRAgLb; *Κάδμον* LaPcVb et R marg. Reliqua sana sunt. — XIII, 7. *Βακχυλίδης* SW Dind.; *Βακχυλίδης* La; *Βαγχυλίδης* (sic) Va; *βαγχυλλίδης* Vb; *βραγχυλλίδης* Lb; *Βραγχυλίδης* rell.; *Βραχυλλίδης* voluit Kuhn. idque probarunt Dind. praef. p. II. et Keil Sylloge Inscr. Boeot. p. 48. Idem tamen p. 210. retractat suam sententiam et Plutarchi locum (de genio Socr. 13.) respiciens pronior est ad *Βακχυλίδης*. — 11. *ἐπιφανεστάτη* voluit Siebel.; *ἐπιφανέστατα* edd. codd. — XIV, 2. *ἐς τὴν* notant Siebel. Kayser. — XV, 3. *τῶν Ὀρχομενίων* malim cum Sylburgio. — 4. *Φοιβίαν* e Sylb. coniectura edd.; *Φουβίαν* A codd.; nolim damnare; haud male Westermannus (in Pauly Real-Encycl. s. n. Phoebia) suspicatur urbem *Βουφία* a Stephano Byz. commemoratam et *Φουβίαν* nostram eandem esse; cf. Curtius Pelop. II, 587. n. 66. Ross Reise 56. Pro *στιγμὴν*, probabilis Spengelii est coniectura *συνηγμένοι*. Asteriscum post *στιγμὴν* habet Dind. — 6. In Epigrammate *Θήβης* et *Μεγάλη πόλις* dedi cum Dind. e Sylburgii coniectura; *Θῆβαι* et *μεγάλη πόλις* rell. — XVII, 4. Ubi lacunam indicavi editiones inserunt *περιάψωσι*; idem in Vb invenitur, sed in medio nomine *τιθορεεῦσιν* (sic: *μνήματι τι περιάψωσι θορεεῦσιν*); a reliquis codd. best. In forma *τιθορεεῦσιν* consentiunt h. l. codd. quod non mutavi in loco corrupto. Cf. Meineke ad Steph. Byz. s. n. *Τιθοραία*. — 6. Dedi corruptam lectionem codicum MVaPcR; *περιτίθοσιν ἥτις οὖν* Ag; *περιτιθοσιν ἥτις ἦν* Lb. Interpolati sic: *περιτυγχεῖν αὐτῇ* R marg. edd.; *περιτυγχεῖν αὐτὴν* La; *Φῶκον δὲ περιτυγχεῖν αὐτῇ τὸν Ὄρνυτ.* Vb. — XVIII, 2. *παρέσχον τῶν ἐν* e coniectura; *παρόντων ἐν* codd.; *παρέχουσι τὸ ἓν* edd. — 3. *μνήματα, τὰ δ' ἐπ'* cripsi et post *δρώμενα* expunxi *ἅ*; *μνήματα καὶ τὰ ἐπ'* VbLa; *καὶ* om. MVaPcAgLb; *καὶ* om. Clav. Siebel.; *ἅ* om. iidem, cancellis circumscribit Dind. — 6. *Ἀμφιδίκου· καὶ Ἀμφίδικος* Dind. — XIX, 5. *πέφυκεν ἡ γῆ φέρειν ἃ διὰ παντὸς* dedi ex emendatione Spengelii; *πέφυκεν ἡ γέφυρα διὰ παντὸς* MVaPcAgLbR; *πέφυκε γίνεσθαι· ταῦτα δὲ διὰ παντὸς* VbLa et marg. R. edd. — 8. *γῆς κεραμεῖς* non placet; *τέχνης κεραμεῖς* Emperius; fortasse *πάντες κεραμεῖς*. — XXI, 1. *ἐν δὲ τῷ* AgLbPc, quare coll. Strab. 9, 2, 7. p. 618. A. 403. C. 236. Kr. et Stephano Byz. s. n. *Δήλιον* suspicor *ἐν δὲ τῷ (ναῷ Ἀπόλλωνός*

τε) καὶ Ἀρτέμιδος .. — 3. τά τε ἐπὶ γῆς? — 6. πείθομαι bis ponendum, et cum omnibus codicibus δὲ ὅτι scribendum est. — XXII, 2. τε om. Va; circumscripsi cum Dind.; deinde ὑπὸ τῷ δένδρῳ... τούτῳ (hoc cum BPcAgLa) scripsi; ὑπὸ τῶν δένδρων ... τούτων rell.; τραφῆναι vix sanum. — 6. καὶ Πίνδαρος· (προστίθησι δὲ Πίνδαρος) ὡς ἐπιλάβοι suspicatur Siebelis; lacunae signum habet SW; id delevit Dind. — 7. ἐπεί τινος πόας vel ἐπεὶ τῆς ἐνταῦθα πόας Siebel. Z. f. A. 1841. p. 508; mihi herbae potius nomen excidisse videtur. — XXIII, 3. ἀπάρχοιντο Siebel. d. l. — 7. Λιμὴν Ulrichs Reisen u. Forschungen in Griechenland I, 233, n. 13. Dind.; λίμνη codd. (λίμνης AgLb) et rell. edd. — XXIV, 5. ὑπερβαλόντι Lb SW. Dind.; propter seq. ὑπὸ δὲ αὐτῷ et καταβάντων restitui ὑπερβάλλοντι cum codd. edd. rell. — XXV, 1. ὡραίου MVaR; πρέου Ag LbPc; πλέου Pd (i. e. ὡραίου, ὡρέου, πρέου, πλέου); πεπείρου VbLa edd. — 3. Post εἶδον edd. habent λίθου ὄν; utramque vocem omittunt MVabAgPcLb; posteriorem LaPa. — 5. καὶ Δήμητρι τὰ δρώμενα malit Siebel.; accedo. — XXVII, 7. ὥσπερ δὴ θεῷ scribendum est. — 8 ἐς Ἰωνίαν vix tolerandum. — XXVIII, 2. Ad αἱ ῥίζαι herbae cuiusdam nomen desidero. — 4. ὑπὸ ἕχεως? — XXIX, 6. ἐν πέτρᾳ μικροῦ σπηλαίου τρόπον malim. — 7. Ἕλλησιν post οἱ δέ correctura videtur quae in locum irrepsit alienum; in proxime sequentibus enim Ἑλλήσιον, Ἑλλήσιον ὄν, Ἑλλήνιον, Ἕλλησιν ὄν (sic) habent codd. — XXX, 1. Post ἀγάλματα addidi articulum; deinde codicum lectionem ὁ μὲν Λυσίππου restitui, quum articulus in sequentibus τὸ δὲ ἄγ ... τὸ ὀρθόν indicare videatur, duo Baechi tantum simulacra sibi opponi; οἱ μὲν Λυσ. Bekk. SW. Dind. e probabili quidem, at non necessaria Silligii coniectura. — 2. τοσῶνδε Dind.; τόσων edd. codd. — 8. ἑβδομήκοντα πέντε est contra usum Pausaniae, qui πέντε καὶ ἑβδομήκοντα postulat. — 12. ἥκουσι Emperius; ἔχουσι edd. codd. — XXXI, 5. καὶ om. Bekk. cum Schleiermachero; cancellis circumscribunt SW. Dind.; debet abesse copula propter seq. ἐπονομάζουσιν. — XXXII. 2. οὐ πελαγίῳ Dind. e Bekkeri coniectura; οὐ πλάνῳ VaLbPcAgR; οὐκ ἄνω VbLa, marg. R. edd. rell. — 5. γέγονε καὶ Κορωνείας Siebel. Hall. L. Z. EBl. 1840. p. 756. Z. f. A. 1841, p. 510; γέγονεν ἡ Κορωνείας edd. codd. — 7. εἶλεν αὐτῶν τὰς πλείους e Bekkeri coniectura dedit Dind.; placet. — XXXIV, 1. Ἰτωνίου codd.

omnes; debuit fortasse restitui; cf. ad 8, 25, 4. — 2. *καὶ αἴθειν πῦρ* Emperius. — 3. *ἔργον* codd.; *ἔρι̃ν* Valcken. Dind.; possis etiam *ἀγῶνα*. — 4. *καὶ πηγαὶ* — *εἰκασμέναι*; constructio turbata, nomen *Πέτρα* corruptum. — 9. *ποιητῶν* scripsi; *πολιτῶν* edd. codd. — 10. *ἡ κώμη τότε ἐκλήθη* Siebel. Z. f. A. 1841. p. 510; *αἱ κῶμαι τότε ἐκλήθησαν* edd. codd. — XXXV, 2. *καὶ τὰ παρ' Ἀθηναίοις*? — 3. *οἵ γε Διονύσου τὸν Ἀπόλλωνα* est lectio corrupta codicum ab aliis aliter tentata; cf. SW. ad h. l.; *Τενταῖος, οἱ Μουσηγέτην τὸν Ἀπόλλωνα* Kayser; *Τενταῖος, οἵ γε δύο ὁμοῦ τὸν Ἀπόλλωνα* Siebel. d. l. p. 510 seq. Prae reliquis placet Bergkii coniectura *οἱ τὸν Διοννσόδοτον Ἀπόλλωνα*. — 6. *ἀγαλμάτων χρυσοῦ Χάριτες* AM VabLa Bekk. Dind.; *ἀγαλμάτων χρυσῶν Χάριτες* Clav. Siebel. SW. PcAgLb. — XXXVII, 5. *ἦλθεν ἤδη*? — XXXVIII, 1. Lacunam indicavi; seq. *πέτρας* est accusativus, non genitivus. — 5. Verba *πέτραν ἔχον εἴδωλον* interpretantur „larva quae saxo insideret;" ideoque in sequentibus *πρὸς τῇ πέτρᾳ* dederunt Cor. Siebel. SW. Dind.; mihi sensus esse videtur „larva manibus saxum tenens", ut v. g. *ἔχων τὸ ξίφος* 5, 18, 4. *ἔχων μάζας* 9, 39, 11. et innumeris aliis in locis; quam ob causam *πρὸς πέτρᾳ* restitui. Pro *εἴ τι ἦν* aptius est *ὅ τι ἦν*. — 9. Chersiae reddidi *Μιδείης* ex Ag; idem voluit Dind. praef. p. VIII; *Μιδείας* rell. — XXXIX, 4. *Κόρης.. καλουμένη θήρα* Sylb. Siebel. Bekk. SW. VaPcMAgLb; *Κόρης.. καλουμένη θήρας* AVb; *Κόρης .. καλουμένης θήρας* (*Θήρας*) Fac. Dind. La; *καλουμένης Ἥρας* Ulrichs Reisen und Forschungen in Griechenl. I, 177. n. 22; *Ἥρας ἐστι καλουμένης Ἡνιόχης* Kayser. — 11. *τοὺς πόδας* post *ὀπήν* expunxerim; ante *ἄνθρωπον* additum est *ἄν* volente Dind. praef. p. XX. — XL, 2. *συνες** εται* edidi; sic habent LbVn et lacuna latius hiante Ag; *συνεσ ἔσται* Pc; *συνέσεται* MVaR; *συνειζῆλθε* (*συνεσῆλθε*) edd. Vb et in marg. VaR; *συνῆλθε* La. — 9. *ἐθέλοντα* scripsi; *ἐλθόντα* edd. codd.; *ἑκόντα* Emperius.

Liber X.

I, 3. *ταῦτα* om. MVabLab; silent PcAg; cancellis notat Dind. — 10. *Ἀπόλλωνι* SW. Dind.; *Ἀπόλλωνα* codd. et rell. edd.; post hoc nomen expunxi *καὶ* cum Dind. et *τε τὸν* scripsi cum Porsono Bekk. Dind.; *τότε τὸν* codd. et edd. antiqq. — 11. *ἐπὶ τῇ γύψῳ* coni. Bekk.; receperunt SW. Dind. et sic habet La a pr. m.; *ὑπὸ τῇ*

γυψῳ AMVaPcAgLb et sine articulo Vb. Vituperat lectionem meam, utpote ab uno tantum codice oblatam Siebelisius (Z. f. A. 1841. p. 511.); ipse ὑπὸ τῆς γύψου edit, quod ne unus quidem habet codex; ἐπί genuinum esse probat articulus additus; cf. 7, 22, 7. 10, 13, 3. — II, 4. ἐς τοὺς συλᾶντας Dind. e Facii coniectura a Siebel. Bekk. probata; ἐς τοὺς συνόντας codd. edd. — 6. Φαῦλον scripsi; Φάϋλον hoc loco et postea codd.; geminant λ edd. Mox χαλκοῦ edd. antiqq. et codd. Locus difficilis, de quo conferendi Kayserus et Welcker. Kleine Schriften III, 222. Mihi Hippocrates sceletum dedicasse videtur. — 7. (αἰτίαν) ἰδίᾳ dedi cum edd. rece.; fortasse ἰδίᾳ mutandum in αἰτίαν. — III, 2. Στεῖρις scripsi; Στῖρις Dind.; Στίρις Siebel. Bekk.; Στερρὶς edd. rell. MVabAgLb; Στερὶς La; cf. ad 10, 35, 8. — 4. Κραννῶνι Dind.; Κράννωνι Lb; Κράνωνι rell.; 5, 8, 8. literam geminant codd. omnes. — IV, 2. γε expungit Dind. praef. p. XXII. — 5. ἐστιν a librario additum est non animadvertente τὸ ἔπος copulandum esse cum seq. πεποιῆσθαί φασιν. — V, 2. ἡ Ἀθηνᾶ; articulum adiecit Dind. praef. p. XIX. — 4. ἐνταῦθα SW Dind.; possis etiam ταύτῃ; ταὐτὰ APc; ταῦτα rell. edd. MVabPad AgLab; deinde ἐστι La; ἔτη Pc; ἔτι edd. et rell. codd.; quod post τριώδου SW Dind. e LaPa inserunt ἐστι omisi cum edd. codd. rell. — 8. εὔμναστος? — 9. παρεσχημένος Sylb. Dind.; παρεσχηματισμένος edd. codd.; deinceps ἀπὸ τοῦ τε Bekk. PcdAgVbLb; ἀπό τε τοῦ rell.; corruptela latere videtur. Cf. Kayser. — 12. Pindari verba sic leguntur apud Galenum (T. III, p. 615. ed. Basil.): Χρυσαῖ αἱ δ' ὀξυμπεραὶ αἱ τοῦ ἄειδον Κληδόνες*), unde Χρύσειαι δ' ὑπὲρ αἰετοῦ ἄειδον Κληδόνες eruit Cobet (de arte interpretandi p. 128.); Χρύσειαι δ' ἓξ ὑπὲρ αἰετοῦ | Ἄειδον Κληδόνες Schneidewin. Philolog. 5, 366 seq.; Χρύσειαι δ' ἐξύπερθ' αἰετοῦ | Ἄειδον Κληδόνες Bergk. Rhein. Mus. N. F. 8, 147 seq.; Χρύσειαι δ' ὀξὺ παρ' αἰετοῦ | Ἄειδον Κληδόνες Wieseler. in Schneidew. Philol. 6, 736 seq.; Χρύσειαι δ' ἐξ ὑπερφοῦ ἄειδον Κληδόνες edd. Pausaniae; Χρύ-

*) Reddidi haec verba qualia a Cobeto, Bergkio (Poët. Lyr. Gr. p. 222.), Schneidewino et ex parte a Wieselero producuntur, quum editionem Basileensem (1538.) inspicere non potuerim, in qua hoc Pindari fragmentum legitur Tomo V (non III.) p. 615. Non consentiunt in fragmenti lectione editiones Galeni recentiores; sic enim habent (in Galeni Comment. ad Hippocrat. de articulis 3, 23.) Charterius T. XII. p. 376. et Kühn. T. XVIII, 1, p. 519: Χρύσεα δ' ὀξύπτερα αἰετοῦ κληδόνες.

σιαι Vb; ὑπαρέτου Pc; ὑπερέτου MRLbPd; ὑπηρέτου Ag. Equidem Bergkium secutus sum proxime ad codicum Pausaniae vestigia accedentem. — 13. τις expungit Kayserus. — VI, 1. Lacunam indicat Dind.; loci integritatem tueri videtur Franzius in Berl. Jahrbb. f. wiss. Kr. 1841. p. 225. — 4. μητρὸς εἶναι Μελαίνης Kayser. — 5. Πύθην Dind. La; Πύθιν rell. — 7. δέ ἑ Κρήσιοι ἄνδρ. Meineke Z. f. A. 1845. p. 1067.; δὲ Κρήσιοι ἄνδρ. edd.; δὲ ἔκ κρησιν οἱ ἄνδρ. Va; δὲ ἐκρήσοι (sic) οἱ ἄνδρ. Vb; δὲ ἐκ κρησιν οἱ ἄνδρ. M; δὲ ἐκ κρησιν οἱ ἄνδρ. Lb; δὲ ἐκρησι οἱ ἄνδρ. Ag; δὲ ἐκρήσιοι ἄνδρ. La. Etiam ἀγιστεύουσι (ἀγιστεύσουσι) corruptum est; cf. Kayser. — VII, 4. ὃς λάμποι Bekk. MVaLbRPcAg; ὁ Λάμπου edd. antiqq. Vb ὁλάμπου La et R ad marg.; Μελάμπους Böckh. SW. Dind.; quod prae reliquis placet. — 5. αὐλῳδίαν τότε κατέλυσαν Dind. Mox egregie idem μέλη restituit pro μελέτη, quod habent codd. et seq. καὶ θρῆνοι (καὶ om. MPcAgLb) circumscripsit; potest expungi. — 8. καὶ Ἰολαΐδας Keil Sylloge Inscr. Boeot. p. 216, idem tamen correcturam suam retractare videtur in Archäol. Zeitung 1850. p. 208.; καὶ Ὀλαΐδας edd. codd. — VIII, 1. συνεδρεύοντες MVabPcLab; συνεδρεύσοντες edd. Ag. — 3. συντελεῖν om. MPcAgLb; additur a VabLa, non satis apte. — IX, 1. Malim τέτμηνται δὲ διέξοδοι. — 7. Ἄβας; imo Ἄγλας; cf. 3, 11, 5. — 8. Πίσσωνος edd. recc. VaLa, et geminata litera Vb; Πίστωνος Bekk. MPcAgLb; Παίσωνος edd. antiqq. — 10. Μύνδιον SW Dind. La; Μίδιον VabPcAgLb; Μήλιον Bekk.; Μίδειον edd. rell. Mox Πυρρίας Dind.; Πυρίας rell. edd. et codd. Κώμων edd. recc. PcAg; Κόμων Lab; Κόνων edd. antiqq. MVab. Deinde Ἀγασιμένης Dind. praef. p. XV; Ἀγεσιμένης SW Va; Ἀγαμένης Clav. Sieb. Bekk. M.; Ἀγεμένης VbPcAgLab; Ἀγιμίνης edd. rell. Denique τελευταῖοι scripsi cum Kuhn. Clav. SW Dind. et ante Λακεδαιμόνιοι expunxi οἱ; τελευτᾷ codd.; correctura αι οι margini adscripta procreavit literas ει οι αι, ει οἱ αι, εἰ οἱ αι, quas inter δὲ et καὶ habent LbPcAg, unde εἶναι fecit Böckhius, quod receperunt Bekk. SW Dind.; ex eodem fonte fluxit articulus ante Λακεδαιμόνιοι. — 11. φερεπτολέμοισι Dind. (praef. p. III.); φέρει πολέμοισι MVabAgLab; φέρει πολέμοιο edd. In seqq. κακίῃ τε νομήων coniicit Siebel. Hall L. Z. EBl. 1840. p. 757. Etiam in Musaei oraculo latent corruptelae; codices monstra producunt; in ηπταλοισ quo codd. plerique alludunt (ad ηγαλις alii), ἦτ-

της invenit Bergkius conferens Syriani locum in Rhet. Gr. ed. Walz IV, 569. — X, 1. *οὗτοι μὲν δή*, quod omittunt edd. antiqq. VbLa, varia lectio ad seq. *οὗτοι μὲν καί* esse videtur. — 5. *τὸ ἐφεξῆς αὐτῶν γένος — Περσέα*; verba prorsus absurda; postulat sensus: *γένος τὸ ἐς Περσέα καὶ ἔτι πορρωτέρω καθῆκον ἐς Ἡρακλέα*. — XI, 5. *Οἱ δὲ Θησαυροὶ οἱ Θηβαίων* Dind. praef. p. XVIII; contra sensum; si quid mutandum, *Θησαυροὶ ὁ Θηβαίων* scribendum foret; at non puto necessarium. Deinde *ἐστιν ὡσαύτως* MRPcAgLb; *εἰσιν ὡσαύτως* edd. VabLa. — XII, 1, Lacuna haec fere hausit: ... *ἐπίκλησιν. Σίβυλλαν δὲ τὴν πρότερον γενομένην ταύτης ταῖς μάλιστα...*, nisi malis fortasse ... *ἐπίκλησιν· τὴν δὲ πρότ. γενομ. ταύτης ταῖς μάλ.* — Verba *ὑπὸ τῶν Λιβύων — ὀνομασθῆναι* vix sana sunt. Sic scriptum

Λιβυ...

fuisse suspicor: *ὑπὸ τῶν Δελφῶν Σίβυλλαν λέγ. ὀν.* i. e. *ὑπὸ τῶν Δελφῶν Λίβυσσαν λέγ. ὀν.*, quod librarii correcturam ad nomen praecedens referentes in *ὑπὸ τῶν Λιβύων Σίβυλλαν* depravarunt. Ad rem cf. Siebel. ad h. l. — 3. *πατρὸς δ' ἐκ σιτοφάγοιο* dedi e coniectura Dindorfii praef. p. III; *πατρὸς δὲ κητοφάγοιο* Bekk. SW. Dind. PcAgLb et M per correcturam; *πατρὸς δ' αὖ κητοφάγοιο* edd. rell. VabLa; at *κητοφάγος* neque est hominis mortalis descriptio, neque recte opponitur *Νύμφῃ ἀθανάτῃ*. — 6. In epigrammate *πευθομένῳ* restituit Meineke Z. f. A. 1849. p. 415; *πυθομένα* edd. codd. In seqq *μοῖραν ἔχουσα* (*ἔχοισα*) *κάτω* Emperius. Formas doricas ubique restituit Dindorfius. — 10. Lacunam indicavi cum SW Dind. La; quod edd. inserunt *ῥᾴδιον* id codices omittunt. — XIII, 1. *Δέοντος* nomen vitiosum. — 3. *ἐλαχίστων* dittographia ad *ἐλύτρων* videtur. — 6. *Κορινθίων* AVaLa; *Κυρηναίων* SW Dind. MVbPcAgLb et in marg. Va; recte fortasse. — 7. *Ἀμύκλαιος*? — 9. *ὑπελίποντο* Dind.; *ὑπελείποντο* rell. edd. et codd. — 10. *Καλύνθου — εἰκόνες*. Lectionum monstra praebent codices, in quibus equidem verborum fragmenta deprehendere mihi videor; a vulnere letali abstineo manus. Ante *ναναγίᾳ* expunxi *καί* cum Dind., auctoribus Sieb. Bekk. — XV, 2. *Στρατηγοὶ — ἔστιν Αἰτωλῶν*; locus turbatus; *οἱ Αἰτωλοὶ* SW Dind.; *οἱ πολλοὶ* edd. rell. codd. In sequentibus sic scripserit Pausanias: *καὶ ἄγαλμα* (s. *ἀγάλματα*, haec enim varietas turbarum causa fuisse videtur) *Ἀρτέμιδος, τὸ δὲ Ἀθηνᾶς, δύο τε Ἀπόλλωνος ἀνάθημά ἐστιν Αἰτωλῶν*. — 3. Oraculi verba non mutavi, nisi quod e Bekkeri coniectura *πᾶσι* dedi cum Dind.; *πάγχυ* edd. rell. et aliquot

codd.; om. MPcAgLb. — 5. *ὁπόσοι Ἀθηναίων τὰ ἐπιχώρια ἔγραψαν* A. Hecker in Schneidew. Philol. 5, 422. Non necessarium. — XVII, 1. *πεντήκοντα* uncis includunt Bekk. SW Dind.; at non eiicienda, sed corrigenda est vox. Kayserus 5, 12, 6. respiciens *προήκει* scribit, et simile verbum postulat sensus. — 5. *ἢ καὶ αὐτοῖς... μετέσχον (μετεῖχον) Ἀγρυλεῖς* Dind. in Stephan. Paris. s.n. *Ὀγρύλη* et praef. p. XVI. — 6. *καταστῆναι — δέος*; impedita constructio; Pausaniae manum restituere mihi videor sic scribens: *καταστῆναι δὲ ἐς μάχην τῷ Ἑλληνικῷ καὶ τοῖς Τρωσὶν ἐκώλυσε τοὺς βαρβάρους, παρασκευῇ γὰρ (τε* om. Va) *ἴσοι τῇ ἀπάσῃ τὰ ἐς πόλεμον ἦσαν, ὁ Θόρσος ποταμὸς ὃς διὰ μέσου σφίσι ῥέων κ. τ. ἕ.* — 10. *ναυσὶν οὔτε ὅρμους* Emperius; *ναυσί τε ὅρμους* edd. codd. — 12. *ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐς εὐθύ, ἀλλὰ παρὰ τὰ ὦτα?* — XVIII, 4. *ἀπώσαιντο* e Bekkeri coniectura; *ἀπώσαιτο* edd. codd. — 7. Post *Γοργίας ἐστι* expunxi *εἰκών*; cancellis notant edd. recc. — XIX, 11. *διάφορα* La; *διαφορὰ* edd. et rell. codd. — XX, 2. *ἑξακισχιλίους ἀριθμοίη τις* Dind.; *ἑξ. ἀριθμὸν ἤ τις* Pc; *ἀριθμῶν ἥτις* VaAgLb; *ἀριθμῶν εἴ τις* Vb; *ἑξ. ἣν ἀριθμόν* rell. — 4. *τούτων ἦγε τὸ ἱππικὸν Μεγαρεύς*; intactam reliqui corruptam codicum lectionem; *ἡγεῖτο* scripserunt e Böckhii coniectura SW Dind.; in *ἱππικόν* ducis latet nomen; *Μεγαρεύς* alienum est ab hoc loco. Deinde lacunam indicavi sic fere explendam: *ἐνενήκοντα καὶ (ἑπτακόσιοι, πλέονες δὲ) ἑπτακισχιλίων ἀρ. ἦσαν οἱ ὁπλιτεύοντες.* Excidisse *μυρίων* suspicatur Brandstäter Aetol. Geschichte p. 188. — XXI, 4. *ἢ ἐπὶ πλεῖστον* dedi e coni. Bekkeri; *ᾗ ἐπὶ πλεῖστ.* Dind. e coni. SW.; *ἐπὶ πλ.* Ag; *ἐπιπλεῖστον* La; *ἐπεὶ πλεῖστον* rell. — 5. *Ἥμαι δὴ* Jacobs; *Ἆδ' ἄρα δὴ* Bergk. Epistol. gratul. ad Creuzerum p. 17; *ἧμμαι δὴ* A. Hecker Comment. crit. de Anthol. Graec. (Lugd. B. 1852.) I, 71; *ᾗ μαρδαλη* (sic) M; *ᾗ μαρλαδ η ποθέουσα* (sic) Ag; *ἡμαρλαδιη* Lb (?); in Pc epigrammatis initium evanuit; *ᾗ μάλα δὴ* rell. Deinde *λαιὸν τότε* Spengel; *λαιόν ποτε* edd.; *λαιὸν ὁπότε* MVabPcAgLb, hic sine accentu. Denique *εὖτ' ἐπὶ τὸν Γαλατᾶν ᾖχμασε Θοῦρον Ἄρη* Bergk., qui praeterea ubique formas Doricas restituit; *Θοῦρον* habent MVaPcLb. — XXII, 1. *στενὴ καὶ ταύτῃ* Sylb.; (cf. §. 8.); *στενὴ καὶ ταύτης* edd. antiqq. et codd.; *στενὴ καὶ ἀνάντης* Clav. Siebel. et edd. seqq. Deinde *μετ' αὐτὰ* SW; *μετὰ ταῦτα* (*ταύτα* Va) codd.; *κατ' αὐτὰ* Bekk. Dind. Post *ὑπὲρ τῆς* excidit *πόλεως*. Etiam sequentia sunt lacunosa et corrupta; in *οιομενου* latet fortasse *οἱ ὁμοῦ*. — 10. *ᾗ* circumscripsi; om. Ag. — *ὑπ' αὐ-*

τῆς Lab; probat Siebel. Hall. LZ. EBl. 1840. p. 758; ἀπ' αὐτῆς rell. — XXIII, 6. ἐκ τῆς μάχης οἱ βάρβαροι, πανταχόθεν δέ σφισιν? — XXIV, 3. ἱεροῖς θ' ὑπὸ πύμασιν; coniecturam in SW propositam probat Siebel. d. l. — XXV, 4. ἀνασκοπούμεναι Dind. (praef. p. XXXI.); ἀνασκοπουμέναις Siebel. Bekk. SW.; non displicet; ἀνασκοπούμενοι edd. rell. et codd. Deinde codicum lectionem θεράπαινα restitui; θεράπαιναι SW Dind., et ἦ ante Ὅμηρος adieci ex emendatione Porsoni; idem fecit Dind. — 5. καὶ notavi, expunxit Dind. volente Siebel. Αἰσχυλίνου Dind.; Αἰσχυλήνου edd. codd. — XXVI, 1. ὡς Αἰνείου μήτηρ Ἀφροδίτη? Coniecturam in SW propositam probare videtur Dind.; ἡ post ὡς, et καὶ post μήτηρ om. La. — 3. Αἴας δὲ Ὀϊλέως scripsi; Α. δὲ ὁ Ἰλέως VbPcAgLab; Αἴας δὲ ὁ Ὀϊλέως rell. In segmenti fine turbae sunt; ἱερείοις h. l. ineptum est; ἱεροῖς (i. e. θυσίᾳ) certe exspectatur; deinde ἐπὶ τούτοις interpolati tantum habent codices, reliquorum varietas satis demonstrat in libro archetypo iam fuisse corruptelas, fortasse correcturas. Mihi ἐπὶ τοῖς ἱερείοις correctura videtur quae in locum alienum se insinuavit; Pausaniae manum sic fere restaurari arbitror: τοῦ ἐν Αὐλίδι φανέντος τέρατος ἕνεκα· ἐπὶ τοῖς ἱερείοις τὸν Αἴαντα ἐξορκοῦσιν. Alii aliter; cf. Kayser et Welcker Composition d. Polygnotischen Gemälde in Abh. d. Berl. Akad. 1847. 2. p. 90. n. 20. — 4. ὑπὲρ τοῦ Νεοπτολέμου τὸν τάφον est descriptio loci et praepositio eadem prorsus significatione usurpata, qua v. g. 6, 24, 1. legimus ὑπὲρ τοῦ Ἀχιλλέως τὸν τάφον. Mox Ἀχιλλεὺς ab uncis liberavi, quibus circumscriptum est nomen ap. SW Dind. Cf. Kayser. Welcker Z. f. A. 1834. p. 47. Ep. Cycl. II. 14. 516. et Jacobs ap. Welcker. in Abh. d. Berl. Ak. d. l. p. 85. — 5. τὸ μὲν ἔμπροσθεν τῷ ὄπισθεν προσῆγον? — XXVII, 1. Στεκτορηνῶν (Στεκτορήνων Dind.) Eckhel. D. N. III, 173. (cf. Franz. in Berl. Jahrbb. 1841. p. 227.); φρυγῶν ἐς τεκτορήνων edd. VabLa; φρυγῶνες τεκτορήνων MPcAgLb. — 4. κάθηται δὲ καὶ ἐπὶ ὄνου La SW Dind.; καὶ om. rell.; duo erant aselli (ἐπὶ ὄνου, non ἐπὶ τοῦ ὄνου.). — XXVIII, 1. Ante ὁ πορθμεὺς excidisse γέρων probare videntur sequentia. — 4. τῷ circumscripsi Dindorfium secutus; fortasse inter μάλιστα et τῷ hiat oratio; μάλιστα ἄξιον ὅτι (τῷ) ὑπὸ codd. interpolati AVbLa. — 7. Etiam hunc locum correctura apposita turbasse videtur; sic scripserit Pausanias: μνήμη γὰρ καὶ ἐν ταύναις Ἄιδου. — XXIX, 1. ἀνωτέρω τούτων ἱερεῖα οἱ ἑταῖροι SW Dind.; ἀνώτεροι τούτων ἱερεῖα καὶ οἱ ἑταῖροι rell. edd. et codd., quod qui velit conservare, lacunam

debet statuere post *ἀνώτεροι*. Omnino in describenda hac picturae parte errasse videtur Pausanias. — 2. Verba *Ὄνιον δ' οὖν — καὶ οὗτος* adeo sunt inepta, ut ne ab insulsissimo quidem scriptore sic potuerint iustae descriptioni obtrudi. — 3. *Ἐπιδόντι* (*ἀπιδόντι*?) scripsi; sic v. g. *ἀποβλέψαντι* c. 30, 6; *εἰ δὲ ἀπίδοις* c. 31, 1; *ἐπιόντι* edd. codd.; cf. etiam 7, 17, 3. 8, 9, 8, ubi eodem vitio *ἀπιόντι* habent codices. — 4. *πεπλεγμένος* La SW Dind.; *πεπλεγμένοις* edd. codd. rell.; cf. Siebel. Z. f. A. 1841. p. 515. — 5. *ἦσαν γὰρ δὴ κ. τ. ἕ.* cf. ad h. l. Kayser Siebel. d. l. Welcker. d. l. p. 120.; *ἐξ Ὀρχομενοῦ τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ ἡ Χλῶρις, ἡ δὲ **. Εἶπον δὲ καὶ ἀλλοῖον* dedit Dindorfius. — 7. Post *γυναικῶν* expunxi *δὲ*, quod om. PcAgLb, et simul cum *τῶν κατειλεγμένων* MVab. Post *Θυγάτηρ* excidisse *Τυρώ* suspicatur Siebel. d. l. p. 515. — 8. Interpretes neque *πρόεισιν* eodem sensu accipiunt, quo *ἄνεισιν* (1, 15, 3.), quod neque usus Pausaniae, neque praepositio *ἐπί* permittere videtur. — XXX, 3. Neque quid sit *ἐπανέχων*, neque quid *ῥάβδον* satis intelligo, neque omnino qualis Agamemnonis figura cogitanda sit assequor; fortasse legendum est: *ταῖς χερσίν ἐστιν ἀνέχων τὴν ῥάβδον* i. e. sceptri hastile? Cf. 6, 25, 5. — 4. *γενείων ὅδε εὖ ἔχει* Jacobs apud Welck. d. l.; *Ἰασεύς· γενείων δὲ εὖ ἔχει* Siebel. Bekk. SW Dind.; *καὶ ἐς εὐγένειαν δὲ εὖ ἔχει* codd.; *γένεια δὲ ἔχει* malit Dind. praef. p. XXXII. — XXXI, 11. *ὑπὸ τῇ πέτρᾳ* Welck. l. d. p. 124. n. 53. et Alte Denkmäler III, 113; *ἐπὶ τῇ πέτρᾳ* edd. codd. — XXXII, 2. Inter *ἀνδρὶ* et *ἡμιόνοις* Porson. Bekk. SW. Dind. addunt *ἤ*, contra sensum; comparat Pausanias eam itineris partem quae ex urbe proficiscenti est usque ad antrum Corycium cum ea quae ab hoc antro usque ad montis cacumen perducit (§. 7.). — 8. Post *διάφορα* expunxi *δέ* cum codd. omnibus. — 9. *Τιθορέᾳ — νύμφης*; procul dubio excidit *ὄνομα*; cf. 10, 33, 4. 6. 9. 10, 38, 4. — 10. Ante *κατασκευὴ* expunxi *καὶ* cum Bekk. Dind.; fortasse in *ἡ* mutandum erat. — 11. *Τιθορέων* scripsi ubique; *Τιθορέεων*, *Τιθοραίων* alii; cf. SW ad 10, 32, n. 46. Meineke ad Steph. Byz. p. 623. — 12. *εἰσιν αἱ οἰκήσεις* malim cum Sylburgio; cf. 9, 5, 2. — 19. *τό τε* circumscripsi; *τὸ* solus habet La, *τε* codex nullus; cf. Dind. praef. p. XVIII. — XXXIII, 3. *καὶ ὥρᾳ χειμῶνος* est „vel hiberno tempore.“ — 5. *παρέχεσθαι φ. ἀνερχόμενον* Dind.; *παρέχεται φ. ἀνερχόμενον* codd.; *ἀνερχόμενος* edd. quaedam. — 8. *Αἰχμέας* Dind. La; *Αἰχμαίας* rell.; cf. Keil Analect. onomat. p. 235. — 10. *ὑπὸ τῶν ποιμένων* La; probat Kayser, nec mihi displicet. Sequentia *ἃ μά-*

λιστα ἄξιον κ. τ. ἕ. sunt corrupta, mutila; Dind. lacunam indicat ante *Ἀ* et post *ἄξιον*. Bekkerus post *ἄξιον* plenius distinguit, ad lectionem editionum antiquarum et codicis Vb (imo La) redit Kayserus; *θέας δὲ μάλιστα ἄξια* La, *θέας δὲ μάλιστα ἄξιον* AVb, quod ab interpolatore profectum adhuc mihi videtur. Omnino circa libri finem multa perdite sunt corrupta; sic statim hoc ipso capite *ἡ εὐθεῖα* aptam vix admittit interpretationem, post *ἀριστερὰ* (*ἀριστεράν*) hiat oratio, lectioque inter *φασί* et *σφίσι* varians corruptelam indicat, cui medelam fortasse adferunt Lab; *Φώκου* enim habet Lb, *σφίσι Φώκου παῖδα φασὶν τοῦ Λίακοῦ* La, unde ante *Φώκου* excidisse *Ναύβολον* mihi adhuc est verisimile. — XXXIV, 3. *ἐοικυῖαι* scripsi cum MVaLb; *ἐϋκυῖαι* PcAg; *ἐν κοινῷ* edd. VbLa; cf. 5, 19, 2. Deinceps *δωρεαῖς* praestat; *δωρεᾶς* La. — 7. *ὡς ἀνιᾶν τε μηδὲν* Dind. e coni. SW; *ὡς ἀνιόντι μηδὲν* edd. codd.; *ὡς ἀνιᾶν τὸ μηδέν* Buttmann. — 8. *μίμημα τῶν ἐπὶ* Kayser; placet. — XXXV, 3. *οἰκοδόμημα τῶν ἀσθενεστάτων*? — 8. *Στεῖρις*; urbis nomen cum derivatis scripsi per *ει*, quod voluerunt Sylb. Siebel. Dind. alii; *Στειρίτιδος* habent AgLab; *ἐν στείρι* Ag, *ἐν στίρει* La; *Στίριν*, *Στῖριν*, *Στιρέων* rell. — 10. *ὁπόσα Δήμητρι ἐς τιμήν*; nunquam sic locutus est Pausanias, ut recte observat Kayserus; minus tamen placet quod idem proponit *ὁπόσα Δήμητρι ἐποιήθη*. Malim *Δήμητρος* scribere cum La et *ἐς τιμήν* mutare in *ἔστιν*. — XXXVI, 7. Ante *λευκὸς* articulum adieci. — 8. Scribendum est *Ποσειδῶνος*. — XXXVII, 2. Post *Φωκίδι* excidit *Βοῦλις*. — 3. *κόχλων τῶν ἐς βαφήν*? — 4. *ἀγῶνα Πύθια* non dixit Pausanias; *Πύθια* vel eiiciendum, vel e vestigiis codicis Lb (*πυθίῳ*) mutandum in *Πυθίων*. — 7. *ὕδατος*, [*καὶ*] *οἱ μὲν*; cf. 1, 26, 5. — XXXVIII, 6. *Πρωτοθρονίας* Dind. praef. p. XXXI; *Πρωτοθρονίης* edd. codd. — 7. *Ἀνάκων*, *Ἄνακες* e Siebel. coniectura Dind. — 8. *Μυονία* La Steph. Byz. Dind.; *Μυωνία* edd. codd. rell.; deinde ad *Μυᾶνες* (*Μύανες*) cf. quae dixi ad 6, 19, 4.

Signorum explicatio: A = editio Aldina; B ed. Bekkeri; SW edit Schubarto-Walziana. M codex Mosquensis; Vab codices Vindobonenses; Lab codd. Lugdunenses; Pabcd codd. Parisini; Ag cod. Angelicus; R cod. Riccardianus; Vn cod. Venetus.

ΑΧΑΙΚΑ.

521 I. Ἡ δὲ τῆς Ἠλείας μέση καὶ Σικυωνίας καθήκουσα μὲν ἐπὶ τὴν πρὸς ἕω θάλασσαν, Ἀχαΐαν δὲ ὄνομα τὸ ἐφ' ἡμῶν ἔχουσα ἀπὸ τῶν ἐνοικούντων, αὐτή τε Αἰγιαλὸς τὸ ἀρχαῖον καὶ οἱ νεμόμενοι τὴν γῆν ἐκαλοῦντο Αἰγιαλεῖς, λόγῳ μὲν τῷ Σικυωνίων ἀπὸ Αἰγιαλέως βασιλεύσαντος ἐν τῇ νῦν Σικυωνίᾳ, εἰσὶ δὲ οἳ φασιν ἀπὸ τῆς χώρας, εἶναι γὰρ τὰ πολλὰ αὐτῆς αἰγιαλόν. 2. Χρόνῳ δὲ ὕστερον 2
ἀποθανόντος Ἕλληνος Ξοῦθον οἱ λοιποὶ τοῦ Ἕλληνος παῖδες διώκουσιν ἐκ Θεσσαλίας ἐπενεγκόντες αἰτίαν ὡς ἰδίᾳ χρήματα ὑφελόμενος ἔχοι τῶν πατρῴων. Ὁ δὲ ἐς Ἀθήνας φυγὼν θυγατέρα Ἐρεχθέως ἠξιώθη λαβεῖν, καὶ παῖδας Ἀχαιὸν καὶ Ἴωνα ἔσχεν ἐξ αὐτῆς. ἀποθανόντος δὲ Ἐρεχθέως τοῖς παισὶν αὐτοῦ δικαστὴς Ξοῦθος ἐγένετο ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς, καί, ἔγνω γὰρ τὸν πρεσβύτατον Κέκροπα βασιλέα εἶναι, οἱ λοιποὶ τοῦ Ἐρεχθέως παῖδες ἐξελαύνουσιν ἐκ τῆς χώρας αὐτόν· ἀφικομένῳ δὲ ἐς τὸν Αἰγια- 3
λὸν καὶ οἰκήσαντι αὐτῷ μὲν ἐγένετο ἐνταῦθα ἡ τελευτή, τῶν δέ οἱ παίδων Ἀχαιὸς μὲν ἐκ τοῦ Αἰγιαλοῦ παραλαβὼν καὶ ἐξ Ἀθηνῶν ἐπικούρους κατῆλθεν ἐς Θεσσαλίαν καὶ ἔσχε τὴν πατρῴαν ἀρχήν, Ἴωνι δὲ ἐπὶ τοὺς Αἰγιαλεῖς
522 στρατιὰν καὶ ἐπὶ Σελινοῦντα τὸν βασιλέα αὐτῶν ἀφοίξοντι ἀγγέλους ἔπεμπεν ὁ Σελινοῦς, τὴν θυγατέρα Ἑλίκην, ἣ μόνη οἱ παῖς ἦν, γυναῖκα αὐτῷ διδούς, καὶ αὐτὸν Ἴωνα ἐπὶ τῇ ἀρχῇ παῖδα ποιούμενος. καί πως ταῦτα τῷ 4
Ἴωνι ἐγένετο οὐκ ἄπο γνώμης, καὶ τῶν Αἰγιαλέων τὴν ἀρχὴν Ἴων ἔσχεν ἀποθανόντος Σελινοῦντος, καὶ Ἑλίκην τε ἀπὸ τῆς γυναικὸς ᾠκισεν ἐν τῷ Αἰγιαλῷ πόλιν, καὶ

τους ἀνθρώπους ἐκαλεσεν Ἴωνας ἀφ' αὐτοῦ. Τοῦτο οὐ μεταβολὴ τοῦ ὀνόματος, προσθήκη δέ σφισιν ἐγένετο· Αἰγιαλεῖς γὰρ ἐκαλοῦντο Ἴωνες. τῇ χώρᾳ δὲ ἔτι καὶ μᾶλλον διέμεινεν ὄνομα τὸ ἐξ ἀρχῆς. Ὁμήρῳ γοῦν ἐν καταλόγῳ τῶν μετὰ Ἀγαμέμνονος ἐξήρκεσε τὸ ἀρχαῖον δηλῶσαι τῆς γῆς ὄνομα·

Αἰγιαλόν τ' ἀνὰ πάντα καὶ ἀμφ' Ἑλίκην εὐρεῖαν.

τότε δὲ ἐπὶ τῆς Ἴωνος βασιλείας πολεμησάντων Ἀθηναίοις Ἐλευσινίων, καὶ Ἀθηναίων Ἴωνα ἐπαγαγομένων ἐπὶ ἡγεμονίᾳ τοῦ πολέμου, τὸν μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ τὸ χρεὼν ἐπιλαμβάνει, καὶ Ἴωνος ἐν τῷ δήμῳ μνῆμα τῷ Ποταμίων ἐστίν· οἱ δὲ ἀπόγονοι τοῦ Ἴωνος τὸ Ἰώνων ἔσχον κράτος, ἐς ὃ ὑπ' Ἀχαιῶν ἐξέπεσον καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ δῆμος. 3. Τοῖς δὲ Ἀχαιοῖς τηνικαῦτα ὑπῆρξε καὶ αὐτοῖς ἐκ Λακεδαίμονος καὶ Ἄργους ὑπὸ Δωριέων ἐξεληλάσθαι. τὰ δὲ ἐς Ἴωνας καὶ Ἀχαιούς, ὁπόσα ἐπράχθη σφίσιν ἐπ' ἀλλήλους, ἐπέξεισιν αὐτίκα ὁ λόγος μοι προδιηγησαμένῳ καθ' ἥντινα αἰτίαν τοῖς Λακεδαίμονα οἰκοῦσι καὶ Ἄργος πρὸ τῆς τῶν Δωριέων καθόδου μόνοις Πελοποννησίων ὑπῆρξεν Ἀχαιοῖς καλεῖσθαι. Ἄρχανδρος Ἀχαιοῦ καὶ Ἀρχιτέλης ἐς Ἄργος ἀφίκοντο ἐκ τῆς Φθιώτιδος, ἐλθόντες δὲ ἐγένοντο Δαναοῦ γαμβροί, καὶ Αὐτομάτην μὲν Ἀρχιτέλης, Σκαιὰν δὲ ἔλαβεν Ἄρχανδρος. Δηλοῦσι δὲ ἐν Ἄργει καταμείναντες οὐχ ἥκιστα ἐν τῷδε· Μετανάστην γὰρ τῷ παιδὶ ὄνομα ἔθετο Ἄρχανδρος. συνηθέντων δὲ ἔν τε 523
Ἄργει καὶ Λακεδαίμονι τῶν Ἀχαιοῦ παίδων, τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἐνταῦθα ἐξενίκησεν Ἀχαιοὺς κληθῆναι. τοῦτο μέν σφισιν ὄνομα ἦν ἐν κοινῷ, Δαναοὶ δὲ Ἀργείοις ἰδίᾳ. Τότε δὲ ὑπὸ Δωριέων ἐκπεπτωκότες ἔκ τε Ἄργους καὶ ἐκ Λακεδαίμονος ἐπεκηρυκεύοντο Ἴωσιν αὐτοί τε καὶ ὁ βασιλεὺς Τισαμενὸς ὁ Ὀρέστου γενέσθαι σύνοικοι σφισιν ἄνευ πολέμου. τῶν δὲ Ἰώνων τοὺς βασιλέας ὑπήει

δέος, μὴ Ἀχαιῶν ἀναμιχθέντων αὐτοῖς Τισαμενὸν ἐν κοινῷ βασιλέα ἕλωνται κατά τε ἀνδραγαθίαν καὶ γένους δόξαν. Ἰώνων δὲ οὐ προσεμένων τοὺς Ἀχαιῶν λόγους, 8
ἀλλὰ ἐπεξελθόντων σὺν ὅπλοις, Τισαμενὸς μὲν ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ, Ἴωνας δὲ Ἀχαιοὶ κρατήσαντες ἐπολιόρκουν καταπεφευγότας ἐς Ἑλίκην, καὶ ὕστερον ἀφιᾶσιν ἀπελθεῖν ὑποσπόνδους. Τισαμενοῦ δὲ τὸν νεκρὸν Ἀχαιῶν ἐν Ἑλίκῃ θαψάντων, ὕστερον χρόνῳ Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἐν Δελφοῖς σφίσιν ἀνειπόντος χρηστηρίου κομίζουσι τὰ ὀστᾶ ἐς Σπάρτην, καὶ ἦν καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι αὐτῷ τάφος ἔνθα τὰ δεῖπνα Λακεδαιμονίοις ἐστὶ τὰ Φειδίτια καλούμενα.
4. Ἴωνας δὲ ἀφικομένους ἐς τὴν Ἀττικὴν Ἀθηναῖοι καὶ 9
ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Μέλανθος Ἀνδροπόμπου συνοίκους ἐξεδέξαντο, Ἴωνός τε δὴ ἕνεκα καὶ ἔργων ἃ ἔπραξε πολεμαρχῶν Ἀθηναίοις. λέγεται δὲ ὡς ἐν ὑπονοίᾳ ποιούμενοι τοὺς Δωριέας οἱ Ἀθηναῖοι, μὴ οὐδὲ αὐτῶν ἐθέλωσιν ἀπέχεσθαι, ἰσχύος μᾶλλον οἰκείας ἕνεκα ἢ εὐνοίᾳ τῇ ἐς τοὺς Ἴωνας συνοίκους σφᾶς ἐδέξαντο.

II. Ἔτεσι δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον Μέδων καὶ Νειλεὺς πρεσβύτατοι τῶν Κόδρου παίδων ἐστασίασαν ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς, καὶ οὐκ ἔφασκεν ὁ Νειλεὺς ἀνέξεσθαι βασιλευόμενος ὑπὸ τοῦ Μέδοντος, ὅτι ὁ Μέδων τὸν ἕτερον ἦν τῶν
524 ποδῶν χωλός. Δόξαν δέ σφισιν ἀνενεγκεῖν ἐς τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖς, δίδωσι Μέδοντι ἡ Πυθία βασιλείαν τὴν Ἀθηναίων. οὕτω δὴ ὁ Νειλεὺς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Κόδρου παίδων ἐς ἀποικίαν ἀπεστάλησαν, ἀγαγόντες μὲν καὶ αὐτῶν Ἀθηναίων τὸν βουλόμενον, τὸ δὲ πλεῖστόν σφισιν ἦσαν τοῦ στρατεύματος οἱ Ἴωνες. 2. Ἐκ δὲ τῆς 2
Ἑλλάδος τρίτος δὴ οὗτος στόλος ὑπὸ βασιλεῦσιν ἀλλοίοις ὄχλοις τε ἀλλοίοις ἐστάλησαν. τὰ μὲν γὰρ ἀρχαιότατα Ἰόλαος Θηβαῖος, ἀδελφιδοῦς Ἡρακλέους, Ἀθηναίοις ἐς Σαρδὼ καὶ Θεσπιεῦσιν ἡγήσατο· γενεᾷ δὲ μιᾷ πρότερον

ἢ ἐξέπλευσαν ἐξ Ἀθηνῶν Ἴωνες, Λακεδαιμονίους τε καὶ Μινύας τοὺς ἐκβληθέντας ὑπὸ Πελασγῶν ἐκ Λήμνου Θήρας ὁ Αὐτεσίωνος Θηβαῖος ἤγαγεν ἐς τὴν νῆσον τὴν νῦν μὲν ἀπὸ τοῦ Θήρα τούτου, πρότερον δὲ ὀνομαζομέ-
3 νην Καλλίστην. τρίτον δὲ τότε οἱ Κόδρου παῖδες ἐπετάχθησαν Ἴωσιν ἄρχοντες, οὐδέν σφισι γένους τοῦ Ἰώνων μετόν, ἀλλὰ Μεσσήνιοι μὲν τῶν ἐκ Πύλου τὰ πρὸς Κόδρου καὶ Μελάνθου, Ἀθηναῖοι δὲ ὄντες τὰ πρὸς μητρός. Ἴωσι δὲ τοῦ στόλου οἱ μετασχόντες οἵδε Ἑλλήνων, Θηβαῖοί τε οἱ ὁμοῦ Φιλώτᾳ γεγονότι ἀπογόνῳ Πηνέλεω, καὶ
4 Ὀρχομένιοι Μινύαι συγγενείᾳ τῶν Κόδρου παίδων. μετέσχον δὲ καὶ Φωκεῖς οἱ ἄλλοι πλὴν Δελφῶν, καὶ Ἄβαντες ἐξ Εὐβοίας. τοῖς δὲ Φωκεῦσιν Φιλογένης καὶ Δάμων οἱ Εὐκτήμονος Ἀθηναῖοι ναῦς τε διδόασιν ἐς τὸν πλοῦν, καὶ αὐτοί σφισιν ἐς τὴν ἀποικίαν ἐγένοντο ἡγεμόνες. ὡς δὲ ταῖς ναυσὶν ἐς τὴν Ἀσίαν κατῆραν, ἐπ' ἄλλην ἐτρέποντο ἄλλοι τῶν ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεων, Νειλεὺς δὲ καὶ ἡ
5 σὺν αὐτῷ μοῖρα ἐς Μίλητον. 3. Μιλήσιοι δὲ αὐτοὶ τοιάδε τὰ ἀρχαιότατά σφισιν εἶναι λέγουσιν· ἐπὶ γενεὰς μὲν δύο Ἀνακτορίαν καλεῖσθαι τὴν γῆν, Ἄνακτός τε αὐτόχθονος καὶ Ἀστερίου βασιλεύοντος τοῦ Ἄνακτος· Μιλήτου δὲ κατάραντος στόλῳ Κρητῶν, ἥ τε γῆ τὸ ὄνομα μετέβαλεν ἀπὸ τοῦ Μιλήτου καὶ ἡ πόλις. ἀφίκετο δὲ ἐκ 525
Κρήτης ὁ Μίλητος καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς Μίνῳ τὸν Εὐρώπης φεύγοντες. οἱ δὲ Κᾶρες οἱ πρότερον νεμόμενοι
6 τὴν χώραν σύνοικοι τοῖς Κρησὶν ἐγένοντο. τότε δὲ ὡς ἐκράτησαν τῶν ἀρχαίων Μιλησίων οἱ Ἴωνες, τὸ μὲν γένος πᾶν τὸ ἄρσεν ἀπέκτειναν πλὴν ὅσοι τῆς πόλεως ἁλισκομένης ἐκδιδράσκουσι, γυναῖκας δὲ καὶ θυγατέρας τὰς ἐκείνων γαμοῦσι. τοῦ δὲ Νειλέως ὁ τάφος ἰόντων ἐς Διδύμους ἐστὶν οὐ πόρρω τῶν πυλῶν ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ.
4. Τὸ δὲ ἱερὸν τὸ ἐν Διδύμοις τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ

μαντεῖόν ἐστιν ἀρχαιότερον ἢ κατα την Ιωνων ἐσοίκησιν· πολλῷ δὲ πρεσβύτερα ἔτι ἢ κατὰ Ἴωνας τὰ ἐς τὴν Ἀρτεμιν τὴν Ἐφεσίαν ἐστίν. οὐ μὴν πάντα γε τὰ ἐς τὴν 7
θεὸν ἐπύθετο, ἐμοὶ δοκεῖν, Πίνδαρος, ὃς Ἀμαζόνας τὸ ἱερὸν ἔφη τοῦτο ἱδρύσασθαι στρατευομένας ἐπὶ Ἀθήνας τε καὶ Θησέα. αἱ δὲ ἀπὸ Θερμώδοντος γυναῖκες ἔθυσαν μὲν καὶ τότε τῇ Ἐφεσίᾳ θεῷ, ἅτε ἐπιστάμεναί τε ἐκ παλαιοῦ τὸ ἱερόν, καὶ ἡνίκα Ἡρακλέα ἔφυγον, αἱ δὲ καὶ Διόνυσον τὰ ἔτι ἀρχαιότερα, ἱκέτιδες ἐνταῦθα ἐλθοῦσαι· οὐ μὴν ὑπὸ Ἀμαζόνων γε ἱδρύθη, Κόρησος δὲ αὐτόχθων καὶ Ἔφεσος, Καΰστρου δὲ τοῦ ποταμοῦ τὸν Ἔφεσον παῖδα εἶναι νομίζουσιν, οὗτοι τὸ ἱερόν εἰσιν οἱ ἱδρυσάμενοι, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἐφέσου τὸ ὄνομά ἐστι τῇ πόλει. Λέ- 8
λεγες δὲ τοῦ Καρικοῦ μοῖρα καὶ Λυδῶν τὸ πολὺ οἱ νεμόμενοι τὴν χώραν ἦσαν· ᾤκουν δὲ καὶ περὶ τὸ ἱερὸν ἄλλοι
526 τε ἱκεσίας ἕνεκα καὶ γυναῖκες τοῦ Ἀμαζόνων γένους.
5. Ἄνδροκλος δὲ ὁ Κόδρου, οὗτος γὰρ δὴ ἀπεδέδεικτο Ἰώνων τῶν ἐς Ἔφεσον πλευσάντων βασιλεύς, Λέλεγας μὲν καὶ Λυδοὺς τὴν ἄνω πόλιν ἔχοντας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς χώρας· τοῖς δὲ περὶ τὸ ἱερὸν οἰκοῦσι δεῖμα ἦν οὐδέν, ἀλλὰ Ἴωσιν ὅρκους δόντες καὶ ἀνὰ μέρος παρ' αὐτῶν λαβόντες ἐκτὸς ἦσαν πολέμου. ἀφείλετο δὲ καὶ Σάμον Ἄνδροκλος Σαμίους, καὶ ἔσχον Ἐφέσιοι χρόνον τινὰ Σάμον καὶ τὰς προσεχεῖς νήσους. 6. Σαμίων δὲ ἤδη κατελη- 9
λυθότων ἐπὶ τὰ οἰκεῖα Πριηνεῦσιν ἤμυνεν ἐπὶ τοὺς Κᾶρας ὁ Ἄνδροκλος, καὶ νικῶντος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ. Ἐφέσιοι δὲ ἀνελόμενοι τοῦ Ἀνδρόκλου τὸν νεκρὸν ἔθαψαν τῆς σφετέρας ἔνθα δείκνυται καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι τὸ μνῆμα κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ τοῦ ἱεροῦ παρὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον καὶ ἐπὶ πύλας τὰς Μαγνήτιδας· ἐπίθημα δὲ τῷ μνήματι ἀνὴρ ἔστιν ὡπλισμένος.

7. Οἱ δὲ Ἴωνες οἱ Μυοῦντα ἐσοικισάμενοι καὶ Πριη- 10

νην Κᾶρας μὲν καὶ οὗτοι τὰς πόλεις ἀφείλοντο· οἰκισταὶ δὲ Μυοῦντος μὲν Κυάρητος ἐγένετο ὁ Κόδρου, Πριηνεῖς δὲ Ἴωσιν ἀναμεμιγμένοι Θηβαῖοι Φιλώταν τε τὸν ἀπόγονον Πηνέλεω καὶ Αἴπυτον Νειλέως παῖδα ἔσχον οἰκιστάς. Πριηνεῖς μὲν δὴ ὑπὸ Ταβάλου τε τοῦ Πέρσου καὶ ὕστερον ὑπὸ Ἱέρωνος ἀνδρὸς ἐπιχωρίου κακωθέντες ἐς τὸ ἔσχατον ὅμως τελοῦσιν ἐς Ἴωνας· Μυοῦντος δὲ οἱ οἰκή-
11 τορες ἐπὶ τύχῃ τοιᾷδε ἐξέλιπον τὴν πόλιν. κατὰ τὴν Μυουσίαν χώραν θαλάσσης κόλπος ἐσεῖχεν οὐ μέγας· τοῦτον λίμνην ὁ ποταμὸς ἐποίησεν ὁ Μαίανδρος, ἀποτεμόμενος τὸν ἔσπλουν τῇ ἰλύϊ· ὡς δὲ ἐνόσησε τὸ ὕδωρ καὶ οὐκέτι ἦν θάλασσα, οἱ κώνωπες ἄπειρον πλῆθος ἐγίνοντο 527
ἐκ τῆς λίμνης, ἐς ὃ τοὺς ἀνθρώπους ἠνάγκασαν ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. ἀπεχώρησαν δὲ ἐς Μίλητον Μυοῦσιοι τά τε ἄλλα ἀγώγιμα καὶ τῶν θεῶν φερόμενοι τὰ ἀγάλματα· καὶ ἦν κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἐν Μυοῦντι ὅτι μὴ Διονύσου ναὸς λίθου λευκοῦ. Μυουσίοις δέ γε κατέλαβεν ἐοικότα καὶ Ἀταρνείτας παθεῖν τοὺς ὑπὸ Περγάμου.

III. Κολοφώνιοι δὲ τὸ μὲν ἱερὸν τὸ ἐν Κλάρῳ καὶ τὸ μαντεῖον ἐκ παλαιοτάτου γενέσθαι νομίζουσιν· ἐχόντων δὲ ἔτι τὴν γῆν Καρῶν ἀφικέσθαι φασὶν ἐς αὐτὴν πρώτους τοῦ Ἑλληνικοῦ Κρῆτας καὶ Ῥάκιον καὶ ὅσον εἵπετο ἄλλο τῷ Ῥακίῳ πλῆθος, ἔχον τὰ ἐπὶ θαλάσσῃ καὶ ναυσὶν ἰσχῦον· τῆς δὲ χώρας τὴν πολλὴν ἐνέμοντο ἔτι οἱ Κᾶρες. Θερσάνδρου δὲ τοῦ Πολυνείκους καὶ Ἀργείων ἑλόντων Θήβας, ἄλλοι τε αἰχμάλωτοι καὶ ἡ Μαντὼ τῷ Ἀπόλλωνι ἐκομίσθησαν ἐς Δελφούς· Τειρεσίαν δὲ κατὰ τὴν πορείαν
2 τὸ χρεὼν ἐπέλαβεν ἐν τῇ Ἁλιαρτίᾳ. Ἐκπέμψαντος δὲ σφᾶς ἐς ἀποικίαν τοῦ θεοῦ, περαιοῦνται ναυσὶν ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ ὡς κατὰ τὴν Κλάρον ἐγένοντο, ἐπεξίασιν αὐτοῖς οἱ Κρῆτες μετὰ ὅπλων καὶ ἀνάγουσιν ὡς τὸν Ῥάκιον. ὁ δέ, μανθάνει γὰρ παρὰ τῆς Μαντοῦς οἵτινές τε ἀνθρώ-

πων ὄντες καὶ κατὰ αἰτίαν ἥντινα ἥκουσι, λαμβάνει μὲν γυναῖκα τὴν Μαντώ, ποιεῖται δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐτῇ συ-
528 νοίκους. Μόψος δὲ ὁ Ῥακίου καὶ Μαντοῦς καὶ τὸ παράπαν τοὺς Κᾶρας ἐξέβαλεν ἐκ τῆς γῆς. Ἴωνες δὲ ὅρκους 3
ποιησάμενοι πρὸς τοὺς ἐν Κολοφῶνι Ἕλληνας συνεπολιτεύοντο, οὐδὲν ἔχοντες πλέον. βασιλείαν δὲ Ἰώνων ἡγεμόνες Λαμασίχθων λαμβάνει καὶ Πρόμηθος Κόδρου παῖδες. Πρόμηθος δὲ ὕστερον τὸν ἀδελφὸν Λαμασίχθονα ἀποκτείνας ἔφυγεν ἐς Νάξον, καὶ ἀπέθανε μὲν αὐτόθι ἐν τῇ Νάξῳ, τὸν νεκρὸν δὲ οἴκαδε ἀπαχθέντα κατεδέξαντο οἱ Λαμασίχθονος παῖδες· καὶ ἔνθα ὁ τοῦ Προμήθου τάφος, Πολυτειχίδες ὄνομά ἐστι τῷ χωρίῳ. Κολο- 4
φωνίοις δὲ ὅπως μὲν τὴν πόλιν συνέπεσεν ἐρημωθῆναι, προεδήλωσέ μοι τοῦ λόγου τὰ ἐς Λυσίμαχον· ἐμαχέσαντο δὲ Λυσιμάχῳ καὶ Μακεδόσι Κολοφώνιοι τῶν ἀνοικισθέντων ἐς Ἔφεσον μόνοι. τοῖς δὲ ἀποθανοῦσιν ἐν τῇ μάχῃ Κολοφωνίων τε αὐτῶν καὶ Σμυρναίων ἐστὶν ὁ τάφος ἰόντι ἐς Κλάρον ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ.

2. Λεβεδίοις δὲ ἐποίησε μὲν Λυσίμαχος ἀνάστατον 5
τὴν πόλιν, ἵνα δὴ συντέλεια ἐς μέγεθος τῇ Ἐφέσῳ γένοιτο· χώρα δέ σφισιν ἔς τε τὰ λοιπά ἐστιν εὐδαίμων, καὶ λουτρὰ παρέχεται θερμὰ πλεῖστα τῶν ἐπὶ θαλάσσῃ καὶ ἥδιστα. τὸ δὲ ἐξ ἀρχῆς καὶ τὴν Λέβεδον ἐνέμοντο οἱ Κᾶρες, ἐς ὃ Ἀνδραίμων σφᾶς ὁ Κόδρου καὶ Ἴωνες ἐλαύνουσι. τῷ δὲ Ἀνδραίμονι ὁ τάφος ἐκ Κολοφῶνος ἰόντι ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ, διαβάντι τὸν Καλάοντα ποταμόν.

3. Τέων δὲ ᾤκουν μὲν Ὀρχομένιοι Μινύαι σὺν Ἀθά- 6
μαντι ἐς αὐτὴν ἐλθόντες· λέγεται δὲ ὁ Ἀθάμας οὗτος ἀπόγονος Ἀθάμαντος εἶναι τοῦ Αἰόλου· ἀναμεμιγμένοι μέντοι τῷ Ἑλληνικῷ καὶ ἐνταῦθα ἦσαν οἱ Κᾶρες. ἐσήγαγε δὲ Ἴωνας ἐς τὴν Τέων Ἄποικος ἀπόγονος Μελάνθου τέ-

ταρτος, ὃς τοῖς Ὀρχομενίοις οὐδὲ τοῖς Τηΐοις νεώτερον ἐβούλευσεν οὐδέν. ἔτεσι δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον ἔκ τε Ἀθηναίων καὶ ἐκ Βοιωτίας ἀφίκοντο ἄνδρες· ἡγοῦντο δὲ τοῦ μὲν Ἀττικοῦ Ἀμασος καὶ Νάοκλος Κόδρου παῖδες, τῶν δὲ Βοιωτῶν Γέρης Βοιωτός· καὶ σφᾶς συναμφοτέρους ὅ τε Ἄποικος καὶ οἱ Τήϊοι συνοίκους ἐδέξαντο.

7 4. Ἐρυθραῖοι δὲ τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀφικέσθαι σὺν Ἐρύθρῳ τῷ Ῥαδαμάνθυός φασιν ἐκ Κρήτης, καὶ οἰκι- 529
στὴν τῇ πόλει γενέσθαι τὸν Ἐρυθρον· ἐχόντων δὲ αὐτὴν ὁμοῦ τοῖς Κρησὶ Λυκίων καὶ Καρῶν τε καὶ Παμφύλων, Λυκίων μὲν κατὰ συγγένειαν τὴν Κρητῶν, καὶ γὰρ οἱ Λύκιοι τὸ ἀρχαῖόν εἰσιν ἐκ Κρήτης, οἳ Σαρπηδόνι ὁμοῦ ἔφυγον, Καρῶν δὲ κατὰ φιλίαν ἐκ παλαιοῦ πρὸς Μίνω, Παμφύλων δὲ ὅτι γένους μέτεστιν Ἑλληνικοῦ καὶ τούτοις, εἰσὶ γὰρ δὴ καὶ οἱ Πάμφυλοι τῶν μετὰ Ἄλωσιν Ἰλίου πλανηθέντων σὺν Κάλχαντι, τούτων τῶν κατειλεγμένων ἐχόντων Ἐρυθράς, Κλέοπος ὁ Κόδρου συλλέξας ἐξ ἁπασῶν τῶν ἐν Ἰωνίᾳ πόλεων ὅσους δὴ παρὰ ἑκάστων ἐπεισήγαγεν Ἐρυθραίοις συνοίκους.

8 5. Κλαζομενίοις δὲ καὶ Φωκαεῦσι, πρὶν μὲν ἢ Ἴωνας ἐς τὴν Ἀσίαν ἐλθεῖν, οὐκ ᾠκοῦντο αἱ πόλεις· Ἰώνων δὲ ἀφικομένων μοῖρα ἐξ αὐτῶν πλανωμένη μετεπέμψατο ἡγεμόνα παρὰ Κολοφωνίων Πάρφορον, καὶ πόλιν κτίσαντες ὑπὸ τῇ Ἴδῃ τὴν μὲν οὐ μετὰ πολὺ ἐκλείπουσιν, ἐπανιόντες δὲ ἐς Ἰωνίαν Σκύππιον τῆς Κολοφωνίας ἔκτι-
9 σαν. ἀπελθόντες δὲ ἑκουσίως καὶ ἐκ τῆς Κολοφωνίας, οὕτω γῆν τε ἔσχον ἣν καὶ νῦν ἔτι ἔχουσι, καὶ κατεσκευάσαντο ἐν τῇ ἠπείρῳ Κλαζομενὰς πόλιν· ἐς δὲ τὴν νῆσον διέβησαν δὴ κατὰ τὸ Περσῶν δέος. Ἀλέξανδρος δὲ ἀνὰ χρόνον ἔμελλεν ὁ Φιλίππου χερρόνησον Κλαζομενὰς ἐργάσεσθαι χώματι ἐς τὴν νῆσον ἐκ τῆς ἠπείρου. τούτων τῶν Κλαζομενίων τὸ πολὺ οὐκ Ἴωνες, Κλεωναῖοι δὲ

ησαν καὶ ἐκ Φλιοῦντος, οσοι Δωριέων ἐς Πελοπόννησον κατελθόντων ἐξέλιπον τὰς πόλεις. Οἱ δὲ Φωκαεῖς γένος 10
μὲν τὸ ἀνέκαθέν εἰσιν ἐκ τῆς ὑπὸ τῷ Παρνασῷ καλουμένης καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι Φωκίδος, οἳ Φιλογένει καὶ Δάμωνι ὁμοῦ τοῖς Ἀθηναίοις διέβησαν ἐς τὴν Ἀσίαν· τὴν χώραν δὲ οὐ πολέμῳ, κατὰ δὲ ὁμολογίαν λαμβάνουσι παρὰ Κυμαίων. Ἰώνων δὲ οὐ δεχομένων σφᾶς ἐς Πανιώνιον
530 πρὶν ἢ τοῦ γένους βασιλέας τοῦ Κοδριδῶν λάβωσιν, οὕτω παρὰ Ἐρυθραίων καὶ ἐκ Τέω Δεοίτην καὶ Πέρικλον λαμβάνουσι καὶ Ἄβαρτον.

IV. Αἱ δὲ ἐν ταῖς νήσοις εἰσὶν Ἰώνων πόλεις, Σάμος ἡ ὑπὲρ Μυκάλης καὶ Χίος ἡ ἀπαντικρὺ τοῦ Μίμαντος. 2. Ἄσιος δὲ ὁ Ἀμφιπτολέμου Σάμιος ἐποίησεν ἐν τοῖς ἔπεσιν ὡς Φοίνικι ἐκ Περιμήδης τῆς Οἰνέως γένοιτο Ἀστυπάλαια καὶ Εὐρώπη, Ποσειδῶνος δὲ καὶ Ἀστυπαλαίας εἶναι παῖδα Ἄγκαῖον, βασιλεύειν δὲ αὐτὸν τῶν καλουμένων Λελέγων· Ἀγκαίῳ δὲ τὴν θυγατέρα τοῦ ποταμοῦ λαβόντι τοῦ Μαιάνδρου Σαμίαν γενέσθαι Περίλαον καὶ Ἔνουδον καὶ Σάμον καὶ Ἀλιθέρσην καὶ θυγατέρα ἐπ' αὐτῷ Παρθενόπην, Παρθενόπης δὲ τῆς Ἀγκαίου καὶ Ἀπόλλωνος Λυκομήδην γενέσθαι. Ἄσιος μὲν ἐς τοσούτον 2
ἐν τοῖς ἔπεσιν ἐδήλωσε· 3. Τότε δὲ οἱ τὴν νῆσον οἰκοῦντες ἀνάγκῃ πλέον ἐδέξαντο ἢ εὐνοίᾳ συνοίκους Ἴωνας. ἡγεμὼν δὲ ἦν τοῖς Ἴωσι Πρόκλῆς ὁ Πιτυρέως, αὐτός τε Ἐπιδαύριος καὶ Ἐπιδαυρίους τὸ πολὺ ἄγων, οἳ ὑπὸ Δηϊφόντου καὶ Ἀργείων ἐκ τῆς Ἐπιδαυρίας ἐξεπεπτώκεσαν· τούτῳ τῷ Προκλεῖ γένος ἦν ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ξούθου. Ἄνδροκλος δὲ καὶ Ἐφέσιοι στρατεύουσιν ἐπὶ Λεώγορον τὸν Προκλέους, βασιλεύοντα μετὰ τὸν πατέρα ἐν Σάμῳ, καὶ μάχῃ νικήσαντες ἐξελαύνουσιν ἐκ τῆς νήσου Σαμίους· αἰτίαν δὲ ἐπέφερον μετὰ Καρῶν σφᾶς ἐπιβουλεύειν Ἴωσι. Σαμίων δὲ τῶν φευγόντων οἱ μὲν ἐπὶ τῇ Θρᾴκῃ νῆσον 3

ῴκησαν, καὶ ἀπὸ τούτων τῆς ἐνοικήσεως Σαμοθράκην τὴν νῆσον καλοῦσιν ἀντὶ Δαρδανίας· οἱ δὲ ὁμοῦ Λεωγόρῳ περὶ Ἀναίαν τὴν ἐν τῇ ἠπείρῳ τῇ πέραν βαλόμενοι τεῖχος, δέκα ἔτεσιν ὕστερον διαβάντες ἐν τῇ Σάμῳ τούς τε Ἐφεσίους ἐκβάλλουσι καὶ ἀνεσώσαντο τὴν νῆσον.

4 4. Τὸ δὲ ἱερὸν τὸ ἐν Σάμῳ τῆς Ἥρας εἰσὶν οἳ ἱδρύσασθαί φασι τοὺς ἐν τῇ Ἄργοϊ πλέοντας, ἐπάγεσθαι δὲ αὐτοὺς τὸ ἄγαλμα ἐξ Ἄργους. Σάμιοι δὲ αὐτοὶ τεχθῆναι νομίζουσιν ἐν τῇ νήσῳ τὴν θεὸν παρὰ τῷ Ἰμβράσῳ ποταμῷ καὶ ὑπὸ τῇ λύγῳ τῇ ἐν τῷ Ἡραίῳ κατ' ἐμὲ ἔτι πεφυ- 531
κυίᾳ. εἶναι δ' οὖν τὸ ἱερὸν τοῦτο ἐν τοῖς μάλιστα ἀρχαῖον οὐχ ἥκιστα ἄν τις καὶ ἐπὶ τῷ ἀγάλματι τεκμαίροιτο· ἔστι γὰρ δὴ ἀνδρὸς ἔργον Αἰγινήτου Σμίλιδος τοῦ Εὐκλείδου. οὗτος ὁ Σμῖλις ἐστιν ἡλικίαν κατὰ Δαίδαλον, δόξης δὲ
5 οὐκ ἐς τὸ ἴσον ἀφίκετο. 5. Δαιδάλῳ μὲν γὰρ γένους τε Ἀθήνῃσιν ὑπῆρχεν εἶναι τοῦ βασιλικοῦ τῶν καλουμένων Μητιονιδῶν, καὶ ὁμοῦ τῇ τέχνῃ τῆς πλάνης τε ἕνεκα καὶ ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς ἐπιφανέστερος ἐγένετο ἐς ἅπαντας ἀνθρώπους. ἀποκτείνας μὲν ἀδελφῆς παῖδα καὶ ἐπιστάμενος τὰ οἴκοι νόμιμα ἑκουσίως παρὰ Μίνῳ ἔφυγεν ἐς Κρήτην, καὶ αὐτῷ τε ἀγάλματα Μίνῳ καὶ τοῦ Μίνω ταῖς θυγατράσιν ἐποίησε, καθότι καὶ Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ἐδήλωσε·
6 καταγνωσθεὶς δὲ ἀδικεῖν ὑπὸ τοῦ Μίνω καὶ ἐς δεσμωτήριον ὁμοῦ τῷ παιδὶ ἐμβληθεὶς ἐκδιδράσκει τε ἐκ Κρήτης, καὶ ἐς Ἴυνκον Σικελῶν πόλιν ἀφικνεῖται παρὰ Κώκαλον, καὶ πολέμου παρέσχε τοῖς Σικελοῖς αἰτίαν πρὸς τοὺς Κρῆτας, ὅτι ἐξαιτοῦντος Μίνω μὴ πρόοιτο αὐτὸν ὁ Κώκαλος. καὶ ἐς τοσοῦτο ὑπὸ τοῦ Κωκάλου τῶν θυγατέρων ἐσπουδάσθη κατὰ τὴν τέχνην, ὡς καὶ θάνατον τῷ Μίνῳ βου-
7 λεῦσαι τὰς γυναῖκας ἐς χάριν Δαιδάλου. δῆλά τε ὡς ἀνὰ πᾶσαν μὲν τὴν Σικελίαν, ἐπὶ πλεῖστον δὲ καὶ Ἰταλίας ἀφίκετο τοῦ Δαιδάλου τὸ ὄνομα. ὁ δὲ Σμῖλις, ὅτι μὴ 532

παρὰ Σαμίους καὶ ἐς τὴν Ἠλείαν, παρ' ἄλλους γε οὐδένας φανερός ἐστιν ἀποδημήσας· ἐς τούτους δὲ ἀφίκετο, καὶ τὸ ἄγαλμα ἐν Σάμῳ τῆς Ἥρας ὁ ποιήσας ἐστὶν οὗτος.

6. **Ἴωνι δὲ τῷ ποιήσαντι τραγῳδίαν ἐστὶν ἐν τῇ 8
συγγραφῇ τοιάδε εἰρημένα, Ποσειδῶνα ἐς τὴν νῆσον ἔρημον οὖσαν ἀφικέσθαι, καὶ νύμφῃ τε ἐνταῦθα συγγενέσθαι, καὶ ὑπὸ τὰς ὠδῖνας τῆς νύμφης χιόνα ἐξ οὐρανοῦ πεσεῖν ἐς τὴν γῆν, καὶ ἀπὸ τούτου Ποσειδῶνα τῷ παιδὶ ὄνομα θέσθαι Χίον· συγγενέσθαι δὲ αὐτὸν καὶ ἑτέρᾳ νύμφῃ, καὶ γενέσθαι οἱ παῖδας Ἄγελόν τε καὶ Μέλανα· ἀνὰ χρόνον δὲ καὶ Οἰνοπίωνα ἐς τὴν Χίον κατᾶραι ναυσὶν ἐκ Κρήτης, ἔπεσθαι δέ οἱ καὶ τοὺς παῖδας Τάλον καὶ Εὐάνθην καὶ Μέλανα καὶ Σάλαγόν τε καὶ Ἀθάμαντα.
Ἀφίκοντο δὲ καὶ Κᾶρες ἐς τὴν νῆσον ἐπὶ τῆς Οἰνοπίωνος 9
βασιλείας καὶ Ἄβαντες ἐξ Εὐβοίας. Οἰνοπίωνος δὲ καὶ τῶν παίδων ἔλαβεν ὕστερον Ἄμφικλος τὴν ἀρχήν· ἀφίκετο δὲ ἐξ Ἰστιαίας ὁ Ἄμφικλος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ κατὰ μάντευμα ἐκ Δελφῶν. Ἕκτωρ δὲ ἀπὸ Ἀμφίκλου τετάρτῃ γενεᾷ, βασιλείαν γὰρ ἔσχε καὶ οὗτος, ἐπολέμησεν Ἀβάντων καὶ Καρῶν τοῖς οἰκοῦσιν ἐν τῇ νήσῳ, καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτεινεν ἐν ταῖς μάχαις, τοὺς δὲ ἀπελθεῖν ἠνάγκασεν ὑποσπόνδους. Γενομένης δὲ ἀπαλλαγῆς πολέμου Χίοις, 10
ἀφικέσθαι τηνικαῦτα ἐς μνήμην Ἕκτορι ὡς σφᾶς καὶ Ἴωσι δέοι συνθύειν ἐς Πανιώνιον· τρίποδα δὲ ἆθλον λαβεῖν αὐτὸν ἐπὶ ἀνδραγαθίᾳ παρὰ τοῦ κοινοῦ φησὶ τοῦ Ἰώνων. τοσαῦτα εἰρηκότα ἐς Χίους Ἴωνα εὕρισκον· οὐ μέντοι ἐκεῖνό γε εἰρηκε καθ' ἥντινα αἰτίαν Χῖοι τελοῦσιν ἐς Ἴωνας.

V. Σμύρναν δὲ ἐν ταῖς δώδεκα πόλεσιν οὖσαν Αἰολέων, καὶ οἰκουμένην τῆς χώρας καθ' ἃ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι πόλιν καλοῦσιν ἀρχαίαν, Ἴωνες ἐκ Κολοφῶνος ὁρμηθέντες ἀφελόμενοι τοὺς Αἰολεῖς ἔσχον· χρόνῳ δὲ ὕστε-

ρον καὶ Ἴωνες μετέδοσαν Σμυρναίοις τοῦ ἐν Πανιωνίῳ 533
συλλόγου. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Φιλίππου τῆς ἐφ' ἡμῶν πό-
2 λεως ἐγένετο οἰκιστὴς κατ' ὄψιν ὀνείρατος. Ἀλέξανδρον
γὰρ θηρεύοντα ἐν τῷ ὄρει τῷ Πάγῳ, ὡς ἐγένετο ἀπὸ
τῆς θήρας, ἀφικέσθαι πρὸς Νεμέσεων λέγουσιν ἱερόν,
καὶ πηγῇ τε ἐπιτυχεῖν αὐτὸν καὶ πλατάνῳ πρὸ τοῦ ἱεροῦ,
πεφυκυίᾳ δὲ ἐπὶ τοῦ ὕδατος. καὶ ὑπὸ τῇ πλατάνῳ καθεύ-
δοντι κελεύειν φασὶν αὐτῷ τὰς Νεμέσεις ἐπιφανείσας
πόλιν ἐνταῦθα οἰκίζειν καὶ ἄγειν ἐς αὐτὴν Σμυρναίους,
3 ἀναστήσαντα ἐκ τῆς προτέρας. Ἀποστέλλουσιν οὖν ἐς
Κλάρον θεωροὺς οἱ Σμυρναῖοι περὶ τῶν παρόντων σφί-
σιν ἐρησομένους, καὶ αὐτοῖς ἔχρησεν ὁ θεός·

Τρὶς μάκαρες κεῖνοι καὶ τετράκις ἄνδρες ἔσονται,
οἳ Πάγον οἰκήσουσι πέρην ἱεροῖο Μέλητος.

οὕτω μετῳκίσαντο ἐθελονταί, καὶ δύο Νεμέσεις νομίζου-
σιν ἀντὶ μιᾶς, καὶ μητέρα αὐταῖς φασὶν εἶναι Νύκτα,
ἐπεὶ Ἀθηναῖοί γε τῇ ἐν Ῥαμνοῦντι θεῷ πατέρα λέγουσιν
εἶναι Ὠκεανόν.

4 2. Ἴωσι δὲ ἔχει μὲν ἐπιτηδειότατα ὡρῶν [κράσεως]
ἡ χώρα, ἔχει δὲ καὶ ἱερὰ οἷα οὐχ ἑτέρωθι, πρῶτον μὲν τὸ
τῆς Ἐφεσίας μεγέθους τε ἕνεκα καὶ ἐπὶ τῷ ἄλλῳ πλούτῳ,
δύο δὲ οὐκ ἐξειργασμένα Ἀπόλλωνος, τό τε ἐν Βραγχί-
δαις τῆς Μιλησίας καὶ ἐν Κλάρῳ τῇ Κολοφωνίων. δύο δὲ
ἄλλους ἐν Ἰωνίᾳ ναοὺς ἐπέλαβεν ὑπὸ Περσῶν κατακαυ-
θῆναι, τόν τε ἐν Σάμῳ τῆς Ἥρας καὶ ἐν Φωκαίᾳ τῆς
Ἀθηνᾶς· θαῦμα δὲ ὅμως ἦσαν καὶ ὑπὸ τοῦ πυρὸς λελυ-
5 μασμένοι. 3. Ἡσθείης δ' ἂν καὶ τῷ ἐν Ἐρυθραῖς Ἡρα-
κλείῳ καὶ Ἀθηνᾶς τῷ ἐν Πριήνῃ ναῷ, τούτῳ μὲν τοῦ
ἀγάλματος ἕνεκα, Ἡρακλείῳ δὲ τῷ ἐν Ἐρυθραῖς κατὰ
ἀρχαιότητα. τὸ δὲ ἄγαλμα οὔτε τοῖς καλουμένοις Αἰγι-
ναίοις οὔτε τῶν Ἀττικῶν τοῖς ἀρχαιοτάτοις ἐμφερές, εἰ
δέ τι καὶ ἄλλο, ἀκριβῶς ἐστὶν Αἰγύπτιον. σχεδία γὰρ 534

ξύλων, καὶ ἐπ' αὐτῇ ὁ θεὸς ἐκ Τύρου τῆς Φοινίκης ἐξέ-
πλευσε· καθ' ἥντινα δὲ αἰτίαν, οὐδὲ αὐτοὶ τοῦτο οἱ
Ἐρυθραῖοι λέγουσιν. ὡς δὲ ἐς τὴν θάλασσαν ἀφίκετο 6
ἡ σχεδία τὴν Ἰώνων, φασὶν αὐτὴν ὁρμίσασθαι πρὸς
ἄκρᾳ καλουμένῃ Μεσάτῃ· ἡ δὲ ἔστι μὲν τῆς ἠπείρου,
τοῖς δὲ ἐκ τοῦ Ἐρυθραίων λιμένος ἐς νῆσον τὴν Χίων
πλέουσι τοῦτό ἐστι μεσαίτατον. ἐπεὶ δὲ ἡ σχεδία κατὰ
τὴν ἄκραν ἔσχεν, ἐνταῦθα πολὺν μὲν οἱ Ἐρυθραῖοι
πόνον, οὐκ ἐλάσσονα δὲ ἔσχον οἱ Χῖοι ποιούμενοι σπου-
δὴν παρὰ σφᾶς καταγαγεῖν ἑκάτεροι τὸ ἄγαλμα. τέ- 7
λος δὲ Ἐρυθραῖος ἄνθρωπος, ᾧ βίος μὲν ἦν ἀπὸ θα-
λάσσης γεγονὼς καὶ ἄγρας ἰχθύων, διέφθαρτο δὲ ὑπὸ
νόσου τοὺς ὀφθαλμούς, ὄνομα δέ οἱ Φορμίων ἦν, οὗτος
ὁ ἁλιεὺς εἶδεν ὄψιν ὀνείρατος ὡς τὰς Ἐρυθραίων γυναῖ-
κας ἀποκείρασθαι δέοι τὰς κόμας, καὶ οὕτω τοὺς ἄνδρας
πλεξαμένους κάλον ἐκ τῶν τριχῶν τὴν σχεδίαν παρὰ
σφᾶς κατάξειν. αἱ μὲν δὴ ἀσταὶ τῶν γυναικῶν οὐδαμῶς
ὑπακούειν τῷ ὀνείρατι ἐβούλοντο· ὁπόσαι δὲ τοῦ Θρᾳ- 8
κίου γένους ἐδούλευον καὶ οὖσαις σφίσιν ἐλευθέραις ἦν
ἐνταῦθα βίος, ἀποκεῖραι παρέχουσιν αὐτάς· καὶ οὕτως
οἱ Ἐρυθραῖοι τὴν σχεδίαν καθέλκουσιν. ἔσοδός τε δὴ
ταῖς Θρᾴσσαις ἐς τὸ Ἡράκλειόν ἐστι γυναικῶν μόναις,
καὶ τὸ καλῴδιον τὸ ἐκ τῶν τριχῶν καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι οἱ ἐπι-
χώριοι φυλάσσουσι. καὶ δὴ καὶ τὸν ἁλιέα οἱ αὐτοὶ οὗτοι
ἀναβλέψαι τε καὶ ὁρᾶν τὸ λοιπὸν τοῦ βίου φασίν. 4. Ἔστι 9
δὲ ἐν Ἐρυθραῖς καὶ Ἀθηνᾶς Πολιάδος ναὸς καὶ ἄγαλμα
ξύλου μεγέθει μέγα καθήμενόν τε ἐπὶ θρόνου, καὶ ἡλα-
κάτην ἐν ἑκατέρᾳ τῶν χειρῶν ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
πόλον. τοῦτο Ἐνδοίου τέχνην καὶ ἄλλοις ἐτεκμαιρόμεθα
εἶναι, καὶ ἐς τὴν ἐργασίαν ὁρῶντες τοῦ ἔνδον ἀγάλμα-
τος, καὶ οὐχ ἥκιστα ἐπὶ ταῖς Χάρισί τε καὶ Ὥραις, αἳ
πρὶν ἐσελθεῖν ἑστήκασιν ἐν ὑπαίθρῳ λίθου λευκοῦ. ἐποι-

ἤθη δὲ καὶ κατ' ἐμὲ Σμυρναίοις ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ, μεταξὺ Κορυφῆς τε ὄρους καὶ θαλάσσης ἀμιγοῦς ὕδατι ἀλλοίῳ.
10 5. Ἡ δὲ Ἰωνία παρὲξ τῶν τε ἱερῶν καὶ τῆς τοῦ ἀέρος κράσεως παρέχεται καὶ ἄλλα ἐς συγγραφήν, ἡ μέν γε Ἐφεσία χώρα τόν τε Κέγχριον ποταμὸν καὶ τοῦ Πίονος τοῦ ὄρους τὴν φύσιν καὶ πηγὴν τὴν Ἁλιταίαν. Ἐν δὲ τῇ Μιλησίᾳ πηγή τέ ἐστι Βιβλὶς καὶ ὅσα ἐς τῆς Βιβλίδος τὸν ἔρωτα ἄδουσιν. ἐν δὲ τῇ Κολοφωνίων ἄλσος τε τοῦ Ἀπόλλωνος, δένδρα μελίαι, καὶ οὐ πόρρω τοῦ ἄλσους
11 Ἅλης ποταμὸς ψυχρότατος τῶν ἐν Ἰωνίᾳ. Λεβεδίοις δὲ τὰ λουτρὰ ἐν τῇ γῇ θαῦμα ἀνθρώποις ὁμοῦ καὶ ὠφέλεια γίνεται. ἔστι δὲ καὶ Τηΐοις ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ λουτρὰ τῇ Μακρίᾳ, τὰ μὲν ἐπὶ τῷ κλύδωνι ἐν πέτρας χηραμῷ, τὰ δὲ καὶ ἐς ἐπίδειξιν πλούτου πεποιημένα. Κλαζομενίοις δὲ λουτρά ἐστιν· ἐν δὲ αὐτοῖς Ἀγαμέμνων ἔχει τιμάς. καὶ ἄντρον μητρός σφισι Πύρρου καλούμενον, καὶ λόγον ἐπὶ
12 τῷ Πύρρῳ λέγουσι τῷ ποιμένι. Ἐρυθραίοις δὲ ἔστι μὲν χώρα Χαλκίς, ἀφ' ἧς καὶ τῶν φυλῶν σφίσιν ἡ τρίτη τὸ ὄνομα ἔσχηκεν, ἔστι δὲ τῆς Χαλκίδος κατατείνουσα ἐς τὸ πέλαγος ἄκρα καὶ ἐν αὐτῇ λουτρὰ θαλάσσια, μάλιστα τῶν ἐν Ἰωνίᾳ λουτρῶν ὠφέλιμα ἀνθρώποις. 6. Σμυρναίοις δὲ ποταμὸς Μέλης ὕδωρ ἐστὶ κάλλιστον, καὶ σπήλαιον ἐπὶ ταῖς πηγαῖς, ἔνθα Ὅμηρον ποιῆσαι τὰ ἔπη λέ-
13 γουσι. Χίοις δὲ ὁ τοῦ Οἰνοπίωνος τάφος θέαν τε παρέχεται καί τινας καὶ λόγους ἐς τοῦ Οἰνοπίωνος τὰ ἔργα. Σαμίοις δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐς τὸ Ἡραῖον τὸ Ῥαδίνης καὶ Λεοντίχου μνῆμά ἐστι, καὶ τοῖς ὑπὸ ἔρωτος ἀνιωμένοις εὔχεσθαι καθέστηκεν ἰοῦσιν ἐπὶ τὸ μνῆμα. τὰ μὲν δὴ ἐν Ἰωνίᾳ θαύματα πολλά τε καὶ οὐ πολλῷ τινὶ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀποδέοντά ἐστιν.

VI. Τότε δὲ ἀπελθυθότων Ἰώνων τήν τε γῆν οἱ 536
Ἀχαιοὶ τὴν Ἰώνων διελάγχανον καὶ ἐσῳκίζοντο ἐς τὰς

πόλεις. αἱ δὲ δύο τε καὶ δέκα ἦσαν ἀριθμόν, ὁπόσαι γε καὶ ἐς ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν γνώριμοι, Δύμη μὲν πρὸς Ἠλιδος πρώτη, μετὰ δὲ αὐτὴν Ὤλενος καὶ Φαραὶ καὶ Τρίτεια καὶ Ῥύπες καὶ Αἴγιον καὶ Κερύνεια καὶ Βοῦρα, ἐπὶ ταύταις δὲ Ἑλίκη καὶ Αἰγαί τε καὶ Αἴγειρα, καὶ Πελλήνη πρὸς τῆς Σικυωνίας ἐσχάτη. ἐς ταύτας οἱ Ἀχαιοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἐσῳκίζοντο πρότερον ἔτι ὑπὸ Ἰώνων οἰκουμένας. 2. Ἦσαν δὲ οἱ τὸ μέγιστον τοῖς Ἀχαιοῖς 2
ἔχοντες κράτος οἵ τε Τισαμενοῦ παῖδες Δαϊμένης καὶ Σπάρτων καὶ Τέλλις τε καὶ Λεοντομένης· Κομήτης δὲ ὁ πρεσβύτατος τῶν Τισαμενοῦ παίδων πρότερον ἔτι διεβεβήκει ναυσὶν ἐς τὴν Ἀσίαν. οὗτοί τε δὴ τηνικαῦτα ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς ἐδυνάστευον καὶ Λαμασίας ὁ Πενθίλου τοῦ Ὀρέστου, τοῖς Τισαμενοῦ παισὶν ἀνεψιὸς πρὸς πατρός. ἴσχυον δὲ ἐπ' ἴσης τοῖς κατειλεγμένοις καὶ Ἀχαιῶν τῶν ἐκ Λακεδαίμονος Πρευγένης καὶ ὁ υἱός, ὄνομα δέ οἱ ἦν Πατρεύς· καί σφισιν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἐδόθη κτίσασθαι πόλιν ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ Πατρέως ἐτέθη τῇ πόλει.

3. Τὰ δὲ ἐς πόλεμον τοιάδε ἦν τοῖς Ἀχαιοῖς. κατὰ 3
μὲν τὴν ἐς Ἴλιον ἐπιστρατείαν Ἀγαμέμνονος Λακεδαίμονα ἔτι καὶ Ἄργος οἰκοῦντες μεγίστη τοῦ Ἑλληνικοῦ μοῖρα ἦσαν· κατὰ δὲ τὴν Ξέρξου καὶ Μήδων ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα οὔτε Λεωνίδᾳ τῆς ἐξόδου τῆς ἐς Θερμοπύλας εἰσὶν οἱ Ἀχαιοὶ δῆλοι μετεσχηκότες, οὔτε Ἀθηναίοις ὁμοῦ καὶ Θεμιστοκλεῖ πρὸς Εὐβοίᾳ καὶ Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντες, οὐδὲ σφᾶς κατάλογος συμμάχων ἔχει Λακωνικὸς ἢ Ἀττι-
537 κός. ὑστέρησαν δὲ καὶ ἔργου τοῦ Πλαταιᾶσι· δῆλα γὰρ 4
δὴ ὅτι ἐπὶ τῷ ἀναθήματι τῷ ἐν Ὀλυμπίᾳ τῶν Ἑλλήνων μετῆν ἂν καὶ Ἀχαιοῖς γεγράφθαι. δοκεῖν δέ μοι, τὰς πατρίδας τε ὑπολειφθέντες ἕκαστοι τὰς αὑτῶν ἔσωζον, καὶ ἅμα διὰ τὸ ἔργον τὸ πρὸς Τροίαν Λακεδαιμονίους Δω-

ριεῖς ἀπηξίουν σφίσιν ἡγεῖσθαι. ἐδήλωσαν δὲ καὶ ἀνὰ χρόνον· Λακεδαιμονίων γὰρ ἐς τὸν πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον καταστάντων ὕστερον, ἐς τὴν συμμαχίαν ἦσαν οἱ Ἀχαιοὶ πρόθυμοι Πατρεῦσι, καὶ ἐς τοὺς Ἀθηναίους οὐχ
5 ἧσσον εἶχον γνώμην. Πολέμων δὲ τῶν πολεμηθέντων ὕστερον ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ τοῦ μὲν ἐν Χαιρωνείᾳ Φιλίππου τε ἐναντία καὶ Μακεδόνων οἱ Ἀχαιοὶ μετέσχον, ἐς δὲ τὴν Θεσσαλίαν καὶ ἐπὶ τὸν πρὸς Λαμίᾳ καλούμενον πόλεμον οὗ φασιν ἐκστρατεύσασθαι· οὐ γάρ πω μετὰ τὸ πταῖσμα ἀνενηνοχέναι τὸ ἐν Βοιωτοῖς. 4. Ὁ δὲ τῶν ἐπι-
χωρίων Πατρεῦσιν ἐξηγητὴς τὸν παλαιστὴν Χείλωνα Ἀχαιῶν μόνον μετασχεῖν ἔφασκε τοῦ ἔργου τοῦ περὶ Λά-
6 μιαν. οἶδα δὲ καὶ ἄνδρα αὐτὸς Λυδὸν Ἄδραστον ἰδίᾳ καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τοῦ Λυδῶν ἀμύναντα Ἕλλησι. τοῦ δὲ Ἀδράστου τούτου χαλκῆν εἰκόνα ἀνέθεσαν οἱ Λυδοὶ πρὸ ἱεροῦ Περσικῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ἔγραψαν ἐπίγραμμα ὡς τελευτήσειεν ὁ Ἄδραστος ἐναντία Λεοννάτῳ μαχόμε-
7 νος ὑπὲρ Ἑλλήνων. Ἡ δὲ ἐς Θερμοπύλας ἐπὶ τὴν Γαλατῶν στρατιὰν ἔξοδος καὶ τοῖς πᾶσιν ὁμοίως παρῴφθη Πελοποννησίοις· ἅτε γὰρ πλοῖα οὐκ ἐχόντων τῶν βαρβάρων, δεινὸν ἔσεσθαί σφισιν ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν ἤλπιζον, εἰ τὸν Κορινθίων ἰσθμὸν ἐκ θαλάσσης τῆς κατὰ Λέχαιον ἀποτειχίσειαν ἐς τὴν ἑτέραν τὴν ἐπὶ Κεγχρέαις θάλασσαν.
8 5. Τοῦτο μὲν δὴ Πελοποννησίων ἦν τότε ἁπάντων 538
βούλευμα· ἐπεὶ δὲ Γαλάται ναυσὶν ὄντινα δὴ τρόπον διαβεβήκεσαν ἐς τὴν Ἀσίαν, ἐνταῦθα εἶχεν οὕτω τὰ Ἑλλήνων. προεστήκεσαν κατ' ἰσχὺν οὐδένες ἔτι τοῦ Ἑλληνικοῦ. Λακεδαιμονίους μὲν γὰρ τὸ ἐν Λεύκτροις πταῖσμα, καὶ ἅμα οἵ τε Ἀρκάδες συνεληλυθότες ἐς Μεγάλην πόλιν καὶ οἱ Μεσσήνιοι παροικοῦντες, ἀνασώσασθαι τὴν προ-
9 τέραν ἔτι εὐδαιμονίαν ἐκώλυον· Θηβαίοις δὲ ἐς τοσοῦτο ἠρήμωσεν Ἀλέξανδρος τὴν πόλιν, ὡς ἔτεσιν ὕστερον οὐ

πολλοῖς καταχθέντας ὑπὸ Κασσάνδρου μηδὲ σώζειν τὰ οἰκεῖα ἀξιόχρεως εἶναι· Ἀθηναίοις δὲ εὔνοια μὲν παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ τῶν ἔργων μάλιστα ὑπῆρχε τῶν ὕστερον, ἀναπαύσασθαι δὲ οὔ ποτε ἐκ τοῦ Μακεδόνων πολέμου παρῆν αὐτοῖς.

VII. Ἑλλήνων δὲ οὐ τασσομένων τηνικαῦτα ἔτι ἐν κοινῷ, ἰδίᾳ δὲ ἑκάστων κατὰ σφᾶς συνισταμένων, οἱ Ἀχαιοὶ μάλιστα ἴσχυον. τυράννων τε γὰρ πλὴν Πελλήνης αἱ ἄλλαι πόλεις τὸν χρόνον ἅπαντα ἀπείρως ἐσχήκεσαν· αἵ τε ἐκ πολέμων καὶ ἀπὸ τῆς νόσου συμφοραὶ τῆς λοιμώδους οὐκ ἐς τοσοῦτο Ἀχαιοῖς ἐφ' ὅσον τοῖς ἄλλοις ἐγένοντο Ἕλλησι. συνέδριόν τε οὖν Ἀχαϊκὸν καλούμενον καὶ ἀπὸ κοινοῦ λόγου βουλεύματά τε ἦν Ἀχαιοῖς καὶ τὰ ἔργα. Ἀθροίζεσθαι δὲ ἐς Αἴγιόν σφισιν ἔδοξεν· αὕτη 2
γὰρ μετὰ Ἑλίκην ἐπικλυσθεῖσαν πόλεων ἐν Ἀχαΐᾳ τῶν ἄλλων δόξῃ προεῖχεν ἐκ παλαιοῦ καὶ ἴσχυεν ἐν τῷ τότε.
539 Ἑλλήνων δὲ τῶν λοιπῶν Σικυώνιοι συνεδρίου πρῶτοι τοῦ Ἀχαιῶν μετέσχον. μετὰ δὲ Σικυωνίους ἐσῆεσαν ἤδη καὶ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων οἱ μὲν αὐτίκα, οἱ δὲ χρόνον τινὰ ἐπισχόντες· τοὺς δὲ καὶ ἐκτὸς οἰκοῦντας τοῦ Ἰσθμοῦ συντελεῖν ἐς Ἀχαιοὺς ἔπειθεν, ὅτι ἐς πλέον ἰσχύος προϊὸν ἐώρων ἀεὶ τὸ Ἀχαϊκόν. 2. Λακεδαιμόνιοι 3
δὲ Ἑλλήνων μόνοι διάφοροί τε Ἀχαιοῖς τὰ μάλιστα ἦσαν καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ πόλεμόν σφισιν ἐπῆγον. Πελλήνην μέν γε Ἀχαιῶν πόλιν Ἄγις εἷλεν ὁ Εὐδαμίδου βασιλεύων ἐν [τῇ] Σπάρτῃ, καὶ ἐξέπεσεν αὐτίκα ἐκ Πελλήνης ὑπὸ Ἄρατου καὶ Σικυωνίων· Κλεομένης δὲ ὁ Λεωνίδου τοῦ Κλεωνύμου, βασιλεὺς οἰκίας τῆς ἑτέρας, ἀντικαθημένους Ἄρατον καὶ Ἀχαιοὺς πρὸς Λύμῃ παρὰ πολύ τε ἐκράτησεν ἐλθόντας ἐς χεῖρας, καὶ ὕστερον Ἀχαιοῖς καὶ Ἀντιγόνῳ συνέθετο εἰρήνην. Ἀντίγονος δὲ οὗτος τηνι- 4
καῦτα ἀρχὴν τὴν Μακεδόνων εἶχεν, ἐπιτροπεύων Φί-

λιππον τὸν Δημητρίου παῖδα ἔτι ἡλικίαν ὄντα· ἦν δὲ καὶ ἀνεψιὸς τῷ Φιλίππῳ καὶ μητρὶ αὐτοῦ συνῴκει. πρὸς τοῦτον οὖν τὸν Ἀντίγονον καὶ Ἀχαιοὺς ποιησάμενος ὁ Κλεομένης σπονδάς, καὶ αὐτίκα παραβὰς ὅσα ὤμοσεν, ἠνδραποδίσατο Ἀρκάδων Μεγάλην πόλιν· Λακεδαιμονίοις τε τὸ ἐν Σελλασίᾳ πταῖσμα πρὸς Ἀχαιοὺς καὶ Ἀντίγονον Κλεομένους ἕνεκα καὶ ἐπιορκίας τῆς ἐκείνου συνέβη. Κλεομένους μὲν δὴ καὶ αὖθις ἐν λόγοις τοῖς Ἀρκαδικοῖς
5 ἀφιξόμεθα ἐς μνήμην· Φίλιππος δὲ ὁ Δημητρίου τὴν Μακεδόνων ἀρχήν, ὡς ἀφίκετο ἐς ἄνδρας, παρὰ ἑκόντος Ἀντιγόνου λαβών, φόβον τοῖς πᾶσιν Ἕλλησιν ἐνεποίησε τὰ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, προγόνου μὲν οὐκ ὄντος αὐτῷ, τῷ δὲ ἀληθεῖ λόγῳ δεσπότου, τά τε ἄλλα αὐτοῦ μιμούμενος καὶ τὰ ἐς θεραπείαν ὅσοις πατρίδας ἀρεστὰ ἦν ἐπ' οἰκείοις προδιδόναι κέρδεσι· προπίνειν δὲ παρὰ 540
τὰ συμπόσια ἐπὶ δεξιότητι καὶ φιλίᾳ κύλικας οὐκ οἴνου, φαρμάκων δὲ ἐς ὄλεθρον ἀνθρώποις, ἃ δὴ ὁ μὲν τοῦ Ἀμύντου Φίλιππος οὐδ' ἐπενόησεν, ἐμοὶ δοκεῖν, ἀρχήν, Φιλίππῳ δὲ τῷ Δημητρίου τὰ φάρμακα τόλμημα ἦν ἐλα-
6 φρότατον. Κατεῖχε δὲ καὶ τρεῖς πόλεις φρουραῖς, ὁρμητήρια εἶναί οἱ κατὰ τῆς Ἑλλάδος· καὶ ὠνόμαζε δὲ ὑπὸ τῆς ὕβρεως καὶ τῆς ἐς τὸ Ἑλληνικὸν ὑπεροψίας κλεῖς τῆς Ἑλλάδος τὰς πόλεις ταύτας. ἐπὶ μέν γε Πελοποννήσῳ Κόρινθος καὶ ἡ Κορινθίων ἀκρόπολις ἐπετετείχιστο, ἐπὶ δὲ Εὐβοίᾳ καὶ Βοιωτοῖς τε καὶ Φωκεῦσι Χαλκὶς ἡ πρὸς τῷ Εὐρίπῳ· κατὰ δὲ Θεσσαλῶν τε αὐτῶν καὶ τοῦ Αἰτωλῶν ἔθνους Μαγνησίαν τὴν ὑπὸ τὸ Πήλιον κατεῖχεν ὁ Φίλιππος. 4. Μάλιστα δὲ Ἀθηναίους καὶ τὸ Αἰτωλικὸν ἐπιστρατείαις τε συνεχέσιν ἐπίεζε καὶ ληστῶν καταδρο-
7 μαῖς. ἐμνημόνευσε δέ μοι καὶ πρότερον ὁ λόγος ἐν τῇ Ἀτθίδι συγγραφῇ ὅσοι τε Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων ἐναντία Φιλίππου συνήραντο Ἀθηναίοις, καὶ ὡς ὑπὸ ἀσθενείας

τῶν συμμάχων ἐπὶ Ῥωμαίους καὶ ἐπικουρίαν τὴν ἐκεῖθεν κατέφευγον οἱ Ἀθηναῖοι. Ῥωμαῖοι δὲ ἐπεπόμφεσαν καὶ οὐ πολλῷ τινὶ ἔμπροσθεν λόγῳ μὲν ἐπικουρήσοντας Αἰτωλοῖς ἐναντία Φιλίππου, τῷ δὲ ἔργῳ μᾶλλόν τι ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ πραγμάτων. τότε δὲ ἀπο- 8
στέλλουσιν Ἀθηναίοις στρατιάν τε καὶ ἡγεμόνα Ὀτίλιον· τοῦτο γάρ οἱ τῶν ὀνομάτων ἦν τὸ ἐκθηλότατον, ἐπεὶ καλοῦνταί γε οὐ πατρόθεν οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ ταὐτὰ Ἕλλησιν,
541 ἀλλὰ καὶ τρία, ὁπότε ὀλίγιστα, καὶ ἔτι πλέονα ὀνόματα ἑκάστῳ τίθενται. τῷ δὲ Ὀτιλίῳ προσετέτακτο ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπείργειν ἀπὸ Ἀθηναίων καὶ τοῦ Αἰτωλικοῦ τὸν Φιλίππου πόλεμον. Ὀτίλιος δὲ τὰ μὲν ἄλλα τοῖς πράγ- 9
μασι κατὰ τὰ ἐπιτεταγμένα ἐχρῆτο, τάδε δὲ οὐ κατὰ γνώμην οἱ τὴν Ῥωμαίων ἐστὶν εἰργασμένα· Εὐβοέων γὰρ Ἑστίαιαν πόλιν καὶ Ἀντίκυραν τὴν ἐν τῇ Φωκίδι ἑλών, ὑπηκόους κατ' ἀνάγκην οὔσας Φιλίππου, ἐποίησεν ἀνα-
στάτους. καὶ τοῦδε ἕνεκα, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐπεὶ ἐπύθετο ἡ βουλή, ἀποστέλλουσιν Ὀτιλίῳ διάδοχον τῆς ἀρχῆς Φλαμίνιον.

VIII. Τότε δὲ ἦκων ὁ Φλαμίνιος Ἐρέτριάν τε διήρπασε τοὺς φρουροῦντας Μακεδόνων μάχῃ νικήσας, καὶ αὖθις ἐλάσας ἐπὶ Κόρινθον κατεχομένην ὑπὸ Φιλίππου φρουρᾷ αὐτός τε προσεκάθητο πολιορκῶν, καὶ παρὰ Ἀχαιοὺς ἅμα ἀποστέλλων ἐπήγγελλέ σφισιν ἀφικνεῖσθαι πρὸς Κόρινθον στρατιᾷ συμμάχους τε ἀξιωθησομένους καλεῖσθαι Ῥωμαίων καὶ ἅμα εὐνοίᾳ τῇ ἐς τὸ Ἑλληνικόν. Ἀχαιοὶ δὲ ἐποιοῦντο μὲν μεγάλως καὶ αὐτὸν ἐν αἰτίᾳ 2
Φλαμίνιον καὶ ἔτι πρότερον Ὀτίλιον, οἳ μετεχειρίσαντο ὠμῶς οὕτω πόλεις Ἑλληνίδας καὶ ἀρχαίας, ἀναμαρτήτους τε οὔσας πρὸς Ῥωμαίους καὶ οὐ κατὰ γνώμην ὑπὸ Μακεδόνων ἀρχομένας· προεωρῶντο δὲ καὶ ὡς ἀντὶ Φιλίππου καὶ Μακεδόνων Ῥωμαῖοι σφίσι τε ἥκοιεν καὶ τῷ Ἑλλη-

νικῷ δεσπόται προστάττειν. Ῥηθέντων δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ πολλῶν καὶ ἐναντίων ἀλλήλοις, τέλος οἱ εὖνοι Ῥωμαίοις ἐνίκησαν, καὶ Ἀχαιοὶ Φλαμινίῳ Κόρινθον συν-
3 επολιόρκησαν. Κορίνθιοι δὲ ἀπὸ Μακεδόνων ἐλευθερωθέντες μετέσχον αὐτίκα συνεδρίου τοῦ Ἀχαιῶν, μετασχόντες καὶ πρότερον, ὅτε Ἄρατος καὶ Σικυώνιοι φρουρὰν ἐκ τοῦ Ἀκροκορίνθου [τὴν πᾶσαν] ἐξήλασαν καὶ ἀπέκτειναν Περσαῖον ὑπὸ Ἀντιγόνου ταχθέντα ἐπὶ τῇ φρουρᾷ. 2. Ἀχαιοὶ δὲ τὸ ἀπὸ τούτου σύμμαχοί τε ὠνομά- 542
ξοντο Ῥωμαίων καὶ ἐς τὰ πάντα ἦσαν πρόθυμοι· καί σφισιν εἵποντο μὲν ἐς Μακεδονίαν καὶ ἐπὶ Φίλιππον, μετέσχον δὲ καὶ στρατείας ἐς Αἰτωλούς, τρίτα δὲ ὁμοῦ Ῥωμαίοις ἐμαχέσαντο ἐναντία Ἀντιόχου καὶ Σύρων.
4 Ὅσα μὲν δὴ Ἀχαιοὶ Μακεδόσιν ἢ στρατιᾷ τῇ Σύρων ἐναντία ἐτάξαντο, φιλίᾳ τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἔπραξαν· ἐς δὲ Αἰτωλοὺς ἐκ παλαιοῦ σφίσιν ἦν οἰκεῖα ἐγκλήματα. 3. Ἐπεὶ δὲ ἡ Νάβιδος ἐν Σπάρτῃ τυραννὶς κατελέλυτο, ἐς πλείστην ὠμότητα ἀνδρὸς ἀφικομένου, τὰ ἐς τοὺς
5 Λακεδαιμονίους αὐτίκα ἐνεπεπτώκει· καὶ σφᾶς ὑπὸ τὸν χρόνον οἱ Ἀχαιοὶ τοῦτον ἐς σύλλογον ὑπάγονται τὸν Ἀχαϊκόν, καὶ δίκας τε ἐδίκαζόν σφισιν ἐς τὸ ἀκριβέστατον, καὶ τὰ τείχη τῆς Σπάρτης καταβάλλουσιν ἐς ἔδαφος, οἰκοδομηθέντα μὲν καὶ πρότερον ἔτι αὐτοσχεδίως ἐπί τε τῆς Δημητρίου καὶ ὕστερον τῆς Πύρρου καὶ Ἠπειρωτῶν στρατείας, ἐπὶ δὲ τῆς τυραννίδος τῆς Νάβιδος καὶ ἐς τὸ ἀσφαλέστατον ὀχυρωθέντα. τά τε οὖν τείχη τῆς Σπάρτης οἱ Ἀχαιοὶ καθεῖλον, καὶ τὰ ἐς μελέτην τοῖς ἐφήβοις ἐκ τῶν Λυκούργου νόμων καταλύσαντες ἐπέταξαν τοῖς
6 Ἀχαιῶν ἐφήβοις τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύειν. ταῦτα μὲν δὴ καὶ ἐς πλέον ἐπέξεισιν αὖθίς μοι τὰ ἐς Ἀρκάδας· 4. Λακεδαιμόνιοι δέ, ἅτε μεγάλως τοῖς ἐπιτάγμασιν ἀχθόμενοι τοῖς Ἀχαιῶν, καταφεύγουσιν ἐπὶ Μέτελλον καὶ ὅσοι σὺν Με-

τέλλῳ κατὰ πρεσβείαν ἦκον ἐκ Ῥώμης. ἀφίκοντο δὲ οὗτοι Φιλίππῳ καὶ Μακεδόσι πόλεμον μὲν οὐδένα ἐπάξοντες, ἅτε εἰρήνης πρότερον ἔτι Φιλίππῳ καὶ Ῥωμαίοις ὁμωμοσμένης, ὁπόσα δὲ ἢ Θεσσαλοῖς ἢ τῶν ἐξ Ἠπείρου τισὶν ἐγκλήματα ἦν ἐς Φίλιππον, ταῦτα ἦκον οἱ ὁμοῦ Μετέλλῳ
543 κρινοῦντες. Ἔργῳ μὲν δὴ Φίλιππός τε αὐτὸς καὶ ἡ Μα- 7
κεδόνων ἀκμὴ καθῃρητο ὑπὸ Ῥωμαίων. μαχεσάμενος γὰρ Φλαμινίου καὶ Ῥωμαίων ἐναντία Φίλιππος ἐν Κυνὸς καλουμέναις Κεφαλαῖς λόφοις τὸ ἧττον ἠνέγκατο· ἀλλά γε δὴ κατὰ δύναμιν ἀγωνισάμενος αὐτός [οὗτος ὁ Φίλιππος] τοσοῦτον ἐκρατήθη τῇ συμβολῇ, ὡς στρατιᾶς τε ἦν ἧγεν ἀποβαλεῖν τὸ πολύ, καὶ ἐκ τῶν πόλεων, ὅσας εἶλεν ἐν τῇ Ἑλλάδι πολέμῳ παραστησάμενος, ἐξήγαγεν ἐξ ἁπασῶν τὰς φρουρὰς κατὰ ὁμολογίαν πρὸς Ῥωμαίους. 5. Κατὰ 8
μέντοι τοῦ λόγου τὸ εὐπρεπὲς παρὰ Ῥωμαίων εὗρητο εἰρήνην, δεήσεσι μὲν παντοίαις καὶ δαπάναις χρημάτων μεγάλαις. τὰ δὲ ἐς Μακεδόνας δύναμίν τε ἣν ἐπὶ Φιλίππου περιεβάλοντο τοῦ Ἀμύντου, καὶ ὡς ἐπὶ Φιλίππου τοῦ ὑστέρου τὰ πράγματά σφισιν ἐφθάρη, Σίβυλλα οὐκ ἄνευ θεοῦ προεθέσπισεν. ἔχει δὲ οὕτω τὰ χρησθέντα·

Αὐχοῦντες βασιλεῦσι Μακηδόνες Ἀργεάδῃσιν, 9
ὑμῖν κοιρανέων ἀγαθὸν καὶ πῆμα Φίλιππος.
ἤτοι ὁ μὲν πρότερος πόλεσιν λαοῖσί τ' ἄνακτας
θήσει· ὁ δ' ὁπλότερος τιμὴν ἀπὸ πᾶσαν ὀλέσσει,
δμηθεὶς ἑσπερίοισιν ὑπ' ἀνδράσιν ἠῴοις τε.

Ῥωμαῖοί τε δὴ τὰ πρὸς ἑσπέραν νεμόμενοι τῆς Εὐρώπης καθεῖλον τὴν Μακεδόνων ἀρχήν, καὶ τῶν ἐς τὸ συμμαχικὸν ταχθέντων Ἄτταλος ** καὶ ἔτι ἐκ Μυσίας στρατιᾶς· πρὸς δὲ ἀνίσχοντα ἥλιον μᾶλλόν τι ἡ Μυσία τετραπται.

IX. Τότε δὲ τῷ Μετέλλῳ καὶ τῇ ἄλλῃ πρεσβείᾳ μὴ ὑπεριδεῖν Λακεδαιμονίων ἥρεσε καὶ Ἀχαιῶν, τοὺς δὲ τὰς ἀρχὰς ἔχοντας ἐς τὸ συνέδριον ἠξίουν συγκαλέσαι

τοὺς Ἀχαιούς, ἵνα ἐν κοινῷ διδάξωσιν αὐτοὺς ἠπιώτερον μεταχειρίζεσθαι τὰ ἐν Λακεδαίμονι. οἱ δέ σφισιν ἀπεκρίναντο μήτε ἐκείνοις Ἀχαιοὺς ἐς σύλλογον μήτε ἄλλῳ συνάξειν, ὅστις μὴ ἐπὶ τῷ πράγματι ἐφ' ὅτῳ ποιεῖται τὴν 544
πρόσοδον παρὰ τῆς Ῥωμαίων βουλῆς ἔχει δόγμα. Μέτελλος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν περιυβρίσθαι νομίζοντες, ἐπειδὴ ἀφίκοντο ἐς Ῥώμην, πολλὰ ἐπὶ τῆς βουλῆς καὶ οὐ πάντα [τὰ] ἀληθῆ κατηγόρουν τῶν Ἀχαιῶν.
2 2. Τούτων δὲ πλείονα ἐνεκάλουν Ἀχαιοῖς Ἀρεὺς καὶ Ἀλκιβιάδας, Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ δόκιμοι τὰ μάλιστα ἐν τῇ Σπάρτῃ, τὰ δὲ ἐς Ἀχαιοὺς οὐ δίκαιοι· γενομένους γὰρ ὑπὸ Νάβιδος φυγάδας ὑπεδέξαντο αὐτοὺς οἱ Ἀχαιοί, καὶ ἀποθανόντος Νάβιδος παρὰ γνώμην Λακεδαιμονίων τοῦ δήμου κατάγουσιν ἐς Σπάρτην. τότε οὖν ἀναβεβηκότες καὶ οὗτοι παρὰ τὴν βουλὴν προθυμότατα ἐνέκειντο Ἀχαιοῖς· Ἀχαιοὶ δέ σφισιν ἀπελθοῦσιν ἐπιβάλλουσιν ἐν
3 τῷ συνεδρίῳ θάνατον ζημίαν. 3. Ῥωμαίων δὲ ἡ βουλὴ πέμπουσιν ἄλλους τε ἄνδρας καὶ Ἄππιον Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀχαιοῖς τὰ δίκαια ὁρίσαι. Ἄππιος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἔμελλον μὲν οὐδὲ ὀφθέντες Ἀχαιοῖς ἔσεσθαι καθ' ἡδονήν, οἳ Ἀρέα καὶ Ἀλκιβιάδαν ἅμ' αὐτοῖς ἐπήγοντο ἐν τῷ τότε Ἀχαιοῖς ἐχθίστους· ἐλύπησαν δὲ καὶ ἐς πλέον τοὺς Ἀχαιούς, ἐπειδὴ ἐς τὸν σύλλογον αὐτῶν ἐπελθόντες σὺν
4 ὀργῇ μᾶλλον ἐποιοῦντο ἢ πειθοῖ τοὺς λόγους. Λυκόρτας δὲ ὁ Μεγαλοπολίτης, οὔτε ἀξιώματι οὐδενὸς Ἀρκάδων ὕστερος καί τι καὶ φρόνημα κατὰ φιλίαν προσειληφὼς τὴν Φιλοποίμενος, λόγῳ τε ἀπέφαινε τὰ ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν δίκαια, καὶ ὁμοῦ τοῖς λόγοις καὶ μέμψιν τινὰ ὑπέτεινεν ἐς τοὺς Ῥωμαίους. Ἄππιος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Λυκόρταν λέγοντα ἐποιοῦντο ἐν χλευασμῷ, καὶ Ἀρέως ἀποψηφίζονται καὶ Ἀλκιβιάδα μηδὲν ἀδίκημα ἐξ αὐτῶν ἐς Ἀχαιοὺς εἶναι, Λακεδαιμονίοις τε ἀποστεῖλαι πρέσβεις ἐφιᾶσιν

ἐς Ῥώμην, ἐναντία ἐφιέντες ἢ Ῥωμαίοις συγκείμενα ἦν καὶ Ἀχαιοῖς· Ἀχαιῶν μὲν γὰρ εἴρητο ἀπὸ τοῦ κοινοῦ παρὰ τὴν Ῥωμαίων βουλὴν ἀπιέναι πρέσβεις, ἰδίᾳ δὲ ἀπείρητο μὴ πρεσβεύεσθαι τὰς πόλεις ὅσαι συνεδρίου τοῦ Ἀχαιῶν μετεῖχον. Ἀντιπρεσβευσαμένων δὲ καὶ Ἀχαιῶν Λακεδαιμονίοις, καὶ λόγων ῥηθέντων ὑπὸ ἀμφοτέρων ἐπὶ τῆς βουλῆς, τοὺς αὐτοὺς ἀποστέλλουσιν αὖθις οἱ Ῥωμαῖοι Λακεδαιμονίοις γενέσθαι καὶ Ἀχαιοῖς δικαστάς, Ἄππιον καὶ ὅσοι σὺν ἐκείνῳ πρότερον ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀφίκοντο. Οἱ δὲ τούς τε ἐκβληθέντας ὑπὸ Ἀχαιῶν κατάγουσιν ἐς Σπάρτην, καὶ ὅσων πρὸ κρίσεως ἀπελθόντων κατέγνωστο ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἀδικεῖν, καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις τιμήματα ἔλυσαν. καὶ συντελείας μὲν Λακεδαιμονίους ἐς τὸ Ἀχαϊκὸν οὐκ ἀφιᾶσι, περὶ δὲ τῇ ἑκάστου ψυχῇ ξενικά σφισι διδόασιν εἶναι δικαστήρια, ὅσα δὲ ἄλλα ἐγκλήματα, λαμβάνειν τε αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ Ἀχαϊκῷ ὑπέχειν τὰς κρίσεις. 4. Ἐτειχίσθη δὲ καὶ ἐξ ἀρχῆς αὖθις Σπαρτιάταις ὁ κύκλος τοῦ ἄστεως. Λακεδαιμονίων δὲ οἱ κατελθόντες, βουλεύοντες παντοῖα ἐπὶ Ἀχαιοῖς, λυπήσειν σφᾶς ἐπὶ τοιῷδε μάλιστα ἤλπιζον. Μεσσηνίους τοὺς Φιλοποίμενι θανάτου συναιτίους γενέσθαι νομισθέντας καὶ κατὰ αἰτίαν ταύτην ὑπὸ Ἀχαιῶν ἐκπεπτωκότας, τούτους τε καὶ Ἀχαιῶν αὐτῶν τοὺς φεύγοντας ἀναβῆναι πείθουσιν ἐς Ῥώμην· σὺν δέ σφισιν ἀνελήλυθότες καὶ αὐτοὶ γενέσθαι τοῖς ἀνδράσιν ἔπρασσον κάθοδον. 5. Ἅτε δὲ τοῦ Ἄππίου Λακεδαιμονίοις συμπροθυμουμένου μεγάλως, Ἀχαιοῖς δὲ ἐπὶ παντὶ ἀντιβαίνοντος, ἔμελλεν οὐ χαλεπῶς Μεσσηνίων καὶ Ἀχαιῶν τοῖς φεύγουσι τὰ βουλεύματα ἐς δέον χωρήσειν, γράμματά τε αὐτίκα ὑπὸ τῆς βουλῆς ἔς τε Ἀθήνας κατεπέμπετο καὶ ἐς Αἰτωλίαν κατάγειν σφᾶς Μεσσηνίους καὶ Ἀχαιοὺς ἐπὶ τὰ οἰκεῖα. τοῦτο Ἀχαιοὺς ἐς τὰ μάλιστα ἠνίασεν, ὡς οὔτε

545 5 6 7

ἄλλως πάσχοντας δίκαια ὑπὸ Ῥωμαίων, καὶ ἐς τὸ ἀνω- 546
φελὲς προϋπηργμένων σφίσιν ἐς αὐτούς, οἳ ἐπὶ τὰ Φι-
λίππου καὶ Αἰτωλῶν ἐναντία καὶ αὖθις Ἀντιόχου στρα-
τεύσαντες χάριτι τῇ ἐς Ῥωμαίους ἐγίνοντο ὕστεροι φυγά-
δων ἀνθρώπων καὶ οὐ καθαρῶν χεῖρας. ὅμως δὲ εἴκειν
σφίσιν ἐδόκει. τότε μὲν δὴ ἐς τοσοῦτο ἐπράχθη.

X. Τολμημάτων δὲ τὸ ἀνοσιώτατον, τὴν πατρίδα
καὶ ἄνδρας προδιδόναι πολίτας ἐπὶ οἰκείοις κέρδεσιν,
ἔμελλε καὶ Ἀχαιοῖς κακῶν ἄρξειν, οὔποτε ἐκ τοῦ χρόνου
παντὸς τὴν Ἑλλάδα ἐκλιπόν. ἐπὶ μέν γε Δαρείου τοῦ
Ὑστάσπου βασιλεύοντος Περσῶν Ἴωσι τὰ πράγματα
ἐφθάρη Σαμίων πλὴν ἑνός τε καὶ δέκα ἀνδρῶν τῶν ἄλ-
λων τριηράρχων τὸ ναυτικὸν τὸ Ἰώνων προδόντων.
2 μετὰ δὲ Ἴωνας κεχειρωμένους ἠνδραποδίσαντο καὶ Ἐρέ-
τριαν Μῆδοι· προδόται δὲ ἐγένοντο οἱ εὐδοκιμοῦντες
μάλιστα ἐν Ἐρετρίᾳ, Φίλαγρος Κυνέου καὶ Εὔφορβος
Ἀλκιμάχου. Ξέρξῃ δὲ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐλαύνοντι Θεσσα-
λία τε δι' Ἀλευαδῶν προεδόθη, Θήβας δὲ Ἀτταγῖνος καὶ
Τιμηγενίδας προδιδόασι, φερόμενοι τὰ πρῶτα ἐν Θήβαις.
Πελοποννησίων δὲ καὶ Ἀθηναίων πολεμησάντων Ξενίας
Ἠλεῖος ἐπεχείρησεν Ἦλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἄγιδι προ-
3 δοῦναι. Οἵ τε Λυσάνδρου καλούμενοι ξένοι χρόνον οὐ-
δένα ἀνίεσαν πατρίδας ἐγχειρίζοντες Λυσάνδρῳ τὰς ἑαυ-
τῶν. κατὰ δὲ τὴν Φιλίππου βασιλείαν τοῦ Ἀμύντου
Λακεδαίμονα πόλεων μόνην οὐ προδοθεῖσαν τῶν ἐν Ἕλ-
λησιν εὕροι τις ἄν· αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις αἱ ἐν τῇ Ἑλλάδι
ὑπὸ προδοσίας μᾶλλον ἢ ὑπὸ νόσου πρότερον τῆς λοιμώ-
δους ἐφθάρησαν. Ἀλεξάνδρῳ δὲ τῷ Φιλίππου παρέσχεν
ἡ εὐτυχία μικρὰ ἀνδρῶν προδοτῶν καὶ οὐκ ἄξια λόγου
4 προσδεηθῆναι. Ἐπεὶ δὲ τὸ ἐν Λαμίᾳ πταῖσμα ἐγένετο
Ἕλλησιν, Ἀντίπατρος μέν, ἅτε διαβῆναι ποιούμενος 547
σπουδὴν πρὸς τὸν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεμον, ἐβούλετο εἰρήνην

ἐν τάχει συντίθεσθαι, καί οἱ διέφερεν οὐδὲν εἰ Ἀθήνας τε ἐλευθέραν καὶ τὴν πᾶσαν Ἑλλάδα ἀφήσει· Δημάδης δὲ καὶ ὅσον προδοτῶν Ἀθήνῃσιν ἄλλο ἦν, ἀναπείθουσιν Ἀντίπατρον μηδὲν ἐς Ἕλληνας φρονῆσαι φιλάνθρωπον, ἐκφοβήσαντες δὲ Ἀθηναίων τὸν δῆμον ἔς τε Ἀθήνας καὶ πόλεων τῶν ἄλλων τὰς πολλὰς ἐγένοντο αἴτιοι Μακεδόνων ἐσαχθῆναι φρουράς. Βεβαιοῖ δέ μοι καὶ τόδε τὸν 5
λόγον· Ἀθηναῖοι γὰρ μετὰ τὸ ἀτύχημα τὸ ἐν Βοιωτοῖς οὐκ ἐγένοντο Φιλίππου κατήκοοι, ἀλόντων μέν σφισι δισχιλίων ὡς ἐκρατήθησαν, παρὰ δὲ τὸ ἔργον χιλίων φονευθέντων· ἐν Λαμίᾳ δὲ περὶ διακοσίους πεσόντων καὶ οὐ πλέον τι Μακεδόσιν ἐδουλώθησαν. οὕτω μὲν οὔποτε τὴν Ἑλλάδα ἐπέλειπον οἱ ἐπὶ προδοσίᾳ νοσήσαντες·
2. Ἀχαιοὺς δὲ ἀνὴρ Ἀχαιὸς Καλλικράτης τηνικαῦτα ἐς ἅπαν ἐποίει Ῥωμαίοις ὑποχειρίους. ἀρχὴ δέ σφισιν ἐγίνετο κακῶν Περσεὺς καὶ ἡ Μακεδόνων ἀρχὴ καταλυθεῖσα ὑπὸ Ῥωμαίων.

Περσεῖ τῷ Φιλίππου πρὸς Ῥωμαίους ἄγοντι εἰρήνην 6
κατὰ συνθήκας ἃς ὁ πατήρ οἱ Φίλιππος ἐποιήσατο, ἐπῆλθεν ὑπερβῆναι τοὺς ὅρκους, καὶ ἐπί τε ** Σαπαίων τὸν βασιλέα Ἀβρούπολιν στράτευμα ἀγαγὼν ἐποίησεν ἀναστάτους Ῥωμαίων συμμάχους ὄντας· Σαπαίων δὲ τούτων καὶ Ἀρχίλοχος ἐν ἰαμβείῳ μνήμην ἔσχε. Μακεδόνων δὲ 7
καὶ Περσέως κεχειρωμένων πολέμῳ διὰ τὸ ἐς Σαπαίους ἀδίκημα, ἄνδρες τῆς Ῥωμαίων βουλῆς δέκα ἐπέμφθησαν
548 καταστησόμενοι πρὸς τὸ ἐπιτηδειότατον Ῥωμαίοις τὰ ἐν Μακεδονίᾳ. ἥκοντας δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα ὑπήρχετο ὁ Καλλικράτης, οὔτε ἔργον τῶν ἐς τὴν κολακείαν οὔτε λόγον οὐδένα ἐς αὐτοὺς παριείς. ἕνα δέ τινα ἐξ αὐτῶν ἄνδρα οὐδαμῶς ἐς δικαιοσύνην πρόθυμον, τοῦτον τὸν ἄνδρα προσεποιήσατο ὁ Καλλικράτης ἐς τοσοῦτον ὥστε αὐτὸν καὶ ἐς τὸ συνέδριον ἐσελθεῖν τὸ Ἀχαιῶν ἔπεισεν. Ὁ δὲ 8

ὡς ἐς τὸν σύλλογον ἐσῆλθεν, ἔλεγεν ὡς πολεμοῦντι πρὸς Ῥωμαίους Περσεῖ χρήματα οἱ δυνατώτατοι τῶν Ἀχαιῶν παράσχοιεν, συνάραιντο δὲ καὶ ἐς τὰ ἄλλα. ἐκέλευσεν οὖν καταγνῶναι τοὺς Ἀχαιοὺς θάνατον· εἰ δὲ ἐκεῖνοι καταγνοῖεν, τότε καὶ αὐτὸς τὰ ὀνόματα ἐρεῖν ἔφασκε τῶν ἀνδρῶν. λέγειν τε δὴ ἐδόκει παντάπασιν ἄδικα, καὶ αὐτὸν ἠξίουν οἱ ἐς τὸν σύλλογον ἐληλυθότες ἤδη, εἰ Περσεῖ τὰ αὐτὰ Ἀχαιῶν τινὲς ἔπραξαν, ὀνομαστὶ αὐτῶν ἑκάστου μνησθῆναι, πρότερον δὲ οὐ σφᾶς καταγινώσκειν εἰκὸς
9 εἶναι. ἔνθα δὴ ὡς ἠλέγχετο ὁ Ῥωμαῖος, ἀπετόλμησεν εἰπεῖν ὡς οἱ ἐστρατηγηκότες Ἀχαιῶν ἐνέχονται πάντες τῇ αἰτίᾳ· πάντας γὰρ φρονῆσαι τὰ Μακεδόνων τε καὶ Περσέως. Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἔλεγεν ὑπὸ διδασκαλίᾳ τῇ Καλλικράτους· ἀναστὰς δὲ μετ' αὐτὸν Ξένων, οὗτος οὐκ ἐλαχίστου λόγου παρ' Ἀχαιοῖς, οὕτως ἔφη κατὰ τὴν αἰτίαν ἔχει ταύτην· ἐστρατήγησα μὲν Ἀχαιῶν καὶ ἐγώ, ἀδικίας δὲ οὐδὲν ἐς Ῥωμαίους, οὔτε εὐνοίας μοι μέτεστιν ἐς Περσέα· καὶ τοῦδε ἕνεκα ἐθέλω μὲν ἐν συνεδρίῳ τῷ Ἀχαιῶν, ἐθέλω δὲ καὶ ἐν αὐτοῖς Ῥωμαίοις ὑπέχειν κρίσιν.
10 Ὁ μὲν δὴ ὑπὸ συνειδότος ἐπαρρησιάζετο ἀγαθοῦ· ὁ δὲ ἐπελάβετο αὐτίκα ὁ Ῥωμαῖος τῆς προφάσεως, καὶ ὁπόσοις Καλλικράτης ἐπῆγεν αἰτίαν Περσεῖ σφᾶς φρονῆσαι τὰ αὐτά, ἀνέπεμπεν ἐν δικαστηρίῳ κρίσιν τῷ Ῥωμαίων ὑφέξοντας. ὃ μή πω κατειλήφει πρότερον Ἕλληνας· οὐδὲ γὰρ Μακεδόνων οἱ ἰσχύσαντες μέγιστον, Φίλιππος Ἀμύντου καὶ Ἀλέξανδρος, τοὺς ἀνθεστηκότας σφίσιν Ἑλλήνων ἐς Μακεδονίαν ἐβιάσαντο ἀποσταλῆναι, διδό- 549
11 ναι δὲ αὐτοὺς ἐν Ἀμφικτυόσιν εἴων λόγον. Τότε δὲ ἐκ τοῦ Ἀχαιῶν ἔθνους ὄντινα καὶ ἀναίτιον Καλλικράτης ἐθελήσειεν αἰτιάσασθαι, ἀνάγεσθαι πάντα τινὰ ἐκεκύρωτο ἐς Ῥώμην· καὶ ἐγένοντο ὑπὲρ χιλίους οἱ ἀναχθέντες. τούτους ὑπὸ Ἀχαιῶν οἱ Ῥωμαῖοι προκατεγνῶσθαι

νομίζοντες ἔς τε Τυρσηνίαν καὶ ἐς τὰς ἐκεῖ διέπεμψαν πόλεις, καὶ Ἀχαιῶν ἄλλοτε ἄλλας ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν πρεσβείας τε καὶ ἱκεσίας ἐπιπεμπόντων λόγον ἐποιοῦντο οὐδένα. ἐπτακαιδεκάτῳ δὲ ὕστερον ἔτει τριακοσίους ἢ καὶ 12
ἐλάσσονας, οἳ μόνοι περὶ Ἰταλίαν Ἀχαιῶν ἔτι ἐλείποντο, ἀφιᾶσιν, ἀποχρώντως κολασθῆναι σφᾶς ἡγούμενοι. ὅσοι δὲ ἀποδράντες ᾤχοντο ἢ εὐθὺς ἡνίκα ἀνήγοντο ἐς Ῥώμην, ἢ ὕστερον ἐκ τῶν πόλεων ἐς ἃς ὑπὸ Ῥωμαίων ἐπέμφθησαν, πρόφασις οὐδεμία ἦν τούτους ἁλόντας μὴ ὑποσχεῖν δίκην.

XI. Ῥωμαῖοι δὲ αὖθις ἄνδρα ἐκ τῆς βουλῆς καταπέμπουσιν ἐς τὴν Ἑλλάδα· ὄνομα μὲν τῷ ἀνδρὶ ἦν Γάλλος, ἀπέσταλτο δὲ Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀργείοις ὑπὲρ γῆς ἀμφισβητουμένης γενέσθαι δικαστής. οὗτος ὁ Γάλλος ἐς τὸ Ἑλληνικὸν πολλὰ μὲν εἶπε, πολλὰ δὲ καὶ ἔπραξεν ὑπερήφανα, Λακεδαιμονίους δὲ καὶ Ἀργείους τὸ παράπαν ἔθετο ἐν χλευασίᾳ· πόλεσι γὰρ ἐς τοσοῦτο 2
ἡκούσαις ἀξιώματος, καὶ ὑπὲρ τῶν ὅρων τῆς χώρας τὰ μὲν παλαιότερα ἐς οὐκ ἀφανῆ πόλεμον καὶ ἔργα οὕτως ἀφειδῆ προαχθείσαις, κριθείσαις δὲ καὶ ὕστερον παρὰ δικαστῇ κοινῷ Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντου, αὐτὸς μέν σφισιν ὁ Γάλλος ἀπηξίωσε δικαστὴς καταστῆναι, Καλλικράτει δὲ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος ἀνδρὶ ἀλάστορι ἐπιτρέπει τὴν κρίσιν. Ἀφίκοντο δὲ ὡς τὸν Γάλλον καὶ Αἰτωλῶν οἱ 3
550 Πλευρῶνα οἰκοῦντες, συντελείας τῆς ἐς Ἀχαιοὺς ἐθέλοντες ἄφεσιν εὕρασθαι. καὶ αὐτοῖς ἐπετράπη μὲν ὑπὸ τοῦ Γάλλου πρεσβείαν ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἰδίᾳ παρὰ Ῥωμαίους ἀποστεῖλαι, ἐπετράπη δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων συνεδρίου τοῦ Ἀχαιῶν ἀποστῆναι. προσεπεστάλη δὲ ὑπὸ τῆς βουλῆς τῷ Γάλλῳ πόλεις ὁπόσας ἐστὶν οἷός τε [ὡς πλείστας] ἀφεῖναι συλλόγου τοῦ Ἀχαιῶν.

2. Ὁ μὲν δὴ τὰ ἐντεταλμένα ἐποίει, Ἀθηναίων δὲ ὁ 4

δῆμος ἀνάγκῃ πλέον ἢ ἑκουσίως διαρπάζουσιν Ὡρωπὸν ὑπήκοόν σφισιν οὖσαν· πενίας γὰρ ἐς τὸ ἔσχατον Ἀθηναῖοι τηνικαῦτα ἦκον ἅτε ὑπὸ Μακεδόνων πολέμῳ πιεσθέντες μάλιστα Ἑλλήνων. καταφεύγουσιν οὖν ἐπὶ τὴν Ῥωμαίων βουλὴν οἱ Ὡρώπιοι· καὶ δόξαντες παθεῖν οὐ δίκαια, ἐπεστάλη Σικυωνίοις ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπιβαλεῖν σφᾶς Ἀθηναίοις ἐς Ὡρωπίους ζημίαν κατὰ τῆς βλάβης ἧς ἦρξαν τὴν ἀξίαν. Σικυώνιοι μὲν οὖν οὐκ ἀφικομένοις ἐς καιρὸν τῆς κρίσεως Ἀθηναίοις ζημίαν πεντακόσια τάλαντα ἐπιβάλλουσι· Ῥωμαίων δὲ ἡ βουλὴ δεηθεῖσιν Ἀθηναίοις ἀφίησι πλὴν ταλάντων ἑκατὸν τὴν ἄλλην ζημίαν. Ἐξέτισαν δὲ οὐδὲ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ ὑποσχέσεσι καὶ δώροις ὑπελθόντες Ὡρωπίους ὑπάγονται σφᾶς ἐς ὁμολογίαν, φρουράν τε Ἀθηναίων ἐσελθεῖν ἐς Ὡρωπὸν καὶ ὁμήρους λαβεῖν παρὰ Ὡρωπίων Ἀθηναίους· ἦν δὲ αὖθις ἐς Ἀθηναίους γένηται ἔγκλημα Ὡρωπίοις, τὴν φρουρὰν τότε ἀπάγειν παρ' αὐτῶν Ἀθηναίους, ἀποδοῦναι δὲ καὶ ὀπίσω τοὺς ὁμήρους. Χρόνος τε δὴ οὐ πολὺς ὁ μεταξὺ ἤνυστο, καὶ τῶν φρουρῶν ἀδικοῦσιν ἄνδρες Ὡρωπίους. οἱ μὲν δὴ ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπέστελλον ὁμήρους τε ἀπαιτήσοντας καὶ φρουράν σφισιν ἐξάγειν κατὰ τὰ 551
συγκείμενα ἐροῦντας· Ἀθηναῖοι δὲ οὐδέτερα ἔφασαν ποιήσειν, ἀνθρώπων γὰρ ἐπὶ τῇ φρουρᾷ καὶ οὐ τοῦ Ἀθηναίων δήμου τὸ ἁμάρτημα εἶναι· τοὺς μέντοι αὐτὰ εἰργασμένους ἐπηγγέλλοντο ὑφέξειν δίκην. 3. Οἱ δὲ Ὡρώπιοι κατέφευγόν τε ἐπὶ Ἀχαιοὺς ** τιμωρῆσαί σφισιν· Ἀχαιοῖς δὲ ἤρεσκε μὴ τιμωρεῖν φιλίᾳ τε καὶ αἰδοῖ τῇ Ἀθηναίων. ἐνταῦθα οἱ Ὡρώπιοι Μεναλκίδᾳ, Λακεδαιμονίῳ μὲν γένος, στρατηγοῦντι δὲ ἐν τῷ τότε Ἀχαιῶν, ὑπισχνοῦνται δέκα ταλάντων δόσιν, ἣν σφισιν ἐπικουρεῖν Ἀχαιοὺς ἄγῃ. ὁ δὲ ἀπὸ τῶν χρημάτων μεταδώσειν Καλλικράτει τὸ ἥμισυ ὑπισχνεῖτο, ἰσχύοντι διὰ φιλίαν τὴν

Ρωμαίων ἐν Ἀχαιοῖς μέγιστον. Προσγενομένου δὲ τοῦ 8
Καλλικράτους πρὸς τὴν Μεναλκίδα γνώμην ἐκεκύρωτο
κατὰ Ἀθηναίων ἀμύνειν Ὠρωπίοις. καί τις ἐξαγγέλλει
ταῦτα ἐς τοὺς Ἀθηναίους· οἱ δὲ ὡς ἕκαστος τάχους εἶχεν
ἐς τὸν Ὠρωπὸν ἐλθόντες καὶ αὖθις κατασύραντες εἴ τι ἐν
ταῖς προτέραις παρεῖτό σφισιν ἁρπαγαῖς, ἀπάγουσι τὴν
φρουράν. Ἀχαιοὺς δὲ ὑστερήσαντας [τῆς βοηθείας] Με-
ναλκίδας μὲν καὶ Καλλικράτης ἐσβάλλειν ἐς τὴν Ἀττικὴν
ἔπειθον· ἀνθισταμένων δὲ ἄλλων τε αὐτοῖς καὶ οὐχ
ἥκιστα τῶν ἐκ Λακεδαίμονος, ἀνεχώρησεν ὀπίσω τὸ στρά-
τευμα.

XII. Ὠρώπιοι δὲ καὶ ὠφελείας σφίσιν οὐ γενομένης
(τῆς βοηθείας) τῆς παρὰ Ἀχαιῶν, ὅμως ὑπὸ Μεναλκίδα
τὰ χρήματα ἐξεπράχθησαν. ὁ δὲ ὡς τὸ δωροδόκημα εἶχεν
ἐν χειρί, ἐποιεῖτο συμφορὰν εἰ καὶ Καλλικράτει μετα-
δώσει τῶν λημμάτων. τὰ μὲν δὴ πρῶτα ἀναβολαῖς καὶ
ἀπάταις ἐχρῆτο ἐς τὴν δόσιν, μετὰ δὲ οὐ πολὺ ἐτόλμησεν
ἀποστερεῖν ἐκ τοῦ εὐθέος. βεβαιοῖ δὴ τὸ λεγόμενον ὡς
552 ἄρ' ἦν καὶ πῦρ ἐς πλέον ἄλλου πυρὸς καῖον καὶ λύκος 2
ἀγριώτερος λύκων ἄλλων καὶ ὠκύτερος ἱέραξ ἱέρακος
πέτεσθαι, εἶγε καὶ Καλλικράτην ἀνοσιώτατον τῶν τότε
Μεναλκίδας ὑπερῆρεν ἀπιστίᾳ, Καλλικράτην, ὃς ἐλάσ-
σων παντοίου λήμματος, καὶ ἐπὶ οὐδενὶ οἰκείῳ κέρδει
πόλει τῇ Ἀθηναίων ἀπηχθημένος, παυσάμενον [μὲν]
τῆς ἀρχῆς Μεναλκίδαν ἐδίωκεν ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς θανάτου
δίκην· πρεσβεῦσαί τε γὰρ Ἀχαιῶν ἐναντία ἔφασκεν αὐ-
τὸν ἐς Ῥώμην, καὶ ἐς τὰ μάλιστα γενέσθαι πρόθυμον
ἐξελέσθαι τὴν Σπάρτην συνεδρίου τοῦ Ἀχαιῶν. Ἐνταῦθα 3
ὡς ἀφικνεῖτο ἐς πᾶν ὁ Μεναλκίδας κινδύνου, μεταδίδωσι
τάλαντα τρία τῶν ἐξ Ὠρωποῦ Μεγαλοπολίτῃ Λιαίῳ. ἐγε-
γόνει δὲ αὐτῷ καὶ ἀρχῆς διάδοχος τῆς Ἀχαιῶν ὁ Λίαιος·
τότε δὲ ὑπὲρ τοῦ λήμματος προθυμούμενος ἔμελλε Με-

ναλκίδᾳ καὶ ἀκόντων Ἀχαιῶν σωτηρίαν παρέξειν. Ἀχαιοὶ δὲ ἐπὶ μὲν τῇ ἀφέσει τοῦ Μεναλκίδα ἰδίᾳ τε ἕκαστος καὶ ἐν κοινῷ Δίαιον ἐποιοῦντο ἐν αἰτίᾳ· 2. Δίαιος δὲ σφᾶς ἀπὸ τῶν ἐς αὐτὸν ἐγκλημάτων μετῆγεν ἐς πραγμάτων ἐλπίδα μειζόνων, προφάσει χρώμενος τοιᾷδε ἐς τὴν ἀπά-
4 την. Λακεδαιμόνιοι περὶ ἀμφισβητησίμου χώρας καταφεύγουσιν ἐπὶ τὴν Ῥωμαίων βουλήν· καταφεύγουσι δὲ αὐτοῖς προεῖπεν ἡ βουλὴ δικάζεσθαι τὰ ἄλλα πλὴν ψυχῆς ἐν συνεδρίῳ τῷ Ἀχαιῶν. ἡ μὲν δὴ ταῦτα ἀπεκρίνατο· Δίαιος δὲ οὐ τὸν ὄντα ἔλεγεν Ἀχαιοῖς λόγον, ψυχαγωγῶν δὲ αὐτοὺς ἔφασκε παρὰ τῆς Ῥωμαίων σφίσιν ἐφεῖσθαι βουλῆς καὶ θάνατον ἀνδρὸς καταγνῶναι τῶν ἐκ
5 Σπάρτης. Οἱ μὲν δὴ δικάζειν Λακεδαιμονίοις ἠξίουν καὶ ὑπὲρ τῆς ἑκάστου ψυχῆς· Λακεδαιμόνιοι δὲ οὔτε ἀληθῆ συνεχώρουν Δίαιον λέγειν, καὶ ἀνάγειν ἤθελον ἐπὶ τὴν Ῥωμαίων βουλήν. Ἀχαιοὶ δὲ ἀντελαμβάνοντο 553
αὖθις ἄλλου λόγου, πόλεις ὅσαι τελοῦσιν ἐς Ἀχαιοὺς μηδεμίαν ἐφ' ἑαυτῆς καθεστηκέναι κυρίαν ἄνευ τοῦ κοινοῦ τοῦ Ἀχαιῶν παρὰ Ῥωμαίους ἰδίᾳ πρεσβείαν ἀποστέλ-
6 λειν. Πόλεμός τε δὴ ἀπὸ τῶν ἀμφισβητημάτων τούτων Ἀχαιοῖς καὶ Λακεδαιμονίοις ἦρχετο, καὶ Λακεδαιμόνιοι συνιέντες οὐκ ἀξιόμαχοι πρὸς Ἀχαιοὺς εἶναι πρεσβείαις ἐχρῶντο πρὸς τὰς πόλεις αὐτῶν καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὸν Δίαιον λόγοις. Αἱ μὲν δὴ κατὰ τὰ αὐτὰ αἱ πόλεις ἐποιοῦντο τὰς ἀποκρίσεις, οὔ σφισιν ἔξοδον ἐπαγγέλλοντος στρατηγοῦ παρακούειν εἶναι νόμον· Δίαιος γὰρ ἦρχε τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ἔφασκεν οὐ τῇ Σπάρτῃ, τοῖς δὲ ταράσσουσιν αὐτὴν
7 πολεμήσων ἀφίξεσθαι. Ἑρομένων δὲ τῶν γερόντων ὁπόσους ἡγοῖτο ἀδικεῖν, ἐσπέμπει σφίσι τεσσάρων ὀνόματα ἀνδρῶν καὶ εἴκοσι πρωτευόντων τὰ πάντα ἐν Σπάρτῃ. Ἐνταῦθα Ἀγασισθένους ἐνίκησε γνώμη δοκίμου καὶ τὰ πρότερα ὄντος, ἀπὸ δὲ τῆς παραινέσεως τούτης προελ-

θόντος καὶ ἐς πλέον δόξης· ὃς τοὺς ἄνδρας τούτους ἐκέλευσεν ἐκ Λακεδαίμονος ἐθελοντὰς φεύγειν, μηδὲ αὐτοῦ μένοντας ἐργάσασθαι τῇ Σπάρτῃ πόλεμον· φυγόντας δὲ ἐς Ῥώμην καταχθήσεσθαι σφᾶς οὐ μετὰ πολὺ ἔφασκεν ὑπὸ Ῥωμαίων. καὶ οἱ μὲν ἀπελθόντες ὑπήγοντο ὑπὸ 8
Σπαρτιατῶν ἐς δικαστήριον τῷ λόγῳ, καὶ ἀποθανεῖν ἦσαν κατεγνωσμένοι· ἀπεστάλησαν δὲ καὶ ὑπὸ Ἀχαιῶν Καλλικράτης ἐς Ῥώμην καὶ Δίαιος τοῖς φεύγουσιν ἐκ Σπάρτης ἀντιδικήσοντες ἐπὶ τῆς βουλῆς. καὶ αὐτῶν ὁ μὲν κατὰ τὴν ὁδὸν Καλλικράτης τελευτᾷ νόσῳ, οὐδὲ οἶδα εἰ ἀφικόμενος ἐς Ῥώμην ὠφέλησεν ἄν τι Ἀχαιοὺς ἢ κακῶν σφίσιν ἐγένετο μειζόνων ἀρχή· Δίαιος δὲ ἐς ἀντιλογίαν Μεναλκίδᾳ καταστὰς ἐπὶ τῆς βουλῆς πολλὰ μὲν εἶπε, τὰ δὲ ἤκουσεν οὐ σὺν κόσμῳ. καί σφισιν ἀπεκρί- 9
νατο ἡ βουλὴ ἀποστελεῖν πρέσβεις, οἳ κρινοῦσιν ὅσα Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀχαιοῖς διάφορα ἦν ἐς ἀλλήλους. καὶ τοῖς ἐκ Ῥώμης πρέσβεσι σχολαιτέρα πως ἐγίνετο ἡ ὁδός,
554 ὥσθ' ἑξαπατᾶν ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς Διαίῳ τε Ἀχαιοὺς καὶ Μεναλκίδᾳ Λακεδαιμονίους. Τοὺς μὲν δὴ παρῆγεν ὁ Δίαιος ὡς τὰ πάντα ἔπεσθαι Λακεδαιμόνιοί σφισιν ὑπὸ τῆς Ῥωμαίων βουλῆς εἰσὶν ἐγνωσμένοι· Λακεδαιμονίους δὲ ὁ Μεναλκίδας ἡπάτα παντελῶς τοῦ συνεδρεύειν ἐς τὸ Ἀχαϊκὸν ὑπὸ Ῥωμαίων αὐτοὺς ἀπηλλάχθαι.

XIII. Αὖθις οὖν ἐκ τῶν ἀντιλογιῶν Λακεδαιμονίοις ὥρμηντο Ἀχαιοὶ πολεμεῖν, καὶ στρατὸς ἐπὶ τὴν Σπάρτην ἠθροίζετο ὑπὸ Δαμοκρίτου στρατηγεῖν τηνικαῦτα Ἀχαιῶν ἡρημένου. περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον ἀφίκετο ἐς Μακεδονίαν στρατιά τε Ῥωμαίων καὶ ἡγεμὼν ἐπ' αὐτῇ Μέτελλος, Ἀνδρίσκῳ τῷ Περσέως τοῦ Φιλίππου πολεμήσοντες ἀφεστηκότι ἀπὸ Ῥωμαίων. Καὶ ὁ μὲν ἐν Μακεδονίᾳ πόλεμος ἔμελλεν ὡς ῥᾷστα κατὰ τὸ ἐπιτηδειότατον Ῥωμαίοις κριθήσεσθαι· Μέτελλος δὲ ἄνδρας ὑπὸ τῆς 2

Ῥωμαίων ἀπεσταλμένους βουλῆς ἐπὶ τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράγματα ἐκέλευε, πρὶν ἢ ἐς τὴν Ἀσίαν διαβῆναι τοῖς ἡγεμόσιν αὐτοὺς τοῖς Ἀχαιῶν ἐς λόγους ἐλθεῖν, ὅπλα μὲν ἐπὶ τὴν Σπάρτην μὴ ἐπιφέρειν σφίσιν ἀπαγορεύσοντας, τὴν δὲ ἐκ Ῥώμης παρουσίαν τῶν ἀνδρῶν προεροῦντας μένειν, οἳ κατὰ τοῦτο ἦσαν ἀπεσταλμένοι Λακεδαιμο-
3 νίοις δικασταὶ καὶ Ἀχαιοῖς γενέσθαι. Οἱ μὲν δὴ τὰ ἐντεταλμένα Δαμοκρίτῳ καὶ Ἀχαιοῖς ἐπήγγελλον ἐφθακόσιν ἔξοδον ἐπὶ Λακεδαίμονα πεποιῆσθαι, καί, ἑώρων γὰρ πρὸς τὴν παραίνεσιν ἀνθεστηκότα τὰ Ἀχαιῶν, ἀπηλλάσσοντο ἐς τὴν Ἀσίαν· 2. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑπὸ φρονήματος μᾶλλον ἢ ἰσχύος ἔλαβον μὲν τὰ ὅπλα καὶ ἐπεξῆλθον ἀμυνοῦντες τῇ οἰκείᾳ, βιασθέντες δὲ οὐ μετὰ πολύ, ὅσον μὲν ἐς χιλίους οἱ ἡλικίᾳ μάλιστα αὐτῶν καὶ τόλμαις ἀκμάζοντες πίπτουσιν ἐν τῇ μάχῃ, τὸ δὲ ἄλλο στρατιωτικόν, ὡς ἕκαστος τάχους εἶχεν, ἔφευγον πρὸς
4 τὴν πόλιν. Εἰ δὲ ὁ Δαμόκριτος προθυμίαν ἐποιήσατο, τοῖς φεύγουσιν ἐκ τῆς παρατάξεως ὁμοῦ καὶ Ἀχαιοῖς ἐσ- 555
δραμεῖν ὑπῆρξεν ἂν ἐς τὸ τεῖχος [τῆς Σπάρτης]· νῦν δὲ αὐτίκα τε ἀνεκάλεσεν ἀπὸ τῆς διώξεως τοὺς Ἀχαιούς, καὶ ἐχρῆτο καὶ ἐς τὸ ἔπειτα καταδρομαῖς μᾶλλον καὶ ἀρ-
5 παγαῖς ἐκ τῆς χώρας ἢ συντόνῳ πολιορκίᾳ. 3. Δαμοκρίτῳ μὲν οὖν ἀπαγαγόντι ὀπίσω τὴν στρατιὰν ἐπιβάλλουσιν οἱ Ἀχαιοὶ ζημίαν πεντήκοντα ἅτε ἀνδρὶ προδότῃ τάλαντα· καί, οὐ γὰρ εἶχεν ἐκτῖσαι, φεύγων ᾤχετο ἐκ Πελοποννήσου. 4. Δίαιος δὲ Ἀχαιῶν μετὰ Δαμόκριτον στρατηγεῖν ᾑρημένος ἀποστείλαντι αὖθις Μετέλλῳ πρέσβεις ὡμολόγησε μηδένα ἐπάξειν Λακεδαιμονίοις πόλεμον, ἀλλὰ ἔστ' ἂν ἥκωσιν ἐκ Ῥώμης, ἀναμενεῖν τοὺς διαλ-
6 λακτάς. Στρατήγημα δὲ ἄλλο ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους παρεῦρε τοιόνδε· τὰ ἐν κύκλῳ τῆς Σπάρτης πολίσματα ἐς τὴν Ἀχαιῶν ὑπηγάγετο εὔνοιαν, ἐσήγαγε δὲ ἐς αὐτὰ

καὶ φρουράς, ὁρμητήρια ἐπὶ τὴν Σπάρτην Ἀχαιοῖς εἶναι.
5. Μεναλκίδας δὲ ἤρητο μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐναντία 7
Διαίῳ στρατηγεῖν· ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἕς τε τὴν πᾶσαν
πολέμου παρασκευὴν καὶ οὐχ ἥκιστα τοῖς χρήμασιν ἀσθε-
νῶς, πρὸς δὲ καὶ τῆς γῆς σφίσιν ἀσπόρου μεμενηκυίας
δι *** ας ὅμως τὰς σπονδὰς ὑπερβῆναι, καὶ πόλισμα
Ἴασον ἑλὼν ἐξ ἐπιδρομῆς ἐπόρθησεν, ἐν ὅροις μὲν χώρας
τῆς Λακωνικῆς, Ἀχαιῶν δὲ ἐν τῷ τότε ὑπήκοον. Ἐξεγεί- 8
ρας δὲ αὖθις Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀχαιοῖς πόλεμον ἐν
ἐγκλήμασί τε ἦν ὑπὸ τῶν πολιτῶν, καί, οὐ γάρ τινα ἐκ
τοῦ προσδοκωμένου κινδύνου Λακεδαιμονίοις σωτηρίαν
εὗρισκεν, ἀφίησιν ἑκουσίως τὴν ψυχὴν πιὼν φάρμακον.
καὶ Μεναλκίδᾳ μὲν τέλος τοιοῦτον ἐγένετο, ἄρξαντι ἐν
τῷ [ἑαυτοῦ νῷ] τότε μὲν Λακεδαιμονίων ὡς ἂν ὁ ἀμα-
θέστατος στρατηγός, πρότερον δὲ ἔτι τοῦ Ἀχαιῶν ἔθνους
ὡς [ἂν] ἀνθρώπων ὁ ἀδικώτατος.

556 XIV. Ἀφίκοντο δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα καὶ οἱ ἀποσταλέν-
τες ἐκ Ῥώμης Λακεδαιμονίοις δικασταὶ καὶ Ἀχαιοῖς γενέ-
σθαι, ἄλλοι τε καὶ Ὀρέστης ** τούς τε ἐν ἑκάστῃ πόλει
τῶν Ἀχαιῶν ἔχοντας τὰς ἀρχὰς καὶ Δίαιον ἐκάλει παρ'
αὐτόν. Ἀφικομένοις δὲ ἔνθα ἔτυχεν αὐτὸς ἐσφκισμένος,
ἀπεγύμνου τὸν πάντα σφίσιν ἤδη λόγον, ὡς δίκαια
ἡγοῖτο ἡ Ῥωμαίων βουλὴ μήτε Λακεδαιμονίους τελεῖν ἐς
τὸ Ἀχαϊκὸν, μήτε αὐτὴν Κόρινθον, ἀφεῖσθαι δὲ καὶ
Ἄργος καὶ Ἡράκλειαν τὴν πρὸς Οἴτῃ καὶ Ὀρχομενίους
Ἀρκάδας συνεδρίου τοῦ Ἀχαιῶν· γένους τε γὰρ αὐτοῖς
οὐδὲν τοῦ Ἀχαιῶν μετεῖναι, καὶ ὕστερον τὰς πόλεις προσ-
χωρῆσαι ταύτας πρὸς τὸ Ἀχαϊκόν. 2. Ταῦτα Ὀρέστου 2
λέγοντος οἱ ἄρχοντες τῶν Ἀχαιῶν, οὐδὲ τὸν πάντα ὑπο-
μείναντες ἀκοῦσαι λόγον, ἔθεον ἐς τὸ ἐκτὸς τῆς οἰκίας
καὶ ἐκάλουν Ἀχαιοὺς ἐς ἐκκλησίαν. Οἱ δὲ ὡς τὰ ἐγνω-
σμένα ἐπύθοντο ὑπὸ Ῥωμαίων, αὐτίκα ἐτρέποντο ἐπὶ

τους Σπαρτιάτας οἳ Κορίνθῳ τότε ἔτυχον ἐπιθημοῦντες. συνήρπαζον δὲ πάντα τινά, καὶ ὃν Λακεδαιμόνιον σαφῶς ὄντα ἡπίστανντο, καὶ ὅτῳ κουρᾶς ἢ ὑποδημάτων ἕνεκα ἢ ἐπὶ τῇ ἐσθῆτι ἢ κατ' ὄνομα προσγένοιτο ὑπόνοια· ταὺς δὲ αὐτῶν καὶ καταφυγεῖν ἔνθα Ὀρέστης ᾤκει φθάνοντες
3 ὅμως καὶ ἐντεῦθεν ἐβιάζοντο ἕλκειν. Ὀρέστης δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τῆς τε τόλμης ἐπέχειν τοὺς Ἀχαιοὺς ἐπειρῶντο, καὶ ἐκέλευον μεμνῆσθαι σφᾶς ὡς ἀδικημάτων καὶ ὕβρεως ἄρχουσιν ἐς Ῥωμαίους. Ἡμέραις δὲ ὕστερον οὐ πολλαῖς οἱ Ἀχαιοὶ Λακεδαιμονίων μὲν αὐτῶν ὅσους εἶχον συνειληφότες, κατατίθενται σφᾶς ἐς δεσμωτήριον, τοὺς ξένους δὲ ἀπ' αὐτῶν διακρίνοντες ἠφίεσαν. ἀποστέλλουσι δὲ καὶ ἐς Ῥώμην ἄλλους τε Ἀχαιῶν τῶν ἐν τέλει καὶ Θεαρίδαν· ὡς δὲ ἀπῆλθον, ἐντυχόντες κατὰ τὴν ἄνοδον Ῥωμαίων πρέσβεσιν ἐπὶ τὰ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀχαιῶν ὕστερον ἢ Ὀρέστης ἀπεσταλμένοις, ὀπίσω καὶ αὐτοὶ
4 τρέπονται. Διαίῳ δὲ ἐξήκοντος τοῦ χρόνου τῆς ἀρχῆς στρατηγεῖν ὑπὸ Ἀχαιῶν ἠρέθη Κριτόλαος. 3. Τοῦτον δριμὺς καὶ σὺν οὐδενὶ λογισμῷ τὸν Κριτόλαον πολεμεῖν πρὸς Ῥωμαίους ἔρως ἔσχε· καί, ἔτυχον γὰρ τότε ἤδη οἱ 557
παρὰ Ῥωμαίων ἥκοντες τὰ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀχαιῶν δικάσαι, ἀφίκετο μὲν ἐν Τεγέᾳ τῇ Ἀρκάδων τοῖς ἀνδράσιν ἐς λόγους ὁ Κριτόλαος, ἀθροῖσαι δὲ Ἀχαιοὺς σφισιν ἐς κοινὸν σύλλογον οὐδαμῶς ἤθελεν, ἀλλὰ ἐς μὲν ἐπήκοον τῶν Ῥωμαίων ἔπεμπεν ἀγγέλους κελεύων τοὺς συνέδρους καλεῖν ἐς τὸ Ἀχαϊκόν, ἰδίᾳ δὲ τοῖς συνέδροις ἐπέστελλεν ἐς τὰς πόλεις ἀπολείπεσθαι σφᾶς τοῦ συλλό-
5 γου. ὡς δὲ οὐκ ἀφίκοντο οἱ συνεδρεύσοντες, ἐνταῦθα ὁ Κριτόλαος μάλισα ἐπεδείκνυτο ἀπάτῃ πρὸς Ῥωμαίους χρώμενος, ὃς ἄλλην ἐκέλευεν ἀναμένειν αὐτοὺς Ἀχαιῶν σύνοδον, ἐς μῆνα ἐσομένην ἔκτον· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἰδίᾳ διαλέξεσθαί σφισιν ἄνευ τοῦ κοινοῦ τοῦ Ἀχαιῶν ἔφασκε.

καὶ οἱ μὲν ἐπεὶ ἀπατώμενοι συνῆκαν, ἀπηλλάσσοντο ἐς Ῥώμην· 4. Κριτόλαος δὲ ἐς Κόρινθον Ἀχαιοὺς ἀθροίσας ἀνέπεισε μὲν ἐπιφέρειν ὅπλα ἐπὶ τὴν Σπάρτην, ἀνέπεισε δὲ καὶ Ῥωμαίοις ἐκ τοῦ εὐθέος πόλεμον ἄρασθαι. τὸ μὲν 6 δὴ ἄνδρα βασιλέα καὶ πόλιν ἀνελέσθαι πόλεμον καὶ μὴ εὐτυχῆσαι συνέβη φθόνῳ μᾶλλον ἔκ του δαιμόνων ἢ τοῖς πολεμήσασι ποιεῖ τὸ ἔγκλημα· θρασύτης δὲ ἡ μετὰ ἀσθενείας μανία ἂν μᾶλλον ἢ ἀτυχία καλοῖτο. ὃ δὴ καὶ Κριτόλαον καὶ Ἀχαιοὺς ἔβλαψε. Παρώξυνε δὲ καὶ Ἀχαιοὺς Πυθέας βοιωταρχῶν τηνικαῦτα ἐν Θήβαις, καὶ οἱ Θηβαῖοι συνεπιλήψεσθαι προθύμως ἐσηγγέλλοντο τοῦ πολέμου. Ἐαλώκεσαν δὲ οἱ Θηβαῖοι δίκην Μετέλλου δικά- 7 ζοντος, πρώτην Φωκεῦσιν ἐκτῖσαι ζημίαν, ὅτι ἐσέβαλον σὺν ὅπλοις ἐς γῆν τὴν Φωκίδα, δευτέραν Εὐβοεῦσιν, ἐδήωσαν γὰρ καὶ Εὐβοέων τὴν χώραν, τρίτην δὲ Ἀμφισσεῦσι, τεμόντες καὶ τὴν Ἀμφισσέων περὶ ἀκμὴν σίτου.

XV. Ῥωμαῖοι δὲ παρά τε τῶν ἀνδρῶν διδαχθέντες οὓς ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπέστειλαν, καὶ ἐκ τῶν γραμμάτων ἃ Μέτελλος ἐπέστελλεν, ἀδικεῖν Ἀχαιῶν κατέγνωσαν· καί, ἦν γὰρ Μόμμιός σφισιν ὕπατος τότε ἡρημένος, τοῦτον ναῦς τε καὶ στρατιὰν πεζὴν ἐκέλευον ἐπ' Ἀχαιοὺς ἄγειν.
558 Μέτελλος δὲ παραυτίκα ἐπέπυστο ὡς Μόμμιος καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς ἐπὶ Ἀχαιοὺς ἀφικνοῖτο, καὶ ἐποιεῖτο σπουδὴν εἰ ἐπιθεὶς αὐτὸς πέρας τῷ πολέμῳ φθάνῃ πρὶν ἢ Μόμμιον ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀφῖχθαι. Ἀγγέλους οὖν παρὰ 2 τοὺς Ἀχαιοὺς ἀπέστελλεν, ἀφιέναι κελεύων σφᾶς συντελείας Λακεδαιμονίους καὶ πόλεις ἄλλας ὁπόσας εἵρητο ὑπὸ Ῥωμαίων, τῆς τε ἐκ τοῦ χρόνου τοῦ προτέρου σφίσιν ἀπειθείας οὐδεμίαν παρὰ Ῥωμαίων ὑπισχνεῖτο ὀργὴν γενήσεσθαι. ἅμα τε δὴ ταῦτα ἐπεκηρυκεύετο καὶ ἤλαυνεν ἐκ Μακεδονίας τὸν στρατόν, διὰ Θεσσαλίας τὴν πορείαν καὶ παρὰ τὸν Λαμιακὸν ποιούμενος κόλπον. 2. Κριτό-

λαος δὲ καὶ Ἀχαιοὶ λόγον μὲν φέροντα ἐς σύμβασιν προσίεντο οὐδένα, Ἡράκλειαν δὲ προσεκάθηντο πολιορκοῦν-
3 τες οὐ βουλομένους ἐς τὸ Ἀχαϊκὸν συντελεῖν. τότε δὲ ὡς παρὰ τῶν κατασκόπων ἐπυνθάνετο ὁ Κριτόλαος Μέτελλον καὶ Ῥωμαίους διαβεβηκέναι τὸν Σπερχειόν, ἀπέφευγεν ἐς Σκάρφειαν τὴν Λοκρῶν, οὐδὲ κατὰ τὸ στενὸν τὸ Ἡρακλείας τε μεταξὺ καὶ Θερμοπυλῶν τοὺς Ἀχαιοὺς τάξας ἐτόλμησεν ὑπομεῖναι Μέτελλον· ἀλλὰ ἐς τοσοῦτο ἀφίκετο δείματος ὡς μηδὲ αὐτὸ ποιήσασθαι τὸ χωρίον πρὸς ἀμείνονος ἐλπίδος, ἔνθα ἦν μὲν Λακεδαιμονίοις ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων τὰ ἐς Μήδους, ἦν δὲ καὶ Ἀθηναίοις τὰ ἐς Γαλάτας οὐδὲν ἀφανέστερα ἐκείνων τολμήματα.
4 3. Ὑποφεύγοντας δὲ Κριτόλαον καὶ Ἀχαιοὺς αἱροῦσιν ὀλίγον πρὸ τῆς Σκαρφείας οἱ ὁμοῦ τῷ Μετέλλῳ, καὶ ἀπέκτειναν τε πλήθει πολλοὺς καὶ ἔλαβον ζῶντας ὅσον χιλίους. Κριτόλαος δὲ οὔτε ὤφθη ζῶν μετὰ τὴν μάχην, οὔτε ἐν τοῖς νεκροῖς εὑρέθη· εἰ δὲ ἐτόλμησε τῆς πρὸς τῇ Οἴτῃ θαλάσσης ἐς ταύτης καταδῦναι τὸ τέλμα, παντάπασιν ἔμελλεν ἄγνωστός τε καὶ ἄπυστος οἰχήσεσθαι κατὰ
5 τοῦ βυθοῦ. Ἐς μὲν οὖν τὴν Κριτολάου τελευτὴν καὶ ἄλλα πάρεστιν εἰκάζειν· Ἀρκάδων δὲ ἐξεστρατευμένοι λογάδες χίλιοι, οἳ Κριτολάῳ τοῦ ἔργου μετέσχον, προῆλ- 559
θον μὲν ἄχρι Ἐλατείας τῆς Φωκέων, καὶ ἐς τὴν πόλιν ὑπ' αὐτῶν κατὰ συγγένειαν δή τινα παλαιὰν ἐδέχθησαν· ὡς δὲ τοῖς Φωκεῦσιν ἡ Κριτολάου συμφορὰ καὶ Ἀχαιῶν ἀπηγγέλλετο, ἀπελθεῖν ἐκ τῆς Ἐλατείας κελεύουσι τοὺς
6 Ἀρκάδας. Ἀπιοῦσι δὲ ὀπίσω σφίσιν ἐς τὴν Πελοπόννησον Μέτελλος καὶ Ῥωμαῖοι περὶ Χαιρώνειαν ἐπιφαίνονται. ἔνθα δὴ ἐπελάμβανε τοὺς Ἀρκάδας ἐκ θεῶν δίκη τῶν Ἑλληνικῶν, οἳ ἐν Χαιρωνείᾳ Φιλίππου καὶ Μακεδόνων ἐναντία ἀγωνιζομένους ἐγκαταλιπόντες Ἕλληνας τότε ἐν χωρίῳ τῷ αὐτῷ ἐκτείνοντο ὑπὸ Ῥωμαίων.

4. Ἀχαιοῖς δὲ αὖθις ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ στρα- 7
τεύματος παρῆλθε Δίαιος· καὶ δούλους τε ἐς ἐλευθερίαν
ἠφίει, τὸ Μιλτιάδου καὶ Ἀθηναίων βούλευμα πρὸ τοῦ
ἔργου τοῦ ἐν Μαραθῶνι μιμούμενος, καὶ Ἀχαιῶν συνέ-
λεγε καὶ Ἀρκάδων ἀπὸ τῶν πόλεων τοὺς ἐν ἡλικίᾳ. Ἐγέ-
νετο δέ, ἀναμεμιγμένων ὁμοῦ καὶ οἰκετῶν, τὸ ἀθροισθὲν
ἐς ἑξακοσίους μὲν μάλιστα ἀριθμὸν ἱππεῖς, τὸ δὲ ὁπλι-
τεῦον τετρακισχίλιοί τε καὶ μύριοι. Ἐνταῦθα ὁ Δίαιος ἐς 8
ἅπαν ἀφίκετο ἀνοίας, ὃς Κριτόλαον καὶ πᾶσαν τὴν Ἀχαιῶν
ἐπιστάμενος παρασκευὴν κακῶς οὕτως ἀγωνισαμένην
πρὸς Μέτελλον, ἀπέλεξεν αὐτὸς ὅσον τετρακισχιλίους,
καὶ ἄρχοντα ἐπ' αὐτοῖς ἔταξεν Ἀλκαμένην. ἀπεστέλλοντο
δὲ ἐς Μέγαρα, φρουρά τε εἶναι Μεγαρεῦσι τοῦ ἄστεως,
καὶ ἦν Μέτελλος ἐπίῃ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, τοῦ πρόσω σφᾶς
κωλύειν. 5. Μέτελλος δὲ ὡς οἱ περὶ Χαιρώνειαν λογάδες 9
κατέστρωντο οἱ Ἀρκάδων, ἀναστήσας τὸ στράτευμα
ἤλαυνεν ἐπὶ τὰς Θήβας· Ἡράκλειάν τε γὰρ ἐπολιόρκησαν
οἱ Θηβαῖοι μετὰ Ἀχαιῶν, καὶ ἀγῶνος τοῦ πρὸς Σκάρ-
φειαν μετεσχήκεσαν. Τότε δὲ αὐτοί τε καὶ γυναῖκες ἐκλε-
λοιπότες, πᾶσα ἡλικία, τὴν πόλιν ἐπλανῶντο ἀνὰ τὴν
Βοιωτίαν καὶ ἐς τῶν ὀρῶν τὰ ἄκρα ἀνέφευγον. Μέτελλος 10
δὲ οὔτε ἱερὰ ἐμπιπράναι θεῶν οὔτε οἰκοδομήματα καθαι-
ρεῖν εἶα, Θηβαίων τε τῶν ἄλλων μήτε ἀποκτεῖναι μηδένα,
560 μήτε αἱρεῖν φεύγοντα ἀπηγόρευε· Πυθέαν δὲ ἣν ἕλωσιν,
ἀνάγειν ἐκέλευσεν ὡς αὐτόν. Ἐξεύρητό τε δὴ αὐτίκα ὁ
Πυθέας, καὶ ἀναχθεὶς δίκην εἶχεν. Ὡς δὲ πλησίον Με-
γάρων ἐγίνετο ὁ στρατός, οὔτε ὑπέμειναν οἱ περὶ τὸν
Ἀλκαμένην, καὶ αὐτίκα ἐς Κόρινθον παρὰ τὸ στρατόπε-
δον τὸ Ἀχαιῶν ᾤχοντο φεύγοντες. καὶ Μεγαρεῖς μὲν 11
παραδιδόασιν ἀμαχεὶ Ῥωμαίοις τὴν πόλιν, Μέτελλος δὲ
ὡς ἀφίκετο παρὰ τὸν Ἰσθμόν, ἐπεκηρυκεύετο καὶ τότε
Ἀχαιοῖς ἐς εἰρήνην καὶ ὁμολογίαν προκαλούμενος· ἰσχυ-

ρὸς γαρ τις ἐνέκειτο αὐτῷ πόθος τὰ ἐν Μακεδονίᾳ τε ὁμοῦ καὶ τὰ Ἀχαιῶν κατεργασθῆναι δι' αὐτοῦ. τοιγαρ μὲν ταῦτα ἐσπευκότι Λίαιος ἠναντιοῦτο ὑπὸ ἀγνωμοσύνης.

XVI. Μόμμιος δὲ Ὀρέστην ἅμα ἀγόμενος, τὸν πρότερον ἐπὶ τῇ Λακεδαιμονίων διαφορᾷ καὶ Ἀχαιῶν ἐλθόντα, ἀφίκετο μὲν περὶ ὄρθρον ἐς τὸ τῶν Ῥωμαίων στράτευμα, ἀποπέμψας δὲ ἐς Μακεδονίαν Μέτελλον καὶ ὅσον εἵπετο ἐκείνῳ, ἀνέμενεν αὐτὸς ἐν τῷ Ἰσθμῷ τὴν πᾶσαν ἀθροισθῆναι παρασκευήν. Ἀφίκετο δὲ ἱππικὸν μὲν πεντακόσιοί τε καὶ τρισχίλιοι, τοῦ πεζοῦ δὲ ἀριθμὸς ἐγένετο ἐς μυριάδας δύο, προσόντων καὶ τούτοις τρισχιλίων· ἐπῆλθον δὲ καὶ τοξόται Κρῆτες καὶ ἐκ Περγάμου τῆς ὑπὲρ Καΐκου Φιλοποίμην στρατιώτας ἄγων παρὰ
2 Ἀττάλου. Μόμμιος μὲν δὴ τῶν τε ἐξ Ἰταλίας τινὰς καὶ τὰ ἐπικουρικὰ ἀπωτέρω δύο τε καὶ δέκα ἔταξε σταδίοις, πρὸ τοῦ παντὸς εἶναι στρατεύματος φυλακήν· 2. Ἀχαιοὶ δέ, ἐχόντων ἀφυλακτότερον ὑπὸ φρονήματος τῶν Ῥωμαίων, ἐπιτίθενται ἐπὶ φυλακῆς αὐτοῖς τῆς πρώτης, καὶ τοὺς μὲν φονεύουσι, πλείονας δὲ ἔτι ἐς τὸ στρατόπεδον κατεῖρξαν, καὶ ἀσπίδας ὅσον τε πεντακοσίας εἶλον. Ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ ἔργου καὶ ἐπήρθησαν οἱ Ἀχαιοὶ ποιήσασθαι τὴν ἔξοδον πρότερον πρὶν ἢ Ῥωμαίους ἄρχειν μάχης.
3 Ὡς δὲ ἀντεπῆγε καὶ ὁ Μόμμιος, οἱ μὲν ἐς τὸ ἱππικὸν τῶν Ἀχαιῶν ταχθέντες αὐτίκα ᾤχοντο φεύγοντες, τῆς Ῥωμαίων ἵππου μηδὲ τὴν πρώτην ἔφοδον ὑπομείναντες· ὁ δὲ πεζὸς στρατὸς ἀθύμως μὲν εἶχεν ἐπὶ τῶν ἱππέων τῇ τροπῇ, δεξάμενοι δὲ τὴν ἐμβολὴν τοῦ ὁπλιτικοῦ τοῦ Ῥωμαίων, βιαζόμενοί τε τῷ πλήθει καὶ ἀπαγορεύοντες τοῖς τραύμασιν ὅμως ἀντεῖχον ὑπὸ τοῦ θυμοῦ, πρίν γε 561
δὴ Ῥωμαίων λογάδες χίλιοι προσπεσόντες κατὰ τὰ πλά-
4 για ἐς τελέαν τοὺς Ἀχαιοὺς φυγὴν κατέστησαν. Εἰ δὲ

ἐτόλμησεν ἐσβαμεῖν μετὰ τὴν μάχην Λίκιος ἐς Κόρινθον καὶ ὑποδέξασθαι τῷ τείχει τοὺς διαπίπτοντας ἐκ τῆς φυγῆς, κἂν εὕρασθαί τι παρὰ Μομμίου οἱ Ἀχαιοὶ φιλάνθρωπον ἐδυνήθησαν, ἐς πολιορκίαν καὶ τριβὴν πολέμου καταστάντος. 3. νῦν δὲ ἀρχομένων ἔτι ἐνδιδόναι τῶν Ἀχαιῶν εὐθὺ Μεγάλης πόλεως ἔφευγεν ὁ Λίκιος, οὐδέν τι γενόμενος ἐς Ἀχαιοὺς ὅμοιος ἢ καὶ Καλλίστρατος ὁ Ἐμπέδου πρὸς Ἀθηναίους. Τούτῳ γὰρ τῷ ἀνδρὶ ἱππαρχήσαντι ἐν Σικελίᾳ, ὅτε Ἀθηναῖοι καὶ ὅσοι ἄλλοι τοῦ στόλου μετεσχήκεσαν ἀπώλλυντο πρὸς τῷ ποταμῷ τῷ Ἀσινάρῳ, τούτῳ τότε τῷ Καλλιστράτῳ παρέστη τόλμα διεκπαῖσαι διὰ τῶν πολεμίων ἄγοντι τοὺς ἱππέας· ὡς δὲ τὸ πολὺ ἀπέσωσεν αὐτῶν ἐς Κατάνην, ἀνέστρεφεν ὀπίσω τὴν αὐτὴν αὖθις ὁδὸν ἐς Συρακούσας, διαρπάζοντας δὲ ἔτι εὑρὼν τὸ Ἀθηναίων στρατόπεδον καταβάλλει τε ὅσον πέντε ἐξ αὐτῶν, καὶ τραύματα ἐπίκαιρα αὐτὸς καὶ ὁ ἵππος λαβόντες ἀφιᾶσι τὴν ψυχήν. οὗτος μὲν δὴ ἀγαθὴν 6
δόξαν Ἀθηναίοις καὶ αὐτῷ κτώμενος, περιεποίησέ τε ὧν ἦρχε καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς ἑκουσίως· 4. Λίκιος δὲ Ἀχαιοὺς ἀπολωλεκὼς Μεγαλοπολίταις κακῶν τῶν ἐφεστηκότων ἦκεν ἄγγελος, ἀποκτείνας δὲ αὐτοχειρὶ τὴν γυναῖκα, ἵνα δὴ μὴ γένοιτο αἰχμάλωτος, τελευτᾷ πιὼν φάρμακον, ἐοικυῖαν μὲν παρασχόμενος Μεναλκίδᾳ τὴν ἐς χρήματα
562 πλεονεξίαν, ἐοικυῖαν δὲ καὶ [τὴν] ἐς τὸν θάνατον δειλίαν.

5. Ἀχαιῶν δὲ οἱ ἐς Κόρινθον ἀποσωθέντες μετὰ τὴν 7
μάχην ἀπεδίδρασκον ὑπὸ νύκτα εὐθύς· ἀπεδίδρασκον δὲ καὶ αὐτῶν Κορινθίων οἱ πολλοί. Μόμμιος δὲ τὸ μὲν παραυτίκα, ἀναπεπταμένων ὅμως τῶν πυλῶν, ἐπείχεν ἐς τὴν Κόρινθον παρελθεῖν, ὑποκαθῆσθαί τινα ἐντὸς τοῦ τείχους ὑποπτεύων ἐνέδραν· τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν μάχην ἦρει τε κατὰ κράτος καὶ ἔκαιε Κόρινθον. τῶν 8
δὲ ἐγκαταληφθέντων τὸ μὲν πολὺ οἱ Ῥωμαῖοι φονεύουσι,

γυναῖκας δὲ καὶ παῖδας ἀπέδοτο Μόμμιος· ἀπέδοτο δὲ καὶ οἰκέτας, ὅσοι τῶν ἐς ἐλευθερίαν ἀφεθέντων καὶ μαχεσαμένων μετὰ Ἀχαιῶν μὴ εὐθὺς ὑπὸ τοῦ πολέμου τὸ ἔργον ἐτεθνήκεσαν. Ἀναθημάτων δὲ καὶ τοῦ ἄλλου κόσμου τὰ μὲν μάλιστα ἀνήκοντα ἐς θαῦμα ἀνήγετο, τὰ δὲ ἐκείνοις οὐχ ὁμοίου λόγου Φιλοποίμενι ὁ Μόμμιος τῷ παρ' Ἀττάλου στρατηγῷ δίδωσι· καὶ ἦν Περγαμηνοῖς
9 καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι λάφυρα Κορίνθια. Πόλεων δὲ ὅσαι Ῥωμαίων ἐναντία ἐπολέμησαν τείχη μὲν ὁ Μόμμιος κατέλυε καὶ ὅπλα ἀφῃρεῖτο πρὶν ἢ καὶ συμβούλους ἀποσταλῆναι παρὰ Ῥωμαίων· 6. ὡς δὲ ἀφίκοντο οἱ σὺν αὐτῷ βουλευσόμενοι, ἐνταῦθα δημοκρατίας μὲν κατέπαυε, καθίστατο δὲ ἀπὸ τιμημάτων τὰς ἀρχάς. καὶ φόρος τε ἐτάχθη τῇ Ἑλλάδι, καὶ οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες ἐκωλύοντο ἐν τῇ ὑπερορίᾳ κτᾶσθαι· συνέδριά τε κατὰ ἔθνος τὰ ἑκάστων, Ἀχαιῶν καὶ τὸ ἐν Φωκεῦσιν ἢ Βοιωτοῖς ἢ ἑτέρωθί που
10 τῆς Ἑλλάδος, κατελέλυτο ὁμοίως πάντα. 7. Ἔτεσι δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον ἐτράποντο ἐς ἔλεον Ῥωμαῖοι τῆς Ἑλλά- 563
δος, καὶ συνέδριά τε κατὰ ἔθνος ἀποδιδόασιν ἑκάστοις τὰ ἀρχαῖα καὶ τὸ ἐν τῇ ὑπερορίᾳ κτᾶσθαι. ἀφῆκαν δὲ καὶ ὅσοις ἐπιβεβλήκει Μόμμιος ζημίαν· Βοιωτούς τε γὰρ Ἡρακλεώταις καὶ Εὐβοεῦσι τάλαντα ἑκατὸν καὶ Ἀχαιοὺς Λακεδαιμονίοις διακόσια ἐκέλευσεν ἐκτῖσαι. τούτων μὲν δὴ ἄφεσιν παρὰ Ῥωμαίων εὕροντο Ἕλληνες, ἡγεμὼν δὲ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἀπεστέλλετο. καλοῦσι δὲ οὐχ Ἑλλάδος, ἀλλ' Ἀχαΐας ἡγεμόνα οἱ Ῥωμαῖοι, διότι ἐχειρώσαντο Ἕλληνας δι' Ἀχαιῶν τότε τοῦ Ἑλληνικοῦ προεστηκότων. Ὁ δὲ πόλεμος ἔσχεν οὕτος τέλος Ἀντιθέου μὲν Ἀθήνῃσιν ἄρχοντος, ὀλυμπιάδι δὲ ἑξηκοστῇ πρὸς ταῖς ἑκατόν, ἣν ἐνίκα Διόδωρος Σικυώνιος.

XVII. Ἐς ἅπαν δὲ ἀσθενείας τότε μάλιστα κατῆλθεν ἡ Ἑλλάς, λυμανθεῖσα κατὰ μέρη καὶ διαπορθηθεῖσα ἐξ

ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ δαίμονος. Ἄργος μέν, ἐς πλεῖστον ἀφικομένην δυνάμεως πόλιν ἐπὶ τῶν καλουμένων ἡρώων, ὁμοῦ τῇ μεταβολῇ τῇ ἐς Δωριέας ἐπέλιπε τὸ ἐκ τῆς τύχης εὐμενές. Τὸ δὲ ἔθνος τὸ Ἀττικόν, ἀπὸ τοῦ Πελοποννησίων πολέμου καὶ νόσου τῆς λοιμώδους ἀνενεγκόν τε καὶ αὖθις ἀνανηξάμενον, ἔτεσιν ἔμελλεν οὐ πολλοῖς ὕστερον ἢ Μακεδόνων ἀκμὴ καθαιρήσειν. κατέσκηψε δὲ ἐκ Μακεδονίας καὶ ἐς τὰς Βοιωτίας Θῆβας τὸ Ἀλεξάνδρου μήνιμα. Λακεδαιμονίοις δὲ Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος καὶ αὖθις ὁ Ἀχαιῶν πόλεμος ἐγένετο· ὅτε δὴ καὶ μόγις, ἅτε ἐκ δένδρου λελωβημένου καὶ εὐθὺ τὰ πλείονα, ἀνεβλάστησεν ἐκ τῆς Ἑλλάδος τὸ Ἀχαϊκόν, καὶ αὐτὸ ἡ κακία τῶν 564 στρατηγησάντων ἐκόλουσεν ἔτι αὐξανόμενον. 2. Χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐς Νέρωνα ἡ βασιλεία περιῆλθεν ἡ Ῥωμαίων, καὶ ἐλεύθερον ὁ Νέρων ἀφίησιν ἁπάντων, ἀλλαγὴν πρὸς δῆμον ποιησάμενος τὸν Ῥωμαίων· Σαρδὼ γὰρ τὴν νῆσον ἐς τὰ μάλιστα εὐδαίμονα ἀντὶ Ἑλλάδος σφίσιν ἀντέδωκεν. Ἀπιδόντι οὖν ἐς τοῦτό μοι τοῦ Νέρωνος τὸ ἔργον ὀρθότατα εἰρηκέναι Πλάτων ἐφαίνετο ὁ Ἀρίστωνος, ὁπόσα ἀδικήματα μεγέθει καὶ τολμήματί ἐστιν ὑπερηρκότα, οὐ τῶν ἐπιτυχόντων εἶναι ταῦτα ἀνθρώπων, ψυχῆς δὲ γενναίας ὑπὸ ἀτόπου παιδείας διεφθαρμένης. Οὐ μὴν Ἕλ- 4 λησί γε ἐξεγένετο ὄνασθαι τοῦ δώρου· Οὐεσπασιανοῦ γὰρ μετὰ Νέρωνα ἄρξαντος ἐς ἐμφύλιον στάσιν προήχθησαν, καὶ σφᾶς ὑποτελεῖς τε αὖθις ὁ Οὐεσπασιανὸς εἶναι φόρων καὶ ἀκούειν ἐκέλευσεν ἡγεμόνος, ἀπομεμαθηκέναι φήσας τὴν ἐλευθερίαν τὸ Ἑλληνικόν. Τάδε μὲν οὕτω συμβάντα εὕρισκον.

3. Ἀχαιοῖς δὲ ὅροι καὶ Ἠλείοις τῆς χώρας ποταμός 5 τε Λάρισος καὶ Ἀθηνᾶς ἐπὶ τῷ ποταμῷ ναός ἐστι Λαρισαίας, καὶ Ἀχαιῶν πόλις Δύμη σταδίους ὅσον τε τριάκοντα ἀπέχουσα τοῦ Λαρίσου. ταύτην Φίλιππος ὁ Δημη-

τρίου πολεμων μόνην τῶν Ἀχαϊκῶν ἔσχεν ὑπήκοον· καὶ ἐπὶ τῇ αἰτίᾳ ταύτῃ Σουλπίκιος, ἡγεμὼν καὶ οὗτος Ῥω- 565
μαίων, ἐπέτρεψε τῇ στρατιᾷ διαρπάσαι τὴν Δύμην· Αὔγουστος δὲ ὕστερον καὶ προσένειμεν αὐτὴν Πατρεῦσιν.

6 Ἐκαλεῖτο δὲ τὰ μὲν ἀρχαιότερα Πάλεια· ἐχόντων δὲ ἔτι Ἰώνων ὄνομά οἱ μετέθεντο τὸ ἐφ' ἡμῶν, σαφῶς δὲ οὐκ οἶδα εἴτε ἀπὸ γυναικὸς ἐπιχωρίας Δύμης εἴτε ἀπὸ Δύμαντος τοῦ Αἰγιμίου. Ὑπὸ δὲ τοῦ ἐλεγείου τοῦ Ὀλυμπίασιν ἐπὶ τῇ εἰκόνι τῇ Οἰβώτα οὐ προαχθείη ἄν τις ἐς ἀλογίαν. Οἰβώτᾳ γὰρ ἀνδρὶ Δυμαίῳ, σταδίου μὲν ἀνελομένῳ νίκην ὀλυμπιάδι ἕκτῃ, εἰκόνος δὲ ἐν Ὀλυμπίᾳ περὶ τὴν ὀγδοηκοστὴν ὀλυμπιάδα κατὰ μάντευμα ἐκ Δελφῶν ἀξιωθέντι, ἐπίγραμμά ἐστιν ἐπ' αὐτῷ λέγον·

7 *Οἰνία Οἰβώτας στάδιον νικῶν ὅδ' Ἀχαιοῖς*
πατρίδα Πάλειαν θῆκ' ὀνομαστοτέραν.

τοῦτο οὖν οὐκ ἄν τινι ἀλογίαν παραστήσειεν, εἰ Πάλειαν ἀλλὰ μὴ Δύμην τὸ ἐπίγραμμα καλεῖ τὴν πόλιν· τὰ γὰρ ἀρχαιότερα ὀνόματα ἐς ποίησιν ἐπάγεσθαι τῶν ὑστέρων καθεστηκός ἐστιν Ἕλλησι, καὶ Ἀμφιάραόν τε καὶ Ἄδραστον Φορωνείδας καὶ Ἐρεχθείδην ἐπονομάζουσι τὸν Θησέα.

8 4. Ὀλίγον δὲ πρὸ τοῦ ἄστεώς ἐστι τῶν Δυμαίων ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ τάφος Σωστράτου· μειράκιον δὲ ἦν τῶν ἐπιχωρίων, γενέσθαι δὲ Ἡρακλέους ἐρώμενόν φασιν αὐτόν, καί, ἀποθανεῖν γὰρ τὸν Σώστρατον Ἡρακλέους ἔτι ὄντος μετὰ ἀνθρώπων, οὕτως οἱ τὸν Ἡρακλέα τό τε μνῆμα αὐτὸν εἶναι τὸν ποιήσαντα καὶ ἀπαρχὰς ἀπὸ τῶν 566
ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν δοῦναι. ἐπίθημα δὲ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι στήλη τε ἦν ἐπὶ τοῦ χώματος καὶ Ἡρακλῆς ἐπειργασμένος· ἐλέγετο δὲ ὡς οἱ ἐπιχώριοι καὶ ἐναγίζουσι τῷ Σωστράτῳ.

9 5. Δυμαίοις δὲ ἔστι μὲν Ἀθηνᾶς ναὸς καὶ ἄγαλμα ἐς

τὰ μάλιστα ἀρχαῖον, ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ἱερὸν σφισι Λινδυμήνη μητρὶ καὶ Ἄττῃ πεποιημένον. Ἄττης δὲ ὅστις ἦν, οὐδὲν οἷός τε ἦν ἀπόρρητον ἐς αὐτὸν ἐξευρεῖν. ἀλλὰ Ἑρμησιάνακτι μὲν τῷ τὰ ἐλεγεῖα γράψαντι πεποιημένα ἐστὶν ὡς υἱός τε ἦν Καλαοῦ Φρυγὸς καὶ ὡς οὐ τεκνοποιὸς ὑπὸ τῆς μητρὸς τεχθείη. ἐπεὶ δὲ ηὔξητο, μετώκησεν ἐς Λυδίαν τῷ Ἑρμησιάνακτος λόγῳ, καὶ Λυδοῖς ὄργια ἐτέλει Μητρός, ἐς τοσοῦτο ἦκων παρ' αὐτοῖς τιμῆς ὡς Δία Ἄττῃ νεμεσήσαντα ὖν ἐπὶ τὰ ἔργα ἐπιπέμψαι τῶν Λυδῶν. Ἐν- 10
ταῦθα ἄλλοι τε τῶν Λυδῶν καὶ αὐτὸς Ἄττης ἀπέθανεν ὑπὸ τοῦ ὑός· καί τι ἑπόμενον τούτοις Γαλατῶν δρῶσιν οἱ Πεσσινοῦντα ἔχοντες, ὑῶν οὐχ ἁπτόμενοι. νομίζουσί γε μὴν οὐχ οὕτω τὰ ἐς τὸν Ἄττην, ἀλλὰ ἐπιχώριός ἐστιν ἄλλος σφίσιν ἐς αὐτὸν λόγος, Δία ὑπνωμένου ἀφεῖναι σπέρμα ἐς γῆν, τὴν δὲ ἀνὰ χρόνον ἀνεῖναι δαίμονα διπλᾶ ἔχοντα αἰδοῖα, τὰ μὲν ἀνδρός, τὰ δὲ αὐτῶν γυναικός· ὄνομα δὲ Ἄγδιστιν αὐτῷ τίθενται. θεοὶ δὲ Ἄγδιστιν δήσαντες τὰ αἰδοῖά οἱ τὰ ἀνδρὸς ἀποκόπτουσιν. Ὡς δὲ ἀπ' 11
αὐτῶν ἀναφῦσα ἀμυγδαλῆ εἶχεν ὡραῖον τὸν καρπόν, θυγατέρα τοῦ Σαγγαρίου ποταμοῦ λαβεῖν φασὶ τοῦ καρποῦ· ἐσθεμένης δὲ ἐς τὸν κόλπον καρπὸς μὲν ἐκεῖνος ἦν αὐτίκα ἀφανής, αὐτὴ δὲ ἐκύει· τεκούσης δὲ τράγος περιεῖπε τὸν παῖδα ἐκκείμενον. ὡς δὲ αὐξανομένῳ κάλλους
567 οἱ μετῆν πλέον ἢ κατὰ εἶδος ἀνθρώπου, ἐνταῦθα τοῦ παιδὸς ἔρως ἔσχεν Ἄγδιστιν. Αὐξηθέντα δὲ Ἄττην ἀποστέλλουσιν ἐς Πεσσινοῦντα οἱ προσήκοντες συνοικήσοντα τοῦ βασιλέως θυγατρί. ὑμέναιος δὲ ἤδετο, καὶ Ἄγδιστις 12
ἐφίσταται, καὶ τὰ αἰδοῖα ἀπέκοψε μανεὶς ὁ Ἄττης, ἀπέκοψε δὲ καὶ ὁ τὴν θυγατέρα αὐτῷ διδούς. Ἄγδιστιν δὲ μετάνοια ἔσχεν οἷα Ἄττην ἔδρασε· καί οἱ παρὰ Διὸς εὕρετο μήτε σήπεσθαί τι Ἄττῃ τοῦ σώματος μήτε τήκεσθαι. τάδε μὲν ἐς Ἄττην τὰ γνωριμώτατα.

13 6. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῇ Δυμαίᾳ καὶ τοῦ δρομέως Οἰβώτα *** νικήσαντι Ὀλύμπια Ἀχαιῶν πρώτῳ γέρας οὐδὲν ἐξαίρετον παρ' αὐτῶν ἐγένετο εὔρασθαι· καὶ ἐπὶ τούτῳ κατάρας ὁ Οἰβώτας ἐποιήσατο μηδενὶ Ὀλυμπικὴν νίκην ἔτι Ἀχαιῶν γενέσθαι. καί, ἦν γάρ τις θεῶν ᾧ τοῦ Οἰβώτα τελεῖσθαι τὰς κατάρας οὐκ ἀμελὲς ἦν, διδάσκονταί ποτε οἱ Ἀχαιοὶ καθ' ἥντινα αἰτίαν στεφάνου τοῦ Ὀλυμπίασιν ἡμάρτανον, διδάσκονται δὲ ἀποστείλαντες
14 ἐς Δελφούς. οὕτω καὶ ἄλλα ἐς τιμὴν σφισι τοῦ Οἰβώτα ποιήσασι, καὶ τὴν εἰκόνα ἀναθεῖσιν ἐς Ὀλυμπίαν, Σώστρατος Πελληνεὺς σταδίου νίκην ἔσχεν ἐν παισί. Διαμένει δὲ ἐς ἐμὲ ἔτι Ἀχαιῶν τοῖς ἀγωνίζεσθαι μέλλουσι τὰ Ὀλύμπια ἐναγίζειν τῷ Οἰβώτᾳ, καὶ ἢν κρατήσωσιν, ἐν Ὀλυμπίᾳ στεφανοῦν τοῦ Οἰβώτα τὴν εἰκόνα.

XVIII. Σταδίους ὅσον τε τεσσαράκοντα προελθόντι ἐκ Δύμης ποταμὸς Πεῖρος ἐς θάλατταν κάτεισι, καὶ Ἀχαιῶν πόλις ποτὲ Ὤλενος ᾠκεῖτο παρὰ τῷ Πείρῳ. ὁπόσοι δὲ ἐς Ἡρακλέα καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ πεποιήκασιν, ἔστιν οὐκ ἐλάχιστόν σφισι δεῖγμα τοῦ λόγου Δεξαμενὸς ὁ ἐν Ὠλένῳ βασιλεύς, καὶ ὁποίων Ἡρακλῆς παρ' αὐτῷ [ξενίων] ἔτυχε. καὶ ὅτι μὲν ἦν πόλισμα ἐξ ἀρχῆς μικρὸν ἡ Ὤλενος, μαρτυρεῖ τῷ λόγῳ μου καὶ ἐλεγεῖον ἐς Εὐρυτίωνα Κένταυρον ὑπὸ Ἑρμησιάνακτος πεποιημένον· ἀνὰ χρόνον δὲ τοὺς οἰκήτορας ἐκλιπεῖν ὑπὸ ἀσθενείας φασὶ τὴν Ὤλενον, καὶ ἐς Πειράς τε καὶ ἐς Εὐρυτειὰς ἀπο- 568
χωρῆσαι.

2 2. Τοῦ δὲ Πείρου ποταμοῦ περὶ τοὺς ὀγδοήκοντα ἀφέστηκε σταδίους Πατρέων ἡ πόλις· οὐ πόρρω δὲ αὐτῆς ποταμὸς Γλαῦκος ἐκδίδωσιν ἐς θάλασσαν. Πατρέων δὲ οἱ τὰ ἀρχαιότατα μνημονεύοντές φασιν Εὔμηλον αὐτόχθονα οἰκῆσαι πρῶτον ἐν τῇ χώρᾳ, βασιλεύοντα αὐτὸν ἀνθρώπων οὐ πολλῶν. Τριπτολέμου δὲ ἐκ τῆς Ἀττικῆς

ἀφικομένου τόν τε καρπὸν λαμβάνει τον ἥμερον, καὶ οἰκίσαι διδαχθεὶς πόλιν Ἀρόην ὠνόμασεν ἐπὶ τῇ ἐργασίᾳ τῆς γῆς. ὡς δὲ πρὸς ὕπνον ἐτράπετο ὁ Τριπτόλεμος, 3 ἐνταῦθα Ἀνθείαν παῖδα Εὐμήλου τοὺς δράκοντάς φασιν ὑπὸ τοῦ Τριπτολέμου τὸ ἅρμα ζεύξαντα ἐθελῆσαι καὶ αὐτὸν σπεῖραι. καὶ τὸν μὲν ἐπιλαμβάνει τὸ χρεὼν ἐκπεσόντα τοῦ ἅρματος· Τριπτόλεμος δὲ καὶ Εὔμηλος Ἀνθειαν πόλιν οἰκίζουσιν ἐν κοινῷ, τοῦ Εὐμήλου παιδὸς ἐπώνυμον. ᾠκίσθη δὲ καὶ τρίτη μεταξὺ Ἀνθείας καὶ 4 Ἀρόης Μεσάτις πόλις. 3. Ὁπόσα δὲ οἱ Πατρεῖς περὶ Διονύσου λέγουσι, τραφηναί τε αὐτὸν ἐν τῇ Μεσάτει καὶ ἐνταῦθα ἐπιβουλευθέντα ὑπὸ Τιτάνων ἐς παντοῖον ἀφικέσθαι κίνδυνον, οὐκ ἐναντιούμενος τοῖς Πατρεῦσι τῆς Μεσάτεως τὸ ὄνομα αὐτοῖς σφίσιν ἐξηγεῖσθαι παρίημι. Ἀχαιῶν δὲ ὕστερον ἐκβαλόντων Ἴωνας, Πατρεὺς ὁ Πρευ- 5 γένους τοῦ Ἀγήνορος ἐς μὲν Ἀνθειαν καὶ ἐς Μεσάτιν μὴ ἐνοικίζεσθαι τοῖς Ἀχαιοῖς ἀπεῖπε, περίβολον δὲ τείχους πρὸς τῇ Ἀρόῃ βαλόμενος μείζονα, ἵνα ἐντὸς οἱ τοῦ περιβόλου καὶ ἡ Ἀρόη γένηται, ὄνομα ἔθετο ἀφ' ἑαυτοῦ Πάτρας τῇ πόλει. 4. Ἀγήνωρ δὲ ὁ πατὴρ τοῦ Πρευγένους Ἀρέως παῖς ἦν τοῦ Ἄμπυκος, ὁ δὲ Ἄμπυξ Πελίου τοῦ Αἰγινήτου τοῦ Δηρείτου τοῦ Ἀρπάλου τοῦ Ἀμύκλα τοῦ Λακεδαίμονος. Πατρεῖ μὲν τοιαῦτα ἐς τοὺς προγόνους 6 ὑπάρχοντα ἦν. 5. Ἰδίᾳ δὲ ἀνὰ χρόνον Πατρεῖς διέβησαν ἐς Αἰτωλίαν Ἀχαιῶν μόνοι κατὰ φιλίαν τὴν Αἰτωλῶν, τὸν πόλεμόν σφισι τὸν πρὸς Γαλάτας συνδιοίσοντες. προσπταίσαντες δ' ἐν ταῖς μάχαις λόγου μειζόνως καὶ ὑπὸ πενίας ἅμα οἱ πολλοὶ πιεζόμενοι Πάτρας μὲν πλὴν
569 ὀλίγων τινῶν ἐκλείπουσιν. οἱ δὲ ἄλλοι κατὰ χώραν ὑπὸ φιλεργίας ἐσκεδάσθησαν, καὶ πολίσματα παρὲξ αὐτὰς Πάτρας τοσάδε ἄλλα ᾤκησαν, Μεσάτιν καὶ Ἀνθειαν καὶ Βολίνην καὶ Ἀργυρᾶν τε καὶ Ἄρβαν. Αὔγουστος δὲ ἢ 7

τοῦ παράπλου νομίζων κεῖσθαι καλῶς τὰς Πάτρας ἢ κατ' ἄλλην τινὰ αἰτίαν ἐπανήγαγεν αὖθις ἐκ τῶν πολισμάτων τῶν ἄλλων τοὺς ἄνδρας ἐς τὰς Πάτρας· προσοικίσε δέ σφισι καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς ἐκ Ῥυπῶν, καταβαλὼν ἐς ἔδαφος Ῥύπας. καὶ ἔδωκε μὲν ἐλευθέροις Ἀχαιῶν μόνοις τοῖς Πατρεῦσιν εἶναι, ἔδωκε δὲ καὶ [ἐς] τὰ ἄλλα γέρα σφίσιν, ὁπόσα τοῖς ἀποίκοις νέμειν οἱ Ῥωμαῖοι νομίζουσι.

8 6. Πατρεῦσι δὲ ἐν ἄκρᾳ τῇ πόλει Λαφρίας ἱερόν ἐστιν Ἀρτέμιδος· ξενικὸν μὲν τῇ θεῷ τὸ ὄνομα, ἐσηγμένον δὲ ἑτέρωθεν καὶ τὸ ἄγαλμα. Καλυδῶνος γὰρ καὶ Αἰτωλίας τῆς ἄλλης ὑπὸ Αὐγούστου βασιλέως ἐρημωθείσης διὰ τὸ ἐς τὴν Νικόπολιν τὴν ὑπὲρ τοῦ Ἀκτίου συνοικίζεσθαι καὶ τὸ Αἰτωλικόν, οὕτω τὸ ἄγαλμα τῆς Λαφρίας οἱ Πατρεῖς ἔσχον.

9 Ὡσαύτως δὲ καὶ ὅσα ἄλλα ἀγάλματα ἔκ τε Αἰτωλίας καὶ παρὰ Ἀκαρνάνων, τὰ μὲν πολλὰ ἐς τὴν Νικόπολιν κομισθῆναι, Πατρεῦσι δὲ ὁ Αὔγουστος ἄλλα τε τῶν ἐκ Καλυδῶνος λαφύρων καὶ δὴ καὶ τῆς Λαφρίας ἔδωκε τὸ ἄγαλμα, ὃ δὴ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἐν τῇ ἀκροπόλει τῇ Πατρέων εἶχε τιμάς. γενέσθαι δὲ ἐπίκλησιν τῇ θεῷ Λαφρίαν ἀπὸ ἀνδρὸς Φωκέως φασί· Λάφριον γὰρ τὸν Κασταλίου τοῦ Δελφοῦ Καλυδωνίοις ἱδρύσασθαι τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος τὸ

10 ἀρχαῖον, οἱ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος τὸ μήνιμα τὸ ἐς Οἰνέα ἀνὰ χρόνον τοῖς Καλυδωνίοις ἐλαφρότερον γενέσθαι λέγουσι, καὶ αἰτίαν τῇ θεῷ τῆς ἐπικλήσεως ἐθέλουσιν εἶναι ταύτην. Τὸ μὲν σχῆμα τοῦ ἀγάλματος θηρεύουσά ἐστιν, ἐλέφαντος δὲ καὶ χρυσοῦ πεποίηται, Ναυπάκτιοι δὲ Μέ- 570
ναιχμος καὶ Σοΐδας εἰργάσαντο· τεκμαίρονται δὲ σφᾶς Κανάχου τοῦ Σικυωνίου καὶ τοῦ Αἰγινήτου Κάλλωνος

11 οὐ πολλῷ γενέσθαι τινὶ ἡλικίαν ὑστέρους. 7. Ἄγουσι δὲ καὶ Λάφρια ἑορτὴν τῇ Ἀρτέμιδι οἱ Πατρεῖς ἀνὰ πᾶν ἔτος, ἐν ᾗ τρόπος ἐπιχώριος θυσίας ἐστὶν αὐτοῖς. περὶ μὲν τὸν βωμὸν ἐν κύκλῳ ξύλα ἱστᾶσιν ἔτι χλωρὰ καὶ ἐς ἑκκαίδεκα

ἕκαστον πήχεις· ἐντὸς δὲ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τὰ αὐόνατά σφισι τῶν ξύλων κεῖται. μηχανῶνται δὲ ὑπὸ τὸν παιρὸν τῆς ἑορτῆς καὶ ἄνοδον ἐπὶ τὸν βωμὸν λειουέραν, ἐπιφέροντες γῆν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοὺς ἀναβασμούς. πρῶτα μὲν 12
δὴ πομπὴν μεγαλοπρεπεστάτην τῇ Ἀρτέμιδι πομπεύουσι, καὶ ἡ ἱερωμένη παρθένος ὀχεῖται τελευταία τῆς πομπῆς ἐπὶ ἐλάφῳ ὑπὸ τὸ ἅρμα ἐζευγμένων· ἐς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν τημικαῦτα ἤδη δρᾶν τὰ ἐς τὴν θυσίαν νομίζουσι, δημοσίᾳ τε ἡ πόλις καὶ οὐχ ἧσσον ἐς τὴν ἑορτὴν οἱ ἰδιῶται φιλοτίμως ἔχουσιν. ἐσβάλλουσι γὰρ ζῶντας ἐς τὸν βωμὸν ὄρνιθάς τε τοὺς ἐδωδίμους καὶ ἱερεῖα ὁμοίως ἅπαντα, ἔτι δὲ ὗς ἀγρίους καὶ ἐλάφους τε καὶ δορκάδας, οἱ δὲ καὶ λύκων καὶ ἄρκτων σκύμνους, οἱ δὲ καὶ τὰ τέλεια τῶν θηρίων· κατατιθέασι δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν καὶ δένδρων καρπὸν τῶν ἡμέρων. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου πῦρ ἐνιᾶσιν ἐς τὰ 13
ξύλα. ἐνταῦθά που καὶ ἄρκτον καὶ ἄλλο τι ἐθεασάμην τῶν ζῴων, τὰ μὲν ὑπὸ τὴν πρώτην ὁρμὴν τοῦ πυρὸς βιαζόμενα ἐς τὸ ἐκτός, τὰ δὲ καὶ ἐκφεύγοντα ὑπὸ ἰσχύος· ταῦτα οἱ ἐμβαλόντες ἐπανάγουσιν αὖθις ἐς τὴν πυράν. τρωθῆναι δὲ οὐδένα ὑπὸ τῶν θηρίων μνημονεύουσιν.

XIX. Ἔστι δὲ ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ ναοῦ τε τῆς Λαφρίας καὶ τοῦ βωμοῦ πεποιημένον μνῆμα Εὐρυπύλου. τὰ δὲ ὅστις τε ὢν καὶ καθ' ἥντινα αἰτίαν ἀφίκετο ἐς τὴν γῆν ταύτην, δηλώσει μοι καὶ ταῦτα ὁ λόγος προδιηγησαμένῳ πρότερον ὁποῖα ὑπὸ τοῦ Εὐρυπύλου τὴν ἐπιθημίαν τοῖς ἐνταῦθα ἦν τὰ παρόντα ἀνθρώποις. Ἰώνων τοῖς Ἀφόην καὶ Ἄνθειαν καὶ Μεσάτιν οἰκοῦσιν ἦν ἐν κοινῷ τέμενος καὶ ναὸς Ἀρτέμιδος Τρικλαρίας ἐπίκλησιν, καὶ ἑορτὴν οἱ Ἴωνες αὐτῇ καὶ πανηγύριδα ἦγον ἀνὰ πᾶν ἔτος. ἱερωσύνην δὲ εἶχε τῆς θεοῦ παρθένος, ἐς ὃ ἀποστέλλεσθαι
571 παρὰ ἄνδρα ἔμελλε. 2. Λέγουσιν οὖν συμβῆναί ποτε ὡς 2
ἱερᾶσθαι μὲν τῆς θεοῦ Κομαιθὼ τὸ εἶδος καλλίστην παρ-

θένον, τυγχανειν δὲ αὐτῆς ἐρῶντα Μελάνιππον, τά τε ἄλλα τοὺς ἡλικιώτας καὶ ὄψεως εὐπρεπείᾳ μάλιστα ὑπερηρκότα. ὡς δὲ ὁ Μελάνιππος ἐς τὸ ἴσον τοῦ ἔρωτος ὑπηγάγετο τὴν παρθένον, ἐμνᾶτο αὐτὴν παρὰ τοῦ πατρός. ἔπεται δέ πως τῷ γήρᾳ τά τε ἄλλα ὡς τὸ πολὺ ἐναντιοῦσθαι νέοις, καὶ οὐχ ἥκιστα ἐς τοὺς ἐρῶντας τὸ ἀνάλγητον, ὅπου καὶ Μελανίππῳ τότε ἐθέλοντι ἐθέλουσαν ἄγεσθαι Κομαιθὼ οὔτε παρὰ τῶν ἑαυτοῦ γονέων οὔτε
3 παρὰ τῶν Κομαιθοῦς ἥμερον ἀπήντησεν οὐδέν. Ἐπέδειξε δὲ ἐπὶ πολλῶν τε δὴ ἄλλων καὶ ἐν τοῖς Μελανίππου παθήμασιν ὡς μέτεστιν ἔρωτι καὶ ἀνθρώπων συγχέαι νόμιμα καὶ ἀνατρέψαι θεῶν τιμάς, ὅπου καὶ τότε ἐν τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερῷ Κομαιθὼ καὶ Μελάνιππος ἐξέπλησαν τοῦ ἔρωτος τὴν ὁρμήν. καὶ οἱ μὲν ἔμελλον τῷ ἱερῷ καὶ ἐς τὸ ἔπειτα ἴσα καὶ θαλάμῳ χρήσεσθαι· τοὺς δὲ ἀνθρώπους αὐτίκα ἐξ Ἀρτέμιδος μήνιμα ἔφθειρε, τῆς τε γῆς καρπὸν οὐδένα ἀποδιδούσης, καὶ νόσοι σφίσιν οὐ κατὰ τὰ εἰωθότα καὶ ἀπ' αὐτῶν θάνατοι πλείονες ἢ τὰ πρό-
4 τερα ἐγίνοντο. Καταφυγόντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖς, ἤλεγχεν ἡ Πυθία Μελάνιππον καὶ Κομαιθώ· καὶ ἐκείνους τε αὐτοὺς μάντευμα ἀφίκετο θῦσαι τῇ Ἀρτέμιδι, καὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος παρθένον καὶ παῖδα, οἳ τὸ εἶδος εἶεν κάλλιστοι τῇ θεῷ θύειν. ταύτης μὲν δὴ τῆς θυσίας ἕνεκα ὁ ποταμὸς ὁ πρὸς τῷ ἱερῷ τῆς Τρικλαρίας
5 Ἀμείλιχος ἐκλήθη· τέως δὲ ὄνομα εἶχεν οὐδέν. Παίδων δὲ καὶ παρθένων ὁπόσοι μὲν ἐς τὴν θεὸν οὐδὲν εἰργασ- 572
μένοι Μελανίππου καὶ Κομαιθοῦς ἕνεκα ἀπώλλυντο, αὐτοί τε οἰκτρότατα καὶ οἱ προσήκοντές σφισιν ἔπασχον, Μελάνιππον δὲ καὶ Κομαιθὼ συμφορᾶς ἐκτὸς γενέσθαι τίθεμαι· μόνῳ γὰρ δὴ ἀνθρώπῳ ψυχῆς ἐστὶν ἀντάξιον
6 κατορθῶσαί τινα ἐρασθέντα. 3. Παύσασθαι δὲ οὕτω λέγονται θύοντες τῇ Ἀρτέμιδι ἀνθρώπους. ἐκέχρητο δὲ

αὐτοῖς πρότερον ἔτι ἐκ Δελφῶν ὡς βασιλεὺς ξένος παραγενόμενός σφισιν ἐπὶ τὴν γῆν, ξενικὸν ἅμα ἀγόμενος δαίμονα, τὰ ἐς τὴν θυσίαν τῆς Τρικλαρίας παύσει. Ἰλίου δὲ ἁλοῦσης καὶ νεμομένων τὰ λάφυρα τῶν Ἑλλήνων, Εὐρύπυλος ὁ Εὐαίμονος λαμβάνει λάρνακα· Διονύσου δὲ ἄγαλμα ἦν ἐν τῇ λάρνακι, ἔργον μέν, ὥς φασιν, Ἡφαίστου, δῶρον δὲ ὑπὸ Διὸς ἐδόθη Δαρδάνῳ. λέγονται δὲ 7
καὶ ἄλλοι λόγοι δύο ἐς αὐτήν, ὡς ὅτε ἔφυγεν Αἰνείας ἀπολίποι ταύτην τὴν λάρνακα· οἱ δὲ ῥιφῆναί φασιν αὐτὴν ὑπὸ Κασάνδρας συμφορὰν τῷ εὑρόντι Ἑλλήνων. ἤνοιξε δ' οὖν ὁ Εὐρύπυλος τὴν λάρνακα καὶ εἶδε τὸ ἄγαλμα. καὶ αὐτίκα ἦν ἔκφρων μετὰ τὴν θέαν. τὰ μὲν δὴ πλείονα ἐμαίνετο, ὀλιγάκις δὲ ἐγίνετο ἐν ἑαυτῷ. ἅτε δὲ οὕτω διακείμενος, οὐκ ἐς τὴν Θεσσαλίαν τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο, ἀλλ' ἐπί τε Κίρραν καὶ ἐς τὸν ταύτῃ κόλπον· ἀναβὰς δὲ ἐς Δελφοὺς ἐχρᾶτο ὑπὲρ τῆς νόσου. καὶ αὐτῷ γε- 8
νέσθαι λέγουσι μάντευμα, ἔνθα ἂν ἐπιτύχῃ θύουσιν ἀνθρώποις θυσίαν ξένην, ἐνταῦθα ἱδρύσασθαί τε τὴν λάρνακα καὶ αὐτὸν οἰκῆσαι. Ὁ μὲν δὴ ἄνεμος τὰς ναῦς τοῦ Εὐρυπύλου κατήνεγκεν ἐπὶ τὴν πρὸς τῇ Ἀρόῃ θάλασσαν· ἐκβὰς δὲ ἐς τὴν γῆν καταλαμβάνει παῖδα καὶ παρθένον ἐπὶ τὸν βωμὸν τῆς Τρικλαρίας ἠγμένους. καὶ ὁ μὲν ἔμελλεν οὐ χαλεπῶς συνήσειν τὰ ἐς τὴν θυσίαν· ἀφίκοντο δὲ ἐς μνήμην καὶ οἱ ἐπιχώριοι τοῦ χρησμοῦ, βασιλέα τε ἰδόντες ὃν οὔπω πρότερον ἑωράκεσαν, καὶ ἐς 9
τὴν λάρνακα ὑπενόησαν ὡς εἴη τις ἐν αὐτῇ θεός. καὶ
573 οὕτω τῷ Εὐρυπύλῳ τε ἡ νόσος καὶ τοῖς ἐνταῦθα ἀνθρώποις τὰ ἐς τὴν θυσίαν ἐπαύσθη, τό τε ὄνομα ἐτέθη τὸ νῦν τῷ ποταμῷ Μείλιχος. Ἔγραψαν δὲ ἤδη τινὲς οὐ τῷ Θεσσαλῷ συμβάντα Εὐρυπύλῳ τὰ εἰρημένα, ἀλλὰ Εὐρύπυλον Δεξαμενοῦ παῖδα τοῦ ἐν Ὠλένῳ βασιλεύσαντος ἐθέλουσιν ἅμα Ἡρακλεῖ στρατεύσαντα ἐς Ἴλιον λαβεῖν

παρὰ τοῦ Ἡρακλέους τὴν λάρνακα· τὰ δὲ ἄλλα κατὰ τὰ
10 αὐτὰ εἰρήκασι καὶ οὗτοι. Ἐγὼ δὲ οὔτε Ἡρακλέα ἀγνοῆσαι
τὰ ἐς τὴν λάρνακα, εἰ δὴ τοιαῦτα ἦν, πείθομαι· οὔτε τὰ
ἐς αὐτὴν ἐπιστάμενος δοκεῖ μοί ποτε ἂν δοῦναι δῶρον
συμμαχήσαντι ἀνδρί· οὔτε μὴν οἱ Πατρεῖς ἄλλον τινὰ ἢ
τὸν Εὐαίμονος ἔχουσιν Εὐρύπυλον ἐν μνήμῃ, καί οἱ καὶ
ἐναγίζουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος, ἐπειδὰν τῷ Διονύσῳ τὴν ἑορ-
τὴν ἄγωσι.

XX. Τῷ θεῷ δὲ τῷ ἐντὸς τῆς λάρνακος ἐπίκλησις
μέν ἐστιν Αἰσυμνήτης, οἱ δὲ αὐτὸν ἐς τὰ μάλιστα θερα-
πεύοντες ἐννέα τέ εἰσιν ἄνδρες, οὓς ἂν ἐκ πάντων ὁ δῆ-
μος προέληται κατ' ἀξίωμα, καὶ ἴσαι γυναῖκες τοῖς ἀν-
δράσι. μιᾷ δὲ ἐν τῇ ἑορτῇ νυκτὶ ἐς τὸ ἐκτὸς φέρει τὴν
λάρνακα ὁ ἱερεύς. αὕτη μὲν δὴ ἡ νὺξ γέρας τοῦτο εἴληφε.
καταβαίνουσι δὲ καὶ ὁπόσοι δὴ τῶν ἐπιχωρίων παῖδες ἐπὶ
τὸν Μείλιχον ἀστάχυσιν ἐστεφανωμένοι τὰς κεφαλάς·
ἐκόσμουν δὲ οὕτω καὶ τὸ ἀρχαῖον οὓς ἄγοιεν τῇ Ἀρτέμιδι
2 θύοντες. τὰ δὲ ἐφ' ἡμῶν στεφάνους μὲν τῶν ἀσταχύων
ἀποτίθενται παρὰ τῇ θεῷ, λουσάμενοι δὲ τῷ ποταμῷ
καὶ αὖθις στεφάνους ἐπιθέμενοι κισσοῦ πρὸς τὸ ἱερὸν
ἴασι τοῦ Αἰσυμνήτου. ταῦτα μέν σφισιν οὕτω δρᾶν καθέ-
στηκε. 2. Τοῦ περιβόλου δέ ἐστιν ἐντὸς τῆς Λαφρίας καὶ
Ἀθηνᾶς ναὸς ἐπίκλησιν Παναχαΐδος· ἐλέφαντος τὸ ἄγαλ-
μα καὶ χρυσοῦ.

3 Ἐρχομένῳ δὲ ἐς τὴν κάτω πόλιν Μητρὸς Δινδυμή-
νης ἐστὶν ἱερόν, ἐν δὲ αὐτῷ καὶ Ἄττης ἔχει τιμάς. τούτου
μὲν δὴ ἄγαλμα οὐδὲν ἀποφαίνουσι· τὸ δὲ τῆς Μητρὸς
λίθου πεποίηται. Ἔστι δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ Διὸς ναὸς Ὀλυμ-
πίου, αὐτός τε ἐπὶ θρόνου καὶ ἑστῶσα Ἀθηνᾶ παρὰ τὸν
θρόνον. τῆς τε Ἥρας ἄγαλμα τοῦ Ὀλυμπίου πέραν ἱερόν
τε Ἀπόλλωνος πεποίηται, καὶ Ἀπόλλων χαλκοῦς γυμνὸς 574
ἑσθῆτος· ὑποδήματα δὲ ὑπὸ τοῖς ποσίν ἐστιν αὐτῷ, καὶ

τῷ ἑτέρῳ ποδὶ ἐπὶ κρανίου βέβηκε βοός. βουσὶ γὰρ χαίρειν μάλιστα Ἀπόλλωνα Ἀλκαῖός τε ἐδήλωσεν ἐν ὕμνῳ τῷ ἐς Ἑρμῆν γράψας, ὡς ὁ Ἑρμῆς βοῦς ὑφέλοιτο τοῦ Ἀπόλλωνος· καὶ ἔτι πρότερον ἢ Ἀλκαῖον γενέσθαι πεποιημένα ἦν Ὁμήρῳ βοῦς Ἀπόλλωνα Λαομέδοντος ἐπὶ μισθῷ νέμειν. Ποσειδῶνι περιέθηκεν ἐν Ἰλιάδι τὰ ἔπη. 4

Ἤτοι ἐγὼ Τρώεσσι πόλιν πέρι τεῖχος ἔδειμα,
εὐρύ τε καὶ μάλα καλόν, ἵν' ἄρρηκτος πόλις εἴη·
Φοῖβε, σὺ δ' εἰλίποδας ἕλικας βοῦς βουκολέεσκες. 5

τὰ μὲν δὴ ἐς τὸ κρανίον τοῦ βοὸς ἐπὶ τοιῷδε ἂν τις εἰκάσειε πεποιῆσθαι· ἔστι δὲ ἐν ὑπαίθρῳ τῆς ἀγορᾶς ἄγαλμά τε Ἀθηνᾶς καὶ πρὸ αὐτοῦ Πατρέως τάφος.

3. Ἔχεται δὲ τῆς ἀγορᾶς τὸ ᾠδεῖον, καὶ Ἀπόλλων 6 ἐνταῦθα ἀνάκειται θέας ἄξιος· ἐποιήθη δὲ ἀπὸ λαφύρων, ἡνίκα ἐπὶ τὸν στρατὸν τῶν Γαλατῶν οἱ Πατρεῖς ἤμυναν Αἰτωλοῖς Ἀχαιῶν μόνοι. κεκόσμηται δὲ καὶ ἐς ἄλλα τὸ ᾠδεῖον ἀξιολογώτατα τῶν ἐν Ἕλλησι, πλήν γε δὴ τοῦ Ἀθήνῃσι· τοῦτο γὰρ μεγέθει τε καὶ ἐς τὴν πᾶσαν ὑπερῆρκε κατασκευήν, ἀνὴρ δὲ Ἀθηναῖος ἐποίησεν Ἡρῴδης ἐς μνήμην ἀποθανούσης γυναικός. ἐμοὶ δὲ ἐν τῇ Ἀτθίδι συγγραφῇ τὸ ἐς τοῦτο παρείθη τὸ ᾠδεῖον, ὅτι πρότερον ἔτι ἐξείργαστό μοι τὰ ἐς Ἀθηναίους ἢ ὑπῆρκτο Ἡρῴδης τοῦ οἰκοδομήματος. Ἐν Πάτραις δὲ ἰόντι ἐκ τῆς ἀγορᾶς, 7 ᾗ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος πύλη κατὰ τὴν ἔξοδόν ἐστι ταύτην, καὶ ἐπιθήματα ἐπὶ τῆς πύλης ἀνδριάντες εἰσὶν ἐπίχρυσοι, Πατρεύς τε καὶ Προυγένης καὶ Ἀθερίων, οἳ Πατρέως ἡλικίαν παιδὸς ἔχοντος καὶ αὐτοὶ παῖδές εἰσι.

4. Τῆς δὲ ἀγορᾶς ἄντικρυς κατ' αὐτὴν τὴν διέξοδον τέμενός ἐστιν Ἀρτέμιδος καὶ ναὸς Λιμνάτιδος. ἐχόντων δὲ 8 ἤδη Λακεδαίμονα καὶ Ἄργος Δωριέων ὑφελέσθαι Προυγένην τῆς Λιμνάτιδος τὸ ἄγαλμα κατὰ ὅψιν ὀνείρατος λέγουσιν ἐκ Σπάρτης, κοινωνῆσαι δὲ αὐτῷ τοῦ ἐγχειρή-

ματος τῶν δούλων τὸν εὐνοϋστατον. τὸ δὲ ἄγαλμα τὸ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἔχουσιν ἐν Μεσόᾳ, ὅτι καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Πρευγένους ἐς τοῦτο ἐκομίσθη τὸ χωρίον· ἐπειδὰν δὲ τῇ Λιμνάτιδι τὴν ἑορτὴν ἄγωσι, τῆς θεοῦ τις τῶν οἰκετῶν ἐκ Μεσόας ἔρχεται τὸ ξόανον κομίζων τὸ ἀρχαῖον ἐς τὸ τέμενος τὸ ἐν τῇ πόλει.
95. Τούτου δὲ τοῦ τεμένους ἐστὶ καὶ ἄλλα τοῖς Πατρεῦσιν ἱερά· πεποίηται δὲ ταῦτα οὐκ ἐν ὑπαίθρῳ, ἀλλὰ ἔσοδος ἐς αὐτὰ διὰ τῶν στοῶν ἐστί. τὸ μὲν δὴ ἄγαλμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ, πλὴν ἐσθῆτος, λίθου τὰ ἄλλα· Ἀθηνᾶ δὲ ἐλέφαντος εἴργασται καὶ χρυσοῦ. πρὸ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ ἱεροῦ Πρευγένους μνῆμά ἐστιν· ἐναγίζουσι δὲ καὶ τῷ Πρευγένει κατὰ ἔτος, ὡσαύτως δὲ καὶ Πατρεῖ, τὴν ἑορτὴν τῇ Λιμνάτιδι ἄγοντες. τοῦ θεάτρου δὲ οὐ πόρρω Νεμέσεως ναὸς καὶ ἕτερός ἐστιν Ἀφροδίτης· μεγέθει μεγάλα λίθου λευκοῦ τὰ ἀγάλματα.

XXI. Καὶ Διονύσου κατὰ τοῦτο τῆς πόλεώς ἐστιν ἱερὸν ἐπίκλησιν Καλυδωνίου· μετεκομίσθη γὰρ καὶ τοῦ Διονύσου τὸ ἄγαλμα ἐκ Καλυδῶνος. ὅτε δὲ ᾠκεῖτο ἔτι Καλυδών, ἄλλοι τε Καλυδωνίων ἐγένοντο ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ δὴ καὶ Κόρεσος, ὃν ἀνθρώπων μάλιστα ἐπέλαβεν ἄδικα ἐξ ἔρωτος παθεῖν. ἦρα μὲν Καλλιρόης παρθένου· ὁπόσον δὲ ἐς Καλλιρόην ἔρωτος Κορέσῳ μετῆν, τοσοῦτο
2 εἶχεν ἀπεχθείας ἐς αὐτὸν ἡ παρθένος. ὡς δὲ τοῦ Κορέσου δεήσεις τε ποιουμένου πάσας καὶ δώρων ὑποσχέσεις παντοίας οὐκ ἐνετρέπετο ἡ γνώμη τῆς παρθένου, ἐκομίζετο ἱκέτης ἤδη παρὰ τοῦ Διονύσου τὸ ἄγαλμα. ὁ δὲ ἤκουσέ τε εὐχομένου τοῦ ἱερέως, καὶ οἱ Καλυδώνιοι τὸ παραυτίκα ὥσπερ ὑπὸ μέθης ἐγίνοντο ἔκφρονες, καὶ ἡ τελευτὴ σφᾶς παραπλῆγας ἐπελάμβανε. καταφεύγουσιν οὖν ἐπὶ τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δωδώνῃ· τοῖς γὰρ τὴν ἤπειρον ταύ-576
την οἰκοῦσι, τοῖς τε Αἰτωλοῖς καὶ τοῖς προσχώροις αὐτῶν

Ἀκαρνᾶσι καὶ Ἠπειρώταις, αἱ πέλειαι καὶ τὰ ἐκ τῆς δρυὸς μαντεύματα μετέχειν μάλιστα ἐφαίνετο ἀληθείας. Τότε 3
δὲ τὰ χρησθέντα ἐκ Δωδώνης Διονύσου μὲν ἔλεγεν εἶναι τὸ μήνιμα, ἔσεσθαι δὲ οὐ πρότερον λύσιν πρὶν ἢ θύσῃ τῷ Διονύσῳ Κόρεσος ἢ αὐτὴν Καλλιρόην ἢ τὸν ἀποθανεῖν ἀντ' ἐκείνης τολμήσαντα. Ὡς δὲ οὐδὲν ἐς σωτηρίαν εὑρίσκετο ἡ παρθένος, δεύτερα ἐπὶ τοὺς θρεψαμένους καταφεύγει· ἁμαρτάνουσα δὲ καὶ τούτων, ἐλείπετο οὐδὲν ἔτι ἢ αὐτὴν φονεύεσθαι. προεξεργασθέντων δὲ ὁπόσα 4
ἐς τὴν θυσίαν ἄλλα ἐκ Δωδώνης μεμαντευμένα ἦν, ἡ μὲν ἱερείου τρόπον ἧκτο ἐπὶ τὸν βωμόν, Κόρεσος δὲ ἐφειστήκει μὲν τῇ θυσίᾳ, τῷ δὲ ἔρωτι εἶξας καὶ οὐ τῷ θυμῷ ἑαυτὸν ἀντὶ Καλλιρόης διεργάζεται. ὁ μὲν δὴ ἀπέδειξεν ἔργον ἀνθρώπων ὧν ἴσμεν διατεθεὶς ἐς ἔρωτα ἀπλαστότατα. Καλλιρόη τε ὡς Κόρεσον τεθνεῶτα εἶδεν, μετέ- 5
πεσε τῇ παιδὶ ἡ γνώμη, καί, ἐσῄει γὰρ αὐτὴν Κορέσου τε ἔλεος καὶ ὅσα ἐς αὐτὸν εἴργασται αἰδώς, ἀπέσφαξέ τε αὐτὴν ἐς τὴν πηγήν, ἣ ἐν Καλυδῶνί ἐστιν οὐ πόρρω τοῦ λιμένος, καὶ ἀπ' ἐκείνης οἱ ἔπειτα ἄνθρωποι Καλλιρόην τὴν πηγὴν καλοῦσι.

2. Τοῦ θεάτρου δὲ ἐγγὺς πεποίηται Πατρεῦσι γυ- 6
ναικὸς ἐπιχωρίας τέμενος. Διονύσου δέ ἐστιν ἐνταῦθα ἀγάλματα, ἴσον τε τοῖς ἀρχαίοις πολίσμασι καὶ ὁμώνυμοι· Μεσατεὺς γὰρ καὶ Ἀνθεύς τε καὶ Ἀροεύς ἐστιν αὐτοῖς τὰ ὀνόματα. ταῦτα τὰ ἀγάλματα ἐν τῇ Διονύσου ἑορτῇ νομίζουσιν ἐς τὸ ἱερὸν τοῦ Αἰσυμνήτου· τὸ δὲ ἱερὸν τοῦτο ἐς τὰ ἐπὶ θαλάσσῃ τῆς πόλεως ἐρχομένοις ἔστιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ. ἀπὸ δὲ τοῦ Αἰσυμνήτου 7
κατωτέρω ἰόντι ἄλλο ἱερὸν καὶ ἄγαλμα λίθου· καλεῖται μὲν Σωτηρίας, ἱδρύσασθαι δὲ αὐτὸ ἐξ ἀρχῆς ἀποφυγόντα φασὶ τὴν μανίαν Εὐρύπυλον. 3. Πρὸς δὲ τῷ λιμένι Ποσειδῶνός τε ναὸς καὶ ἄγαλμά ἐστιν ὀρθὸν λίθου. Ποσει-

δῶνι δὲ παρεξ ἢ ὁπόσα ὀνόματα ποιηταῖς πεποιημένα 577
ἐστὶν ἐς ἐπῶν κόσμον καὶ ἰδίᾳ σφίσιν ἐπιχώρια ὄντα ἕκα-
στοι τίθενται, τοσαίδε ἐς ἅπαντας γεγόνασιν ἐπικλήσεις
8 αὐτῷ, Πελαγαῖος καὶ Ἀσφάλιός τε καὶ Ἵππιος. ὠνομά-
σθαι δὲ Ἵππιον τὸν θεὸν πείθοιτο μὲν ἄν τις καὶ ἐπ' αἰ-
τίαις ἄλλαις· ἐγὼ δὲ εὑρέτην ἱππικῆς ὄντα ἀπὸ τούτου
σχεῖν καὶ τὸ ὄνομα εἰκάζω. Ὅμηρος μέν γε ἐν ἵπποις
ἄθλοις Μενελάῳ κατὰ τοῦ θεοῦ τούτου πρόκλησιν πε-
ριέθηκεν ὅρκου·

Ἵππων ἀψάμενος, γαιήοχον Ἐννοσίγαιον
ὄμνυθι μηδὲν ἑκὼν τὸ ἐμὸν δόλῳ ἅρμα πεδῆσαι.

9 Πάμφως δέ, ὃς Ἀθηναίοις τοὺς ἀρχαιοτάτους ὕμνων
ἐποίησεν, εἶναί φησι τὸν Ποσειδῶνα

ἵππων τε δωτῆρα νεῶν τ' ἰθυκρηδέμνων.

οὕτω διὰ τὴν ἱππικὴν καὶ οὐκ ἀπὸ ἑτέρας προφάσεως το
ὄνομα ἔσχηκεν.

10 4. Ἐν Πάτραις δὲ οὐ πολὺ ἀπωτέρω τοῦ Ποσειδῶνος
ἱερά ἐστιν Ἀφροδίτης· τὸ δὲ ἕτερον τῶν ἀγαλμάτων γε-
νεᾷ πρότερον ἢ κατ' ἐμὲ ἁλιεῖς ἄνδρες ἀνείλκυσαν ἐν
δικτύῳ. ἔστι δὲ καὶ ἀγάλματα τοῦ λιμένος ἐγγυτάτω χαλ-
κοῦ πεποιημένα Ἄρεως, τὸ δὲ Ἀπόλλωνος· καὶ Ἀφρο-
δίτης, ἧς καὶ πρὸς τῷ λιμένι ἐστὶ τέμενος, λίθου μὲν
πρόσωπον καὶ ἄκραι χεῖρες καὶ πόδες, ξύλου δὲ τὰ λοιπὰ
11 εἴργασται. ἔστι δὲ σφισι καὶ ἄλσος ἐπὶ θαλάσσῃ, δρόμους
τε ἐπιτηδειοτάτους καὶ ἐς τἆλλα δίαιταν ἡδεῖαν ὥρᾳ πα-
ρεχόμενον θερινῇ. ἐν τούτῳ τῷ ἄλσει καὶ ναοὶ θεῶν,
Ἀπόλλωνος, ὁ δὲ Ἀφροδίτης· πεποίηται λίθου καὶ τού-
τοις τὰ ἀγάλματα. τοῦ δὲ ἄλσους ἱερὸν ἔχεται Δήμητρος·
αὕτη μὲν καὶ ἡ παῖς ἑστᾶσι, τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Γῆς ἐστὶ
καθήμενον. 5. Πρὸ δὲ τοῦ ἱεροῦ τῆς Δήμητρός ἐστι πηγή.
12 ταύτης τὰ μὲν πρὸς τοῦ ναοῦ λίθων ἀνέστηκεν αἱμασιά,
κατὰ δὲ τὸ ἐκτὸς κάθοδος ἐς αὐτὴν πεποίηται. Μαντεῖον 578

δὲ ἐνταῦθά ἐστιν ἀψευδές, οὐ μὴν ἐπὶ παντί γε πράγματι, ἀλλὰ ἐπὶ τῶν καμνόντων. κάτοπτρον καλφδίφ τῶν λεπτῶν δήσαντες καθιᾶσι, σταθμώμενοι μὴ πρόσω καθικέσθαι τῆς πηγῆς, ἀλλ' ὅσον ἐπιψαῦσαι τοῦ ὕδατος τῷ κύκλῳ τοῦ κατόπτρου. τὸ δὲ ἐντεῦθεν εὐξάμενοι τῇ θεῷ καὶ θυμιάσαντες ἐς τὸ κάτοπτρον βλέπουσι· τὸ δέ σφισι τὸν νοσοῦντα ἤτοι ζῶντα ἢ καὶ τεθνεῶτα ἐπιδείκνυσι. τούτῳ μὲν τῷ ὕδατι ἐς τοσοῦτον μέτεστιν ἀληθείας· 13

6. Κυανεῶν δὲ τῶν πρὸς Λυκίᾳ πλησιαίτατα χρηστήριον Ἀπόλλωνός ἐστι Θυρξέως, παρέχεται δὲ ὕδωρ τὸ πρὸς ταῖς Κυανέαις ἔσω ἐνιδόντα τινὰ ἐς τὴν πηγὴν ὁμοίως πάντα ὁπόσα θέλει θεάσασθαι. Ἐν Πάτραις δὲ πρὸς τῷ ἄλσει καὶ ἱερὰ δύο ἐστὶ Σαράπιδος· ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ πεποίηται μνῆμα Αἰγύπτου τοῦ Βήλου. φυγεῖν δὲ ἐς τὴν Ἀρόην οἱ Πατρεῖς φασιν αὐτὸν τοῖς τε ἐς τοὺς παῖδας παθήμασι καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ πεφρικότα τοῦ Ἄργους, καὶ ἐς πλέον τοῦ Δαναοῦ δείματι. Ἔστι δὲ καὶ ἱερὸν Πατρεῦ- 14
σιν Ἀσκληπιοῦ· τοῦτο τὸ ἱερὸν ὑπὲρ τὴν ἀκρόπολιν τῶν πυλῶν ἐστὶν ἐγγὺς αἳ ἐπὶ Μεσάτιν ἄγουσιν.

7. Αἱ δὲ γυναῖκές εἰσιν ἐν ταῖς Πάτραις ἀριθμὸν μὲν καὶ ἐς ὅις τῶν ἀνδρῶν· Ἀφροδίτης δέ, εἴπερ ἄλλαις γυναιξί, μέτεστι καὶ ταύταις. βίος δὲ αὐτῶν ταῖς πολλαῖς ἐστὶν ἀπὸ τῆς βύσσου τῆς ἐν τῇ Ἤλιδι φυομένης· κεκρυφάλους τε γὰρ ἀπ' αὐτῆς καὶ ἐσθῆτα ὑφαίνουσι τὴν ἄλλην.

XXII. Φαραὶ δέ, Ἀχαιῶν πόλις, τελοῦσι μὲν ἐς Πάτρας δόντος Αὐγούστου, ὁδὸς δὲ ἐς Φαρὰς Πατρέων μὲν ἐκ τοῦ ἄστεως στάδιοι πεντήκοντά εἰσι καὶ ἑκατόν, ἀπὸ θαλάσσης δὲ ἄνω πρὸς ἤπειρον περὶ ἑβδομήκοντα. ποταμὸς δὲ ῥεῖ πλησίον Φαρῶν Πίερος, ὁ αὐτός, ἐμοὶ δοκεῖν, ὃς καὶ τὰ Ὠλένου παρέξεισιν ἐρείπια, ὑπὸ ἀνθρώπων τῶν πρὸς θαλάσσῃ καλούμενος Πεῖρος. Πρὸς δὲ τῷ πο-
579 ταμῷ πλατάνων ἐστὶν ἄλσος, κοῖλαί τε ὑπὸ παλαιότητος

αἱ πολλαί, καὶ ἥκουσαι μεγέθους ἐς τοσοῦτον ὥστε καὶ ἐστιῶνται τῶν χηραμῶν ἐντός, καὶ ὁπόσοις ἂν κατὰ γνώ-
2 μην ᾖ, καὶ ἐγκαθεύδουσι. 2. Περίβολος δὲ ἀγορᾶς μέγας κατὰ τρόπον τὸν ἀρχαιότερόν ἐστιν ἐν Φαραῖς, Ἑρμοῦ δὲ ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ λίθου πεποιημένου ἄγαλμα, ἔχων καὶ γένεια· ἑστηκὼς δὲ πρὸς αὐτῇ τῇ γῇ παρέχεται μὲν τὸ τετράγωνον σχῆμα, μεγέθει δέ ἐστιν οὐ μέγας. καὶ αὐτῷ καὶ ἐπίγραμμα ἔπεστιν, ἀναθεῖναι αὐτὸ Μεσσήνιον Σιμύλον. καλεῖται μὲν δὴ Ἀγοραῖος, παρὰ δὲ αὐτῷ καὶ χρηστήριον καθέστηκε. κεῖται δὲ πρὸ τοῦ ἀγάλματος ἑστία λίθου καὶ αὐτή, μολίβδῳ δὲ πρὸς τὴν ἑστίαν προσ-
3 έχονται λύχνοι χαλκοῖ. ἀφικόμενος οὖν περὶ ἑσπέραν ὁ τῷ θεῷ χρώμενος λιβανωτόν τε ἐπὶ τῆς ἑστίας θυμιᾷ, καὶ ἐμπλήσας τοὺς λύχνους ἐλαίου καὶ ἐξάψας τίθησιν ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ ἀγάλματος ἐν δεξιᾷ νόμισμα ἐπιχώριον, καλεῖται δὲ χαλκοῦς τὸ νόμισμα, καὶ ἐρωτᾷ πρὸς τὸ οὖς τὸν θεὸν ὁποῖόν τι καὶ ἑκάστῳ τὸ ἐρώτημά ἐστι· τὸ ἀπὸ τούτου δὲ ἄπεισιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἐπιφραξάμενος τὰ ὦτα. προελθὼν δὲ ἐς τὸ ἐκτὸς τὰς χεῖρας ἀπέσχεν ἀπὸ τῶν ὤτων, καὶ ἥστινος ἂν ἐπακούσῃ φωνῆς, μάντευμα ἡγεῖ-
4 ται. Τοιαύτη καὶ Αἰγυπτίοις ἑτέρα περὶ τοῦ Ἄπιδος τὸ ἱερὸν μαντεία καθέστηκεν. Ἐν Φαραῖς δὲ καὶ ὕδωρ ἱερόν ἐστιν· Ἑρμοῦ νᾶμα μὲν τῇ πηγῇ τὸ ὄνομα, τοὺς δὲ ἰχθῦς οὐχ αἱροῦσιν ἐξ αὐτῆς, ἀνάθημα εἶναι τοῦ θεοῦ νομίζοντες. 3. Ἑστήκασι δὲ ἐγγύτατα τοῦ ἀγάλματος τετράγωνοι λίθοι τριάκοντα μάλιστα ἀριθμόν· τούτους σέβουσιν οἱ Φαρεῖς, ἑκάστῳ θεοῦ τινὸς ὄνομα ἐπιλέγοντες. τὰ δὲ ἔτι παλαιότερα καὶ τοῖς πᾶσιν Ἕλλησι τιμᾶς θεῶν
5 ἀντὶ ἀγαλμάτων εἶχον ἀργοὶ λίθοι. Φαρεῦσι δὲ ὅσον πέντε σταδίους καὶ δέκα ἀπωτέρω τῆς πόλεώς ἐστιν ἄλσος Διοσκούρων. δάφναι μάλιστα ἐν αὐτῷ πεφύκασι, ναὸς δὲ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ οὐδὲ ἀγάλματα· κομισθῆναι δὲ

οἱ ἐπιχώριοί φασιν ἐς Ῥώμην τὰ ἀγάλματα. ἐν Φαραῖς
580 δὲ ἐν τῷ ἄλσει βωμὸς λίθων λογάδων ἐστί. πυθέσθαι δὲ
οὐκ εἶχον εἰ [ὁ] Φάρης ὁ Φυλοδαμείας τῆς Δαναοῦ σφίσιν
ἢ ὁμώνυμος ἐκείνῳ τις ἐγένετο οἰκιστής.

4. Τρίτεια δέ, Ἀχαιῶν καὶ αὕτη πόλις, ἐν μεσογαίῳ 6
μὲν ᾤκισται, τελοῦσι δὲ ἐς Πάτρας καὶ αὐτοὶ βασιλέως
δόντος. στάδιοι δὲ ἐς Τρίτειαν εἰκοσί τε καὶ ἑκατόν εἰσιν
ἐκ Φαρῶν. πρὶν δὲ ἢ ἐς τὴν πόλιν ἐσελθεῖν μνῆμά ἐστι
λευκοῦ λίθου, θέας καὶ ἐς τὰ ἄλλα ἄξιον καὶ οὐχ ἥκιστα
ἐπὶ ταῖς γραφαῖς αἵ εἰσιν ἐπὶ τοῦ τάφου, τέχνη Νικίου,
θρόνος τε ἐλέφαντος καὶ γυνὴ νέα καὶ εἴδους εὖ ἔχουσα
ἐπὶ τῷ θρόνῳ, θεράπαινα δὲ αὐτῇ προσέστηκε σκιάδιον
φέρουσα· καὶ νεανίσκος ὀρθὸς οὐκ ἔχων πω γένειά ἐστι 7
χιτῶνα ἐνδεδυκὼς καὶ χλαμύδα ἐπὶ τῷ χιτῶνι φοινικῆν·
παρὰ δὲ αὐτὸν οἰκέτης ἀκόντια ἔχων ἐστί, καὶ ἄγει κύνας
ἐπιτηδείας θηρεύουσιν ἀνθρώπους. πυθέσθαι μὲν δὴ τὰ
ὀνόματα αὐτῶν οὐκ εἴχομεν· ταφῆναι δὲ ἄνδρα καὶ γυ-
ναῖκα ἐν κοινῷ παρίστατο ἅπασιν εἰκάζειν. 5. Τριτείας δὲ 8
οἰκιστὴν οἱ μὲν Κελβίδαν γενέσθαι λέγουσιν, ἀφικόμενον
δὲ ἐκ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικοῖς· οἱ δὲ ὡς Ἄρης συγγένοιτο
Τριτείᾳ θυγατρὶ Τρίτωνος· ἱερᾶσθαι δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν
παρθένον· Μελάνιππον δὲ παῖδα Ἄρεως καὶ Τριτείας
οἰκίσαι τε ὡς ηὐξήθη τὴν πόλιν, καὶ θέσθαι τὸ ὄνομα
ἀπὸ τῆς μητρός. 6. Ἐν Τριτείᾳ δὲ ἔστι μὲν ἱερὸν καλου- 9
μένων Μεγίστων θεῶν, ἀγάλματα δὲ σφισι πηλοῦ πε-
ποιημένα· τούτοις κατὰ ἔτος ἑορτὴν ἄγουσιν, οὐδέν τι
ἀλλοίως ἢ καὶ τῷ Διονύσῳ δρῶσιν Ἕλληνες. ἔστι δὲ καὶ
Ἀθηνᾶς ναός, τὸ δὲ ἄγαλμα λίθου τὸ ἐφ' ἡμῶν· τὸ δὲ
ἀρχαῖον ἐς Ῥώμην, καθὰ οἱ Τριτεεῖς λέγουσιν, ἐκομί-
σθη. θύειν δὲ οἱ ἐνταῦθα καὶ Ἄρει καὶ τῇ Τριτείᾳ νομί-
ζουσιν.

7. Αἵδε μὲν οὖν θαλάσσης τέ εἰσιν ἀπωτέρω πόλεις 10

καὶ ἠπειρώτιδες βεβαίως· πλέοντι δὲ ἐς Αἴγιον ἐκ Πατρῶν ἄκρα πρώτον ἐστιν ὀνομαζομένη Ῥίον, σταδίους δὲ 581
Πατρῶν πεντήκοντα ἀπέχουσα, λιμὴν δὲ ὁ Πάνορμος σταδίοις πέντε καὶ δέκα ἀπωτέρω τῆς ἄκρας. τοσούτους δὲ ἀφέστηκεν ἑτέρους ἀπὸ Πανόρμου τὸ Ἀθηνᾶς καλούμενον τεῖχος. Ἐς δὲ λιμένα Ἐρινεὸν ἐξ Ἀθηνᾶς τείχους παράπλους ἐνενήκοντά εἰσι στάδιοι, ἑξήκοντα δὲ ἐς Αἴγιον ἀπὸ τοῦ Ἐρινεοῦ· ὁδὸς δὲ ἡ πεζὴ σταδίους τεσσαράκοντα μάλιστα ἐς τὸν ἀριθμὸν ἀποδεῖ τὸν εἰρημένον.
11 Οὐ πόρρω δὲ τοῦ Πατρέων ἄστεως ποταμός τε ὁ Μείλιχος καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Τρικλαρίας ἐστίν, ἄγαλμα οὐδὲν ἔτι ἔχον. τοῦτο μὲν δὴ ἐστιν ἐν δεξιᾷ, προελθόντι δὲ ἀπὸ τοῦ Μειλίχου ποταμός ἐστιν ἄλλος· ὄνομα μὲν τῷ ποταμῷ Χάραδρος, ὧρα δὲ ἦρος πίνοντα ἐξ αὐτοῦ τά βοσκήματα [ὀφείλει] τίκτειν ἄρρενα ὡς τὰ πλείω συμβαίνει· καὶ τοῦδε ἕνεκα οἱ νομεῖς ἑτέρωσε αὐτὰ τῆς χώρας μεθιστᾶσι, πλήν γε δὴ τὰς βοῦς. ταύτας δὲ αὐτοῦ καταλείπουσιν ἐπὶ τῷ ποταμῷ, διότι καὶ πρὸς θυσίας οἱ ταῦροί σφισι καὶ ἐς τὰ ἔργα ἐπιτηδειότεροι θηλειῶν βοῶν εἰσίν· ἐπὶ δὲ τοῖς ἄλλοις κτήνεσι τὸ θῆλυ ἐπὶ πλέον τετίμηται.

XXIII. Μετὰ δὲ τὸν Χάραδρον ἐρείπια οὐκ ἐπιφανῆ πόλεώς ἐστιν Ἀργυρᾶς, καὶ πηγή τε Ἀργυρᾶ ἐν δεξιᾷ τῆς λεωφόρου καὶ Σέλεμνος ποταμὸς κατιὼν ἐς θάλασσαν. 2. Λόγος δὲ τῶν ἐπιχωρίων ἐς αὐτόν ἐστι, Σέλεμνον μειράκιον ὡραῖον ποιμαίνειν ἐνταῦθα, Ἀργυρᾶν δὲ εἶναι μὲν τῶν ἐν θαλάσσῃ νυμφῶν, ἐρασθεῖσαν δὲ αὐτὴν Σελέμνου φοιτᾶν τε ὡς αὐτόν φασιν ἐκ θαλάσσης ἀνιοῦσαν,
2 καὶ καθεύδειν παρ' αὐτῷ. μετὰ δὲ οὐ πολὺν χρόνον οὔτε ὡραῖος ἔτι ἐφαίνετο Σέλεμνος, οὔτε ὡς αὐτὸν φοιτήσειν ἔμελλεν ἡ νύμφη. Σέλεμνον δὲ μονωθέντα Ἀργυρᾶς καὶ τελευτήσαντα ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ἐποίησεν Ἀφροδίτη ποταμόν. λέγω δὲ τὰ ὑπὸ Πατρέων λεγόμενα. καί, ἦρα γὰρ

καὶ ὕδωρ γενόμενος Ἀργυρᾶς, καθότι ἔχει καὶ ἐπὶ τῷ
582 Ἀλφειῷ λόγος Ἀρεθούσης ἔτι ἐρᾶν αὐτόν, δωρεῖται καὶ
τῷδε Ἀφροδίτη Σέλεμνον, ἐς λήθην ἄγει τὸν ποταμὸν
Ἀργυρᾶς. Ἤκουσα δὲ καὶ ἄλλον ἐπ' αὐτῷ λόγον, τὸ ὕδωρ 3
τοῦ Σελέμνου σύμφορον καὶ ἀνδράσιν εἶναι καὶ γυναιξὶν
ἐς ἔρωτος ἴαμα, λουομένοις ἐν τῷ ποταμῷ λήθην ἔρωτος
γίνεσθαι. εἰ δὲ μέτεστιν ἀληθείας τῷ λόγῳ, τιμιώτερον
χρημάτων πολλῶν ἐστὶν ἀνθρώποις τὸ ὕδωρ τοῦ Σε-
λέμνου.

8. Ἀπωτέρω δὲ Ἀργυρᾶς ποταμός ἐστιν ὀνομαζόμε- 4
νος Βολιναῖος, καὶ πόλις ποτὲ ᾠκεῖτο πρὸς αὐτῷ Βολίνα.
παρθένου [δὲ] ἐρασθῆναι Βολίνης Ἀπόλλωνα, τὴν δὲ
φεύγουσαν ἐς τὴν ταύτῃ φασὶν ἀφεῖναι θάλασσαν αὐτήν,
καὶ ἀθάνατον γενέσθαι χάριτι τοῦ Ἀπόλλωνος. 4. Ἐφε-
ξῆς δὲ ἄκρα τε ἐς τὴν θάλασσαν ἔχει, καὶ ἐπ' αὐτῇ λέγε-
ται λόγος ὡς Κρόνος τῆς θαλάσσης ἐνταῦθα ἔρριψε τὸ
δρέπανον, ᾧ τὸν πατέρα Οὐρανὸν ἐλυμήνατο· ἐπὶ τούτῳ
δὲ καὶ τὴν ἄκραν Δρέπανον ὀνομάζουσιν. Ὀλίγον δὲ
ὑπὲρ τὴν λεωφόρον Ῥυπῶν ἐστὶ τὰ ἐρείπια· σταδίους
δὲ Αἴγιον περὶ τοὺς τριάκοντα ἀπέχει Ῥυπῶν. 5. Αἰγίου 5
δὲ τὴν χώραν διέξεισι μὲν ποταμὸς Φοῖνιξ, διέξεισι δὲ
καὶ ἕτερος Μειγανίτας, ἐς θάλασσαν ῥέοντες. Στοὰ δὲ
τῆς πόλεως πλησίον ἐποιήθη Στράτωνι ἀθλητῇ, Ὀλυμ-
πίασιν ἐπὶ ἡμέρας τῆς αὐτῆς παγκρατίου καὶ πάλης ἀνε-
λομένῳ νίκας. αὗτη μὲν ἐγγυμνάζεσθαι τούτῳ τῷ ἀνδρὶ
ἐποιήθη· Αἰγιεῦσι δὲ Εἰλειθυίας ἱερόν ἐστιν ἀρχαῖον,
καὶ ἡ Εἰλείθυια ἐς ἄκρους ἐκ κεφαλῆς τοὺς πόδας ὑφάσ-
ματι κεκάλυπται λεπτῷ, ξόανον πλὴν προσώπου τε καὶ
χειρῶν ἄκρων καὶ ποδῶν· ταῦτα δὲ τοῦ Πεντελησίου λί- 6
θου πεποίηται. καὶ ταῖς χερσὶ τῇ μὲν ἐς εὐθὺ ἐκτέταται,
τῇ δὲ ἀνέχει δᾷδα. Εἰλειθυίᾳ δὲ εἰκάσαι τις ἂν εἶναι δᾷ-
δας, ὅτι γυναιξὶν ἐν ἴσῳ καὶ πῦρ εἰσὶν αἱ ὠδῖνες. ἔχοιεν

δ' ἂν λογον καὶ ἐπὶ τοιῷδε αἱ δᾷδες, ὅτι Εἰλείθυιά ἐστιν ἡ ἐς φῶς ἄγουσα τοὺς παῖδας. ἔργον δὲ τοῦ Μεσσηνίου Δαμοφῶντός ἐστι τὸ ἄγαλμα.

7 6. Τῆς δὲ Εἰλειθυίας οὐ μακρὰν Ἀσκληπιοῦ τέ ἐστι τέμενος καὶ ἀγάλματα Ὑγιείας καὶ Ἀσκληπιοῦ. ἰαμβεῖον δὲ ἐπὶ τῷ βάθρῳ τὸν Μεσσήνιον Δαμοφῶντα εἶναι τὸν εἰργασμένον φησίν. Ἐν τούτῳ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τῷ ἱερῷ 583
ἐς ἀντιλογίαν ἀφίκετο ἀνήρ μοι Σιδόνιος, ὃς ἐγνωκέναι τὰ ἐς τὸ θεῖον ἔφασκε Φοίνικας τά τε ἄλλα Ἑλλήνων βέλτιον, καὶ δὴ καὶ Ἀσκληπιῷ πατέρα μὲν σφᾶς Ἀπόλλωνα ἐπιφημίζειν, θυητὴν δὲ γυναῖκα αὐδεμίαν μητέρα·
8 Ἀσκληπιὸν μὲν γὰρ ἀέρα γένει τε ἀνθρώπων εἶναι καὶ πᾶσιν ὁμοίως ζῴοις ἐπιτήδειον πρὸς ὑγίειαν, Ἀπόλλωνα δὲ ἥλιον, καὶ αὐτὸν ὀρθότατα Ἀσκληπιῷ πατέρα ἐπονομάζεσθαι, ὅτι ἐς τὸ ἁρμόζον ταῖς ὥραις ποιούμενος ὁ ἥλιος τὸν δρόμον μεταδίδωσι καὶ τῷ ἀέρι ὑγιείας. ἐγὼ δὲ ἀποδέχεσθαι μὲν τὰ εἰρημένα, οὐδὲν δέ τι Φοινίκων μᾶλλον ἢ καὶ Ἑλλήνων ἔφην τὸν λόγον, ἐπεὶ καὶ ἐν Τιτάνῃ τῆς Σικυωνίων τὸ αὐτὸ ἄγαλμα Ὑγιείαν τε ὀνομάζεσθαι, καὶ παιδὶ εἶναι δῆλα ὡς τὸν ἡλιακὸν δρόμον ἐπὶ γῆς ὑγίειαν ποιοῦντα ἀνθρώποις.

9 7. Αἰγιεῦσι δὲ Ἀθηνᾶς τε ναὸς καὶ Ἥρας ἐστὶν ἄλλος. Ἀθηνᾶς μὲν δὴ δύο ἀγάλματα λευκοῦ λίθου· τῆς δὲ Ἥρας τὸ ἄγαλμα ὅτι μὴ γυναιξίν, ἢ ἂν τὴν ἱεροσύνην ἔχῃ, ἄλλῳ γε δὴ οὐδενὶ ἔστι θεάσασθαι. Διονύσου δὲ πρὸς τῷ θεάτρῳ πεποίηταί σφισιν ἱερὸν καὶ ἄγαλμα, οὐκ ἔχων πω γένεια. ἔστι δὲ καὶ Διὸς ἐπίκλησιν Σωτῆρος ἐν τῇ ἀγορᾷ τέμενος, καὶ ἀγάλματα ἐσελθόντων ἐν ἀριστερᾷ χαλκοῦ μὲν ἀμφότερα, τὸ δὲ οὐκ ἔχον πω γένεια ἐφαί-
10 νετο ἀρχαιότερον εἶναί μοι. Ἐν δὲ οἰκήματι κατευθὺ τῆς ὁδοῦ χαλκοῦ καὶ ταῦτα ἔστι μὲν Ποσειδῶν καὶ Ἡρακλῆς, ἔστι δὲ Ζεύς τε καὶ Ἀθηνᾶ· θεοὺς δὲ σφᾶς καλοῦσιν ἐξ

Ἄργους, ὡς μὲν ὁ Ἀργείων ἔχει λόγος, ὅτι ἐποιήθησαν ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀργείων, ὡς δὲ αὐτοὶ λέγουσιν οἱ Αἰγιεῖς, παρακαταθήκην σφίσιν ὑπὸ Ἀργείων ἐδόθη τὰ ἀγάλματα. καὶ αὐτοῖς καὶ τάδε ἔτι προσταχθῆναί φασιν, ἑκάστῃ τοῖς 11
584 ἀγάλμασιν ἡμέρᾳ θύειν· αὐτοὶ δὲ σόφισμα εὑρόντες θύειν μὲν πλεῖστα ὅσα, κατευωχουμένοις δὲ τὰ ἱερεῖα ἐν κοινῷ ἀνάλωμα οὐδὲν ἐς αὐτὰ γίνεσθαι· τέλος δὲ ἀπαιτεῖσθαι ὑπὸ τῶν Ἀργείων, καὶ αὐτοὶ τὰ ἐς τὰς θυσίας ἀναλούμενα ἀπαιτεῖν· τοὺς δέ, οὐ γὰρ ἔχειν ἐκτῖσαι, καταλιπεῖν σφίσιν αὐτοὺς τὰ ἀγάλματα.

XXIV. Αἰγιεῦσι δὲ ἔστι μὲν πρὸς τῇ ἀγορᾷ ναὸς Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρτέμιδι ἐν κοινῷ, ἔστι δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἱερὸν Ἀρτέμιδος, τοξευούσῃ δὲ εἴκασται, καὶ Ταλθυβίου τοῦ κήρυκος τάφος· κέχωσται δὲ τῷ Ταλθυβίῳ καὶ ἄλλο μνῆμα ἐν Σπάρτῃ, καὶ αὐτῷ αἱ πόλεις ἐναγίζουσιν ἀμφότεραι. Πρὸς θαλάσσῃ δὲ Ἀφροδίτης ἱερὸν ἐν Αἰγίῳ, 2
καὶ μετ' αὐτὸ Ποσειδῶνος, Κόρης τε πεποίηται τῆς Δήμητρος, καὶ τέταρτον Ὁμαγυρίῳ Διί. ἐνταῦθα Διὸς καὶ Ἀφροδίτης ἐστὶ καὶ Ἀθηνᾶς ἀγάλματα. 2. Ὁμαγύριος δὲ ἐγένετο τῷ Διὶ ἐπίκλησις, ὅτι Ἀγαμέμνων ἤθροισεν ἐς τοῦτο τὸ χωρίον τοὺς λόγου μάλιστα ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀξίους, μεθέξοντας ἐν κοινῷ βουλῆς καθ' ὅντινα χρὴ τρόπον ἐπὶ ἀρχὴν τὴν Πριάμου στρατεύεσθαι. Ἀγαμέμνονι δὲ καὶ ἄλλα ἐστὶν ἐς ἔπαινον, καὶ ὅτι τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀκολουθήσασι καὶ οὐδεμιᾶς ἐπελθούσης ὕστερον στρατιᾶς τήν τε Ἴλιον ἐπόρθησε καὶ ὅσαι περίοικοι πόλεις ἦσαν. Ἐφεξῆς 3
δὲ τῷ Ὁμαγυρίῳ Διὶ Παναχαιᾶς ἐστὶ Δήμητρος. παρέχεται δὲ ὁ αἰγιαλός, ἐν ᾧ καὶ τὰ ἱερὰ Αἰγιεῦσίν ἐστι τὰ εἰρημένα, ὕδωρ ἄφθονον θεάσασθαί τε καὶ πιεῖν ἐκ πηγῆς ἡδύ. ἔστι δέ σφισι καὶ Σωτηρίας ἱερόν. ἰδεῖν μὲν δὴ τὸ ἄγαλμα οὐδενὶ πλὴν τῶν ἱερουμένων ἔστι, δρῶσι δὲ ἄλλα τοιαῦτα· λαμβάνοντες παρὰ τῆς θεοῦ πέμματα ἐπι-

χώρια ἀφιᾶσιν ἐς θάλασσαν, πέμπειν δὲ τῇ ἐν Συρακού-
4 σαις Ἀρεθούσῃ φασὶν αὐτά. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα Αἰγιεῦσιν
ἀγάλματα χαλκοῦ πεποιημένα, Ζεύς τε ἡλικίαν παῖς καὶ
Ἡρακλῆς, οὐδὲ οὗτος ἔχων πω γένεια, Ἀγελάδα τέχνη
τοῦ Ἀργείου. τούτοις κατὰ ἔτος ἱερεῖς αἱρετοὶ γίνονται,
καὶ ἑκάτερα τῶν ἀγαλμάτων ἐπὶ ταῖς οἰκίαις μένει τοῦ
ἱερουμένου. τὰ δὲ ἔτι παλαιότερα προεκέκριτο ἐκ τῶν 585
παίδων ἱερᾶσθαι τῷ Διὶ ὁ νικῶν κάλλει· ἀρχομένων δὲ
αὐτῷ γενείων ἐς ἄλλον παῖδα ἡ ἐπὶ τῷ κάλλει μετῄει τιμή.
ταῦτα μὲν οὕτως ἐνομίζετο· ἐς δὲ Αἴγιον καὶ ἐφ' ἡμῶν
ἔτι συνέδριον τὸ Ἀχαιῶν ἀθροίζεται, καθότι ἐς Θερμο-
πύλας τε καὶ ἐς Δελφοὺς οἱ Ἀμφικτυόνες.
5 3. Ἰόντι δὲ ἐς τὸ πρόσω Σελινοῦς τε ποταμός, καὶ
ἀπωτέρω τεσσαράκοντα Αἰγίου σταδίοις ἐπὶ θαλάσσῃ
χωρίον ἐστὶν Ἑλίκη. 4. Ἐνταῦθα ᾤκητο Ἑλίκη πόλις, καὶ
Ἴωσιν ἱερὸν ἁγιώτατον Ποσειδῶνος ἦν Ἑλικωνίου. δια-
μεμένηκε δέ σφισι, καὶ ὡς ὑπὸ Ἀχαιῶν ἐκπεσόντες ἐς
Ἀθήνας καὶ ὕστερον ἐξ Ἀθηνῶν ἐς τὰ παραθαλάσσια ἀφί-
κοντο τῆς Ἀσίας, σέβεσθαι Ποσειδῶνα Ἑλικώνιον· καὶ
Μιλησίοις τε ἰόντι ἐπὶ τὴν πηγὴν τὴν Βιβλίδα Ποσειδῶ-
νος πρὸ τῆς πόλεώς ἐστιν Ἑλικωνίου βωμός, καὶ ὡσαύ-
τως ἐν Τέῳ περίβολός τε καὶ βωμὸς ἐστι τῷ Ἑλικωνίῳ
6 θέας ἄξιος. ἔστι δὲ καὶ Ὁμήρῳ πεποιημένα ἐς Ἑλίκην καὶ
τὸν Ἑλικώνιον Ποσειδῶνα. χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἀχαιοῖς
τοῖς ἐνταῦθα, ἱκέτας ἄνδρας ἀποστήσασιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ
καὶ ἀποκτείνασιν, οὐκ ἐμέλλησε τὸ μήνιμα ἐκ τοῦ Πο-
σειδῶνος, ἀλλὰ σεισμὸς ἐς τὴν χώραν σφίσιν αὐτίκα κα-
τασκήψας τῶν τε οἰκοδομημάτων τὴν κατασκευὴν καὶ
ὁμοῦ τῇ κατασκευῇ καὶ αὐτὸ τῆς πόλεως τὸ ἔδαφος ἀφα-
7 νὲς ἐς τοὺς ἔπειτα ἐποίησε. 6. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἐπὶ τοῖς
σεισμοῖς, ὅσοι μεγέθει τε ὑπερήρκασι καὶ ἐπὶ μήκιστον
διικνοῦνται τῆς γῆς, προσημαίνειν ὁ θεὸς κατὰ τὰ αὐτὰ

ὡς τὸ ἐπίπαν εἰωθεν. ἢ γαρ ἐπομβρίαι συνεχεῖς ἢ αὐχμοὶ
πρὸ τῶν σεισμῶν συμβαίνουσιν ἐπὶ χρόνον πλείονα· καὶ
ὁ ἀὴρ παρὰ τὴν ἑκάστοτε τοῦ ἔτους ὥραν χειμῶνός τε γί-
νεται καυματωδέστερος, καὶ ἐν θέρει μετὰ ἀχλύος μᾶλ-
λον ὁ κύκλος παρέχεται τοῦ ἡλίου τὴν χρόαν παρὰ τὸ
586 εἰωθὸς ἤτοι ἐς τὸ ἐρυθρότερον ἢ καὶ ἠσυχῇ ῥέπουσαν ἐς
τὸ μελάντερον. τῶν τε ὑδάτων ὡς τὸ πολὺ ἐπιλείπουσιν 8
αἱ πηγαί, καὶ ἀνέμων ἔστιν οἷς ἐνέπεσον ἐς τὴν χώραι
ἐμβολαὶ περιτρέπουσαι τὰ δένδρα, καί που καὶ ἐν τῷ οὐ-
ρανῷ διαδρομαὶ σὺν πολλῇ τῇ φλογί, τὰ δὲ καὶ ἀστέρων
ὤφθη σχήματα οὔτε ἐγνωσμένα ὑπὸ τῶν πρότερον καὶ
μεγάλην τοῖς ὁρῶσιν ἐμποιοῦντα ἔκπληξιν, ἔτι δὲ καὶ τῆς
γῆς κάτω πνευμάτων ὑφήγησις ἰσχυρά· ἄλλα τε πολλὰ ὁ
θεὸς ἐπὶ τοῖς βιαίοις τῶν σεισμῶν ἐθέλει προενδείκνυ-
σθαι. Τῆς δὲ κινήσεως αὐτῆς καθέστηκεν οὐχ εἷς τρόπος, 9
ἀλλ' οἱ φροντίσαντες τὰ τοιαῦτα ἐξ ἀρχῆς καὶ οἱ παρ' ἐκεί-
νων διδαχθέντες ἰδέας καταμαθεῖν ἐδυνήθησαν τοσάσδε
ἐπὶ τοῖς σεισμοῖς. Ἠπιώτατος μέν ἐστιν αὐτῶν, ἣν δὴ ἐν
κακῷ γε τοσούτῳ ῥᾳστώνην ἐνεῖναί τινα ἡγησώμεθα,
ἐπειδὰν ὁμοῦ τῇ κινήσει τῇ ἀρξαμένῃ τὸ πρῶτον καὶ τῇ
ἐς τὸ ἔδαφος τροπῇ τῶν οἰκοδομημάτων ἀντιστᾶσα ἐναν-
τία κίνησις ἐξεγείρῃ τὰ ἤδη τραπέντα. καὶ ἐν τῇ τοιᾷδε 10
ἰδέᾳ τοῦ σεισμοῦ κίονας ὁρᾶν ἔστιν ἀνορθουμένους, οἳ
ὀλίγου ἐδέησαν ἐς ἅπαν ἐκριφῆναι, καὶ ὑπόσα διέστη
τοίχων, συνερχόμενα ἐς τὸ ἐξ ἀρχῆς· δοκοὶ δέ, ὅσας ἐκ-
τὸς ὀλισθεῖν ἐποίησεν ἡ κίνησις, ἐπανίασιν αὖθις ἐς τὰς
ἕδρας· ὡσαύτως δὲ καὶ ὀχετῶν κατασκευῆς, καὶ εἰ δή τι
ἄλλο ἐπὶ ὕδατος ῥοαῖς προάγει, καὶ τούτων συνδεῖ τὰ
διεσπασμένα μᾶλλον ἢ ἀνθρώπων τεκτόνων. Ὁ δὲ δὴ
δεύτερος τῶν σεισμῶν ἀπώλειάν τε τῶν ἑτοιμοτέρων φέ-
ρει, καὶ ἐφ' ὅ τι ἂν βάλῃ τὴν ὁρμήν, ἀνέκλινεν αὐτίκα
τοῖς ἐς πολιορκίαν μηχανήμασιν ὁμοίως. Τὸν δὲ αὐτῶν 11

ὀλεθριωτατον τοιῷδέ τινι ἐθέλουσιν εἰκάζειν. τὸ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου πνεῦμα εἰ συνεχεῖ πυρετῷ πυκνότερόν τε καὶ ὑπὸ πολλῆς ἄνω τῆς βίας ὠθοῖτο· τοῦτο δὲ ἀλλαχοῦ 587
τε τοῦ σώματος ἐπισημαίνει, καὶ ἐν ταῖς χερσὶν ὑπὸ ἑκάτερον μάλιστα τὸν καρπόν. κατὰ ταὐτὰ οὖν καὶ τὸν σεισμὸν [εἶτ'] εὐθὺ ὑποδύεσθαι τῶν οἰκοδομημάτων καὶ θεμέλια ἀναπάλλειν φασὶν αὐτόν, καθότι καὶ τὰ ἔργα τῶν σφαλάκων ἐκ μυχοῦ τῆς γῆς ἀναπέμπεται. μόνη τε ἡ τοιαύτη κίνησις οὐδὲ τοῦ οἰκισθῆναί ποτε ὑπολείπει
12 σημεῖα ἐν τῇ γῇ. Τότε δὲ ἰδέαν μὲν ταύτην ἐπὶ τῇ Ἑλίκῃ τοῦ σεισμοῦ τὴν ἐς τὸ ἔδαφος ἀνακλίνουσαν, σὺν δὲ αὐτῇ καὶ ἄλλο πῆμα τοιόνδε οἱ ἐπιγενέσθαι φασὶν ὥρᾳ χειμῶνος. ἐπῆλθε γάρ σφισιν ἐπὶ πολὺ τῆς χώρας ἡ θάλασσα, καὶ τὴν Ἑλίκην περιέλαβεν ἐν κύκλῳ πᾶσαν· καὶ δὴ καὶ τὸ ἄλσος τοῦ Ποσειδῶνος ἐπὶ τοσοῦτον ἐπέσχεν ὁ κλύδων ὡς τὰ ἄκρα τῶν δένδρων σύνοπτα εἶναι μόνον. σείσαντος δὲ ἐξαίφνης τοῦ θεοῦ, καὶ ὁμοῦ τῷ σεισμῷ τῆς θαλάσσης ἀναδραμούσης, καθείλκυσεν αὖτανδρον τὸ κῦμα
13 τὴν Ἑλίκην. τοιοῦτό γε δὴ κατέλαβεν ἕτερον τὴν ἰδέαν ἐν Σιπύλῳ πόλιν ἐς χάσμα ἀφανισθῆναι· ἐξ ὅτου δὲ ἡ ἰδέα κατεάγη τοῦ ὄρους, ὕδωρ αὐτόθεν ἐρρύη, καὶ λίμνη τε ὀνομαζομένη Σαλόη τὸ χάσμα ἐγένετο, καὶ ἐρείπια πόλεως δῆλα ἦν ἐν τῇ λίμνῃ, πρὶν ἢ τὸ ὕδωρ ἀπέκρυψεν αὐτὰ τοῦ χειμάρρου. σύνοπτα δὲ καὶ Ἑλίκης ἐστὶ τὰ ἐρείπια, οὐ μὴν ἔτι γε ὁμοίως, ἅτε ὑπὸ τῆς ἅλμης λελυμασμένα.

XXV. Τὸ δὲ τοῦ Ἰκεσίου μήνιμα πάρεστι μὲν τοῖς 588
ἐς τὴν Ἑλίκην, πάρεστι δὲ καὶ ἄλλοις διδαχθῆναι πολλοῖς ὡς ἔστιν ἀπαραίτητον. Φαίνεται δὲ καὶ ὁ Θεὸς παραινῶν ὁ ἐν Δωδώνῃ νέμειν ἐς ἱκέτας αἰδῶ. Ἀθηναίοις γὰρ ἐπὶ ἡλικίας μάλιστα τῆς Ἀφείδαντος ἀφίκετο παρὰ τοῦ ἐν Δωδώνῃ Διὸς τὰ ἔπη τάδε·

Φράζεο δ' Ἄρειόν τε πάγον βωμούς τε θυώδεις
Εὐμενίδων, ὅθι χρὴ Λακεδαιμονίους σ' ἱκετεῦσαι
δουρὶ πιεζομένους. τοὺς μὴ σὺ κτεῖνε σιδήρῳ,
μηδ' ἱκέτας ἀδικεῖν· ἱκέται δ' ἱεροί τε καὶ ἁγνοί.

Ταῦτα Ἕλλησιν ἦλθεν ἐς μνήμην, ὅτε ἀφίκοντο ἐπὶ Ἀθή- 2
ναις Πελοποννήσιοι, τότε Κόδρου τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ Μελάνθου βασιλεύοντος. ὁ μὲν δὴ ἄλλος στρατὸς τῶν Πελοποννησίων ἀπεχώρησεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς, ἐπειδὴ ἐπύθοντο τοῦ Κόδρου τὴν τελευτὴν καὶ ὅντινα ἐγένετο αὐτῷ τρόπον· οὐ γὰρ εἶναι νίκην ἔτι σφίσι κατὰ τὸ ἐκ Δελφῶν μάντευμα ἤλπιζον. Λακεδαιμονίων δὲ ἄνδρες γενόμενοι μὲν ἐντὸς τείχους λανθάνουσιν ἐν τῇ νυκτί, ἅμα δὲ ἡμέρᾳ τούς τε ἑαυτῶν ἀπεληλυθότας αἰσθάνονται, καὶ ἀθροιζομένων ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀθηναίων καταφεύγουσιν ἐς τὸν Ἄρειον πάγον καὶ ἐπὶ τῶν θεῶν αἳ Σεμναὶ καλοῦνται τοὺς βωμούς. Ἀθηναῖοι δὲ τότε μὲν διδόασι τοῖς ἱκέ- 3
ταις ἀπελθεῖν ἀζημίοις, χρόνῳ δὲ ὕστερον αὐτοὶ οἱ ἔχοντες τὰς ἀρχὰς διέφθειραν τῆς Ἀθηνᾶς ἱκέτας τῶν Κύλωνι ὁμοῦ τὴν ἀκρόπολιν κατειληφότων, καὶ αὐτοί τε οἱ ἀποκτείναντες ἐνομίσθησαν καὶ οἱ ἐξ ἐκείνων ἐναγεῖς τῆς θεοῦ. Λακεδαιμονίοις δὲ ἀποκτείνασι καὶ τούτοις ἄνδρας ἐς τὸ ἱερὸν καταπεφευγότας τὸ ἐπὶ Ταινάρῳ τοῦ Ποσειδῶνος οὐ μετὰ πολὺ ἐσείσθη σφίσιν ἡ πόλις συνεχεῖ τε ὁμοῦ καὶ ἰσχυρῷ τῷ σεισμῷ, ὥστε οἰκίαν μηδεμίαν τῶν ἐν Λακεδαίμονι ἀντισχεῖν. 2. Ἐγένετο δὲ τῆς Ἑλίκης ἀπώ- 4
589 λεια Ἀστείου μὲν Ἀθήνησιν ἔτι ἄρχοντος, τετάρτῳ δὲ ἔτει τῆς πρώτης ὀλυμπιάδος ἐπὶ ταῖς ἑκατόν, ἣν Ἄμων Θούριος ἐνίκα τὸ πρῶτον. Ἑλικαέων δὲ οὐκέτι ὄντων νέμονται τὴν χώραν οἱ Αἰγιεῖς.

3. Μετὰ δὲ Ἑλίκην ἀποτραπήσῃ τε ἀπὸ θαλάσσης ἐς 5
δεξιάν, καὶ ἥξεις ἐς πόλισμα Κερύνειαν· ᾤκισται δὲ ὑπὲρ τὴν λεωφόρον ἐν ὄρει, καί οἱ τὸ ὄνομα ἡ δυνάστης ἐπι-

χώριος ἢ ὁ Κερυνίτης ποταμὸς πεποίηκεν, ὃς ἐξ Ἀρκαδίας καὶ ὄρους Κερυνείας ῥέων Ἀχαιοὺς τοὺς ταύτῃ παρέξεισι. παρὰ τούτους σύνοικοι κατὰ συμφορὰν ἀφίκοντο ἐκ τῆς Ἀργολίδος. Μυκηναίοις γὰρ τὸ μὲν τεῖχος ἁλῶναι
6 κατὰ τὸ ἰσχυρὸν οὐκ ἐδύνατο ὑπὸ Ἀργείων, ἐτετείχιστο γὰρ κατὰ ταὐτὰ τῷ ἐν Τίρυνθι ὑπὸ τῶν Κυκλώπων καλουμένων, κατὰ ἀνάγκην δὲ ἐκλείπουσι Μυκηναῖοι τὴν πόλιν ἐπιλειπόντων σφᾶς τῶν σιτίων, καὶ ἄλλοι μέν τινες ἐς Κλεωνὰς ἀποχωροῦσιν ἐξ αὐτῶν, τοῦ δήμου δὲ πλέον μὲν ἥμισυ ἐς Μακεδονίαν καταφεύγουσι παρὰ Ἀλέξανδρον, ᾧ Μαρδόνιος ὁ Γωβρύου τὴν ἀγγελίαν ἐπίστευσεν ἐς Ἀθηναίους ἀπαγγεῖλαι· ὁ δὲ ἄλλος δῆμος ἀφίκοντο ἐς τὴν Κερύνειαν, καὶ δυνατωτέρα τε ἡ Κερύνεια οἰκητόρων πλήθει καὶ ἐς τὸ ἔπειτα ἐγένετο ἐπιφανεστέρα
7 διὰ τὴν συνοίκησιν τῶν Μυκηναίων. 4. Ἐν Κερυνείᾳ δέ ἐστιν ἱερὸν Εὐμενίδων· ἱδρύσασθαι δὲ αὐτὸ Ὀρέστην λέγουσιν. ὃς δ' ἂν ἐνταῦθα ἢ αἵματι ἢ ἄλλῳ τῳ μιάσματι ἔνοχος ἢ καὶ ἀσεβὴς ἐσέλθῃ θέλων θεάσασθαι, αὐτίκα λέγεται δείμασιν ἐκτὸς τῶν φρενῶν γίνεσθαι· καὶ τοῦδε ἕνεκα οὐ τοῖς πᾶσιν ἡ ἔσοδος οὐδὲ ἐξ ἐπιδρομῆς ἐστί. τοῖς μὲν δὴ ἀγάλμασι ξύλων εἰργασμένοις *** μέγεθός εἰσιν οὐ μεγάλοι, κατὰ δὲ τὴν ἔσοδον ἐς τὸ ἱερὸν γυναικῶν εἰκόνες λίθου τέ εἰσιν εἰργασμέναι καὶ ἔχουσαι τέχνης εὖ· ἐλέγοντο δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἱέρειαι ταῖς Εὐμενίσιν αἱ γυναῖκες γενέσθαι.
8 5. Ἐκ Κερυνείας δὲ ἐπανελθόντι ἐς τὴν λεωφόρον καὶ ὀδεύσαντι οὐκ ἐπὶ πολὺ δεύτερα ἔστιν ἐς Βοῦραν ἀποτραπέσθαι ἀπὸ θαλάσσης ἐς δεξιάν, καὶ ἡ Βοῦρα ἐν 590
ὄρει κεῖται· τεθῆναι δέ φασι τῇ πόλει τὸ ὄνομα ἀπὸ γυναικὸς Βούρας, θυγατέρα δ' αὐτὴν Ἴωνος τοῦ Ξούθου καὶ Ἑλίκης εἶναι. ὅτε δὲ Ἑλίκην ἐποίησεν ἄδηλον ἐξ ἀνθρώπων ὁ θεός, τότε καὶ τὴν Βοῦραν σεισμὸς ἐπέλαβεν

ἰσχυρός, ὡς μηδὲ τὰ ἀγάλματα ἐν τοῖς ἱεροῖς ὑπολειφθῆναι τὰ ἀρχαῖα. Ὁπόσοι δὲ τηνικαῦτα ἀποδημοῦντες ἢ 9
στρατείας ἕνεκα ἔτυχον ἢ κατὰ πρόφασιν ἀλλοίαν, μόνοι τε οὗτοι Βουραίων ἐλείφθησαν καὶ αὐτοὶ τῆς Βούρας ἐγένοντο οἰκισταί. Ναὸς ἐνταῦθα Δήμητρος, ὁ δὲ Ἀφροδίτης Διονύσου τέ ἐστι, καὶ ἄλλος Εἰλειθυίας. λίθου τοῦ Πεντελησίου τὰ ἀγάλματα, Ἀθηναίου δὲ ἔργα Εὐκλείδου· καὶ τῇ Δήμητρί ἐστιν ἐσθής. πεποίηται δὲ καὶ Ἴσιδι ἱερόν.

6. Καταβάντων δὲ ἐκ Βούρας ὡς ἐπὶ θάλασσαν πο- 10
ταμός τε Βουραϊκὸς ὀνομαζόμενος καὶ Ἡρακλῆς οὐ μέγας ἐστὶν ἐν σπηλαίῳ· ἐπίκλησις μὲν καὶ τούτου Βουραϊκός, μαντεία δὲ ὑπὸ πίνακί τε καὶ ἀστραγάλοις ἔστιν. εὔχεται μὲν γὰρ πρὸ τοῦ ἀγάλματος ὁ τῷ θεῷ χρώμενος, ἐπὶ δὲ τῇ εὐχῇ λαβὼν ἀστραγάλους, οἱ δὲ ἄφθονοι παρὰ τῷ Ἡρακλεῖ κεῖνται, τέσσαρας ἀφίησιν ἐπὶ τῆς τραπέζης. ἐπὶ δὲ παντὶ ἀστραγάλῳ σχῆμά τι γεγραμμένον ἐν πίνακι ἐπίτηδες ἐξήγησιν ἔχει τοῦ σχήματος. 7. Σταδίων ἐπὶ τὸν 11
Ἡρακλέα ὡς τριάκοντα ἐξ Ἑλίκης ὁδὸς ἡ εὐθεῖά ἐστι. προελθόντι δὲ ἀπὸ τοῦ Ἡρακλέους ποταμὸς ἐς θάλασσαν ἐκδίδωσιν ἀέναος, ἐξ ὄρους Ἀρκαδικοῦ κατερχόμενος· ὄνομα δὲ αὐτῷ τε τῷ ποταμῷ Κρᾶθις καὶ ἔνθα αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ τῷ ὄρει· ἀπὸ ταύτης τῆς Κράθιδος καὶ πρὸς Κρότωνι τῇ ἐν Ἰταλίᾳ ποταμὸς ὄνομα ἔσχηκε. Πρὸς δὲ 12
τῇ Ἀχαϊκῇ Κράθιδι Ἀχαιῶν ποτὲ ᾠκεῖτο Αἰγαὶ πόλις· ἐκλειφθῆναι δὲ αὐτὴν ἀνὰ χρόνον ὑπὸ ἀσθενείας λέγουσι. τούτων δὲ καὶ Ὅμηρος τῶν Αἰγῶν ἐν Ἥρας λόγοις ἐποιήσατο μνήμην,

οἵ δέ τοι εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσι,
591 δῆλον ὡς γέρα τοῦ Ποσειδῶνος ἐπ' ἴσης ἔν τε Ἑλίκῃ καὶ ἐν ταῖς Αἰγαῖς ἔχοντος. Οὐ πολὺ δὲ ἀπωτέρω Κράθιδος 13
σῆμά τε ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ καὶ ἄνδρα εὑρήσεις ἐπὶ τῷ μνήματι ἵππῳ παρεστῶτα, ἀμυδρὰν γραφήν. 8. Ὁδὸς δὲ

ἀπὸ τοῦ τάφου σταδίων ὅσον τριάκοντα ἐπὶ τὸν καλούμενον Γαῖον· Γῆς δὲ ἱερόν ἐστιν ὁ Γαῖος ἐπίκλησιν Εὐρυστέρνου· ξόανον δὲ τοῖς μάλιστα ὁμοίως ἐστὶν ἀρχαῖον. γυνὴ δὲ ἡ ἀεὶ τὴν ἱερωσύνην λαμβάνουσα ἁγιστεύει μὲν τὸ ἀπὸ τούτου, οὐ μὴν οὐδὲ τὰ πρότερα ἔσται πλέον ἢ ἑνὸς ἀνδρὸς ἐς πεῖραν ἀφιγμένη. πίνουσαι δὲ αἷμα ταύρου δοκιμάζονται· ἢ δ' ἂν αὐτῶν τύχῃ μὴ ἀληθεύουσα, αὐτίκα ἐκ τούτου τὴν δίκην ἔσχεν. ἢν δὲ ὑπὲρ τῆς ἱερωσύνης ἀφίκωνται γυναῖκες ἐς ἀμφισβήτησιν πλέονες, ἡ τῷ κλήρῳ λαχοῦσα προτετίμηται.

XXVI. Ἐς δὲ τὸ ἐπίνειον τὸ Αἰγειρατῶν, ὄνομα τὸ αὐτὸ ἥ τε πόλις καὶ τὸ ἐπίνειον ἔχει, ἐς οὖν τὸ ἐπίνειον Αἰγείρων δύο καὶ ἑβδομήκοντα ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν Βουραϊκήν εἰσιν Ἡρακλέους στάδιοι. Ἐπὶ θαλάσσῃ μὲν δὴ Αἰγειράταις οὐδέν ἐστιν ἐς μνήμην· ὁδὸς δ' ἐκ τοῦ
2 ἐπινείου δύο σταδίων καὶ δέκα ἐς τὴν ἄνω πόλιν. 2. Ὁμήρου δὲ ἐν τοῖς ἔπεσιν Ὑπερησία ὠνόμασται· τὸ δὲ ὄνομα τὸ νῦν ἐγένετο Ἰώνων ἐποικούντων, ἐγένετο δὲ ἐπ' αἰτίᾳ τοιᾷδε. Σικυωνίων ἀφίξεσθαι στρατὸς ἔμελλεν αὐτοῖς πολέμιος ἐς τὴν γῆν. οἱ δέ, οὐ γὰρ ἐδόκουν ἀξιόμαχοι τοῖς Σικυωνίοις εἶναι, ἀθροίζουσιν αἶγας, ὁπόσαι σφίσιν ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ· συλλέξαντες δὲ ἔδησαν πρὸς τοῖς κέρασιν αὐτῶν δᾷδας, καὶ ὡς πρόσω νυκτὸς ἦν ἐξάπτουσι
3 τὰς δᾷδας. Σικυώνιοι δέ, ἴεναι γὰρ συμμάχους τοῖς Ὑπερησιεῦσιν ἤλπιζον, καὶ εἶναι τὴν φλόγα ἐκ τοῦ ἐπικουρικοῦ πυρός, οἱ μὲν οἴκαδε ἐπανήρχοντο, Ὑπερησιεῖς δὲ τῇ τε πόλει τὸ ὄνομα τὸ νῦν μετέθεντο ἀπὸ τῶν αἰγῶν, καὶ καθότι αὐτῶν ἡ καλλίστη καὶ ἡγουμένη τῶν ἄλλων ὤκλασεν, Ἀρτέμιδος Ἀγροτέρας ἐποιήσαντο ἱερόν, τὸ σόφισμα ἐς τοὺς Σικυωνίους οὐκ ἄνευ τῆς Ἀρτέμιδός
4 σφισιν ἐπελθεῖν νομίζοντες. οὐ μὴν καὶ αὐτίκα γε ἐξενί- 592
κησεν Αἰγειραν ἀντὶ Ὑπερησίας καλεῖσθαι, ἐπεὶ κατ' ἐμὲ

ἦσαν ἔτι οἱ Ὠρεὸν τὴν ἐν Εὐβοίᾳ τῷ ὀνόματι Ἑστίαιαν ἐκάλουν τῷ ἀρχαίῳ. 3. Παρείχετο δὲ ἡ Αἰγειρα ἐς συγγραφὴν ἱερὸν Διὸς καὶ ἄγαλμα καθήμενον, λίθου τοῦ Πεντελησίου, Ἀθηναίου δὲ ἔργον Εὐκλείδου. ἐν τούτῳ τῷ ἱερῷ καὶ Ἀθηνᾶς ἄγαλμα ἕστηκε· πρόσωπόν τε καὶ ἄκραι χεῖρες ἐλέφαντος καὶ οἱ πόδες, τὸ δὲ ἄλλο ξόανον χρυσῷ τε ἐπιπολῆς διηνθισμένον ἐστὶ καὶ φαρμάκοις. Ἀρτέμιδός τε ναὸς καὶ ἄγαλμα τέχνης τῆς ἐφ' ἡμῶν· ἱερᾶται δὲ παρθένος, ἔστ' ἂν ἐς ὥραν ἀφίκηται γάμου. ἕστηκε δὲ καὶ ἄγαλμα ἐνταῦθα ἀρχαῖον, Ἰφιγένεια ἡ Ἀγαμέμνονος, ὡς οἱ Αἰγειρᾶταί φασιν· εἰ δὲ ἀληθῆ λέγουσιν οὗτοι, δῆλός ἐστιν ἐξ ἀρχῆς Ἰφιγενείᾳ ποιηθεὶς ὁ ναός. Ἔστι καὶ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐς τὰ μάλιστα ἀρχαῖον, τό τε ἱερὸν αὐτὸ καὶ ὁπόσα ἐν τοῖς ἀετοῖς· ἀρχαῖον δὲ καὶ τοῦ θεοῦ τὸ ξόανον, γυμνός, μεγέθει μέγας. τὸν ποιήσαντα δὲ εἶχεν οὐδεὶς τῶν ἐπιχωρίων εἰπεῖν· ὅστις δὲ ἤδη τὸν Ἡρακλέα τὸν ἐν Σικυῶνι ἐθεάσατο, τεκμαίροιτο ἂν καὶ ἐν Αἰγείρᾳ τὸν Ἀπόλλωνα ἔργον εἶναι τοῦ αὐτοῦ Φλιασίου Λαφάους. Ἀσκληπιοῦ δὲ ἀγάλματα ὀρθά ἐστιν ἐν ναῷ, καὶ Σαράπιδος ἑτέρωθι καὶ Ἴσιδος, λίθου καὶ ταῦτα Πεντελησίου. τὴν δὲ Οὐρανίαν σέβουσι μὲν τὰ μάλιστα, ἐσελθεῖν δὲ ἐς τὸ ἱερὸν οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις. Θεοῦ δὲ ἣν Συρίαν ἐπονομάζουσιν, ἐς ταύτης τὸ ἱερὸν ἐσίασιν ἐν ἡμέραις ῥηταῖς, ἄλλα τε ὅσα νομίζουσι προκαθαριεύσαντες καὶ ἐς τὴν δίαιταν. Οἶδα καὶ οἴκημα ἐν Αἰγείρᾳ θεασάμενος· ἄγαλμα ἦν ἐν τῷ οἰκήματι Τύχης, τὸ κέρας φέρουσα τὸ Ἀμαλθείας· παρὰ δὲ αὐτὴν Ἔρως πτερὰ ἔχων ἑστίν· ἐθέλει δὲ σημαίνειν ὅτι ἀνθρώποις καὶ τὰ ἐς ἔρωτα τύχῃ μᾶλλον ἢ ὑπὸ κάλλους κατορθοῦται. Ἐγὼ μὲν οὖν Πινδάρου τά τε ἄλλα πείθομαι τῇ ᾠδῇ, καὶ Μοιρῶν τε εἶναι μίαν τὴν Τύχην καὶ ὑπὲρ τὰς ἀδελφάς τι
593 ἰσχύειν. Ἐν Αἰγείρᾳ δὲ ἐν τούτῳ τῷ οἰκήματι, ἀνήρ τε

1 2 3 4 5 6 7 8 9

δη γέρων ἴσα καὶ ὀδυρόμενος, καὶ γυναῖκες τρεῖς ἀφαιρούμεναι ψέλιά εἰσι, καὶ ἴσοι νεανίσκοι ταῖς γυναιξί, καὶ ** ἐνδεδυκὼς θώρακα. ἐς τοῦτόν φασιν Ἀχαιοὶς γενομένου πολέμου μαχεσάμενον ἀνδρειότατα Αἰγειρατῶν ἐλευτῆσαι, καὶ αὐτοῦ τὸν θάνατον οἱ λοιποὶ τῶν ἀδελφῶν οἴκαδε ἀπήγγειλαν· καὶ τοῦδε ἕνεκα αἵ τε ἀδελφαὶ ἀντὶ τὸ ἐπ' αὐτῷ πένθος ἀποκοσμοῦνται, καὶ τὸν πατέρα ὀνομάζουσιν οἱ ἐπιχώριοι Συμπαθῆ, ἅτε ἐλεεινὸν καὶ ἐν τῇ εἰκόνι.

4. Ὁδὸς δὲ ἐξ Αἰγείρας εὐθεῖα ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διὸς διά τε ὀρῶν καὶ ἀνάντης [ἑστῶσά] ἐστι. μῆκος μὲν οὖν τῆς ὁδοῦ τεσσαράκοντά εἰσι στάδιοι, ἄγει δὲ ἐς Φελλόην, πόλισμα οὐκ ἐπιφανές, οὐδὲ ἀεὶ ᾠκεῖτο καὶ Ἰώνων τι ἐχόντων τὴν γῆν. Τὰ δὲ περὶ τὴν Φελλόην ἐς φυτείαν ἀμπέλων ἐστὶν ἐπιτήδεια· καὶ ὅσα πετρώδη τῆς χώρας ὀρῦς τέ εἰσι καὶ θηρία, ἔλαφοι καὶ ὗς ἄγριοι. εἰ δέ τινα ὧν ἐν Ἕλλησι πολισματίων ἀφθόνῳ καταρρεῖται τῷ ὕδατι, ἀριθμεῖν καὶ τὴν Φελλόην ἔστιν ἐν τούτοις. Θεῶν δὲ ἱερὰ Διονύσου καὶ Ἀρτέμιδός ἐστιν· ἡ μὲν χαλκοῦ πεποίηται, βέλος δὲ ἐκ φαρέτρας λαμβάνουσα· τῷ Διονύσῳ δὲ ὑπὸ κινναβάρεως τὸ ἄγαλμά ἐστιν ἐπηνθισμένον. Ἐς δὲ τὸ ἐπίνειον καταβᾶσιν ἐξ Αἰγείρας καὶ αὖθις ; τὰ πρόσω βαδίζουσιν ἔστιν ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ τὸ ἱερὸν ῆς Ἀγροτέρας, ἔνθα τὴν αἶγα ὀκλάσαι λέγουσιν.

5. Τῆς δὲ Αἰγειρατῶν ἔχονται Πελληνεῖς· πρὸς Σικυωνος δὲ οὗτοι καὶ μοίρας τῆς Ἀργολίδος Ἀχαιῶν οἰκοῦσιν ἔσχατοι. τὸ δὲ ὄνομα ἐγένετο τῇ πόλει λόγῳ μὲν τῷ Πελληνέων ἀπὸ Πάλλαντος, τῶν Τιτάνων δὲ καὶ Πάλλαντα εἶναι λέγουσι, δόξῃ δὲ τῇ Ἀργείων ἀπὸ ἀνδρὸς Ἀργείου Πέλληνος· Φόρβαντος δὲ εἶναι τοῦ Τριόπα παῖδα αὐτὸν λέγουσιν. 6. Αἰγείρας δὲ ἐν τῷ μεταξὺ καὶ Πελλήνης πόλισμα ὑπήκοον Σικυωνίων Λονοῦσσα καλου-

593 μένη ἐγένετο μὲν ὑπὸ τῶν Σικυωνίων ἀνάστατος, μνημονεύειν δὲ καὶ Ὅμηρον ἐν καταλόγῳ τῶν σὺν Ἀγαμέμνονί φασιν αὐτῆς ποιήσαντα ἔπος,

οἵ θ' Ὑπερησίην τε καὶ αἰπεινὴν Δονόεσσαν·

Πεισίστρατον δέ, ἡνίκα ἔπη τὰ Ὁμήρου διεσπασμένα τε καὶ ἄλλα ἀλλαχοῦ μνημονευόμενα ἤθροιζε, τότε αὐτὸν Πεισίστρατον ἢ τῶν τινὰ ἑταίρων μεταποιῆσαι τὸ ὄνομα ὑπὸ ἀγνοίας. 7. Ἔστι δὲ Ἀριστοναῦται Πελληνεῦσιν ἐπί- 14
νειον. ἐς τοῦτο ἐξ Αἰγείρας τῆς ἐπὶ θαλάσσῃ σταδίων ἐστὶν εἴκοσιν ὁδὸς καὶ ἑκατόν· ταύτης δὲ ἡμίσεια ἐς Πελλήνην ἀπὸ τοῦ ἐπινείου. ὄνομα δὲ Ἀριστοναύτας γενέσθαι τῷ ἐπινείῳ λέγουσιν, ὅτι καὶ ἐς τοῦτον τὸν λιμένα ὡρμίσαντο οἱ πλεύσαντες ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς.

XXVII. Πελληνεῦσι δὲ ἡ πόλις ἐστὶν ἐπὶ λόφου κατὰ ἄκραν τὴν κορυφὴν ἐς ὀξὺ ἀνεστηκότος. τοῦτο μὲν δὴ ἀπότομον καὶ δι' αὐτό ἐστιν ἀοίκητον· τῷ δὲ χθαμαλωτέρῳ πεπόλισταί σφισιν οὐ συνεχὴς ἡ πόλις, ἐς δὲ μοίρας νενεμημένη δύο ὑπὸ τῆς ἄκρας μεταξὺ ἀνεχούσης. Ἰόντων δὲ ἐς Πελλήνην ἄγαλμά ἐστιν Ἑρμοῦ κατὰ τὴν ὁδόν, ἐπίκλησιν μὲν Δόλιος, εὐχὰς δὲ ἀνθρώπων ἕτοιμος τελέσαι· σχῆμα δὲ αὐτῷ τετράγωνον, γένειά τε ἔχει καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ πῖλον εἰργασμένον. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν 2
ἐς αὐτὴν τὴν πόλιν ἐστὶν Ἀθηνᾶς λίθου μὲν ἐπιχωρίου ναός, ἐλέφαντος δὲ τὸ ἄγαλμα καὶ χρυσοῦ· Φειδίαν δὲ εἶναι τὸν εἰργασμένον φασί, πρότερον ἔτι ἢ ἐν τῇ ἀκροπόλει τε αὐτὸν τῇ Ἀθηναίων καὶ ἐν Πλαταιαῖς ποιῆσαι τῆς Ἀθηνᾶς τὰ ἀγάλματα. Λέγουσι δὲ οἱ Πελληνεῖς καὶ ἄδυτον τῆς Ἀθηνᾶς καθήκειν ἐς βάθος τῆς γῆς, εἶναι δὲ τὸ ἄδυτον τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἀγάλματος τῷ βάθρῳ, καὶ τὸν ἀέρα ἐκ τοῦ ἀδύτου νότιόν τε εἶναι καὶ δι' αὐτὸ τῷ ἐλέφαντι ἐπιτήδειον. Ὑπὲρ δὲ τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐστὶν 3
ἄλσος περιῳκοδομημένον τείχει Σωτείρας ἐπίκλησιν Ἀρ-

τέμιδος, καὶ ὀμνύουσιν ἐπὶ μεγίστοις αὐτήν· ἔσοδός τε 595
πλὴν τοῖς ἱερεῦσιν, ἄλλῳ γε οὐδενὶ ἔστιν ἀνθρώπων.
ἱερεῖς δὲ ἄνδρες τῶν ἐπιχωρίων εἰσὶ κατὰ δόξαν γένους
μάλιστα αἱρούμενοι. Τοῦ δὲ ἄλσους τῆς Σωτείρας ἱερὸν
ἀπαντικρὺ Διονύσου Λαμπτῆρός ἐστιν ἐπίκλησιν· τούτῳ
καὶ Λαμπτήρια ἑορτὴν ἄγουσι, καὶ δᾳδάς τε ἐς τὸ ἱερὸν
κομίζουσιν ἐν νυκτί, καὶ οἴνου κρατῆρας ἱστᾶσιν ἀνὰ
4 τὴν πόλιν πᾶσαν. Ἔστι καὶ Ἀπόλλωνος Θεοξενίου Πελ-
ληνεῦσιν ἱερόν, τὸ δὲ ἄγαλμα χαλκοῦ πεποίηται· καὶ
ἀγῶνα ἐπιτελοῦσι Θεοξένια τῷ Ἀπόλλωνι, τιθέντες ἀρ-
γύριον ἆθλα τῆς νίκης, καὶ ἄνδρες ἀγωνίζονται τῶν ἐπι-
χωρίων. Πλησίον δὲ τοῦ Ἀπόλλωνος ναός ἐστιν Ἀρτέμι-
δος· τοξευούσης δὲ ἡ θεὸς παρέχεται σχῆμα. ᾠκοδόμηται
δὲ καὶ ἔλυτρον κρήνης ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ λουτρά ἐστιν
αὐτοῖς τὸ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἐπεί τοι πίνειν πηγαί
σφισιν ὑπὸ τὴν πόλιν εἰσὶν οὐ πολλαί· τὸ δὲ χωρίον ἔνθα
5 αἱ πηγαί, Γλυκείας ὀνομάζουσι. 2. Γυμνάσιον δὲ ἀρχαῖον
ἐς ἐφήβων μάλιστα ἀνεῖται μελέτην· οὐδὲ ἐς τὴν πολι-
τείαν ἐγγραφῆναι πρότερον καθέστηκεν οὐδενὶ πρὶν ἂν
ἐφηβεύσωσιν. Ἐνταῦθα ἀνὴρ Πελληνεὺς ἕστηκε Πρό-
μαχος ὁ Ἀρύωνος, ἀνελόμενος παγκρατίου νίκας, τὴν
μὲν Ὀλυμπίασι, τρεῖς δ' Ἰσθμίων καὶ Νεμέᾳ δύο· καὶ
αὐτοῦ καὶ εἰκόνας ποιήσαντες οἱ Πελληνεῖς τὴν μὲν ἐς
Ὀλυμπίαν ἀνέθεσαν, τὴν δὲ ἐν τῷ γυμνασίῳ, λίθου ταύ-
6 την καὶ οὐ χαλκοῦ. λέγεται δὲ καὶ ὡς Κορινθίου συνε-
στῶτος πολέμου Πελληνεῦσιν ἀποκτείνειεν ὁ Πρόμαχος
πλείστους τῶν ἀντιτεταγμένων. λέγεται δὲ καὶ ὡς Που-
λυδάμαντος τοῦ Σκοτουσσαίου κρατήσειεν ἐν Ὀλυμπίᾳ·
τὸν δὲ Πουλυδάμαντα δεύτερα τότε ἐς τὸν ἀγῶνα ἀφῖχθαι
τὸν Ὀλυμπικὸν παρὰ βασιλέως τοῦ Περσῶν ἀνασωθέντα
οἴκαδε. Θεσσαλοὶ δὲ ἡσσηθῆναι Πουλυδάμαντα οὐχ ὁμο-

λογοῦντες παρέχονται καὶ ἄλλα ἐς πίστιν καὶ ἐλεγεῖον ἐπὶ τῷ Πουλυδάμαντι·

596 Ὦ τροφὲ Πουλυδάμαντος ἀνικάτου Σκοτόεσσα.

Πελληνεῖς δ' οὖν Πρόμαχον τὰ μάλιστα ἄγουσιν ἐν τιμῇ. 7 Χαίρωνα δὲ δύο ἀνελόμενον πάλης νίκας ** καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ τέσσαρας οὐδὲ ἀρχὴν ἐθέλουσιν ὀνομάζειν, ὅτι κατέλυσε πολιτείαν, ἐμοὶ δοκεῖν, τὴν ἐν Πελλήνῃ, δῶρον τὸ ἐπιφθονώτατον παρὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου λαβών, τύραννος πατρίδος τῆς αὐτοῦ καταστῆναι. Ἔστι δὲ καὶ 8 Εἰλειθυίας Πελληνεῦσιν ἱερόν· τοῦτο ἐν μοίρᾳ τῆς πόλεως τῇ ἐλάσσονί ἐστιν ἱδρυμένον. 3. Τὸ δὲ ὀνομαζόμενον Ποσείδιον τὰ μὲν ἀρχαιότερα ἦν δῆμος, ἔρημον δὲ ἐφ' ἡμῶν. ἔστι μὲν δὴ τὸ Ποσείδιον τοῦτο ὑπὸ τὸ γυμνάσιον, διαμεμένηκε δὲ καὶ ἐς τόδε ἔτι αὐτῷ Ποσειδῶνος ἱερὸν νομίζεσθαι.

Πελλήνης δὲ ὅσον στάδια ἑξήκοντα ἀπέχει τὸ Μύ- 9 σαιον, ἱερὸν Δήμητρος Μυσίας. ἱδρύσασθαι δὲ αὐτὸ Μύσιόν φασιν ἄνδρα Ἀργεῖον· ἐδέξατο δὲ οἴκῳ Δήμητρα καὶ ὁ Μύσιος λόγῳ τῷ Ἀργείων. ἔστι δὲ ἄλσος ἐν τῷ Μυσαίῳ, δένδρα ὁμοίως τὰ πάντα, καὶ ὕδωρ ἄφθονον ἄνεισιν ἐκ πηγῶν. ἄγουσι δὲ καὶ ἑορτὴν τῇ Δήμητρι ἐν- ταῦθα ἡμερῶν ἑπτά· τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς ὑπεξία- 10 σιν οἱ ἄνδρες ἐκ τοῦ ἱεροῦ, καταλειπόμεναι δὲ αἱ γυναῖκες δρῶσιν ἐν τῇ νυκτὶ ὁπόσα νόμος ἐστὶν αὐταῖς· ἀπελαύνονται δὲ οὐχ οἱ ἄνδρες μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν κυνῶν τὸ ἄρρεν. ἐς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἀφικομένων ἐς τὸ ἱερὸν τῶν ἀνδρῶν, αἱ γυναῖκές τε ἐς αὐτοὺς καὶ ἀνὰ μέρος ἐς τὰς γυναῖκας οἱ ἄνδρες γέλωτί τε ἐς ἀλλήλους χρῶνται καὶ σκώμμασιν. 4. Ἀπωτέρω δὲ οὐ πολὺ ἀπὸ τοῦ Μυ- 11 σαίου ἱερόν ἐστιν Ἀσκληπιοῦ καλούμενον Κῦρος, καὶ ἰάματα ἀνθρώποις παρὰ τοῦ θεοῦ γίνεται. ὕδωρ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἀνέδην ἐστί, καὶ ἐπὶ τῇ μεγίστῃ τῶν πηγῶν τοῦ

Ἀσκληπιοῦ τὸ ἄγαλμα ἵδρυται. ποταμοὶ δὲ ἐκ τῶν ὀρῶν κατέρχονται τῶν ὑπὲρ τὴν Πελλήνην, πρὸς μὲν Αἰγείρας καλούμενος Κριός· ἔχειν δὲ αὐτὸν τὸ ὄνομα ἀπὸ Τιτᾶνος
12 Κριοῦ· Κριὸς δὲ καὶ ἄλλος ὠνόμασται ποταμός, ὃς ἀρχόμενος ἐκ Σιπύλου τοῦ ὄρους ἐς τὸν Ἕρμον κάτεισι. καθότι δὲ Πελληνεῦσιν ὅροι τῆς χώρας πρὸς Σικυωνίους 597
εἰσί, κατὰ τοῦτο ποταμός σφισι Σύθας, ἔσχατος ποταμῶν τῶν Ἀχαϊκῶν, ἐς τὴν Σικυωνίαν ἐκδίδωσι θάλασσαν.

ΑΡΚΑΔΙΚΑ

I. Ἀρκάδων δὲ τὰ πρὸς τῆς Ἀργείας Τεγεᾶταί τε 598
ἔχουσι καὶ Μαντινεῖς. νέμονται δὲ οὗτοί τε καὶ τὸ ἄλλο Ἀρκαδικὸν τὸ μεσόγαιον τῆς Πελοποννήσου. Κορίνθιοι γὰρ οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ πρῶτοι· Κορινθίοις δὲ τὰ πρὸς θαλάσσης εἰσὶν Ἐπιδαύριοι γείτονες· τὰ δὲ ἐς Ἐπίδαυρον καὶ Τροιζῆνά τε καὶ Ἑρμιόνα ὁ κόλπος ἐστὶν ὁ Ἀργολικὸς καὶ ὅσα ἐπιθαλάσσια τῆς Ἀργείας· ταύτης δὲ ἔχονται τῆς χώρας Λακεδαιμονίων περίοικοι, τούτοις δὲ ὅμορος ἡ Μεσσηνία· καταβαίνει γὰρ μέχρι θαλάσσης ἐς
2 Μοθώνην καὶ Πύλον καὶ ἐπὶ Κυπαρισσιάς. τὰ δὲ πρὸς Λεχαίου Κορινθίοις Σικυώνιοι προσοικοῦσιν ἔσχατοι ταύτῃ μοίρας τῆς Ἀργολίδος· μετὰ δὲ Σικυῶνα Ἀχαιοὶ τὸ ἐντεῦθέν εἰσιν οἱ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν οἰκοῦντες· τὸ δὲ ἕτερον Πελοποννήσου πέρας τὸ ἀπαντικρὺ τῶν Ἐχινάδων οἰκοῦσιν Ἠλεῖοι· τῆς δὲ γῆς τῆς Ἠλείας κατὰ μὲν Ὀλυμπίαν καὶ τοῦ Ἀλφειοῦ τὰς ἐκβολὰς πρὸς τὴν Μεσσηνίαν εἰσὶν ὅροι, τὰ δὲ πρὸς Ἀχαΐαν Δυμαίων εἰσὶν

ὅμοροι. τούτων τῶν κατειλεγμένων καθηκόντων ἐπὶ θά- 3
λασσαν, Ἀρκάδες τὰ ἐντὸς οἰκοῦσιν ἀποκλειόμενοι θα-
λάσσης πανταχόθεν· ὅθεν σφᾶς καὶ Ὅμηρος ἀφικέσθαι
φησὶν ἐς Τροίαν παρ' Ἀγαμέμνονος πλοῖα εἰληφότας καὶ
οὐχὶ ναυσὶν οἰκείαις.

2. Φασὶ δὲ Ἀρκάδες ὡς Πελασγὸς γένοιτο ἐν τῇ γῇ 4
99 ταύτῃ πρῶτος. εἰκὸς δὲ ἔχει τοῦ λόγου καὶ ἄλλους ὁμοῦ
τῷ Πελασγῷ μηδὲ αὐτὸν Πελασγὸν γενέσθαι μόνον·
ποίων γὰρ ἂν καὶ ἦρχεν ὁ Πελασγὸς ἀνθρώπων; μεγέθει
μέντοι καὶ κατὰ ἀλκὴν καὶ κάλλος προεῖχεν ὁ Πελασγός,
καὶ γνώμην ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἦν, καὶ τούτων ἕνεκα αἱρε-
θῆναί μοι δοκεῖ βασιλεύειν ὑπ' αὐτῶν. πεποίηται δὲ καὶ
Ἀσίῳ τοιάδε ἐς αὐτόν·

Ἀντίθεον δὲ Πελασγὸν ἐν ὑψικόμοισιν ὄρεσσι
γαῖα μέλαιν' ἀνέδωκεν, ἵνα θνητῶν γένος εἴη.

Πελασγὸς δὲ βασιλεύσας τοῦτο μὲν ποιήσασθαι καλύβας 5
ἐπενόησεν, ὡς μὴ ῥιγοῦν τε καὶ ὕεσθαι τοὺς ἀνθρώπους,
μηδὲ ὑπὸ τοῦ καύματος ταλαιπωρεῖν· τοῦτο δὲ τοὺς χι-
τῶνας τοὺς ἐκ τῶν δερμάτων τῶν ὑῶν, οἷς καὶ νῦν περί
τε Εὔβοιαν ἔτι χρῶνται καὶ ἐν τῇ Φωκίδι ὁπόσοι βίου
σπανίζουσιν, οὗτός ἐστιν ὁ ἐξευρών. καὶ δὴ καὶ τῶν φύλ-
λων τὰ ἔτι χλωρὰ καὶ πόας τε καὶ ῥίζας οὐδὲ ἐδωδίμους,
ἀλλὰ καὶ ὀλεθρίους ἐνίας σιτουμένους τοὺς ἀνθρώπους
τούτων μὲν ἔπαυσεν ὁ Πελασγός· ὁ δὲ τὸν καρπὸν τῶν 6
δρυῶν οὔτι που πασῶν, ἀλλὰ τὰς βαλάνους τῆς φηγοῦ
τροφὴν ἐξεῦρεν εἶναι. παρέμεινέ τε ἐνίοις ἐς τοσοῦτο
ἀπὸ Πελασγοῦ τούτου ἡ δίαιτα, ὡς καὶ τὴν Πυθίαν, ἡνίκα
Λακεδαιμονίοις γῆς τῆς Ἀρκάδων ἀπηγόρευεν ἅπτεσθαι,
καὶ τάδε εἰπεῖν τὰ ἔπη·

Πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίῃ βαλανηφάγοι ἄνδρες ἔασιν,
οἵ σ' ἀποκωλύσουσιν· ἐγὼ δέ τοι οὔ τι μεγαίρω.

Πελασγοῦ δὲ βασιλεύοντος γενέσθαι καὶ τῇ χώρᾳ Πελασγίαν φασὶν ὄνομα.

II. Λυκάων δὲ ὁ Πελασγοῦ τοσάδε εὗρεν ἢ ὁ πατὴρ οἱ σοφώτερα· Λυκόσουράν τε γὰρ πόλιν ᾤκισεν ἐν τῷ ὄρει τῷ Λυκαίῳ, καὶ Διὰ ὠνόμασε Λυκαῖον, καὶ ἀγῶνα ἔθηκε Λύκαια. οὐχὶ δὲ τὰ παρ' Ἀθηναίοις Παναθήναια τεθῆναι πρότερα ἀποφαίνομαι· τούτῳ γὰρ τῷ ἀγῶνι Ἀθήναια ὄνομα ἦν, Παναθήναια δὲ κληθῆναί φασιν ἐπὶ Θησέως, ὅτι ὑπὸ Ἀθηναίων ἐτέθη συνειλεγμένων ἐς μίαν 2 ἁπάντων πόλιν. Ὁ δὲ ἀγὼν ὁ Ὀλυμπικός, ἐπανάγουσι γὰρ δὴ αὐτὸν ἐς τὰ ἀνωτέρω τοῦ ἀνθρώπων γένους, Κρόνου καὶ Διὰ αὐτόθι παλαῖσαι λέγοντες, καὶ ὡς Κούρητες δράμοιεν πρῶτοι, τούτων ἕνεκα ἐκτὸς ἔστω μοι τοῦ παρόντος λόγου. Δοκῶ δὲ ἔγωγε Κέκροπι ἡλικίαν τῷ βασιλεύσαντι Ἀθηναίων καὶ Λυκάονι εἶναι τὴν αὐτήν, 3 σοφίᾳ δὲ οὐχ ὁμοίᾳ σφᾶς ἐς τὸ θεῖον χρήσασθαι. ὁ μὲν γὰρ Διά τε ὠνόμασεν Ὕπατον πρῶτος, καὶ ὁπόσα ἔχει ψυχήν, τούτων μὲν ἠξίωσεν οὐδὲν θῦσαι, πέμματα δὲ ἐπιχώρια ἐπὶ τοῦ βωμοῦ καθήγισεν, ἃ πελάνους καλοῦσιν ἔτι καὶ ἐς ἡμᾶς Ἀθηναῖοι· Λυκάων δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Λυκαίου Διὸς βρέφος ἤνεγκεν ἀνθρώπου, καὶ ἔθυσε τὸ βρέφος, καὶ ἔσπεισεν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τὸ αἷμα. καὶ αὐτὸν αὐτίκα ἐπὶ τῇ θυσίᾳ γενέσθαι λύκον φασὶν ἀντὶ 4 ἀνθρώπου. Καὶ ἐμέ γε ὁ λόγος οὗτος πείθει, λέγεται δὲ ὑπὸ Ἀρκάδων ἐκ παλαιοῦ, καὶ τὸ εἰκὸς αὐτῷ πρόσεστιν. οἱ γὰρ δὴ τότε ἄνθρωποι ξένοι καὶ ὁμοτράπεζοι θεοῖς ἦσαν ὑπὸ δικαιοσύνης καὶ εὐσεβείας, καί σφισιν ἐναργῶς ἀπήντα παρὰ τῶν θεῶν τιμή τε οὖσιν ἀγαθοῖς καὶ ἀδικήσασιν ὡσαύτως ἡ ὀργή, ἐπεί τοι καὶ θεοὶ τότε ἐγίνοντο ἐξ ἀνθρώπων, οἳ γέρα καὶ ἐς τόδε ἔτι ἔχουσιν, ὡς Ἀρισταῖος καὶ Βριτόμαρτις ἡ Κρητικὴ καὶ Ἡρακλῆς ὁ Ἀλκμήνης καὶ Ἀμφιάραος ὁ Ὀϊκλέους, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς

Πολυδεύκης τε καὶ Κάστωρ. οὕτω πείθοιτο ἄν τις καὶ 5
Λυκάονα θηρίον καὶ τὴν Ταντάλου Νιόβην γενέσθαι
λίθον. ἐπ' ἐμοῦ δέ, κακία γὰρ δὴ ἐπὶ πλεῖστον ηὔξετο
καὶ γῆν τε ἐπενέμετο πᾶσαν καὶ πόλεις πάσας, οὔτε θεὸς
ἐγίνετο οὐδεὶς ἔτι ἐξ ἀνθρώπου, πλὴν ὅσον λόγῳ καὶ
κολακείᾳ πρὸς τὸ ὑπερέχον, καὶ ἀδίκοις τὸ μήνιμα τὸ ἐκ
τῶν θεῶν ὀψέ τε καὶ ἀπελθοῦσιν ἐνθένδε ἀπόκειται.
3. *Ἐν δὲ τῷ παντὶ αἰῶνι πολλὰ μὲν πάλαι συμβάντα, τὰ* 6
δὲ καὶ ἔτι γινόμενα ἄπιστα εἶναι πεποιήκασιν ἐς τοὺς
πολλοὺς οἱ τοῖς ἀληθέσιν ἐποικοδομοῦντες ἐψευσμένα.
λέγουσι γὰρ δὴ ὡς Λυκάονος ὕστερον ἀεί τις ἐξ ἀνθρώ-
που λύκος γίνοιτο ἐπὶ τῇ θυσίᾳ τοῦ Λυκαίου Διός, γί-
νοιτο δὲ οὐκ ἐς ἅπαντα τὸν βίον· ὁπότε δὲ εἴη λύκος, εἰ
μὲν κρεῶν ἀπόσχοιτο ἀνθρωπίνων, ὕστερον ἔτει δεκάτῳ
φασὶν αὐτὸν αὖθις ἄνθρωπον ἐκ λύκου γίνεσθαι, γευ-
σάμενον δὲ ἐς ἀεὶ μένειν θηρίον. Ὡσαύτως δὲ καὶ Νιό- 7
βην λέγουσιν ἐν Σιπύλῳ τῷ ὄρει θέρους ὥρᾳ κλαίειν.
ἤδη δὲ καὶ ἄλλα ἤκουσα, τοῖς γρυψὶ στίγματα ὁποῖα καὶ
ταῖς παρδάλεσιν εἶναι, καὶ ὡς οἱ Τρίτωνες ἀνθρώπου
φωνῇ φθέγγοιντο· οἱ δὲ καὶ φυσᾶν διὰ κόχλου τετρυπη-
μένης φασὶν αὐτούς. Ὁπόσοι δὲ μυθολογήμασιν ἀκούον-
τες ἥδονται, πεφύκασι καὶ αὐτοί τι ἐπιτερατεύεσθαι· καὶ
οὕτω τοῖς ἀληθέσιν ἐλυμήναντο συγκεραννύντες αὐτὰ
ἐψευσμένοις.

III. *Τρίτῃ δὲ ὕστερον γενεᾷ μετὰ Πελασγὸν ἔς τε*
πόλεων καὶ ἐς ἀνθρώπων πλῆθος ἐπέδωκεν ἡ χώρα. Νύκ-
τιμος μὲν γὰρ πρεσβύτατός τε ἦν καὶ εἶχε τὸ πᾶν κράτος·
οἱ δὲ ἄλλοι παῖδες τοῦ Λυκάονος πόλεις ἐνταῦθα ἔκτιζον
ἔνθα ἑκάστῳ μάλιστα ἦν κατὰ γνώμην. Πάλλας μὲν καὶ
Ὀρεσθεὺς καὶ Φίγαλος Παλλάντιον, Ὀρεσθεὺς δὲ Ὀρε-
σθάσιον, Φιγαλίαν δὲ οἰκίζει Φίγαλος. Παλλαντίου μὲν 2
602 *δὴ καὶ Στησίχορος ὁ Ἱμεραῖος ἐν Γηρυονηίδι ἐποιήσατο*

μνήμην· Φιγαλία δὲ καὶ Ὀρεσθάσιον χρόνῳ μεταβάλλουσι τὰ ὀνόματα, Ὀρέστειόν τε ἀπὸ Ὀρέστου κληθεῖσα τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ Φιαλία ἀπὸ τοῦ Βουκολίωνος παιδὸς Φιάλου. Τραπεξεὺς δὲ καὶ Λασεάτας καὶ Μακαρεὺς καὶ Ἑλισσὼν καὶ Ἄκακός τε καὶ Θῶκνος Θωκνίαν πόλιν, ὁ δὲ Ἀκακήσιον ἔκτισεν. ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ Ἀκάκου καὶ Ὅμηρος λόγῳ τῷ Ἀρκάδων ἐς Ἑρμῆν ἐποίησεν ἐπίκλησιν.
3 Ἀπὸ δὲ Ἑλισσόντος ἥ τε πόλις καὶ ὁ ποταμὸς Ἑλισσὼν τὰ ὀνόματα ἐσχήκασιν. ὡσαύτως δὲ καὶ Μακαρία τε καὶ Λασέα καὶ Τραπεξοῦς ἀπὸ τῶν Λυκάονος ἐκλήθησαν καὶ αὗται παίδων. Ὀρχομενὸς δὲ ἐγένετο οἰκιστὴς Μεθυδρίου τε καλουμένης καὶ Ὀρχομενίων, οὓς ἐν τοῖς ἔπεσι πολυμήλους ὠνόμασεν Ὅμηρος. ὑπὸ δὲ Ὑψοῦντος καὶ *** Μελαινεαί τε ἐκτίσθησαν καὶ Ὑψοῦς, ἔτι δὲ Θυραῖόν τε καὶ Αἰμονιαί· δόξῃ δὲ τῇ Ἀρκάδων καὶ ἡ Θυρέα ἐν τῇ Ἀργολίδι γῇ καὶ ὁ Θυρεάτης καλούμενος κόλπος ἀπὸ τοῦ
4 Θυραιάτα τούτου τὰ ὀνόματα ἐσχήκασι. Μαντινεὺς δὲ καὶ Τεγεάτης καὶ Μαίναλος, ὁ μὲν τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ πό- 603
λεων ὀνομαστοτάτην τὸ ἀρχαῖον Μαίναλον, Τεγεάτης δὲ καὶ Μαντινεὺς Τεγέαν κτίζουσι καὶ Μαντίνειαν. ὠνομάσθησαν δὲ καὶ ἀπὸ Κρώμου Κρῶμοι, καὶ Χαρισία Χαρίσιον ἔχουσα οἰκιστήν, Τρικόλωνοι δὲ ἀπὸ Τρικολώνου, καὶ ἀπὸ μὲν Περαίθου Περαιθεῖς, Ἀσέα δὲ ἀπὸ Ἀσεάτα καὶ ** Λυκόα καὶ Σουματία ἀπὸ Σουματέως. Ἀλίφηρος δὲ καὶ Ἡραιεὺς ἐπώνυμοι καὶ οὗτοι πόλεσίν εἰσιν ἀμφό-
5 τεροι. 2. Οἰνωτρος δὲ ὁ τῶν παίδων νεώτατος Λυκάονι ἀρσένων, Νύκτιμον τὸν ἀδελφὸν χρήματα καὶ ἄνδρας αἰτήσας, ἐπεραιώθη ναυσὶν ἐς Ἰταλίαν, καὶ ἡ Οἰνωτρία χώρα τὸ ὄνομα ἔσχεν ἀπὸ Οἰνώτρου βασιλεύοντος. Οὗτος ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐς ἀποικίαν στόλος πρῶτος ἐστάλη· ἀναριθμουμένῳ δὲ ἐς τὸ ἀκριβέστατον οὐδὲ ἐκ τῶν βαρβά-

ρων οὐδένες πρότερον ἢ Οἰνωτρος ἀφίκοντο ἐς τὴν ἀλλοδαπήν.

3. Ἐπὶ δὲ τῷ γένει παντὶ τῷ ἄρσενι θυγάτηρ Λυκάονι ἐγένετο Καλλιστώ. ταύτῃ τῇ Καλλιστοῖ, λέγω δὲ τὰ λεγόμενα ὑπὸ Ἑλλήνων, συνεγένετο ἐρασθεὶς Ζεύς. Ἥρα δὲ ὡς ἐφώρασεν, ἐποίησεν ἄρκτον τὴν Καλλιστώ, Ἄρτεμις δὲ ἐς χάριν τῆς Ἥρας κατετόξευσεν αὐτήν. καὶ ὁ Ζεὺς Ἑρμῆν πέμπει σῶσαι τὸν παῖδά οἱ προστάξας, ὃν ἐν τῇ γαστρὶ εἶχεν ἡ Καλλιστώ· Καλλιστὼ δὲ αὐτὴν ἐποίησεν ἀστέρας καλουμένην ἄρκτον μεγάλην, ἧς καὶ Ὅμηρος ἐν Ὀδυσσέως ἀνάπλῳ παρὰ Καλυψοῦς μνήμην ἔσχε·

Πληϊάδας τ' ἐσορῶντα καὶ ὀψὲ δύοντα Βοώτην
ἄρκτον θ', ἣν καὶ ἅμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν.

04 ἔχοιεν δ' ἂν καὶ ἄλλως τὸ ὄνομα οἱ ἀστέρες ἐπὶ τιμῇ τῇ Καλλιστοῦς, ἐπεὶ τάφον γε αὐτῆς ἀποφαίνουσιν οἱ Ἀρκάδες.

IV. Μετὰ δὲ Νύκτιμον ἀποθανόντα Ἀρκὰς ἐξεδέξατο ὁ Καλλιστοῦς τὴν ἀρχήν· καὶ τόν τε ἥμερον καρπὸν ἐσηγάγετο οὗτος παρὰ Τριπτολέμου, καὶ τὴν ποίησιν ἐδίδαξε τοῦ ἄρτου, καὶ ἐσθῆτα ὑφαίνεσθαι καὶ ἄλλα, τὰ ἐς ταλασίαν μαθὼν παρ' Ἀδρίστα. ἀπὸ τούτου δὲ βασιλεύσαντος Ἀρκαδία τε ἀντὶ Πελασγίας ἡ χώρα καὶ ἀντὶ Πελασγῶν Ἀρκάδες ἐκλήθησαν οἱ ἄνθρωποι. 2. Συνοικῆσαι 2
δὲ οὐ θνητῇ γυναικὶ αὐτόν, ἀλλὰ νύμφῃ Δρυάδι ἔλεγον· Δρυάδας γὰρ δὴ καὶ Ἐπιμηλιάδας, τὰς δὲ αὐτῶν ἐκάλουν Ναΐδας, καὶ Ὁμήρῳ γε ἐν τοῖς ἔπεσι Ναΐδων νυμφῶν μάλιστά ἐστι μνήμη. Τὴν δὲ νύμφην ταύτην καλοῦσιν Ἐρατώ, καὶ ἐκ ταύτης φασὶν Ἀρκάδι Ἀζᾶνα καὶ Ἀφείδαντα γενέσθαι καὶ Ἔλατον· ἐγεγόνει δὲ αὐτῷ πρότερον ἔτι Αὐτόλαος νόθος. Τοῖς δὲ παισίν, ὡς ηὐξήθη- 3
σαν, διένειμεν Ἀρκὰς τριχῇ τὴν χώραν, καὶ ἀπὸ μὲν Ἀζᾶνος ἡ Ἀζανία μοῖρα ὠνομάσθη· παρὰ τούτων δὲ

ἀποικισθῆναι λέγουσιν ὅσοι περὶ τὸ ἄντρον ἐν Φρυγίᾳ τὸ καλούμενον Στεῦνος καὶ Πέγκαλαν ποταμὸν οἰκοῦσιν. Ἀφείδας δὲ Τεγέαν καὶ τὴν προσεχῆ ταύτης ἔλαχεν· ἐπὶ τούτῳ δὲ καὶ ποιηταὶ καλοῦσιν Ἀφειδάντειον κλῆρον τὴν
4 Τεγέαν. 3. Ἔλατος δὲ ἔσχε τὸ ὄρος τὴν Κυλλήνην, ἔτι τότε οὖσαν ἀνώνυμον· χρόνῳ δὲ ὕστερον μετῴκησεν ὁ Ἔλατος ἐς τὴν νῦν καλουμένην Φωκίδα, καὶ τοῖς τε Φωκεῦσιν ἤμυνεν ὑπὸ Φλεγυῶν πολέμῳ πιεζομένοις καὶ Ἐλατείας πόλεως ἐγένετο οἰκιστής. Παῖδα δὲ Ἄζᾶνι μὲν 605
Κλείτορα, Ἀφείδαντι δὲ Ἄλεον, Ἐλάτῳ δέ φασιν εἶναι πέντε, Αἴπυτον, Περέα, Κυλλῆνα, Ἴσχυν, Στύμφηλον.
5 Ἐπὶ δὲ Ἄζᾶνι τῷ Ἀρκάδος τελευτήσαντι ἆθλα ἐτέθη πρῶτον· εἰ μὲν καὶ ἄλλα, οὐκ οἶδα, ἱπποδρομίας δὲ ἐτέθη. Κλείτωρ μὲν δὴ ὁ Ἄζᾶνος ἐν Λυκοσώρᾳ τε ᾤκει, καὶ ἦν τῶν βασιλέων δυνατώτατος, καὶ Κλείτορα ᾤκισεν ἀφ'
6 αὑτοῦ πόλιν. Ἄλεος δὲ εἶχε τὴν πατρῴαν λῆξιν. Ἀπὸ δὲ Ἐλάτου τῶν παίδων Κυλλήνην τὸ ὄρος καλοῦσιν ἀπὸ Κυλλῆνος, καὶ ἀπὸ Στυμφήλου πηγή τε ὀνομάζεται καὶ πόλις Στύμφηλος ἐπὶ τῇ πηγῇ. τὰ δὲ ἐς τὸν θάνατον Ἴσχυος τοῦ Ἐλάτου πρότερον ἔτι ἐν τῇ συγγραφῇ τῇ Ἀργολίδι ἐδήλωσα. παῖδα δὲ Περεῖ ἄρρενα μέν φασιν οὐδένα, Νέαιραν δὲ γενέσθαι θυγατέρα· ταύτην γυναῖκα ἔσχεν Αὐτόλυκος, οἰκῶν μὲν ἐν τῷ ὄρει τῷ Παρνασῷ, λεγόμενος δὲ Ἑρμοῦ παῖς εἶναι, Δαιδαλίωνος δὲ ὢν τῷ ἀληθεῖ λόγῳ.
7 4. Κλείτορι δὲ τῷ Ἄζᾶνος οὐ γενομένων παίδων, ἐς Αἴπυτον Ἐλάτου περιεχώρησεν ἡ Ἀρκάδων βασιλεία. τὸν δὲ Αἴπυτον ἐξελθόντα ἐς ἄγραν θηρίων μὲν τῶν ἀλκιμωτέρων οὐδέν, σὴψ δὲ οὐ προϊδόμενον ἀποκτίνυυσι. τὸν δὲ ὄφιν τοῦτον καὶ αὐτός ποτε εἶδον· κατὰ ἔχιν ἐστὶ τὸν μικρότατον, τέφρᾳ ἐμφερής, στίγμασιν οὐ συνεχέσι πεποικιλμένος· κεφαλὴ δέ ἐστιν αὐτῷ πλατεῖα

καὶ τράχηλος στενός, γαστέρα δὲ ἔχει μείζονα καὶ οὐρὰν βραχεῖαν· βαδίζει δὲ οὗτός τε καὶ ὅφις ἕτερος ὁ κεράστης
606 καλούμενος ἐνδιδόντες ἐς τὰ πλάγια, ὥσπερ οἱ καρκίνοι.
5. Μετὰ δὲ Αἴπυτον ἔσχεν Ἄλεος τὴν ἀρχήν· Ἀγαμήδης 8
μὲν γὰρ καὶ Γόρτυς οἱ Στυμφήλου τέταρτον γένος ἦσαν ἀπὸ Ἀρκάδος, Ἄλεος δὲ τρίτον ὁ Ἀφείδαντος. Ἄλεος δὲ τῇ τε Ἀθηνᾷ τῇ Ἀλέᾳ τὸ ἱερὸν ᾠκοδόμησεν ἐν Τεγέᾳ τὸ ἀρχαῖον, καὶ αὐτῷ κατεσκεύαστο αὐτόθι ἡ βασιλεία. Γόρτυς δὲ ὁ Στυμφήλου πόλιν Γόρτυνα ᾤκισεν ἐπὶ ποταμῷ· καλεῖται δὲ Γορτύνιος καὶ ὁ ποταμός. 6. Ἀλέῳ δὲ ἄρσενες μὲν παῖδες Λυκοῦργός τε καὶ Ἀμφιδάμας καὶ Κηφεύς, θυγάτηρ δὲ ἐγένετο Αὔγη. ταύτῃ τῇ Αὔγῃ τῷ Ἑκαταίου 9
λόγῳ συνεγίνετο Ἡρακλῆς, ὁπότε ἀφίκοιτο ἐς Τεγέαν· τέλος δὲ καὶ ἐφωράθη τετοκυῖα ἐκ τοῦ Ἡρακλέους, καὶ αὐτὴν ὁ Ἄλεος ἐσθέμενος ὁμοῦ τῷ παιδὶ ἐς λάρνακα ἀφίησιν ἐς θάλασσαν. καὶ ἡ μὲν ἀφίκετο ἐς Τεύθραντα, δυνάστην ἄνδρα ἐν Καΐκου πεδίῳ, καὶ συνῴκησεν ἐρασθέντι τῷ Τεύθραντι· καὶ νῦν ἔστι μὲν Αὔγης μνῆμα ἐν Περγάμῳ τῇ ὑπὲρ τοῦ Καΐκου, γῆς χῶμα λίθου περιεχόμενον κρηπίδι, ἔστι δὲ ἐν τῷ μνήματι ἐπίθημα χαλκοῦ πεποιημένον, γυνὴ γυμνή. 7. Μετὰ δὲ Ἄλεον τελευτή- 10
σαντα Λυκοῦργος ὁ Ἀλέου τὴν βασιλείαν πρεσβεῖα ἔσχε· παρέσχετο δὲ ἐς μνήμην Ἀρηΐθοον, ἄνδρα πολεμικόν, δόλῳ καὶ οὐ σὺν τῷ δικαίῳ κτείνας. γενομένων δὲ αὐτῷ παίδων Ἀγκαίου τε καὶ Ἐπόχου, τὸν μὲν νοσήσαντα ἐπιλαμβάνει τὸ χρεών, Ἀγκαῖος δὲ Ἰάσονί τε τοῦ πλοῦ μετέσχεν ἐς Κόλχους, καὶ ὕστερον ὁμοῦ Μελεάγρῳ τὸ ἐν Καλυδῶνι κατεργαζόμενος θηρίον ἀπέθανεν ὑπὸ τοῦ ὑός. Λυκοῦργος μὲν δὴ πορρωτάτω γήρως ἀφίκετο ἐπιδὼν τοὺς παῖδας ἀμφοτέρους τελευτήσαντας.

V. Λυκούργου δὲ ἀποθανόντος Ἔχεμος ὁ Ἀερόπου
607 τοῦ Κηφέως τοῦ Ἀλέου τὴν Ἀρκάδων ἔσχεν ἀρχήν. Ἐπὶ

τούτου Δωριεῖς κατιόντας ἐς Πελοπόννησον ὑπὸ ἡγεμόνι Ὕλλῳ τῷ Ἡρακλέους Ἀχαιοὶ περὶ Ἰσθμὸν τὸν Κορινθίων κρατοῦσι μάχῃ, καὶ Ἔχεμος ἀποκτίννυσιν Ὕλλον μονομαχήσαντά οἱ κατὰ πρόκλησιν. τάδε γὰρ ἐφαίνετο εἰκότα εἶναί μοι μᾶλλον ἢ ὁ πρότερος λόγος, ἐν ᾧ βασιλεύειν τε Ἀχαιῶν τηνικαῦτα Ὀρέστην ἔγραψα, καὶ Ὕλλον Ὀρέστου βασιλεύοντος ἀποπειρᾶσαι καθόδου τῆς ἐς Πελοπόννησον. φαίνοιτο δ' ἂν τῷ ὑστέρῳ τῶν λόγων καὶ Τιμάνδρα συνοικήσασα ἡ Τυνδάρεω τῷ ἀποκτείναντι Ὕλλον Ἐχέμῳ.

2 2. Ἀγαπήνωρ δὲ ὁ Ἀγκαίου τοῦ Λυκούργου μετὰ Ἔχεμον βασιλεύσας ἐς Τροίαν ἠγήσατο Ἀρκάσιν. Ἰλίου δὲ ἁλούσης ὁ τοῖς Ἕλλησι κατὰ τὸν πλοῦν τὸν οἴκαδε ἐπιγενόμενος χειμὼν Ἀγαπήνορα καὶ τὸ Ἀρκάδων ναυτικὸν κατήνεγκεν ἐς Κύπρον, καὶ Πάφου τε Ἀγαπήνωρ ἐγένετο οἰκιστὴς καὶ τῆς Ἀφροδίτης κατεσκευάσατο ἐν Παλαιπάφῳ τὸ ἱερόν· τέως δὲ ἡ θεὸς παρὰ Κυπρίων τιμὰς
3 εἶχεν ἐν Γολγοῖς καλουμένῳ χωρίῳ. χρόνῳ δὲ ὕστερον Λαοδίκη γεγοννῖα ἀπὸ Ἀγαπήνορος ἔπεμψεν ἐς Τεγέαν τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἀλέᾳ πέπλον· τὸ δὲ ἐπὶ τῷ ἀναθήματι ἐπίγραμμα καὶ αὐτῆς Λαοδίκης ἅμα ἐδήλου τὸ γένος·

Λαοδίκης ὅδε πέπλος· ἑᾷ δ' ἀνέθηκεν Ἀθηνᾷ
πατρὶδ' ἐς εὐρύχορον Κύπρου ἄπο ζαθέας.

4 3. Ἀγαπήνορος δὲ οὐκ ἀνασωθέντος οἴκαδε ἐξ Ἰλίου, παρέλαβε τὴν ἀρχὴν Ἱππόθους Κερκυόνος τοῦ Ἀγαμήδους τοῦ Στυμφήλου. καὶ τῷ μὲν ἐπιφανὲς συμβῆναι παρὰ τὸν βίον φασὶν οὐδέν, πλὴν ὅσον οὐκ ἐν Τεγέᾳ τὴν βασιλείαν κατεστήσατο, ἀλλὰ ἐν Τραπεζοῦντι· Αἴπυτος δὲ ὁ Ἱππόθου μετὰ τὸν πατέρα ἔσχε τὴν ἀρχήν, καὶ Ὀρέστης ὁ Ἀγαμέμνονος κατὰ μαντείαν τοῦ ἐν Δελφοῖς
5 Ἀπόλλωνος μετῴκησεν ἐς Ἀρκαδίαν ἐκ Μυκηνῶν. Αἰ- 608
πύτῳ δὲ τῷ Ἱππόθου παρελθεῖν ἐς τὸ ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος το ἐν Μαντινείᾳ τολμήσαντι, ἔσοδος δὲ ἀνθρώ-

ποις οὔτε τότε ἐς αὐτὸ ἦν οὔτε ἄχρι ἡμῶν ἔστιν, ἐς τοῦτο ἐσελθόντι τυφλωθῆναι καὶ οὐ μετὰ πολὺ τῆς συμφορᾶς τελευτῆσαί οἱ τὸν βίον ἐγένετο.

4. Κυψέλου δὲ τοῦ Αἰπύτου βασιλεύοντος μετὰ Αἶ- 6
πυτον, ὁ Δωριέων στόλος οὐ διὰ τοῦ Κορινθίων Ἰσθμοῦ, καθὰ ἐπὶ τρεῖς τὰς πρότερον γενεάς, ναυσὶ δὲ κατὰ τὸ ὀνομαζόμενον Ῥίον κάτεισιν ἐς Πελοπόννησον, πυνθανόμενός τε τὰ ἐς αὐτοὺς ὁ Κύψελος, ὃν τῶν Ἀριστομάχου παίδων οὐκ ἔχοντά πω γυναῖκα εὗρισκε, τούτῳ τὴν θυγατέρα ἐκδοὺς καὶ οἰκειωσάμενος τὸν Κρεσφόντην αὐτός τε καὶ οἱ Ἀρκάδες ἐκτὸς ἑστήκεσαν δείματος. 5. Ὀλαίας 7
δὲ ἦν Κυψέλου παῖς, ὃς καὶ τῆς ἀδελφῆς τὸν παῖδα Αἶπυτον, σὺν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ ἐκ Λακεδαίμονος καὶ Ἄργους Ἡρακλεῖδαι κατάγουσιν ἐς Μεσσήνην. Τοῦ δὲ ἦν Βουκολίων, τοῦ δὲ Φίαλος, ὃς τὸν Λυκάονος Φίγαλον οἰκιστὴν ὄντα ἀφελόμενος τὴν τιμὴν Φιαλίαν τὸ ὄνομα τῇ πόλει μετέθετο ἀφ' ἑαυτοῦ· οὐ μὴν καὶ ἐς ἅπαν γε ἐξενίκησεν. Ἐπὶ δὲ Σίμου τοῦ Φιάλου βασιλεύοντος ἠφα- 8
νίσθη Φιγαλεῦσιν ὑπὸ πυρὸς τῆς Μελαίνης Δήμητρος τὸ ἀρχαῖον ξόανον· ἐσήμαινε δὲ ἄρα οὐ μετὰ πολὺ ἔσεσθαι καὶ αὐτῷ Σίμῳ τοῦ βίου τὴν τελευτήν. Πόμπου δὲ ἐκδεξαμένου τοῦ Σίμου τὴν ἀρχήν, Αἰγινῆται κατὰ ἐμπορίαν ἐσέπλεον ναυσὶν ἐς Κυλλήνην, ἐκεῖθεν δὲ ὑποζυγίοις τὰ φορτία ἀνῆγον παρὰ τοὺς Ἀρκάδας. * ἀντὶ τούτου ἐτίμησεν ὁ Πόμπος μεγάλως, καὶ δὴ καὶ ὄνομα Αἰγινήτην τῷ παιδὶ ἔθετο ἐπὶ τῶν Αἰγινητῶν τῇ φιλίᾳ.

6. Μετὰ δὲ Αἰγινήτην Πολυμήστωρ ἐγένετο ὁ Αἰγινήτου 9
609 βασιλεὺς Ἀρκάδων, καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Χάριλλος πρῶτον τότε ἐς τὴν Τεγεατῶν ἐσβάλλουσι στρατιᾷ· καὶ σφᾶς αὐτοί τε οἱ Τεγεᾶται καὶ γυναῖκες ὅπλα ἐνδῦσαι μάχῃ νικῶσι, καὶ τόν τε ἄλλον στρατὸν καὶ αὐτὸν Χάριλλον ζῶντα αἱροῦσι. Χαρίλλου μὲν δὴ καὶ τῆς σὺν αὐτῷ

στρατιᾶς ἐς πλέον μνήμην ποιησόμεθα ἐν τοῖς Τεγεατι-
10 κοῖς· Πολυμήστορι δὲ οὐ γενομένων παίδων παρέλαβεν
Αἴχμις τὴν ἀρχήν, Βριάκα μὲν παῖς, Πολυμήστορος δὲ
ἀδελφιδοῦς· Αἰγινήτου γὰρ ἦν καὶ Βριάκας, νεώτερος
δὲ ἦν Πολυμήστορος. 7. Αἴχμιδος δὲ βασιλεύσαντος Λα-
κεδαιμονίοις ἐγένετο ὁ πρὸς Μεσσηνίους πόλεμος. τοῖς
δὲ Ἀρκάσιν ὑπῆρχε μὲν ἐς τοὺς Μεσσηνίους εὔνοια ἐξ
ἀρχῆς, τότε δὲ καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ πρὸς Λακεδαιμονίους
ἐμαχέσαντο μετὰ Ἀριστοδήμου βασιλεύοντος ἐν Μεσ-
11 σήνῃ. 8. Ἀριστοκράτης δὲ ὁ Αἴχμιδος τάχα μέν που καὶ
ἄλλα ἐς τοὺς Ἀρκάδας ὕβρισεν· ἃ δὲ ἀνοσιώτατα ἔργων
ἐς θεοὺς ἐργασάμενον οἶδα αὐτόν, ἐπέξεισί μοι ταῦτα ὁ
λόγος. ἔστιν Ἀρτέμιδος ἱερὸν Τμνίας ἐπίκλησιν. τοῦτο
ἐν ὅροις μέν ἐστιν Ὀρχομενίων, πρὸς δὲ τῇ Μαντινικῇ·
σέβουσιν ἐκ παλαιοτάτου καὶ οἱ πάντες Ἀρκάδες Τμνίαν
Ἄρτεμιν. ἐλάμβανε δὲ τὴν ἱερωσύνην τῆς θεοῦ τότε ἔτι
12 κόρη παρθένος. Ἀριστοκράτης δέ, ὡς οἱ πειρῶντι τὴν
παρθένον ἀντέβαινεν ἀεὶ τὰ παρ' αὐτῆς, τέλος καταφυ-
γοῦσαν ἐς τὸ ἱερὸν παρὰ τῇ Ἀρτέμιδι ἤσχυνεν. ὡς δὲ ἐς
ἅπαντας ἐξηγγέλθη τὸ τόλμημα, τὸν μὲν καταλιθοῦσιν
οἱ Ἀρκάδες, μετεβλήθη δὲ ἐξ ἐκείνου καὶ ὁ νόμος· ἀντὶ
γὰρ παρθένου διδόασι τῇ Ἀρτέμιδι ἱέρειαν γυναῖκα, ὁμι-
13 λίας ἀνδρῶν ἀποχρώντως ἔχουσαν. 9. Τούτου δὲ υἱὸς
ἐγένετο Ἱκέτας, Ἱκέτα δὲ Ἀριστοκράτης ἄλλος ὁμώνυμός
τε τῷ προγόνῳ, καὶ δὴ καὶ τοῦ βίου τὴν αὐτὴν ἔσχεν
ἐκείνῳ τελευτήν· κατελίθωσαν γὰρ καὶ τοῦτον οἱ Ἀρκά-
δες, φωράσαντες δῶρα ἐκ Λακεδαίμονος εἰληφότα καὶ
Μεσσηνίοις τὸ ἐπὶ τῇ μεγάλῃ Τάφρῳ πταῖσμα προδοσίαν
τοῦ Ἀριστοκράτους οὖσαν. αὕτη δὲ ἡ ἀδικία καὶ τῷ γένει
τῷ ἀπὸ Κυψέλου παντὶ παρέσχεν αἰτίαν παυσθῆναι τῆς
ἀρχῆς.

VI. Τὰ μὲν δὴ ἐς τοὺς βασιλεῖς πολυπραγμονήσαντί

610 μοι κατὰ ταῦτα ἐγενεαλόγησαν οἱ Ἀρκάδες· κοινῇ δὲ Ἀρκάσιν ὑπῆρχεν ἐς μνήμην τὰ μὲν ἀρχαιότατα ὁ πρὸς Ἰλίῳ πόλεμος, δεύτερα δὲ ὁπόσα ἀμύνοντες Μεσσηνίοις Λακεδαιμονίων ἐναντία ἐμαχέσαντο· μέτεστι δὲ καὶ πρὸς Μήδους σφίσιν ἔργου τοῦ ἐν Πλαταιαῖς. Λακεδαιμονίοις 2 δὲ ἀνάγκῃ πλέον καὶ οὐ μετ' εὐνοίας ἐπί τε Ἀθηναίους συνεστρατεύσαντο καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν μετὰ Ἀγησιλάου διέβησαν, καὶ δὴ καὶ ἐς Λεῦκτρα αὐτοῖς τὰ Βοιωτικὰ ἠκολούθησαν. τὸ δὲ ὕποπτον τὸ ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους ἀλλαχοῦ τε ἐπεδείξαντο, καὶ μετὰ τὸ ἀτύχημα Λακεδαιμονίων τὸ ἐν Λεύκτροις παρὰ Θηβαίους αὐτίκα ἀπ' αὐτῶν μετέστησαν. Φιλίππῳ δὲ καὶ Μακεδόσιν ἐν Χαιρωνείᾳ, καὶ ὕστερον ἐν Θεσσαλίᾳ πρὸς Ἀντίπατρον οὐκ ἐμαχέσαντο μετὰ Ἑλλήνων, οὐ μὴν οὐδὲ τοῖς Ἕλλησιν ἐναντία ἐτάξαντο. Πρὸς Γαλάτας δὲ τοῦ ἐν Θερμοπύλαις 3 κινδύνου φασὶ Λακεδαιμονίων ἕνεκα οὐ μετασχεῖν, ἵνα μή σφισιν οἱ Λακεδαιμόνιοι κακουργοῖεν τὴν γῆν ἀπόντων τῶν ἐν ἡλικίᾳ. συνεδρίου δὲ τῶν Ἀχαιῶν μετέσχον οἱ Ἀρκάδες προθυμότατα Ἑλλήνων. Ὁπόσα δὲ αὐτοῖς οὐχὶ ἐν κοινῷ, κατὰ πόλεις δὲ ἰδίᾳ συμβεβηκότα εὕρισκον, ἀποθησόμεθα αὐτῶν ἕκαστον ἐς τὸ οἰκεῖον τοῦ λόγου.

2. Εἰσὶν οὖν ἐς Ἀρκαδίαν ἐσβολαὶ κατὰ τὴν Ἀργείαν 4 πρὸς μὲν Τσιῶν καὶ ὑπὲρ τὸ ὄρος τὸ Παρθένιον ἐς τὴν Τεγεατικήν, δύο δὲ ἄλλαι κατὰ Μαντίνειαν διά τε Πρίνου καλουμένης καὶ διὰ Κλίμακος. αὕτη δὲ εὐρυτέρα τέ ἐστι καὶ ἡ κάθοδος εἶχεν αὕτη βασμίδας ποτὲ ἐμπεποιημένας. Ὑπερβαλόντων δὲ τὴν Κλίμακα χωρίον ἐστὶν ὀνομαζόμενον Μελαγγεῖα, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτόθεν τὸ πότιμον Μαντινεῦσι κάτεισιν ἐς τὴν πόλιν. Προελθόντι δὲ ἐκ 5 τῶν Μελαγγείων, ἀπέχοντι τῆς πόλεως στάδια ὡς ἑπτὰ ἔστι κρήνη καλουμένη Μελιαστῶν· οἱ Μελιασταὶ δὲ οὗτοι δρῶσι τὰ ὄργια τοῦ Διονύσου, καὶ Διονύσου τε μέγα-

ρον πρὸς τῇ κρήνῃ καὶ Ἀφροδίτης ἐστὶν ἱερὸν Μελαινίδος. ἐπίκλησιν δὲ ἡ Θεὸς ταύτην κατ' ἄλλο μὲν ἔσχεν οὐδέν, ὅτι δὲ ἀνθρώπῳ μὴ τὰ πάντα αἱ μίξεις ὥσπερ τοῖς
6 κτήνεσι μεθ' ἡμέραν, τὰ πλείω δέ εἰσιν ἐν νυκτί. Ἡ δὲ 611
ὑπολειπομένη τῶν ὁδῶν στενωτέρα ἐστὶ τῆς προτέρας καὶ ἄγει διὰ τοῦ Ἀρτεμισίου. τούτου δὲ ἐπεμνήσθην καὶ ἔτι πρότερον τοῦ ὄρους, ὡς ἔχοι μὲν ναὸν καὶ ἄγαλμα Ἀρτέμιδος, ἔχοι δὲ καὶ τοῦ Ἰνάχου τὰς πηγάς. Ὁ δὲ Ἴναχος ἐφ' ὅσον μὲν πρόεισι κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν διὰ τοῦ ὄρους, τοῦτό ἐστιν Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσιν ὅρος τῆς χώρας· ἀποστρέψας δὲ ἐκ τῆς ὁδοῦ τὸ ὕδωρ διὰ τῆς Ἀργείας ἤδη τὸ ἀπὸ τούτου κάτεισι, καὶ ἐπὶ τούτῳ τὸν Ἴναχον ἄλλοι τε καὶ Αἰσχύλος ποταμὸν καλοῦσιν Ἀργεῖον.

VII. Ὑπερβαλόντα δὲ ἐς τὴν Μαντινικὴν διὰ τοῦ Ἀρτεμισίου πεδίον ἐκδέξεταί σε Ἄργὸν καλούμενον, καθάπερ γε καὶ ἔστι· τὸ γὰρ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ κατερχόμενον ἐς αὐτὸ ἐκ τῶν ὀρῶν ἀργὸν εἶναι τὸ πεδίον ποιεῖ, ἐκώλυέ τε οὐδὲν ἂν τὸ πεδίον τοῦτο εἶναι λίμνην, εἰ μὴ
2 τὸ ὕδωρ ἠφανίζετο ἐς χάσμα γῆς. ἀφανισθὲν δὲ ἐνταῦθα ἄνεισι κατὰ τὴν Λίνην· ἔστι δὲ ἡ Λίνη κατὰ τὸ Γενέθλιον καλούμενον τῆς Ἀργολίδος, ὕδωρ γλυκὺ ἐκ θαλάσσης ἀνερχόμενον. τὸ δὲ ἀρχαῖον καὶ καθίεσαν ἐς τὴν Λίνην τῷ Ποσειδῶνι ἵππους οἱ Ἀργεῖοι κεκοσμημένους χαλινοῖς. γλυκὺ δὲ ὕδωρ ἐν θαλάσσῃ δῆλόν ἐστιν ἐνταῦθά τε ἀνιὸν ἐν τῇ Ἀργολίδι, καὶ ἐν τῇ Θεσπρωτίδι
3 κατὰ τὸ Χειμέριον καλούμενον. θαύματος δὲ ἔτι πλέονός ἐστιν ἐν Μαιάνδρῳ ζέον ὕδωρ, τὸ μὲν ἐκ πέτρας, περιέχοντος τοῦ ῥεύματος τὴν πέτραν, τὸ δὲ καὶ ἐκ τῆς ἰλύος ἄνεισι τοῦ ποταμοῦ. Πρὸ Δικαιαρχίας δὲ τῆς Τυρσηνῶν ὕδωρ τε ἐν θαλάσσῃ ζέον καὶ νῆσος δι' αὐτό ἐστι χειροποίητος, ὡς μηδὲ τοῦτο τὸ ὕδωρ ἀργὸν [εἶναι] ἀλλὰ σφισι λουτρὰ θερμά.

4. Τοῦ δὲ Ἀργοῦ καλουμένου πεδίου Μαντινεῦσιν 4
ὅρος ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ, σκηνῆς τε Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου καὶ κώμης ἐρείπια ἔχον Νεστάνης· πρὸς ταύτῃ γὰρ στρατοπεδεύσασθαι τῇ Νεστάνῃ Φίλιππον λέγουσι, καὶ τὴν πηγὴν αὐτόθι ὀνομάζουσιν ἔτι ἀπὸ ἐκείνου Φιλίππιον. ἀφίκετο δὲ ἐς Ἀρκαδίαν Φίλιππος οἰκειωσόμενός τε Ἀρκάδας καὶ ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ σφᾶς τοῦ ἄλλου διαστήσων. Φίλιππον δὲ βασιλέων μὲν τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ 5
612 ὅσοι Μακεδόσι γεγόνασιν ὕστερον, τούτων μὲν πείθοιτο ἄν τις μέγιστα αὐτὸν ἔργα ἐπιδείξασθαι, στρατηγὸν δὲ ἀγαθὸν οὐκ ἄν τις φρονῶν ὀρθὰ καλέσειεν αὐτόν, ὅς γε καὶ ὅρκους θεῶν κατεπάτησεν ἀεὶ καὶ σπονδὰς ἐπὶ παντὶ ἐψεύσατο, πίστιν τε ἠτίμασε μάλιστα ἀνθρώπων. καί οἱ 6
τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ μήνυμα ἀπήντησεν οὐκ ὀψέ, πρῶτα δὲ ὧν ἴσμεν. Φίλιππος μὲν οὐ πρόσω βιώσας ἓξ τε καὶ τεσσαράκοντα ἐτῶν τὸ μάντευμα ἐξετέλεσε τὸ ἐκ Δελφῶν, ὃ δὴ χρωμένῳ οἱ περὶ τοῦ Πέρσου γενέσθαι λέγουσιν,

Ἕστεπται μὲν ὁ ταῦρος, ἔχει τέλος, ἔστιν ὁ θύσων.

Τοῦτο μὲν δὴ οὐ μετὰ πολὺ ἐδήλωσεν οὐκ ἐς τὸν Μῆδον, ἀλλὰ ἐς αὐτὸν ἔχον Φίλιππον· 5. Ἐπὶ δὲ Φιλίππῳ τελευ- 7
τήσαντι Φιλίππου παῖδα νήπιον, γεγονότα δὲ ἐκ Κλεοπάτρας ἀδελφιδῆς Ἀττάλου, τοῦτον τὸν παῖδα ὁμοῦ τῇ μητρὶ Ὀλυμπιὰς ἐπὶ σκεύους χαλκοῦ πυρὸς ἐπιβεβλημένου διέφθειρεν ἔλκουσα· χρόνῳ δὲ ὕστερον καὶ Ἀριδαῖον ἀπέκτεινεν. ἔμελλε δὲ ἄρα ὁ δαίμων καὶ τὸ γένος τὸ Κασσάνδρου κακῶς ἐξαμήσειν· Κασσάνδρῳ δὲ οἱ παῖδες ἐκ Θεσσαλονίκης γεγόνασι τῆς Φιλίππου, Θεσσαλονίκῃ δὲ ἦσαν καὶ Ἀριδαίῳ μητέρες Θεσσαλαί. τὰ δὲ ἐς Ἀλέξανδρον καὶ τοῖς πᾶσιν ὁμοίως δῆλά ἐστιν [Ἀλεξάνδρου 8
θάνατος]. Εἰ δὲ τοῦ ἐς Γλαῦκον τὸν Σπαρτιάτην ἐποιήσατο ὁ Φίλιππος λόγου καὶ τὸ ἔπος ἐφ' ἑκάστου τῶν ἔργων ἀνεμίμνησκεν αὐτόν,

Ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀρείων,
οὐκ ἂν οὕτω δίχα λόγου δοκεῖ μοι θεῶν τις Ἀλεξάνδρου
τε ὁμοῦ τὸν βίον καὶ ἀκμὴν τὴν Μακεδόνων σβέσαι. τόδε
μὲν ἡμῖν ἐγένετο ἐπεισόδιον τῷ λόγῳ.

VIII. Μετὰ δὲ τὰ ἐρείπια τῆς Νεστάνης ἱερὸν Δήμη- 613
τρός ἐστιν ἅγιον, καὶ αὐτῇ καὶ ἑορτὴν ἀνὰ πᾶν ἔτος ἄγουσιν οἱ Μαντινεῖς. καὶ κατὰ τὴν Νεστάνην ὑπόκειται μάλιστα μοῖρα μὲν καὶ αὐτὴ τοῦ πεδίου τοῦ Ἀργοῦ, Χοροὶ δὲ ὀνομάζεται Μαιρᾶς. τοῦ πεδίου δέ ἐστιν ἡ διέξοδος τοῦ Ἀργοῦ σταδίων δέκα. 2. ὑπερβὰς δὲ οὐ πολὺ ἐς ἕτερον καταβήσῃ πεδίον· ἐν τούτῳ δὲ παρὰ τὴν λεωφόρον ἐστὶν
2 Ἄρνη καλουμένη κρήνη. λέγεται δὲ καὶ τοιάδε ὑπὸ Ἀρκάδων, Ῥέα ἡνίκα Ποσειδῶνα ἔτεκε, τὸν μὲν ἐς ποίμνην καταθέσθαι δίαιταν ἐνταῦθα ἔξοντα μετὰ τῶν ἀρνῶν, ἐπὶ τούτῳ δὲ ὀνομασθῆναι καὶ τὴν πηγήν, ὅτι περὶ αὐτὴν ἐποιμαίνοντο οἱ ἄρνες· φάναι δὲ αὐτὴν πρὸς τὸν Κρόνον τεκεῖν ἵππον, καί οἱ πῶλον ἵππου καταπιεῖν ἀντὶ τοῦ παιδὸς δοῦναι, καθὰ καὶ ὕστερον ἀντὶ τοῦ Διὸς λίθον
3 ἔδωκεν αὐτῷ κατειλημένον σπαργάνοις. Τούτοις Ἑλλήνων ἐγὼ τοῖς λόγοις ἀρχόμενος μὲν τῆς συγγραφῆς εὐηθίας ἔνεμον πλέον, ἐς δὲ τὰ Ἀρκάδων προελήλυθὼς πρόνοιαν περὶ αὐτῶν τοιάνδε ἐλάμβανον· Ἑλλήνων τοὺς νομιζομένους σοφοὺς δι' αἰνιγμάτων πάλαι καὶ οὐκ ἐκ τοῦ εὐθέος λέγειν τοὺς λόγους, καὶ τὰ εἰρημένα οὖν ἐς τὸν Κρόνον σοφίαν εἶναί τινα εἴκαζον Ἑλλήνων. τῶν μὲν δὴ ἐς τὸ θεῖον ἡκόντων τοῖς εἰρημένοις χρησόμεθα.
4 3. Μαντινέων δὲ ἡ πόλις σταδίους μάλιστά που δώδεκά ἐστιν ἀπωτέρω τῆς πηγῆς ταύτης. Μαντινεὺς μὲν οὖν ὁ Λυκάονος ἑτέρωθι φαίνεται οἰκίσας τὴν πόλιν, ἣν ὀνομάζουσι καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι οἱ Ἀρκάδες· ἐκεῖθεν δὲ Ἀντινόη Κηφέως τοῦ Ἀλέου θυγάτηρ κατὰ μάντευμα ἀναστήσασα τοὺς ἀνθρώπους ἦγαγεν ἐς τοῦτο τὸ χωρίον,

ὄφιν, ὁποῖον, οὐ μνημονεύουσιν, ἡγεμόνα ποιησαμένη τῆς ὁδοῦ· καὶ διὰ τοῦτο ὁ παρὰ τὴν πόλιν ῥέων τὴν νῦν ποταμὸς Ὄφις ὄνομα ἔσχηκεν. εἰ δὲ Ὁμήρου χρὴ τεκμαι- 5
ρόμενον τοῖς ἔπεσι συμβαλέσθαι γνώμην, τὸν ὄφιν τοῦ-
614 τον δράκοντα εἶναι πείθομαι. περὶ Φιλοκτήτου μὲν ἐν νεῶν καταλόγῳ ποιήσας ὡς ἀπολίποιεν αὐτὸν οἱ Ἕλληνες ἐν Λήμνῳ ταλαιπωροῦντα ὑπὸ τοῦ ἕλκους, ἐπίκλησιν οὐκ ἔθετο ὄφιν τῷ ὕδρῳ· τὸν δράκοντα δὲ ὃν ἐς τοὺς Τρῶας ἀφῆκεν ὁ ἀετός, ἐκάλεσεν ὄφιν. οὕτω τὸ εἰκὸς ἔχει καὶ τῇ Ἀντινόῃ τὸν ἡγεμόνα γενέσθαι δράκοντα.

4. Μαντινεῖς δὲ μάχην μὲν τὴν ἐν Λιπαιεῦσιν οὐκ 6
ἐμαχέσαντο πρὸς Λακεδαιμονίους μετὰ Ἀρκάδων τῶν ἄλλων, ἐν δὲ τῷ Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων πολέμῳ συνέστησαν ἐπὶ Λακεδαιμονίους μετὰ Ἠλείων, καὶ παραγενομένου συμμαχικοῦ σφίσιν ἐξ Ἀθηνῶν Λακεδαιμονίων ἐναντία ἐμαχέσαντο· μετέσχον δὲ καὶ τοῦ ἐς Σικελίαν στόλου κατὰ Ἀθηναίων φιλίαν. 5. Χρόνῳ δὲ ὕστερον 7
Λακεδαιμονίων στρατιὰ καὶ Ἀγησίπολις ὁ Παυσανίου βασιλεὺς ἐσέβαλον ἐς τὴν Μαντινικήν. ὡς δὲ ἐκράτησεν ὁ Ἀγησίπολις τῇ μάχῃ καὶ ἐς τὸ τεῖχος κατέκλεισε τοὺς Μαντινέας, εἶλεν οὐ μετὰ πολὺ τὴν πόλιν, οὐ πολιορκίᾳ κατὰ τὸ ἰσχυρόν, τὸν δὲ Ὄφιν ποταμὸν ἀποστρέψας σφίσιν ἐς τὸ τεῖχος ὠμῆς ᾠκοδομημένον τῆς πλίνθου. ἐς μὲν 8
δὴ μηχανημάτων ἐμβολὴν ἀσφάλειαν ἡ πλίνθος παρέχεται μᾶλλον ἢ ὁπόσα λίθου πεποιημένα ἐστίν· οἱ μὲν γὰρ κατάγνυνταί τε καὶ ἐκπηδῶσιν ἐκ τῶν ἁρμονιῶν, ἡ δὲ πλίνθος ἐκ μηχανημάτων μὲν οὐχ ὁμοίως πονεῖ, διαλύεται δὲ ὑπὸ τοῦ ὕδατος οὐχ ἧσσον ἢ ὑπὸ τοῦ ἡλίου κηρός. Τοῦτο οὐκ Ἀγησίπολις τὸ στρατήγημα ἐς τὸ τεῖχος τῶν 9
Μαντινέων ἐστὶν ὁ συνείς, ἀλλὰ πρότερον ἔτι Κίμωνι ἐξευρέθη τῷ Μιλτιάδου Βόγην πολιορκοῦντι ἄνδρα Μῆ-
615 δον καὶ ὅσοι Περσῶν Ἠιόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι εἶχον·

Ἀγησίπολις δὲ καθεστηκὸς καὶ ἀδόμενον ὑπὸ Ἑλλήνων ἐμιμήσατο. Ὡς δὲ εἶλε τὴν Μαντίνειαν, ὀλίγον μέν τι κατέλιπεν οἰκεῖσθαι, τὸ πλεῖστον δὲ ἐς ἔδαφος καταβαλὼν
10 αὐτῆς κατὰ κώμας τοὺς ἀνθρώπους διῴκισε. 6. Μαντινέας δὲ ἐκ τῶν κωμῶν κατάξειν ἐς τὴν πατρίδα ἔμελλον Θηβαῖοι μετὰ τὸ ἔργον τὸ ἐν Λεύκτροις. κατελθόντες δὲ οὐ τὰ πάντα ἐγένοντο δίκαιοι· περιληφθέντες δὲ ἐπικηρυκευόμενοι Λακεδαιμονίοις καὶ εἰρήνην ἰδίᾳ πρὸς αὐτοὺς ἄνευ τοῦ Ἀρκάδων κοινοῦ πράσσοντες, οὕτω διὰ τὸ δέος τῶν Θηβαίων ἐς τὴν Λακεδαιμονίων συμμαχίαν μετεβάλοντο ἐκ τοῦ φανεροῦ, καὶ τῆς Μαντινικῆς πρὸς Ἐπαμεινώνδαν καὶ Θηβαίους μάχης Λακεδαιμονίων γινομένης ὁμοῦ τοῖς Λακεδαμμονίοις ἐτάξαντο οἱ Μαντινεῖς.
11 τούτων δὲ ὕστερον διαφορὰ ἐγένετο Μαντινεῦσιν ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ ἀπ' αὐτῶν μετέστησαν ἐς τὸ Ἀχαϊκόν. καὶ Ἄγιν τὸν Εὐδαμίδου βασιλεύοντα ἐν Σπάρτῃ νικῶσιν ἀμύνοντες τῇ σφετέρᾳ, νικῶσι δὲ προσλαβόντες Ἀχαιῶν στρατιὰν καὶ Ἄρατον ἡγεμόνα ἐπ' αὐτῇ. Μετέσχον δὲ καὶ πρὸς Κλεομένην τοῦ ἔργου τοῖς Ἀχαιοῖς, καὶ συγκαθεῖλον Λακεδαιμονίων τὴν ἰσχύν. Ἀντιγόνου δὲ ἐν Μακεδονίᾳ Φίλιππον τὸν Περσέως πατέρα ἔτι παῖδα ἐπιτροπεύοντος καὶ Ἀχαιοῖς ἐς τὰ μάλιστα ὄντος ἐπιτηδείου, ἄλλα τε ἐς τιμὴν αὐτοῦ Μαντινεῦσιν ἐποιήθη,
12 καὶ ὄνομα τῇ πόλει μετέθεντο Ἀντιγόνειαν. Χρόνῳ δὲ ὕστερον Αὐγούστου πρὸς τῇ ἄκρᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ἀκτίου ναυμαχήσειν μέλλοντος Μαντινεῖς ἐμαχέσαντο ὁμοῦ Ῥωμαίοις, τὸ δὲ ἄλλο Ἀρκαδικὸν συνετάχθησαν Ἀντωνίῳ, κατ' ἄλλα μέν, ἐμοὶ δοκεῖν, οὐδέν, ὅτι δὲ ἐφρόνουν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ Αὐγούστου. Δέκα δὲ ὕστερον γενεαῖς ἐβασίλευσέ τε Ἀδριανός, καὶ ἀφελὼν Μαντινεῦσι τὸ ὄνομα τὸ ἐκ Μακεδονίας ἐπακτὸν ἀπέδωκεν αὖθις Μαντίνειαν καλεῖσθαί σφισι τὴν πόλιν.

616 IX. Ἔστι δὲ Μαντινεῦσι ναὸς διπλους μάλιστά που κατὰ μέσον τοίχῳ διειργόμενος· τοῦ ναοῦ δὲ τῇ μὲν ἄγαλμά ἐστιν Ἀσκληπιοῦ, τέχνη Ἀλκαμένους, τὸ δὲ ἕτερον Λητοῦς ἐστιν ἱερὸν καὶ τῶν παίδων· Πραξιτέλης δὲ τὰ ἀγάλματα εἰργάσατο τρίτῃ μετὰ Ἀλκαμένην ὕστερον γενεᾷ. τούτων πεποιημένα ἐστὶν ἐπὶ τῷ βάθρῳ Μοῦσα καὶ Μαρσύας αὐλῶν. Ἐνταῦθα ἀνὴρ ἐπείργασται στήλῃ Πολύβιος ὁ Λυκόρτα. καὶ τοῦ μὲν ἐπιμνησθησόμεθα καὶ 2
ἐν τοῖς ἔπειτα, Μαντινεῦσι δέ ἐστι καὶ ἄλλα ἱερά, τὸ μὲν Σωτῆρος Διός, τὸ δὲ Ἐπιδώτου καλουμένου· ἐπιδιδόναι γὰρ δὴ ἀγαθὰ αὐτὸν ἀνθρώποις. ἔστι δὲ καὶ Διοσκούρων καὶ ἑτέρωθι Δήμητρος καὶ Κόρης ἱερόν· πῦρ δὲ ἐνταῦθα καίουσι, ποιούμενοι φροντίδα μὴ λάθῃ σφίσιν ἀποσβεσθέν. Καὶ Ἥρας πρὸς τῷ θεάτρῳ ναὸν ἐθεασάμην· Πρα- 3
ξιτέλης δὲ τὰ ἀγάλματα αὐτήν τε καθημένην ἐν θρόνῳ καὶ παρεστώσας ἐποίησεν Ἀθηνᾶν καὶ Ἥβην παῖδα Ἥρας.
2. Πρὸς δὲ τῆς Ἥρας τῷ βωμῷ καὶ Ἀρκάδος τάφος τοῦ Καλλιστοῦς ἐστί. τὰ δὲ ὁστᾶ τοῦ Ἀρκάδος ἐπηγάγοντο ἐκ Μαινάλου χρησμοῦ σφίσιν ἐλθόντος ἐκ Δελφῶν·

Ἔστι δὲ Μαιναλίη δυσχείμερος, ἔνθα τε κεῖται 4
Ἀρκάς, ἀφ' οὗ δὴ πάντες ἐπίκλησιν καλέονται.
ἔνθα σ' ἐγὼ κέλομαι στείχειν, καὶ ἐΰφρονι θυμῷ
Ἀρκάδ' ἀειραμένους κατάγειν εἰς ἄστυ ἑραννόν,
οὗ τρίοδος καὶ τετράοδος καὶ πεντακέλευθος,
ἔνθα τε δὴ τέμενός τε θυηλάς τ' Ἀρκάδι τεύχειν.

τὸ δὲ χωρίον τοῦτο, ἔνθα ὁ τάφος ἐστὶ τοῦ Ἀρκάδος, καλοῦσιν Ἡλίου βωμούς. Τοῦ θεάτρου δὲ οὐ πόρρω μνή- 5
ματα προήκοντά ἐστιν ἐς δόξαν, τὸ μὲν Ἑστία καλουμένη κοινή, περιφερὲς σχῆμα ἔχουσα· Ἀντινόην δὲ αὐτόθι ἐλέγετο κεῖσθαι τὴν Κηφέως· τῷ δὲ στήλῃ τε ἐφέστηκε, καὶ ἀνὴρ ἱππεὺς ἐπειργασμένος ἐστὶν ἐπὶ τῇ στήλῃ, Γρύλος ὁ Ξενοφῶντος. 3. Τοῦ θεάτρου δὲ ὄπισθεν ναοῦ τε 6

Ἀφροδίτης ἐπίκλησιν Συμμαχίας ἐρείπια καὶ ἄγαλμα 617
ἐλείπετο· τὸ δὲ ἐπίγραμμα ἐπὶ τῷ βάθρῳ τὴν ἀναθεῖσαν
τὸ ἄγαλμα ἐδήλου θυγατέρα εἶναι Πασέου Νικίππην. τὸ
δὲ ἱερὸν κατεσκευάσαντο τοῦτο οἱ Μαντινεῖς ὑπόμνημα
ἐς τοὺς ἔπειτα τῆς ὁμοῦ Ῥωμαίοις ἐπ' Ἀκτίῳ ναυμαχίας.
Σέβουσι δὲ καὶ Ἀθηνᾶν Ἀλέαν, καὶ ἱερόν τε καὶ ἄγαλμα
7 Ἀθηνᾶς ἐστὶν Ἀλέας αὐτοῖς. 4. Ἐνομίσθη δὲ καὶ Ἀντίνους
σφίσιν εἶναι θεός· ναῶν δὲ ἐν Μαντινείᾳ νεώτατός ἐστιν
ὁ τοῦ Ἀντίνου ναός. οὗτος ἐσπουδάσθη περισσῶς δή τι
ὑπὸ βασιλέως Ἀδριανοῦ. ἐγὼ δὲ μετ' ἀνθρώπων μὲν ἔτι
αὐτὸν ὄντα οὐκ εἶδον, ἐν δὲ ἀγάλμασιν εἶδον καὶ ἐν γρα-
φαῖς. ἔχει μὲν δὴ γέρα καὶ ἑτέρωθι, καὶ ἐπὶ τῷ Νείλῳ πόλις
Αἰγυπτίων ἐστὶν ἐπώνυμος Ἀντίνου· τιμὰς δὲ ἐν Μαν-
τινείᾳ κατὰ τοιόνδε ἔσχηκε. γένος ἦν ὁ Ἀντίνους ἐκ (Βι-
θυνίου πόλεως) Βιθυνίας τῆς ὑπὲρ Σαγγαρίου ποταμοῦ·
οἱ δὲ Βιθυνιεῖς Ἀρκάδες τέ εἰσι καὶ Μαντινεῖς τὰ ἄνωθεν.
8 τούτων ἕνεκα ὁ βασιλεὺς κατεστήσατο αὐτῷ καὶ ἐν Μαν-
τινείᾳ τιμάς, καὶ τελετή τε κατὰ ἔτος ἕκαστον καὶ ἀγὼν
ἐστιν αὐτῷ διὰ ἔτους πέμπτου. οἶκος δέ ἐστιν ἐν τῷ γυμ-
νασίῳ Μαντινεῦσιν ἀγάλματα ἔχων Ἀντίνου καὶ ἐς ἄλλα
θέας ἄξιος, λίθων ἕνεκα οἷς κεκόσμηται, καὶ ἀπιδόντι ἐς
τὰς γραφάς· αἱ δὲ Ἀντίνου εἰσὶν αἱ πολλαί, Διονύσῳ
μάλιστα εἰκασμέναι. καὶ δὴ καὶ τῆς ἐν Κεραμεικῷ γρα-
φῆς, ἣ τὸ ἔργον ἔχει τὸ Ἀθηναίων ἐν Μαντινείᾳ, καὶ
9 ταύτης αὐτόθι ἐστὶ μίμημα. 5. Μαντινεῦσι δὲ ἐν τῇ
ἀγορᾷ γυναικός τε εἰκὼν χαλκῆ, καὶ Μαντινεῖς καλοῦσι
Διομένειαν Ἀρκάδος, καὶ ἡρῷόν ἐστι Ποδάρου· φασὶ δὲ
ἀποθανεῖν αὐτὸν ἐν τῇ πρὸς Ἐπαμεινώνδαν καὶ Θηβαί-
ους μάχῃ. γενεαῖς δὲ τρισὶν ἐμοῦ πρότερον μετέθεσαν
τοῦ τάφου τὸ ἐπίγραμμα ἐς ἄνδρα ἀπόγονον μὲν ἐκείνου
Ποδάρου καὶ ὁμώνυμον, γεγονότα δὲ καθ' ἡλικίαν ὡς
10 πολιτείας ἤδη Ῥωμαίων μετειληφέναι. Ποδάρην δ' ἐπ'

618 ἐμοῦ τὸν ἀρχαῖον ἐτίμων οἱ Μαντινεῖς λέγοντες ὡς ἄρι-
στος μὲν καὶ αὐτῶν καὶ τῶν συμμάχων γένοιτο ἐν τῇ
μάχῃ Γρύλος ὁ Ξενοφῶντος, ἐπὶ δὲ τῷ Γρύλῳ Κηφισό-
δωρος Μαραθώνιος, οὗτος δὲ τηνικαῦτα Ἀθηναίοις
ἐτύγχανεν ἱππαρχῶν, τρίτα δὲ ἀνδραγαθίας Ποδάρῃ
νέμουσιν.

X. Ἐς Ἀρκαδίαν δὲ τὴν ἄλλην εἰσὶν ἐκ Μαντινείας
ὁδοί· ὁπόσα δὲ ἐφ' ἑκάστης αὐτῶν μάλιστα ἦν θέας ἄξια,
ἐπέξειμι καὶ ταῦτα. ἰόντι ἐς Τεγέαν ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ
τῆς λεωφόρου παρὰ τοῖς Μαντινέων τείχεσι χωρίον ἐς
τῶν ἵππων τὸν δρόμον, καὶ οὐ πόρρω τούτου στάδιον,
ἔνθα ἐπὶ τῷ Ἀντίνῳ τὸν ἀγῶνα τιθέασιν. 2. Ὑπὲρ δὲ τοῦ
σταδίου τὸ ὄρος ἐστὶ τὸ Ἀλήσιον, διὰ τὴν ἄλην, ὥς φασι,
καλούμενον τὴν Ῥέας, καὶ Δήμητρος ἄλσος ἐν τῷ ὄρει.
παρὰ δὲ τοῦ ὄρους τὰ ἔσχατα τοῦ Ποσειδῶνός ἐστι τοῦ 2
Ἱππίου τὸ ἱερόν, οὐ πρόσω σταδίου Μαντινείας. τὰ δὲ
ἐς τὸ ἱερὸν τοῦτο ἐγώ τε ἀκοὴν γράφω καὶ ὅσοι μνήμην
ἄλλοι περὶ αὐτοῦ πεποίηνται. τὸ μὲν δὴ ἱερὸν τὸ ἐφ'
ἡμῶν ᾠκοδομήσατο Ἀδριανὸς βασιλεύς, ἐπιστήσας τοῖς
ἐργαζομένοις ἐπόπτας ἄνδρας, ὡς μήτε ἐνίδοι τις ἐς τὸ
ἱερὸν τὸ ἀρχαῖον μήτε τῶν ἐρειπίων τι αὐτοῦ μετακι-
νοῖτο· πέριξ δὲ ἐκέλευε τὸν ναὸν σφᾶς οἰκοδομεῖσθαι
τὸν καινόν. τὰ δὲ ἐξ ἀρχῆς τῷ Ποσειδῶνι τὸ ἱερὸν τοῦτο
Ἀγαμήδης λέγονται καὶ Τροφώνιος ποιῆσαι, δρυῶν ξύλα
ἐργασάμενοι καὶ ἁρμόσαντες πρὸς ἄλληλα. ἐσόδου δὲ ἐς 3
αὐτὸ εἴργοντες ἀνθρώπους ἔρυμα μὲν πρὸ τῆς ἐσόδου
προεβάλοντο οὐδέν, μίτον δὲ διατείνουσιν ἐρεοῦν, τάχα
μέν που τοῖς τότε ἄγουσι τὰ θεῖα ἐν τιμῇ δεῖμα καὶ τοῦτο
ἔσεσθαι νομίζοντες, τάχα δ' ἄν τι μετείη καὶ ἰσχύος τῷ
μίτῳ. Φαίνεται δὲ καὶ Αἴπυτος ὁ Ἱππόθου μήτε πηδήσας
619 ὑπὲρ τὸν μίτον μήτε ὑποδύς, διακόψας δὲ αὐτὸν ἐσελθὼν
ἐς τὸ ἱερόν· καὶ ποιήσας οὐχ ὅσια ἐτυφλώθη τε ἐμπεσόν-

τος ἐς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῷ τοῦ κύματος, καὶ αὐτίκα
4 ἐπιλαμβάνει τὸ χρεὼν αὐτόν. 3. Θαλάσσης δὲ ἀναφαίνεσθαι κῦμα ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ λόγος ἐστὶν ἀρχαῖος· ἐοικότα δὲ καὶ Ἀθηναῖοι λέγουσιν ἐς τὸ κῦμα τὸ ἐν ἀκροπόλει, καὶ Καρῶν οἱ Μύλασα ἔχοντες ἐς τοῦ θεοῦ τὸ ἱερὸν ὃν φωνῇ τῇ ἐπιχωρίᾳ καλοῦσιν Ὀσογῶα. Ἀθηναίοις μὲν δὴ σταδίους μάλιστα εἴκοσιν ἀφέστηκε τῆς πόλεως ἡ πρὸς Φαλήρῳ θάλασσα· ὡσαύτως δὲ καὶ Μυλασεῦσιν ἐπίνειον σταδίους ὀγδοήκοντα ἀπέχον ἐστὶν ἀπὸ τῆς πόλεως· Μαντινεῦσι δὲ ἐκ μακροτάτων τε ἡ θάλασσα ἄνεισι καὶ ἐκφανέστατα δὴ κατὰ τοῦ θεοῦ γνώμην.
5 4. Πέραν δὲ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος τρόπαιόν ἐστι λίθου πεποιημένον ἀπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Ἄγιδος. λέγεται δὲ καὶ ὁ τρόπος τῆς μάχης. τὸ μὲν δεξιὸν εἶχον οἱ Μαντινεῖς αὐτοί, στρατιάν τε ἀπὸ πάσης ἡλικίας καὶ στρατηγὸν παρεχόμενοι Ποδάρην, ἀπόγονον τρίτον Ποδάρου τοῦ Θηβαίοις ἐναντία ἀγωνισαμένου. παρῆν δέ σφισι καὶ μάντις Ἠλεῖος Θρασύβουλος Αἰνέου τῶν Ἰαμιδῶν· οὗτος ὁ ἀνὴρ νίκην τε τοῖς Μαντινεῦσι προηγό-
6 ρευσε, καὶ αὐτός σφισι τοῦ ἔργου μετέσχεν. ἐπὶ δὲ τῷ εὐωνύμῳ πᾶν τὸ ἄλλο Ἀρκαδικὸν ἐτάσσοντο· ἄρχοντες δὲ κατὰ πόλεις τε ἦσαν καὶ Μεγαλοπολιτῶν Λυδιάδης καὶ Λεωκύδης. Ἀράτῳ δὲ ἐπετέτραπτο καὶ Σικυωνίοις τε καὶ Ἀχαιοῖς τὸ μέσον. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἄγις ἐπεξέτειναν τὴν φάλαγγα, ὡς τῶν ἐναντίων τῷ στρατεύματι ἀντιπαρήκοιεν· τὸ μέσον δὲ Ἄγις καὶ οἱ περὶ τὸν βασιλέα
7 εἶχον. Ἄρατος δὲ ἀπὸ συγκειμένου πρὸς τοὺς Ἀρκάδας ὑπέφευγεν αὐτός τε καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς οἷα δὴ τῶν Λακεδαιμονίων σφίσιν ἐγκειμένων· ὑποφεύγοντες δὲ ἅμα τὸ σύνταγμα σφῶν ἠρέμα ἐποίουν μηνοειδές. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἄγις νίκην τε ἤλπιζον, καὶ τοῖς περὶ τὸν Ἄρατον ἐνέκειντο ἀθρόοι μᾶλλον· ἐπηκολούθουν δέ

σφισι καὶ οἱ ἀπὸ τῶν κεράτων, Ἄρατον καὶ τὴν σὺν αὐτῷ στρατιὰν τρέψασθαι μέγα ἀγώνισμα ἡγούμενοι. Ἔλαθόν 8
τε δὴ κατὰ νώτου γενόμενοί σφισιν οἱ Ἀρκάδες, καὶ οἱ
620 Λακεδαιμόνιοι κυκλωθέντες τῆς τε ἄλλης στρατιᾶς τὸ πολὺ ἀποβάλλουσι, καὶ βασιλεὺς ἔπεσεν Ἄγις Εὐδαμίδου. Φανῆναι δὲ καὶ τὸν Ποσειδῶνα ἀμύνοντά σφισιν ἔφασαν οἱ Μαντινεῖς, καὶ τοῦδε ἕνεκα τρόπαιον ἐποιήσαντο ἀνάθημα τῷ Ποσειδῶνι. Πολέμῳ δὲ καὶ ἀνθρώ- 9
πων φόνοις παρεῖναι θεοὺς ἐποίησαν μὲν ὅσοις τὰ ἡρώων ἐμέλησεν ἐν Ἰλίῳ παθήματα, ᾄδεται δὲ ὑπὸ Ἀθηναίων ὡς θεοί σφισιν ἐν Μαραθῶνι καὶ ἐν Σαλαμῖνι τοῦ ἔργου μετάσχοιεν· ἐκδηλότατα δὲ ὁ Γαλατῶν στρατὸς ἀπώλετο ἐν Δελφοῖς ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἐναργῶς ὑπὸ δαιμόνων. οὕτω καὶ Μαντινεῦσιν ἔπεται οὐκ ἄνευ τοῦ Ποσειδῶνος τὸ κράτος γενέσθαι σφίσι. Λεωκύδους δὲ τοῦ Μεγαλο- 10
πολιτῶν ὁμοῦ Λυδιάδῃ στρατηγήσαντος πρόγονον ἔνατον Ἀρκεσίλαον οἰκοῦντα ἐν Λυκοσούρᾳ λέγουσιν οἱ Ἀρκάδες ὡς ἴδοι τὴν ἱερὰν τῆς καλουμένης Δεσποίνης ἔλαφον πεπονηκυῖαν ὑπὸ γήρως· τῇ δὲ ἐλάφῳ ταύτῃ ψάλιόν τε εἶναι περὶ τὸν τράχηλον, καὶ γράμματα ἐπὶ τῷ ψαλίῳ,

Νεβρὸς ἐὼν ἑάλων, ὅτ' ἐς Ἴλιον ἦν Ἀγαπήνωρ.

Οὗτος μὲν δὴ ἐπιδείκνυσιν ὁ λόγος ἔλαφον εἶναι πολλῷ καὶ ἐλέφαντος μακροβιώτερον θηρίον.

XI. Μετὰ δὲ τὸ ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος χωρίον ὑποδέξεταί σε δρυῶν πλῆρες, καλούμενον Πέλαγος· καὶ ἐκ Μαντινείας ἡ ἐς Τεγέαν ὁδὸς φέρει διὰ τῶν δρυῶν. Μαντινεῦσι δὲ ὅροι πρὸς Τεγεάτας εἰσὶν ὁ περιφερὴς ἐν τῇ λεωφόρῳ βωμός. 2. Εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἐς ἀριστερὰν ἐκτραπῆναι θελήσειας, σταδίους τε ἥξεις μάλιστά που πέντε καὶ ἐπὶ τῶν Πελίου θυγατέρων ἀφίξῃ τοὺς τάφους. ταύτας φασὶν οἱ Μαντινεῖς μετοικῆσαι ἐπὶ σφᾶς τὰ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πατρὸς ὀνείδη φευγούσας. Ὡς γὰρ 2

δὴ ἀφίκετο ἡ Μήδεια ἐς Ἰωλκόν, αὐτίκα ἐπεβούλευε τῷ Πελίᾳ, τῷ ἔργῳ μὲν συμπράσσουσα τῷ Ἰάσονι, τῷ λόγῳ δὲ ἀπεχθανομένη. ἐπαγγέλλεται τοῦ Πελίου ταῖς θυγατράσιν ὡς τὸν πατέρα αὐταῖς, ἢν ἐθέλωσιν, ἀποφανοῖ νέον ἀντὶ γέροντος παλαιοῦ. κατασφάξασα δὲ ὅτῳ δὴ τρόπῳ 621
κριὸν τὰ κρέα ὁμοῦ φαρμάκοις ἐν λέβητι ἥψησεν, οἷς ἐκ τοῦ λέβητος τὸν κριὸν τὸν ἑψόμενον ἄρνα ἐξήγαγε ζῶντα.
3 Παραλαμβάνει τε δὴ τὸν Πελίαν κατακόψασα ἑψῆσαι, καὶ αὐτὸν ἐκομίσαντο αἱ θυγατέρες οὐδὲ ἐς ταφὴν ἔτι ἐπιτήδειον. τοῦτο ἠνάγκασε τὰς γυναῖκας ἐς Ἀρκαδίαν μετοικῆσαι, καὶ ἀποθανούσαις τὰ μνήματα ἐχώσθη σφίσιν αὐτοῦ· ὀνόματα δὲ αὐταῖς ποιητὴς μὲν ἔθετο οὐδείς, ὅσα γε ἐπελεξάμεθα ἡμεῖς, Μίκων δὲ ὁ ζωγράφος Ἀστερόπειάν τε εἶναι καὶ Ἀντινόην ἐπὶ ταῖς εἰκόσιν αὐτῶν ἐπέγραψεν.

4 3. Χωρίον δὲ ὀνομαζόμενον Φοίζων περὶ εἴκοσί που σταδίους τῶν τάφων ἐστὶν ἀπωτέρω τούτων· ** δὲ Φοίζων μνῆμά ἐστι λίθου περιεχόμενον κρηπῖδι, ἀνέχον δὲ οὐ πολὺ ὑπὲρ τῆς γῆς. κατὰ τοῦτο ἥ τε ὁδὸς μάλιστα στενὴ γίνεται, καὶ τὸ μνῆμα Ἀρηϊθόου λέγουσιν εἶναι Κορυ-
5 νήτου διὰ τὸ ὅπλον ἐπονομασθέντος. Κατὰ δὲ τὴν ἐς Παλλάντιον ἐκ Μαντινείας ἄγουσαν προελθόντι ὡς τριάκοντά που σταδίους, παρήκει κατὰ τοῦτο ἐς τὴν λεωφόρον ὁ τοῦ Πελάγους καλουμένου δρυμός, καὶ τὰ ἱππικὰ τὸ Ἀθηναίων τε καὶ Μαντινέων ἐνταῦθα ἐμαχέσαντο ἐναντία τῆς Βοιωτίας ἵππου. 4. Ἐπαμεινώνδαν δὲ ἀποθανεῖν Μαντινεῖς μὲν ὑπὸ Μαχαιρίωνος Μαντινέως φασὶν ἀνδρός· ὡσαύτως δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι Σπαρτιάτην λέγουσιν εἶναι τὸν ἀποκτείναντα Ἐπαμεινώνδαν, τίθεν-
6 ται δὲ Μαχαιρίωνα ὄνομα καὶ οὗτοι τῷ ἀνδρί. Ὁ δὲ Ἀθηναίων ἔχει λόγος, ὁμολογοῦσι δὲ αὐτῷ καὶ Θηβαῖοι, τρωθῆναι τὸν Ἐπαμεινώνδαν ὑπὸ Γρύλου· παραπλήσια 622

δέ σφισίν ἐστι καὶ τὰ ἐν τῇ γραφῇ τῇ τὸ ἔργον ἐχούσῃ τὸ ἐν Μαντινείᾳ. φαίνονται δὲ οἱ Μαντινεῖς Γρύλον μὲν δημοσίᾳ τε θάψαντες, καὶ ἔνθα ἔπεσεν ἀναθέντες εἰκόνα ἐπὶ στήλης ὡς ἀνδρὸς ἀρίστου τῶν συμμάχων· Μαχαιρίωνα δὲ λόγῳ μὲν καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι λέγουσιν, ἔργῳ δὲ οὔτε ἐν Σπάρτῃ Μαχαιρίων ἐστὶν οὐδείς, οὐ μὴν οὐδὲ παρὰ Μαντινεῦσιν, ὅτῳ γεγόνασιν ὡς ἀνδρὶ ἀγαθῷ τιμαί. Ὡς δὲ ἐτέτρωτο ὁ Ἐπαμεινώνδας, 7
ἐκκομίζουσιν ἔτι ζῶντα ἐκ τῆς παρατάξεως αὐτόν. ὁ δὲ τέως μὲν τὴν χεῖρα ἔχων ἐπὶ τῷ τραύματι ἐταλαιπώρει καὶ ἐς τοὺς μαχομένους ἀφέωρα, ὁπόθεν δὲ ἀπέβλεπεν ἐς αὐτοὺς ὠνόμαζον Σκοπὴν οἱ ἔπειτα, λαβόντος δὲ ἴσον τοῦ ἀγῶνος πέρας, οὕτω τὴν χεῖρα ἀπέσχεν ἀπὸ τοῦ τραύματος, καὶ αὐτὸν ἀφέντα τὴν ψυχὴν ἔθαψαν ἔνθα σφίσιν ἐγένετο ἡ συμβολή. 5. Τῷ τάφῳ δὲ κίων τε ἐφε- 8
στηκε καὶ ἀσπὶς ἐπ' αὐτῷ δράκοντα ἔχουσα ἐπειργασμένον. ὁ μὲν δὴ δράκων ἐθέλει σημαίνειν γένους τῶν Σπαρτῶν καλουμένων εἶναι τὸν Ἐπαμεινώνδαν. στῆλαι δέ εἰσιν ἐπὶ τῷ μνήματι, ἡ μὲν ἀρχαία καὶ ἐπίγραμμα ἔχουσα Βοιώτιον, τὴν δὲ αὐτήν τε ἀνέθηκεν Ἀδριανὸς βασιλεὺς καὶ ἐποίησε τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐπ' αὐτῇ. τὸν δὲ 9
Ἐπαμεινώνδαν τῶν παρ' Ἕλλησι στρατηγίας ἕνεκα εὐδοκιμησάντων μάλιστα ἐπαινέσαι τις ἄν, ἢ ὕστερόν γε οὐδενὸς ποιήσαιτο. Λακεδαιμονίων μὲν γὰρ καὶ Ἀθηναίων τοῖς ἡγεμόσι πόλεών τε ἀξίωμα ὑπῆρχεν ἐκ παλαιοῦ καὶ οἱ στρατιῶται φρονήματος τὸ ἴσον ἔχοντες· Θηβαίους δὲ Ἐπαμεινώνδας ἀθύμους τὰς γνώμας καὶ ἄλλων ἀκούειν εἰωθότας ἀπέφηνεν ἐν οὐ πολλῷ πρωτεύοντας.

6. Ἐγεγόνει δὲ τῷ Ἐπαμεινώνδᾳ μαντεία πρότερον 10
ἔτι ἐκ Δελφῶν πέλαγος αὐτὸν φυλάσσεσθαι. καὶ ὁ μὲν τριήρους τε μὴ ἐπιβῆναι μηδὲ ἐπὶ νεὼς φορτίδος πλεῦσαι
623 δεῖμα εἶχε· τῷ δὲ ἄρα Πέλαγος δρυμὸν καὶ οὐ θάλασσαν

προέλεγεν ὁ δαίμων. χωρία δὲ τὰ ὁμώνυμα καὶ Ἀννίβαν ὕστερον τὸν Καρχηδόνιον καὶ πρότερον ἔτι Ἀθηναίους
11 ἠπάτησεν. Ἀννίβᾳ γὰρ χρησμὸς ἀφίκετο παρὰ Ἄμμωνος ὡς ἀποθανὼν γῇ καλυφθήσεται τῇ Λιβύσσῃ. ὁ μὲν δὴ ἤλπιζεν ἀρχήν τε τὴν Ῥωμαίων καθαιρήσειν καὶ οἴκαδε ἐς τὴν Λιβύην ἐπανελθὼν τελευτήσειν γήρᾳ τὸν βίον. Φλαμινίου δὲ τοῦ Ῥωμαίου ποιουμένου σπουδὴν ἐλεῖν ζῶντα αὐτόν, ἀφικόμενος παρὰ Προυσίαν ἱκέτης καὶ ἀπωσθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἀνεπήδα τε ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ γυμνωθέντος τοῦ ξίφους τιτρώσκεται τὸν δάκτυλον. προελθόντι δέ οἱ στάδια οὐ πολλὰ πυρετός τε ἀπὸ τοῦ τραύματος καὶ ἡ τελευτὴ τριταίῳ συνέβη· τὸ δὲ χωρίον ἔνθα
12 ἀπέθανε καλοῦσιν οἱ Νικομηδεῖς Λίβυσσαν. Ἀθηναίοις δὲ μάντευμα ἐκ Δωδώνης Σικελίαν ἦλθεν οἰκίζειν· ἡ δὲ οὐ πόρρω τῆς πόλεως ἡ Σικελία λόφος ἐστὶν οὐ μέγας. οἱ δὲ οὐ συμφρονήσαντες τὸ εἰρημένον ἔς τε ὑπερορίους στρατείας προήχθησαν καὶ ἐς τὸν Συρακοσίων πόλεμον. ἔχοι δ' ἄν τις καὶ πλέονα τοῖς εἰρημένοις ἐοικότα ἄλλα ἐξευρεῖν.

XII. Τοῦ τάφου δὲ τοῦ Ἐπαμεινώνδα μάλιστά που σταδίου μῆκος Διὸς ἀφέστηκεν ἱερὸν ἐπίκλησιν Χάρμωνος. Ἀρκάδων δὲ ἐν τοῖς δρυμοῖς εἰσὶν αἱ δρῦς διάφοροι, καὶ τὰς μὲν πλατυφύλλους αὐτῶν, τὰς δὲ φηγοὺς καλοῦσιν· αἱ τρίται δὲ ἀραιὸν τὸν φλοιὸν καὶ οὕτω δή τι παρέχονται κοῦφον, ὥστε ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἐν θαλάσσῃ ποιοῦνται σημεῖα ἀγκύραις καὶ δικτύοις· ταύτης τῆς δρυὸς τὸν φλοιὸν ἄλλοι τε Ἰώνων καὶ Ἑρμησιάναξ ὁ τὰ ἐλεγεῖα ποι- 624
ήσας φελλὸν ὀνομάζουσιν.

2 Ἐς Μεθύδριον δὲ πόλιν μὲν οὐκέτι, κώμην δὲ ἐς τὸ Μεγαλοπολιτικὸν συντελοῦσαν, ἐς τοῦτό ἐστι τὸ Μεθύδριον ἐκ Μαντινείας ὁδός. 2. προελθόντι δὲ σταδίους τριάκοντα πεδίον τε ὀνομαζόμενον Ἀλκιμέδων καὶ ὑπὲρ

τοῦ πεδίου τὸ ὄρος ἐστὶν ἡ Ὀστρακίνα, ἐν δὲ αὐτῷ σπήλαιον, ἔνθα ᾤκησεν Ἀλκιμέδων, ἀνὴρ τῶν καλουμένων ἡρώων. τούτου τοῦ Ἀλκιμέδοντος θυγατρὶ συγγενέσθαι 3
Φιαλοῖ, ὡς Φιγαλεῖς λέγουσιν, Ἡρακλέα. ὡς δὲ ᾔσθετο αὐτὴν ὁ Ἀλκιμέδων τεκοῦσαν, ἐκτίθησιν ἀπολουμένην ἐς τὸ ὄρος, σὺν δὲ αὐτῇ καὶ τὸν παῖδα ὃν ἔτεκε· καλοῦσι δὲ Αἰχμαγόραν αὐτὸν οἱ Ἀρκάδες. ἀνακλαίοντος δὲ ὡς ἐξέκειτο τοῦ παιδός, κίσσα ἡ ὄρνις ἐπήκουέ τε ὀδυρομένου καὶ ἀπεμιμεῖτο τὰ κλαύματα· καί πως ὁ Ἡρακλῆς 4
ἐρχόμενος τὴν ὁδὸν ταύτην ἐπήκουσε τῆς κίσσης, καί, ἐνόμισε γὰρ παιδὸς εἶναι καὶ οὐκ ὄρνιθος τὸν κλαυθμόν, ἐτράπετο εὐθὺ τῆς φωνῆς· γνωρίσας δὲ αὐτήν τε ἔλυσεν ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ τὸν παῖδα ἀνεσώσατο. ἐξ ἐκείνου δὲ ἡ πλησίον πηγὴ Κίσσα ἀπὸ τῆς ὄρνιθος ὀνομάζεται. 3. Τεσσαράκοντα δὲ ἀπὸ τῆς πηγῆς στάδια ἀφέστηκε Πετροσάκα καλούμενον χωρίον· Μεγαλοπολιτῶν δὲ καὶ Μαντινέων ὅρος ἐστὶν ἡ Πετροσάκα.

Ἐπὶ δὲ ὁδοῖς ταῖς κατειλεγμέναις δύο ἐς Ὀρχομενόν 5
εἰσιν ἄλλαι, καὶ τῇ μέν ἐστι καλούμενον Λάδα στάδιον, ἐς ὃ ἐποιεῖτο Λάδας μελέτην δρόμου, καὶ παρ' αὐτὸ ἱερὸν Ἀρτέμιδος, καὶ ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ γῆς χῶμα ὑψηλόν· Πηνελόπης δὲ εἶναι τάφον φασίν, οὐχ ὁμολογοῦντες τὰ ἐς αὐτὴν ποιήσει τῇ Θεσπρωτίδι ὀνομαζομένῃ. Ἐν ταύτῃ 6
μέν γέ ἐστι τῇ ποιήσει ἐπανήκοντι ἐκ Τροίας Ὀδυσσεῖ τεκεῖν τὴν Πηνελόπην Πτολιπόρθην παῖδα· Μαντινέων δὲ ὁ ἐς αὐτὴν λόγος Πηνελόπην φησὶν ὑπὸ Ὀδυσσέως καταγνωσθεῖσαν ὡς ἐπισπαστοὺς ἐσαγάγοιτο ἐς τὸν οἶκον, καὶ ἀποπεμφθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ, τὸ μὲν παραυτίκα ἐς Λακεδαίμονα ἀπελθεῖν, χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐκ τῆς Σπάρτης ἐς Μαντίνειαν μετοικῆσαι, καί οἱ τοῦ βίου τὴν τελευτὴν ἐνταῦθα συμβῆναι. 4. Τοῦ τάφου δὲ ἔχεται τού- 7
τοῦ πεδίου οὐ μέγα, καὶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῷ πεδίῳ, τὰ

ἐρείπια ἔτι Μαντινείας ἔχον τῆς ἀρχαίας· καλεῖται δὲ τὸ χωρίον τοῦτο ἐφ' ἡμῶν Πτόλις. κατὰ δὲ τὸ πρὸς ἄρκτον αὐτῆς προελθόντι ὁδὸν οὐ μακρὰν Ἀλαλκομενείας ἐστὶ πηγή. τῆς Πτόλεως δὲ μετὰ σταδίους τριάκοντα κώμης τε ἐρείπια καλουμένης Μαιρᾶς, εἰ δὴ ἐνταῦθα καὶ μὴ ἐν τῇ Τεγεατῶν ἐτάφη· Τεγεάταις γὰρ τοῦ λόγου τὸ εἰκὸς καὶ οὐ Μαντινεῦσιν ἕπεται, Μαιρὰν τὴν Ἄτλαντος παρὰ σφίσι ταφῆναι. τάχα δ' ἂν καὶ ἀπόγονος τῆς Ἄτλαντος Μαιρᾶς ἑτέρα Μαιρὰ ἀφίκοιτο ἐς τὴν Μαντινικήν.

8 5. Λείπεται δὲ ἔτι τῶν ὁδῶν ἡ ἐς Ὀρχομενόν, καθ' ἥντινα Ἀγχισία τε ὄρος καὶ Ἀγχίσου μνῆμά ἐστιν ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῖς ποσίν. ὡς γὰρ δὴ ἐκομίζετο ἐς Σικελίαν ὁ Αἰνείας, ἔσχε ταῖς ναυσὶν ἐς τὴν Λακωνικήν, καὶ πόλεών τε Ἀφροδισιάδος καὶ Ἥτιδος ἐγένετο οἰκιστής, καὶ τὸν πατέρα Ἀγχίσην κατὰ πρόφασιν δή τινα παραγενόμενον ἐς τοῦτο τὸ χωρίον καὶ αὐτόθι τοῦ βίου τῇ τελευτῇ χρησάμενον ἔθαψεν ἐνταῦθα· καὶ τὸ ὄρος τοῦτο ἀπὸ τοῦ
9 Ἀγχίσου καλοῦσιν Ἀγχισίαν. τούτου δὲ συντελοῦσιν ἐς πίστιν Αἰολέων οἱ Ἴλιον ἐφ' ἡμῶν ἔχοντες, οὐδαμοῦ τῆς σφετέρας ἀποφαίνοντες μνῆμα Ἀγχίσου. πρὸς δὲ τοῦ Ἀγχίσου τῷ τάφῳ ἐρείπιά ἐστιν Ἀφροδίτης ἱεροῦ, καὶ Μαντινέων ὅροι πρὸς Ὀρχομενίους καὶ ἐν ταῖς Ἀγχισίαις εἰσίν.

XIII. Ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῇ Ὀρχομενίων, ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπὸ Ἀγχισιῶν, ἐν ὑπτίῳ τοῦ ὄρους τὸ ἱερόν ἐστι τῆς Ὑμνίας Ἀρτέμιδος· μέτεστι δὲ αὐτοῦ καὶ Μαντινεῦσι *** καὶ ἱέρειαν καὶ ἄνδρα ἱερέα. τούτοις οὐ μό- 626
νον τὰ ἐς τὰς μίξεις ἀλλὰ καὶ ἐς τὰ ἄλλα ἁγιστεύειν καθέστηκε τὸν χρόνον τοῦ βίου πάντα, καὶ οὔτε λουτρὰ οὔτε δίαιτα λοιπὴ κατὰ τὰ αὐτὰ σφίσι καθὰ καὶ τοῖς πολλοῖς ἐστίν, οὐδὲ ἐς οἰκίαν παρίασιν ἀνδρὸς ἰδιώτου. τοιαῦτα οἶδα ἕτερα ἐνιαυτὸν καὶ οὐ πρόσω Ἐφεσίων ἐπιτηδεύον-

τας τοὺς τῇ Ἀρτέμιδι ἱστιάτορας τῇ Ἐφεσίᾳ γινομένους, καλουμένους δὲ ὑπὸ τῶν πολιτῶν Ἐσσῆνας. τῇ δὲ Ἀρτέμιδι τῇ Ὑμνίᾳ καὶ ἑορτὴν ἄγουσιν ἐπέτειον.

2. Ὀρχομενίοις δὲ ἡ προτέρα πόλις ἐπὶ ὄρους ἦν ἄκρα τῇ κορυφῇ, καὶ ἀγορᾶς τε καὶ τειχῶν ἐρείπια λείπεται· τὴν δὲ ἐφ' ἡμῶν πόλιν ὑπὸ τὸν περίβολον οἰκοῦσι τοῦ ἀρχαίου τείχους. Θέας δὲ αὐτόθι ἄξια πηγή τε, ἀφ' ἧς ὑδρεύονται, καὶ Ποσειδῶνός ἐστι καὶ Ἀφροδίτης ἱερά· λίθου δὲ τὰ ἀγάλματα. πρὸς δὲ τῇ πόλει ξοανόν ἐστιν Ἀρτέμιδος· ἵδρυται δὲ ἐν κέδρῳ μεγάλῃ, καὶ τὴν θεὸν ὀνομάζουσιν ἀπὸ τῆς κέδρου Κεδρεᾶτιν. Σωροὶ δὲ ὑπὸ τὴν πόλιν λίθων εἰσὶ διεστηκότες ἀπὸ ἀλλήλων, ἐπενήθησαν δὲ ἐν πολέμῳ πεσοῦσιν ἀνδράσιν. οἳς τισὶ δὲ Πελοποννησίων ἐπολέμησαν τῶν ἄλλων ἢ Ἀρκάδων αὐτῶν, οὔτε ἐπιγράμματα ἐπὶ τοῖς τάφοις ἐσήμαινεν οὔτε οἱ Ὀρχομένιοι μνημονεύουσιν. 2 3

3. Ἔστι δὲ ἀπαντικρὺ τῆς πόλεως ὄρος Τραχύ. τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ διὰ χαράδρας ῥέον κοίλης μεταξὺ τῆς τε πόλεως καὶ τοῦ Τραχέος ὄρους κάτεισιν ἐς ἄλλο Ὀρχομένιον πεδίον. τὸ δὲ πεδίον τοῦτο μεγέθει μὲν μέγα, τὰ πλείω δέ ἐστιν αὐτοῦ λίμνη. Ἰόντι δὲ ἐξ Ὀρχομενοῦ καὶ σταδίους προελθόντι ὅσον τρεῖς ἡ μὲν εὐθεῖα ἐπὶ πόλιν Καφυὰν ἄγει, παρά τε αὐτὴν τὴν χαράδραν, καὶ μετὰ ταύτην ἐν ἀριστερᾷ παρὰ τὸ ὕδωρ τὸ λιμνάζον· ἡ δὲ ἑτέρα τῶν ὁδῶν διαβάντι τὸ ὕδωρ τὸ διὰ τῆς χαράδρας ῥέον ὑπὸ τὸ Τραχύ ἐστιν ὄρος. 4. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν 4 627 5 ταύτην πρῶτον μὲν μνῆμά ἐστιν Ἀριστοκράτους, ὃς βίᾳ ποτὲ ᾔσχυνε τὴν ἱερουμένην τῇ Ὑμνίᾳ θεῷ παρθένον. Μετὰ δὲ τοῦ Ἀριστοκράτους τὸν τάφον πηγαί τέ εἰσι καλούμεναι Τενεῖαι, καὶ ἀπέχει τῶν πηγῶν στάδια ὡς ἑπτὰ Ἄμιλος χωρίον· πόλιν δὲ τὴν Ἀμιλόν ποτε εἶναι λέγουσι. 5. Κατὰ τοῦτο αὖθις τὸ χωρίον δίχα ἡ ὁδὸς τέμ-

νεται, καὶ ἡ μὲν ἐπὶ Στύμφηλον, ἡ δὲ ἐς Φενεὸν αὐτῶν
6 ἄγει. κατὰ δὲ τὴν ἐς Φενεὸν ἐκδέξεταί σε ὄρος· ἐν δὲ τῷ
ὄρει τούτῳ συνάπτουσιν Ὀρχομενίων καὶ Φενεατῶν τε
καὶ Καφυατῶν ὅροι τῆς γῆς. ἀνατείνει δὲ ὑπὲρ τοὺς
ὄρους κρημνὸς ὑψηλός· πέτραν Καφυατικὴν ὀνομάζουσι
τὸν κρημνόν. Μετὰ δὲ τοὺς ὄρους τῶν κατειλεγμένων
πόλεων φάραγξ τε ὑπόκειται, καὶ φέρει δι' αὐτῆς ἡ ἐς
Φενεὸν ὁδός. κατὰ μέσην δέ που μάλιστα τὴν φάραγγα
ὕδωρ ἄνεισιν ἐκ πηγῆς, καὶ ἐπὶ τῷ πέρατι τῆς φάραγγος
Καρυαὶ χωρίον.

XIV. Φενεατῶν δὲ τὸ πεδίον κεῖται μὲν ὑπὸ ταῖς
Καρυαῖς, πλεονάσαντος δέ ποτε αὐτῷ τοῦ ὕδατος κατα-
κλυσθῆναί φασι τὴν ἀρχαίαν Φενεόν, ὥστε καὶ ἐφ' ἡμῶν
σημεῖα ἐλείπετο ἐπὶ τῶν ὀρῶν ἐς ἃ ἐπαναβῆναι τὸ ὕδωρ
λέγουσι. Καρυῶν δὲ στάδια πέντε ἀφέστηκεν ἥ τε Ὄρυ-
ξις καλουμένη καὶ ἕτερον ὄρος Σκίαθις· ὑφ' ἑκατέρῳ δέ
ἐστι τῷ ὄρει βάραθρον τὸ ὕδωρ καταδεχόμενον τὸ ἐκ τοῦ
2 πεδίου. 2. Τὰ δὲ βάραθρα οἱ Φενεᾶται ταῦτά φασιν εἶναι
χειροποίητα, ποιῆσαι δὲ αὐτὰ Ἡρακλέα τηνικαῦτα ἐν
Φενεῷ παρὰ Λαονόμῃ τῇ Ἀμφιτρύωνος μητρὶ οἰκοῦντα·
γενέσθαι γὰρ Ἀμφιτρύωνα ἐκ Λαονόμης Ἀλκαίῳ τῆς
Γουνέως, γυναικὸς Φενεάτιδος, καὶ οὐκ ἐκ τῆς Πέλοπος
Λυσιδίκης. Εἰ δὲ Ἡρακλῆς ἀληθεῖ λόγῳ παρὰ τοὺς Φε- 628
νεάτας μετῴκησε, πείθοιτο ἄν τις διωχθέντα ἐκ Τίρυν-
θος ὑπὸ Εὐρυσθέως αὐτὸν οὐκ αὐτίκα ἐς Θήβας, πρό-
3 τερον δὲ ἐς Φενεὸν ἀφικέσθαι. 3. Διὰ μέσου δὲ ὤρυξεν
Ἡρακλῆς τοῦ Φενεατῶν πεδίου ῥεῦμα εἶναι τῷ ποταμῷ
τῷ Ὀλβίῳ, ὃν τινα Ἀροάνιον Ἀρκάδων καλοῦσιν ἕτεροι,
καὶ οὐκ Ὄλβιον. μῆκος μὲν τοῦ ὀρύγματος στάδιοι πεν-
τήκοντά εἰσι· βάθος δέ, ὅσον μὴ πεπτωκός ἐστιν αὐτοῦ,
καὶ ἐς τριάκοντα καθήκει πόδας. Οὐ μὴν ταύτῃ γε ἔτι
κάτεισιν ὁ ποταμός, ἀλλὰ ἐς τὸ ῥεῦμα ἀπεχώρησεν αὖθις

τὸ ἀρχαῖον, καταλιπὼν τὸ ἕλυτρον τοῦ Ἡρακλέους τὸ ἔργον.

4. Τῶν βαράθρων δὲ τῶν ἐν τοῖς εἰρημένοις πεποι- 4
ημένων ὄρεσιν ἀπωτέρω πεντήκοντά που σταδίοις ἐστὶν
ἡ πόλις· οἰκιστὴν δὲ οἱ Φενεᾶται λέγουσιν ἄνδρα αὐτό-
χθονα εἶναι Φενεόν. Ἔστι δέ σφισιν ἀκρόπολις ἀπότομος
πανταχόθεν, τὰ μὲν πολλὰ ἔχουσα οὕτως, ὀλίγα δὲ αὐτῆς
καὶ ὠχυρώσαντο ὑπὲρ ἀσφαλείας. ἐνταῦθα ἐν τῇ ἀκρο-
πόλει ναός ἐστιν Ἀθηνᾶς ἐπίκλησιν Τριτωνίας· ἐρείπια
δὲ ἐλείπετο αὐτοῦ μόνα. καὶ Ποσειδῶν χαλκοῦς ἕστηκεν 5
ἐπώνυμίαν Ἵππιος· ἀναθεῖναι δὲ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ποσει-
δῶνος Ὀδυσσέα ἔφασαν· ἀπολέσθαι γὰρ ἵππους τῷ
Ὀδυσσεῖ, καὶ αὐτὸν γῆν τὴν Ἑλλάδα κατὰ ζήτησιν ἐπι-
όντα τῶν ἵππων ἱδρύσασθαι μὲν ἱερὸν ἐνταῦθα Ἀρτέμι-
δος, καὶ Εὐρίππαν ὀνομάσαι τὴν θεόν, ἔνθα τῆς Φενεα-
τικῆς χώρας εὗρε τὰς ἵππους, ἀναθεῖναι δὲ καὶ τοῦ
Ποσειδῶνος τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἱππίου. Τῷ δὲ Ὀδυσσεῖ λέ- 6
γουσιν εὑρόντι τὰς ἵππους γενέσθαι οἱ κατὰ γνώμην ἐν
χώρᾳ τῇ Φενεατῶν ἔχειν ἵππους, καθάπερ γε καὶ τὰς
βοῦς ἐν τῇ ἠπείρῳ τῆς Ἰθάκης ἀπαντικρὺ τρέφειν αὐτόν.
καί μοι καὶ γράμματα οἱ Φενεᾶται παρείχοντο ἐπὶ τοῦ
ἀγάλματος γεγραμμένα τῷ βάθρῳ, τοῦ Ὀδυσσέως δή τι
πρόσταγμα τοῖς ποιμαίνουσι τὰς ἵππους. 5. Τὰ μὲν δὴ 7
ἄλλα ἑπομένοις ἡμῖν τῷ Φενεατῶν λόγῳ εἰκὸς προσέσται·
τὸ δὲ ἄγαλμα Ὀδυσσέα ἀναθεῖναι τὸ χαλκοῦν οὐκ ἔχω
πείθεσθαί σφισιν· οὐ γάρ πω τότε τοῦ χαλκοῦ τὰ ἀγάλ-
ματα διὰ παντὸς ἠπίσταντο ἐργάσασθαι καθάπερ ἐσθῆτα
ἐξυφαίνοντες. τρόπον δὲ ὅστις ἦν αὐτοῖς ἐς τὰ χαλκᾶ
629 ἐργασίας, ἔδειξεν ἤδη μοι τοῦ ἐς Σπαρτιάτας λόγου τὰ
ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ὑπάτου Διός. Διέχεαν δὲ χαλκὸν 8
πρῶτοι καὶ ἀγάλματα ἐχωνεύσαντο Ῥοῖκός τε Φιλαίου
καὶ Θεόδωρος Τηλεκλέους Σάμιοι. Θεοδώρου δὲ ἔργον

ἦν καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ λίθου τῆς σμαράγδου σφραγίς, ἣν Πολυκράτης ὁ Σάμου τυραννήσας ἐφόρει τε τὰ μάλιστα καὶ ἐπ' αὐτῇ περισσῶς δή τι ἠγάλλετο.

9 6. Φενεατῶν δὲ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως καταβαίνοντι ἔστι μὲν στάδιον, ἔστι δὲ ἐπὶ λόφου μνῆμα Ἰφικλέους ἀδελφοῦ τε Ἡρακλέους καὶ Ἰολάου πατρός. Ἰόλαον μὲν δὴ τὰ πολλὰ Ἡρακλεῖ συγκάμνειν λέγουσιν Ἕλληνες· Ἰφικλῆς δὲ ὁ Ἰολάου πατήρ, ἡνίκα ἐμαχέσατο Ἡρακλῆς πρὸς Ἠλείους τε καὶ Αὐγέαν τὴν προτέραν μάχην, τότε ὑπὸ τῶν παίδων ἐτρώθη τῶν Ἄκτορος, καλουμένων δὲ ἀπὸ Μολίνης τῆς μητρός· καὶ ἤδη κάμνοντα κομίζουσιν οἱ προσήκοντες ἐς Φενεόν. ἐνταῦθα ἀνὴρ Φενεάτης αὐτὸν Βουφάγος καὶ ἡ τοῦ Βουφάγου γυνὴ Πρώμνη περιεῖπόν τε εὖ καὶ ἀποθανόντα ἐκ τοῦ τραύματος ἔθαψαν.

10 Ἰφικλεῖ μὲν δὴ καὶ ἐς τόδε ἔτι ἐναγίζουσιν ὡς ἥρωϊ,

7. θεῶν δὲ τιμῶσιν Ἑρμῆν Φενεᾶται μάλιστα, καὶ ἀγῶνα ἄγουσιν Ἑρμαια, καὶ ναός ἐστιν Ἑρμοῦ σφίσι καὶ ἄγαλμα λίθου· τοῦτο ἐποίησεν ἀνὴρ Ἀθηναῖος, Εὔχειρ Εὐβουλίδου. ὄπισθεν δέ ἐστι τοῦ ναοῦ τάφος Μυρτίλου. τοῦτον Ἑρμοῦ παῖδα εἶναι Μυρτίλον λέγουσιν Ἕλληνες, ἡνιοχεῖν δὲ αὐτὸν Οἰνομάῳ· καὶ ὁπότε ἀφίκοιτό τις μνώμενος τοῦ Οἰνομάου τὴν θυγατέρα, ὁ μὲν ἠπείγετο ὁ Μυρτίλος σὺν τέχνῃ τοῦ Οἰνομάου τὰς ἵππους, ὁ δὲ ἐν τῷ δρόμῳ τὸν μνηστῆρα, ὁπότε ἐγγὺς γένοιτο, κατη-

11 κόντιζεν. Ἱπποδαμείας δὲ ἦρα μὲν καὶ αὐτὸς ὁ Μυρτίλος, ἐς δὲ τὸν ἀγῶνα ἀτόλμως ἔχων ὑπεῖκε καὶ ἡνιόχει τῷ Οἰνομάῳ. τέλος δὲ καὶ ἀναφανῆναι τοῦ Οἰνομάου προδότην φασὶν αὐτὸν ὑπαχθέντα ὅρκοις, ὥς οἱ νύκτα ὁ Πέλοψ μίαν Ἱπποδαμείᾳ συγγενέσθαι παρήσει. Ἀναμιμνήσκοντα οὖν τῶν ὅρκων ὁ Πέλοψ ἐξέβαλεν ἐκ τῆς νεώς· Φενεᾶται δὲ τοῦ Μυρτίλου τὸν νεκρὸν ἐκβληθέντα ὑπὸ τοῦ κλύδωνος λέγουσιν ἀνελόμενοι θάψαι, καὶ νύκτωρ

630 κατὰ ἔτος ἐναγίζουσιν αὐτῷ. Ἔστι δὲ ὁ Πέλοψ δῆλος οὐ 12
πολλὴν τινα παραπλεύσας θάλασσαν, ἀλλὰ ὅσον ἀπὸ τοῦ
Ἀλφειοῦ τῶν ἐκβολῶν ἐς τὸ ἐπίνειον τὸ Ἠλείων. οὐκ ἂν
οὖν τό γε πέλαγος τὸ Μυρτῷον ἀπὸ Μυρτίλου τοῦ Ἑρ-
μοῦ φαίνοιτο κεκλημένον, ἀρχόμενόν τε ἀπὸ Εὐβοίας
καὶ παρ' Ἑλένην ἔρημον νῆσον καθῆκον ἐς τὸ Αἰγαῖον·
ἀλλά μοι δοκοῦσιν Εὐβοέων οἱ τὰ ἀρχαῖα μνημονεύοντες
εἰκότα εἰρηκέναι λέγοντες ἀπὸ γυναικὸς Μυρτοῦς τῷ
πελάγει γεγονέναι τὸ ὄνομα τῷ Μυρτῴῳ.

XV. Φενεάταις δὲ καὶ Δήμητρός ἐστιν ἱερὸν ἐπίκλη-
σιν Ἐλευσινίας, καὶ ἄγουσι τῇ θεῷ τελετήν, τὰ Ἐλευσῖνι
δρώμενα καὶ παρὰ σφίσι τὰ αὐτὰ φάσκοντες καθεστη-
κέναι· ἀφικέσθαι γὰρ αὐτοῖς Ναὸν κατὰ μάντευμα ἐκ
Δελφῶν, τρίτον δὲ ἀπόγονον Εὐμόλπου τοῦτον εἶναι
τὸν Ναόν. Παρὰ δὲ τῆς Ἐλευσινίας τὸ ἱερὸν πεποίηται
Πέτρωμα καλούμενον, λίθοι δύο ἡρμοσμένοι πρὸς ἀλλή-
λους μεγάλοι. ἄγοντες δὲ παρὰ ἔτος ἤντινα τελετὴν μεί- 2
ξονα ὀνομάζουσι, τοὺς λίθους τούτους τηνικαῦτα ἀνοί-
γουσι, καὶ λαβόντες γράμματα ἐξ αὐτῶν ἔχοντα τὰ ἐς τὴν
τελετὴν καὶ ἀναγνόντες ἐς ἐπήκοον τῶν μυστῶν κατέ-
θεντο ἐν νυκτὶ αὖθις τῇ αὐτῇ. Φενεατῶν δὲ οἶδα τοὺς
πολλοὺς καὶ ὀμνύντας ὑπὲρ μεγίστων τῷ Πετρώματι.
καὶ ἐπίθημα ἐπ' αὐτῷ περιφερές ἐστιν, ἔχον ἐντὸς Δή- 3
μητρος πρόσωπον Κιδαρίας· τοῦτο ὁ ἱερεὺς περιθέμενος
τὸ πρόσωπον ἐν τῇ μείζονι καλουμένῃ τελετῇ ῥάβδοις
κατὰ λόγον δή τινα τοὺς ὑποχθονίους παίει. Φενεατῶν
δέ ἐστι λόγος, καὶ πρὶν ἢ Ναόν, ἀφικέσθαι καὶ ἐνταῦθα
Δήμητρα πλανωμένην· ὅσοι δὲ Φενεατῶν οἴκῳ τε καὶ
ξενίοις ἐδέξαντο αὐτήν, τούτοις τὰ ὄσπρια ἡ θεὸς τὰ
ἄλλα, κύαμον δὲ οὐκ ἔδωκέ σφισι. Κύαμον μὲν οὖν ἐφ' 4
ὅτῳ μὴ καθαρὸν εἶναι νομίζουσιν ὄσπριον, ἔστιν ἱερὸς
631 ἐπ' αὐτῷ λόγος· οἱ δὲ τῷ Φενεατῶν λόγῳ δεξάμενοι τὴν

Θεόν, Τρισαύλης καὶ Λαμιθάλης, ἐποιήσαντο μὲν Δήμητρος ναὸν Θεσμίας ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Κυλλήνῃ, κατεστήσαντο δὲ αὐτῇ καὶ τελετήν, ἥντινα καὶ νῦν ἄγουσιν. ὁ δὲ ναὸς οὗτος τῆς Θεσμίας σταδίους πέντε μάλιστά που καὶ δέκα ἀπωτέρω τῆς πόλεως.

5 2. Ἐς δὲ Πελλήνην ἐκ Φενεοῦ καὶ ἐς Αἴγειραν ἰόντι Ἀχαιῶν πόλιν, πέντε που προεληλυθότι καὶ δέκα σταδίους Ἀπόλλωνός ἐστι Πυθίου ναός· ἐρείπια δὲ ἐλείπετο αὐτοῦ μόνα καὶ βωμὸς μέγας λίθου λευκοῦ. ἐνταῦθα ἔτι καὶ νῦν Ἀπόλλωνι Φενεᾶται καὶ Ἀρτέμιδι θύουσιν, Ἡρακλέα ἑλόντα Ἧλιν τὸ ἱερὸν λέγοντες ποιῆσαι. 3. Ἔστι δὲ αὐτόθι καὶ ἡρώων μνήματα, ὅσοι σὺν Ἡρακλεῖ στρατείας ἐπὶ Ἦλείους μετασχόντες οὐκ ἀπεσώθησαν οἴκαδε ἐκ τῆς
6 μάχης. τέθαπται δὲ Τελαμὼν μὲν ἐγγύτατα τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἀροανίου, ἀπωτέρω μικρὸν ἢ ἔστι τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, Χαλκώδων δὲ οὐ πόρρω κρήνης καλουμένης Οἰνόης. τὸν μὲν δὴ Ἐλεφήνορος τοῦ Εὐβοεῦσιν ἐς Ἴλιον ἡγησαμένου καὶ τὸν Αἴαντός τε καὶ Τεύκρου, τούτων μὲν τοὺς πατέρας οὐκ ἀποδέξαιτο ἄν τις ἐν τούτῳ πεσεῖν τῷ ἀγῶνι. πῶς μὲν γὰρ ἂν συνεπελάβετο Ἡρακλεῖ τοῦ ἔργου Χαλκώδων, ὃν πρότερον ἔτι ἀποκτεῖναι Ἀμφιτρύων καὶ μαρτυρεῖται καὶ πιστεύειν ἄξιά ἐστιν ἐν Θή-
7 βαις; πῶς δὲ Τεῦκρος ᾤκισεν ἂν Σαλαμῖνα ἐν Κύπρῳ πόλιν μηδενός, ὡς ἀνέστρεψεν ἐκ Τροίας, ἐκβαλόντος ἐκ τῆς οἰκείας; τίς δ' ἂν ἐξήλασεν ἄλλος πλὴν ὁ Τελαμὼν αὐτόν; δῆλα οὖν ἐστὶ Χαλκώδοντα οὐ τὸν ἐξ Εὐβοίας καὶ Τελαμῶνα οὐ τὸν Αἰγινήτην ἐπὶ Ἦλείους Ἡρακλεῖ μετεσχηκέναι τῆς στρατείας· ὁμώνυμοι δὲ ἐπιφανέσιν ἄνδρες ἀφανέστεροι καὶ ἐφ' ἡμῶν ἔτι καὶ τὸν ἅπαντα ἐγίνοντο ὁμοίως χρόνον.

8 4. Φενεάταις δὲ πρὸς τὸ Ἀχαϊκὸν τὸ ὅμορον οὐ καθ' ἓν ὅροι τῆς γῆς εἰσίν, ἀλλὰ πρὸς μὲν Πελλήνην ὁ καλού- 632

μενος Πωρίνας, πρὸς δὲ τὴν Αἰγειρᾶτιν τὸ ἐπ' Ἄρτεμιν. Ἐν δὲ αὐτῶν Φενεατῶν τῇ χώρᾳ μετὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου προήξεις τε οὐκ ἐπὶ πολὺ καὶ ἐντὸς ἔσῃ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ τὸ ὄρος ἀγούσης τὴν Κρᾶθιν. ἐν 5
τούτῳ τῷ ὄρει τοῦ ποταμοῦ τῆς Κράθιδός εἰσιν αἱ πηγαί· ῥεῖ δὲ ἐς θάλασσαν παρὰ Αἰγάς, ἔρημον τὰ ἐπ' ἐμοῦ χωρίον, τὰ δὲ παλαιότερα Ἀχαιῶν πόλιν. Ἀπὸ τούτου δὲ καλεῖται τοῦ Κράθιδος καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ποταμὸς ἐν γῇ τῇ Βρεττίων. ἐν δὲ τῇ Κράθιδι τῷ ὄρει Πυρωνίας ἱερόν ἐστιν Ἀρτέμιδος· καὶ τὰ ἔτι ἀρχαιότερα παρὰ τῆς θεοῦ ταύτης ἐπήγοντο Ἀργεῖοι πῦρ ἐς τὰ Λερναῖα.

XVI. Ἐκ δὲ Φενεοῦ πρὸς ἥλιον ἰόντι ἀνίσχοντα ὄρους ἐστὶν ἄκρα Γερόντειον, καὶ κατὰ ταύτην ὁδός· Φενεάταις δὲ ὅροι πρὸς Στυμφαλίους τῆς γῆς τοῦτό ἐστι τὸ Γερόντειον. τοῦ Γεροντείου δὲ ἐν ἀριστερᾷ διὰ τῆς Φενεατικῆς ὁδεύοντι ὄρη Φενεατῶν ἐστὶ Τρίκρηνα καλούμενα, καὶ εἰσὶν αὐτόθι κρῆναι τρεῖς· ἐν ταύταις λοῦσαι τεχθέντα Ἑρμῆν αἱ περὶ τὸ ὄρος λέγονται νύμφαι, καὶ ἐπὶ τούτῳ τὰς πηγὰς ἱερὰς Ἑρμοῦ νομίζουσιν. 2. Τρικρήνων δὲ οὐ 2
πόρρω ἄλλο ἐστὶν ὄρος Σηπία, καὶ Αἰπύτῳ τῷ Ἐλάτου λέγουσιν ἐνταῦθα γενέσθαι τὴν τελευτὴν ἐκ τοῦ ὄφεως, καί οἱ καὶ τὸν τάφον ἐποίησαν αὐτόθι· οὐ γὰρ οἷά τε ἦν σφίσιν ἐς τὸ πρόσω φέρειν τὸν νεκρόν. Τούτους οἱ Ἀρκάδες τοὺς ὄφεις γίνεσθαι καὶ ἐφ' ἡμῶν ἔτι ἐν τῷ ὄρει φασίν, οὐ μέντοι πολλούς γε, ἀλλὰ καὶ μάλιστα σπανίους· ἅτε γὰρ τοῦ ἔτους τὸ πολὺ νειφομένου τοῦ ὄρους, οἵ τε ἀποληφθέντες τῶν φωλεῶν ἐκτὸς ὑπὸ τῆς χιόνος διαφθείρονται, καὶ ἢν πρότερον καταφυγόντες τύχωσιν ἐς τὰ φωλεά, ὅμως ἡ χιὼν μέρος τι αὐτῶν ἀπόλλυσιν, ἅτε καὶ ἐς αὐτὰ τὰ φωλεὰ καθικνουμένου τοῦ κρυμοῦ. Τὸν δὲ τοῦ Αἰπύτου τάφον σπουδῇ μάλιστα ἐθεασάμην, 3
ὅτι ἐν τοῖς ἐς τοὺς Ἀρκάδας ἔπεσιν ἔσχεν Ὅμηρος λόγον

τοῦ Αἰπύτου μνήματος. ἔστι μὲν οὖν γῆς χῶμα οὐ μέγα, λίθου κρηπῖδι ἐν κύκλῳ περιεχόμενον· Ὁμήρῳ δέ, οὐ 633
γὰρ εἶδεν ἀξιολογώτερον μνῆμα, εἰκότως παρέξειν ἔμελλε θαῦμα, ἐπεὶ καὶ Ἡφαίστου τὸν χορὸν ἐπὶ τῇ Ἀχιλλέως ἀσπίδι εἰργασμένον εἰκάζει χορῷ Δαιδάλου ποιηθέντι,
4 σοφώτερα οὐ θεασάμενος. Τάφους δὲ ἀξίους θαύματος ἐπιστάμενος πολλοὺς δυοῖν ἑξ αὐτῶν ἐπιμνησθήσομαι, τοῦ τε ἐν Ἁλικαρνασῷ καὶ ἐν τῇ Ἑβραίων. ὁ μὲν δὴ ἐν Ἁλικαρνασῷ Μαυσώλῳ βασιλεύσαντι Ἁλικαρνασέων πεποίηται, μέγεθος δὲ οὕτω δή τί ἐστι μέγας καὶ ἐς κατασκευὴν περίβλεπτος τὴν πᾶσαν, ὥστε καὶ Ῥωμαῖοι μεγάλως δή τι αὐτὸν θαυμάζοντες τὰ παρὰ σφίσιν ἐπιφανῆ
5 μνήματα Μαυσώλεια ὀνομάζουσιν. Ἑβραίοις δὲ Ἑλένης γυναικὸς ἐπιχωρίας τάφος ἐστὶν ἐν πόλει Σολύμοις, ἣν ἐς ἔδαφος κατέβαλεν ὁ Ῥωμαίων βασιλεύς. μεμηχάνηται δὲ ἐν τῷ τάφῳ τὴν θύραν, ὁμοίως παντὶ οὖσαν τῷ τάφῳ λιθίνην, μὴ πρότερον διανοίγεσθαι, πρὶν ἂν ἡμέραν τε ἀεὶ καὶ ὥραν τὸ ἔτος ἐπαγάγῃ τὴν αὐτήν· τότε δὲ ὑπὸ μόνου τοῦ μηχανήματος ἀνοιχθεῖσα καὶ οὐ πολὺ ἐπισχοῦσα συνεκλείσθη δι' ὀλίγης. τοῦτον μὲν δὴ οὕτω· τὸν δὲ ἄλλον χρόνον ἀνοῖξαι πειρώμενος ἀνοίξαις μὲν οὐκ ἄν, κατάξεις δὲ αὐτὴν πρότερον βιαζόμενος.

XVII. Μετὰ δὲ τοῦ Αἰπύτου τὸν τάφον ὄρος τε ὑψηλότατον ὀρῶν τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ Κυλλήνη καὶ Ἑρμοῦ Κυλληνίου κατερριμμένος ναός ἐστιν ἐπὶ κορυφῆς τοῦ ὄρους.
2 δῆλα δέ ἐστιν ἀπὸ Κυλλήνος τοῦ Ἐλάτου τῷ τε ὄρει τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἐπίκλησις γεγενημένη τῷ θεῷ. τοῖς δὲ ἀνθρώποις τὸ ἀρχαῖον, ὁπόσα καὶ ἡμεῖς καταμαθεῖν ἐδυνήθημεν, τοσάδε ἦν ἀφ' ὧν τὰ ξόανα ἐποιοῦντο, ἔβενος, κυπάρισσος, αἱ κέδροι, τὰ δρύϊνα, ἡ μίλαξ, ὁ λωτός· τῷ δὲ Ἑρμῇ τῷ Κυλληνίῳ τούτων μὲν ἀπὸ οὐδενός, θύου δὲ πεποιημένου τὸ ἄγαλμά ἐστιν. ὀκτὼ δὲ εἶναι ποδῶν

634 μάλιστα αὐτὸ εἰκάζομεν. 3. Παρέχεται δὲ καὶ θαῦμα τοι- 3
όνδε ἡ Κυλλήνη· κόσσυφοι γὰρ οἱ ὄρνιθες ὁλόλευκοί
εἰσιν ἐν αὐτῇ. οἱ δὲ ὑπὸ Βοιωτῶν καλούμενοι γένος ἄλλο
πού τί εἰσιν ὀρνίθων, οὐκ ᾠδικόν. ἀετοὺς μὲν οὖν ὀνο-
μαζομένους κυκνίας μάλιστα ἐοικότας κύκνῳ λευκότητα
οἶδα ἐν Σιπύλῳ θεασάμενος περὶ λίμνην καλουμένην
Ταντάλου· ὗς δὲ ἀγρίους λευκοὺς καὶ ἄρκτους τῶν Θρᾳ-
κίων λευκὰς ἤδη που καὶ ἄνδρες ἐκτήσαντο ἰδιῶται.
λαγῳὰ δὲ καὶ ἔλαφοι, τὸ μὲν Λιβυκὸν θρέμμα οἱ λαγῳὰ 4
εἰσιν οἱ λευκοί· ἐλάφους δὲ ἐν Ῥώμῃ λευκὰς εἶδόν τε καὶ
ἰδὼν θαῦμα ἐποιησάμην, ὁπόθεν δὲ ἢ τῶν ἠπείρων οὖσαι
ἢ νησιώτιδες ἐκομίσθησαν, οὐκ ἐπῆλθεν ἐρέσθαι μοι.
τάδε μὲν ἡμῖν λελέχθω τῶν ἐν Κυλλήνῃ κοσσύφων ἕνεκα,
ὡς μὴ τοῖς ῥηθεῖσιν ἐς τὴν χρόαν αὐτῶν ἀπιστοίη μηδείς.

4. Ἔχεται δὲ ἄλλο ὄρος Κυλλήνης Χελυδόρεα, ἔνθα 5
εὑρὼν χελώνην Ἑρμῆς ἐκδεῖραι τὸ θηρίον καὶ ἀπ' αὐτῆς
λέγεται ποιήσασθαι λύραν. ἐνταῦθα Φενεάταις καὶ Πελ-
ληνεῦσιν ὅροι τῆς γῆς εἰσι, καὶ τοῦ ὄρους τῶν Χελυδο-
ρέων οἱ Ἀχαιοὶ τὸ πλέον νέμονται.

5. Ἐκ Φενεοῦ δὲ ἰόντι ἐπὶ ἑσπέρας καὶ ἡλίου δυσμῶν 6
ἡ μὲν ἀριστερὰ τῶν ὁδῶν ἐς πόλιν ἄγει Κλείτορα, ἐν
δεξιᾷ δὲ ἐπὶ Νώνακριν καὶ τὸ ὕδωρ τῆς Στυγός. τὸ μὲν
δὴ ἀρχαῖον ἡ Νώνακρις πόλισμα ἦν Ἀρκάδων, καὶ ἀπὸ
τῆς Λυκάονος γυναικὸς τὸ ὄνομα εἰλήφει· τὰ δὲ ἐφ' ἡμῶν
ἐρείπια ἦν, οὐδὲ τούτων τὰ πολλὰ ἔτι δῆλα. τῶν δὲ ἐρει-
πίων οὐ πόρρω κρημνός ἐστιν ὑψηλός· οὐχ ἕτερον δ'
ἐς τοσοῦτον ἀνήκοντα ὕψους οἶδα. καὶ ὕδωρ κατὰ τοῦ
κρημνοῦ στάζει· καλοῦσι δὲ Ἕλληνες αὐτὸ ὕδωρ Στυγός.

XVIII. Εἶναι δὲ τὴν Στύγα Ἡσίοδος μὲν ἐν Θεογονίᾳ
πεποίηκεν, Ἡσιόδου γὰρ δὴ ἔπη τὴν Θεογονίαν εἰσὶν οἳ
νομίζουσι, πεποιημένα οὖν ἐστὶν ἐνταῦθα Ὠκεανοῦ θυ-
γατέρα τὴν Στύγα, γυναῖκα δὲ αὐτὴν εἶναι Πάλλαντος.

ἐοικότα δὲ πεποιηκέναι τούτοις καὶ Λίνον φασίν· ἐμοὶ δὲ 635
ἐπιλεγομένῳ παντάπασιν ἐφαίνετο ταῦτά γε εἶναι κίβ-
2 δηλα. Ἐπιμενίδης δὲ ὁ Κρὴς εἶναι μὲν καὶ οὗτος θυγατέρα Ὠκεανοῦ τὴν Στύγα ἐποίησε, συνοικεῖν δὲ αὐτὴν οὐ Πάλλαντι, ἀλλὰ ἐκ Πείραντος Ἐχιδναν τεκεῖν, ὅστις δὴ ὁ Πείρας ἐστί. μάλιστα δὲ τῆς Στυγὸς τὸ ὄνομα ἐς τὴν ποίησιν ἐπεισηγάγετο Ὅμηρος. ἐν μέν γε Ἥρας ἐποίησεν ὅρκῳ,

Ἴστω νῦν τόδε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν
καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ.

Ταῦτα μὲν δὴ ἐποίησεν ὡς ἂν ἰδὼν ἐς τὸ ὕδωρ τῆς Στυγὸς στάζον· βούλεται δὲ καὶ ἐν καταλόγῳ τῶν μετὰ Γουνέως Τιταρησίῳ ποταμῷ ῥεῖν τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς Στυγός.
3 ἐποίησε δὲ καὶ ἐν Ἅιδου ὕδωρ εἶναι, καὶ Ἀθηνᾶ τὸν Δία οὐ μεμνῆσθαί φησιν ὅτι δι' αὐτῆς Ἡρακλέα ἔσωζεν ἐκ τῶν Εὐρυσθέως ἄθλων·

Εἰ γὰρ ἐγὼ τόδε ᾔδη ἐνὶ φρεσὶ πευκαλίμῃσιν,
εὖτέ μιν εἰς Ἀΐδαο πυλάρταο προΐπεμψεν
ἐξ Ἐρέβευς ἄξοντα κύνα στυγεροῦ Ἀΐδαο
οὐκ ἂν ὑπεξέφυγε Στυγὸς ὕδατος αἰπὰ ῥέεθρα.

4 2. Τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ τοῦ παρὰ τὴν Νώνακριν στάζον ἐσπίπτει μὲν πρῶτον ἐς πέτραν ὑψηλήν, διεξελθὸν δὲ διὰ τῆς πέτρας ἐς τὸν Κρᾶθιν ποταμὸν κάτεισι· θάνατον δὲ τὸ ὕδωρ φέρει τοῦτο καὶ ἀνθρώπῳ καὶ ἄλλῳ ζῴῳ παντί. λέγεται δὲ ὅτι γένοιτό ποτε ὄλεθρος ἀπ' αὐτοῦ καὶ αἰξίν, οἳ τοῦ ὕδατος ἔπιον πρῶτον. χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐγνώσθη καὶ εἴ δή τι ἄλλο πρόσεστι τῷ ὕδατι
5 τῶν ἐς θαῦμα ἠκόντων. Ἅλως μέν γε καὶ κρύσταλλος καὶ μόρρια καὶ ὅσα ἐστὶν ἀνθρώποις ἄλλα λίθου ποιού- 636
μενα, καὶ τῶν σκευῶν τὰ κεραμεᾶ, τὰ μὲν ὑπὸ τῆς Στυγὸς τοῦ ὕδατος ῥήγνυται· κεράτινα δὲ καὶ ὀστέϊνα σίδηρός τε καὶ χαλκός, ἔτι δὲ μόλιβδός τε καὶ κασσίτερος καὶ

ἄργυρος καὶ τὸ ἤλεκτρον ὑπὸ τούτου σήπεται τοῦ ὕδατος. τὸ δὲ αὐτὸ μετάλλοις τοῖς πᾶσι καὶ ὁ χρυσὸς πένονθε· καίτοι γε καθαρεύειν [γε] τὸν χρυσὸν ἀπὸ τοῦ ἰοῦ ἥ τε ποιήτρια μάρτυς ἐστὶν ἡ Λεσβία καὶ αὐτὸς ὁ χρυσὸς ἐπιδείκνυσιν. Ἔδωκε δὲ ἄρα ὁ θεὸς τοῖς μάλιστα ἀπερριμ- 6
μένοις κρατεῖν τῶν ὑπερηρκότων τῇ δόξῃ. τοῦτο μὲν γὰρ τὰ μάργαρα ἀπόλλυσθαι πέφυκεν ὑπὸ τοῦ ὄξους· τοῦτο δὲ τὸν ἀδάμαντα λίθων ὄντα ἰσχυρότατον τοῦ τράγου κατατήκει τὸ αἷμα. καὶ δὴ καὶ τὸ ὕδωρ οὐ δύναται τῆς Στυγὸς ὁπλὴν ἵππου βιάσασθαι μόνην, ἀλλὰ ἐμβληθὲν κατέχεταί τε ὑπ' αὐτῆς καὶ οὐ διεργάζεται τὴν ὁπλήν. Εἰ δὲ καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου συνέβη τὴν τελευτὴν διὰ τοῦ φαρμάκου γενέσθαι τούτου, σαφῶς μὲν οὐκ οἶδα, λεγόμενον δὲ οἶδα.

3. Ὑπὲρ δὲ τὴν Νώνακριν ὄρη τε καλούμενα Ἀροά- 7
νια καὶ σπήλαιόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς. ἐς τοῦτο ἀναφυγεῖν τὸ σπήλαιον τὰς θυγατέρας τὰς Προίτου μανείσας λέγουσιν, ἃς ὁ Μελάμπους θυσίαις τε ἀπορρήτοις καὶ καθαρμοῖς κατήγαγεν ἐς χωρίον καλούμενον Λουσούς. τοῦ μὲν δὴ ὄρους τῶν Ἀροανίων Φενεᾶται τὰ πολλὰ ἐνέμοντο· οἱ δὲ ἐν ὅροις ἤδη Κλειτορίων εἰσὶν οἱ Λουσοί. πόλιν μὲν δή 8
ποτε εἶναι λέγουσι τοὺς Λουσούς, καὶ Ἀγησίλας ἀνὴρ Λουσεὺς ἀνηγορεύθη κέλητι ἵππῳ νικῶν, ὅτε πρώτην ἐπὶ ταῖς δέκα ἐτίθεσαν πυθιάδα Ἀμφικτυόνες· τὰ δὲ ἐφ' ἡμῶν οὐδὲ ἐρείπια ἔτι λειπόμενα ἦν Λουσῶν. τὰς δὲ
637 θυγατέρας τοῦ Προίτου κατήγαγεν ὁ Μελάμπους ἐς τοὺς Λουσοὺς καὶ ἡκέσατο τῆς μανίας ἐν Ἀρτέμιδος ἱερῷ· καὶ ἀπ' ἐκείνου τὴν Ἄρτεμιν ταύτην Ἡμερασίαν καλοῦσιν οἱ Κλειτόριοι.

XIX. Εἰσὶ δέ τινες γένους μὲν καὶ οὗτοι τῶν Ἀρκάδων, ὄνομα δὲ σφισι Κυναιθαεῖς, οἳ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ τὸ ἄγαλμα ἀνέθεσαν τοῦ Διός, κεραυνὸν ἐν ἑκατέρᾳ ἔχοντα

τῇ χειρί· οὗτοι οἱ Κυναιθαεῖς τεσσαράκοντα ἀπωτέρω τοῦ ** σταδίοις μᾶλλον οἰκοῦσι, καί σφισιν ἐν ἀγορᾷ πεποίηνται μὲν θεῶν βωμοί, πεποίηται δὲ Ἀδριανοῦ βασι-
2 λέως εἰκών. τὰ δὲ μάλιστα ἥκοντα ἐς μνήμην Διονύσου ἐστὶν ἐνταῦθα ἱερόν, καὶ ἑορτὴν ὥρᾳ ἄγουσι χειμῶνος, ἐν ᾗ λίπα ἀληλιμμένοι ἄνδρες ἐξ ἀγέλης βοῶν ταῦρον, ὃν ἄν σφισιν ἐπὶ νοῦν αὐτὸς ὁ θεὸς ποιήσῃ, ἀράμενοι κομίζουσι πρὸς τὸ ἱερόν. Θυσία μὲν τοιαύτη σφίσι καθέστηκε· 2. πηγὴ δέ ἐστιν αὐτόθι ὕδατος ψυχροῦ, δύο μάλιστα ἀπὸ τοῦ ἄστεως ἀπωτέρω σταδίοις, καὶ ὑπὲρ αὐ-
3 τῆς πλάτανος πεφυκυῖα. ὃς δ' ἂν ὑπὸ κυνὸς κατασχέτου λύσσῃ ἢτοι ἕλκος ἢ καὶ ἄλλως κίνδυνον εὕρηται, τὸ ὕδωρ οἱ πίνοντι ἴαμα· καὶ Ἄλυσσον τοῦδε ἕνεκα ὀνομάζουσι τὴν πηγήν. καὶ οὕτω φαίνοιτο ἂν Ἀρκάσι τὸ μὲν πρὸς Φενεῷ ὕδωρ, ὃ Στύγα ὀνομάζουσιν, ἐπ' ἀνθρώπου συμφορᾷ ἀνευρημένον, ἡ δὲ πηγὴ ἡ ἐν Κυναιθαεῦσιν
4 ἀγαθὸν οὖσα ἀντίρροπον τῷ ἐκεῖ πήματι. 3. Λείπεται δὲ ἐκ Φενεοῦ τῶν ὁδῶν, αἳ εἰσι πρὸς ἡλίου δυσμῶν, τὰ ἐν ἀριστερᾷ. αὕτη δὲ ἡ ὁδὸς ἄγει μὲν ἐς Κλείτορα, καθήκει δὲ παρὰ τοῦ Ἡρακλέους τὸ ἔργον, ὃ τῷ ποταμῷ ῥεῦμα ἐποίησεν εἶναι τῷ Ἀροανίῳ. παρὰ τοῦτο ἡ ὁδὸς κάτεισιν ἐπὶ χωρίον Λυκουρίαν, καὶ ἔστι Φενεάταις ἡ Λυκουρία πρὸς Κλειτορίους ὅροι τῆς γῆς.

XX. Προελθόντων δὲ σταδίους ὡς πεντήκοντα ἐκ 638
Λυκουρίας ἐπὶ τοῦ Λάδωνος ἀφίξῃ τὰς πηγάς. ἤκουσα δὲ ὡς τὸ ὕδωρ τὸ λιμνάζον ἐν τῇ Φενεατικῇ, κατερχόμεμον ἐς τὰ βάραθρα τὰ ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἄνεισιν ἐνταῦθα καὶ ποιεῖ τῷ Λάδωνι τὰς πηγάς. τοῦτο μὲν δὴ οὐκ ἔχω σαφῶς εἰπεῖν, εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἐστὶν ἔχον· ὁ δὲ Λάδων ποταμῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι ὕδωρ παρέχεται κάλλιστον, ἔχει δὲ καὶ ἄλλως ἐς ἀνθρώπους φήμην [Δάφνης
2 τε εἵνεκα] καὶ τὰ ᾀδόμενα ἐς τὴν Δάφνην. Τοῦ λόγου δὲ

τοῦ ἐς Δάφνην τὰ μὲν ** Συρίας τοῖς οἰκοῦσιν ἐπὶ Ὀρόντῃ ποταμῷ παρίημι, λέγεται δὲ καὶ ἄλλα τοιάδε ὑπὸ Ἀρκάδων καὶ Ἠλείων. Οἰνομάῳ τῷ δυναστεύσαντι ἐν Πίσῃ Λεύκιππος ἦν υἱός. οὗτος ἐρασθεὶς Δάφνης ὁ Λεύκιππος ἐκ μὲν τοῦ εὐθέος μνώμενος γυναῖκα ἔξειν ἀπεγίνωσκεν αὐτὴν ἅτε ἅπαν τὸ ἄρσεν γένος φεύγουσαν· παρέστη δέ οἱ τοιόνδε ἐς αὐτὴν σόφισμα. ἔτρεφεν ὁ Λεύκιππος κόμην τῷ Ἀλφειῷ· ταύτην οἷα δὴ παρθένος πλεξάμενος τὴν κόμην, καὶ ἐσθῆτα ἐνδὺς γυναικείαν, ἀφίκετο ὡς τὴν Δάφνην, ἐλθὼν δὲ Οἰνομάου τε ἔλεγεν εἶναι θυγάτηρ, καὶ ὡς συνθηρᾶν ἐθέλοι τῇ Δάφνῃ. Ἅτε δὲ εἶναι παρθένος νομιζόμενος, καὶ τὰς ἄλλας ὑπερβεβλημένος παρθένους γένους τε ἀξιώματι καὶ σοφίᾳ τῇ ἐς τὰ κυνηγέσια, πρὸς δὲ καὶ τῇ θεραπείᾳ περισσῇ χρώμενος, ἐς φιλίαν ἰσχυρὰν ἐπάγεται τὴν Δάφνην. Οἱ δὲ τὸν Ἀπόλ- 3
λωνος ἔρωτα ἐς αὐτὴν ἄδοντες καὶ τάδε ἐπιλέγουσιν, Ἀπόλλωνα Λευκίππῳ νεμεσῆσαι τῆς ἐς τὸν ἔρωτα εὐδαιμονίας. αὐτίκα δὲ ἐπεθύμησεν ἐν τῷ Λάδωνι ἡ Δάφνη καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι νήχεσθαι, καὶ τὸν Λεύκιππον ἀποδύουσιν ἄκοντα· ἰδοῦσαι δὲ οὐ παρθένον τοῖς τε ἀκοντίοις αὐτὸν καὶ ἐγχειριδίοις τύπτουσαι διέφθειραν. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω λέγουσι. 4

639 XXI. Τοῦ Λάδωνος δὲ τῶν πηγῶν ἀπέχει στάδια ἑξήκοντα ἡ Κλειτορίων πόλις· ἡ δὲ ὁδὸς ἡ ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Λάδωνός ἐστιν αὐλὼν στενὸς παρὰ τὸν Ἀροάνιον ποταμόν. πρὸς δὲ τῇ πόλει διαβήσῃ ποταμὸν καλούμενον Κλείτορα. ἐκδίδωσιν οὖν ὁ Κλείτωρ ἐς τὸν Ἀροάνιον, οὐ πλέον τῆς πόλεως σταδίους ἀπέχοντα ἑπτά. Εἰσὶ δὲ ἰχθῦς 2
ἐν τῷ Ἀροανίῳ καὶ ἄλλοι καὶ οἱ ποικιλίαι καλούμενοι· τούτους λέγουσι τοὺς ποικιλίας φθέγγεσθαι κίχλῃ τῇ ὄρνιθι ἐοικός. ἐγὼ δὲ ἀγρευθέντας μὲν εἶδον, φθεγγομένων δὲ ἤκουσα οὐδὲν καταμείνας πρὸς τῷ ποταμῷ καὶ

ἐς ἡλίου δυσμάς, ὅτε δὴ φθέγγεσθαι μάλιστα ἐλέγοντο οἱ ἰχθῦς.

3 2. Τῇ δὲ Κλειτορίων πόλει τὸ μὲν ὄνομα ἀπὸ τοῦ παιδὸς ἐτέθη τοῦ Ἄζανος, οἰκεῖται δ' ἐν ὁμαλῷ, κύκλῳ δὲ ὄρη περιέχοντά ἐστιν οὐ μεγάλα. Κλειτορίοις δὲ ἱερὰ τὰ ἐπιφανέστατα Δήμητρος, τὸ δὲ Ἀσκληπιοῦ, τρίτον δέ ἐστιν Εἰλειθυίας *** εἶναι, καὶ ἀριθμὸν ἐποίησεν οὐδένα ἐπ' αὐτοῖς· Λύκιος δὲ Ὠλὴν ἀρχαιότερος τὴν ἡλικίαν, Δηλίοις ὕμνους καὶ ἄλλους ποιήσας καὶ ἐς Εἰλείθυιάν [τε], εὔλινόν τε αὐτὴν ἀνακαλεῖ, δῆλον ὡς τῇ Πεπρωμένῃ τὴν
4 αὐτήν, καὶ Κρόνου πρεσβυτέραν φησὶν εἶναι. Κλειτορίοις δὲ καὶ Διοσκούρων καλουμένων δὲ Θεῶν Μεγάλων ἐστὶν ἱερόν, ὅσον τέσσαρα ἀπέχον στάδια ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ ἀγάλματά ἐστιν αὐτοῖς χαλκᾶ. 3. Πεποίηται δὲ καὶ ἐπὶ ὄρους κορυφῆς σταδίοις τριάκοντα ἀπωτέρω τῆς πόλεως ναὸς καὶ ἄγαλμα Ἀθηνᾶς Κορίας.

XXII. Ἐπανάγει δὲ ὁ λόγος με ἐπὶ Στύμφηλον καὶ 640
ἐπὶ τοὺς Φενεατῶν καὶ Στυμφηλίων ὅρους τὸ ὀνομαζόμενον Γερόντειον. Στυμφήλιοι δὲ τεταγμένοι μὲν οὐ μετὰ Ἀρκάδων ἔτι εἰσὶν, ἀλλ' ἐς τὸ Ἀργολικὸν συντελοῦσι, μεταστάντες ἐς αὐτὸ ἐθελονταί· γένους δὲ εἶναι σφᾶς τοῦ Ἀρκάδων τὰ ἔπη μαρτυρεῖ τὰ Ὁμήρου, καὶ ὁ Στύμφηλος ὁ οἰκιστὴς ἀπόγονος ἦν τρίτος Ἀρκάδος τοῦ Καλλιστοῦς. Λέγεται δὲ ἐξ ἀρχῆς ἑτέρωθι οἰκισθῆναι τῆς
2 χώρας καὶ οὐκ ἐς τὴν ἐφ' ἡμῶν πόλιν. 2. Ἐν δὲ τῇ Στυμφήλῳ τῇ ἀρχαίᾳ Τήμενόν φασιν οἰκῆσαι τὸν Πελασγοῦ, καὶ Ἥραν ὑπὸ τοῦ Τημένου τραφῆναι τούτου, καὶ αὐτὸν ἱερὰ τῇ θεῷ τρία ἱδρύσασθαι καὶ ἐπικλήσεις τρεῖς ἐπ' αὐτῇ θέσθαι, παρθένῳ μὲν ἔτι οὖσῃ Παιδί· γημαμένην δὲ τῷ Διὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν Τελείαν· διενεχθεῖσαν δὲ ἐφ' ὅτῳ δὴ ἐς τὸν Δία καὶ ἐπανήκουσαν ἐς τὴν Στύμφηλον ὠνόμασεν ὁ Τήμενος Χήραν. τάδε μὲν ὑπὸ Στυμφηλίων

λεγόμενα οἶδα ἐς τὴν θεόν· 3. Ἡ δὲ ἐφ' ἡμῶν πόλις τῶν 3
μὲν εἰρημένων οὐδέν, ἄλλα δὲ εἶχε τοσάδε. ἔστιν ἐν τῇ
Στυμφηλίων πηγή, καὶ ἀπὸ ταύτης ὕδωρ βασιλεὺς Ἀδρι-
ανὸς Κορινθίοις ἤγαγεν ἐς τὴν πόλιν. ἐν δὲ τῇ Στυμ-
φήλῳ χειμῶνος μὲν ὥρᾳ λίμνην τε οὐ μεγάλην ἡ πηγὴ
καὶ ἀπ' αὐτῆς ποταμὸν ποιεῖ τὸν Στύμφηλον· ἐν θέρει
δὲ προλιμνάζει μὲν οὐδὲν ἔτι, ποταμὸς δὲ αὐτίκα ἐστὶν
ἀπὸ τῆς πηγῆς. οὗτος ἐς χάσμα γῆς κάτεισιν ὁ ποταμός,
ἀναφαινόμενος δὲ αὖθις ἐν τῇ Ἀργολίδι μεταβάλλει τὸ
ὄνομα, καὶ αὐτὸν ἀντὶ Στυμφήλου καλοῦσιν Ἐρασῖνον.
4. Ἐπὶ δὲ τῷ ὕδατι τῷ ἐν Στυμφήλῳ κατέχει λόγος ὄρνι- 4
θάς ποτε ἀνδροφάγους ἐπ' αὐτῷ τραφῆναι· ταύτας κα-
τατοξεῦσαι τὰς ὄρνιθας Ἡρακλῆς λέγεται. Πείσανδρος
δὲ αὐτὸν ὁ Καμιρεὺς ἀποκτεῖναι τὰς ὄρνιθας οὔ φησιν,
ἀλλὰ ὡς ψόφῳ κροτάλων ἐκδιώξειεν αὐτάς. γῆς δὲ τῆς
Ἀράβων ἡ ἔρημος παρέχεται καὶ ἄλλα θηρία καὶ ὄρνιθας
καλουμένας Στυμφηλίδας, λεόντων καὶ παρδάλεων οὐ-
641 δέν τι ἡμερωτέρας ἀνθρώποις. Αὗται τοῖς ἐπὶ ἄγραν αὐ- 5
τῶν ἀφικνουμένοις ἐπιπέτανται, καὶ τιτρώσκουσί τε τοῖς
ῥάμφεσι καὶ ἀποκτείνουσιν. ὅσα μὲν δὴ χαλκοῦ καὶ σιδή-
ρου φοροῦσιν ἄνθρωποι, διατρυπῶσιν αἱ ὄρνιθες· ἣν
δὲ ἐσθῆτα φλοΐνην παχεῖαν πλέξωνται, τὰ ῥάμφη τῶν
Στυμφηλίδων ὑπὸ τῆς ἐσθῆτος ἔχεται τῆς φλοΐνης, καθὰ
καὶ πτέρυγες ὀρνίθων τῶν μικρῶν προσέχονται τῷ ἱξῷ.
Αὗται μέγεθος μὲν κατὰ γέρανόν εἰσιν αἱ ὄρνιθες, ἐοίκασι
δὲ ἴβεσι, ῥάμφη δὲ ἀλκιμώτερα φέρουσι καὶ οὐ σκολιά,
ὥσπερ αἱ ἴβεις. Εἰ μὲν δὴ καὶ αἱ κατ' ἐμὲ ὄρνιθες αἱ Ἀρά- 6
βιοι τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ ποτὲ ὀρνίθων τὸ ὄνομα, εἶδος δὲ οὐ
τὸ αὐτὸ ἐκείναις ἔχουσιν, οὐκ οἶδα· εἰ δὲ τὸν πάντα αἰῶνα
κατὰ τὰ αὐτὰ ἱέραξι καὶ ἀετοῖς καὶ Στυμφηλίδες εἰσὶν
ὄρνιθες, Ἀράβιόν τε εἶναί μοι θρέμμα αἱ ὄρνιθες αὗται
φαίνονται, καὶ δύναιτο ἂν πετομένη ποτὲ ἀπόμοιρα ἐξ

αὐτῶν ἐς Ἀρκαδίαν ἀφικέσθαι ἐπὶ Στύμφηλον. Ὑπὸ μὲν δὴ τῶν Ἀράβων ἄλλο τί που ἐξ ἀρχῆς καλοῖντο ἂν καὶ οὐ Στυμφηλίδες· τοῦ Ἡρακλέους δὲ ἡ δόξα καὶ τὸ Ἑλληνικὸν πρὸ τοῦ βαρβαρικοῦ τετιμημένον ἐξενίκησεν ὡς καὶ τὰς ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Ἀράβων Στυμφηλίδας καὶ ἐπὶ ἡμῶν
7 ὀνομάζεσθαι. 5. Ἐν Στυμφήλῳ δὲ καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδός ἐστιν ἀρχαῖον Στυμφηλίας· τὸ δὲ ἄγαλμα ξόανόν ἐστι τὰ πολλὰ ἐπίχρυσον. πρὸς δὲ τοῦ ναοῦ τῷ ὀρόφῳ πεποιημέναι καὶ αἱ Στυμφηλίδες εἰσὶν ὄρνιθες· σαφῶς μὲν οὖν χαλεπὸν ἦν διαγνῶναι πότερον ξύλου ποίημα ην ἢ γύψου, τεκμαιρομένοις δὲ ἡμῖν ἐφαίνετο εἶναι ξύλου μᾶλλον ἢ γύψου. εἰσὶ δὲ αὐτόθι καὶ παρθένοι λίθου λευκοῦ, σκέλη δέ σφισίν ἐστιν ὀρνίθων, ἑστᾶσι δὲ ὄπισθε τοῦ
8 ναοῦ. 6. Λέγεται δὲ καὶ ἐφ' ἡμῶν γενέσθαι θαῦμα τοιόνδε. ἐν Στυμφήλῳ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Στυμφηλίας τὴν ἑορτὴν τά τε ἄλλα ἦγον οὐ σπουδῇ, καὶ τὰ ἐς αὐτὴν καθεστηκότα ὑπερέβαινον τὰ πολλά. ἐσπεσοῦσα οὖν ὕλη κατὰ τοῦ βαράθρου τὸ στόμα, ᾗ κάτεισιν ὁ ποταμὸς [ὃς ἐστιν ὁ Στύμφαλος] ἀνεῖργε μὴ καταδύεσθαι τὸ ὕδωρ, λίμνην τε ὅσον ἐπὶ τετρακοσίους σταδίους τὸ πεδίον σφίσι
9 γενέσθαι λέγουσι. Φασὶ δὲ ἕπεσθαι θηρευτὴν ἄνδρα ἐλάφῳ φευγούσῃ, καὶ τὴν μὲν ἐς τὸ τέλμα ἶεσθαι, τὸν δὲ 642
ἄνδρα τὸν θηρευτὴν ἐπακολουθοῦντα ὑπὸ τοῦ θυμοῦ κατόπιν τῆς ἐλάφου νήχεσθαι· καὶ οὕτω τὸ βάραθρον τήν τε ἔλαφον καὶ ἐπ' αὐτῇ τὸν ἄνδρα ὑπεδέξατο. τούτοις δὲ τοῦ ποταμοῦ τὸ ὕδωρ ἐπακολουθῆσαί φασιν, ὥστε ἐς ἡμέραν Στυμφηλίοις ἐξήραντο ἅπαν τοῦ πεδίου τὸ λιμνάζον· καὶ ἀπὸ τούτου τῇ Ἀρτέμιδι τὴν ἑορτὴν φιλοτιμίᾳ πλέονι ἄγουσι.

XXIII. Μετὰ δὲ Στύμφηλόν ἐστιν Ἀλέα, συνεδρίου μὲν τοῦ Ἀργολικοῦ μετέχουσα καὶ αὕτη, Ἄλεον δὲ τὸν Ἀφείδαντος γενέσθαι σφίσιν ἀποφαίνουσιν οἰκιστήν.

Θεῶν δὲ ἱερὰ αὐτόθι Ἀρτέμιδός ἐστιν Ἐφεσίας καὶ Ἀθηνᾶς Ἀλέας, καὶ Διονύσου ναὸς καὶ ἄγαλμα. τούτῳ παρὰ ἔτος Σκιέρειαν ἑορτὴν ἄγουσι, καὶ ἐν Διονύσου τῇ ἑορτῇ κατὰ μάντευμα ἐκ Δελφῶν μαστιγοῦνται γυναῖκες, καθὰ καὶ οἱ Σπαρτιατῶν ἔφηβοι παρὰ τῇ Ὀρθίᾳ.

2. Ἐδήλωσα δὲ ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐς Ὀρχομενίους ὡς 2
πρῶτα μὲν παρὰ τὴν χαράδραν ἐστὶν ἡ εὐθεῖα, τὸ ἀπὸ τούτου δὲ ἐν ἀριστερᾷ τοῦ ὕδατος τοῦ λιμνάζοντος. ἐν δὲ τῷ πεδίῳ τῷ Καφυῶν πεποίηται γῆς χῶμα, δι' οὗ ἀπείργεται τὸ ὕδωρ τὸ ἐκ τῆς Ὀρχομενίας μὴ εἶναι Καφυεῦσιν βλάβος τῇ ἐνεργῷ. Κατὰ δὲ τὸ ἐντὸς τοῦ χώματος παρέξεισιν ὕδωρ ἄλλο, πλήθει μὲν ὅσον τε εἶναι ποταμόν, κατερχόμενον δὲ ἐς χάσμα γῆς ἄνεισιν αὖθις παρὰ Νάσους καλουμένας· τὸ δὲ χωρίον ἔνθα ἄνεισιν ὀνομάζεται Ῥεῦνος· ἀνατεῖλαν δὲ ἐνταῦθα τὸ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τούτου παρέχεται ποταμὸν ἀέναον Τράγον. 3. τὸ δὲ ὄνομα ἔστι 3
μὲν δῆλον ἀπὸ Κηφέως τοῦ Ἀλέου τῇ πόλει γεγονός, ὀνομάζεσθαι δὲ αὐτὴν φωνῇ τῇ Ἀρκάδων Καφυὰς ἐκνενίκηκε. φασὶ δὲ οἱ Καφυεῖς τὰ ἄνωθεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς εἶναι χώρας, ἐκβληθέντες δὲ ὑπὸ Αἰγέως ἐξ Ἀθηνῶν ἐς Ἀρκαδίαν φυγεῖν καὶ ἱκέται γενόμενοι Κηφέως οἰκῆσαι
643 ἐνταῦθα. Τὸ μὲν δὴ πόλισμα ἐπὶ τοῦ πεδίου τῷ πέρατι ὀρῶν οὐκ ἄγαν ὑψηλῶν παρὰ τοῖς ποσίν ἐστι· Καφυάταις δὲ ἱερὰ θεῶν Ποσειδῶνός ἐστι καὶ ἐπίκλησιν Κνακαλησίας Ἀρτέμιδος. ἔστι δὲ αὐτοῖς καὶ ὄρος Κνάκαλος, 4
ἔνθα ἐπέτειον τελετὴν ἄγουσι τῇ Ἀρτέμιδι. ὀλίγον δὲ ὑπὲρ τὴν πόλιν πηγή τέ ἐστι, καὶ ἐπὶ τῇ πηγῇ πλάτανος μεγάλη καὶ εὐειδὴς πέφυκε· καλοῦσι δὲ αὐτὴν Μενελαΐδα, Μενέλαον στρατὸν ἀθροίζοντα ἐς Τροίαν ἀφικέσθαι τε ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῇ πηγῇ τὴν πλάτανον φυτεῦσαι λέγοντες· ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ τὴν πηγὴν κατὰ ταὐτὰ τῇ πλατάνῳ καλοῦσι Μενελαΐδα. 4. Εἰ δὲ Ἑλλήνων τοῖς λόγοις 5

ἑπόμενον καταριθμήσασθαι δεῖ με ὁπόσα δένδρα σῶα ἔτι καὶ τεθηλότα λείπεται, πρεσβύτατον μὲν ἡ λύγος ἐστὶν αὐτῶν ἡ ἐν τῷ Σαμίων πεφυκυῖα ἱερῷ Ἥρας, μετὰ δὲ αὐτὴν ἡ ἐν Δωδώνῃ δρῦς, καὶ ἐλαία τε ἡ ἐν Ἀκροπόλει καὶ ἡ παρὰ Δηλίοις· τρίτα δὲ ἕνεκα ἀρχαιότητος νέμοιεν ἂν τῇ δάφνῃ τῇ παρὰ σφίσιν οἱ Σύροι· τῶν δὲ ἄλλων ἡ πλάτανός ἐστιν αὕτη παλαιότατον.

6 5. Καφυῶν δὲ ἀφέστηκεν ὅσον στάδιον Κονδυλέα χωρίον, καὶ Ἀρτέμιδος ἄλσος καὶ ναός ἐστιν ἐνταῦθα καλουμένης Κονδυλεάτιδος τὸ ἀρχαῖον· μετονομασθῆναι δὲ ἐπὶ αἰτίᾳ τὴν θεόν φασι τοιαύτῃ. παιδία περὶ τὸ ἱερὸν παίζοντα, ἀριθμὸν δὲ αὐτῶν οὐ μνημονεύουσιν, ἐπέτυχε καλῷδίῳ, δήσαντα δὲ τὸ καλῷδιον τοῦ ἀγάλματος περὶ
7 τὸν τράχηλον ἐπέλεγεν ὡς ἀπάγχοιτο ἡ Ἄρτεμις. φωράσαντες δὲ οἱ Καφυεῖς τὰ ποιηθέντα ὑπὸ τῶν παιδίων καταλεύουσιν αὐτά· καί σφισι ταῦτα ἐργασαμένοις ἐσέπεσεν ἐς τὰς γυναῖκας νόσος, τὰ ἐν τῇ γαστρὶ πρὸ τοκετοῦ τεθνεῶτα ἐκβάλλεσθαι, ἐς ὃ ἡ Πυθία θάψαι τε τὰ παιδία ἀνεῖπε καὶ ἐναγίζειν αὐτοῖς κατὰ ἔτος· ἀποθανεῖν γὰρ αὐτὰ οὐ σὺν δίκῃ. Καφυεῖς δὲ ποιοῦσι τά τε ἄλλα 644
ἔτι καὶ νῦν κατ' ἐκεῖνο τὸ μάντευμα, καὶ τὴν ἐν ταῖς Κονδυλέαις θεόν, προσεῖναι γὰρ καὶ τόδε ἔτι τῷ χρησμῷ φασί, καλοῦσιν Ἀπαγχομένην ἐξ ἐκείνου. 6. Ἀνελθὼν δὲ ἐκ Καφυῶν ὅσον σταδίους ἑπτὰ ἐπὶ Νάσους καλουμένας καταβήσῃ· πεντήκοντα δὲ προελθόντι αὐτόθεν σταδίους ἐστὶν ὁ Λάδων. διαβήσῃ τε δὴ τὸν ποταμόν, καὶ ἐπὶ δρυμὸν ἀφίξῃ Σόρωνα διά τε Ἀργεαθῶν καὶ Λυκούντων καλουμένων καὶ Σκοτάνης. ἄγει μὲν δὴ ὁ Σόρων
9 τὴν ἐπὶ Ψωφῖδος· θηρία δὲ οὗτός τε καὶ ὅσοι δρυμοὶ τοῖς Ἀρκάσιν εἰσὶν ἄλλοι παρέχονται τοσάδε, ἀγρίους ὗς καὶ ἄρκτους καὶ χελώνας μεγίστας μεγέθει· λύρας ἂν ποιήσαιο ἐξ αὐτῶν χελώνης Ἰνδικῆς λύρᾳ παρισουμένας. τοῦ

Σόρωνος δὲ πρὸς τοῖς πέρασιν ἔστι μὲν Πάου κώμης ἐρείπια, εἰσὶ δὲ οὐ πολὺ ἀπωτέρω καλούμεναι Σεῖραι· ὅροι δὲ Κλειτορίοις τῆς χώρας πρὸς Ψωφιδίους εἰσὶν αἱ Σεῖραι.

XXIV. Ψωφῖδος δὲ οἱ μέν φασιν οἰκιστὴν γενέσθαι Ψώφιδα τὸν Ἄρρωνος τοῦ Ἐρυμάνθου τοῦ Ἀρίστα τοῦ Παρθάονος τοῦ Περιφήτου τοῦ Νυκτίμου· τοῖς δέ ἐστιν εἰρημένα θυγατέρα Ψωφῖδα εἶναι Ξάνθου τοῦ Ἐρυμάνθου τοῦ Ἀρκάδος. τάδε μὲν οὖν οὕτω κατὰ τὴν Ἀρκάδων ἐς τοὺς βασιλέας ἔχει μνήμην· ὁ δὲ ἀληθέστατος τῶν 2
λόγων ἐστὶν Ἔρυκος τοῦ ἐν Σικανίᾳ δυναστεύσαντος παῖδα εἶναι τὴν Ψωφῖδα, ἢ *** ἐς τὸν οἶκον οὐκ ἠξίου, καταλείπει δὲ ἔχουσαν ἐν τῇ γαστρὶ παρὰ Λυκόρτᾳ, ξένῳ μὲν ὄντι αὐτοῦ, κατοικοῦντι δὲ ἐν πόλει Φηγίᾳ, πρὸ δὲ τοῦ Φηγέως τῆς βασιλείας Ἐρυμάνθῳ καλουμένῃ· ἐπιτραφέντες δὲ αὐτόθι Ἐχέφρων καὶ Πρόμαχος Ἡρακλέους τε ὄντες καὶ τῆς γυναικὸς τῆς Σικανῆς μετέθεντο τῇ Φηγίᾳ τὸ ὄνομα Ψωφῖδα ἀπὸ τῆς μητρός. 2. Ἔστι δὲ καὶ Ζα- 3
645 κυνθίων τῇ ἀκροπόλει Ψωφὶς ὄνομα, ὅτι ναυσὶν ἐς τὴν νῆσον ἐπερασιώθη πρῶτος καὶ ἐγένετο οἰκιστὴς ἀνὴρ Ψωφίδιος, Ζάκυνθος ὁ Λαρδάνου. Σειραίων μὲν δὴ σταδίοις ἐστὶν ἀπωτέρω τριάκοντα ἡ Ψωφίς· παρὰ δὲ αὐτὴν ὅ τε Ἀροάνιος ποταμὸς καὶ ὀλίγον ἀπωτέρω τῆς πόλεως Ἐρύμανθος ῥέουσιν. ἔχει δὲ τὰς πηγὰς ὁ Ἐρύμανθος ἐν 4
ὄρει Λαμπείᾳ· τὸ δὲ ὄρος τοῦτο ἱερὸν εἶναι Πανὸς λέγεται· εἴη δ' ἂν τοῦ ὄρους τοῦ Ἐρυμάνθου μοῖρα ἡ Λάμπεια. ἐποίησε δὲ Ὅμηρος ὡς ἐν Ταϋγέτῳ τε καὶ Ἐρυμάνθῳ *** θηρευτὴς οὖν *** τῆς Λαμπείας ὁ Ἐρύμανθος, καὶ Ἀρκαδίαν διεξελθὼν ἐν δεξιᾷ μὲν τὸ ὄρος ἔχων τὴν Φολόην, ἐν ἀριστερᾷ δὲ πάλιν Θέλπουσαν χώραν, κάτεισιν ἐς τὸν Ἀλφειόν. Λέγεται δὲ ὡς Ἡρακλῆς κατὰ πρόσταγμα 5
Εὐρυσθέως παρὰ τῷ Ἐρυμάνθῳ θηράσειεν ὗν μεγέθει καὶ ἀλκῇ τοὺς ἄλλους ὑπερηρκότα. Κυμαῖοι δὲ οἱ ἐν Ὀπι-

κοῖς συὸς ὀδόντας ἀνακειμένους παρὰ σφίσιν ἐν Ἀπόλλωνος ἱερῷ λόγῳ μὲν λέγουσιν ὡς οἱ ὀδόντες ὑὸς εἶεν τοῦ Ἐρυμανθίου, τῷ λόγῳ δὲ αὐτῶν οὐδ' ἐπ' ὀλίγον μέ-
6 τεστι τοῦ εἰκότος. 3. Ψωφιδίοις δὲ ἐν τῇ πόλει τοῦτο μὲν Ἀφροδίτης ἱερὸν Ἐρυκίνης ἐστὶν ἐπίκλησιν, [ἧς] ἐρείπια ἐφ' ἡμῶν ἐλείπετο αὐτοῦ μόνα· ἐλέγοντο δὲ οἱ Ψωφῖδος αὐτὸ ἱδρύσασθαι παῖδες. καὶ τῷ λόγῳ τὸ εἰκὸς πρόσεστι· ἔστι γὰρ καὶ ἐν Σικελίᾳ τῆς Ἐρυκίνης ἱερὸν ἐν τῇ χώρᾳ 646
τῇ Ἔρυκος, ἀγιώτατόν τε ἐκ παλαιοτάτου καὶ οὐκ ἀπο-
7 δέον πλούτῳ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Πάφῳ. Προμάχου δὲ καὶ Ἐχέφρονος τῶν Ψωφῖδος οὐκ ἐπιφανῆ κατ' ἐμὲ ἔτι ἦν τὰ ἠρῷα. 4. Τέθαπται δὲ καὶ Ἀλκμαίων ἐν Ψωφῖδι ὁ Ἀμφιαράου, καί οἱ τὸ μνῆμά ἐστιν οἴκημα οὔτε μεγέθει μέγα οὔτε ἄλλως κεκοσμημένον· περὶ δὲ αὐτὸ κυπάρισσοι πεφύκασιν ἐς τοσοῦτον ὕψους ἀνήκουσαι, ὥστε καὶ τὸ ὄρος τὸ πρὸς τῇ Ψωφῖδι κατεσκιάζετο ὑπ' αὐτῶν. ταύτας οὐκ ἐθέλουσιν ἐκκόπτειν ἱερὰς τοῦ Ἀλκμαίωνος νομί-
8 ζοντες· καλοῦνται δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων παρθένοι. Ὁ δὲ Ἀλκμαίων ἡνίκα τὴν μητέρα ἀποκτείνας ἔφυγεν ἐξ Ἄργους, τότε ἐς τὴν Ψωφῖδα ἐλθών, Φηγίαν ἔτι ἀπὸ τοῦ Φηγέως ὀνομαζομένην, συνῴκησεν Ἀλφεσιβοίᾳ τῇ Φηγέως θυγατρί, καὶ αὐτῇ δῶρα ὡς τὸ εἰκὸς καὶ ἄλλα καὶ τὸν ὅρμον δίδωσιν. ὡς δὲ οἰκοῦντι αὐτῷ παρὰ τοῖς Ἀρκάσιν οὐδὲν ἐγίνετο ἡ νοσος ῥᾴων, κατεφυγεν ἐπὶ τὸ μαντεῖον τὸ ἐν Δελφοῖς, καὶ αὐτὸν ἡ Πυθία διδάσκει τὸν Ἐριφύλης ἀλάστορα ἐς ταύτην οἱ μόνην χώραν οὐ συνακολουθήσειν, ἥτις ἐστὶ νεωτάτη καὶ ἡ θάλασσα τοῦ μη-
9 τρῴου μιάσματος ἀνέφηνεν ὕστερον αὐτήν. Καὶ ὁ μὲν ἐξευρὼν τοῦ Ἀχελῴου τὴν πρόσχωσιν ἐνταῦθα ᾤκησε, καὶ γυναῖκα ἔσχε Καλλιρόην τοῦ Ἀχελῴου θυγατέρα λόγῳ τῷ Ἀκαρνάνων, καί οἱ παῖδες Ἀκαρνάν τε καὶ Ἀμφότερος ἐγένοντο· ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀκαρνᾶνος τοῖς ἐν τῇ

ἠπείρῳ ταύτῃ τὸ ὄνομα τὸ νῦν γενέσθαι λέγουσι τὰ πρὸ τούτου Κούρησι καλουμένοις. Ἐς ἐπιθυμίας δὲ ἀνοήτους πολλοὶ μὲν ἄνδρες, γυναῖκες δὲ ἔτι πλέον ἐξοκέλλουσιν. ἐπεθύμησεν ἡ Καλλιρόη τῆς Ἐριφύλης οἱ γενέσθαι τὸν 10
ὅρμον, καὶ δι' αὐτὸ ἐς τὴν Φηγίαν τὸν Ἀλκμαίωνα ἔστειλεν ἄκοντα, καὶ αὐτὸν ὑπὸ Φηγέως τῶν παίδων Τημένου
647 καὶ Ἀξίονος δολοφονηθέντα ἐπέλαβεν ἡ τελευτή. Τοῦ Φηγέως δὲ οἱ παῖδες τῷ Ἀπόλλωνι ἀναθεῖναι τῷ ἐν Δελφοῖς λέγονται τὸν ὅρμον. καὶ ἐπὶ τούτων βασιλευόντων ἐν Φηγίᾳ τότε ἔτι καλουμένῃ τῇ πόλει στρατεῦσαί φασιν Ἕλληνας ἐς Τροίαν· σφᾶς δὲ οἱ Ψωφίδιοι τοῦ στόλου φασὶν οὐ μετασχεῖν, ὅτι αὐτῶν τοῖς βασιλεῦσιν οἱ Ἀργείων ἀπηχθάνοντο ἡγεμόνες, κατὰ γένος τε τῷ Ἀλκμαίωνι οἱ πολλοὶ προσήκοντες καὶ τῆς ἐπιστρατείας αὐτῷ κοινωνήσαντες τῆς ἐς Θήβας. 5. Τὰς δὲ Ἐχινάδας νήσους 11
ὑπὸ τοῦ Ἀχελῴου μὴ σφᾶς ἤπειρον ἄχρι ἡμῶν ἀπειργάσθαι γέγονε δι' αἰτίας τὸ Αἰτωλῶν ἔθνος· γεγόνασι δὲ αὐτοί τε ἀνάστατοι καὶ ἡ γῆ σφίσι πᾶσα ἠρήμωται· ταῖς Ἐχινάσιν οὖν, ἅτε ἀσπόρου μενούσης τῆς Αἰτωλίας, οὐχ ὁμοίως ὁ Ἀχελῷος ἐπάγει τὴν ἰλύν. μαρτύριον δέ μοι τοῦ λόγου· ὁ γὰρ Μαίανδρος διὰ τῆς Φρυγῶν καὶ Καρῶν ἀρουμένης ὅσα ἔτη ῥέων τὴν μεταξὺ Πριήνης καὶ Μιλήτου θάλασσαν ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ πεποίηκεν ἤπειρον.
6. Ψωφιδίοις δὲ καὶ παρὰ τῷ Ἐρυμάνθῳ ναός ἐστιν Ἐρυ- 12
μάνθου καὶ ἄγαλμα. Ποιεῖται δὲ πλὴν τοῦ Αἰγυπτίου Νείλου ποταμοῖς τοῖς ἄλλοις λίθου λευκοῦ τὰ ἀγάλματα· τῷ Νείλῳ δέ, ἅτε διὰ τῆς Αἰθιόπων κατιόντι ἐς θάλασσαν, μέλανος λίθου τὰ ἀγάλματα ἐργάζεσθαι νομίζουσιν.
7. Ὃν δὲ ἤκουσα ἐν Ψωφῖδι ἐπὶ Ἀγλαῷ λόγον ἀνδρὶ 13
Ψωφιδίῳ κατὰ Κροῖσον τὸν Λυδὸν ὄντι ἡλικίαν, ὡς ὁ Ἀγλαὸς τὸν χρόνον τοῦ βίου πάντα γένοιτο εὐδαίμων, οὗ με ἔπειθεν ὁ λόγος. Ἀλλὰ ἀνθρώπων μὲν τῶν ἐφ'

ἑαυτοῦ κακὰ ἂν τις ἐλάσσονα ἀναδέξαιτο, καθὰ καὶ ναῦς
14 ἧσσον ἂν χειμασθείη νεὼς ἄλλης· ἄνδρα δὲ συμφορῶν
ἀεὶ στάντα ἐκτὸς ἢ τὰ πάντα οὐρίῳ ναῦν χρησαμένην
πνεύματι οὐκ ἔστιν ὅπως δυνησόμεθα ἐξευρεῖν, ἐπεὶ καὶ
Ὅμηρος κατακείμενον παρὰ τῷ Διὶ ἀγαθῶν πίθον, τὸν 648
δὲ ἕτερον κακῶν ἐποίησεν, ὑπὸ τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ
δεδιδαγμένος, ὃς αὐτόν ποτε Ὅμηρον κακοδαίμονά τε
προσεῖπε καὶ ὄλβιον ὡς φύντα ἐπὶ ἀμφοτέροις ὁμοίως.

XXV. Ἐς δὲ Θέλπουσαν ἰόντι ἐκ Ψωφῖδος πρῶτα
μὲν χωρίον Τρόπαιά ἐστιν ὀνομαζόμενον ἐν ἀριστερᾷ
τοῦ Λάδωνος, Τροπαίων δὲ ἔχεται δρυμὸς Ἀφροδίσιον·
τρίτα δέ ἐστιν ἀρχαῖα ἐν στήλῃ γράμματα, ὅροι Ψωφι-
δίοις πρὸς τὴν Θελπουσίαν χώραν. Ἐν δὲ τῇ γῇ τῇ Θελ-
πουσίᾳ ποταμός ἐστιν Ἄρσην καλούμενος· τοῦτον οὖν
διαβήσῃ, καὶ ὅσον πέντε ἀπ' αὐτοῦ σταδίους ἀφιξῇ καὶ
εἴκοσι ἐπὶ ἐρείπια Καοῦντος κώμης καὶ ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ
2 Καουσίου, πεποιημένον ἐν τῇ ὁδῷ. 2. Τοῦ δὲ ἱεροῦ τού-
του σταδίους τεσσαράκοντα μάλιστα ἀφέστηκεν ἡ πόλις·
τεθῆναι δὲ αὐτῇ ὄνομα ἀπὸ νύμφης λέγουσι Θελπούσης,
ταύτην δὲ θυγατέρα εἶναι Λάδωνος. τῷ δὲ Λάδωνι ἄρχε-
ται μὲν τὸ ὕδωρ ἐν πηγαῖς τῆς Κλειτορίας, καθὰ ὁ λόγος
ἐδήλωσεν ἤδη μοι· ῥεῖ δὲ πρῶτον μὲν παρὰ Λευκάσιον
χωρίον καὶ Μεσόβοα καὶ διὰ τῶν Νάσων ἐπί τε Ὄρυγά
τε καὶ Ἁλοῦντα ὀνομαζόμενον, ἐξ Ἁλοῦντος δὲ ἐπὶ Θα-
λιάδας τε καὶ ἐπὶ Δήμητρος ἱερὸν κάτεισιν Ἐλευσινίας.
3 Τὸ δὲ ἱερὸν τοῦτο ἔστι μὲν Θελπουσίων ἐν ὅροις· ἀγάλ-
ματα δὲ ἐν αὐτῷ, ποδῶν ἑπτὰ οὐκ ἀποδέον ἕκαστον,
Δήμητρός ἐστι καὶ ἡ παῖς καὶ ὁ Διόνυσος, τὰ πάντα
ὁμοίως λίθου. Μετὰ δὲ τῆς Ἐλευσινίας τὸ ἱερὸν [καὶ]
Θέλπουσαν τὴν πόλιν ὁ Λάδων παρέξεισιν ἐν ἀριστερᾷ,
κειμένην μὲν ἐπὶ λόφου μεγάλου, τὰ πλείω δὲ ἐφ' ἡμῶν
ἔρημον, ὥστε καὶ τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τῷ πέρατι οὖσάν φασιν

ἐν τῷ μεσαιτάτῳ ποιηθῆναι τὸ ἐξ ἀρχῆς. 3. Ἔστι δὲ ἐν
649 Θελπούσῃ ναὸς Ἀσκληπιοῦ καὶ θεῶν ἱερὸν τῶν δώδεκα· τούτου τὰ πολλὰ ἐς ἔδαφος ἔκειτο ἤδη. Μετὰ δὲ Θέλπου- 4
σαν ἐπὶ τὸ ἱερὸν τῆς Δήμητρος ὁ Λάδων κάτεισι τὸ ἐν Ὀγκείῳ· καλοῦσι δὲ Ἐρινὺν οἱ Θελπούσιοι τὴν θεόν, ὁμολογεῖ δέ σφισι καὶ Ἀντίμαχος ἐπιστρατείαν Ἀργείων ποιήσας ἐς Θήβας· καί οἱ τὸ ἔπος ἔχει,

Δήμητρος τόθι φασὶν Ἐρινύος εἶναι ἔδεθλον.

Ὁ μὲν δὴ Ὄγκιος Ἀπόλλωνός ἐστι κατὰ τὴν φήμην, καὶ ἐν τῇ Θελπουσίᾳ περὶ τὸ χωρίον ἐδυνάστευε τὸ Ὀγκειον. 4. Τῇ θεῷ δὲ Ἐρινὺς γέγονεν ἐπίκλησις· πλανωμένῃ γὰρ 5
τῇ Δήμητρι, ἡνίκα τὴν παῖδα ἐζήτει, λέγουσιν ἔπεσθαί οἱ τὸν Ποσειδῶνα ἐπιθυμοῦντα αὐτῇ μιχθῆναι, καὶ τὴν μὲν ἐς ἵππον μεταβαλοῦσαν ὁμοῦ ταῖς ἵπποις νέμεσθαι ταῖς Ὀγκίου, Ποσειδῶν δὲ συνίησιν ἀπατώμενος, καὶ συγγίνεται τῇ Δήμητρι ἄρσενι ἵππῳ καὶ αὐτὸς εἰκασθείς· τὸ μὲν δὴ παραυτίκα τὴν Δήμητρα ἐπὶ τῷ συμβάντι ἔχειν 6
ὀργίλως, χρόνῳ δὲ ὕστερον τοῦ τε θυμοῦ παύσασθαι καὶ τῷ Λάδωνι ἐθελῆσαί φασιν αὐτὴν λούσασθαι. Ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐπικλήσεις τῇ θεῷ γεγόνασι, τοῦ μηνίματος μὲν ἕνεκα Ἐρινύς, ὅτι τὸ θυμῷ χρῆσθαι καλοῦσιν ἐρινύειν οἱ Ἀρκάδες, Λουσία δὲ ἐπὶ τῷ λούσασθαι τῷ Λάδωνι. τὰ δὲ ἀγάλματά ἐστι τὰ ἐν τῷ ναῷ ξύλου, πρόσωπα δέ σφισι καὶ χεῖρες ἄκραι καὶ πόδες εἰσὶ Παρίου λίθου· τὸ μὲν δὴ τῆς Ἐρινύος τήν τε κίστην καλουμένην ἔχει καὶ 7
ἐν τῇ δεξιᾷ δᾷδα, μέγεθος δὲ εἰκάζομεν ἐννέα εἶναι ποδῶν αὐτήν· ἡ Λουσία δὲ ποδῶν ἓξ ἐφαίνετο εἶναι. Ὅσοι
650 δὲ Θέμιδος καὶ οὐ Δήμητρος τῆς Λουσίας τὸ ἄγαλμα εἶναι νομίζουσι, μάταια ἴστωσαν ὑπειληφότες. 5. Τὴν δὲ Δήμητρα τεκεῖν φασὶν ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος θυγατέρα, ἧς τὸ ὄνομα ἐς ἀτελέστους λέγειν οὐ νομίζουσι, καὶ ἵππον τὸν Ἀρείονα· ἐπὶ τούτῳ δὲ παρὰ σφίσιν Ἀρκάδων πρώτοις

8 Ἵππιον Ποσειδῶνα ὀνομασθῆναι. ἐπάγονται δὲ ἐξ Ἰλιάδος ἔπη καὶ ἐκ Θηβαΐδος μαρτύρια σφισιν εἶναι τῷ λόγῳ, ἐν μὲν Ἰλιάδι ἐς αὐτὸν Ἀρείονα πεποιῆσθαι,

Οὐδ' εἴ κεν μετόπισθεν Ἀρείονα δῖον ἐλαύνειν,
Ἀδρήστου ταχὺν ἵππον, ὃς ἐκ θεόφιν γένος ἦεν·

ἐν δὲ τῇ Θηβαΐδι ὡς Ἄδραστος ἔφευγεν ἐκ Θηβῶν

εἵματα λυγρὰ φέρων σὺν Ἀρείονι κυανοχαίτῃ.

Αἰνίσσεσθαι οὖν ἐθέλουσι τὰ ἔπη Ποσειδῶνα Ἀρείονι
9 εἶναι πατέρα. Ἀντίμαχος δὲ παῖδα εἶναι γῆς φησίν·

Ἄδρηστος Ταλαὼ υἱὸς Κρηθηΐάδαο
πρώτιστος Δαναῶν εὐαινέτῳ ἤλασεν ἵππῳ,
Καιρόν τε κραιπνὸν καὶ Ἀρείονα Θελπουσαῖον,
τόν ῥά τ' Ἀπόλλωνος σχεδὸν ἅλσεος Ὀγκαίοιο
αὐτὴ γαῖ' ἀνέδωκε, σέβας θνητοῖσιν ἰδέσθαι.

10 Δύναιτο δ' ἂν καὶ ἀναφύντι ἐκ γῆς τῷ ἵππῳ ἐκ θεοῦ τε εἶναι τὸ γένος καὶ αἱ τρίχες οἱ τὴν χρόαν ἐοικέναι κυανῷ. λέγεται δὲ καὶ τοιάδε, Ἡρακλέα πολεμοῦντα Ἠλείοις αἰτῆσαι παρ' Ὄγκου τὸν ἵππον καὶ ἐλεῖν τὴν Ἦλιν ἐπὶ τῷ Ἀρείονι ὀχούμενον ἐς τὰς μάχας, δοθῆναι δὲ ὑπὸ Ἡρακλέους ὕστερον Ἀδράστῳ τὸν ἵππον. ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐς τὸν 651
Ἀρείονα ἐποίησεν Ἀντίμαχος

ὃς ῥά ποτ' Ἀδρήστῳ τριτάτῳ δέδμηθ' ὑπ' ἄνακτι.

11 6. Ὁ δὲ Λάδων τῆς Ἐρινύος τὸ ἱερὸν ἀπολιπὼν ἐν ἀριστερᾷ, παρέξεισιν ἐν ἀριστερᾷ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ὀγκαιάτου τὸν ναόν, τὰ δὲ ἐν δεξιᾷ παρὰ Ἀσκληπιοῦ Παιδὸς ἱερόν, ἔνθα Τρυγόνος μνῆμά ἐστι [τροφοῦ]. τροφὸν δὲ Ἀσκληπιοῦ τὴν Τρυγόνα εἶναι λέγουσιν· ἐν γὰρ τῇ Θελπούσῃ τῷ Ἀσκληπιῷ παιδὶ ἐκκειμένῳ φασὶν ἐπιτυχόντα Αὐτόλαον Ἀρκάδος υἱὸν νόθον ἀναθέσθαι τὸ παιδίον, καὶ ἐπὶ τούτῳ παῖδα Ἀσκληπιὸν *** εἰκότα εἶναι μᾶλλον ἡγούμην, ὃ καὶ ἐδήλωσα ἐν τοῖς Ἐπιδαυρίων.

12 7. Ἔστι δὲ Τουθόα ποταμός· ἐμβάλλει δὲ ἐς τὸν Λάδωνα

καὶ ἡ Τουθόα κατὰ τὸν Θελπουσίων ὅρον πρὸς Ἡραιεῖς, καλούμενον δὲ ὑπὸ Ἀρκάδων Πεδίον. καθότι δὲ αὐτὸς ὁ Λάδων ἐκδίδωσιν ἐς τὸν Ἀλφειόν, Κοράκων ὠνόμασται νᾶσος. Οἱ δὲ ἥγηνται τὴν Ἐνίσπην καὶ Στρατίην τε καὶ Ῥίπην τὰς ὑπὸ Ὁμήρου κατειλεγμένας γενέσθαι νήσους ποτὲ ἐν τῷ Λάδωνι ὑπὸ ἀνθρώπων οἰκουμένας· ἃ οἱ πεπιστευκότες μάταια ἴστωσαν· οὐ γὰρ ἄν ποτε οὐδὲ νηῒ 13
παρισουμένας ποθμίδι παράσχοιτο ὁ Λάδων νήσους. κάλλους μὲν γὰρ ἕνεκα οὐδενὸς ποταμῶν δεύτερος οὔτε τῶν βαρβαρικῶν ἐστὶν οὔτε Ἕλληνος, μέγεθος δὲ οὐ τοσοῦτος ὡς ἐν αὐτῷ καὶ νήσους ἀναφαίνεσθαι, καθάπερ ἐν Ἴστρῳ τε καὶ Ἠριδανῷ.

652 XXVI. Ἡραιεῦσι δὲ οἰκιστὴς μὲν γέγονεν Ἡραιεὺς ὁ Λυκάονος, κεῖται δὲ ἡ πόλις ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἀλφειοῦ, τὰ μὲν πολλὰ ἐν ἠρέμα προσάντει, τὰ δὲ καὶ ἐπ' αὐτὸν καθήκει τὸν Ἀλφειόν. Δρόμοι τε παρὰ τῷ ποταμῷ πεποίηνται μυρσίναις καὶ ἄλλοις ἡμέροις διακεκριμένοι δένδροις· καὶ τὰ λουτρὰ αὐτόθι. 2. Εἰσὶ δὲ καὶ Διονύσῳ ναοί· τὸν μὲν καλοῦσιν αὐτῶν Πολίτην, τὸν δὲ Αὐξίτην. καὶ οἴκημά ἐστί σφισιν ἔνθα τῷ Διονύσῳ τὰ ὄργια ἄγου- 2
σιν. ἔστι καὶ ναὸς ἐν τῇ Ἡραίᾳ Πανὸς ἅτε τοῖς Ἀρκάσιν ἐπιχωρίου. τῆς δὲ Ἥρας τοῦ ναοῦ καὶ ἄλλα ἐρείπια καὶ οἱ κίονες ἔτι ἐλείποντο. Ἀθλητὰς δέ, ὁπόσοι γεγόνασιν Ἀρκάσιν, ὑπερῆρκε τῇ δόξῃ Δαμάρετος Ἡραιεύς, ὃς τὸν ὁπλίτην δρόμον ἐνίκησεν ἐν Ὀλυμπίᾳ πρῶτος. Ἐς δὲ τὴν 3
Ἠλείαν κατιὼν ἐξ Ἡραίας, στάδια μέν που πεντεκαίδεκα ἀποσχὼν Ἡραίας διαβήσῃ τὸν Λάδωνα, ἀπὸ τούτου δὲ ἐς Ἐρύμανθον ὅσον εἴκοσι ἀφίξῃ σταδίους. 3. Τῇ δὲ Ἡραίᾳ ὅροι πρὸς τὴν Ἠλείαν λόγῳ μὲν τῷ Ἀρκάδων ἐστὶν ὁ Ἐρύμανθος, Ἠλεῖοι δὲ τὸν Κοροίβου τάφον φασὶ τὴν χώραν σφίσιν ὁρίζειν. ἡνίκα δὲ τὸν ἀγῶνα τὸν Ὀλυμ- 4
πικὸν ἐκλιπόντα ἐπὶ χρόνον πολὺν ἀνενεώσατο Ἶφιτος

καὶ αὖθις ἐξ ἀρχῆς Ὀλύμπια ἤγαγον, τότε δρόμου σφίσιν ἄθλα ἐτέθη μόνον καὶ ὁ Κόροιβος ἐνίκησε· καὶ ἔστιν ἐπίγραμμα ἐπὶ τῷ μνήματι ὡς Ὀλυμπίασιν ὁ Κόροιβος ἐνίκησεν ἀνθρώπων πρῶτος, καὶ ὅτι τῆς Ἠλείας ἐπὶ τῷ πέρατι ὁ τάφος αὐτῷ πεποίηται.

5 4. Ἔστι δὲ Ἀλίφηρα πόλισμα οὐ μέγα· ἐξελείφθη γὰρ ὑπὸ οἰκητόρων πολλῶν ὑπὸ τὸν συνοικισμὸν τῶν Ἀρκάδων ἐς Μεγάλην πόλιν. ἐς τοῦτο οὖν τὸ πόλισμα ἐρχόμενος ἐξ Ἠραίας τόν τε Ἀλφειὸν διαβήσῃ, καὶ σταδίων μάλιστά που δέκα διελθὼν πεδίον ἐπὶ ὄρος ἀφίξῃ, καὶ αὖθις στάδια ὅσον τριάκοντα ἐς τὸ πόλισμα ἀναβήσῃ διὰ τοῦ
6 ὄρους. Ἀλιφηρεῦσι δὲ τὸ μὲν ὄνομα τῇ πόλει γέγονεν ἀπὸ Ἀλιφήρου Λυκάονος παιδός, ἱερὰ δὲ Ἀσκληπιοῦ τέ ἐστι καὶ Ἀθηνᾶς, ἣν θεῶν σέβονται μάλιστα, γενέσθαι καὶ τραφῆναι παρὰ σφίσιν αὐτὴν λέγοντες· καὶ Διός τε ἱδρύσαντο Λεχεάτου βωμὸν ἅτε ἐνταῦθα τὴν Ἀθηνᾶν 653
τεκόντος, καὶ κρήνην καλοῦσι Τριτωνίδα, τὸν ἐπὶ τῷ
7 ποταμῷ τῷ Τρίτωνι οἰκειούμενοι λόγον. τῆς δὲ Ἀθηνᾶς τὸ ἄγαλμα πεποίηται χαλκοῦ, Ὑπατοδώρου ἔργον, θέας ἄξιον μεγέθους τε ἕνεκα καὶ ἐς τὴν τέχνην. ἄγουσι δὲ καὶ πανήγυριν ὕτῳ δὴ θεῶν· δοκῶ δὲ σφᾶς ἄγειν τῇ Ἀθηνᾷ. ἐν ταύτῃ τῇ πανηγύρει Μυιάγρῳ προθύουσιν, ἐπευχόμενοί τε κατὰ τῶν ἱερείων τῷ ἥρωϊ καὶ ἐπικαλούμενοι τὸν Μυίαγρον· καί σφισι ταῦτα θράσασιν οὐδὲν
8 ἔτι ἀνιαρὸν εἶσιν αἱ μυῖαι. 5. Κατὰ δὲ τὴν ἐξ Ἠραίας ἄγουσαν ἐς Μεγάλην πόλιν εἰσὶ Μελαινεαί· ταύτας ὦκισε μὲν Μελαινεὺς ὁ Λυκάονος, ἔρημος δὲ ἦν ἐφ' ἡμῶν, ὕδατι δὲ καταρρεῖται. Μελαινεῶν δὲ τεσσαράκοντά ἐστιν ἀνωτέρω σταδίοις Βουφάγιον, καὶ ὁ ποταμὸς ἐνταῦθα ἔχει πηγὰς ὁ Βουφάγος κατιὼν ἐς τὸν Ἀλφειόν. τοῦ Βουφάγου δὲ περὶ τὰς πηγὰς ὅροι πρὸς Μεγαλοπολίτας Ἠραιεῦσίν εἰσιν.

XXVII. Ἡ δὲ Μεγάλη πόλις νεωτάτη πόλεών ἐστιν
οὐ τῶν Ἀρκαδικῶν μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν Ἕλλησι, πλὴν
ὅσων κατὰ συμφορὰν ἀρχῆς τῆς Ῥωμαίων μεταβεβήκασιν
οἰκήτορες· συνῆλθον δὲ ὑπὲρ ἰσχύος ἐς αὐτὴν οἱ Ἀρκά-
δες, ἅτε καὶ Ἀργείους ἐπιστάμενοι τὰ μὲν ἔτι παλαιότερα
μόνον οὐ κατὰ μίαν ἡμέραν ἑκάστην κινδυνεύοντας ὑπὸ
Λακεδαιμονίων παραστῆναι τῷ πολέμῳ, ἐπειδὴ δὲ ἀν-
θρώπων πλήθει τὸ Ἄργος ἐπηύξησαν καταλύσαντες Τί-
ρυνθα καὶ Ὑσιάς τε καὶ Ὀρνεὰς καὶ Μυκήνας καὶ Μίδειαν
καὶ εἰ δή τι ἄλλο πόλισμα οὐκ ἀξιόλογον ἐν τῇ Ἀργολίδι
ἦν, τά τε ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἀδεέστερα τοῖς Ἀργείοις
ὑπάρξαντα καὶ ἅμα ἐς τοὺς περιοίκους ἰσχὺν γενομένην
54 αὐτοῖς. γνώμῃ μὲν τοιαύτῃ συνῳκίζοντο οἱ Ἀρκάδες, 2
2. τῆς πόλεως δὲ οἰκιστὴς Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος σὺν
τῷ δικαίῳ καλοῖτο ἄν· τούς τε γὰρ Ἀρκάδας οὗτος ἦν ὁ
ἐπεγείρας ἐς τὸν συνοικισμόν, Θηβαίων τε χιλίους λογά-
δας καὶ Παμμένην ἀπέστειλεν ἡγεμόνα ἀμύνειν τοῖς
Ἀρκάσιν, εἰ κωλύειν πειρῶνται οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν
οἰκισμόν. Ἡρέθησαν δὲ καὶ ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων οἰκισταὶ
Λυκομήδης καὶ Ὀπολέας καὶ Τίμων τε καὶ Πρόξενος,
οὗτοι μὲν ἐκ Τεγέας, Λυκομήδης δὲ καὶ Ὀπολέας Μαν-
τινεῖς, Κλειτορίων δὲ Κλεόλαος καὶ Ἀκρίφιος, Εὐκαμ-
πίδας δὲ καὶ Ἱερώνυμος ἐκ Μαινάλου, Παρρασίων δὲ
Ποσσικράτης τε καὶ Θεόξενος. 3. Πόλεις δὲ τοσαίδε ἦσαν 3
ὁπόσας ὑπό τε προθυμίας καὶ διὰ τὸ ἔχθος τὸ Λακεδαι-
μονίων πατρίδας σφίσιν οὔσας ἐκλιπεῖν ἐπείθοντο οἱ
Ἀρκάδες, Ἀλέα, Παλλάντιον, Εὐταία, Σουμάτειον, Ἰα-
σαία, Περαιθεῖς, Ἑλισσών, Ὀρεσθάσιον, Λίπαια, Λύ-
καια· ταύτας μὲν ἐκ Μαινάλου· ἐκ δὲ Εὐτρησίων Τρι-
κόλωνοι καὶ Ζοίτιον καὶ Χαρισία καὶ Πτολέδερμα καὶ
Κναῦσον καὶ Παρώρεια· παρὰ δὲ Αἰγυτῶν ** [καὶ] Σκιρ- 4
τώνιον καὶ Μαλαία καὶ Κρῶμοι καὶ Βλένινα καὶ Λευκ-

τρον· Παρρασίων δὲ Λυκοσωρεῖς, Θωκνεῖς, Τραπεζούντιοι, Προσεῖς, Ἀκακήσιον, Ἀκόντιον, Μακαρία, Λασέα· ἐκ δὲ Κυνουραίων τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ Γόρτυς καὶ Θεισόα ἡ πρὸς Λυκαίῳ καὶ Λυκαιᾶται καὶ Ἀλίφηρα· ἐκ 655
δὲ τῶν συντελούντων ἐς Ὀρχομενὸν Θεισόα, Μεθύδριον, Τεῦθις· προσεγένετο δὲ καὶ Τρίπολις ὀνομαζομένη, Καλ-
5 λία καὶ Λίποινα καὶ Νώνακρις. τὸ μὲν δὴ ἄλλο Ἀρκαδικὸν οὔτε τι παρέλυε τοῦ κοινοῦ δόγματος καὶ συνελέγοντο ἐς τὴν Μεγάλην πόλιν σπουδῇ· Λυκαιᾶται δὲ καὶ Τρικολωνεῖς καὶ Λυκοσουρεῖς τε καὶ Τραπεζούντιοι μετεβάλοντο Ἀρκάδων μύνοι, καί, οὐ γὰρ συνεχώρουν ἔτι τὰ ἄστη τὰ ἀρχαῖα ἐκλιπεῖν, οἱ μὲν αὐτῶν καὶ ἄκοντες
6 ἀνάγκῃ κατήγοντο ἐς τὴν Μεγάλην πόλιν, 4. Τραπεζούντιοι δὲ ἐκ Πελοποννήσου τὸ παράπαν ἐξεχώρησαν, ὅσοι γε αὐτῶν ἐλείφθησαν καὶ μὴ σφᾶς ὑπὸ τοῦ θυμοῦ παραυτίκα διεχρήσαντο οἱ Ἀρκάδες· τοὺς δὲ αὐτῶν ἀνασωθέντας ἀναπλεύσαντας ναυσὶν ἐς τὸν Πόντον συνοίκους ἐδέξαντο μητροπολίτας τ' ὄντας καὶ ὁμωνύμους οἱ Τραπεζοῦντα ἔχοντες τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ. Λυκοσουρεῦσι δὲ καὶ ἀπειθήσασιν ἐνέμετο ὅμως παρὰ τῶν Ἀρκάδων αἰδὼς Δήμητρός τε ἕνεκα καὶ Δεσποίνης ἐλθόντας ἐς τὸ ἱερόν.
7 5. Τῶν δὲ ἄλλων τῶν κατειλεγμένων πόλεων αἱ μὲν ἐς ἅπαν εἰσὶν ἐφ' ἡμῶν ἔρημοι, τὰς δὲ ἔχουσιν οἱ Μεγαλοπολῖται κώμας, Γόρτυνα, Λιποίνας, Θεισόαν τὴν πρὸς Ὀρχομενῷ, Μεθύδριον, Τεῦθιν, Καλλιάς, Ἑλισσόντα. μόνη δὲ ἐξ αὐτῶν Παλλάντιον ἐμέλλεν ἄρα ἠπιωτέρου πειρᾶσθαι καὶ τότε τοῦ δαίμονος. τοῖς δὲ Ἀλιφηρεῦσι παραμεμένηκεν ἐξ ἀρχῆς πόλιν σφᾶς καὶ ἐς τόδε νομίζεσθαι.
8 6. Συνῳκίσθη δὲ ἡ Μεγάλη πόλις ἐνιαυτῷ τε τῷ αὐτῷ καὶ μησὶ [τε] ὀλίγοις ὕστερον ἢ τὸ παῖσμα ἐγένετο 656
Λακεδαιμονίων τὸ ἐν Λεύκτροις, Φρασικλείδου μὲν Ἀθή-

νησιν ἄρχοντος, δευτέρῳ δὲ ἔτει τῆς ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος καὶ δευτέρας, ἣν Λάμων Θούριος ἐνίκα στάδιον. 7. Μεγαλοπολίταις δὲ ἐς τὴν Θηβαίων συμμαχίαν ἐγγραφεῖσιν ἀπὸ Λακεδαιμονίων δεῖμα ἦν οὐδέν. ὡς δὲ ἐς τὸν πόλεμον τὸν ἱερὸν ὀνομασθέντα οἱ Θηβαῖοι κατέστησαν καὶ αὐτοῖς ἐπέκειντο οἱ Φωκεῖς, τήν τε ὅμορον τῇ Βοιωτῶν ἔχοντες καὶ ὄντες οὐκ ἀδύνατοι χρήμασιν ἅτε τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς κατειληφότες, τηνικαῦτα οἱ Λακεδαιμόνιοι προθυμίας μὲν [οὖν] ἕνεκα Ἀρκάδας τε ἂν τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς Μεγαλοπολίτας ἐποίησαν ἀναστάτους, ἀμυνομένων δὲ τῶν τότε οὐκ ἀθύμως, καὶ ἅμα τῶν περιοίκων ἀπροφασίστως σφίσιν ἐπικουρούντων, λόγου μὲν συνέπεσεν οὐδὲν ἄξιον γενέσθαι παρὰ οὐδετέρων· Φίλιππον δὲ τὸν Ἀμύντου καὶ Μακεδόνων τὴν ἀρχὴν οὐχ ἥκιστα αὐξηθῆναι τὸ ἔχθος τὸ Ἀρκάδων ἐς Λακεδαιμονίους ἐποίησε, καὶ Ἕλλησιν ἐν Χαιρωνείᾳ καὶ αὖθις περὶ Θεσσαλίαν τοῦ ἀγῶνος οὐ μετέσχον οἱ Ἀρκάδες. 8. Χρόνον δὲ οὐ μετὰ πολὺν Ἀριστόδημος Μεγαλοπολίταις ἀνέφυ τύραννος, Φιγαλεὺς μὲν γένος καὶ υἱὸς Ἀρτύλα, ποιησαμένου δὲ αὐτὸν Τριταίου τῶν οὐκ ἀδυνάτων ἐν Μεγάλῃ πόλει. τούτῳ τῷ Ἀριστοδήμῳ καὶ τυραννοῦντι ἐξεγένετο ὅμως ἐπικληθῆναι Χρηστῷ. ἐπὶ τούτου τυραννοῦντος ἐσβάλλουσιν ἐς τὴν Μεγαλοπολῖτιν στρατιᾷ Λακεδαιμόνιοι καὶ τοῦ βασιλέως Κλεομένους ὁ πρεσβύτατος τῶν παίδων Ἀκρότατος· ἐγενεαλόγησα δὲ ἤδη τά τε ἐς τοῦτον καὶ ἐς τὸ πᾶν γένος τῶν ἐν Σπάρτῃ βασιλέων. Γενομένης δὲ ἰσχυρᾶς μάχης καὶ ἀποθανόντων πολλῶν παρ' ἀμφοτέρων κρατοῦσιν οἱ Μεγαλοπολῖται τῇ συμβολῇ· καὶ ἄλλοι τε διεφθάρησαν Σπαρτιατῶν καὶ Ἀκρότατος, οὐδέ οἱ τὴν πατρῴαν παραλαβεῖν ἐξεγένετο ἀρχήν. 9. Μετὰ δὲ Ἀριστόδημον τελευτήσαντα δύο μάλιστα ὕστερον γενεαῖς ἐτυράννησε Λυδιάδης οἴκου μὲν οὐκ

ἀφανοῦς, φύσιν δὲ φιλότιμος ὢν καὶ οὐχ ἥκιστα, ὡς 657
ἐπέδειξεν ὕστερον, καὶ φιλόπολις. ἔσχε μὲν γὰρ ἔτι νέος
ὢν τὴν ἀρχήν· ἐπεὶ δὲ ἤρχετο φρονεῖν, κατέπαυεν ἑαυ-
τὸν ἑκὼν τυραννίδος, καίπερ ἐς τὸ ἀσφαλὲς ἤδη οἱ τῆς
ἀρχῆς καθωρμισμένης. Μεγαλοπολιτῶν δὲ συντελούν-
των ἤδη τότε ἐς τὸ Ἀχαϊκόν, ὁ Λυδιάδης ἔν τε αὐτοῖς
Μεγαλοπολίταις καὶ ἐν τοῖς πᾶσιν Ἀχαιοῖς ἐγένετο οὕτω
18 δόκιμος ὡς Ἀράτῳ παρισωθῆναι τὰ ἐς δόξαν. Λακεδαι-
μόνιοι δὲ αὐτοί τε πανδημεὶ καὶ ὁ τῆς οἰκίας βασιλεὺς τῆς
ἑτέρας Ἄγις ὁ Εὐδαμίδου στρατεύουσιν ἐπὶ Μεγάλην
πόλιν παρασκευῇ μείζονι καὶ ἀξιολογωτέρᾳ τῆς ὑπὸ
Ἀκροτάτου συναχθείσης· καὶ μάχῃ τε ἐπεξελθόντας τοὺς
Μεγαλοπολίτας ἐνίκησαν, καὶ μηχάνημα ἰσχυρὸν προσ-
άγοντες τῷ τείχει τὸν πύργον τὸν ταύτῃ δι' αὐτοῦ σει-
ουσι, καὶ ἐς τὴν ὑστεραίαν καταρρίψειν τῷ μηχανήματι
14 ἤλπιζον. Ἔμελλε δ' ἄρα οὐχ Ἕλλησιν ὁ Βορέας ἔσεσθαι
μόνον τοῖς πᾶσιν ὄφελος, τοῦ Μήδων ναυτικοῦ ταῖς
Σηπιάσι προσράξας τὰς πολλάς, ἀλλὰ καὶ Μεγαλοπολί-
τας ὁ ἄνεμος οὗτος ἐρρύσατο μὴ ἁλῶναι· κατέλυσέ τε
γὰρ τὸ μηχάνημα τοῦ Ἄγιδος καὶ διεφόρησεν ἐς ἀπώλειαν
παντελῆ βιαίῳ τῷ πνεύματι ὁμοῦ καὶ συνεχεῖ. Ὁ δὲ Ἄγις
ὅτῳ τὰ ἐκ τοῦ Βορέου μὴ ἐλεῖν τὴν Μεγάλην πόλιν ἐγέ-
νετο ἐμποδών, ἔστιν ὁ τὴν ἐν Ἀχαΐᾳ Πελλήνην ἀφαιρε-
θεὶς ὑπὸ Ἀράτου καὶ Σικυωνίων καὶ ὕστερον πρὸς Μαν-
15 τινείᾳ χρησάμενος τῷ τέλει. 10. Μετὰ δὲ οὐ πολὺν χρόνον
Κλεομένης ὁ Λεωνίδου Μεγάλην πόλιν κατέλαβεν ἐν
σπονδαῖς. Μεγαλοπολιτῶν δὲ οἱ μὲν ἐν τῇ νυκτὶ εὐθὺς
τότε ἀμύνοντες τῇ πατρίδι ἐπεπτώκεσαν, ἔνθα καὶ Λυ-
διάδην ἀγωνιζόμενον ἀξίως λόγου κατέλαβεν ἐν τῇ μάχῃ
τὸ χρεών· τοὺς δὲ αὐτῶν Φιλοποίμην ὁ Κραύγιδος ὅσον
τε τὰ δύο μέρη τῶν ἐν ἡλικίᾳ καὶ παῖδας ἅμα ἔχων καὶ
16 γυναῖκας διέφυγεν ἐς τὴν Μεσσηνίαν. Κλεομένης δὲ

τούς τε ἐγκαταληφθέντας ἐφόνευε καὶ κατέσκαπτέ τε καὶ
ἔκαιε τὴν πόλιν. Μεγαλοπολῖται μὲν δὴ τρόπον ὁποῖον
658 ἀνεσώσαντο τὴν αὑτῶν καὶ ὁποῖα κατελθοῦσιν αὖθις
ἐπράχθη σφίσι, δηλώσει τοῦ λόγου μοι τὰ ἐς Φιλοποί-
μενα· Λακεδαιμονίων δὲ τῷ δήμῳ τοῦ τῶν Μεγαλοπολι-
τῶν παθήματος μέτεστιν αἰτίας οὐδέν, ὅτι σφίσιν ἐκ
βασιλείας μετέστησεν ἐς τυραννίδα ὁ Κλεομένης τὴν
πολιτείαν.

11. Μεγαλοπολίταις δὲ καὶ Ἡραιεῦσι κατὰ τὰ εἰρη- 17
μένα ἤδη μοι τοῦ Βουφάγου ποταμοῦ περὶ τὰς πηγάς
εἰσιν ὅροι τῆς χώρας. γενέσθαι δὲ τῷ ποταμῷ τὸ ὄνομα
ἀπὸ Βουφάγου φασὶν ἥρωος, εἶναι δὲ Ἰαπετοῦ τε παῖδα
αὐτὸν καὶ Θόρνακος· ταύτην καὶ ἐν τῇ Λακωνικῇ Θόρ-
νακα ὀνομάζουσι. λέγουσι δὲ καὶ ὡς ἐν Φυλόῃ τῷ ὄρει
τοξεύσειεν Ἄρτεμις Βουφάγον ἔργα τολμήσαντα οὐχ
ὅσια ἐς τὴν θεόν.

XXVIII. Ἰόντι δὲ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῶν πηγῶν πρῶ-
τα μέν σε ἐκδέξεται Μάραθα χωρίον, μετὰ δὲ αὐτὸ Γόρ-
τυς κώμη τὰ ἐπ' ἐμοῦ, τὰ δὲ ἔτι ἀρχαιότερα πόλις. ἔστι
δὲ αὐτόθι ναὸς Ἀσκληπιοῦ λίθου Πεντελησίου· [καὶ]
αὐτός τε οὐκ ἔχων πω γένεια, καὶ Ὑγιείας ἄγαλμα·
Σκόπα δὲ ἦν ἔργα. λέγουσι δὲ οἱ ἐπιχώριοι καὶ τάδε, ὡς
Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου τὸν θώρακα καὶ δόρυ ἀναθείη
τῷ Ἀσκληπιῷ· καὶ ἐς ἐμέ γε ἔτι ὁ θώραξ καὶ τοῦ δόρατος
ἦν ἡ αἰχμή.

2. Τὴν δὲ Γόρτυνα ποταμὸς διέξεισιν ὑπὸ μὲν τῶν 2
περὶ τὰς πηγὰς ὀνομαζόμενος Λούσιος, ἐπὶ λουτροῖς δὴ
τοῖς Διὸς τεχθέντος· οἱ δὲ ἀπωτέρω τῶν πηγῶν καλοῦ-
σιν ἀπὸ τῆς κώμης Γορτύνιον. οὗτος ὁ Γορτύνιος ὕδωρ
ψυχρότατον παρέχεται ποταμῶν. Ἴστρον μέν γε καὶ Ῥῆ-
νον, ἔτι δὲ Τπανίν τε καὶ Βορυσθένην καὶ ὅσων ἄλλων
ἐν ὥρᾳ χειμῶνος τὰ ῥεύματα πήγνυται, τούτους μὲν

χειμερίους κατὰ ἐμὴν δόξαν ὀρθῶς ὀνομάσαι τις ἂν· οἱ
ῥέουσι μὲν διὰ γῆς τὸ πολὺ τοῦ χρόνου νειφομένης,
3 ἀνάπλεως δὲ κρυμοῦ καὶ ὁ περὶ αὐτούς ἐστιν ἀήρ. ὅσοι
δὲ γῆν διεξίασιν εὖ τῶν ὡρῶν ἔχουσαν, καὶ θέρους σφίσι
τὸ ὕδωρ πινόμενόν τε καὶ λουομένους ἀνθρώπους ἀνα- 659
ψύχει, χειμῶνος δὲ ἀνιαρὸν οὐκ ἔστι, τούτους ἐγώ φημι
παρέχεσθαι σφᾶς ὕδωρ ψυχρόν. ψυχρὸν μὲν δὴ ὕδωρ
καὶ Κύδνου τοῦ διεξιόντος Ταρσεῖς καὶ Μέλανος τοῦ
παρὰ Σίδην τὴν Παμφύλων· Ἄλεντος δὲ τοῦ ἐν Κολο-
φῶνι καὶ ἐλεγείων ποιηταὶ τὴν ψυχρότητα ἄδουσι. Γορ-
τύνιος δὲ προήκει καὶ ἐς πλέον ψυχρότητος, μάλιστα δὲ
ὥρᾳ θέρους. ἔχει μὲν δὴ τὰς πηγὰς ἐν Θεισόᾳ τῇ Με-
θυδριεῦσιν ὁμόρῳ· καθότι δὲ τῷ Ἀλφειῷ τὸ ῥεῦμα ἀνα-
κοινοῖ, καλοῦσι Ῥαιτέας.

4 3. Τῇ χώρᾳ δὲ τῇ Θεισόᾳ προσεχὴς κώμη Τεῦθις
ἐστι· πάλαι δὲ ἦν πόλισμα ἡ Τεῦθις. ἐπὶ δὲ τοῦ πολέμου
τοῦ πρὸς Ἰλίῳ ἰδίᾳ παρείχοντο οἱ ἐνταῦθα ἡγεμόνα·
ὄνομα δὲ αὐτῷ Τεῦθιν, οἱ δὲ Ὄρνυτόν φασιν εἶναι. ὡς
δὲ τοῖς Ἕλλησιν οὐκ ἐγίνετο ἐπίφορα ἐξ Αὐλίδος πνεύ-
ματα, ἀλλὰ ἄνεμος σφᾶς βίαιος ἐπὶ χρόνον εἶχεν ἐγκλεί-
σας, ἀφίκετο ὁ Τεῦθις Ἀγαμέμνονι ἐς ἀπέχθειαν, καὶ
5 ὀπίσω τοὺς Ἀρκάδας ὧν ἦρχεν ἀπάξειν ἔμελλεν. ἐνταῦθα
Ἀθηνᾶν λέγουσι Μέλανι τῷ Ὤπος εἰκασμένην ἀποτρέ-
πειν τῆς ὁδοῦ Τεῦθιν τῆς οἴκαδε. ὁ δέ, ἅτε οἰδοῦντος
αὐτῷ τοῦ θυμοῦ, παίει τὴν θεὸν τῷ δόρατι ἐς τὸν μηρόν·
ἀπήγαγε δὲ καὶ ἐκ τῆς Αὐλίδος ὀπίσω τὸν στρατόν. Ἀνα-
στρέψας δὲ ἐς τὴν οἰκείαν τὴν θεὸν ἔδοξεν αὐτὴν τετρω-
μένην φανῆναί οἱ τὸν μηρόν. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου κατέλαβε
Τεῦθιν φθινώδης νόσος, μόνοις τε Ἀρκάδων τοῖς ἐν-
6 ταῦθα οὐκ ἀπεδίδου καρπὸν οὐδένα ἡ γῆ. Χρόνῳ δὲ
ὕστερον ἄλλα τε ἐχρήσθη σφίσιν ἐκ Δωδώνης, ὁποῖα
δρῶντες ἱλάσασθαι τὴν θεὸν ἔμελλον, καὶ ἄγαλμα ἐποι-

ἡσαντο Ἀθηνᾶς ἔχον τραῦμα ἐπὶ τοῦ μηροῦ. τοῦτο καὶ αὐτὸς τὸ ἄγαλμα εἶδον, τελαμῶνι πορφυρῷ τὸν μηρὸν κατειλημένον. καὶ ἄλλα ἐν Τεύθιδι, Ἀφροδίτης τε ἱερὸν καὶ Ἀρτέμιδός ἐστι. ταῦτα μὲν δὴ ἐνταῦθά ἐστι.

4. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Γόρτυνος ἐς Μεγάλην πόλιν πεποίηται μνῆμα τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐν τῇ πρὸς Κλεομένην μάχῃ. τὸ δὲ μνῆμα τοῦτο ὀνομάζουσιν οἱ Μεγαλοπολῖται Παραιβασίον, ὅτι ἐς αὐτοὺς παρεσπόνδησεν ὁ Κλεομένης. Παραιβάσιου δὲ ἔχεται πεδίον ἑξήκοντα σταδίων μάλιστα· καὶ πόλεως ἐρείπια Βρένθης ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ, καὶ ποταμὸς ἔξεισιν αὐτόθεν Βρενθεάτης, καὶ ὅσον σταδίους προελθόντι πέντε κάτεισιν ἐς τὸν Ἀλφειόν. 7

XXIX. Διαβάντων δὲ Ἀλφειὸν χώρα τε καλουμένη Τραπεζουντία καὶ πόλεως ἐστιν ἐρείπια Τραπεζοῦντος. καὶ αὖθις ἐπὶ τὸν Ἀλφειὸν ἐν ἀριστερᾷ καταβαίνοντι ἐκ Τραπεζοῦντος, οὐ πόρρω τοῦ ποταμοῦ Βάθος ἐστὶν ὀνομαζόμενον, ἔνθα ἄγουσι τελετὴν διὰ ἔτους τρίτου Θεαῖς Μεγάλαις· καὶ πηγή τε αὐτόθι ἐστὶν Ὀλυμπιὰς καλουμένη τὸν ἕτερον τῶν ἐνιαυτῶν οὐκ ἀπορρέουσα, καὶ πλησίον τῆς πηγῆς πῦρ ἄνεισι. 2. Λέγουσι δὲ οἱ Ἀρκάδες τὴν λεγομένην Γιγάντων μάχην καὶ θεῶν ἐνταῦθα καὶ οὐκ ἐν τῇ Θρᾳκίᾳ γενέσθαι Παλλήνῃ, καὶ θύουσιν ἀστραπαῖς αὐτόθι καὶ θυέλλαις τε καὶ βρονταῖς. Γιγάντων δὲ ἐν μὲν Ἰλιάδι οὐδεμίαν ἐποιήσατο Ὅμηρος μνήμην· ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ ἔγραψε μὲν ὡς ταῖς Ὀδυσσέως ναυσὶ Λαιστρυγόνες ἐπέλθοιεν Γίγασι καὶ οὐκ ἀνδράσιν εἰκασμένοι, ἐποίησε δὲ καὶ τὸν βασιλέα τῶν Φαιάκων λέγοντα εἶναι τοὺς Φαίακας θεῶν ἐγγὺς ὥσπερ Κύκλωπας καὶ τὸ Γιγάντων ἔθνος. ἔν τε οὖν τούτοις δηλοῖ θνητοὺς ὄντας καὶ οὐ θεῖον γένος τοὺς Γίγαντας, καὶ σαφέστερον ἐν τῷδε ἔτι, 2

Ὃς ποθ' ὑπερθύμοισι Γιγάντεσσιν βασίλευεν·
ἀλλ' ὁ μὲν ὤλεσε λαὸν ἀτάσθαλον, ὤλετο δ' αυτος.

Ἐθέλουσι δ' αὐτῷ λαὸς ἐν τοῖς ἔπεσιν ἀνθρώπων οἱ πολ-
3 λοὶ καλεῖσθαι. 3. Δράκοντας δὲ ἀντὶ ποδῶν τοῖς Γύγασιν
εἶναι, πολλαχῇ τε ὁ λόγος ἄλλῃ καὶ ἐν τῷδε ἐδείχθη μά-
λιστα ὡς ἔστιν εὐήθης. Ὀρόντην τὸν Σύρων ποταμὸν οὐ
τὰ πάντα ἐν ἰσοπέδῳ μέχρι θαλάσσης ῥέοντα, ἀλλὰ ἐπὶ 661
κρημνόν τε ἀπορρῶγα καὶ ἐς κάταντες ἀπ' αὐτοῦ φερό-
μενον, ἠθέλησεν ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς ἀναπλεῖσθαι ναυ-
σὶν ἐκ θαλάσσης ἐς Ἀντιόχειαν πόλιν· ἕλυτρον οὖν σὺν
πόνῳ τε καὶ δαπάνῃ χρημάτων ὀρυξάμενος ἐπιτήδειον
4 ἐς τὸν ἀνάπλουν, ἐξέτρεψεν ἐς τοῦτο τὸν ποταμόν. ἀνα-
ξηρανθέντος δὲ τοῦ ἀρχαίου ῥεύματος κεραμεᾶ τε ἐν
αὐτῷ σορὸς πλέον ἢ ἑνός τε καὶ δέκα εὑρέθη πηχῶν, καὶ
ὁ νεκρὸς μέγεθός τε ἦν κατὰ τὴν σορὸν καὶ ἄνθρωπος
διὰ παντὸς τοῦ σώματος. τοῦτον τὸν νεκρὸν ὁ ἐν Κλάρῳ
θεός, ἀφικομένων ἐπὶ τὸ χρηστήριον τῶν Σύρων, εἶπεν
Ὀρόντην εἶναι, γένους δὲ αὐτὸν εἶναι τοῦ Ἰνδῶν. Εἰ δὲ
τὴν γῆν τὸ ἀρχαῖον οὖσαν ὑγρὰν ἔτι καὶ ἀνάπλεων νοτί-
δος θερμαίνων ὁ ἥλιος τοὺς πρώτους ἐποίησεν ἀνθρώ-
πους, ποίαν εἰκός ἐστιν ἄλλην χώραν ἢ προτέραν τῆς
Ἰνδῶν ἢ μείζονας ἀνεῖναι τοὺς ἀνθρώπους, ἥ γε καὶ ἐς
ἡμᾶς ἔτι καὶ ὄψεως τῷ παραλόγῳ καὶ μεγέθει διάφορα
ἐκτρέφει θηρία;

5 4. Τοῦ δὲ χωρίου τοῦ ὀνομαζομένου Βάθους στα-
δίους ὡς δέκα ἀφέστηκε καλουμένη Βασιλίς· ταύτης ἐγέ-
νετο οἰκιστὴς Κύψελος ὁ Κρεσφόντῃ τῷ Ἀριστομάχου
τὴν θυγατέρα ἐκδούς· ἐπ' ἐμοῦ δὲ ἐρείπια ἡ Βασιλὶς ἦν,
καὶ Δήμητρος ἱερὸν ἐν αὐτοῖς ἐλείπετο Ἐλευσινίας. Ἐν-
τεῦθεν δὲ προϊὼν τὸν Ἀλφειὸν αὖθις διαβήσῃ, καὶ ἐπὶ
Θωκνίαν ἀφίξῃ, τὸ ὄνομα ἀπὸ Θώκνου τοῦ Λυκάονος
ἔχουσαν, ἐς ἅπαν δὲ ἐφ' ἡμῶν ἔρημον· ἐλέγετο δὲ ὁ

Θῶκνος ἐν τῷ λόφῳ κτίσαι τὴν πόλιν. ποταμὸς δὲ ὁ Ἀμίνιος ῥέων παρὰ τὸν λόφον ἐς τὸν Ἑλισσόντα ἐκδίδωσι, καὶ οὐ πολὺ ἄπωθεν ἐς τὸν Ἀλφειὸν ὁ Ἑλισσών.

XXX. Ὁ δὲ Ἑλισσὼν οὗτος ἀρχόμενος ἐκ κώμης ὁμωνύμου, καὶ γὰρ τῇ κώμῃ τὸ ὄνομα Ἑλισσών ἐστι, τήν τε Λιπαιέων καὶ τὴν Λυκαιᾶτιν χώραν, τρίτα δὲ αὐτὴν διεξελθὼν Μεγάλην πόλιν, * * σταδίοις ἀπωτέρω
662 Μεγαλοπολιτῶν τοῦ ἄστεως κάτεισιν ἐς τὸν Ἀλφειόν. πλησίον δὲ ἤδη τῆς πόλεως Ποσειδῶνός ἐστιν Ἐπόπτου ναός· ἐλείπετο δὲ τοῦ ἀγάλματος ἡ κεφαλή.

2. Διαιροῦντος δὲ τὴν Μεγάλην πόλιν τοῦ ποταμοῦ 2
τοῦ Ἑλισσόντος, καθὰ δὴ καὶ Κνίδον καὶ Μιτυλήνην δίχα οἱ εὗριποι νέμουσιν, ἐν μέρει τῷ πρὸς ἄρκτους, δεξιῷ δὲ κατὰ τὸ μετέωρον τοῦ ποταμοῦ, πεποίηται σφισιν ἀγορά· περίβολος δέ ἐστιν ἐν ταύτῃ λίθων καὶ ἱερὸν Λυκαίου Διός. ἔσοδος δ' ἐς αὐτὸ οὐκ ἔστι· τὰ γὰρ ἐντός ἐστι δὴ σύνοπτα, βωμοί τέ εἰσι τοῦ θεοῦ καὶ τράπεζαι δύο καὶ ἀετοὶ ταῖς τραπέζαις ἴσοι. καὶ ἄγαλμα Πανὸς 3
λίθου πεποιημένου· ἐπίκλησις δὲ Οἰνόεις ἐστὶν αὐτῷ, τήν τε ἐπίκλησιν γενέσθαι τῷ Πανὶ ἀπὸ νύμφης Οἰνόης λέγουσι, ταύτην δὲ σὺν ἄλλαις τῶν νυμφῶν καὶ ἰδίᾳ γενέσθαι τροφὸν τοῦ Πανός. ἔστι δὲ πρὸ τοῦ τεμένους τούτου χαλκοῦν ἄγαλμα Ἀπόλλωνος θέας ἄξιον, μέγεθος μὲν ἐς πόδας δώδεκα, ἐκομίσθη δὲ ἐκ τῆς Φιγαλέων συντέλεια ἐς κόσμον τῇ Μεγάλῃ πόλει. Τὸ δὲ χωρίον ἔνθα 4
τὸ ἄγαλμα ἵδρυτο ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ Φιγαλέων, ὀνομάζεται Βᾶσσαι· τῷ θεῷ δὲ ἡ ἐπίκλησις ἠκολούθηκε μὲν ἐκ τῆς Φιγαλέων, ἐφ' ὅτῳ δὲ ὄνομα ἔσχεν Ἐπικούριος, δηλώσει μοι τὰ ἐς Φιγαλέας τοῦ λόγου. ἔστι δὲ ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἀπόλλωνος ἄγαλμα οὐ μέγα Μητρὸς θεῶν, τοῦ ναοῦ δέ, ὅτι μὴ οἱ κίονες, ἄλλο ὑπόλοιπον οὐδέν. Πρὸ δὲ τοῦ 5
ναοῦ τῆς Μητρὸς ἀνδριὰς μὲν οὐδείς ἐστι, δῆλα δὲ ἦν

τὰ βάθρα ἐφ' ὧν ἀνδριάντες ποτὲ ἑστήκεσαν. ἐλεγεῖον δὲ ἐπὶ ἑνὸς γεγραμμένον τῶν βάθρων Διοφάνους φησὶν εἶναι τὴν εἰκόνα, Διαίου μὲν υἱοῦ, συντάξαντος δὲ ἀνδρὸς πρώτου Πελοπόννησον τὴν πᾶσαν ἐς τὸν ὀνομα-
6 σθέντα Ἀχαϊκὸν σύλλογον. 3. Στοὰν δὲ τῆς ἀγορᾶς ὀνομαζομένην Φιλίππειον οὐ Φίλιππος ἐποίησεν ὁ Ἀμύντου, χαριζόμενοι δέ οἱ Μεγαλοπολῖται τὴν ἐπωνυμίαν διδόασιν αὐτῷ τοῦ οἰκοδομήματος. Ἑρμοῦ δὲ Ἀκακησίου πρὸς 663
αὐτῇ ναὸς κατεβέβλητο, καὶ οὐδὲν ἐλείπετο ὅτι μὴ χελώνη λίθου. Ταύτης δὲ ἔχεται τῆς Φιλιππείου μέγεθος ἀποδέουσα ἑτέρα στοά, Μεγαλοπολίταις δὲ αὐτόθι ᾠκοδομημένα ἐστὶ τὰ ἀρχεῖα, ἀριθμὸν οἰκήματα ἓξ· ἐν ἑνὶ δέ ἐστιν αὐτῶν Ἐφεσίας ἄγαλμα Ἀρτέμιδος, καὶ ἐν ἑτέρῳ
7 χαλκοῦς Πὰν πηχυαῖος ἐπίκλησιν Σκολείτας. μετεκομίσθη δὲ ἀπὸ λόφου τοῦ Σκολείτα· καὶ ὁ λόφος οὗτος τοῦ τείχους ἐστὶν ἐντός, ἀπὸ δὲ αὐτοῦ κάτεισιν ὕδωρ ἐς τὸν Ἑλισσόντα ἐκ πηγῆς. τῶν ἀρχείων δὲ ὄπισθε ναὸς Τύχης καὶ ἄγαλμα λίθου πεποίηται ποδῶν πέντε οὐκ ἀποδέον. στοὰν δὲ ἦντινα καλοῦσι Μυρόπωλιν, ἔστι μὲν τῆς ἀγορᾶς, ᾠκοδομήθη δὲ ἀπὸ λαφύρων, ἡνίκα τὸ πταῖσμα ἐγένετο Ἀκροτάτῳ τῷ Κλεομένους καὶ Λακεδαιμονίων τοῖς συστρατεύσασι, μαχεσαμένοις πρὸς Ἀριστόδημον
8 τυραννίδα ἐν Μεγάλῃ πόλει τότε ἔχοντα. 4. Μεγαλοπολίταις δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐστὶν ὄπισθεν τοῦ περιβόλου τοῦ ἀνειμένου τῷ Λυκαίῳ Διὶ ἀνὴρ ἐπειργασμένος ἐπὶ στήλῃ, Πολύβιος Λυκόρτα· γέγραπται δὲ καὶ ἐλεγεῖα ἐπ' αὐτῷ λέγοντα ὡς ἐπὶ γῆν καὶ θάλασσαν πᾶσαν πλανηθείη, καὶ ὅτι σύμμαχος γένοιτο Ῥωμαίων καὶ παύσειεν αὐτοὺς ὀργῆς ἐς τὸ Ἑλληνικόν. συνέγραψε δὲ ὁ Πολύβιος οὗτος καὶ ἄλλα ἔργα Ῥωμαίων, καὶ ὡς Καρχηδονίοις κατέστησαν ἐς πόλεμον, αἰτία τε ἥτις ἐγένετο αὐτοῦ, καὶ ὡς ὀψὲ οὐκ ἄνευ κινδύνων μεγάλων Ῥωμαῖοι Σκιπίωνι

***ὃν τινα Καρχηδονιακὸν ὀνομάζουσι τέλος τε ἐπιθέντα 9
τῷ πολέμῳ καὶ τὴν Καρχηδόνα καταβαλόντα ἐς ἔδαφος.
Ὅσα μὲν δὴ Πολυβίῳ παραινοῦντι ὁ Ῥωμαῖος ἐπείθετο,
ἐς ὀρθὸν ἐχώρησεν αὐτῷ. ἃ δὲ οὐκ ἠκροᾶτο διδάσκοντος,
γενέσθαι οἱ λέγουσιν ἁμαρτήματα. Ἑλλήνων δὲ ὁπόσαι
πόλεις ἐς τὸ Ἀχαϊκὸν συνετέλουν, παρὰ Ῥωμαίων εὖ-
ραντο αὗται Πολύβιόν σφισι πολιτείας τε καταστήσα-
σθαι καὶ νόμους θεῖναι. τῆς δ' εἰκόνος τοῦ Πολυβίου τὸ
βουλευτήριόν ἐστιν ἐν ἀριστερᾷ.

5. Τοῦτο μὲν δή ἐστιν ἐνταῦθα, στοὰν δὲ τῆς ἀγο- 10
ρᾶς Ἀριστάνδρειον ἐπίκλησιν ἄνδρα τῶν ἀστῶν Ἀρί-
στανδρον οἰκοδομῆσαι λέγουσι. ταύτης τῆς στοᾶς ἐστὶν
664 ἐγγυτάτω ὡς πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ἱερὸν Σωτῆρος ἐπί-
κλησιν Διός· κεκόσμηται δὲ πέριξ κίοσι. καθεζομένῳ δὲ
τῷ Διὶ ἐν θρόνῳ παρεστήκασι τῇ μὲν ἡ Μεγάλη πόλις,
ἐν ἀριστερᾷ δὲ Ἀρτέμιδος Σωτείρας ἄγαλμα. ταῦτα μὲν
λίθου τοῦ Πεντελησίου Ἀθηναῖοι Κηφισόδοτος καὶ Ξενο-
φῶν εἰργάσαντο.

XXXI. Τὸ δὲ ἕτερον πέρας τῆς στοᾶς παρέχεται τὸ
πρὸς ἡλίου δυσμῶν περίβολον Θεῶν ἱερὸν τῶν μεγάλων.
αἱ δέ εἰσιν αἱ μεγάλαι Θεαὶ Δημήτηρ καὶ Κόρη, καθότι
ἐδήλωσα ἤδη καὶ ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ συγγραφῇ· τὴν Κόρην
δὲ Σώτειραν καλοῦσιν οἱ Ἀρκάδες. ἐπειργασμένοι δὲ
ἐπὶ τύπων πρὸ τῆς ἐσόδου τῇ μὲν Ἄρτεμις, τῇ δὲ Ἀσκλη-
πιός ἐστι καὶ Ὑγίεια. Θεαὶ δὲ αἱ μεγάλαι Δημήτηρ μὲν 2
λίθου διὰ πάσης, ἡ δὲ Σώτειρα τὰ ἐσθῆτος ἐχόμενα ξύ-
λου πεποίηται· μέγεθος δὲ ἑκατέρας πέντε που καὶ δέκα
εἰσὶ πόδες. Τά τε ἀγάλματα *** καὶ πρὸ αὐτῶν κόρας
ἐποίησεν οὐ μεγάλας, ἐν χιτῶσί τε καθήκουσιν ἐς σφυρά,
καὶ ἀνθῶν ἀνάπλεων ἑκατέρα τάλαρον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ
φέρει· εἶναι δὲ θυγατέρες τοῦ Λαμοφῶντος λέγονται·
τοῖς δὲ ἐπανάγουσιν ἐς τὸ θειότερον δοκεῖ σφᾶς Ἀθηνᾶν

τε εἶναι καὶ Ἄρτεμιν τὰ ἄνθη μετὰ τῆς Περσεφόνης συλ-
3 λεγούσας. ἔστι δὲ καὶ Ἡρακλῆς παρὰ τῇ Δήμητρι μέγε-
θος μάλιστα πῆχυν· τοῦτον τὸν Ἡρακλέα εἶναι τῶν
Ἰδαίων καλουμένων Δακτύλων Ὀνομάκριτός φησιν ἐν
τοῖς ἔπεσι. κεῖται δὲ τράπεζα ἔμπροσθεν, ἐπειργασμέναι
τε ἐπ' αὐτῇ δύο τέ εἰσιν Ὧραι καὶ ἔχων Πὰν σύριγγα καὶ
Ἀπόλλων κιθαρίζων. ἔστι δὲ καὶ ἐπίγραμμα ἐπ' αὐτοῖς
4 εἶναι σφᾶς θεῶν τῶν πρώτων. 2. Πεποίηνται δὲ ἐπὶ τῇ
τραπέζῃ καὶ Νύμφαι· Νέδα μὲν Δία φέρουσα ἔτι νήπιον
παῖδα, Ἀνθρακία δὲ νύμφη τῶν Ἀρκαδικῶν καὶ αὕτη
δᾷδα ἔχουσά ἐστιν, Ἀγνὼ δὲ τῇ μὲν ὑδρίαν, ἐν δὲ τῇ
ἑτέρᾳ χειρὶ φιάλην· Ἀρχιρόης δὲ καὶ Μυρτωέσσης εἰσὶν
ὑδρίαι τὰ φορήματα, καὶ ὕδωρ δῆθεν ἀπ' αὐτῶν κάτει-
σιν. τοῦ περιβόλου δέ ἐστιν ἐντὸς Φιλίου Διὸς ναός,
Πολυκλείτου μὲν τοῦ Ἀργείου τὸ ἄγαλμα, Διονύσῳ δὲ
ἐμφερές· κόθορνοί τε γὰρ τὰ ὑποδήματά ἐστιν αὐτῷ, 665
καὶ ἔχει τῇ χειρὶ ἔκπωμα, τῇ δὲ ἑτέρᾳ θύρσον, κάθηται
δὲ ἀετὸς ἐπὶ τῷ θύρσῳ· καίτοι τοῖς γε ἐς Διόνυσον λεγο-
5 μένοις τοῦτο οὐχ ὁμολογοῦν ἐστί. τούτου δὲ ὄπισθεν
τοῦ ναοῦ δένδρων ἐστὶν ἄλσος οὐ μέγα, θριγκῷ περι-
εχόμενον. ἐς μὲν δὴ τὸ ἐντὸς ἔσοδος οὐκ ἔστιν ἀνθρώ-
ποις· πρὸ δὲ αὐτοῦ Δήμητρος καὶ Κόρης ὅσον τε ποδῶν
τριῶν εἰσὶν ἀγάλματα. 3. Ἔστι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου
τῶν μεγάλων Θεῶν καὶ Ἀφροδίτης ἱερόν. πρὸ μὲν δὴ
τῆς ἐσόδου ξοανά ἐστιν ἀρχαῖα, Ἥρα καὶ Ἀπόλλων τε
καὶ Μοῦσαι· ταῦτα κομισθῆναί φασιν ἐκ Τραπεζοῦντος.
9 Ἀγάλματα δὲ ἐν τῷ ναῷ Δαμοφῶν ἐποίησεν, Ἑρμῆν ξύ-
λου καὶ Ἀφροδίτης ξόανον· καὶ ταύτης χεῖρές εἰσι λίθου
καὶ πρόσωπόν τε καὶ ἄκροι πόδες. τὴν δὲ ἐπίκλησιν τῇ
θεῷ Μαχανῖτιν ὀρθότατα ἔθεντο, ἐμοὶ δοκεῖν· Ἀφροδίτης
γὰρ ἕνεκα καὶ ἔργων τῶν ταύτης πλεῖσται μὲν ἐπιτεχνή-
σεις, παντοῖα δὲ ἀνθρώποις ἀνευρημένα ἐς λόγους ἐστίν.

ἑστήκασι δὲ καὶ ἀνδριάντες ἐν οἰκήματι, Καλλιγνώτου 7
τε καὶ Μέντα καὶ Σωσιγένους τε καὶ Πώλου· καταστή-
σασθαι δὲ οὗτοι Μεγαλοπολίταις λέγονται πρῶτον τῶν
μεγάλων Θεῶν τὴν τελετήν, καὶ τὰ δρώμενα τῶν ἐν
Ἐλευσῖνί ἐστι μιμήματα. Κεῖται δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου
θεῶν τοσάδε ἄλλων ἀγάλματα, τὸ τετράγωνον παρεχό-
μενα σχῆμα, Ἑρμῆς τε ἐπίκλησιν Ἀγήτωρ καὶ Ἀπόλλων
καὶ Ἀθηνᾶ τε καὶ Ποσειδῶν, ἔτι δὲ Ἥλιος ἐπωνυμίαν
ἔχων Σωτήρ τε εἶναι καὶ Ἡρακλῆς. ᾠκοδόμηται δὲ καὶ
σφίσιν ** μεγέθει μέγα, καὶ ἄγουσιν ἐνταῦθα τὴν τελε-
τὴν ταῖς Θεαῖς.

5. Τοῦ ναοῦ δὲ τῶν μεγάλων Θεῶν ἐστὶν ἱερὸν ἐν 8
δεξιᾷ καὶ Κόρης· λίθου δὲ τὸ ἄγαλμα ποδῶν ὀκτὼ μά-
λιστα· ταινίαι δὲ ἐπέχουσι διὰ παντὸς τὸ βάθρον. ἐς
τοῦτο τὸ ἱερὸν γυναιξὶ μὲν τὸν πάντα ἐστὶν ἔσοδος χρό-
νον, οἱ δὲ ἄνδρες οὐ πλέον ἢ ἅπαξ κατὰ ἔτος ἕκαστον ἐς
666 αὐτὸ ἐσίασι. 6. Γυμνάσιον δὲ τῇ ἀγορᾷ συνεχὲς κατὰ 9
ἡλίου ἀνυσμάς ἐστιν ᾠκοδομημένον. Τῆς στοᾶς δὲ ἣν
ἀπὸ τοῦ Μακεδόνος Φιλίππου καλοῦσι, ταύτης εἰσὶ δύο
ὄπισθεν λόφοι, οὐκ ἐς ὕψος ἀνήκοντες· ἐρείπια δὲ Ἀθη-
νᾶς ἱεροῦ Πολιάδος ἐπὶ αὐτῷ, καὶ τῷ ἑτέρῳ ναός ἐστιν
Ἥρας Τελείας, ὁμοίως καὶ ταῦτα ἐρείπια. ὑπὸ τούτῳ
τῷ λόφῳ Βάθυλλος καλουμένη πηγὴ συντελεῖ καὶ αὕτη
τῷ ποταμῷ Ἑλισσόντι ἐς μέγεθος. τοσάδε ἐνταῦθα ἀξι-
όχρεα ἦν.

XXXII. Ἡ δὲ ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ μοῖρα ἡ κατὰ
μεσημβρίαν παρείχετο ἐς μνήμην θέατρον μέγιστον τῶν
ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἐν δὲ αὐτῷ καὶ ἀέναός ἐστιν ὕδατος πηγή.
τοῦ θεάτρου δὲ οὐ πόρρω λείπεται τοῦ βουλευτηρίου θε-
μέλια, ὃ τοῖς Μυρίοις ἐπεποίητο Ἀρκάδων· ἐκαλεῖτο δὲ
ἀπὸ τοῦ ἀναθέντος Θερσίλιον. πλησίον δὲ οἰκίαν, ἰδιώ-
του κατ' ἐμὲ κτῆμα ἀνδρός, Ἀλεξάνδρῳ τῷ Φιλίππου

τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐποίησαν. ἔστι δὲ ἄγαλμα Ἄμμωνος πρὸς τῇ οἰκίᾳ, τοῖς τετραγώνοις Ἑρμαῖς εἰκασμένον, κέρατα
2 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχον κριοῦ. τὸ δὲ τῶν Μουσῶν Ἀπόλλωνός τε ἱερὸν καὶ Ἑρμοῦ κατασκευασθέν σφισιν ἐν κοινῷ, παρείχετο ἐς μνήμην θεμέλια οὐ πολλά· ἦν δὲ καὶ τῶν Μουσῶν μία ἔτι καὶ Ἀπόλλωνος ἄγαλμα κατὰ τοὺς Ἑρμᾶς τοὺς τετραγώνους τέχνην. ἐρείπια δὲ καὶ τῆς Ἀφροδίτης ἦν τὸ ἱερὸν, πλὴν ὅσον πρόναός τε ἐλείπετο ἔτι καὶ ἀγάλματα ἀριθμὸν τρία, ἐπίκλησις δὲ Οὐρανία, τῇ δ' ἔστι Πάνδημος, τῇ τρίτῃ δὲ οὐδὲν ἐτίθεντο.
3 2. Ἀπέχει δὲ οὐ πολὺ Ἄρεως βωμός· ἐλέγετο δὲ ὡς καὶ ἱερὸν ἐξ ἀρχῆς ᾠκοδομήθη τῷ θεῷ. πεποίηται δὲ καὶ στάδιον ὑπὲρ τῆς Ἀφροδίτης, τῇ μὲν ἐπὶ τὸ θέατρον καθῆκον, καὶ κρήνη σφίσιν ἐστὶν αὐτόθι, ἣν ἱερὰν Διο- 667
νύσου νομίζουσι· κατὰ δὲ τὸ ἕτερον τοῦ σταδίου πέρας Διονύσου ναὸς ἐλέγετο ὑπὸ τοῦ θεοῦ κεραυνωθῆναι γενεαῖς δύο ἐμοῦ πρότερον, καὶ ἐρείπια οὐ πολλὰ ἔτι ἐς ἐμὲ ἦν αὐτοῦ. Ἡρακλέους δὲ κοινὸς καὶ Ἑρμοῦ πρὸς τῷ σταδίῳ ναὸς μὲν οὐκέτι ἦν, μόνος δέ σφισι βωμὸς ἐλείπετο.
4 3. Ἔστι δὲ ἐν τῇ μοίρᾳ ταύτῃ λόφος πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, καὶ Ἀγροτέρας ἐν αὐτῷ ναὸς Ἀρτέμιδος, ἀνάθημα Ἀριστοδήμου καὶ τοῦτο. τῆς δὲ Ἀγροτέρας ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τέμενος· ἐνταῦθα ἔστι μὲν ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ καὶ ἀγάλματα, αὐτός τε καὶ Ὑγίεια, εἰσὶ δὲ ὑποκαταβάντι ὀλίγον θεοί, παρέχονται δὲ καὶ οὗτοι σχῆμα τετράγωνον, Ἐργάται δέ ἐστιν αὐτοῖς ἐπίκλησις, Ἀθηνᾶ τε Ἐργάνη καὶ Ἀπόλλων Ἀγυιεύς· τῷ δὲ Ἑρμῇ καὶ Ἡρακλεῖ καὶ Εἰλειθυίᾳ πρόσεστιν ἓξ ἐπῶν τῶν Ὁμήρου φήμη, τῷ μὲν Διός τε αὐτὸν διάκονον εἶναι καὶ ὑπὸ τὸν Ἅιδην ἄγειν τῶν ἀπογινομένων τὰς ψυχάς, Ἡρακλεῖ δὲ ὡς πολλούς τε καὶ χαλεποὺς τελέσειεν ἄθλους· Εἰλειθυίᾳ δὲ ἐποίησεν
5 ἐν Ἰλιάδι ὠδῖνας γυναικῶν μέλειν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ὑπὸ

τὸν λόφον τοῦτον Ἀσκληπιοῦ Παιδὸς ἱερόν· τούτου μὲν δὴ τὸ ἄγαλμα ὀρθὸν πεποίηται πηχυαῖον μάλιστα, Ἀπόλλωνος δὲ ἐν θρόνῳ κάθηται ποδῶν ἓξ οὐκ ἀποδέον μέγεθος. ἀνάκειται δὲ αὐτόθι καὶ ὁστᾶ ὑπερηρκότα ἢ ὡς ἀνθρώπου δοκεῖν· καὶ δὴ καὶ ἐλέγετο ἐπ' αὐτοῖς εἶναι τῶν Γιγάντων ἑνός, οὓς ἐς τὴν συμμαχίαν τῆς Ῥέας ἤθροισεν Ὀπλάδαμος, ἃ δὴ καὶ ἐς ὕστερον ἐπέξεισιν ἡμῖν ὁ λόγος. τούτου δέ ἐστι πηγὴ τοῦ ἱεροῦ πλησίον, καὶ ἀπ' αὐτῆς ὁ Ἑλισσὼν τὸ ὕδωρ δέχεται κατερχόμενον.

XXXIII. Εἰ δὲ ἡ Μεγάλη πόλις προθυμίᾳ τε τῇ πάσῃ συνοικισθεῖσα ὑπὸ Ἀρκάδων καὶ ἐπὶ μεγίσταις τῶν Ἑλλήνων ἐλπίσιν ἐς αὐτὴν κόσμον τὸν ἅπαντα καὶ εὐδαιμονίαν τὴν ἀρχαίαν ἀφῇρηται καὶ τὰ πολλά ἐστιν αὐτῆς ἐρείπια ἐφ' ἡμῶν, θαῦμα οὐδὲν ἐποιησάμην, εἰδὼς τὸ δαιμόνιον νεώτερα ἀεί τινα ἐθέλον ἐργάζεσθαι, καὶ ὁμοίως τὰ πάντα τά τε ἐχυρὰ καὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ τὰ γινό-
668 μενά τε καὶ ὁπόσα ἀπόλλυνται μεταβάλλουσαν τὴν τύχην, καὶ ὅπως ἂν αὐτῇ παριστῆται μετὰ ἰσχυρᾶς ἀνάγκης ἄγουσαν. Μυκῆναι μέν γε τοῦ πρὸς Ἰλίῳ πολέμου τοῖς 2
Ἕλλησιν ἡγησαμένη, καὶ Νῖνος ἔνθα ἦν Ἀσσυρίοις βασίλεια, καὶ Βοιώτιαι Θῆβαι προστῆναι τοῦ Ἑλληνικοῦ ποτὲ ἀξιωθεῖσαι, αἱ μὲν ἠρήμωνται πανώλεθροι, τὸ δὲ ὄνομα τῶν Θηβῶν ἐς ἀκρόπολιν μόνην καὶ οἰκήτορας καταβέβηκεν οὐ πολλούς. τὰ δὲ ὑπερηρκότα πλούτῳ τὸ ἀρχαῖον, Θῆβαί τε αἱ Αἰγύπτιοι καὶ ὁ Μινύης Ὀρχομενὸς καὶ ἡ Δῆλος τὸ κοινὸν Ἑλλήνων ἐμπόριον, αἱ μὲν ἀνδρὸς ἰδιώτου μέσου δυνάμει χρημάτων καταδέουσιν ἐς εὐδαιμονίαν, ἡ Δῆλος δέ, ἀφελόντι τοὺς ἀφικνουμένους παρ' Ἀθηναίων ἐς τοῦ ἱεροῦ τὴν φρουράν, Δηλίων γε ἕνεκα ἔρημός ἐστιν ἀνθρώπων. Βαβυλῶνος δὲ τοῦ μὲν Βήλου 3
τὸ ἱερὸν λείπεται, Βαβυλῶνος δὲ ταύτης, ἥντινα εἶδε πόλεων τῶν τότε μεγίστην ἥλιος, οὐδὲν ἔτι ἦν εἰ μὴ

τεῖχος, καθὰ καὶ Τίρυνθος τῆς ἐν τῇ Ἀργολίδι. ταῦτα μὲν δὴ ἐποίησεν ὁ δαίμων εἶναι τὸ μηδέν· ἡ δὲ Ἀλεξάνδρου πόλις ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἡ Σελεύκου παρὰ τῷ Ὀρόντῃ χθές τε ᾠκισμέναι καὶ πρώην ἐς τοσοῦτο ἐπιδεδώκασι μεγέθους καὶ εὐδαιμονίας, ὅτι σφᾶς ἡ τύχη δεξιοῦται.
4 2. Ἐπιδείκνυται δὲ καὶ ἐν τῷδε ἔτι τὴν ἰσχὺν μείζονα καὶ θαύματος πλείονος ἢ κατὰ συμφορὰς καὶ εὐπραγίας πόλεων· Λήμνου γὰρ πλοῦν ἀπεῖχεν οὐ πολὺν Χρύση νῆσος, ἐν ᾗ καὶ τῷ Φιλοκτήτῃ γενέσθαι συμφορὰν ἐκ τοῦ ὕδρου φασί· ταύτην κατέλαβεν ὁ κλύδων πᾶσαν, καὶ κατέδυ τε ἡ Χρύση καὶ ἠφάνισται κατὰ τοῦ βυθοῦ. νῆ- 669
σον δὲ ἄλλην καλουμένην Ἱερὰν *** τόνδε οὐκ ἦν χρόνον. οὕτω μὲν τὰ ἀνθρώπινα πρόσκαιρά τε καὶ οὐδαμῶς ἐστὶν ἐχυρά.

XXXIV. Ἐκ δὲ Μεγάλης πόλεως ἰόντι ἐς Μεσσήνην, καὶ σταδίους μάλιστα προελθόντι ἑπτά, ἔστιν ἐν ἀριστερᾷ τῆς λεωφόρου θεῶν ἱερόν· καλοῦσι δὲ καὶ αὐτὰς τὰς θεὰς καὶ τὴν χώραν τὴν περὶ τὸ ἱερὸν Μανίας· δοκεῖν δέ μοι, θεῶν τῶν Εὐμενίδων ἐστὶν ἐπίκλησις, καὶ Ὀρέστην ἐπὶ τῷ φόνῳ τῆς μητρὸς φασιν αὐτόθι μανῆναι.
2 2. Οὐ πόρρω δὲ τοῦ ἱεροῦ γῆς χῶμά ἐστιν οὐ μέγα, ἐπίθημα ἔχον λίθου πεποιημένον δάκτυλον, καὶ δὴ καὶ ὄνομα τῷ χώματί ἐστι Δακτύλου μνῆμα· ἐνταῦθα ἔκφρονα Ὀρέστην γενόμενον λέγουσιν ἕνα τῆς ἑτέρας τῶν χειρῶν ἀποφαγεῖν δάκτυλον. τούτῳ δέ ἐστιν ἕτερον συνεχὲς χωρίον Ἄκη καλούμενον, ὅτι ἐγένετο ἐν αὐτῷ τῆς νόσου τῷ Ὀρέστῃ τὰ ἰάματα· πεποίηται δὲ Εὐμενίσι καὶ
3 αὐτόθι ἱερόν. ταῦτας τὰς θεάς, ἡνίκα τὸν Ὀρέστην ἔκφρονα ἔμελλον ποιήσειν, φασὶν αὐτῷ φανῆναι μελαίνας· ὡς δὲ ἀπέφαγε τὸν δάκτυλον, τὰς δὲ αὖθις δοκεῖν οἱ λευκὰς εἶναι, καὶ αὐτὸν σωφρονῆσαί τε ἐπὶ τῇ θέᾳ, καὶ οὕτω ταῖς μὲν ἐνήγισεν ἀποτρέπων τὸ μήνιμα αὐτῶν,

ταῖς δὲ ἔθυσε ταῖς λευκαῖς· ὁμοῦ δὲ αὐταῖς καὶ Χάρισι θύειν νομίζουσι. πρὸς δὲ τῷ χωρίῳ τοῖς Ἄκεσιν ἕτερόν ἐστιν ** ὀνομαζόμενον ἱερόν, ὅτι Ὀρέστης ἐνταῦθα ἐκείρατο τὴν κόμην, ἐπειδὴ ἐντὸς ἐγένετο αὐτοῦ. Πελοπον- 4
νησίων δὲ οἱ τὰ ἀρχαῖα μνημονεύοντες πρότερα τῷ Ὀρέστῃ τὰ ἐν Ἀρκαδίᾳ γενέσθαι φασὶν ὑπὸ Ἐρινύων τῶν Κλυταιμνήστρας ἢ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ τὴν κρίσιν, καὶ αὐτῷ κατήγορον οὐ τὸν Τυνδάρεων, περιεῖναι γὰρ οὐκέτι
670 ἐκεῖνον, Περίλαον δὲ ἐπιστῆναι, δίκην ἐπὶ τῷ αἵματι τῆς μητρὸς αἰτοῦντα, ἅτε ἀνεψιὸν τῆς Κλυταιμνήστρας· Ἰκαρίου γὰρ παῖδα εἶναι Περίλαον, γενέσθαι δὲ ὕστερον καὶ θυγατέρας τῷ Ἰκαρίῳ.

3. Ἐκ Μανιῶν δὲ ὁδὸς ἐπὶ τὸν Ἀλφειόν ἐστιν ὅσον 5
πέντε σταδίων καὶ δέκα· κατὰ τοῦτο Γαθεάτας ποταμὸς ἐκδίδωσιν ἐς τὸν Ἀλφειόν· ἐς δὲ τὸν Γαθεάταν πρότερον ἔτι κάτεισιν ὁ Καρνίων. τούτῳ μὲν δὴ αἱ πηγαὶ γῆς εἰσὶ τῆς Αἰγύτιδος ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Κερεάτα τὸ ἱερόν, τῷ Γαθεάτα δὲ τῆς Κρωμίτιδος χώρας ἐν Γαθέαις. ἡ δὲ 6
Κρωμῖτις ἀνωτέρω τοῦ Ἀλφειοῦ σταδίους ὡς τεσσαράκοντά ἐστι, καὶ ἐν αὐτῇ πόλεως Κρώμων οὐ παντάπασι τὰ ἐρείπια ἦν ἐξίτηλα. ἐκ δὲ Κρώμων ὡς εἴκοσι στάδιά ἐστιν ἐπὶ Νυμφάδα· καταρρεῖται δὲ ὕδατι καὶ δένδρων ἀνάπλεώς ἐστιν ἡ Νυμφάς. καὶ ἀπ' αὐτῆς στάδια εἴκοσί ἐστιν ἐπὶ τὸ Ἑρμαῖον, ἐς ὃ Μεσσηνίοις καὶ Μεγαλοπολίταις εἰσὶν ὅροι· πεποίηνται δὲ αὐτόθι καὶ Ἑρμῆν ἐπὶ στήλῃ.

XXXV. Αὕτη μὲν ἐπὶ Μεσσήνην, ἑτέρα δὲ ἐκ Μεγάλης πόλεως ἐπὶ Καρνάσιον ἄγει τὸ Μεσσηνίων· καὶ ταύτῃ πρῶτα μέν σε ὁ Ἀλφειὸς ἐκδέξεται, καθότι καὶ Μαλοῦς καὶ ὁ Σκῦρος ἐς αὐτὸν κατέρχονται προανακοινωσάμενοι τὸ ῥεῦμα. Αὐτόθεν δὲ ἔχων τὸν Μαλοῦντα ἐν δεξιᾷ μετὰ σταδίους ὡς τριάκοντα διαβήσῃ τε αὐτὸν

καὶ ἀναβήσῃ δι' ὁδοῦ προσαντεστέρας ἐς χωρίον καλού-
2 μενον Φαιδρίαν. 2. Φαιδρίου δὲ ὡς πέντε ἀπέχει καὶ δέκα
σταδίους κατὰ Δέσποιναν ὀνομαζόμενον Ἕρμαιον· ὅροι
Μεσσηνίων πρὸς Μεγαλοπολίτας καὶ οὗτοι, καὶ ἀγάλ-
ματα οὐ μεγάλα Δεσποίνης τε καὶ Δήμητρος, ἔτι δὲ καὶ
Ἑρμοῦ πεποίηται καὶ Ἡρακλέους· δοκεῖν δέ μοι καὶ τὸ
ὑπὸ Δαιδάλου ποιηθὲν τῷ Ἡρακλεῖ ξόανον ἐν μεθορίῳ
τῆς Μεσσηνίας καὶ Ἀρκάδων ἐνταῦθα εἱστήκει.
3 3. Ἡ δὲ ἐς Λακεδαίμονα ἐκ Μεγάλης πόλεως ὁδός,
ἐπὶ μὲν τὸν Ἀλφειὸν στάδιοι τριάκοντά εἰσιν· ἀπὸ δὲ
τοῦδε παρὰ ποταμὸν ὁδεύσας Θειοῦντα, κάτεισι δὲ καὶ
ὁ Θειοῦς οὗτος ἐς τὸν Ἀλφειόν, ἀπολιπὼν οὖν τὸν Θει-
οῦντα ἐν ἀριστερᾷ σταδίους ἀπὸ τοῦ Ἀλφειοῦ τεσσαρά-
κοντα ἥξεις μάλιστα ἐς Φαλαισίας· ἀπέχουσι δὲ αἱ Φα-
λαισίαι σταδίους εἴκοσι τοῦ Ἑρμαίου τοῦ κατὰ Βελεμίναν. 671
4 4. λέγουσι μὲν δὴ οἱ Ἀρκάδες τὴν Βελεμίναν τῆς σφετέ-
ρας οὖσαν τὸ ἀρχαῖον ἀποτεμέσθαι Λακεδαιμονίους· λέ-
γειν δὲ οὐκ εἰκότα ἐφαίνοντό μοι καὶ ἄλλων ἕνεκα, καὶ
μάλιστα ὅτι μοι δοκοῦσι Θηβαῖοι μηδὲ τοῦτο ἐλασσουμέ-
νους περιιδεῖν τοὺς Ἀρκάδας, εἴ σφισιν ἔσεσθαι σὺν τῷ
δικαίῳ τὸ ἐπανόρθωμα ἔμελλεν.
5 5. Εἰσὶ δὲ ἐκ Μεγάλης πόλεως καὶ ἐς τὰ χωρία ὁδοὶ
τὰ ἐντὸς Ἀρκαδίας, ἐς μὲν Μεθύδριον ἑβδομήκοντα
στάδιοι καὶ ἑκατόν, τρισὶ δὲ ἀπὸ Μεγάλης πόλεως ἀπω-
τέρω σταδίοις καὶ δέκα Σκιάδις τε καλούμενον χωρίον
καὶ Ἀρτέμιδος Σκιαδίτιδος ἐρείπιά ἐστιν ἱεροῦ· ποιῆσαι
δὲ αὐτὸ ἐλέγετο Ἀριστόδημος ὁ τυραννήσας. Ἐντεῦθεν
μετὰ σταδίους ὡς δέκα πόλεως Χαρισιῶν ὑπομνήματά
ἐστιν οὐ πολλά, σταδίων δὲ ἄλλων δέκα ἐστὶν ἀπὸ Χα-
6 ρισιῶν ἐς Τρικολώνους ὁδός. 6. πόλις δὲ ἦσαν καὶ οἱ Τρι-
κόλωνοι ποτε· μένει δὲ αὐτόθι καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι ἐπὶ λό-
φου Ποσειδῶνος ἱερὸν καὶ ἄγαλμα τετράγωνον, καὶ δέν-

ὄρων περὶ τὸ ἱερόν ἐστιν ἄλσος. Ταύταις μὲν δὴ οἱ Λυκάονος παῖδες ἐγένοντο οἰκισταί, Ζοιτίαν δὲ ἀπωτέρω μὲν Τρικολώνων πέντε που καὶ δέκα σταδίοις, κειμένην δὲ οὐ κατ' εὐθύ, ἀλλ' ἐκ Τρικολώνων ἐν ἀριστερᾷ, Ζοιτέα οἰκίσαι τὸν Τρικολώνου λέγουσι. Παρωρεὺς δὲ ὁ νεώτερος Τρικολώνου τῶν παίδων Παρωρίαν καὶ οὗτος ἔκτισεν, ἀπέχουσαν Ζοιτίας σταδίους δέκα. ἔρημοι δὲ 7
[καὶ] ἐς ἐμὲ ἦσαν ἀμφότεραι· μένει δὲ ἐν Ζοιτίᾳ Δήμητρος ναὸς καὶ Ἀρτέμιδος [οἳ καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν]. Ἐρείπια δὲ πόλεων καὶ ἄλλα, Θυραίου μὲν σταδίοις πέντε ἀπωτέρω Παρωρίας καὶ δέκα, τὰ δὲ Ὑψοῦντός ἐστιν ἐν ὄρει κειμένῳ μὲν ὑπὲρ τοῦ πεδίου, καλουμένῳ δὲ Ὑψοῦντι. ἡ δὲ Θυραίου τε καὶ Ὑψοῦντος μεταξὺ ὀρεινὴ πᾶσά ἐστι καὶ θηριώδης· Λυκάονος δὲ εἶναι Θυραῖόν τε καὶ Ὑψοῦντα προεδήλωσεν ἡμῖν ὁ λόγος.

7. Τρικολώνων δέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ πρῶτα μὲν ἀνάντης 8
ὁδὸς ἐπὶ πηγὴν καλουμένους Κρουνούς· σταδίους δὲ ὡς τριάκοντα καταβάντι ἐκ Κρουνῶν τάφος ἐστὶ Καλλιστοῦς, χῶμα γῆς ὑψηλόν, δένδρα ἔχον πολλὰ μὲν τῶν
672 ἀκάρπων, πολλὰ δὲ καὶ ἥμερα. ἐπὶ δὲ ἄκρῳ τῷ χώματι ἱερόν ἐστιν Ἀρτέμιδος ἐπίκλησιν Καλλίστης· δοκεῖν δέ μοι καὶ Πάμφως μαθών τι παρὰ Ἀρκάδων πρῶτος Ἄρτεμιν ἐν τοῖς ἔπεσιν ὠνόμασε Καλλίστην. Σταδίους δὲ αὐ- 9
τόθεν μὲν πέντε καὶ εἴκοσι, Τρικολώνων δὲ ἑκατὸν τοὺς σύμπαντας ἀπέχουσα ἐπί γε τοῦ Ἑλισσόντος, κατὰ δὲ τὴν εὐθεῖαν Μεθυδρίου, αὕτη γὰρ δὴ ἐκ Τρικολώνων ἔτι λείπεται, Ἀνεμῶσά τέ ἐστι χωρίον καὶ ὄρος Φάλανθον, ἐν αὐτῷ δὲ ἐρείπιά ἐστι Φαλάνθου πόλεως· Ἀγελάου δὲ τοῦ Στυμφήλου παῖδα εἶναι τὸν Φάλανθον λέγουσιν. 8. Ὑπὲρ τούτου δὲ πεδίον τέ ἐστι Πώλου καλού- 10
μενον, καὶ μετ' αὐτὸ Σχοινοῦς, ἀπὸ ἀνδρὸς Βοιωτοῦ Σχοινέως ἔχων τὴν κλῆσιν. εἰ δὲ ὁ Σχοινεὺς ἀπεδήμη-

σεν οὗτος παρὰ τοὺς Ἀρκάδας, εἶεν ἂν καὶ οἱ τῆς Ἀταλάντης δρόμοι σύνεγγυς τῷ Σχοινοῦντι ὄντες ἀπὸ τῆς τούτου θυγατρὸς τὸ ὄνομα εἰληφότες. Ἐξῆς δέ ἐστιν ...., ἐμοὶ δοκεῖν, καλούμενον, καὶ τοῖς πᾶσιν Ἀρκαδίαν εἶναι τὴν χώραν φασὶν ἐνταῦθα.

XXXVI. Τὸ ἀπὸ τούτου δὲ ἐς μνήμην οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ αὐτὸ τὸ Μεθύδριον λείπεται· ὁδὸς δὲ ἐκ Τρικολώνων ἐς αὐτὸ στάδιοι τριῶν δέοντες τεσσαράκοντα καὶ ἑκατόν. ὠνομάσθη μὲν δὴ Μεθύδριον, ὅτι κολωνός ἐστιν ὑψηλὸς Μαλοίτα τε ποταμοῦ καὶ Μυλάοντος μέσος, ἐφ' ᾧ τὴν πόλιν ὁ Ὀρχομενὸς ᾠκιζε· πρὶν δὲ ἢ συντελεῖν ἐς τὸ Μεγαλοπολιτικόν, γεγόνασι καὶ Μεθυδριεῦσιν
2 ἀνδράσιν Ὀλυμπιακαὶ νῖκαι. 2. Ἔστι δὲ ἐν Μεθυδρίῳ Πο- 673
σειδῶνός τε Ἱππίου ναός. οὗτος μὲν ἐπὶ τῷ Μυλάοντί ἐστι· τὸ δὲ ὄρος τὸ Θαυμάσιον καλούμενον κεῖται μὲν ὑπὲρ τὸν ποταμὸν τὸν Μαλοίταν, ἐθέλουσι δὲ οἱ Μεθυδριεῖς τὴν Ῥέαν, ἡνίκα τὸν Δία εἶχεν ἐν τῇ γαστρί, ἐς τοῦτο ἀφικέσθαι τὸ ὄρος, παρασκευάσασθαι δὲ αὐτῇ καὶ βοήθειαν, ἣν ὁ Κρόνος ἐπ' αὐτὴν ἴῃ, τόν τε Ὀπλάδαμον
3 καὶ ἄλλους ὅσοι περὶ ἐκεῖνον ἦσαν Γίγαντες· καὶ τεκεῖν μὲν συγχωροῦσιν αὐτὴν ἐν μοίρᾳ τινὶ τοῦ Λυκαίου, τὴν δὲ ἐς τὸν Κρόνον ἀπάτην καὶ ἀντὶ τοῦ παιδὸς τὴν λεγομένην ὑπὸ Ἑλλήνων ἀντίδοσιν τοῦ λίθου γενέσθαι φασὶν ἐνταῦθα. ἔστι δὲ πρὸς τῇ κορυφῇ τοῦ ὄρους σπήλαιον τῆς Ῥέας, καὶ ἐς αὐτὸ ὅτι μὴ γυναιξὶ μόναις ἱεραῖς τῆς θεοῦ, ἀνθρώπων γε οὐδενὶ ἐσελθεῖν ἔστι τῶν ἄλλων.
4 Μεθυδρίου δὲ ὡς τριάκοντα ἀπέχει σταδίους Νυμφασία πηγή· τοσοῦτοι δὲ ἀπὸ Νυμφασίας ἕτεροι πρὸς τοὺς Μεγαλοπολιτῶν εἰσὶ καὶ Ὀρχομενίων τε κοινοὺς καὶ Καφυατῶν ὅρους.
5 3. Μεγαλοπολίταις δὲ διὰ τῶν ἐπὶ τὸ ἕλος ὀνομαζομένων πυλῶν, διὰ τούτων ὁδεύουσιν ἐς Μαίναλον παρα

τὸν ποταμὸν τὸν Ἑλισσόντα ἔστι τῆς ὁδοῦ ἐν ἀριστερᾷ Ἀγαθοῦ Θεοῦ ναός· εἰ δὲ ἀγαθῶν οἱ θεοὶ δοτῆρές εἰσιν ἀνθρώποις, Ζεὺς δὲ ὕπατος θεῶν ἐστίν, ἐπόμενος ἄν τις τῷ λόγῳ τὴν ἐπίκλησιν ταύτην Διὸς τεκμαίροιτο εἶναι. Προελθόντι δὲ οὐ πολὺ ἔστι μὲν γῆς χῶμα Ἀριστοδήμου τάφος, ὃν οὐδὲ τυραννοῦντα ἀφείλοντο μὴ ἐπονομάσαι χρηστόν, ἔστι δὲ Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἐπίκλησιν Μαχανίτιδος, ὅτι βουλευμάτων ἐστὶν ἡ θεὸς παντοίων καὶ ἐπιτεχνημάτων εὑρέτις. 4. Πεποίηται δὲ ἐν δεξιᾷ τῆς 6
ὁδοῦ Βορέᾳ τῷ ἀνέμῳ τέμενος, καί οἱ Μεγαλοπολῖται θυσίας θύουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος, καὶ θεῶν οὐδενὸς Βορέαν ὕστερον ἄγουσιν ἐς τιμὴν ἅτε σωτῆρα γενόμενόν σφισιν ἀπὸ Λακεδαιμονίων τε καὶ Ἄργους. ἐξῆς δὲ Ὀϊκλέους τοῦ Ἀμφιαράου πατρὸς μνῆμά ἐστιν, εἴ γε δὴ ἐπέλαβεν αὐτὸν τὸ χρεὼν ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ μὴ τῆς ἐπὶ Λαομέδοντα
574 Ἡρακλεῖ στρατείας μετασχόντα. μετὰ τοῦτό ἐστι Δήμητρος καλουμένης ἐν ἕλει ναός τε καὶ ἄλσος· τοῦτο σταδίοις πέντε ἀπωτέρω τῆς πόλεως, γυναιξὶ δὲ ἐς αὐτὸ ἔσοδός ἐστι μόναις. Τριάκοντα δέ ἐστιν ἀπωτέρω στα- 7
δίοις Παλίσκιος ὀνομαζομένη γώρα. ἐκ Παλισκίου δὲ ἀφιέντι μὲν ἐν ἀριστερᾷ τὸν Ἕλωφον ὄντα οὐκ ἀέναον, καὶ προελθόντι ὅσον εἴκοσι σταδίους, ἄλλα τε ἐρείπια Περαιθέων καὶ ἱερὸν λείπεται Πανός. 5. ἢν δὲ τὸν χειμάρρουν διαβῇς, κατ' εὐθὺ πέντε μὲν σταδίοις καὶ δέκα ἀπωτέρω τοῦ ποταμοῦ πεδίον ἐστί, διελθόντι δὲ τοῦτο, τὸ ὄρος ὁμώνυμον τῷ πεδίῳ τὸ Μαινάλιον. τοῦ δὲ ὄρους ὑπὸ τοῖς καταλήγουσι πόλεως σημεῖα Λυκόας καὶ Ἀρτέμιδος ἱερὸν καὶ ἄγαλμά ἐστι χαλκοῦν Λυκοάτιδος. Ἐν δὲ 8
τοῖς κατὰ μεσημβρίαν τοῦ ὄρους Σουμητία ᾤκιστο. Ἐν τούτῳ δέ εἰσι τῷ ὄρει καὶ αἱ καλούμεναι Τριοδοι, καὶ τὰ ὁστᾶ Ἀρκάδος τοῦ Καλλιστοῦς ἀνείλοντο ἐντεῦθεν κατὰ τὸ ἐκ Δελφῶν μάντευμα οἱ Μαντινεῖς. λείπεται δὲ καὶ

αὐτῆς ἔτι ἐρείπια Μαινάλου, ναοῦ τε σημεῖα Ἀθηνᾶς, καὶ στάδιον ἐς ἀθλητῶν ἀγῶνα, καὶ τὸ ἕτερον αὐτῶν ἐς ἵππων δρόμον. Τὸ δὲ ὄρος τὸ Μαινάλιον ἱερὸν μάλιστα εἶναι Πανὸς νομίζουσιν, ὥστε οἱ περὶ αὐτὸ καὶ ἐπακροᾶσθαι συρίζοντος τοῦ Πανὸς λέγουσι. 6. Τοῦ δὲ τῆς Δεσποίνης ἱεροῦ καὶ Μεγαλοπολιτῶν τοῦ ἄστεως στάδιοι τεσσαράκοντα μεταξύ εἰσιν· ἥμισυ μὲν τῆς ὁδοῦ προς τοῦ Ἀλφειοῦ τὸ ῥεῦμα, διαβάντων δὲ μετὰ μὲν δύο ἀπο τοῦ Ἀλφειοῦ σταδίους Μακαρεῶν ἐστιν ἐρείπια, αὐτόθεν δὲ ἐς ἐρείπια ἄλλα τὰ Δασεῶν ἑπτά εἰσι στάδιοι, τοσοῦτοι δὲ ἐκ Δασεῶν πρὸς τὸν Ἀκακήσιον ὀνομαζόμενον λόφον. ὑπὸ τούτῳ δὲ τῷ λόφῳ πόλις τε ἦν Ἀκακήσιον, Ἑρμοῦ τε Ἀκακησίου λίθου πεποιημένου ἄγαλμα καὶ ἐς ἡμᾶς ἐστὶν ἐπὶ τοῦ λόφου· τραφῆναι δὲ Ἑρμῆν παῖδα αὐτόθι καὶ Ἄκακον τὸν Λυκάονος γενέσθαι οἱ τροφέα Ἀρκάδων ἐστὶν ἐς αὐτὸν λόγος. διάφορα δὲ τούτοις Θηβαῖοι, καὶ αὖθις οὐχ ὁμολογοῦντα τοῖς Θηβαίων Ταναγραῖοι λέγουσιν.

XXXVII. Ἀπὸ δὲ Ἀκακησίου τέσσαρας σταδίους ἀπέχει τὸ ἱερὸν τῆς Δεσποίνης. πρῶτα μὲν δὴ αὐτόθι Ἡγεμόνης ναός ἐστιν Ἀρτέμιδος, καὶ χαλκοῦν ἄγαλμα ἔχον δᾷδας· ποδῶν ἓξ εἶναι μάλιστα αὐτὸ εἰκάζομεν. ἐντεῦθεν δὲ ἐς τὸν ἱερὸν περίβολον τῆς Δεσποίνης ἐστὶν ἔσοδος. ἰόντων δὲ ἐπὶ τὸν ναὸν στοά τέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ καὶ ἐν τῷ τοίχῳ λίθου λευκοῦ τύποι πεποιημένοι, καὶ τῷ μέν εἰσιν ἐπειργασμέναι Μοῖραι καὶ Ζεὺς ἐπίκλησιν Μοιραγέτης, δευτέρῳ δὲ Ἡρακλῆς τρίποδα Ἀπόλλωνα ἀφαιρούμενος· ὁποῖα δὲ ἐς αὐτοὺς ἐπυνθανόμην γενέσθαι, δηλώσω καὶ τοῦτο, ἢν ἐς τοῦ Φωκικοῦ λόγου τὰ ἔχοντα ἐς Δελφοὺς ἀφικώμεθα. Ἐν δὲ τῇ στοᾷ τῇ παρὰ τῇ Δεσποίνῃ μεταξὺ τῶν τύπων τῶν κατειλεγμένων πινάκιόν ἐστι γεγραμμένον, ἔχον τὰ ἐς τὴν τελετήν. Νύμφαι δέ εἰσι καὶ Πᾶνες ἐπὶ τῷ (τρίτῳ) τύπῳ, ἐπὶ δὲ τῷ

τετάρτῳ Πολύβιος ὁ Λυκόρτα· καί οἱ ἐπίγραμμά ἐστιν ἐξ ἀρχῆς τε μὴ ἂν σφαλῆναι τὴν Ἑλλάδα, εἰ Πολυβίῳ τὰ πάντα ἐπείθετο, καὶ ἁμαρτούσῃ δι' ἐκείνου βοήθειαν αὐτῇ γενέσθαι μόνου. πρὸ δὲ τοῦ ναοῦ Δημητρί τέ ἐστι βωμὸς καὶ ἕτερος Δεσποίνῃ, μετ' αὐτὸν δὲ μεγάλης Μητρός. Θεῶν δὲ αὐτὰ τὰ ἀγάλματα, Δέσποινα καὶ ἡ 3 Δημήτηρ τε καὶ ὁ θρόνος ἐν ᾧ καθέζονται, καὶ τὸ ὑπόθημα τὸ ὑπὸ τοῖς ποσίν ἐστιν ἑνὸς ὁμοίως λίθου· καὶ οὔτε τῶν ἐπὶ τῇ ἐσθῆτι οὔτε ὁπόσα εἴργασται περὶ τὸν θρόνον οὐδέν ἐστιν ἑτέρου λίθου προσεχὲς σιδήρῳ καὶ κόλλῃ, ἀλλὰ τὰ πάντα ἐστὶν εἷς λίθος. οὗτος οὐκ ἐσεκομίσθη σφίσιν ὁ λίθος, ἀλλὰ κατὰ ὄψιν ὀνείρατος λέγουσιν αὐτὸν ἐξευρεῖν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τὴν γῆν ὀρύξαντες. τῶν δὲ ἀγαλμάτων ἐστὶν ἑκατέρου μέγεθος κατὰ τὸ Ἀθήνῃσιν ἄγαλμα μάλιστα τῆς Μητρός· Δαμοφῶντος 4 δὲ καὶ ταῦτα ἔργα. ἡ μὲν οὖν Δημήτηρ δᾷδα ἐν δεξιᾷ φέρει, τὴν δὲ ἑτέραν χεῖρα ἐπιβέβληκεν ἐπὶ τὴν Δέσποι-
676 ναν· ἡ δὲ Δέσποινα σκῆπτρόν τε καὶ τὴν καλουμένην κίστην ἐπὶ τοῖς γόνασιν ἔχει, τῆς δὲ ἔχεται τῇ δεξιᾷ τῆς κίστης. τοῦ θρόνου δὲ ἑκατέρωθεν Ἄρτεμις μὲν παρὰ τὴν Δήμητρα ἕστηκεν ἀμπεχομένη δέρμα ἐλάφου καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων φαρέτραν ἔχουσα, ἐν δὲ ταῖς χερσὶ τῇ μὲν λαμπάδα ἔχει, τῇ δὲ δράκοντας δύο. παρὰ δὲ τὴν Ἄρτεμιν κατάκειται κύων, οἷαι θηρεύειν εἰσὶν ἐπιτήδειοι. 3. Πρὸς δὲ τῆς Δεσποίνης τῷ ἀγάλματι ἕστηκεν Ἄνυτος 5 σχῆμα ὡπλισμένου παρεχόμενος· φασὶ δὲ οἱ περὶ τὸ ἱερὸν τραφῆναι τὴν Δέσποιναν ὑπὸ τοῦ Ἀνύτου, καὶ εἶναι τῶν Τιτάνων καλουμένων καὶ τὸν Ἄνυτον. Τιτᾶνας δὲ πρῶτος ἐς ποίησιν ἐσήγαγεν Ὅμηρος, Θεοὺς εἶναι σφᾶς ὑπὸ τῷ καλουμένῳ Ταρτάρῳ· καὶ ἔστιν ἐν Ἥρας ὅρκῳ τὰ ἔπη. παρὰ δὲ Ὁμήρου Ὀνομάκριτος παραλαβὼν τῶν Τιτάνων τὸ ὄνομα Διονύσῳ τε συνέθηκεν ὄργια, καὶ

εἶναι τοὺς Τιτᾶνας τῷ Διονύσῳ τῶν παθημάτων ἐποίησεν
6 αὐτουργούς. τὰ μὲν δὴ ἐς τὸν Ἄνυτον ὑπὸ Ἀρκάδων
λέγεται· Δήμητρος δὲ Ἄρτεμιν θυγατέρα εἶναι καὶ οὐ
Λητοῦς, ὄντα Αἰγυπτίων τὸν λόγον Αἰσχύλος ἐδίδαξεν
Εὐφορίωνος τοὺς Ἕλληνας. Τὰ δὲ ἐς Κούρητας, οὗτοι
γὰρ ὑπὸ τῶν ἀγαλμάτων πεποίηνται, καὶ τὰ ἐς Κορύ-
βαντας ἐπειργασμένους ἐπὶ τοῦ βάθρου, γένος δὲ οἵδε
ἀλλοῖον καὶ οὐ Κούρητες, τὰ ἐς τούτους παρίημι ἐπιστά
7 μενος. 4. Τῶν δὲ ἡμέρων οἱ Ἀρκάδες δένδρων ἁπάντων
πλὴν ῥοιᾶς ἐσκομίζουσιν ἐς τὸ ἱερόν. Ἐν δεξιᾷ δὲ ἐξιόντι
ἐκ τοῦ ναοῦ κάτοπτρον ἡρμοσμένον ἐστὶν ἐν τῷ τοίχῳ·
τοῦτο ἤν τις προσβλέπῃ τὸ κάτοπτρον, ἑαυτὸν μὲν ἥτοι
παντάπασιν ἀμυδρῶς ἢ οὐδὲ ὄψεται [τὴν] ἀρχήν, τὰ δὲ
ἀγάλματα τῶν θεῶν καὶ αὐτὰ καὶ τὸν θρόνον ἔστιν ἐναρ-
8 γῶς θεάσασθαι. 5. Παρὰ δὲ τὸν ναὸν τῆς Δεσποίνης ὀλί-
γον ἐπαναβάντι ἐν δεξιᾷ Μέγαρόν ἐστι καλούμενον, καὶ
τελετήν τε δρῶσιν ἐνταῦθα καὶ τῇ Δεσποίνῃ θύουσιν
ἱερεῖα οἱ Ἀρκάδες πολλά τε καὶ ἄφθονα. θύει μὲν δὴ αὐ-
τῶν ἕκαστος ὅ τι κέκτηται· τῶν ἱερείων δὲ οὐ τὰς φάρυγ-
γας ἀποτέμνει ὥσπερ ἐπὶ ταῖς ἄλλαις θυσίαις, κῶλον δὲ
ὅ τι ἂν τύχῃ, τοῦτο ἕκαστος ἀπέκοψε τοῦ θύματος. 677
9 6. Ταύτην μάλιστα θεῶν σέβουσιν οἱ Ἀρκάδες τὴν Δέ-
σποιναν, θυγατέρα δὲ αὐτὴν Ποσειδῶνός φασιν εἶναι
καὶ Δήμητρος. ἐπίκλησις ἐς τοὺς πολλούς ἐστιν αὐτῇ
Δέσποινα, καθάπερ καὶ τὴν ἐκ Διὸς Κόρην ἐπονομάζου-
σιν, ἰδίᾳ δέ ἐστιν ὄνομα Περσεφόνη, καθὰ Ὅμηρος καὶ
ἔτι πρότερον Πάμφως ἐποίησαν· τῆς δὲ Δεσποίνης τὸ
10 ὄνομα ἔδεισα ἐς τοὺς ἀτελέστους γράφειν. 7. Ὑπὲρ δὲ τὸ
καλούμενον Μέγαρόν ἐστιν ἄλσος τῆς Δεσποίνης ἱερὸν
θριγκῷ λίθων περιεχόμενον· ἐντὸς δὲ αὐτοῦ δένδρα καὶ
ἄλλα καὶ ἐλαία καὶ πρῖνος ἐκ ῥίζης μιᾶς πεφύκασι· τοῦτο
οὐ γεωργοῦ σοφίας ἐστὶν ἔργον. ὑπὲρ δὲ τὸ ἄλσος καὶ

Ἱππίου Ποσειδῶνος, ἅτε πατρὸς τῆς Δεσποίνης, καὶ θεῶν ἄλλων εἰσὶ βωμοί· τῷ τελευταίῳ δὲ ἐπίγραμμά ἐστι θεοῖς αὐτὸν τοῖς πᾶσιν εἶναι κοινόν.

8. Ἐντεῦθεν δὲ ἀναβήσῃ διὰ κλίμακος ἐς ἱερὸν Πα- 11
νός· πεποίηται δὲ καὶ στοὰ ἐς τὸ ἱερὸν καὶ ἄγαλμα οὐ μέγα. θεῶν δὲ ὁμοίως τοῖς δυνατωτάτοις καὶ τούτῳ μέτεστι τῷ Πανὶ ἀνθρώπων τε εὐχὰς ἄγειν ἐς τέλος καὶ ὁποῖα ἔοικεν ἀποδοῦναι πονηροῖς. παρὰ τούτῳ τῷ Πανὶ πῦρ οὔ ποτε ἀποσβεννύμενον καίεται. 9. λέγεται δὲ ὡς τὰ ἔτι παλαιότερα καὶ μαντεύοιτο οὗτος ὁ θεός, προφῆτιν δὲ Ἐρατὼ νύμφην αὐτῷ γενέσθαι ταύτην ἢ Ἀρκάδι τῷ Καλλιστοῦς συνῴκησε. μνημονεύουσι δὲ καὶ 12
ἔπη τῆς Ἐρατοῦς, ἃ δὴ καὶ αὐτὸς ἐπελεξάμην. ἐνταῦθα ἔστι μὲν βωμὸς Ἄρεως, ἔστι δὲ ἀγάλματα Ἀφροδίτης ἐν ναῷ, λίθου τὸ ἕτερον λευκοῦ, τὸ δὲ ἀρχαιότερον αὐτῶν ξύλου. ὡσαύτως δὲ καὶ Ἀπόλλωνός τε καὶ Ἀθηνᾶς ξόανά ἐστι· τῇ δὲ Ἀθηνᾷ καὶ ἱερὸν πεποίηται.

678 XXXVIII. Ἀνωτέρω δὲ ὀλίγον τείχους τε περίβολος τῆς Λυκοσούρας ἐστὶ καὶ οἰκήτορες ἔνεισιν οὐ πολλοί. πόλεων δέ, ὁπόσας ἐπὶ τῇ ἠπείρῳ ἔδειξε γῇ καὶ ἐν νήσοις, Λυκόσουρά ἐστι πρεσβυτάτη, καὶ ταύτην εἶδεν ὁ ἥλιος πρώτην· ἀπὸ ταύτης δὲ οἱ λοιποὶ ποιεῖσθαι πόλεις μεμαθήκασιν ἄνθρωποι.

2. Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τοῦ ἱεροῦ τῆς Δεσποίνης τὸ ὄρος 2
ἐστὶ τὸ Λύκαιον· καλοῦσι δὲ αὐτὸ καὶ Ὄλυμπον, καὶ Ἱεράν [γε] ἕτεροι τῶν Ἀρκάδων κορυφήν. τραφῆναι δὲ τὸν Δία φασὶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ· καὶ χώρα τέ ἐστιν ἐν τῷ Λυκαίῳ Κρητέα καλουμένη, αὕτη δὲ ἡ Κρητέα ἐστὶν ἐξ ἀριστερᾶς Ἀπόλλωνος ἄλσους ἐπίκλησιν Παρρασίου, καὶ τὴν Κρήτην ἔνθα ὁ Κρητῶν ἔχει λόγος τραφῆναι Δία, τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι καὶ οὐ τὴν νῆσον ἀμφισβητοῦσιν οἱ Ἀρκάδες. 3. Ταῖς Νύμφαις δὲ ὀνόματα, ὑφ' ὧν τὸν 3

Δία τραφῆναι λέγουσι, τίθενται Θεισόαν καὶ Νέδαν καὶ Ἀγνώ· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς Θεισόας πόλις ὠκεῖτο ἐν τῇ Παρρασίᾳ, τὰ δὲ ἐπ' ἐμοῦ μοίρας τῆς Μεγαλοπολιτιδός ἐστιν ἡ Θεισόα κώμη, τῆς Νέδας δὲ ὁ ποταμὸς τὸ ὄνομα ἔσχηκε, τῆς δὲ Ἀγνοῦς [ἡ] ἐν τῷ ὄρει τῷ Λυκαίῳ πηγή, ἣ κατὰ τὰ αὐτὰ ποταμῷ τῷ Ἴστρῳ πέφυκεν ἴσον παρέχεσθαι τὸ 4 ὕδωρ ἐν χειμῶνι ὁμοίως καὶ ἐν ὥρᾳ θέρους. ἦν δὲ αὐχμὸς χρόνον ἐπέχῃ πολὺν καὶ ἤδη σφίσι τὰ σπέρματα ἐν τῇ γῇ καὶ τὰ δένδρα αὐαίνηται, τηνικαῦτα ὁ ἱερεὺς τοῦ Λυκαίου Διὸς προσευξάμενος ἐς τὸ ὕδωρ καὶ θύσας ὁπόσα ἐστὶν αὐτῷ νόμος, καθίησι δρυὸς κλάδον ἐπιπολῆς καὶ οὐκ ἐς βάθος τῆς πηγῆς· ἀνακινηθέντος δὲ τοῦ ὕδατος ἄνεισιν ἀχλὺς ἐοικυῖα ὁμίχλῃ· διαλιποῦσα δὲ ὀλίγον γίνεται νέφος ἡ ἀχλύς, καὶ ἐς αὐτὴν ἄλλα ἐπαγομένη τῶν νεφῶν ὑετὸν τοῖς Ἀρκάσιν ἐς τὴν γῆν κατιέναι 5 ποιεῖ. 4. Ἔστι δὲ ἐν τῷ Λυκαίῳ Πανός τε ἱερὸν καὶ περὶ αὐτὸ ἄλσος δένδρων, καὶ ἱππόδρομός τε καὶ πρὸ αὐτοῦ στάδιον· τὸ δὲ ἀρχαῖον τῶν Λυκαίων ἦγον τὸν ἀγῶνα ἐνταῦθα. ἔστι δὲ αὐτόθι καὶ ἀνδριάντων βάθρα, οὐκ ἐπόντων ἔτι ἀνδριάντων· ἐλεγεῖον δὲ ἐπὶ τῶν βάθρων ἑνὶ Ἀστυάνακτός φησιν εἶναι τὴν εἰκόνα, τὸν δὲ Ἀστυάνακτα εἶναι γένος τῶν ἀπὸ Ἀρκάδος.

6 5. Τὸ δὲ ὄρος παρέχεται τὸ Λύκαιον καὶ ἄλλα ἐς 679
θαῦμα καὶ μάλιστα τόδε. τέμενός ἐστιν ἐν αὐτῷ Λυκαίου Διός, ἔσοδος δὲ οὐκ ἔστιν ἐς αὐτὸ ἀνθρώποις· ὑπεριδόντα δὲ τοῦ νόμου καὶ ἐσελθόντα ἀνάγκη πᾶσα αὐτὸν ἐνιαυτοῦ πρόσω μὴ βιῶναι. καὶ τάδε ἔτι ἐλέγετο, τὰ ἐντὸς τοῦ τεμένους γενόμενα ὁμοίως πάντα καὶ θηρία καὶ ἀνθρώπους οὐ παρέχεσθαι σκιάν· καὶ διὰ τοῦτο ἐς τὸ τέμενος θηρίου καταφεύγοντος οὐκ ἐθέλει οἱ συνεσπίπτειν ὁ κυνηγέτης, ἀλλὰ ὑπομένων ἐκτὸς καὶ ὁρῶν τὸ θηρίον οὐδεμίαν ἀπ' αὐτοῦ θεᾶται σκιάν. Χρόνον

μὲν δὴ τὸν ἴσον ἔπεισί τε ὁ ἥλιος τὸν ἐν τῷ οὐρανῷ καρκίνου καὶ ἐν Συήνῃ τῇ πρὸ Αἰθιοπίας οὔτε ἀπὸ δένδρων οὔτε ἀπὸ τῶν ζῴων γενέσθαι σκιὰν ἔστι· τὸ δὲ ἐν τῷ Λυκαίῳ τέμενος τὸ αὐτὸ ἐς τὰς σκιὰς ἀεί τε καὶ ἐπὶ πασῶν πέπονθε τῶν ὡρῶν.

7 Ἔστι δὲ ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ τῇ ἀνωτάτω τοῦ ὄρους γῆς χῶμα, Διὸς τοῦ Λυκαίου βωμός, καὶ ἡ Πελοπόννησος τὰ πολλά ἐστιν ἀπ' αὐτοῦ σύνοπτος· πρὸ δὲ τοῦ βωμοῦ κίονες δύο ὡς ἐπὶ ἀνίσχοντα ἑστήκασιν ἥλιον, ἀετοὶ δὲ ἐπ' αὐτοῖς ἐπίχρυσοι τά γε ἔτι παλαιότερα ἐπεποίηντο. ἐπὶ τούτου τοῦ βωμοῦ τῷ Λυκαίῳ Διὶ θύουσιν ἐν ἀπορρήτῳ· πολυπραγμονῆσαι δὲ οὔ μοι τὰ ἐς τὴν θυσίαν ἠδὺ ἦν, ἐκέτω δὲ ὡς ἔχει καὶ ὡς ἔσχεν ἐξ ἀρχῆς.

8 6. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ὄρους Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐπίκλησιν Παρρασίου· τίθενται δὲ αὐτῷ καὶ Πύθιον ὄνομα. ἄγοντες δὲ τῷ θεῷ κατὰ ἔτος ἑορτὴν θύουσι μὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ κάπρον τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Ἐπικουρίῳ, θύσαντες δὲ ἐνταῦθα αὐτίκα τὸ ἱερεῖον κομίζουσιν ἐς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Παρρασίου σὺν αὐλῷ τε καὶ πομπῇ, καὶ τά τε μηρία ἐκτεμόντες καίουσι καὶ δὴ καὶ ἀναλίσκουσιν αὐτόθι τοῦ ἱερείου τὰ κρέα. ταῦτα μὲν οὕτω ποιεῖν νομίζουσι.

9 7. Τοῦ Λυκαίου δὲ τὰ πρὸς τῆς ἄρκτου γῆ [τε] ἡ Θεισοαία· οἱ δὲ ἄνθρωποι μάλιστα οἱ ταύτῃ νύμφην τὴν
680 Θεισόαν ἄγουσιν ἐν τιμῇ. διὰ δὲ τῆς χώρας τῆς Θεισοαίας ῥέοντες ἐμβάλλουσιν ἐς τὸν Ἀλφειὸν Μυλάων, ἐπὶ δὲ αὐτῷ Νοῦς καὶ Ἀχελῷος καὶ Κέλαδός τε καὶ Νάλιφος. Ἀχελῴῳ δὲ τῷ Ἀρκάδι εἰσὶν ἄλλοι δύο ὁμώνυμοί τε αὐτῷ
10 ποταμοὶ καὶ τὰ ἐς δόξαν φανερώτεροι· τὸν μέν γε ἐπὶ τὰς Ἐχινάδας κατιόντα Ἀχελῷον διὰ τῆς Ἀκαρνάνων καὶ δι' Αἰτωλίας ἔφησεν ἐν Ἰλιάδι Ὅμηρος ποταμῶν τῶν πάντων ἄρχοντα εἶναι, ἕτερον δὲ Ἀχελῷον ῥέοντα ἐκ Σι-

πύλου τοῦ ὄρους ἐποιήσατο αὐτόν τε τὸν ποταμὸν καὶ τὸ ὄρος τὸν Σίπυλον τοῦ λόγου προσθήκην τοῦ ἐς Νιόβην· τρίτῳ δ' οὖν καὶ τῷ περὶ τὸ ὄρος τὸ Λύκαιόν ἐστιν ὄνομα Ἀχελῷος.

11 8. Τῆς Λυκοσούρας δέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ Νόμια ὄρη καλούμενα, καὶ Πανός τε ἱερὸν ἐν αὐτοῖς ἐστὶ Νομίου, καὶ τὸ χωρίον ὀνομάζουσι Μέλπειαν, τὸ ἀπὸ τῆς σύριγγος μέλος ἐνταῦθα Πανὸς εὑρεθῆναι λέγοντες. κληθῆναι δὲ τὰ ὄρη Νόμια προχειρότατον μέν ἐστιν εἰκάζειν ἐπὶ τοῦ Πανὸς ταῖς νομαῖς, αὐτοὶ δὲ οἱ Ἀρκάδες νύμφης εἶναί φασιν ὄνομα.

XXXIX. Παρὰ δὲ τὴν Λυκόσουραν ὡς ἐπὶ ἡλίου δυσμὰς ποταμὸς Πλατανιστὼν παρέξεισιν· ἀνδρὶ δὲ ἰόντι ἐς Φιγαλίαν ἀνάγκη πᾶσα διαβῆναι τὸν Πλατανιστῶνα. μετὰ δὲ αὐτόν ἐστιν ἄνοδος ὅσον τε σταδίους
2 τριάκοντα ἢ πλείους τῶν τριάκοντα οὐ πολλῷ. 2. Τὰ δὲ ἐς τὸν Λυκάονος Φίγαλον, οὗτος γὰρ δὴ τῇ πόλει τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο οἰκιστής, καὶ ὡς μετέβαλεν ἀνὰ χρόνον ἀπὸ Φιάλου Βουκολίωνος τὸ ὄνομα ἡ πόλις καὶ αὖθίς τε ἀνεσώσατο τὸ ἀρχαῖον, τόδε μὲν καὶ πρότερον ἔτι ἐσήμαινεν ἡμῖν ὁ λόγος. Λέγεται δὲ καὶ ἄλλα οὐκ ἀξιόχρεα ἐς πίστιν, ἄνδρα αὐτόχθονα εἶναι τὸν Φίγαλον καὶ οὐ Λυκάονος παῖδα· τοῖς δὲ εἰρημένον ἐστὶν ὡς ἡ Φιγαλία
3 νύμφη τῶν καλουμένων εἴη Δρυάδων. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἡνίκα Ἀρκάσιν ἐπεχείρησαν καὶ ἐσέβαλον ἐς τὴν Φι- 681
γαλίαν στρατιᾷ, μάχῃ τε νικῶσι τοὺς ἐπιχωρίους καὶ ἐπολιόρκουν προσκαθεζόμενοι· κινδυνεύοντος δὲ ἁλῶναι τοῦ τείχους ἐκδιδράσκουσιν οἱ Φιγαλεῖς, ἢ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι σφᾶς ἀφιᾶσιν ἐξελθεῖν ὑποσπόνδους. Ἐγένετο δὲ ἡ τῆς Φιγαλίας ἅλωσις καὶ Φιγαλέων ἡ ἐξ αὐτῆς φυγὴ Μιλτιάδου μὲν Ἀθήνῃσιν ἄρχοντος, δευτέρῳ δὲ ἔτει τῆς τριακοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἣν Χίονις Λά-

κων ενικα το τρίτον. Φιγαλέων δὲ τοῖς διαπεφευγόσιν 4
ἔδοξεν ἀφικομένοις ἐς Δελφοὺς ἐρωτᾶν ὑπὲρ καθόδου
τὸν θεόν· καί σφισιν ἡ Πυθία καθ' αὑτοὺς μὲν πειρω-
μένοις ἐς Φιγαλίαν κατελθεῖν οὐχ ὁρᾶν ἔφη κάθοδον, εἰ
δὲ λογάδας ἑκατὸν ἐξ Ὀρεσθασίου προσλάβοιεν, τοὺς
μὲν ἀποθάνεῖσθαι παρὰ τὴν μάχην, Φιγαλεῦσι δὲ ἔσε-
σθαι δι' αὐτῶν κάθοδον. Ὀρεσθάσιοι δὲ ὡς τὴν γενομέ-
νην Φιγαλεῦσιν ἐπύθοντο μαντείαν, ἄλλος ἐφθανεν
ἄλλον σπουδῇ λογάδων τε τῶν ἑκατὸν αὐτὸς ἕκαστος
γενέσθαι καὶ ἐξόδου τῆς ἐς Φιγαλίαν μετασχεῖν. παρελ- 5
θόντες δὲ ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων φρουρὰν ἄγουσιν
πάντα ἐς τέλος τὸν χρησμόν· καὶ γὰρ αὐτοῖς λόγου μαχε-
σαμένοις ἀξίως ἐπεγένετο ἡ τελευτή, καὶ ἐξελάσαντες
τοὺς Σπαρτιάτας παρέσχον Φιγαλεῦσιν ἀπολαβεῖν τὴν
πατρίδα. 3. Κεῖται δὲ ἡ Φιγαλία ἐπὶ μετεώρου μὲν καὶ
ἀποτόμου τὰ πλέονα, καὶ ἐπὶ τῶν κρημνῶν ᾠκοδομημένα
ἐστὶ τείχη σφίσιν· ἀνελθόντι δὲ ὁμαλής ἐστιν ὁ λόφος
ἤδη καὶ ἐπίπεδος. ἔστι δὲ Σωτείρας τε ἱερὸν ἐνταῦθα
Ἀρτέμιδος καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν λίθου· ἐκ τούτου δὲ τοῦ
ἱεροῦ καὶ τὰς πομπάς σφισι πέμπειν κατέστη. 4. Ἐν δὲ 6
τῷ γυμνασίῳ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ ἀμπεχομένῳ μὲν
ἔοικεν ἱμάτιον, καταλήγει δὲ οὐκ ἐς πόδας, ἀλλὰ ἐς τὸ
τετράγωνον σχῆμα. πεποίηται δὲ καὶ Διονύσου ναός·
ἐπίκλησις μέν ἐστιν αὐτῷ παρὰ τῶν ἐπιχωρίων Ἀκρατο-
φόρος, τὰ κάτω δὲ οὐκ ἔστι σύνοπτα τοῦ ἀγάλματος ὑπὸ
δάφνης τε φύλλων καὶ κισσῶν. ὁπόσον δὲ αὐτοῦ καθο-
ρᾶν ἔστιν, ἐπαλήλιπται *** κιννάβαρι ἐκλάμπειν· εὑρί-
σκεσθαι δὲ ὑπὸ τῶν Ἰβήρων ὁμοῦ τῷ χρυσῷ λέγεται.
682 XL. Φιγαλεῦσι δὲ ἀνδριάς ἐστιν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Ἀρ-
ραχίωνος τοῦ παγκρατιαστοῦ, τά τε ἄλλα ἀρχαῖος καὶ
οὐχ ἥκιστα ἐπὶ τῷ σχήματι· οὐ διεστᾶσι μὲν πολὺ οἱ
πόδες, καθεῖνται δὲ παρὰ πλευρὰν αἱ χεῖρες ἄχρι τῶν

γλουτῶν. πεποίηται μὲν δὴ ἡ εἰκὼν λίθου, λέγουσι δὲ καὶ ἐπίγραμμα ἐπ' αὐτὴν γραφῆναι. καὶ τοῦτο μὲν ἠφάνιστο ὑπὸ τοῦ χρόνου, 2. τῷ δὲ Ἀρραχίωνι ἐγένοντο Ὀλυμπικαὶ νῖκαι δύο μὲν Ὀλυμπιάσι ταῖς πρὸ τῆς τετάρτης καὶ πεντηκοστῆς, ἐγένετο δὲ καὶ ἐν αὐτῇ σὺν δικαίῳ τε ἐκ τῶν ἑλλανοδικῶν καὶ Ἀρραχίωνος αὐτοῦ τῇ ἀρετῇ. 2 ὡς γὰρ δὴ πρὸς τὸν καταλειπόμενον ἔτι τῶν ἀνταγωνιστῶν ἐμάχετο ὑπὲρ τοῦ κοτίνου, ὁ μὲν προέλαβεν ὅστις δὴ ὁ ἀνταγωνιζόμενος, καὶ τοῖς ποσὶ τὸν Ἀρραχίωνα εἶχεν ἐξωκώς, καὶ τὸν τράχηλον ἐπίεζεν ἅμα αὐτοῦ ταῖς χερσίν· ὁ δὲ Ἀρραχίων ἐκκλᾷ τῶν ἐν τῷ ποδὶ τοῦ ἀνταγωνιζομένου δάκτυλον, καὶ Ἀρραχίων τε τὴν ψυχὴν ἀφίησιν ἀγχόμενος, καὶ ὁ ἄγχων τὸν Ἀρραχίωνα ὑπὸ τοῦ δακτύλου τῆς ὀδύνης κατὰ τὸν καιρὸν ἀπαγορεύει τὸν αὐτόν. Ἠλεῖοι δὲ ἐστεφάνωσάν τε καὶ ἀνηγόρευσαν νι- 3 κῶντα τοῦ Ἀρραχίωνος τὸν νεκρόν. 3. Ἐοικὸς δὲ καὶ Ἀργείους οἶδα ἐπὶ Κρεύγᾳ ποιήσαντας Ἐπιδαμνίῳ πύκτῃ· καὶ γὰρ Ἀργεῖοι τεθνεῶτι ἔδοσαν τῷ Κρεύγᾳ τῶν Νεμείων τὸν στέφανον, ὅτι ὁ πρὸς αὐτὸν μαχόμενος Δαμόξενος Συρακόσιος παρέβη τὰ ὡμολογημένα σφίσιν ἐς ἀλλήλους. ἐφέξειν μὲν γὰρ ἔμελλεν ἐσπέρα πυκτεύουσιν αὐτοῖς, συνέθεντο δὲ ἐς ἐπήκοον ἀνὰ μέρος τὸν ἕτερον ὑποσχεῖν αὐτῶν τῷ ἑτέρῳ πληγήν. τοῖς δὲ πυκτεύουσιν οὐκ ἦν πω τηνικαῦτα ἱμὰς ὀξὺς ἐπὶ τῷ καρπῷ τῆς χειρὸς ἑκατέρας, ἀλλὰ ταῖς μειλίχαις ἔτι ἐπύκτευον, ὑπὸ τὸ κοῖλον δέοντες τῆς χειρός, ἵνα οἱ δάκτυλοί σφισιν ἀπολείπωνται γυμνοί· αἱ δὲ ἐκ βοέας ὠμῆς ἱμάντες λεπτοὶ τρόπον τινὰ ἀρχαῖον πεπλεγμένοι δι' ἀλλήλων ἦσαν 4 αἱ μειλίχαι. Τότε οὖν ὁ μὲν τὴν πληγὴν ἀφῆκεν ἐς τοῦ Δαμοξένου τὴν κεφαλήν· ὁ δὲ ἀνασχεῖν τὴν χεῖρα ὁ Δα- 683
μόξενος ἐκέλευσε τὸν Κρεύγαν, ἀνασχόντος δὲ παίει τοῖς δακτύλοις ὀρθοῖς ὑπὸ τὴν πλευράν, ὑπὸ δὲ ἀκμῆς

τε τῶν ὀνύχων καὶ βίας τῆς πληγῆς τὴν χεῖρα ἐς τὸ ἐντὸς καθεὶς καὶ ἐπιλαβόμενος τῶν σπλάγχνων ἐς τὸ ἐκτὸς ἕλκων ἀπέρρηξε. καὶ ὁ μὲν τὴν ψυχὴν αὐτίκα ὁ Κρεύγας ἀφίησιν, οἱ δὲ Ἀργεῖοι τὸν Δαμόξενον ἅτε τὰ συγκείμενα ὑπερβάντα καὶ ἀντὶ μιᾶς κεχρημένον πολλαῖς ἐς τὸν ἀντίπαλον ταῖς πληγαῖς ἐξελαύνουσι. τῷ Κρεύγᾳ δὲ τὴν νίκην τεθνεῶτι ἔδοσαν καὶ ἐποιήσαντο εἰκόνα ἐν Ἄργει ἣ καὶ ἐς ἐμὲ ἔκειτο ἐν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Λυκίου.

XLI. Φιγαλεῦσι δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς καὶ πολυάνδριον τῶν λογάδων τῶν Ὀρεσθασίων ἐστί, καὶ ὡς ἤρωσιν αὐτοῖς ἐναγίζουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος. 2. Ποταμὸς δὲ ὁ καλούμενος Λύμαξ ἐκδίδωσι μὲν ἐς τὴν Νέδαν παρ' αὐτὴν ῥέων Φιγαλίαν, γενέσθαι δὲ τοὔνομά φασι τῷ ποταμῷ καθαρσίων τῶν Ῥέας ἕνεκα. ὡς γὰρ δὴ τεκοῦσαν τὸν Δία ἐκάθηραν ἐπὶ ταῖς ὠδῖσιν αἱ Νύμφαι, τὰ καθάρματα ἐς τοῦτον ἐμβάλλουσι τὸν ποταμόν· ὠνόμαζον δὲ ἄρα οἱ ἀρχαῖοι αὐτὰ λύματα. μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ὅμηρος, ἀπολυμαίνεσθαί τε ἐπὶ [τῇ] λύσει τοῦ λοιμοῦ τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐμβάλλειν τὰ λύματα εἰπὼν σφᾶς ἐς θάλασσαν. 3. Εἰσὶ δὲ αἱ πηγαὶ τῆς Νέδας ἐν ὄρει τῷ Κεραυσίῳ· τοῦ Λυκαίου δὲ μοῖρά ἐστι. καθότι [δὲ] ἐγγύτατα ἡ Νέδα Φιγαλέων τῆς πόλεως γίνεται, κατὰ τοῦτο οἱ Φιγαλέων παῖδες ἀποκείρονται τῷ ποταμῷ τὰς κόμας. τὰ δὲ πρὸς θαλάσσῃ καὶ ἀναπλεῖται ναυσὶν οὐ μεγάλαις ἡ Νέδα. ποταμῶν δὲ ὁπόσους ἴσμεν Μαίανδρος μὲν σκολιῷ μάλιστα κάτεισι τῷ ῥεύματι, ἔς τε τὸ ἄνω καμπὰς καὶ αὖθις
684 ἐπιστροφὰς παρεχόμενος πλείστας· δεύτερα δὲ ἐλιγμῶν γε ἕνεκα φέροιτο ἂν ἡ Νέδα. Σταδίοις δὲ ὅσον δώδεκα ἀνωτέρω Φιγαλίας θερμά τέ ἐστι λουτρά, καὶ τούτων οὐ πόρρω κάτεισιν ὁ Λύμαξ ἐς τὴν Νέδαν· ᾗ δὲ συμβάλλουσι τὰ ῥεύματα, ἔστι τῆς Εὐρυνόμης τὸ ἱερόν, ἅγιόν τε ἐκ παλαιοῦ καὶ ὑπὸ τραχύτητος τοῦ χωρίου δυσπρόσ-

οδον· περὶ αὐτὸ καὶ κυπάρισσοι πεφύκασι πολλαί τε
5 καὶ ἀλλήλαις συνεχεῖς. τὴν δὲ Εὐρυνόμην ὁ μὲν τῶν
Φιγαλέων δῆμος ἐπίκλησιν εἶναι πεπίστευκεν Ἀρτέμιδος·
ὅσοι δὲ αὐτῶν παρειλήφασιν ὑπομνήματα ἀρχαῖα, θυ-
γατέρα Ὠκεανοῦ φασὶν εἶναι τὴν Εὐρυνόμην, ἧς δὴ καὶ
Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ἐποιήσατο μνήμην, ὡς ὁμοῦ Θέτιδι
ὑποδέξαιτο Ἥφαιστον. ἡμέρᾳ δὲ τῇ αὐτῇ κατὰ ἔτος ἕκα-
στον τὸ ἱερὸν ἀνοιγνύουσι τῆς Εὐρυνόμης· τὸν δὲ ἄλλον
6 χρόνον οὔ σφισιν ἀνοιγνύναι καθέστηκεν. τηνικαῦτα
δὲ καὶ θυσίας δημοσίᾳ τε καὶ ἰδιῶται θύουσιν. ἀφικέ-
σθαι μὲν δή μοι τῆς ἑορτῆς οὐκ ἐξεγένετο ἐς καιρόν, οὐδὲ
τῆς Εὐρυνόμης τὸ ἄγαλμα εἶδον· τῶν Φιγαλέων δὲ
ἤκουσα ὡς χρυσαῖ τε τὸ ξόανον συνδέουσιν ἀλύσεις καὶ
εἰκὼν γυναικὸς τὰ ἄχρι τῶν γλουτῶν, τὸ ἀπὸ τούτου δέ
ἐστιν ἰχθύς. θυγατρὶ μὲν δὴ Ὠκεανοῦ καὶ ἐν βυθῷ τῆς
θαλάσσης ὁμοῦ Θέτιδι οἰκούσῃ παρέχοιτο ἄν τι ἐς γνώ-
ρισμα αὐτῆς ὁ ἰχθύς· Ἀρτέμιδι δὲ οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν
μετά γε τοῦ εἰκότος λόγου μετείη τοιούτου σχήματος.

7 5. Περιέχεται δὲ ἡ Φιγαλία ὄρεσιν, ἐν ἀριστερᾷ μὲν
ὑπὸ τοῦ καλουμένου Κωτιλίου, τὰ δὲ ἐς δεξιὰν ἕτερον
προβεβλημένον ἐστὶν αὐτῆς ὄρος τὸ Ἐλάϊον. ἀπέχει δὲ
τῆς πόλεως ἐς τεσσαράκοντα τὸ Κωτίλιον μάλιστα στα-
δίους· ἐν δὲ [τῷ] αὐτῷ χωρίον τέ ἐστι καλούμενον Βᾶσσαι
καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ἐπικουρίου, λίθου καὶ
8 αὐτὸς καὶ ὁ ὄροφος. Ναῶν δὲ ὅσοι Πελοποννησίοις εἰσί,
μετά γε τὸν ἐν Τεγέᾳ, προτιμᾶτο οὗτος ἂν τοῦ λίθου τε
ἐς κάλλος καὶ τῆς ἁρμονίας ἕνεκα. τὸ δὲ ὄνομα ἐγένετο
τῷ Ἀπόλλωνι ἐπικουρήσαντι ἐπὶ νόσῳ λοιμώδει, καθότι
καὶ παρ' Ἀθηναίοις ἐπωνυμίαν ἔλαβεν Ἀλεξίκακος ἀπο- 685
9 τρέψας καὶ τούτοις τὴν νόσον. ἔπαυσε δὲ ὑπὸ τὸν [τῶν]
Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων πόλεμον καὶ τοὺς Φιγα-
λέας, καὶ οὐκ ἐν ἑτέρῳ καιρῷ· μαρτύρια δὲ αἵ τε ἐπι-

κλήσεις ἀμφότεραι τοῦ Ἀπόλλωνος ἐοικός τι ὑποσημαίνουσαι, καὶ Ἰκτῖνος ὁ ἀρχιτέκτων τοῦ ἐν Φιγαλίᾳ ναοῦ γεγονὼς τῇ ἡλικίᾳ κατὰ Περικλέα καὶ Ἀθηναίοις τὸν Παρθενῶνα καλούμενον κατασκευάσας. ἐδίδαξε δὲ ὁ λόγος ἤδη μοι τὸ ἄγαλμα εἶναι τοῦ Ἀπόλλωνος Μεταπολιτῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ.

6. Ἔστι δὲ ὕδατος ἐν τῷ ὄρει τῷ Κωτιλίῳ πηγή, καὶ ὅπου συνέγραψεν ἤδη τις ἀπὸ ταύτης τῷ ποταμῷ τὸ ῥεῦμα τῷ Λύμακι ἄρχεσθαι, συνέγραψεν οὔτε αὐτὸς θεασάμενος οὔτε ἀνδρὸς ἀκοὴν ἰδόντος· ἃ καὶ ἀμφότερα παρῆσαν ἐμοί· τὸ μὲν ποταμοῦ ῥεῦμα ὃν ἑωρῶμεν, τῆς δὲ ἐν τῷ Κωτιλίῳ πηγῆς οὐκ ἐπὶ πολὺ ἐξικνούμενον τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ ἐντὸς ὀλίγου παντάπασιν ἀφανὲς γινόμενον. οὐ μὴν οὐδὲ ὅπου τῆς Ἀρκάδων ἐστὶν ἡ πηγὴ τῷ Λύμακι ἐπῆλθε πολυπραγμονῆσαί μοι. Ἔστι δὲ ὑπὲρ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ἐπικουρίου Κώτιλον μὲν ἐπίκλησιν, Ἀφροδίτη δέ ἐστιν ἐν Κωτίλῳ· καὶ αὐτῇ ναός τε ἦν οὐκ ἔχων ἔτι ὄροφον καὶ ἄγαλμα ἐπεποίητο.

XLII. Τὸ δὲ ἕτερον τῶν ὀρῶν τὸ Ἐλάϊον ἀπωτέρω μὲν Φιγαλίας ὅσον τε σταδίοις τριάκοντά ἐστι, Δήμητρος δὲ ἄντρον αὐτόθι ἱερὸν ἐπίκλησιν Μελαίνης. 2. ὅσα μὲν δὴ οἱ ἐν Θελπούσῃ λέγουσιν ἐς μίξιν τὴν Ποσειδῶνός τε καὶ Δήμητρος, κατὰ ταὐτά σφισιν οἱ Φιγαλεῖς νομίζουσι· τεχθῆναι δὲ ὑπὸ τῆς Δήμητρος οἱ Φιγαλεῖς φασὶν οὐχ ἵππον, ἀλλὰ τὴν Δέσποιναν ἐπονομαζομένην ὑπὸ Ἀρκάδων. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου λέγουσι θυμῷ τε ἅμα ἐς τὸν Ποσειδῶνα αὐτὴν καὶ ἐπὶ τῇ Περσεφόνης τῇ ἁρπαγῇ πένθει χρωμένην μέλαιναν ἐσθῆτα ἐνδῦναι, καὶ ἐς τὸ σπήλαιον τοῦτο ἐλθοῦσαν ἐπὶ χρόνον ἀπεῖναι πολύν. ὡς δὲ ἐφθείρετο μὲν πάντα ὅσα ἡ γῆ τρέφει, τὸ δὲ ἀνθρώπων γένος καὶ ἐς πλέον ἀπώλλυτο ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, θεῶν μὲν
686 ἄλλων ἠπίστατο ἄρα οὐδεὶς ἔνθα ἀπεκέκρυπτο ἡ Δημή-

3 τηρ, τὸν δὲ Πᾶνα ἐπιέναι μὲν τὴν Ἀρκαδίαν καὶ ἄλλοτε αὐτὸν ἐν ἄλλῳ θηρεύειν τῶν ὀρῶν, ἀφικόμενον δὲ καὶ πρὸς τὸ Ἐλάϊον κατοπτεῦσαι τὴν Δήμητρα, σχήματός τε ὡς εἶχε καὶ ἐσθῆτα ἐνεδέδυτο ποίαν· πυθέσθαι δὴ τὸν Δία ταῦτα παρὰ τοῦ Πανός, καὶ οὕτως ὑπ' αὐτοῦ πεμφθῆναι τὰς Μοίρας παρὰ τὴν Δήμητρα· τὴν δὲ πεισθῆναί τε ταῖς Μοίραις καὶ ἀποθέσθαι μὲν τὴν ὀργήν, ὑφεῖναι δὲ καὶ τῆς λύπης. 3. σφᾶς δὲ ἀντὶ τούτων φασὶν οἱ Φιγαλεῖς τό τε σπήλαιον νομίσαι τοῦτο ἱερὸν Δήμητρος, καὶ ἐς αὐτὸ ἄγαλμα ἀναθεῖναι ξύλου. πεποιῆσθαι δὲ
4 οὕτω σφίσι τὸ ἄγαλμα· καθέζεσθαι μὲν ἐπὶ πέτρᾳ, γυναικὶ δὲ ἐοικέναι τἆλλα πλὴν κεφαλήν· κεφαλὴν δὲ καὶ κόμην εἶχεν ἵππου, καὶ δρακόντων τε καὶ ἄλλων θηρίων εἰκόνες προσεπεφύκεσαν τῇ κεφαλῇ· χιτῶνα δὲ ἐνεδέδυτο καὶ ἐς ἄκρους τοὺς πόδας· δελφὶς δὲ ἐπὶ τῆς χειρὸς ἦν αὐτῇ, περιστερὰ δὲ ἡ ὄρνις ἐπὶ τῇ ἑτέρᾳ. ἐφ' ὅτῳ μὲν δή οἱ τὸ ξόανον ἐποιήσαντο οὕτως, ἀνδρὶ οὐκ ἀσυνέτῳ γνώμην ἀγαθῷ δὲ καὶ τὰ ἐς μνήμην δῆλά ἐστι· Μέλαιναν δὲ ἐπονομάσαι φασὶν αὐτήν, ὅτι καὶ ἡ Θεὸς μέλαιναν
5 τὴν ἐσθῆτα εἶχε. Τοῦτο μὲν δὴ τὸ ξόανον οὔτε ὅτου ποίημα ἦν, οὔτε ἡ φλὸξ τρόπον ὅντινα ἐπέλαβεν αὐτό, μνημονεύουσιν· 4. ἀφανισθέντος δὲ τοῦ ἀρχαίου Φιγαλεῖς οὔτε ἄγαλμα ἄλλο ἀπεδίδοσαν τῇ Θεῷ, καὶ ὁπόσα ἐς ἑορτὰς καὶ θυσίας, τὰ πολλὰ δὴ παρῶπτό σφισιν, ἐς ὃ ἡ ἀκαρπία ἐπιλαμβάνει τὴν γῆν, καὶ ἱκετεύσασιν αὐτοῖς χρᾷ τάδε ἡ Πυθία·

6 Ἀρκάδες Ἀζᾶνες βαλανηφάγοι, οἳ Φιγάλειαν
νάσσασθ' ἱπποληχοῦς Δηοῦς κρυπτήριον ἄντρον,
ἥκετε πευσόμενοι λιμοῦ λύσιν ἀλγινόεντος,
μοῦνοι δὶς νομάδες, μοῦνοι πάλιν ἀγριοδαῖται.
Δηὼ μὲν σέ γ' ἔπαυσε νομῆς, Δηὼ δὲ νομήων
ἑλκησισταχύων καὶ ἀναστοφάγον πάλι θῆκε, 687

νοσφισθεῖσα γέρα προτέρων τιμάς τε παλαιάς.
καί σ' ἀλληλοφάγον θήσει τάχα καὶ τεκνοδαίτην,
εἰ μὴ πανδήμοις λοιβαῖς χόλον ἱλάσσεσθε
σήραγγός τε μυχὸν θείαις κοσμήσετε τιμαῖς.

Ὡς δὲ οἱ Φιγαλεῖς ἀνακομισθὲν τὸ μάντευμα ἤκουσαν, 7
τά τε ἄλλα ἐς πλέον τιμῆς ἦ τὰ πρότερα τὴν Δήμητρα
ἦγον, καὶ Ὀνάταν τὸν Μίκωνος Αἰγινήτην πείθουσιν
ἐφ' ὅσῳ δὴ μισθῷ ποιῆσαί σφισιν ἄγαλμα Δήμητρος.
Τοῦ δὲ Ὀνάτα τούτου Περγαμηνοῖς ἐστὶν Ἀπόλλων χαλ-
κοῦς, θαῦμα ἐν τοῖς μάλιστα μεγέθους τε ἕνεκα καὶ ἐπὶ
τῇ τέχνῃ. τότε δὴ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀνευρὼν γραφὴν ἢ μί-
μημα τοῦ ἀρχαίου ξοάνου, τὰ πλείω δέ, ὡς λέγεται, καὶ
κατὰ ὀνειράτων ὄψιν, ἐποίησε χαλκοῦν Φιγαλεῦσιν
ἄγαλμα, γενεᾷ μάλιστα ὕστερον τῆς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα
ἐπιστρατείας τοῦ Μήδου. Μαρτυρεῖ δέ μοι τῷ λόγῳ· 8
κατὰ γὰρ τὴν Ξέρξου διάβασιν ἐς τὴν Εὐρώπην Συρα-
κουσῶν τε ἐτυράννει καὶ Σικελίας τῆς ἄλλης Γέλων ὁ
Δεινομένους· ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε Γέλων, ἐς Ἱέρωνα
ἀδελφὸν Γέλωνος περιῆλθεν ἡ ἀρχή· Ἱέρωνος δὲ ἀπο-
θανόντος πρότερον πρὶν ἢ τῷ Ὀλυμπίῳ Διὶ ἀναθεῖναι
τὰ ἀναθήματα ἃ εὔξατο ἐπὶ τῶν ἵππων ταῖς νίκαις, οὕτω
Δεινομένης ὁ Ἱέρωνος ἀπέδωκεν ὑπὲρ τοῦ πατρός.
Ὀνάτα καὶ ταῦτα ποιήματα, καὶ ἐπιγράμματα ἐν Ὀλυμ- 9
πίᾳ, τὸ μὲν ὑπὲρ τοῦ ἀναθήματός ἐστιν αὐτῶν·

Σόν ποτε νικήσας, Ζεῦ Ὀλύμπιε, σεμνὸν ἀγῶνα
τεθρίππῳ μὲν ἅπαξ, μουνοκέλητι δὲ δίς,
δῶρ' Ἱέρων τάδε σοι ἐχαρίσσατο· παῖς δ' ἀνέθηκε
Δεινομένης πατρὸς μνῆμα Συρακοσίου.

688 τὸ δὲ ἕτερον λέγει τῶν ἐπιγραμμάτων 10

Υἱὸς μέν με Μίκωνος Ὀνάτας ἐξετέλεσσεν
νάσῳ ἐν Αἰγίνῃ δώματα ναιετάων.

ἡ δὲ ἡλικία τοῦ Ὀνάτα κατὰ τὸν Ἀθηναῖον Ἡγίαν καὶ Ἀγελάδαν ἂν συμβαίνοι τὸν Ἀργεῖον.

11 5. Ταύτης μάλιστα ἐγὼ τῆς Δήμητρος ἕνεκα ἐς Φιγαλίαν ἀφικόμην, καὶ ἔθυσα τῇ θεῷ, καθὰ καὶ οἱ ἐπιχώριοι νομίζουσιν, οὐδέν, τὰ δὲ ἀπὸ τῶν δένδρων τῶν ἡμέρων τά τε ἄλλα καὶ ἀμπέλου καρπόν, καὶ μελισσῶν τε κηρία καὶ ἐρίων τὰ μὴ ἐς ἐργασίαν πω ἥκοντα, ἀλλὰ ἔτι ἀνάπλεα τοῦ οἰσύπου, [ἃ] τιθέασιν ἐπὶ τὸν βωμὸν ᾠκοδομημένον πρὸ τοῦ σπηλαίου, θέντες δὲ καταχέουσιν αὐτῶν ἔλαιον. ταῦτα ἰδιώταις τε ἀνδράσι καὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος Φιγαλέων τῷ κοινῷ καθέστηκεν ἐς τὴν θυσίαν.

12 ἱέρεια δέ σφισίν ἐστιν ἡ δρῶσα, σὺν δὲ αὐτῇ καὶ τῶν Ἱεροθυτῶν καλουμένων ὁ νεώτατος· οἱ δέ εἰσι τῶν ἀστῶν τρεῖς ἀριθμόν. 6. Ἔστι δὲ δρυῶν τε ἄλσος περὶ τὸ σπήλαιον, καὶ ὕδωρ ψυχρὸν ἄνεισιν ἐκ πηγῆς. Τὸ δὲ ἄγαλμα τὸ ὑπὸ τοῦ Ὀνάτα ποιηθὲν οὔτε ἦν κατ' ἐμέ, οὔτε εἰ ἐγένετο ἀρχὴν Φιγαλεῦσιν, ἠπίσταντο οἱ πολλοί·

13 τῶν δὲ ἐντυχόντων ἡμῖν ἔλεγεν ὁ πρεσβύτατος γενεαῖς πρότερον τρισὶν ἢ κατ' αὐτὸν ἐμπεσεῖν ἐς τὸ ἄγαλμα ἐκ τοῦ ὀρόφου πέτρας, ὑπὸ τούτων δὲ καταγῆναι καὶ ἐς ἅπαν ἔφασκεν αὐτὸ ἀφανισθῆναι· καὶ ἔν γε τῷ ὀρόφῳ δῆλα καὶ ἡμῖν ἔτι ἦν καθὰ ἀπερρώγεσαν αἱ πέτραι.

XLIII. Ἀπαιτεῖ δὲ ἡμᾶς τὸ μετὰ τοῦτο ὁ λόγος τό τε Παλλάντιον, εἰ δή τι αὐτόθι ἐστὶν ἐς μνήμην, καὶ καθ' ἥντινα βασιλεὺς αἰτίαν Ἀντωνῖνος ὁ πρότερος πόλιν τε ἀντὶ κώμης ἐποίησε Παλλάντιον καί σφισιν ἐλευθερίαν

2 καὶ ἀτέλειαν ἔδωκεν εἶναι φόρων. 2. Φασὶ δὴ γενέσθαι καὶ γνώμην καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἄριστον τῶν Ἀρκάδων ὄνομα Εὔανδρον, παῖδα δὲ αὐτὸν νύμφης τε εἶναι, θυγατρὸς τοῦ Λάδωνος, καὶ Ἑρμοῦ· σταλέντα δὲ ἐς ἀποικίαν, καὶ ἄγοντα Ἀρκάδων τῶν ἐκ Παλλαντίου στρατιάν, παρὰ τῷ ποταμῷ πόλιν τῷ Θύβριδι οἰκίσαι· καὶ Ῥωμαίων μέ-

ρος τῆς καθ' ἡμᾶς πόλεως, ὃ ᾠκεῖτο ὑπὸ τοῦ Εὐάνδρου
689 καὶ Ἀρκάδων τῶν συνακολουθησάντων, ὄνομα ἔσχε
Παλλάντιον κατὰ μνήμην τῆς ἐν Ἀρκαδίᾳ· χρόνῳ δὲ
ὕστερον μετέπεσε τὸ ὄνομα ἐν ἀναιρέσει γραμμάτων τοῦ
τε λ καὶ τοῦ ν. τούτων μὲν τῶν λελεγμένων ἕνεκα
Παλλαντιεῦσιν ἐκ βασιλέως ἐγένοντο δωρεαί. 3. Ὁ δὲ 3
Ἀντωνῖνος, ὅτῳ καὶ ἐς Παλλαντιεῖς ἐστὶν εὐεργετήματα,
πόλεμον μὲν Ῥωμαίοις ἐθελοντὴς ἐπηγάγετο οὐδένα,
πολέμου δὲ ἄρξαντας Μαύρους, Λιβύων τῶν αὐτονό-
μων τὴν μεγίστην μοῖραν, νομάδας τε ὄντας καὶ τοσῷδε
ἔτι δυσμαχωτέρους τοῦ Σκυθικοῦ γένους ὅσῳ μὴ ἐπὶ
ἁμαξῶν, ἐπὶ ἵππων δὲ αὐτοί τε καὶ αἱ γυναῖκες ἠλῶντο,
τούτους μὲν ἐξ ἁπάσης ἐλαύνων τῆς χώρας ἐς τὰ ἔσχατα
ἠνάγκασεν ἀναφυγεῖν Λιβύης, ἐπί τε Ἄτλαντα τὸ ὄρος
καὶ ἐς τοὺς πρὸς τῷ Ἄτλαντι ἀνθρώπους· ἀπετέμετο 4
δὲ καὶ τῶν ἐν Βριττανίᾳ Βριγάντων τὴν πολλήν, ὅτι
ἐπεσβαίνειν καὶ οὗτοι σὺν ὅπλοις ἦρξαν ἐς τὴν Γενου-
νίαν μοῖραν, ὑπηκόους Ῥωμαίων. Λυκίων δὲ καὶ Κα-
ρῶν τὰς πόλεις Κῶν τε καὶ Ῥόδον ἀνέτρεψε μὲν βίαιος
ἐς αὐτὰς κατασκήψας σεισμός· βασιλεὺς δὲ Ἀντωνῖνος
καὶ ταύτας ἀνεσώσατο δαπανημάτων τε ὑπερβολῇ καὶ
ἐς τὸν ἀνοικισμὸν προθυμίᾳ. χρημάτων δὲ ἐπιδόσεις
ὁπόσας καὶ Ἕλλησι καὶ τοῦ βαρβαρικοῦ τοῖς δεηθεῖσι,
690 καὶ ἔργων κατασκευὰς ἔν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ περὶ Ἰωνίαν
καὶ περὶ Καρχηδόνα τε καὶ ἐν γῇ τῇ Σύρων, τάδε μὲν
ἄλλοι ἔγραψαν ἐς τὸ ἀκριβέστατον. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπε- 5
λίπετο οὕτος καὶ ἄλλο τοιόνδε ἐς μνήμην. ὅσοις τῶν
ὑπηκόων πολίταις ὑπῆρχεν εἶναι Ῥωμαίων, οἱ δὲ παῖδες
ἐτέλουν σφίσιν ἐς τὸ Ἑλληνικόν, τούτοις ἐλείπετο ἢ
κατανεῖμαι τὰ χρήματα ἐς οὐ προσήκοντας ἢ ἐπαυξῆσαι
τὸν βασιλέως πλοῦτον κατὰ νόμον δή τινα· Ἀντωνῖνος
δὲ ἐφῆκε καὶ τούτοις διδόναι σφᾶς παισὶ τὸν κλῆρον,

προτιμήσας φανῆναι φιλάνθρωπος· ἢ ὠφέλιμον ἐς χρήματα φυλάξαι νόμον. Τοῦτον Εὐσεβῆ τὸν βασιλέα ἐκάλεσαν οἱ Ῥωμαῖοι, διότι τῇ ἐς τὸ θεῖον τιμῇ μάλιστα
6 ἐφαίνετο χρώμενος. δόξῃ δὲ ἐμῇ καὶ τὸ ὄνομα τὸ Κύρου φέροιτο ἂν τοῦ πρεσβυτέρου, πατὴρ ἀνθρώπων καλούμενος. 4. Ἀπέλιπε δὲ καὶ ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ παῖδα ὁμώνυμον· ὁ δὲ Ἀντωνῖνος οὗτος ὁ δεύτερος καὶ τούς τε Γερμανούς, μαχιμωτάτους καὶ πλείστους τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ βαρβάρων, καὶ ἔθνος τὸ Σαυροματῶν πολέμου καὶ ἀδικίας ἄρξαντας τιμωρούμενος ἐπεξῆλθε.

XLIV. Τὰ δὲ [δὴ] ἐπίλοιπα ἡμῖν τοῦ Ἀρκαδικοῦ λόγου, ἔστιν ἐκ Μεγάλης πόλεως ἐς Παλλάντιον ὁδὸς καὶ ἐς Τεγέαν, ἄγουσα ἡ αὐτὴ μέχρι τοῦ καλουμένου Χώματος. κατὰ ταύτην τὴν ὁδὸν Λαδόκειά σφισιν ὠνόμασται τὰ πρὸ τοῦ ἄστεως, ἀπὸ Λαδόκου τοῦ Ἐχέμου. 2. καὶ μετὰ ταῦτα Αἰμονιαὶ πόλις ἦσαν τὸ ἀρχαῖον, οἰκιστὴς δὲ Αἵμων ἐγένετο αὐταῖς ὁ Λυκάονος· διαμεμένηκε δὲ καὶ ἐς τόδε Αἰμονιὰς τὸ χωρίον τοῦτο ὀνομάζεσθαι.
2 μετὰ δὲ Αἰμονιὰς ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ πόλεώς ἐστιν Ὀρεσθασίου καὶ ἄλλα ὑπολειπόμενα ἐς μνήμην καὶ Ἀρτέμιδος ἱεροῦ κίονες ἔτι· ἐπίκλησις δὲ Ἱέρεια τῇ Ἀρτέμιδί 691
ἐστι. Τὴν δὲ εὐθεῖαν ἰόντι ἐξ Αἰμονιῶν Ἀφροδίσιόν τέ ἐστιν ὀνομαζόμενον καὶ μετ' αὐτὸ ἄλλο χωρίον τὸ Ἀθήναιον· τούτου δὲ ἐν ἀριστερᾷ ναός ἐστιν Ἀθηνᾶς καὶ
3 ἄγαλμα ἐν αὐτῷ λίθου. τοῦ Ἀθηναίου δὲ μάλιστα εἰκοσιν ἀπωτέρω σταδίοις ἐρείπια Ἀσέας ἐστί, καὶ ὁ λόφος ἀκρόπολις τότε οὖσα τείχους σημεῖα ἔχει καὶ ἐς τόδε. 3. Σταδίους δὲ ὅσον πέντε ἀπὸ Ἀσέας τοῦ Ἀλφειοῦ μὲν ὀλίγον ἄπο τῆς ὁδοῦ, τοῦ δὲ Εὐρώτα παρ' αὐτήν ἐστιν ἡ πηγὴ τὴν ὁδόν· πρός τε τοῦ Ἀλφειοῦ τῇ πηγῇ ναός τε Μητρὸς θεῶν ἐστὶν οὐκ ἔχων ὄροφον καὶ λέοντες
4 δύο λίθου πεποιημένοι. Τοῦ δὲ Εὐρώτα τὸ ὕδωρ ἀνα-

κεράννυται πρὸς τὸν Ἀλφειόν, καὶ ὅσον ἐπὶ εἴκοσι σταδίους κοινῷ προΐασι τῷ ῥεύματι· κατελθόντες δὲ ἐς χάσμα, ὁ μὲν αὐτῶν ἄνεισιν αὖθις ἐν τῇ γῇ τῇ Λακεδαιμονίων ὁ Εὐρώτας, ὁ δὲ Ἀλφειὸς ἐν Πηγαῖς τῆς Μεγαλοπολίτιδος. 4. Ἔστι δὲ ἄνοδος ἐξ Ἀσέας ἐς τὸ ὄρος τὸ Βόρειον καλούμενον, καὶ ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ τοῦ ὄρους σημεῖά ἐστιν ἱεροῦ· ποιῆσαι δὲ τὸ ἱερὸν Ἀθηνᾷ τε Σωτείρᾳ καὶ Ποσειδῶνι Ὀδυσσέα ἐλέγετο ἀνακομισθέντα ἐξ Ἰλίου.

Τὸ δὲ ὀνομαζόμενον Χῶμα ὅροι Μεγαλοπολίταις 5
τῆς γῆς πρὸς Τεγεάτας καὶ Παλλαντιεῖς εἰσί· καὶ τὸ Παλλαντικὸν πεδίον ἐστὶν ἐκτραπεῖσιν ἐς ἀριστερὰν ἀπὸ τοῦ Χώματος. 5. Ἐν δὲ Παλλαντίῳ ναός τε καὶ ἀγάλματα λίθου Πάλλαντος, τὸ δὲ ἕτερόν ἐστιν Εὐάνδρου· καὶ Κόρης τε τῆς Δήμητρος ἱερόν, καὶ οὐ πολὺ ἀπωτέρω Πολυβίου σφίσιν ἀνδριάς ἐστι. τῷ λόφῳ δὲ τῷ ὑπὲρ τῆς πόλεως ὅσα ἀκροπόλει τὸ ἀρχαῖον ἐχρῶντο· λείπεται δὲ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι ἐπὶ κορυφῇ τοῦ λόφου θεῶν ἱερόν. ἐπίκλησις μὲν δή ἐστιν αὐτοῖς Καθαροί, περὶ μεγίστων 6
δὲ αὐτόθι καθεστήκασιν οἱ ὅρκοι. καὶ ὀνόματα μὲν τῶν θεῶν οὐκ ἴσασιν, ἢ καὶ εἰδότες οὐ θέλουσιν ἐξαγορεύειν· Καθαροὺς δὲ ἐπὶ τοιῷδε ἄν τις κληθῆναι τεκμαίροιτο, ὅτι αὐτοῖς οὐ κατὰ ταὐτὰ ὁ Πάλλας ἔθυσε καθὰ καὶ ὁ πατήρ οἱ τῷ Λυκαίῳ Διί.

6. Τοῦ δὲ καλουμένου Χώματος ἐν δεξιᾷ πεδίον 7
692 ἐστὶ τὸ Μανθουρικόν· ἔστι δὲ ἐν ὅροις ἤδη Τεγεατῶν τὸ πεδίον, ὂν σταδίων που πεντήκοντα μάλιστα ἄχρι Τεγέας. ἔστι δὲ ὄρος οὐ μέγα ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ καλούμενον Κρήσιον· ἐν δὲ αὐτῷ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀφυσιοῦ πεποίηται. Ἀερόπῃ γὰρ Κηφέως τοῦ Ἀλέου συνεγένετο Ἄρης, καθὰ οἱ Τεγεᾶται λέγουσι· καὶ ἡ μὲν ἀφίησιν ἐν ταῖς ὠδῖσι τὴν ψυχήν, ὁ δὲ παῖς καὶ τεθνηκυίας εἴχετο 8
ἔτι τῆς μητρός, καὶ ἐκ τῶν μαστῶν εἶλκεν αὐτῆς γάλα

πολὺ καὶ ἄφθονον. καί, ἦν γὰρ τοῦ Ἄρεως γνώμῃ τὰ γινόμενα, τούτων ἕνεκα Ἀφνειὸν τὸν θεὸν ὀνομάζουσι· τῷ δὲ παιδίῳ ὄνομα τεθῆναί φασιν Ἀέροπον. 7. Ἔστι δὲ κατὰ τὴν ἐς Τεγέαν ὁδὸν Λευκώνιος καλουμένη κρήνη· θυγατέρα δὲ Ἀφείδαντος λέγουσιν εἶναι τὴν Λευκώνην, καὶ οὐ πόρρω τοῦ Τεγεατῶν οἱ ἄστεως μνῆμά ἐστιν.

XLV. Τεγεᾶται δὲ ἐπὶ μὲν Τεγεάτου τοῦ Λυκάονος τῇ χώρᾳ φασὶν ἀπ' αὐτοῦ γενέσθαι μόνῃ τὸ ὄνομα, τοῖς δὲ ἀνθρώποις κατὰ δήμους εἶναι τὰς οἰκήσεις, Γαρεάτας καὶ Φυλακεῖς καὶ Καρυάτας τε καὶ Κορυθεῖς, ἔτι δὲ Πωταχίδας καὶ Οἰάτας Μανθυρεῖς τε καὶ Ἐχενήθεις· ἐπὶ δὲ Ἀφείδαντος βασιλεύοντος καὶ ἑνατός σφισι δῆμος προσεγένετο Ἀφείδαντες. τῆς δὲ ἐφ' ἡμῶν πόλεως οἰ-
2 κιστὴς ἐγένετο Ἄλεος. 2. Τεγεάταις δὲ παρὲξ ἢ τὰ Ἀρκάδων κοινά, ἐν οἷς ἔστι μὲν ὁ πρὸς Ἴλιον πόλεμος, ἔστι δὲ τὰ Μηδικά τε καὶ ἐν Δυπαιεῦσιν ὁ πρὸς Λακεδαιμονίους ἀγών, παρὲξ οὖν τῶν καταλελεγμένων ἰδίᾳ Τεγεάταις ἐστὶν αὐτοῖς τοσάδε ἐς δόξαν. τὸν γὰρ ἐν Καλυ- 693
δῶνι ὗν Ἀγκαῖος ὑπέμεινεν ὁ Λυκούργου τρωθείς, καὶ Ἀταλάντη τοξεύει τὸν ὗν, καὶ ἔτυχε πρώτη τοῦ θηρίου· τούτων ἕνεκα αὐτῇ ἡ κεφαλή τε τοῦ ὑὸς καὶ τὸ δέρμα
3 ἀριστεῖα ἐδόθη. Ἡρακλειδῶν δὲ ἐς Πελοπόννησον κατιόντων Ἔχεμος ὁ Ἀερόπου Τεγεάτης ἐμονομάχησεν ἰδίᾳ πρὸς Ὕλλον, καὶ ἐκράτησε τοῦ Ὕλλου τῇ μάχῃ. Λακεδαιμονίους τε οἱ Τεγεᾶται πρῶτοι Ἀρκάδων σφίσιν ἐπιστρατεύσαντας ἐνίκησαν, καὶ αἰχμαλώτους αἱροῦσιν αὐτῶν τοὺς πολλούς.

4 3. Τεγεάταις δὲ Ἀθηνᾶς τῆς Ἀλέας τὸ ἱερὸν τὸ ἀρχαῖον ἐποίησεν Ἄλεος· χρόνῳ δὲ ὕστερον κατεσκευάσαντο οἱ Τεγεᾶται τῇ θεῷ ναὸν μέγαν τε καὶ θέας ἄξιον. ἐκεῖνο μὲν δὴ πῦρ ἠφάνισεν ἐπινεμηθὲν ἐξαίφνης, Διο-

φάντου παρ' Ἀθηναίοις ἄρχοντος, δευτέρῳ δὲ ἔτει τῆς ἕκτης καὶ ἐνενηκοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἣν Εὐπόλεμος Ἠλεῖος ἐνίκα στάδιον. 4. Ὁ δὲ ναὸς ὁ ἐφ' ἡμῶν πολὺ δή τι τῶν 5
ναῶν, ὅσοι Πελοποννησίοις εἰσίν, ἐς κατασκευὴν προέχει τὴν ἄλλην καὶ ἐς μέγεθος. ὁ μὲν δὴ πρῶτός ἐστιν αὐτῷ κόσμος τῶν κιόνων Δώριος, ὁ δὲ ἐπὶ τούτῳ Κορίνθιος· ἑστήκασι δὲ καὶ ἐκτὸς τοῦ ναοῦ κίονες ἐργασίας τῆς Ἰώνων. Ἀρχιτέκτονα δὲ ἐπυνθανόμην Σκόπαν αὐτοῦ γενέσθαι τὸν Πάριον, ὃς καὶ ἀγάλματα πολλαχοῦ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τὰ δὲ καὶ περὶ Ἰωνίαν τε καὶ Καρίαν ἐποίησε. τὰ δὲ ἐν τοῖς ἀετοῖς, ἔστιν ἔμπροσθεν ἡ 6
θήρα τοῦ ὑὸς τοῦ Καλυδωνίου· πεποιημένου δὲ κατὰ μέσον μάλιστα τοῦ ὑὸς τῇ μέν ἐστιν Ἀταλάντη καὶ Μελέαγρος καὶ Θησεὺς Τελαμών τε καὶ Πηλεὺς καὶ Πολυδεύκης καὶ Ἰόλαος, ὃς τὰ πλεῖστα Ἡρακλεῖ συνέκαμνε τῶν ἔργων, καὶ Θεστίου παῖδες, ἀδελφοὶ δὲ Ἀλθαίας, Πρόθους καὶ Κομήτης· κατὰ δὲ τοῦ ὑὸς τὰ ἕτερα Ἀγκαῖον 7
ἔχοντα ἤδη τραύματα καὶ ἀφέντα τὸν πέλεκυν ἀνέχων ἐστὶν Ἔποχος, παρὰ δὲ αὐτὸν Κάστωρ καὶ Ἀμφιάραος Οἰκλέους, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Ἱππόθους ὁ Κερκυόνος τοῦ Ἀγαμήδους τοῦ Στυμφήλου· τελευταῖος δέ ἐστιν εἰργασμένος Πειρίθους. τὰ δὲ ὄπισθεν πεποιημένα ἐν τοῖς ἀετοῖς Τηλέφου πρὸς Ἀχιλλέα ἐστὶν ἐν Καΐκου πεδίῳ μάχη.

694 XLVI. Τῆς δὲ Ἀθηνᾶς τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀλέας τὸ ἀρχαῖον, σὺν δὲ αὐτῇ καὶ ὑὸς τοῦ Καλυδωνίου τοὺς ὀδόντας ἔλαβεν ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς Αὔγουστος, Ἀντώνιον πολέμῳ καὶ τὸ Ἀντωνίου νικήσας συμμαχικόν, ἐν ᾧ καὶ οἱ Ἀρκάδες πλὴν Μαντινέων ἦσαν οἱ ἄλλοι. 2. φαίνε- 2
ται δὲ οὐκ ἄρξας ὁ Αὔγουστος ἀναθήματα καὶ ἔδη θεῶν ἀπάγεσθαι παρὰ τῶν κρατηθέντων, καθεστηκότι δὲ ἐκ παλαιοῦ χρησάμενος. Ἰλίου τε γὰρ ἁλούσης καὶ νεμο-

μένων τὰ λάφυρα Ἑλλήνων Σθενέλῳ τῷ Καπανέως τὸ ξόανον τοῦ Διὸς ἐδόθη τοῦ Ἐρκείου· καὶ ἔτεσιν ὕστερον πολλοῖς Δωριέων ἐς Σικελίαν ἐσοικιζομένων Ἀντίφημος ὁ Γέλας οἰκιστής, πόλισμα Σικανῶν Ὀμφάκην πορθήσας, μετεκόμισεν ἐς Γέλαν ἄγαλμα ὑπὸ Δαιδάλου πε-
3 ποιημένον. βασιλέα τε τῶν Περσῶν Ξέρξην τὸν Δαρείου, χωρὶς ἢ ὅσα ἐξεκόμισε τοῦ Ἀθηναίων ἄστεως, τοῦτο μὲν ἐκ Βραυρῶνος ἄγαλμα ἴσμεν τῆς Βραυρωνίας λαβόντα Ἀρτέμιδος, τοῦτο δὲ αἰτίαν ἐπενεγκὼν Μιλησίοις ἐθελοκακῆσαι σφᾶς ἐναντία Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἑλλάδι ναυμαχήσαντας τὸν χαλκοῦν ἔλαβεν Ἀπόλλωνα τὸν ἐν Βραγχίδαις. καὶ τὸν μὲν ὕστερον ἔμελλε χρόνῳ Σέλευκος καταπέμψειν Μιλησίοις· Ἀργείοις δὲ τὰ ἐκ Τίρυνθος ἔτι καὶ ἐς ἐμέ, τὸ μὲν παρὰ τὴν Ἥραν ξόανον, τὸ δὲ ἐν
4 τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν ἀνακείμενον τοῦ Ἠλείου. Κυζικηνοί τε ἀναγκάσαντες πολέμῳ Προκοννησίους γενέσθαι σφίσι συνοίκους Μητρὸς Δινδυμήνης ἄγαλμα ἔλαβον ἐκ Προκοννήσου· τὸ δὲ ἄγαλμά ἐστι χρυσοῦ, καὶ αὐτοῦ τὸ πρόσωπον ἀντὶ ἐλέφαντος ἵππων τῶν ποταμίων ὀδόντες εἰσὶν εἰργασμένοι. Βασιλεὺς μὲν δὴ Αὔγουστος καθεστηκότα ἐκ παλαιοῦ καὶ ὑπό τε Ἑλλήνων νομιζόμενα καὶ βαρβάρων εἰργάσατο· Ῥωμαίοις δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀλέας ἐς τὴν ἀγορὰν τὴν ὑπὸ Αὐγούστου ποιη-
5 θεῖσαν, ἐς ταύτην ἐστὶν ἰόντι. τοῦτο μὲν δὴ ἐνταῦθα ἀνάκειται ἐλέφαντος διὰ παντὸς πεποιημένον, τέχνη δὲ Ἐνδοίου· τοῦ δὲ ὑὸς τῶν ὀδόντων κατεᾶχθαι μὲν τὸν ἕτερόν φασιν οἱ ἐπὶ τοῖς θαύμασιν, ὁ δ' ἔτι ἐξ αὐτῶν 695
λειπόμενος ἀνέκειτο ἐν βασιλέως κήποις, ἐν ἱερῷ Διονύσου, τὴν περίμετρον τοῦ μήκους παρεχόμενος ἐς ἥμισυ μάλιστα ὀργυιᾶς.

XLVII. Τὸ δὲ ἄγαλμα ἐν Τεγέᾳ τὸ ἐφ' ἡμῶν ἐκομίσθη μὲν ἐκ δήμου τοῦ Μανθουρέων, Ἱππία δὲ παρὰ

τοῖς Μανθουρεῦσιν εἶχεν ἐπίκλησιν, ὅτι τῷ ἐκείνων λόγῳ γινομένης τοῖς θεοῖς πρὸς Γίγαντας μάχης ἐπήλασεν Ἐγκελάδῳ ἵππων τὸ ἅρμα. Ἀλέαν μέντοι καλεῖσθαι καὶ ταύτην ἔς τε Ἕλληνας τοὺς ἄλλους καὶ ἐς αὐτοὺς Πελοποννησίους ἐκνενίκηκε. τῷ δὲ ἀγάλματι τῆς Ἀθηνᾶς τῇ μὲν Ἀσκληπιός, τῇ δὲ Ὑγίεια παρεστῶσά ἐστι λίθου τοῦ Πεντελησίου, Σκόπα δὲ ἔργα Παρίου. 2. Ἀναθήματα δὲ ἐν τῷ ναῷ τὰ ἀξιολογώτατα, ἔστι μὲν τὸ δέρμα ὗός τοῦ Καλυδωνίου, διεσήπετο δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ ἐς ἅπαν ἦν τριχῶν ἤδη ψιλόν, εἰσὶ δὲ αἱ πέδαι κρεμάμεναι, πλὴν ὅσας ἠφάνισεν αὐτῶν ἰός, ἅς γε ἔχοντες Λακεδαιμονίων οἱ αἰχμάλωτοι τὸ πεδίον Τεγεάταις ἔσκαπτον. κλίνη τε ἱερὰ τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ Αὔγης εἰκὼν γραφῇ μεμιμημένη, Μαρπήσσης τε ἐπίκλησιν Χοίρας, γυναικὸς Τεγεάτιδος, ἀνάκειται τὸ ὅπλον. ταύτης μὲν δὴ ποιησόμεθα καὶ ὕστερον μνήμην· ἱεράται δὲ τῇ Ἀθηνᾷ παῖς χρόνον οὐκ οἶδα ὅσον τινά, πρὶν δὲ ἠβάσκειν καὶ οὐ πρόσω, τὴν ἱερωσύνην. τῇ θεῷ δὲ ποιηθῆναι τὸν βωμὸν ὑπὸ Μελάμποδος τοῦ Ἀμυθάονος λέγουσιν· εἰργασμέναι δὲ ἐπὶ τῷ βωμῷ Ῥέα μὲν καὶ Οἰνόη νύμφη παῖδα ἔτι νήπιον Δία ἔχουσιν, ἑκατέρωθεν δέ εἰσι τέσσαρες ἀριθμόν, Γλαύκη καὶ Νέδα καὶ Θεισόα καὶ Ἀνθρακία, τῇ δὲ Ἴδη καὶ Ἀγνὼ καὶ Ἀλκινόη τε καὶ Φρίξα. πεποίηται δὲ καὶ Μουσῶν καὶ Μνημοσύνης ἀγάλματα.

3. Τοῦ ναοῦ δὲ οὐ πόρρω στάδιον χῶμα γῆς ἐστί, καὶ ἄγουσιν ἀγῶνας ἐνταῦθα, Ἀλεαῖα ὀνομάζοντες ἀπὸ
696 τῆς Ἀθηνᾶς, τὸν δὲ Ἀλώτια, ὅτι Λακεδαιμονίων τὸ πολὺ ἐν τῇ μάχῃ ζῶντας εἷλον. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς πρὸς ἄρκτον τοῦ ναοῦ κρήνη, καὶ ἐπὶ ταύτῃ βιασθῆναι τῇ κρήνῃ φασὶν Αὔγην ὑπὸ Ἡρακλέους, οὐχ ὁμολογοῦντες Ἑκαταίῳ τὰ ἐς αὐτήν. ἀπωτέρω δὲ τῆς κρήνης ὅσον σταδίοις τρισίν ἐστιν Ἑρμοῦ ναὸς Αἰπύτου.

4. Τεγεάταις δέ ἐστι καὶ ἄλλο ἱερὸν Ἀθηνᾶς Πολιάτιδος· ἑκάστου δὲ ἅπαξ ἔτους ἱερεὺς ἐς αὐτὸ ἔσεισι. τὸ τοῦ Ἐρύματος ἱερὸν ὀνομάζουσι, λέγοντες ὡς Κηφεῖ τῷ Ἀλέου γένοιτο δωρεὰ παρὰ Ἀθηνᾶς ἀνάλωτον ἐς τὸν πάντα χρόνον εἶναι Τεγέαν· καὶ αὐτῷ φασὶν ἐς φυλακὴν τῆς πόλεως ἀποτεμοῦσαν τὴν θεὸν δοῦναι τριχῶν τῶν Μεδούσης. Ἐς δὲ τὴν Ἄρτεμιν τὴν Ἡγεμόνην τὴν αὐτὴν τοιάδε λέγουσιν. Ὀρχομενίων τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ τυραννίδα ἔσχεν Ἀριστομηλίδας· ἐρασθεὶς δὲ Τεγεάτιδος παρθένου καὶ ἐγκρατὴς ὅτῳ δὴ τρόπῳ γενόμενος ἐπιτρέπει τὴν φρουρὰν αὐτῆς Χρονίῳ. καὶ ἡ μέν, πρὶν ἀναχθῆναι παρὰ τὸν τύραννον, ἀποκτίννυσιν ἑαυτὴν ὑπὸ δείματός τε καὶ αἰδοῦς, Χρόνιον δὲ Ἀρτέμιδος ἐπήγειρεν ὄψις ἐπὶ Ἀριστομηλίδαν· φονεύσας δὲ ἐκεῖνον καὶ ἐς Τεγέαν φυγὼν ἐποίησεν ἱερὸν τῇ Ἀρτέμιδι.

XLVIII. Τῆς ἀγορᾶς δὲ μάλιστα ἐοικυίας πλίνθῳ κατὰ τὸ σχῆμα, Ἀφροδίτης ἐστὶν ἐν αὐτῇ ναὸς καλουμένης ἐν πλινθίῳ καὶ ἄγαλμα λίθου. στήλαις δὲ ἐπειργασμένοι τῇ μὲν Ἀντιφάνης ἐστὶ καὶ Κρῖσος καὶ Τυρωνίδας τε καὶ Πυρρίας, οἳ νόμους Τεγεάταις θέμενοι τιμὰς καὶ ἐς τόδε παρ' αὐτῶν ἔχουσιν· ἐπὶ δὲ τῇ ἑτέρᾳ στήλῃ πεποιημένος ἐστὶν Ἰάσιος, ἵππου τε ἐχόμενος καὶ κλάδον ἐν τῇ δεξιᾷ φέρων φοίνικος· νικῆσαι δὲ ἵππῳ φασὶν ἐν Ὀλυμπίᾳ τὸν Ἰάσιον, ὅτε Ἡρακλῆς ἔθετο ὁ Θηβαῖος τὰ Ὀλύμπια. 2. Ἐν μὲν δὴ Ὀλυμπίᾳ κοτίνου τῷ νικῶντι δίδοσθαι στέφανον καὶ ἐν Δελφοῖς δάφνης, τοῦ μὲν ἤδη τὴν αἰτίαν ἀπέδωκα ἐν τοῖς ἐς Ἠλείους, τοῦ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἔπειτα δηλώσω· ἐν Ἰσθμῷ δὲ ἡ πίτυς καὶ ἐν Νεμέᾳ τὰ σέλινα ἐπὶ τοῦ Παλαίμονος καὶ τοῦ Ἀρχεμόρου τοῖς παθήμασιν ἐνομίσθησαν. οἱ δὲ ἀγῶνες φοίνικος ἔχουσιν οἱ πολλοὶ στέφανον· ἐς δὲ τὴν δεξιάν ἐστι καὶ πανταχοῦ τῷ νικῶντι ἐστιθέμενος φοῖνιξ. ἐνομίσθη

δὲ ἐπὶ τοιῶδε· Θησέα ἀνακομιζόμενον ἐκ Κρήτης φασὶν ἐν Δήλῳ ἀγῶνα ποιήσασθαι τῷ Ἀπόλλωνι, στεφανοῦν δὲ αὐτὸν τοὺς νικῶντας τῷ φοίνικι. τοῦτο μὲν δὴ ἄρξαι λέγουσιν ἐντεῦθεν· τοῦ δὲ φοίνικος τοῦ ἐν Δήλῳ μνήμην ἐποιήσατο καὶ Ὅμηρος ἐν Ὀδυσσέως ἱκεσίᾳ πρὸς τὴν Ἀλκίνου θυγατέρα.

3. Ἔστι δὲ καὶ Ἄρεως ἄγαλμα ἐν τῇ Τεγεατῶν ἀγο- 4
ρᾷ. τοῦτο ἐκτετύπωται μὲν ἐπὶ στήλῃ, Γυναικοθοίναν δὲ ὀνομάζουσιν αὐτόν. ἐπὶ ** [τὸν] Λακωνικὸν πόλεμον καὶ Χαρίλλου τοῦ Λακεδαιμονίων βασιλέως τὴν πρώτην ἐπιστρατείαν λαβοῦσαι αἱ γυναῖκές σφισιν ὅπλα ἐλόχων ὑπὸ τὸν λόφον ὃν Φυλακτρίδα ἐφ' ἡμῶν ὀνομάζουσι· συνελθόντων δὲ τῶν στρατοπέδων καὶ τολμήματα ἀποδεικνυμένων ἑκατέρωθεν τῶν ἀνδρῶν πολλά τε καὶ ἄξια μνήμης, οὕτω φασὶν ἐπιφανῆναί σφισι τὰς γυναῖ- 5
κας, καὶ εἶναι τὰς ἐργασαμένας ταύτας τῶν Λακεδαιμονίων τὴν τροπήν, Μάρπησσαν δὲ τὴν Χοίραν ἐπονομαζομένην ὑπερβαλέσθαι τῇ τόλμῃ τὰς ἄλλας γυναῖκας, ἁλῶναι δὲ ἐν τοῖς Σπαρτιάταις καὶ αὐτὸν Χάριλλον· καὶ τὸν μὲν ἀφεθέντα ἄνευ λύτρων, καὶ ὅρκον Τεγεάταις δόντα μήποτε Λακεδαιμονίους στρατεύσειν ἔτι ἐπὶ Τεγέαν, παραβῆναι τὸν ὅρκον, τὰς γυναῖκας δὲ τῷ Ἄρει θῦσαί τε ἄνευ τῶν ἀνδρῶν ἰδίᾳ τὰ ἐπινίκια, καὶ τοῦ ἱερείου τῶν κρεῶν οὐ μεταδοῦναι σφᾶς τοῖς ἀνδράσιν.
698 ἀντὶ τούτων μὲν τῷ Ἄρει γέγονεν ἐπίκλησις· 4. πεποίη- 6
ται δὲ καὶ Διὸς Τελείου βωμὸς καὶ ἄγαλμα τετράγωνον· περισσῶς γὰρ δή τι τῷ σχήματι τούτῳ φαίνονταί μοι χαίρειν οἱ Ἀρκάδες. καὶ μνήματά ἐστιν ἐνταῦθα Τεγεάτου τοῦ Λυκάονος καὶ Μαιρᾶς γυναικὸς τοῦ Τεγεάτου· θυγατέρα [δὲ] Ἄτλαντός φασιν εἶναι τὴν Μαιράν, ἧς δὴ καὶ Ὅμηρος ἐποιήσατο μνήμην ἐν Ὀδυσσέως λόγοις πρὸς Ἀλκίνουν περί τε ὁδοῦ τῆς ἐς ἅδην καὶ ὁπόσων ἐθεά-

7σατο ἐκεῖ τὰς ψυχάς. 5. Τὴν δὲ Εἰλείθυιαν οἱ Τεγεᾶται, καὶ γὰρ ταύτης ἔχουσιν ἐν τῇ ἀγορᾷ ναὸν καὶ ἄγαλμα, ἐπονομάζουσιν Ἄὔγην ἐν γόνασι, λέγοντες ὡς Ναυπλίῳ παραδοίη τὴν θυγατέρα Ἄλεος ἐντειλάμενος ἐπανάγοντα αὐτὴν ἐς θάλασσαν καταποντῶσαι· τὴν δέ, ὡς ἤγετο, πεσεῖν τε ἐς γόνατα καὶ οὕτω τεκεῖν τὸν παῖδα ἔνθα τῆς Εἰλειθυίας ἐστὶ τὸ ἱερόν. οὗτος ὁ λόγος διάφορος μέν ἐστιν ἑτέρῳ λόγῳ, λάθρᾳ τὴν Ἄὔγην τεκεῖν τοῦ πατρὸς καὶ ἐκτεθῆναι τὸν Τήλεφον λέγοντι ἐς τὸ ὄρος τὸ Παρθένιον, καὶ τῷ παιδὶ ἐκκειμένῳ διδόναι γάλα ἔλαφον· λέγεται δὲ οὐδὲν ἧσσον καὶ οὗτος ὑπὸ
8 Τεγεατῶν ὁ λόγος. 6. Πρὸς δὲ τῷ ἱερῷ τῆς Εἰλειθυίας ἐστὶ Γῆς βωμός. ἔχεται δὲ τοῦ βωμοῦ λίθου λευκοῦ στήλη· ἐπὶ δὲ αὐτῆς Πολύβιος ὁ Λυκόρτα καὶ ἐπὶ ἑτέρᾳ στήλῃ τῶν παίδων τῶν Ἀρκάδος Ἔλατός ἐστιν εἰργασμένος.

XLIX. Οὐ πόρρω δὲ τῆς ἀγορᾶς θέατρόν τέ ἐστι καὶ πρὸς αὐτῷ βάθρα εἰκόνων χαλκῶν· αὐταὶ δὲ οὐκ εἰσὶν ἔτι αἱ εἰκόνες. ἐλεγεῖον δὲ ἐφ' ἑνὶ τῶν βάθρων ἐστὶ Φιλοποίμενος τὸν ἀνδριάντα εἶναι. Τούτου δὲ Ἕλληνες τοῦ Φιλοποίμενος οὐχ ἥκιστα, ἀλλὰ καὶ μάλιστα ἔχουσι μνήμην γνώμης τε ἕνεκα ἣν παρέσχετο, καὶ ἐπὶ τῶν ἔρ-
2 γων ὁπόσα ἐτόλμησε. τὰ μὲν δὴ ἐς γένους δόξαν ὁ πατὴρ οἱ Κραῦγις Ἀρκάδων ἐλείπετο οὐδενὸς τῶν ἐν Μεγάλῃ πόλει· τελευτήσαντος δὲ τοῦ Κραύγιδος ἐπὶ παιδὶ ἔτι νηπίῳ τῷ Φιλοποίμενι ἐπετρόπευσεν αὐτὸν ἀνὴρ Μαντινεὺς Κλέανδρος, φεύγων μὲν ἐκ Μαντινείας καὶ ἐν Μεγάλῃ πόλει οἰκῶν μετὰ τὴν οἰκοθεν συμφοράν, ξενίας [δὲ] ὑπαρχούσης αὐτῷ πατρικῆς ἐς οἶκον τὸν Κραύ- 699
γιδος. διδασκάλοις δὲ ὁμιλῆσαι τὸν Φιλοποίμενα καὶ ἄλλοις καὶ Μεγαλοφάνει τε καὶ Ἐκδήλῳ λέγουσι· τοὺς
3 δὲ Ἀρκεσιλάου φασὶν εἶναι Πιταναίου μαθητάς. 2. Μέ-

γεθος μὲν δὴ καὶ σώματος ῥώμην ἀπέδει Πελοποννησίων οὐδενός, τὸ δὲ εἶδος ἦν τοῦ προσώπου κακός. καὶ ἐπὶ μὲν τοὺς στεφανίτας ἀγῶνας ὑπερεφρόνησεν ἀσκῆσαι, γῆν δὲ ἣν ἐκέκτητο ἐργαζόμενος οὐδὲ τὰ θηρία ἠμέλει τὰ ἄγρια ἐξαιρεῖν. Ἐπιλέγεσθαι δὲ καὶ βιβλία φασὶν αὐτὸν σοφιστῶν τε τῶν εὐδοκιμούντων παρ' Ἕλλησι καὶ ὅσα ἐς πολέμων μνήμην, καὶ εἴ δή τι ἔχει διδασκαλίαν στρατηγημάτων. καταστήσασθαι δὲ τὸν βίον πάντα ἐθέλων γνώμης τῆς Ἐπαμεινώνδου καὶ ἔργων εἶναι τῶν ἐκείνου μίμησιν, οὐ τὰ πάντα ἦν ἐξισωθῆναι δυνατός· Ἐπαμεινώνδᾳ γὰρ τά τε ἄλλα ἡ ψυχὴ καὶ μάλιστα πρᾴως εἶχε τὰ ἐς ὀργήν, τῷ δὲ Ἀρκάδι μετῆν γε θυμοῦ. 3. Καταλαβόντος δὲ Κλεομένους Μεγάλην πόλιν, Φιλοποίμην οὔτε τῆς συμφορᾶς ἐξεπλάγη τὸ ἀπροσδόκητον, καὶ τῶν ἐν ἡλικίᾳ τὰ δύο μάλιστα μέρη καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας ἀπέσωσεν ἐς Μεσσήνην, συμμάχων σφίσιν ἐν τῷ τότε καὶ εὔνων τῶν Μεσσηνίων ὄντων. καί, ἦσαν γὰρ τῶν διαπεφευγότων οἷς ὁ Κλεομένης ἐπεκηρυκεύετο μεταγινώσκειν τε ἐπὶ τῷ τολμήματι καὶ πρὸς Μεγαλοπολίτας ἐθέλειν σπένδεσθαι κατιόντας ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν, ἔπεισεν ἐν κοινῷ τοὺς πολίτας ὁ Φιλοποίμην μεθ' ὅπλων τὴν κάθοδον οἰκαδε εὑρίσκεσθαι, μηδὲ ἐς ὁμολογίας τε καὶ σπονδὰς ἰέναι. 4. Γενομένης δὲ ἐν Σελλασίᾳ πρὸς Κλεομένην τε καὶ Λακεδαιμονίους μάχης, ἣν Ἀχαιοὶ καὶ
700 Ἀρκάδες ἀπὸ τῶν πόλεων πασῶν, σὺν δέ σφισι καὶ Ἀντίγονος ἐμαχέσατο ἄγων ἐκ Μακεδονίας στρατιάν, ἐτέτακτο μὲν τηνικαῦτα ὁ Φιλοποίμην ἐν τοῖς ἱππεῦσιν, ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ πεζῷ τοῦ ἔργου τὸ πλεῖστον ἑώρα ληψόμενον τὴν κρίσιν, ὁπλίτης ἑκὼν ἐγένετο, καὶ αὐτὸν λόγου κινδυνεύοντα ἀξίως τῶν τις ἐναντίων δι' ἀμφοτέρων ἔπειρε τῶν μηρῶν· ὁ δὲ καὶ ἐς τοσοῦτο ὅμως πεπεδημένος τά τε γόνατα ἐνέκλινε καὶ ἐς τὸ πρόσω χωρεῖν

ἐβιάζετο, ὥστε καὶ ὑπὸ τῶν ποδῶν τοῦ κινήματος τὸ δόρυ ἔκλασεν. Ἐπεὶ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ὁ Κλεομένης ἐκρατήθησαν καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον ἀνέστρεψε Φιλοποίμην, ἐνταῦθα ἐξ ἀμφοτέρων αὐτοῦ τῶν μηρῶν οἱ ἰατροὶ τῇ μὲν τὸν σαυρωτῆρα ἐξεῖλκον, τῇ δὲ τὴν αἰχμήν. Ἀντίγονος δὲ ὡς ἐπύθετο καὶ εἶδεν αὐτοῦ τὰ τολμήματα, ἐποιεῖτο σπουδὴν ἐπάγεσθαι Φιλοποίμενα ἐς Μακεδο-
7 νίαν. τῷ δὲ Ἀντιγόνου μὲν ὀλίγον μελήσειν ἔμελλε· περαιωσάμενος δὲ νηῒ ἐς Κρήτην, πόλεμος γὰρ κατεῖχεν αὐτὴν ἐμφύλιος, ἐπετέτακτο ἡγεμὼν μισθοφόρος. Ἐπανήκων δὲ ἐς Μεγάλην πόλιν αὐτίκα ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ᾑρητο ἄρχειν [καὶ] τοῦ ἱππικοῦ, καὶ σφᾶς ἀρίστους Ἑλλήνων ἀπέφαινεν ἱππεύειν. Ἀχαιῶν δὲ καὶ ὅσοι συντεταγμένοι τοῖς Ἀχαιοῖς ἦσαν περὶ Λάρισον μαχομένων ποταμὸν πρὸς Ἠλείους καὶ τὸ Αἰτωλικὸν ἐπικουροῦντας κατὰ συγγένειαν Ἠλείοις, πρῶτα μὲν Δημόφαντον ἀπέκτεινεν αὐτοχειρίᾳ τοῖς ἐναντίοις ἡγεμόνα ὄντα τῆς ἵππου, δεύτερα δὲ καὶ τὸ ἄλλο ἱππικὸν τῶν Αἰτωλῶν καὶ τῶν Ἠλείων ἐτρέψατο.

L. Ἅτε δὲ ἤδη τῶν Ἀχαιῶν ἀφορώντων ἐς αὐτὸν καὶ τὰ πάντα ἐκεῖνον ποιουμένων, τοῖς τεταγμένοις αὐτῶν ἐν τῷ πεζῷ μετέβαλε τῶν ὅπλων τὴν σκευήν· φοροῦντας γὰρ μικρὰ δοράτια καὶ ἐπιμηκέστερα ὅπλα κατὰ τοὺς Κελτικοὺς θυρεοὺς ἢ τὰ γέρρα τὰ Περσῶν ἔπεισε θώρακάς τε ἐνδύεσθαι καὶ ἐπιτίθεσθαι κνημῖδας, πρὸς δὲ ἀσπίσιν Ἀργολικαῖς χρῆσθαι καὶ τοῖς δόρασι μεγάλοις.
2 2. Μαχανίδου δὲ ἐν Λακεδαίμονι ἀναφύντος τυράννου καὶ αὖθις πολέμου τοῖς Ἀχαιοῖς πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ Μαχανίδαν συνεστηκότος, ἡγεῖτο μὲν τοῦ Ἀχαϊκοῦ Φιλοποίμην· γινομένης δὲ πρὸς Μαντινείᾳ μάχης Λακεδαιμονίων μὲν οἱ ψιλοὶ τοὺς ἀσκεύους τῶν Ἀχαιῶν νι-710
κῶσι, καὶ φεύγουσιν αὐτοῖς ἐπέκειτο ὁ Μαχανίδας, τῇ

δὲ φάλαγγι ὁ Φιλοποίμην τῶν πεζῶν τρέπεται τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς ὁπλίτας, καὶ ἀναχωροῦντι ἀπὸ τῆς διώξεως Μαχανίδᾳ συντυχὼν ἀποκτίννυσιν αὐτόν. Λακεδαιμονίοις δὲ ἠτυχηκόσι τῇ μάχῃ περιεγεγόνει μείζων ἢ κατὰ τὸ πταῖσμα εὐτυχία, γεγονόσιν ἐλευθέροις ἀπὸ τοῦ τυράννου. 3. Μετὰ δὲ οὐ πολὺ ἀγόντων Νέμεια 3
Ἀργείων ἔτυχε μὲν τῶν κιθαρῳδῶν τῷ ἀγῶνι ὁ Φιλοποίμην παρών· Πυλάδου δὲ Μεγαλοπολίτου μὲν ἀνδρὸς γένος, κιθαρῳδοῦ δὲ τῶν ἐφ' αὑτοῦ δοκιμωτάτου καὶ ἀνῃρημένου Πυθικὴν νίκην, τότε ᾄδοντος Τιμοθέου νόμον τοῦ Μιλησίου, Πέρσας, καὶ καταρξαμένου τῆς ᾠδῆς

Κλεινὸν ἐλευθερίας τεύχων μέγαν Ἑλλάδι κόσμον,

ἀπεῖδεν ἐς τὸν Φιλοποίμενα τὸ Ἑλληνικόν, καὶ ἐπεσημήναντο τῷ κρότῳ φέρειν ἐς ἐκεῖνον τὸ ᾄσμα. τοιοῦτο ἐς Θεμιστοκλέα ἄλλο ἐν Ὀλυμπίᾳ πυνθάνομαι συμβῆναι· καὶ γὰρ Θεμιστοκλέους ἐς τιμὴν ἐπανέστη τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ θέατρον. 4. Φίλιππος δὲ ὁ Δημητρίου Μακεδόνων 4
βασιλεύς, ὃς καὶ Ἄρατον φαρμάκῳ τὸν Σικυώνιον ἀπέκτεινεν, ἀπέστειλεν ἄνδρας ἐς Μεγάλην πόλιν φονεῦσαί σφισι Φιλοποίμενα ἐντειλάμενος· ἁμαρτὼν δὲ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ἐμισήθη πᾶσαν. Θηβαῖοι δὲ κεκρατηκότες μάχῃ Μεγαρέας καὶ ἤδη τοῦ Μεγαρικοῦ τείχους ἐπιβαίνοντες, ἀπάτῃ τῶν Μεγαρέων μετελθόντων αὐτούς, ὡς ἥκοι Φιλοποίμην σφίσιν ἐς τὴν πόλιν, ἐς τοσοῦτο εὐλαβείας προῆλθον ὡς οἴκαδε ἀποχωρῆσαι καταλιπόντες ἄπρακτον τοῦ πολέμου τὸ ἔργον. 5. Ἐν δὲ Λακεδαίμονι αὖθις �επα- 5
νέστη τύραννος Νάβις, ὃς Πελοποννησίων πρώτοις
702 ἐπέθετο Μεσσηνίοις· ἐπελθὼν δέ σφισιν ἐν νυκτὶ καὶ οὐδαμῶς τὴν ἔφοδον ἐλπίζουσιν εἶλε μὲν πλὴν τῆς ἀκροπόλεως τὸ ἄστυ, ἀφικομένου δὲ ἐς τὴν ὑστεραίαν στρατιᾷ Φιλοποίμενος ἐξέπεσεν ὑπόσπονδος ἐκ Μεσσήνης.

6 Φιλοποίμην δέ, ὡς ἐξῆκέν οἱ στρατηγοῦντι ὁ χρόνος καὶ ἄρχειν ἄλλοι τῶν Ἀχαιῶν ἤρηντο, αὐθις ἐς Κρήτην διέβη καὶ ἐπεκούρησε Γορτυνίοις πολέμῳ πιεζομένοις. ποιουμένων δὲ ἐν ὀργῇ διὰ τὴν ἀποδημίαν τῶν Ἀρκάδων αὐτόν, ἐπάνεισί τε ἐκ Κρήτης, καὶ Ῥωμαίους πόλε-
7 μον κατελάμβανεν ἐπανῃρημένους πρὸς Νάβιν. παρεσκευασμένων δὲ ἐπὶ τὸν Νάβιν ναυτικὸν τῶν Ῥωμαίων, ὁ Φιλοποίμην ὑπὸ προθυμίας μεθέξειν ἔμελλε τοῦ ἀγῶνος, ἅτε δὲ ἐς ἅπαν ἀπείρως θαλάσσης ἔχων τριήρους ἔλαθεν ἐπιβὰς ῥεούσης, ὥστε καὶ ἐσῆλθε Ῥωμαίους καὶ τὸ ἄλλο συμμαχικὸν μνήμη τῶν ἐπῶν ὧν ἐν καταλόγῳ πεποίηκεν Ὅμηρος ἐπὶ τῇ Ἀρκάδων ἀμαθίᾳ τῇ ἐς θά-
8 λασσαν. Ἡμέραις δὲ ὕστερον τῆς ναυμαχίας οὐ πολλαῖς Φιλοποίμην καὶ ὁ σὺν αὐτῷ λόχος φυλάξαντες νύκτα ἀσέληνον τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων κατεμπιπρᾶσιν ἐν Γυθίῳ. ἐνταῦθα ἀπέλαβεν ἐν δυσχωρίαις Νάβις Φιλοποίμενά τε αὐτὸν καὶ ὅσοι περὶ αὐτὸν τῶν Ἀρκάδων ἦσαν· ἦσαν δὲ ἄλλως μὲν ἀγαθοὶ τὰ ἐς πόλε-
9 μον, ἀριθμὸν δὲ οὐ πολλοί. Φιλοποίμην δὲ τὴν τάξιν ἣν τεταγμένους ἀπῆγεν ὀπίσω, ταύτην ὑπαλλάξας τὰ μάλιστα ἰσχυρὰ τῶν χωρίων πρὸς αὐτοῦ καὶ οὐ πρὸς τῶν πολεμίων ἐποίησεν εἶναι· κρατήσας δὲ τῇ μάχῃ Νάβιν, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ἐν τῇ νυκτὶ καταφονεύσας πολλούς, δόξης ἔτι ἐς πλέον παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἤρθη.
10 Μετὰ δὲ ταῦτα Νάβις μὲν ἐς εἰρημένον χρόνον σπονδὰς παρὰ Ῥωμαίων εὐράμενος τελευτᾷ, πρὶν ἢ οἱ τοῦ πολέμου τὰς ἀνοχὰς ἐξήκειν, ὑπὸ ἀνδρὸς Καλυδωνίου κατὰ μὲν δὴ συμμαχίας πρόφασιν ἥκοντος, πολεμίου δὲ τῷ ἔργῳ καὶ ἐπ' αὐτὸ ἐσταλμένου τοῦτο ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν.

LI. Φιλοποίμην δὲ ὑπὸ τὸν καιρὸν ἐσπεσὼν τοῦτον 703
ἐς τὴν Σπάρτην ἠνάγκασεν ἐς τὸ Ἀχαϊκὸν Λακεδαιμονίους συντελέσαι. μετὰ δὲ οὐ πολὺν χρόνον Τίτος μὲν

Ῥωμαίων τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα ἡγεμὼν καὶ Διοφάνης ὁ Διαίου Μεγαλοπολίτης, ἄρχειν ἐν τῷ τότε ἠρημένος τῶν Ἀχαιῶν, ἤλαυνον ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα, ἐπενεγκόντες αἰτίαν Λακεδαιμονίοις βουλεύειν σφᾶς νεώτερα ἐς Ῥωμαίους· Φιλοποίμην δέ, καίπερ ἐν τῷ παρόντι ἰδιώτης ὤν, ἀπέκλεισεν ὅμως ἐπιοῦσιν αὐτοῖς τὰς πύλας. Λακεδαιμόνιοι δὲ τούτων τε ἕνεκα καὶ ὧν ἐς ἀμφοτέρους τοὺς τυράννους ἐτόλμησεν, ἐδίδοσαν οἶκον αὐτῷ τὸν Νάβιδος ἐς πλέον ἢ τάλαντα ἑκατόν· ὁ δὲ ὑπερεφρόνησέ τε τῶν χρημάτων, καὶ ἐκέλευε τοὺς Λακεδαιμονίους θεραπεύειν δόσεσιν ἀνθ' αὐτοῦ τοὺς ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν Ἀχαιῶν πιθανοὺς τῷ πλήθει· ταῦτα δὲ ἐς Τιμόλαον αὐτῷ λέγουσιν ὑποσημαίνεσθαι. ἀπεδείχθη δὲ καὶ αὖθις Ἀχαιῶν στρατηγῆσαι. Λακεδαιμονίων δὲ τηνικαῦτα ἐς ἔμφυλον προηγμένων στάσιν, τριακοσίους μὲν τῆς στάσεως μάλιστα αἰτίους ἐξέβαλεν ἐκ Πελοποννήσου καὶ τῶν Εἰλώτων τε ἀπέδοτο ὅσον τρισχιλίους, τείχη δὲ περιεῖλε τῆς Σπάρτης, καὶ τοῖς ἐφήβοις προεῖπε μὴ τὰ ἐκ τῶν νόμων τῶν Λυκούργου μελετᾶν, ἐφήβοις δὲ τοῖς Ἀχαιῶν κατὰ ταὐτὰ ἀσκεῖσθαι. καὶ τοῖς μὲν ὕστερον ἀποδώσειν ἔμελλον Ῥωμαῖοι παιδείαν τὴν ἐπιχώριον· Ἀντίοχον δὲ ἀπόγονον Σελεύκου τοῦ ὀνομασθέντος Νικάτορος καὶ Σύρων τὴν σὺν αὐτῷ στρατιὰν Μανίου καὶ Ῥωμαίων ἐν Θερμοπύλαις **, καὶ Ἀρισταίνου τοῖς Ἀχαιοῖς τοῦ Μεγαλοπολίτου παραινοῦντος ἐπαινεῖν τὰ Ῥω-
704 μαίοις ἀρέσκοντα ἐπὶ παντὶ μηδὲ ἀνθίστασθαί σφισιν ὑπὲρ μηδενός, ὁ Φιλοποίμην ἀπεῖδεν ἐς τὸν Ἀρίσταινον σὺν ὀργῇ, καὶ αὐτὸν τῇ Ἑλλάδι ἔφη τὴν πεπρωμένην ἐπιταχύνειν· Λακεδαιμονίων δὲ τοὺς φεύγοντας Μανίου καταδέξασθαι θέλοντος, τῷ μὲν ἀντέπραξεν ἐς τὸ βούλευμα, ἐκείνου δὲ ἀπελθόντος, τότε ἤδη κατελθεῖν τοὺς φυγάδας ἐφίησιν ἐς Σπάρτην.

5 2. Ἔμελλε δ' ἄρα ὑπεροψίας δίκη περιήξειν καὶ Φιλοποίμενα. ὡς γὰρ δὴ τῶν Ἀχαιῶν ὄγδοον ἀπεδείχθη τότε ἡγεμών, ἀνδρὶ οὐ τῶν ἀδόξων ὠνείδισεν ἁλῶναι ζῶντα ὑπὸ τῶν πολεμίων αὐτόν. καί, ἦν γὰρ τηνικαῦτα ἐς Μεσσηνίους Ἀχαιοῖς ἔγκλημα, Λυκόρταν σὺν τῇ στρατιᾷ ὁ Φιλοποίμην ἀποστέλλει δηώσοντα τῶν Μεσσηνίων τὴν χώραν· αὐτὸς δὲ τρίτῃ μάλιστα ὕστερον ἡμέρᾳ πυρετῷ τε ἐχόμενος πολλῷ καὶ πρόσω βεβιωκὼς ἑβδομήκοντα ἐτῶν, ὅμως ἠπείγετο μετασχεῖν Λυκόρτᾳ τοῦ ἔργου· ἱππέας δὲ καὶ πελταστὰς ἦγεν ὅσον ἑξήκοντα.
6 3. Λυκόρτας μὲν δὴ καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς ἀνέστρεφον ἤδη τηνικαῦτα ἐς τὴν οἰκείαν, οὔτε ἐργασάμενοι μέγα Μεσσηνίους οὐδὲν οὔτε αὐτοὶ παθόντες· Φιλοποίμενα δέ, ἐβλήθη γὰρ ἐν τῇ μάχῃ τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπέπεσεν ἀπὸ τοῦ ἵππου, ζῶντα ἐς Μεσσήνην ἄγουσιν αὐτόν. Συνελθόντων δὲ αὐτίκα ἐς ἐκκλησίαν, διάφοροι παρὰ πολὺ καὶ οὐ πάντων κατὰ ταὐτὰ ἐγίνοντο αἱ γνῶμαι.
7 Δεινοκράτης δὲ καὶ ὅσοι τῶν Μεσσηνίων ἦσαν δυνατοὶ χρήμασι, παρεκελεύοντο ἀποκτεῖναι Φιλοποίμενα· οἱ δὲ τοῦ δήμου περιποιῆσαι τὰ μάλιστα εἶχον σπουδήν, πλέον τι ἢ παντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ πατέρα ὀνομάζοντες. Δεινοκράτης δὲ καὶ ἀκόντων Μεσσηνίων ἔμελλεν ἄρα
8 Φιλοποίμενα ἀναιρήσειν ἐσπέμψας φάρμακον. Λυκόρτας δὲ μετ' οὐ πολὺ ἀθροίσας ἔκ τε Ἀρκαδίας καὶ παρὰ Ἀχαιῶν δύναμιν ἐστράτευσεν ἐπὶ Μεσσήνην, καὶ ὁ δῆμος αὐτίκα ὁ τῶν Μεσσηνίων προσεχώρησε τοῖς Ἀρκάσι, καὶ οἱ Φιλοποίμενι αἰτίαν θανάτου παρασχόντες ἁλόντες πλὴν Δεινοκράτους ὑπέσχον τιμωρίαν οἱ ἄλλοι· Δεινοκράτης δὲ ἀφίησιν αὐτοχειρίᾳ τὴν ψυχήν. κατάγουσι δὲ καὶ ἐς Μεγάλην πόλιν τοῦ Φιλοποίμενος τὰ ὀστᾶ οἱ Ἀρκάδες.

LII. Καὶ ἤδη τὸ μετὰ τοῦτο ἐς ἀνδρῶν ἀγαθῶν φο- 705

ρὰν ἔληξεν ἡ Ἑλλάς. 2. Μιλτιάδης μὲν γὰρ ὁ Κίμωνος τούς τε ἐς Μαραθῶνα ἀποβάντας τῶν βαρβάρων κρατήσας μάχῃ καὶ τὸν Μήδων ἐπισχὼν στόλον ἐγένετο εὐεργέτης πρῶτος κοινῇ τῆς Ἑλλάδος, Φιλοποίμην δὲ ὁ Κραύγιδος ἔσχατος. οἱ δὲ πρότερον Μιλτιάδου λαμπρὰ ἔργα ἀποδειξάμενοι, Κόδρος τε ὁ Μελάνθου καὶ ὁ Σπαρτιάτης Πολύδωρος καὶ Ἀριστομένης ὁ Μεσσήνιος καὶ εἰ δή τις ἄλλος, πατρίδας ἕκαστοι τὰς αὑτῶν καὶ οὐκ ἀθρόαν φανοῦνται τὴν Ἑλλάδα ὠφελήσαντες. Μιλτιάδου δὲ ὕστερον Λεωνίδας ὁ Ἀναξανδρίδου καὶ Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους ἀπώσαντο ἐκ τῆς Ἑλλάδος Ξέρξην, ὁ μὲν ταῖς ναυμαχίαις ἀμφοτέραις, Λεωνίδας δὲ ἀγῶνι τῷ ἐν Θερμοπύλαις. Ἀριστείδην δὲ τὸν Λυσιμάχου καὶ Παυσανίαν τὸν Κλεομβρότου Πλαταιᾶσιν ἡγησαμένους, τὸν μὲν τὰ ὕστερον ἀφείλετο ἀδικήματα εὐεργέτην μὴ ὀνομασθῆναι τῆς Ἑλλάδος, Ἀριστείδην δέ, ὅτι ἔταξε φόρους τοῖς τὰς νήσους ἔχουσιν Ἕλλησι· πρὸ Ἀριστείδου δὲ ἦν ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν ἀτελὲς φόρων. Ξάνθιππος δὲ ὁ Ἀρίφρονος καὶ Κίμων, ὁ μὲν ὁμοῦ Λεωτυχίδῃ τῷ βασιλεύοντι ἐν Σπάρτῃ τὸ Μήδων ναυτικὸν ἔφθειρεν ἐν Μυκάλῃ, Κίμωνι δὲ πολλὰ καὶ ἄξια ξήλου κατειργασμένα ἐστὶν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. τοὺς δὲ ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου, καὶ μάλιστα αὐτῶν τοὺς εὐδοκιμήσαντας, φαίη τις ἂν αὐτόχειρας καὶ ὅτι ἐγγύτατα καταποντιστὰς εἶναι σφᾶς τῆς Ἑλλάδος. κεκακωμένον δὲ ἤδη τὸ Ἑλληνικὸν Κόνων ὁ Τιμοθέου καὶ Ἐπαμεινώνδας ἀνεκτήσατο ὁ Πολύμνιδος, ὁ μὲν ἐκ τῶν νήσων καὶ ὅσα ἐγγυτάτω θαλάσσης, Ἐπαμεινώνδας δὲ ἐκ τῶν πόλεων τῶν ἀπὸ θαλάσσης ἄνω Λακεδαιμονίων τὰς φρουρὰς καὶ ἁρμοστὰς ἐκβαλόντες
706 καὶ δεκαδαρχίας καταπαύσαντες· Ἐπαμεινώνδας δὲ καὶ πόλεσιν οὐκ ἀφανέσι, Μεσσήνῃ καὶ Μεγάλῃ πόλει τῇ

5 Ἀρκάδων, λογιμωτέραν τὴν Ἑλλάδα ἐποίησεν. Εἶναι δὲ ἁπάντων Ἑλλήνων καὶ Λεωσθένην τίθεμαι καὶ Ἄρατον εὐεργέτας· ὁ μέν γε τὸ Ἑλλήνων μισθοφορικὸν τὸ ἐν Πέρσαις περὶ πέντε που μυριάδας ἐπὶ θάλασσαν καταβάντας ναυσὶν ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀνέσωσε καὶ ἄκοντος Ἀλεξάνδρου· τὰ δὲ ἐς Ἄρατον ἐδήλωσεν ἤδη μοι τοῦ λόγου τὰ ἐς Σικυωνίους.

6 3. Τὸ δὲ ἐπίγραμμά ἐστιν ἐπὶ τῷ Φιλοποίμενι τὸ ἐν Τεγέᾳ·

Τοῦδ' ἀρετὰ καὶ δόξα καθ' Ἑλλάδα, πολλὰ μὲν ἀλκαῖς
πολλὰ δὲ καὶ βουλαῖς ἔργα πονησαμένου,
Ἀρκάδος αἰχμητᾶ Φιλοποίμενος, ᾧ μέγα κῦδος
ἕσπετ' ἐνὶ πτολέμῳ δούρατος ἀγεμόνι.
μανύει δὲ τρόπαια τετυγμένα δισσὰ τυράννων
Σπάρτας· αὐξομέναν δ' ἄρατο δουλοσύναν.
ὧν ἕνεκεν Τεγέα μεγαλόφρονα Κραύγιδος υἱόν
στᾶσεν ἀμώμητον κράντορ' ἐλευθερίας.

LIII. Τοῦτο μὲν δὴ ἐνταῦθά ἐστιν ἐπίγραμμα· τῷ δὲ Ἀπόλλωνι οἱ Τεγεᾶται τῷ Ἀγυιεῖ τὰ ἀγάλματα ἐπ' αἰτίᾳ φασὶν ἱδρύσασθαι τοιᾷδε. Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν ἐπὶ πᾶσαν λέγουσι χώραν τιμωρεῖσθαι τῶν τότε ἀνθρώπων ὅσοι Λητοῦς, ἡνίκα εἶχεν ἐν τῇ γαστρί, πλανωμένης καὶ ἀφικομένης ἐς τὴν γῆν ἐκείνην οὐδένα ἐποιή-
2 σαντο αὐτῆς λόγον. ὡς δὲ ἄρα καὶ ἐς τὴν Τεγεατῶν ἐληλυθέναι τοὺς θεούς, ἐνταῦθα υἱὸν Τεγεάτου Σκέφρον προσελθόντα τῷ Ἀπόλλωνι ἐν ἀπορρήτῳ διαλέγεσθαι πρὸς αὐτόν· Λειμὼν δέ, ἦν δὲ καὶ ὁ Λειμὼν οὗτος Τεγεάτου τῶν παίδων, ὑπονοήσας ἔγκλημα ἔχειν ἐς ἑαυτὸν τὰ ὑπὸ Σκέφρου λεγόμενα, ἀποκτίννυσιν ἐπι-
3 δραμὼν τὸν ἀδελφόν. καὶ Λειμῶνα μὲν τοξευθέντα ὑπὸ 707
Ἀρτέμιδος περιῆλθεν αὐτίκα ἡ δίκη τοῦ φόνου· Τεγεάτης δὲ καὶ Μαιρὰ τὸ μὲν παραυτίκα Ἀπόλλωνι καὶ

Ἀρτέμιδι θύουσιν, ὕστερον δὲ ἐπιλαβούσης ἀκαρπίας ἰσχυρᾶς ἦλθε μάντευμα ἐκ Δελφῶν Σκέφρον θρηνεῖν. καὶ ἄλλα τε ἐν τοῦ Ἀγυιέως τῇ ἑορτῇ δρῶσιν ἐς τιμὴν τοῦ Σκέφρου, καὶ ἡ τῆς Ἀρτέμιδος ἱέρεια διώκει τινὰ ἅτε αὐτὴ τὸν Λειμῶνα ἡ Ἄρτεμις. 2. Λέγουσι δὲ καὶ 4
ὅσοι Τεγεάτου τῶν παίδων ἐλείποντο, μετοικῆσαι σφᾶς ἑκουσίως ἐς Κρήτην, Κύδωνα καὶ Ἀρχήδιον καὶ Γόρτυνα· καὶ ἀπὸ τούτων φασὶν ὀνομασθῆναι τὰς πόλεις Κυδωνίαν καὶ Γόρτυνά τε καὶ Κατρέα. Κρῆτες δὲ οὐχ ὁμολογοῦντες τῷ Τεγεατῶν λόγῳ Κύδωνα μὲν Ἀκακαλλίδος θυγατρὸς Μίνῳ καὶ Ἑρμοῦ, Κατρέα δέ φασιν εἶναι Μίνῳ, τὸν δὲ Γόρτυνα Ῥαδαμάνθυος. Ἐς δὲ αὐτὸν 5
Ῥαδάμανθυν Ὁμήρου μέν ἐστιν ἐν Πρωτέως πρὸς Μενέλαον λόγοις ὡς ἐς τὸ πεδίον ἥξοι Μενέλαος τὸ Ἠλύσιον, πρότερον δὲ ἔτι Ῥαδάμανθυν ἐνταῦθα ἥκειν· Κιναίθων δὲ ἐν τοῖς ἔπεσιν ἐποίησεν ὡς Ῥαδάμανθυς μὲν Ἡφαίστου, Ἥφαιστος δὲ εἴη Τάλω, Τάλων δὲ εἶναι Κρητὸς παῖδα. οἱ μὲν δὴ Ἑλλήνων λόγοι διάφοροι τὰ πλέονα καὶ οὐχ ἥκιστα ἐπὶ τοῖς γένεσίν εἰσι· 3. Τεγεάταις δὲ 6
τοῦ Ἀγυιέως τὰ ἀγάλματα τέσσαρά εἰσιν ἀριθμόν, ὑπὸ φυλῆς ἓν ἑκάστης ἱδρυμένον. ὀνόματα δὲ αἱ φυλαὶ παρέχονται Κλαρεῶτις, Ἱπποθοῖτις, Ἀπολλωνιᾶτις, Ἀθανεᾶτις· καλοῦνται δὲ ἀπὸ τοῦ κλήρου ὃν τοῖς παισὶν Ἀρκὰς ἐποίησεν ὑπὲρ τῆς χώρας, καὶ ἀπὸ Ἱππόθου τοῦ Κερκυόνος.

Ἔστι δὲ καὶ Δήμητρος ἐν Τεγέᾳ καὶ Κόρης ναός, ἃς 7
ἐπονομάζουσι Καρποφόρους, πλησίον δὲ Ἀφροδίτης καλουμένης Παφίας· ἱδρύσατο αὐτὴν Λαοδίκη, γεγονυῖα μέν, ὡς καὶ πρότερον ἐδήλωσα, ἀπὸ Ἀγαπήνορος
708 ὃς ἐς Τροίαν ἡγήσατο Ἀρκάσιν, οἰκοῦσα δὲ ἐν Πάφῳ. τούτου δέ ἐστιν οὐ πόρρω Διονύσου τε ἱερὰ δύο καὶ Κόρης βωμὸς καὶ Ἀπόλλωνος ναὸς καὶ ἄγαλμα ἐπίχρυ-

8 σον· Χειρίσοφος δὲ ἐποίησε, Κρὴς μὲν γένος, ἡλικίαν δὲ αὐτοῦ καὶ τὸν διδάξαντα οὐκ ἴσμεν. ἡ δὲ δίαιτα ἡ ἐν Κνώσῳ Δαιδάλῳ παρὰ Μίνῳ συμβᾶσα ἐπὶ μακρότερον δόξαν τοῖς Κρησὶ καὶ ἐπὶ ξοάνων ποιήσει παρεσκεύασε. παρὰ δὲ τῷ Ἀπόλλωνι ὁ Χειρίσοφος ἕστηκε λίθου πεποιημένος.

9 Καλοῦσι δὲ οἱ Τεγεᾶται καὶ ἑστίαν Ἀρκάδων κοινήν. ἐνταῦθά ἐστιν ἄγαλμα Ἡρακλέους· πεποίηται δέ οἱ ἐπὶ τοῦ μηροῦ τραῦμα ἀπὸ τῆς μάχης ἣν πρῶτος Ἱπποκόωντος τοῖς παισὶν ἐμαχέσατο. 4. Τὸ δὲ χωρίον τὸ ὑψηλόν, ἐφ' οὗ καὶ οἱ βωμοὶ Τεγεάταις εἰσὶν οἱ πολλοί, καλεῖται μὲν Διὸς Κλαρίου, δῆλα δὲ ὡς ἐγένετο ἡ ἐπίκλησις τῷ θεῷ τοῦ κλήρου τῶν παίδων ἕνεκα τῶν Ἀρ-
10 κάδος. Ἄγουσι δὲ ἑορτὴν αὐτόθι Τεγεᾶται κατὰ ἔτος· καί σφισιν ἐπιστρατεῦσαι Λακεδαιμονίους ποτὲ ὑπὸ τὸν καιρὸν τῆς ἑορτῆς λέγουσι, καί, νείφειν γὰρ τὸν θεόν, τοὺς μὲν ῥιγοῦν καὶ ὄντας ἐν τοῖς ὅπλοις κάμνειν, αὐτοὶ δὲ ἐκείνων κρύφα πῦρ καῦσαι, καὶ ὡς οὐκ ἠνωχλοῦντο ὑπὸ τοῦ κρυμοῦ, τὰ ὅπλα ἐνδύντες ἐξελθεῖν τε ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ σχεῖν ἐν τῷ ἔργῳ πλέον φασίν. 5. Ἐθεασάμην δὲ καὶ ἄλλα ἐν Τεγέᾳ τοσάδε, Ἀλέου οἰκίαν καὶ Ἐχέμου μνῆμα καὶ ἐπειργασμένην ἐς στήλην τὴν Ἐχέμου πρὸς τὸν Ὕλλον μάχην.

11 Ἐκ Τεγέας δὲ ἰόντι ἐς τὴν Λακωνικὴν ἔστι μὲν βωμὸς ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ Πανός, ἔστι δὲ καὶ Λυκαίου Διός· λείπεται δὲ καὶ θεμέλια ἱερῶν. οὗτοι μὲν δή εἰσιν οἱ βωμοὶ σταδίοις δύο ἀπωτέρω τοῦ τείχους, προελθόντι δὲ ἀπ' αὐτῶν μάλιστά που σταδίους ἑπτὰ ἱερὸν Ἀρτέμιδος ἐπίκλησιν Λιμνάτιδος καὶ ἄγαλμά ἐστιν ἐβένου ξύλου· τρόπος δὲ τῆς ἐργασίας ὁ Αἰγιναῖος καλούμενος ὑπὸ Ἑλλήνων. τούτου δὲ ὅσον δέκα ἀπωτέρω σταδίοις Ἀρτέμιδος Κνακεάτιδός ἐστι ναοῦ τὰ ἐρείπια.

709 LIV. *Λακεδαιμονίοις δὲ καὶ Τεγεάταις ὅροι τῆς γῆς ὁ ποταμός ἐστιν ὁ Ἀλφειός. τούτου τὸ ὕδωρ ἄρχεται μὲν ἐν Φυλάκῃ, κάτεισι δὲ οὐ πόρρω τῆς πηγῆς καὶ ἄλλο ὕδωρ ἐς αὐτὸν ἀπὸ πηγῶν μεγέθει μὲν οὐ μεγάλων, πλεόνων δὲ ἀριθμόν· καὶ διὰ τοῦτο τῷ χωρίῳ Σύμβολα γέγονεν ὄνομα. 2. Φαίνεται δὲ ὁ Ἀλφειὸς παρὰ τοὺς ἄλλους ποτα-* 2
μοὺς φύσιν τινὰ ἰδίαν παρεχόμενος τοιάνδε· ἀφανίζεσθαί τε γὰρ κατὰ γῆς ἐθέλει πολλάκις καὶ αὖθις ἀναφαίνεσθαι. προελθὼν μέν γε ἐκ Φυλάκης καὶ τῶν καλουμένων Συμβόλων ἐς τὸ πεδίον κατέδυ τὸ Τεγεατικόν· ἀνατείλας δὲ ἐν Ἀσέᾳ καὶ τὸ ῥεῦμα ἀναμίξας τῷ Εὐρώτᾳ τὸ δεύτερον ἤδη κάτεισιν ἐς τὴν γῆν· ἀνασχὼν δὲ ἔνθα Πηγὰς 3
ὀνομάζουσιν οἱ Ἀρκάδες, καὶ παρὰ γῆν τε τὴν Πισαίαν καὶ παρὰ Ὀλυμπίαν ἐξελθών, ἐκδίδωσιν ὑπὲρ Κυλλήνης, ἐπινείου τοῦ Ἠλείων, ἐς τὴν θάλασσαν. ἔμελλε δὲ ἄρα μηδὲ Ἀδρίας ἐπισχήσειν αὐτὸν τοῦ πρόσω· διανηξάμενος δὲ καὶ τοῦτον, μέγα οὕτω καὶ βίαιον πέλαγος, ἐν Ὀρτυγίᾳ τῇ πρὸ Συρακουσῶν ἐπιδείκνυσιν Ἀλφειός τε ὢν καὶ πρὸς Ἀρέθουσαν τὸ ὕδωρ ἀνακοινούμενος.

3. Ἡ δὲ εὐθεῖα ἐπὶ Θυρέαν τε καὶ κώμας τὰς ἐν τῇ 4
Θυρεάτιδι ἐκ Τεγέας παρείχετο ἐς συγγραφὴν Ὀρέστου τοῦ Ἀγαμέμνονος μνῆμα, καὶ ὑφελέσθαι Σπαρτιάτην τὰ ὀστᾶ αὐτόθεν οἱ Τεγεᾶται λέγουσι· καθ' ἡμᾶς δὲ οὐκέτι πυλῶν ἐντὸς ἐγίνετο ὁ τάφος. ῥεῖ δὲ καὶ Γαράτης ποταμὸς κατὰ τὴν ὁδόν. διαβάντι δὲ τὸν Γαράτην καὶ προελθόντι σταδίους δέκα Πανός ἐστιν ἱερὸν καὶ πρὸς αὐτῷ δρῦς, ἱερὰ καὶ αὕτη τοῦ Πανός.

4. Ἡ δὲ ἐς Ἄργος ἐκ Τεγέας ὀχήματι ἐπιτηδειοτάτη 5
καὶ τὰ μάλιστά ἐστι λεωφόρος. ἔστι δὲ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρῶτα μὲν ναὸς καὶ ἄγαλμα Ἀσκληπιοῦ· μετὰ δὲ ἐκτραπεῖσιν ἐς ἀριστερὰ ὅσον στάδιον Ἀπόλλωνος ἐπίκλησιν Πυθίου καταλελυμένον ἐστὶν ἱερὸν καὶ ἐρείπια ἐς ἅπαν.

Κατὰ δὲ τὴν εὐθεῖαν αἵ τε δρῦς εἰσὶ πολλαὶ καὶ Δήμη- 710
τρος ἐν τῷ ἄλσει τῶν δρυῶν ναὸς ἐν Κορυθεῦσι καλου-
μένης· πλησίον δὲ ἄλλο ἐστὶν ἱερὸν Διονύσου Μύστου.
6 5. Τὸ ἀπὸ τούτου δὲ ἄρχεται τὸ ὄρος τὸ Παρθένιον· ἐν
δὲ αὐτῷ τέμενος δείκνυται Τηλέφου, καὶ ἐνταῦθα παῖδα
ἐκκείμενόν φασιν αὐτὸν ὑπὸ ἐλάφου τραφῆναι. ἀπω-
τέρω δὲ ὀλίγον Πανός ἐστιν ἱερόν, ἔνθα Φιλιππίδῃ φα-
νῆναι τὸν Πᾶνα καὶ εἰπεῖν τὰ πρὸς αὐτὸν Ἀθηναῖοί τε
7 καὶ κατὰ ταὐτὰ Τεγεᾶται λέγουσι. Παρέχεται δὲ τὸ
Παρθένιον καὶ ἐς λύρας ποίησιν χελώνας ἐπιτηδειοτά-
τας, ἃς οἱ περὶ τὸ ὄρος ἄνθρωποι καὶ αὐτοὶ λαμβάνειν
δεδοίκασι καὶ ξένους οὐ περιορῶσιν αἱροῦντας· ἱερὰς
γὰρ σφᾶς εἶναι τοῦ Πανὸς ἤγηνται. ὑπερβαλόντι δὲ τὴν
κορυφὴν τοῦ ὄρους ἔστιν ἐν τοῖς ἤδη γεωργουμένοις
Τεγεατῶν ὅρος καὶ Ἀργείων, κατὰ Τσιὰς τὰς ἐν τῇ Ἀρ-
γολίδι.

Αἵδε μὲν Πελοποννήσου μοῖραι καὶ πόλεις τε ἐν
ταῖς μοίραις καὶ ἐν ἑκάστῃ πόλει τὰ ἀξιολογώτατά ἐστιν
ἐς μνήμην.

ΒΟΙΩΤΙΚΑ.

1. Ἀθηναίοις δὲ ἡ Βοιωτία καὶ κατὰ ἄλλα τῆς Ἀτ- 711
τικῆς ἐστὶν ὅμορος, πρὸς δὲ Ἐλευθερῶν οἱ Πλαταιεῖς.
Βοιωτοὶ δὲ τὸ μὲν πᾶν ἔθνος ἀπὸ Βοιωτοῦ τὸ ὄνομα
ἔσχηκεν, ὃν Ἰτώνου παῖδα καὶ νύμφης [δὴ] Μελανίπ-
πης, Ἴτωνον δὲ Ἀμφικτύονος εἶναι λέγουσι· καλοῦν-
ται δὲ κατὰ πόλεις ἀπό τε ἀνδρῶν καὶ τὰ πλείω γυναι-
κῶν. 2. Οἱ δὲ Πλαταιεῖς τὸ ἐξ ἀρχῆς, ἐμοὶ δοκεῖν, εἰ-
σὶν αὐτόχθονες· ὄνομα δέ σφισιν ἀπὸ Πλαταίας, ἣν 712
2 θυγατέρα εἶναι (Ἀσωποῦ) τοῦ ποταμοῦ νομίζουσιν. Ὅτι

μὲν δὴ καὶ οὗτοι τὸ ἀρχαῖον ἐβασιλεύοντο, δῆλά ἐστι· βασιλεῖαι γὰρ πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ οὐ δημοκρατίαι πάλαι καθεστήκεσαν. τῶν δὲ βασιλέων ἄλλον μὲν οὐδένα οἱ Πλαταιεῖς ἴσασι, μόνον δὲ Ἀσωπὸν καὶ ἔτι πρότερον Κιθαιρῶνα· καὶ τὸν μὲν ἀφ' αὑτοῦ θέσθαι τῷ ὄρει τὸ ὄνομα, τὸν δὲ τῷ ποταμῷ λέγουσι. δοκῶ δὲ καὶ τὴν Πλάταιαν, ἀφ' ἧς κέκληται [καὶ] ἡ πόλις, βασιλέως Ἀσωποῦ καὶ οὐ τοῦ ποταμοῦ παῖδα εἶναι.

Πλαταιεῦσι δὲ πρὸ μὲν τῆς μάχης ἦν Ἀθηναῖοι Μα- 3
ραθῶνι ἐμαχέσαντο οὐδὲν ὑπῆρχεν ἐς δόξαν· μετασχόντες δὲ τοῦ Μαραθῶνι ἀγῶνος, ὕστερον καταβεβηκότος ἤδη Ξέρξου καὶ ἐς τὰς ναῦς ἐτόλμησαν μετ' Ἀθηναίων ἐσβῆναι, Μαρδόνιον δὲ τὸν Γωβρύου Ξέρξῃ στρατηγοῦντα ἠμύναντο ἐν τῇ σφετέρᾳ. 3. Λὶς δὲ σφᾶς κατέ- λαβε γενέσθαι τε ἀναστάτους καὶ αὖθις ἐς Βοιωτίαν καταχθῆναι. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ πολέμου τοῦ Πελοποννη- 4
σίοις πρὸς Ἀθηναίους γενομένου Λακεδαιμόνιοι πολιορκίᾳ Πλάταιαν ἐξεῖλον· ἀνοικισθείσης δὲ ἐπὶ τῆς εἰρήνης ἦν πρὸς βασιλέα τῶν Περσῶν γενέσθαι τοῖς Ἕλλησιν ἔπραξεν Ἀνταλκίδας ἀνὴρ Σπαρτιάτης, καὶ τῶν Πλαταιέων κατελθόντων ἐξ Ἀθηνῶν, τοὺς δὲ αὖθις ἔμελλεν ἐπιλήψεσθαι κακὸν δεύτερον. ἐκ μέν γε τοῦ ἐμφανοῦς πόλεμος πρὸς τοὺς Θηβαίους οὐκ ἦν συνεστηκώς, ἀλλὰ οἱ Πλαταιεῖς μένειν τὴν εἰρήνην σφίσιν ἔφασαν, ὅτι τὴν Καδμείαν Λακεδαιμονίοις κατασχοῦσιν οὔτε βουλεύματος οὔτε ἔργου μετεσχήκεσαν. Θηβαῖοι δὲ ἀπέ- 5
φαινον τήν τε εἰρήνην Λακεδαιμονίους εἶναι τοὺς πράξαντας, καὶ ὕστερον παραβάντων ἐκείνων λελύσθαι καὶ ἅπασιν ἠξίουν τὰς σπονδάς. Οὐκ ἀνύποπτα οὖν ἡγούμενοι οἱ Πλαταιεῖς τὰ ἐκ τῶν Θηβαίων διὰ φυλακῆς εἶ-
713 χον ἰσχυρᾶς τὴν πόλιν, καὶ ἐς τοὺς ἀγρούς, ὁπόσοι ἀπωτέρω τοῦ ἄστεως ἦσαν, οὐδὲ ἐς τούτους ἀνὰ πᾶσαν ἦρ-

χοντο ἡμέραν, ἀλλά, ἠπίσταντο γὰρ τοὺς Θηβαίους ὡς πανδημεὶ καὶ ἅμα ἐπὶ πλεῖστον εἰώθεσαν βουλεύεσθαι, παρεφύλασσον τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ τοσούτῳ καθ' ἡσυχίαν ἐφεώρων τὰ ἑαυτῶν καὶ οἱ ἔσχατοι γεωρ-
6 γοῦντες. Νεοκλῆς δὲ ὃς τότε βοιωταρχῶν ἔτυχεν ἐν Θήβαις, οὐ γὰρ αὐτὸν οἱ Πλαταιεῖς ἐλελήθεσαν ἐπὶ τῇ τέχνῃ, προεῖπε τῶν Θηβαίων ἕκαστόν τινα ἰέναι πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ὁμοῦ τοῖς ὅπλοις, καὶ σφᾶς αὐτίκα οὐ τὴν εὐθεῖαν ἀπὸ τῶν Θηβῶν τὴν πεδιάδα, τὴν δὲ ἐπὶ Ὑσιὰς ἦγε πρὸς Ἐλευθερῶν τε καὶ τῆς Ἀττικῆς, ᾗ μηδὲ σκοπὸς ἐτέτακτο ὑπὸ τῶν Πλαταιέων, γενήσεσθαι δὲ περὶ τὰ τείχη περὶ μεσοῦσαν μάλιστα ἔμελλε τὴν ἡμέ-
7 ραν. Πλαταιεῖς δὲ ἄγειν Θηβαίους νομίζοντες ἐκκλησίαν ἐς τοὺς ἀγροὺς ἀποκεκλειμένοι τῶν πυλῶν ἦσαν. Πρὸς δὲ τοὺς ἐγκαταληφθέντας ἐποιήσαντο οἱ Θηβαῖοι σπονδάς, ἀπελθεῖν σφᾶς πρὸ ἡλίου δύντος ἄνδρας μὲν σὺν ἑνί, γυναῖκας δὲ δύο ἱμάτια ἑκάστην ἔχουσαν. Συνέβη δὲ ἐναντία τοῖς Πλαταιεῦσιν ἐν τῷ τότε ἡ τύχη ἢ ὡς ὑπὸ Ἀρχιδάμου καὶ Λακεδαιμονίων τὸ πρότερον ἥλωσαν· Λακεδαιμόνιοι μέν γε αὐτοὺς ἐξεπολιόρκησαν ἀπείργοντες διπλῷ τείχει μὴ ἐξελθεῖν τοῦ ἄστεως, Θηβαῖοι δὲ ἐν τῷ τότε ἀφελόμενοι μὴ ἐσελθεῖν σφᾶς ἐς τὸ
8 τεῖχος. Ἐγένετο δὲ ἡ ἅλωσις Πλαταίας ἡ δευτέρα μάχης μὲν τρίτῳ τῆς ἐν Λεύκτροις ἔτει πρότερον, Ἀστείου δὲ Ἀθήνῃσιν ἄρχοντος. καὶ ἡ μὲν πόλις ὑπὸ τῶν Θηβαίων καθῃρέθη πλὴν τὰ ἱερά, τοῖς δὲ Πλαταιεῦσιν ὁ τρόπος τῆς ἁλώσεως σωτηρίαν παρέσχεν ἐν ἴσῳ πᾶσιν· ἐκπε- 714
σόντας δὲ σφᾶς ἐδέξαντο αὖθις οἱ Ἀθηναῖοι. Φιλίππου δέ, ὡς ἐκράτησεν ἐν Χαιρωνείᾳ, φρουράν τε ἐσαγαγόντος ἐς Θήβας καὶ ἄλλα ἐπὶ καταλύσει τῶν Θηβαίων πράσσοντος, οὕτω καὶ οἱ Πλαταιεῖς ὑπ' αὐτοῦ κατήχθησαν.

II. *Γῆς δὲ τῆς Πλαταιίδος ἐν τῷ Κιθαιρῶνι ὀλίγον τῆς εὐθείας ἐκτραπεῖσιν ἐς δεξιὰ Ὑσιῶν καὶ Ἐρυθρῶν ἐρείπιά ἐστι. πόλεις δέ ποτε τῶν Βοιωτῶν ἦσαν, καὶ νῦν ἔτι ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῶν Ὑσιῶν ναός ἐστιν Ἀπόλλωνος ἡμίεργος καὶ φρέαρ ἱερόν· πάλαι δὲ ἐκ τοῦ φρέατος κατὰ τὸν Βοιωτῶν λόγον ἐμαντεύοντο πίνοντες.* 2. *Ἐπανελθοῦσι δὲ ἐς τὴν λεωφόρον ἔστιν αὖθις ἐν δε-* 2 *ξιᾷ Μαρδονίου λεγόμενον μνῆμα εἶναι. καὶ ὅτι μὲν εὐθὺς ἦν μετὰ τὴν μάχην ἀφανὴς ὁ Μαρδονίου νεκρός, ἔστιν ὡμολογημένον· τὸν δὲ θάψαντα οὐ κατὰ ταὐτά, ὅστις ἦν, λέγουσι. φαίνεται δὲ Ἀρτόντης ὁ Μαρδονίου πλεῖστα μὲν δοὺς Διονυσοφάνει δῶρα ἀνδρὶ Ἐφεσίῳ, δοὺς μέντοι καὶ ἄλλοις Ἰώνων ὡς οὐδὲ ἐκείνοις ἀμελὲς γενόμενον ταφῆναι Μαρδόνιον. αὗτη μὲν ἀπ' Ἐλευθερῶν ἐς Πλάταιαν ἄγει.*

3. *Τοῖς δὲ ἐκ Μεγάρων ἰοῦσι πηγή τέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ* 3 *καὶ προελθοῦσιν ὀλίγον πέτρα· καλοῦσι δὲ τὴν μὲν Ἀκταίωνος κοίτην, ἐπὶ ταύτῃ καθεύδειν φασὶ τῇ πέτρᾳ τὸν Ἀκταίωνα ὁπότε κάμοι θηρεύων, ἐς δὲ τὴν πηγὴν ἐνιδεῖν λέγουσιν αὐτὸν λουμένης Ἀρτέμιδος ἐν τῇ πηγῇ. Στησίχορος δὲ ὁ Ἱμεραῖος ἔγραψεν ἐλάφου περιβαλεῖν δέρμα Ἀκταίωνι τὴν θεόν, παρασκευάζουσάν οἱ τὸν ἐκ τῶν κυνῶν θάνατον, ἵνα δὴ μὴ γυναῖκα Σεμέλην λάβοι.· ἐγὼ δὲ ἄνευ θεοῦ πείθομαι νόσον λύσσαν τοῦ Ἀκταίω-* 4 *νος ἐπιλαβεῖν τοὺς κύνας· μανέντες δὲ καὶ οὐ διαγινώσκοντες διαφορήσειν ἔμελλον πάντα τινὰ ὅτῳ περιτύχοιεν. Καθότι δὲ τοῦ Κιθαιρῶνος Πενθεῖ τῷ Ἐχίονος ἐγένετο ἡ συμφορά, ἢ Οἰδίποδα ὅπῃ τεχθέντα ἐξέθεσαν, οἶδεν οὐδείς, καθάπερ γε ἴσμεν τὴν Σχιστὴν*
715 *ὁδὸν τὴν ἐπὶ Φωκέων, ἐφ' ᾗ τὸν πατέρα Οἰδίπους ἀπέκτεινεν. [ὁ δὲ Κιθαιρὼν τὸ ὄρος Διὸς ἱερὸν Κιθαιρω-*

νίου ἐστίν] ἃ δὴ καὶ ἐς πλέον ἐπέξειμι, ἐπειδὰν ἐς αὐτὰ ὁ λόγος καθήκῃ μοι.

5 4. Κατὰ δὲ τὴν ἔσοδον μάλιστα τὴν ἐς Πλάταιαν τάφοι τῶν πρὸς Μήδους μαχεσαμένων εἰσί. τοῖς μὲν οὖν λοιποῖς ἐστιν Ἕλλησι μνῆμα κοινόν· Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Ἀθηναίων τοῖς πεσοῦσιν ἰδίᾳ τέ εἰσιν οἱ τάφοι, καὶ ἐλεγεῖά ἐστι Σιμωνίδου γεγραμμένα ἐπ' αὐτοῖς. οὐ πόρρω δὲ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων Διός ἐστιν Ἐλευθερίου βωμός. τούτους μὲν δὴ χαλκοῦ, τοῦ Διὸς δὲ τόν τε βωμὸν καὶ τὸ ἄγαλμα ἐποίησαν λευκοῦ
6 λίθου. Ἄγουσι δὲ καὶ νῦν ἔτι ἀγῶνα διὰ ἔτους πέμπτου, τὰ Ἐλευθέρια, ἐν ᾧ μέγιστα γέρα πρόκειται δρόμου· θέουσι δὲ ὡπλισμένοι πρὸ τοῦ βωμοῦ. τρόπαιον δὲ ὃ τῆς μάχης τῆς Πλαταιᾶσιν ἀνέθεσαν οἱ Ἕλληνες, πεντεκαίδεκα σταδίοις μάλιστα ἔστηκεν ἀπωτέρω τῆς πόλεως.
7 5. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ πόλει προϊοῦσιν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ καὶ τοῦ ἀγάλματος ἃ τῷ Διὶ πεποίηται τῷ Ἐλευθερίῳ, Πλαταίας ἐστὶν ἡρῷον· καί μοι τὰ ἐς αὐτὴν ἤδη, τὰ λεγόμενα καὶ ὁποῖα αὐτὸς εἶκαζον, ἔστιν εἰρημένα. Πλαταιεῦσι δὲ ναός ἐστιν Ἥρας, θέας ἄξιος μεγέθει τε καὶ ἐς τῶν ἀγαλμάτων τὸν κόσμον. ἐσελθοῦσι μὲν Ῥέα τὸν πέτρον κατειλημένον σπαργάνοις, οἷα δὴ τὸν παῖδα ὃν ἔτεκε, Κρόνῳ κομίζουσά ἐστι· τὴν δὲ Ἥραν Τελείαν καλοῦσι, πεποίηται δὲ ὀρθὸν μεγέθει ἄγαλμα μέγα· λίθου δὲ ἀμφότερα τοῦ Πεντελησίου, Πραξιτέλους δέ ἐστιν ἔργα. ἐνταῦθα καὶ ἄλλο Ἥρας ἄγαλμα καθήμενον Καλλίμαχος ἐποίησε· Νυμφευομένην δὲ τὴν θεὸν ἐπὶ λόγῳ τοιῷδε ὀνομάζουσιν.

III. Ἥραν ἐφ' ὅτῳ δὴ πρὸς τὸν Δία ὠργισμένην ἐς Εὔβοιάν φασιν ἀναχωρῆσαι, Δία δέ, ὡς οὐκ ἔπειθεν αὐτήν, παρὰ Κιθαιρῶνα λέγουσιν ἐλθεῖν δυναστεύοντα 716
ἐν Πλαταιαῖς τότε· εἶναι γὰρ τὸν Κιθαιρῶνα οὐδενὸς

σοφίαν ὕστερον. οὗτος οὖν κελεύει τὸν Δία ἄγαλμα ξύλου ποιησάμενον ἄγειν ἐπὶ βοῶν ζεύγους ἐγκεκαλυμμένον, λέγειν δὲ ὡς ἄγοιτο γυναῖκα Πλάταιαν τὴν Ἀσωποῦ. καὶ ὁ μὲν ἔπρασσε κατὰ τὴν παραίνεσιν τοῦ Κιθαιρῶνος· Ἥρα δὲ ἐπέπυστό τε αὐτίκα καὶ αὐτίκα ἀφίκετο. ὡς δὲ ἐπλησίαζε τῇ ἁμάξῃ καὶ τοῦ ἀγάλματος τὴν ἐσθῆτα περιέρρηξεν, ἦσθη τε τῇ ἀπάτῃ ξόανον εὑροῦσα ἀντὶ νύμφης γυναικός, καὶ διαλλαγὰς ποιεῖται πρὸς τὸν Δία. 2. Ἐπὶ ταύταις ταῖς διαλλαγαῖς Δαίδαλα ἑορτὴν ἄγουσιν, ὅτι οἱ πάλαι τὰ ξόανα ἐκάλουν δαίδαλα. ἐκάλουν δέ, ἐμοὶ δοκεῖν, πρότερον ἔτι ἢ Δαίδαλος ὁ Παλαμάονος ἐγένετο Ἀθήνῃσι· τούτῳ δὲ ὕστερον ἀπὸ τῶν δαιδάλων ἐπίκλησιν γενέσθαι δοκῶ καὶ οὐκ ἐκ γενετῆς τεθῆναι τὸ ὄνομα. 3. Δαίδαλα οὖν ἄγουσιν οἱ Πλαταιεῖς ἑορτὴν 3
δι' ἔτους ἑβδόμου μέν, ὡς ἔφασκεν ὁ τῶν ἐπιχωρίων ἐξηγητής, ἀληθεῖ μέντοι λόγῳ δι' ἐλάσσονος καὶ οὐ τοσούτου χρόνου· ἐθελήσαντες δὲ ἀπὸ Δαιδάλων ἐς Δαίδαλα ἕτερα ἀναριθμῆσαι τὸν μεταξὺ χρόνον ἐς τὸ ἀκριβέστατον οὐκ ἐγενόμεθα οἷοί τε. Ἄγουσι δὲ οὕτω τὴν ἑορτήν. δρυμός ἐστιν Ἀλαλκομενῶν οὐ πόρρω· μέγιστα 4
τῶν ἐν Βοιωτίᾳ στελέχη δρυῶν ἐστὶν ἐνταῦθα. ἐς τοῦτον οἱ Πλαταιεῖς ἀφικόμενοι τὸν δρυμὸν προτίθενται μοίρας κρεῶν ἑφθῶν. ὄρνιθες δὲ οἱ μὲν ἄλλοι σφίσιν ἥκιστά εἰσι δι' ὄχλου, τῶν κοράκων δέ, οὗτοι γάρ σφισιν ἐπιφοιτῶσιν, ἔχουσιν ἀκριβῆ τὴν φρουράν· τὸν δὲ αὐτῶν ἁρπάσαντα κρέας, ἐφ' ὅτῳ τῶν δένδρων καθεδεῖται, φυλάσσουσιν. ἐφ' οὗ δ' ἂν καθεσθῇ, τεμόντες ποιοῦσιν ἀπὸ τούτου τὸ δαίδαλον· δαίδαλον γὰρ δὴ καὶ τὸ ξόανον αὐτὸ ὀνομάζουσι. 4. Ταύτην μὲν ἰδίᾳ 5
οἱ Πλαταιεῖς ἑορτὴν ἄγουσι, Δαίδαλα μικρὰ ὀνομάζοντες· Δαιδάλων δὲ ἑορτὴν τῶν μεγάλων καὶ οἱ Βοιωτοί σφισι συνεορτάζουσι, δι' ἑξηκοστοῦ δὲ ἄγουσιν ἔτους·

ἐκλιπεῖν γὰρ τοσοῦτον χρόνον τὴν ἑορτήν φασιν, ἡνίκα 717
οἱ Πλαταιεῖς ἔφευγον. ξόανα δὲ τεσσαρεσκαίδεκα ἕτοιμά
σφισίν ἐστι κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον παρασκευασθέντα
6 ἐν Δαιδάλοις τοῖς μικροῖς. Ταῦτα ἀναιροῦνται κλήρῳ
Πλαταιεῖς, Κορωναῖοι, Θεσπιεῖς, Ταναγραῖοι, Χαιρω-
νεῖς, Ὀρχομένιοι, Λεβαδεῖς, Θηβαῖοι· διαλλαγῆναι γὰρ
καὶ οὗτοι Πλαταιεῦσιν ἠξίωσαν καὶ συλλόγου μετασχεῖν
κοινοῦ καὶ ἐς Δαίδαλα θυσίαν ἀποστέλλειν, ὅτε Κάσ-
σανδρος ὁ Ἀντιπάτρου τὰς Θήβας ἀνῴκισε. τῶν δὲ πο-
λισμάτων ὁπόσα ἐστὶν ἐλάσσονος λόγου, συντέλειαν αἱ-
7 ροῦνται. τὸ δὲ ἄγαλμα κοσμήσαντες * * παρὰ τὸν Ἀσω-
πὸν καὶ ἀναθέντες ἐπὶ ἅμαξαν, γυναῖκα ἐφιστᾶσι νυμ-
φεύτριαν· οἱ δὲ αὖθις κληροῦνται καθ' ἥντινα τάξιν
τὴν πομπὴν ἀνάξουσι· τὸ δ' ἐντεῦθεν τὰς ἁμάξας ἀπὸ
τοῦ ποταμοῦ πρὸς ἄκρον τὸν Κιθαιρῶνα ἐλαύνουσιν.
εὐτρέπισται δέ σφισιν ἐπὶ τῇ κορυφῇ τοῦ ὄρους βωμός.
ποιοῦσι δὲ τρόπῳ τοιῷδε τὸν βωμόν· ξύλα τετράγωνα
ἁρμόζοντες πρὸς ἄλληλα συντιθέασι κατὰ ταὐτὰ καὶ εἰ
λίθων ἐποιοῦντο οἰκοδομίαν, ἐξάραντες δὲ ἐς ὕψος φρύ-
8 γανα ἐπιφέρουσιν. Αἱ μὲν δὴ πόλεις καὶ τὰ τέλη θή-
λειαν θύσαντες τῇ Ἥρᾳ βοῦν ἕκαστοι καὶ ταῦρον τῷ
Διί, τὰ ἱερεῖα οἴνου καὶ θυμιαμάτων πλήρη καὶ τὰ δαί-
δαλα ὁμοῦ καθαγίζουσιν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, ἰδιῶται δὲ
ὁπόσα δὴ θύουσιν οἱ πλούσιοι· τοῖς δὲ οὐχ ὁμοίως δυ-
ναμένοις τὰ λεπτότερα τῶν προβάτων θύειν καθέστηκε,
καθαγίζειν δὲ τὰ ἱερεῖα ὁμοίως πάντα. σὺν δέ σφισι καὶ
αὐτὸν τὸν βωμὸν ἐπιλαβὸν τὸ πῦρ ἐξανήλωσε· μεγίστην
δὲ ταύτην φλόγα καὶ ἐκ μακροτάτου σύνοπτον οἶδα ἀρ-
9 θεῖσαν. 5. Ὑπὸ δὲ τῆς κορυφῆς ἐφ' ᾗ τὸν βωμὸν ποι- 718
οῦνται, πέντε που μάλιστα καὶ δέκα ὑποκαταβάντι στα-
δίους νυμφῶν ἐστὶν ἄντρον Κιθαιρωνίδων, Σφραγί-

διον μὲν ὀνομαζόμενον, μαντεύεσθαι δὲ τὰς νύμφας τὸ ἀρχαῖον αὐτόθι ἔχει λόγος.

IV. Πλαταιεῦσι δὲ Ἀθηνᾶς ἐπίκλησιν Ἀρείας ἐστὶν ἱερόν· ᾠκοδομήθη δὲ ἀπὸ λαφύρων ἃ τῆς μάχης σφίσιν Ἀθηναῖοι τῆς Μαραθῶνι ἀπένειμαν. Τὸ μὲν δὴ ἄγαλμα ξοανόν ἐστιν ἐπίχρυσον, πρόσωπον δέ οἱ καὶ χεῖρες ἄκραι καὶ πόδες λίθου τοῦ Πεντελησίου εἰσί. μέγεθος μὲν οὐ πολὺ δή τι ἀποδεῖ τῆς ἐν ἀκροπόλει χαλκῆς, ἣν καὶ αὐτὴν Ἀθηναῖοι τοῦ Μαραθῶνι ἀπαρχὴν ἀγῶνος ἀνέθηκαν· Φειδίας δὲ καὶ Πλαταιεῦσιν ἦν ὁ τῆς Ἀθηνᾶς τὸ ἄγαλμα ποιήσας. Γραφαὶ δέ εἰσιν ἐν τῷ ναῷ 2
Πολυγνώτου μὲν Ὀδυσσεὺς τοὺς μνηστῆρας ἤδη κατειργασμένος, Ὀνασία δὲ Ἀδράστου καὶ Ἀργείων ἐπὶ Θήβας ἡ προτέρα στρατεία. αὗται μὲν δή εἰσιν ἐπὶ τοῦ προνάου τῶν τοίχων αἱ γραφαί, κεῖται δὲ τοῦ ἀγάλματος πρὸς τοῖς ποσὶν εἰκὼν Ἀριμνήστου· ὁ δὲ Ἀρίμνηστος ἔν τε τῇ πρὸς Μαρδόνιον μάχῃ καὶ ἔτι πρότερον ἐς Μαραθῶνα Πλαταιεῦσιν ἡγήσατο.

2. Ἔστι δὲ καὶ Δήμητρος ἐπίκλησιν Ἐλευσινίας 3
ἱερὸν ἐν Πλαταιαῖς καὶ Λητῖου μνῆμα· τῶν δὲ ἡγεμόνων οἳ Βοιωτοὺς ἐς Τροίαν ἤγαγον, μόνος ἀνέστρεψεν οἴκαδε οὗτος ὁ Λήϊτος. Τὴν δὲ κρήνην τὴν Γαργαφίαν Μαρδόνιος καὶ ἡ ἵππος συνέχεεν ἡ Περσῶν, ὅτι τὸ Ἑλλήνων στράτευμα τὸ ἀντικαθήμενόν σφισιν ἀπ' αὐτῆς ἔπινεν· ὕστερον μέντοι τὸ ὕδωρ ἀνεσώσαντο οἱ Πλαταιεῖς.

3. Ἐκ Πλαταίας δὲ ἰοῦσιν ἐς Θήβας ποταμός ἐστιν 4
Ὠρωπός· θυγατέρα δὲ εἶναι τὴν Ὠρωπὸν τοῦ Ἀσωποῦ λέγουσι. πρὶν δὲ ἢ διαβῆναι τὸν Ἀσωπόν, παρ' αὐτὸ τὸ ῥεῦμα ἀποτραπεῖσιν ἐς τὰ κάτω καὶ προελθοῦσιν ὅσον τεσσαράκοντα στάδια ἔστιν ἐρείπια Σκώλου· Δήμητρος δὲ καὶ Κόρης ἐν τοῖς ἐρειπίοις οὐκ ἐξειργασμένος ὁ ναός,

ἡμίσεα δὲ καὶ ταῖς θεαῖς ἐστὶ τὰ ἀγάλματα. ἀποκρίνει δὲ καὶ νῦν ἔτι ἀπὸ τῆς Θηβαίων τὴν Πλαταιίδα ὁ Ἀσωπός.

V. Γῆν δὲ τὴν Θηβαΐδα οἰκῆσαι πρῶτον λέγουσιν 719
Ἕκτηνας, βασιλέα δὲ εἶναι τῶν Ἑκτήνων ἄνδρα αὐτόχθονα Ὤγυγον· καὶ ἀπὸ τούτου τοῖς πολλοῖς τῶν ποιητῶν ἐπίκλησις ἐς τὰς Θήβας ἐστὶν Ὠγύγιαι. καὶ τούτους μὲν ἀπολέσθαι λοιμώδει νόσῳ φασίν, ἐσοικίσασθαι δὲ μετὰ τοὺς Ἕκτηνας ἐς τὴν χώραν Ταντας καὶ Ἄονας, Βοιώτια, ἐμοὶ δοκεῖν, γένη καὶ οὐκ ἐπηλύδων ἀνθρώπων. Κάδμου δὲ καὶ τῆς Φοινίκων στρατιᾶς ἐπελθούσης μάχῃ νικηθέντες οἱ μὲν Ταντες ἐς τὴν νύκτα τὴν ἐπερχομένην ἐκδιδράσκουσι, τοὺς δὲ Ἄονας ὁ Κάδμος γενομένους ἱκέτας καταμεῖναι καὶ ἀναμιχθῆναι τοῖς Φοί-
2 νιξιν εἴασε. Τοῖς μὲν οὖν Ἄοσι κατὰ κώμας ἔτι ἦσαν αἱ οἰκήσεις· Κάδμος δὲ τὴν πόλιν τὴν καλουμένην ἔτι καὶ ἐς ἡμᾶς Καδμείαν ᾤκισεν. αὐξηθείσης δὲ ὕστερον τῆς πόλεως, οὕτω τὴν Καδμείαν ἀκρόπολιν συνέβη τῶν κάτω γενέσθαι Θηβῶν. Κάδμῳ δὲ γάμος τε ἐπιφανὴς ὑπῆρξεν, εἰ δὴ θυγατέρα Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεως κατὰ λόγον τὸν Ἑλλήνων ἔσχε· καὶ αἱ θυγατέρες εἰλήφασιν αὐτῷ φήμην, Σεμέλη μὲν τεκεῖν ἐκ Διός, Ἰνὼ δὲ θεῶν
3 εἶναι τῶν θαλασσίων. Ἐπὶ μὲν δὴ Κάδμου μέγιστον μετά γε αὐτὸν Κάδμον ἠδύναντο οἱ Σπαρτοί, Χθόνιος καὶ Ὑπερήνωρ καὶ Πέλωρος καὶ Οὐδαῖος· Ἔχίονα δὲ ὡς προέχοντα κατ' ἀνδραγαθίαν γαμβρὸν ἠξίωσεν ὁ Κάδμος ποιήσασθαι. τοὺς δὲ ἄνδρας τούτους, οὐ γάρ τι ἠδυνάμην ἐς αὐτοὺς παρευρεῖν, ἔπομαι τῷ μύθῳ Σπαρτοὺς διὰ τὸν τρόπον ὄντινα ἐγένοντο ὀνομασθῆναι. Κάδμου δὲ ἐς Ἰλλυριοὺς καὶ Ἰλλυριῶν ἐς τοὺς καλουμένους Ἐγχελέας μετοικήσαντος, Πολύδωρος ὁ Κάδμου τὴν ἀρχὴν
4 ἔσχε. 2. Πενθεὺς δὲ ὁ Ἔχίονος ἴσχυε μὲν καὶ αὐτὸς

720 κατὰ γένους ἀξίωμα καὶ φιλίᾳ τοῦ βασιλέως, ὧν δὲ ἐς τὰ λοιπὰ ὑβριστὴς καὶ ἀσεβὴς Διονύσου δίκην ἔσχεν ἐκ τοῦ θεοῦ. Πολυδώρου δὲ ἦν Λάβδακος· ἔμελλε δὲ ἄρα αὐτόν, ὥς οἱ παρίστατο ἡ τελευτή, παῖδα ἔτι ἀπολείψειν, καὶ ἐπιτρέπει τόν τε υἱὸν καὶ τὴν ἀρχὴν Νυκτεῖ. Τὰ δὲ ἐφεξῆς μοι τοῦ λόγου προεδήλωσεν ἡ Σικυωνία συγγραφή, τοῦ τε Νυκτέως τὸν θάνατον, ὅντινα γένοιτο τρόπον, καὶ ὡς ἐς Λύκον ἀδελφὸν Νυκτέως ἥ τε ἐπιμέλεια τοῦ παιδὸς περιῆλθε καὶ ἡ Θηβαίων δυναστεία. Λύκος δὲ παρέδωκε μὲν αὐξηθέντι Λαβδάκῳ τὴν ἀρχήν· γενομένης δὲ οὐ μετὰ πολὺ καὶ τούτῳ τῆς τελευτῆς, ὁ δὲ ἐπετρόπευσεν αὖθις Λάϊον Λαβδάκου παῖδα.

3. Λύκου δὲ ἐπιτροπεύοντος δεύτερον κατίασιν Ἀμφίων καὶ Ζῆθος δύναμιν ἀγείραντες. καὶ Λάϊον μὲν ὑπεκκλέπτουσιν οἷς ἦν ἐπιμελὲς μὴ γενέσθαι τὸ Κάδμου γένος ἐς τοὺς ἔπειτα ἀνώνυμον, Λύκου δὲ οἱ τῆς Ἀντιόπης παῖδες τῇ μάχῃ κρατοῦσιν. ὡς δὲ ἐβασίλευσαν, τὴν πόλιν τὴν κάτω προσῴκισαν τῇ Καδμείᾳ καὶ Θήβας ὄνομα ἔθεντο κατὰ συγγένειαν τὴν Θήβης. μαρτυρεῖ δέ μοι τῷ λόγῳ καὶ Ὅμηρος ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ·

οἳ πρῶτοι Θήβης ἕδος ἔκτισαν ἑπταπύλοιο
πύργωσάν τ', ἐπεὶ οὐ μὲν ἀπύργωτόν γ' ἐδύναντο
ναιέμεν εὐρύχορον Θήβην, κρατερώ περ ἐόντε.

4. Ὅτι δὲ Ἀμφίων ᾠδε καὶ τὸ τεῖχος ἐξειργάζετο πρὸς τὴν λύραν, οὐδένα ἐποιήσατο λόγον ἐν τοῖς ἔπεσι. δόξαν δὲ ἔσχεν Ἀμφίων ἐπὶ μουσικῇ τήν τε ἁρμονίαν τὴν Λυδῶν κατὰ κῆδος τὸ Ταντάλου παρ' αὐτῶν μαθών, καὶ
721 χορδὰς ἐπὶ τέσσαρσι ταῖς πρότερον τρεῖς ἀνευρών. Ὁ δὲ τὰ ἔπη τὰ ἐς Εὐρώπην ποιήσας φησὶν Ἀμφίονα χρήσασθαι λύρᾳ πρῶτον Ἑρμοῦ διδάξαντος. πεποίηκε δὲ καὶ λίθων καὶ θηρίων ** ὅτι καὶ ταῦτα ᾄδων ἦγε. Μυρὼ δὲ Βυζαντία ποιήσασα ἔπη καὶ ἐλεγεῖα Ἑρμῇ βωμόν φη-

σιν ἱδρύσασθαι πρῶτον Ἀμφίονα καὶ ἐπὶ τούτῳ λύραν παρ' αὐτοῦ λαβεῖν. λέγεται δὲ καὶ ὡς ἐν Ἅιδου δίκην δίδωσιν Ἀμφίων ὧν ἐς Λητὼ καὶ τοὺς παῖδας καὶ αὐτὸς
9 ἀπέρριψε· κατὰ δὲ τὴν τιμωρίαν τοῦ Ἀμφίονος ἔστι ποιήσεως Μινυάδος, ἔχει δὲ ἐς Ἀμφίονα κοινῶς καὶ ἐς τὸν Θρᾷκα Θάμυριν. 5. Ὡς δὲ τὸν οἶκον τὸν Ἀμφίονος καὶ Ζήθου τὸν μὲν ἡ νόσος ἡ λοιμώδης ἠρήμωσε, Ζήθῳ δὲ τὸν παῖδα ἀπέκτεινεν ἡ τεκοῦσα κατὰ δή τινα ἁμαρτίαν, ἐτεθνήκει δὲ ὑπὸ λύπης καὶ αὐτὸς ὁ Ζῆθος, οὕτω Λάϊον ἐπὶ βασιλείᾳ κατάγουσιν οἱ Θηβαῖοι.
10 Λαΐῳ δὲ βασιλεύοντι καὶ γυναῖκα ἔχοντι Ἰοκάστην μάντευμα ἦλθεν ἐκ Δελφῶν ἐκ τοῦ παιδός οἱ τὴν τελευτήν, εἰ τέκοι τινὰ Ἰοκάστη, γενήσεσθαι. καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τούτῳ τὸν Οἰδίποδα ἐκτίθησιν· ὁ δὲ καὶ τὸν πατέρα ἀποκτενεῖν ἔμελλεν, ὡς ηὐξήθη, καὶ τὴν μητέρα ἔγημε. παῖδας δὲ ἐξ αὐτῆς οὐ δοκῶ οἱ γενέσθαι, μάρτυρι Ὁμήρῳ χρώμενος, ὃς ἐποίησεν ἐν Ὀδυσσείᾳ,
11 Μητέρα δ' Οἰδιπόδαο ἴδον καλὴν Ἐπικάστην,
ἣ μέγα ἔργον ἔρεξεν ἀϊδρείῃσι νόοιο
γημαμένη ᾧ υἷϊ· ὁ δ' ὃν πατέρ' ἐξεναρίξας
γῆμεν· ἄφαρ δ' ἀνάπυστα θεοὶ θέσαν ἀνθρώποισι.
Πῶς οὖν ἐποίησαν ἀνάπυστα ἄφαρ, εἰ δὴ τέσσαρες ἐξ Ἰοκάστης ἐγένοντο παῖδες τῷ Οἰδίποδι; ἐξ Εὐρυγανείας 722
δὲ τῆς Ὑπέρφαντος ἐγεγόνεσαν. δηλοῖ δὲ καὶ ὁ τὰ ἔπη ποιήσας ἃ Οἰδιπόδια ὀνομάζουσι· καὶ Ὀνασίας Πλαταιᾶσιν ἔγραψε κατηφῆ τὴν Εὐρυγάνειαν ἐπὶ τῇ μάχῃ
12 τῶν παίδων. 6. Πολυνείκης δὲ περιόντος μὲν καὶ ἄρχοντος Οἰδίποδος ὑπεξῆλθεν ἐκ Θηβῶν δέει μὴ τελεσθείσῃ ἐπὶ σφίσιν αἱ κατᾶραι τοῦ πατρός· ἀφικόμενος δὲ ἐς Ἄργος καὶ θυγατέρα Ἀδράστου λαβὼν κατῆλθεν ἐς Θήβας μετάπεμπτος ὑπὸ Ἐτεοκλέους μετὰ τὴν τελευτὴν Οἰδίποδος· κατελθὼν δὲ ἐς διαφορὰν προήχθη τῷ

Ἐτεοκλεῖ, καὶ οὕτω τὸ δεύτερον ἔφυγε. δεηθεὶς δὲ Ἀδράστου δοῦναί οἱ δύναμιν τὴν κατάξουσαν, τήν τε στρατιὰν ἀπόλλυσι καὶ πρὸς τὸν Ἐτεοκλέα αὐτὸς μονομαχεῖ κατὰ πρόκλησιν. καὶ οἱ μὲν μονομαχοῦντες ἀπο- 13
θνήσκουσιν, ἐς δὲ Λαοδάμαντα τὸν Ἐτεοκλέους καθηκούσης τῆς βασιλείας Κρέων ὁ Μενοικέως ἐδυνάστευεν ἐπιτροπεύων τὸν παῖδα. 7. Ἤδη δὲ Λαοδάμαντος ηὐξημένου καὶ ἔχοντος τὴν ἀρχήν, δεύτερον τότε ἄγουσι τὴν στρατιὰν ἐπὶ τὰς Θήβας. ἀντεστρατοπεδευμένων δὲ καὶ τῶν Θηβαίων περὶ Γλισᾶντα, ὡς ἐς χεῖρας συνῆλθον, Αἰγιαλέα μὲν τὸν Ἀδράστου Λαοδάμας ἀποκτίνυνσι, κρατησάντων δὲ τῇ μάχῃ τῶν Ἀργείων Λαοδάμας σὺν τοῖς ἐθέλουσιν ἕπεσθαι Θηβαίων ὑπὸ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα ἀπεχώρησεν ἐς Ἰλλυριούς. Τὰς δὲ Θήβας ἑλόντες 14
οἱ Ἀργεῖοι παραδιδόασι Θερσάνδρῳ Πολυνείκους παιδί. Ὡς δὲ τοῖς σὺν Ἀγαμέμνονι ἐς Τροίαν στρατεύουσιν ἡ διαμαρτία τοῦ πλοῦ γίνεται καὶ ἡ πληγὴ περὶ Μυσίαν, ἐνταῦθα καὶ τὸν Θέρσανδρον κατέλαβεν (ἀποθανεῖν) ὑπὸ Τηλέφου μάλιστα Ἑλλήνων ἀγαθὸν γενόμενον ἐν τῇ μάχῃ, καί οἱ τὸ μνῆμα ἐς Καΐκου πεδίον ἐλαύνοντί
723 ἐστιν ἐν Ἐλαίᾳ πόλει, λίθος ὁ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ τῆς ἀγορᾶς· καὶ ἐναγίζειν οἱ ἐπιχώριοί φασιν αὐτῷ. 8. Τελευ- 15
τήσαντος δὲ Θερσάνδρου καὶ δεύτερα ἐπί τε Ἀλέξανδρον καὶ ἐς Ἴλιον ἀθροιζομένου στόλου Πηνέλεων ἄρχοντα εἵλοντο, ὅτι οὐκ ἐν ἡλικίᾳ πω Τισαμενὸς ἦν ὁ Θερσάνδρου. Πηνέλεω δὲ ἀποθανόντος ὑπὸ Εὐρυπύλου τοῦ Τηλέφου Τισαμενὸν βασιλέα αἱροῦνται, Θερσάνδρου τε ὄντα καὶ Δημωνάσσης τῆς Ἀμφιαράου. Τῶν δὲ Ἐρινύων τῶν Λαΐου καὶ Οἰδίποδος Τισαμενῷ μὲν οὐκ ἐγένετο μήνιμα, Αὐτεσίωνι δὲ τῷ Τισαμενοῦ, ὥστε καὶ παρὰ τοὺς Δωριέας μετῴκησε τοῦ θεοῦ χρήσαντος. Αὐ- 16
τεσίωνος δὲ ἀπελθόντος, οὕτω βασιλέα εἵλοντο Δαμα-

σίχθονα Ὀφέλτου τοῦ Πηνέλεω. τούτου δὲ ἦν τοῦ Λαμασίχθονος Πτολεμαῖος, τοῦ δὲ Ξάνθος, ὃν Ἀνδρόπομπος μονομαχήσαντά οἱ δόλῳ καὶ οὐ σὺν τῷ δικαίῳ κτεῖνει. τὸ δὲ ἐντεῦθεν διὰ πλειόνων πολιτεύεσθαι μηδὲ ἀπ' ἀνδρὸς ἑνὸς ἠρτῆσθαι τὰ πάντα ἄμεινον ἐφαίνετο τοῖς Θηβαίοις.

VI. Τῶν δέ σφισιν ἐν ἀγῶσι πολέμου γενομένων εὐτυχημάτων καὶ ὡς ἑτέρως τοσάδε φανερώτατα ὄντα εὕρισκον. ἐκρατήθησαν ὑπὸ Ἀθηναίων μάχῃ Πλαταιεῦσιν ἀμυνάντων, ὅτε σφᾶς ἐπέλαβεν ὑπὲρ τῶν ὅρων πολεμῆσαι τῆς χώρας. προσέπταισαν δὲ καὶ δεύτερον Ἀθηναίοις ἀντιταξάμενοι περὶ Πλάταιαν, ἡνίκα δοκοῦσιν 2 ἑλέσθαι τὰ βασιλέως Ξέρξου πρὸ τῶν Ἑλληνικῶν. Τῆς δὲ αἰτίας ταύτης δημοσίᾳ σφίσιν οὐ μέτεστιν, ὅτι ἐν ταῖς Θήβαις ὀλιγαρχία καὶ οὐχὶ ἡ πάτριος πολιτεία τηνικαῦτα ἴσχυεν· εἰ γοῦν Πεισιστράτου τυραννοῦντος ἔτι ἦ τῶν παίδων Ἀθήνῃσιν ἀφίκετο ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ὁ βάρβαρος, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ καὶ Ἀθηναίους κατέλαβεν ἂν ἔγκλη- 3 μα μηδισμοῦ. ὕστερον μέντοι καὶ Θηβαίοις νίκη κατ' 724 Ἀθηναίων ἐπὶ Δηλίῳ τῷ Ταναγραίων ἐγένετο, καὶ Ἱπποκράτης τε ὁ Ἀρίφρονος, στρατηγῶν Ἀθηναίοις, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς τὸ πολὺ ἔπεσε. Λακεδαιμονίοις δὲ παραυτίκα μὲν ἀπελθόντος τοῦ Μήδου καὶ ἄχρι τοῦ Πελοποννησίων πρὸς Ἀθηναίους πολέμου τὰ ἐκ Θηβῶν εἶχεν ἐπιτηδείως· διαπολεμηθέντος δὲ τοῦ πολέμου καὶ Ἀθηναίοις καταλυθέντος τοῦ ναυτικοῦ, μετ' οὐ πολὺ Θηβαῖοι μετὰ Κορινθίων ἐς τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους 4 πόλεμον προήχθησαν. Κρατηθέντες δὲ μάχῃ περὶ Κόρινθόν τε καὶ ἐν Κορωνείᾳ, νικῶσιν αὖθις ἐν Λεύκτροις ἐπιφανεστάτην νίκην, ὁπόσας γενομένας Ἕλλησιν ἴσμεν κατὰ Ἕλλήνων· καὶ δεκαδαρχίας τε ἃς Λακεδαιμόνιοι κατέστησαν ἐν ταῖς πόλεσιν ἔπαυσαν, καὶ ἁρμοστὰς τοὺς

Σπαρτιάτας ἐκβάλλουσιν. Ὕστερον δὲ καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον, ὀνομαζόμενον δὲ ὑπὸ Ἑλλήνων ἱερόν, συνεχῶς δέκα ἔτεσιν ἐπολέμησαν. 2. Εἴρηται δέ μοι καὶ ἐν τῇ Ἀτθίδι συγγραφῇ τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ σφάλμα συμφορὰν γενέσθαι τοῖς πᾶσιν Ἕλλησι· Θηβαίους δὲ καὶ ἐς πλέον κατέλαβεν, οἷς γε καὶ ἐσήχθη ἐς τὴν πόλιν φρουρά. Φιλίππου δὲ ἀποθανόντος καὶ ἐς Ἀλέξανδρον ἡκούσης τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς, Θηβαίοις ἐπῆλθεν ἐξελεῖν τὴν φρουράν· ποιήσασι δὲ ταῦτα προεσήμαινεν αὐτίκα ὁ θεὸς τὸν ἐπιόντα ὄλεθρον, καί σφισιν ἐν Δήμητρος ἱερῷ Θεσμοφόρου σημεῖα ἐγένετο ἐναντία ἢ πρὸ τοῦ ἔργου τοῦ ἐν Λεύκτροις· τότε μὲν γὰρ τοῦ ἱεροῦ τὰς θύρας ὑφάσματι ἀράχναι λευκῷ, κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου καὶ Μακεδόνων ἔφοδον μέλανι ἐξύφηναν. λέγεται δὲ καὶ Ἀθηναίοις ὗσαι τέφραν ὁ θεὸς ἐνιαυτῷ πρότερον πρὶν ἢ τὸν πόλεμον τὸν ἐπαχθέντα ὑπὸ Σύλλα τὰ μεγάλα σφίσιν ἐνεγκεῖν παθήματα.

VII. Τότε δὲ τοὺς Θηβαίους γενομένους ἀναστάτους ὑπὸ Ἀλεξάνδρου καὶ διαπεσόντας ἐς Ἀθήνας ὕστερον Κάσσανδρος ὁ Ἀντιπάτρου κατήγαγεν. ἐς δὲ τῶν Θηβῶν τὸν οἰκισμὸν προθυμότατοι μὲν ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, συνεπελάβοντο δὲ καὶ Μεσσήνιοι καὶ Ἀρκάδων οἱ Μεγάλην πόλιν ἔχοντες. 2. Δοκεῖ δέ μοι τὰς Θήβας οἰκίσαι ὁ Κάσσανδρος κατὰ ἔχθος Ἀλεξάνδρου μάλιστα· ἐπεξῆλθε δὲ καὶ τὸν πάντα οἶκον Ἀλεξάνδρου φθείρων, ὃς Ὀλυμπιάδα γε παρέβαλε καταλεῦσαι τοῖς ἐπ' αὐτὴν Μακεδόνων παρωξυσμένοις, καὶ τοὺς παῖδας Ἀλεξάνδρου, τόν τε ἐκ Βαρσίνης Ἡρακλέα, καὶ Ἀλέξανδρον τὸν ἐκ Ῥωξάνης, ἀπέκτεινεν ὑπὸ φαρμάκων. Οὐ μὴν οὐδὲ αὐτὸς χαίρων τὸν βίον κατέστρεψεν· ἐπλήσθη γὰρ ὑδέρῳ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ζῶντι ἐγένοντο εὐλαί. 3. Τῶν δὲ οἱ παίδων Φίλιππον μὲν τὸν πρεσβύτατον, ὡς μετ'

οὐ πολὺ παρέλαβε τὴν ἀρχήν, ἀπήγαγεν ὑπολαβοῦσα νόσος φθινώδης, Ἀντίπατρος δὲ ὁ μετ' ἐκεῖνον Θεσσαλονίκην τὴν μητέρα ἀποκτίννυσι, Φιλίππου τε οὖσαν τοῦ Ἀμύντου καὶ Νικασιπόλιδος· ἀπέκτεινε δὲ Ἀλεξάνδρῳ νέμειν πλέον εὐνοίας αἰτιασάμενος. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἦν νεώτατος τῶν Κασσάνδρου παίδων· ἐπαγαγόμενος δὲ Δημήτριον τὸν Ἀντιγόνου καθεῖλε μὲν δι' ἐκείνου καὶ ἐτιμωρήσατο τὸν ἀδελφὸν Ἀντίπατρον, ἀνεφάνη
4 μέντοι φονέα ἑξευρηκὼς ἑαυτῷ καὶ οὐ σύμμαχον. Κασσάνδρῳ μὲν ὅστις δὴ θεῶν τὴν δίκην ἔμελλεν ἀποδώσειν· 4. Θηβαίοις δὲ ἐπὶ μὲν Κασσάνδρου πᾶς ὁ ἀρχαῖος περίβολος ἀνῳκίσθη, ἔδει δὲ ἄρα καὶ ὕστερον κακῶν σφᾶς μεγάλων γεύσασθαι. Μιθριδάτῃ γὰρ καταστάντι ἐς τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον προσεχώρησαν Θηβαῖοι κατ' ἄλλο, ἐμοὶ δοκεῖν, οὐδέν, τοῦ δὲ Ἀθηναίων δήμου φιλίᾳ. Σύλλα δὲ ἐσβαλόντος ἐς τὴν Βοιωτίαν δεῖμα ἔσχε τοὺς Θηβαίους, καὶ ἐγνωσιμάχησάν τε αὐτίκα καὶ ἐτράποντο αὖθις ἐς τὴν Ῥωμαίων φιλίαν.
5 Σύλλας δὲ ἐς αὐτοὺς ἐχρῆτο ὅμως τῷ θυμῷ, καὶ ἄλλα τε ἐξεῦρεν ἐπὶ λύμῃ τῶν Θηβαίων, καὶ τὴν ἡμίσειαν ἀπετέμετο αὐτῶν τῆς χώρας κατὰ πρόφασιν τοιαύτην. ἡνίκα ἤρχετο τοῦ πρὸς Μιθριδάτην πολέμου, χρημάτων ἐσπάνιζε· συνέλεξεν οὖν ἔκ τε Ὀλυμπίας ἀναθήματα 726
καὶ τὰ ἐξ Ἐπιδαύρου καὶ τὰ ἐκ Δελφῶν, ὁπόσα ὑπελί-
6 ποντο οἱ Φωκεῖς. ταῦτα μὲν δὴ διένειμε τῇ στρατιᾷ, τοῖς θεοῖς δὲ ἀντέδωκεν ἀντὶ τῶν χρημάτων γῆς τὴν ἡμίσειαν τῆς Θηβαΐδος. Τὴν μὲν δὴ ἀφαίρετον χώραν ὕστερον Ῥωμαίων χάριτι ἀνεσώσαντο οἱ Θηβαῖοι, τὰ δὲ ἄλλα ἐς τὸ ἀσθενέστατον ἀπ' ἐκείνου προήχθησαν· καί σφισιν ἡ μὲν κάτω πόλις πᾶσα ἔρημος ἦν ἐπ' ἐμοῦ πλὴν τὰ ἱερά, τὴν δὲ ἀκρόπολιν οἰκοῦσι Θήβας καὶ οὐ Καδμείαν καλουμένην.

VIII. Διαβεβηκότι δὲ ἤδη τὸν Ἀσωπὸν καὶ τῆς πόλεως δέκα μάλιστα ἀφεστηκότι σταδίους Ποτνιῶν ἐστὶν ἐρείπια καὶ ἐν αὐτοῖς ἄλσος Δήμητρος καὶ Κόρης. τὰ δὲ ἀγάλματα ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ παρὰ τὰς Ποτνιὰς * * τὰς θεὰς ὀνομάζουσιν. Ἐν χρόνῳ δὲ εἰρημένῳ δρῶσι καὶ ἄλλα ὁπόσα καθέστηκέ σφισι, καὶ ἐς τὰ μέγαρα καλούμενα ἀφιᾶσιν ὗς τῶν νεογνῶν· τοὺς δὲ ὗς τούτους ἐς τὴν ἐπιοῦσαν τοῦ ἔτους ὥραν ἐν Δωδώνῃ φασὶν ἐπι * * λόγῳ τῷδε ἄλλος πού τις πεισθήσεται. ἐνταῦθα καὶ Διονύσου ναός ἐστιν Αἰγοβόλου. θύοντες γὰρ τῷ θεῷ προῄχθησάν ποτε ὑπὸ μέθης ἐς ὕβριν, ὥστε καὶ τοῦ Διονύσου τὸν ἱερέα ἀποκτείνουσιν· ἀποκτείναντας δὲ αὐτίκα ἐπέλαβε νόσος λοιμώδης, καί σφισιν ἀφίκετο ἴαμα ἐκ Δελφῶν τῷ Διονύσῳ θύειν παῖδα ὡραῖον· ἔτεσι δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον τὸν θεὸν φασιν αἶγα ἱερεῖον ὑπαλλάξαι σφίσιν ἀντὶ τοῦ παιδός. Δείκνυται δὲ ἐν Ποτνιαῖς καὶ φρέαρ· τὰς δὲ ἵππους τὰς ἐπιχωρίους τοῦ ὕδατος πιούσας τούτου μανῆναι λέγουσιν. 727

2. Ἐκ δὲ τῶν Ποτνιῶν ἰοῦσιν ἐς Θήβας ἔστιν ἐν δεξιᾷ περίβολος τῆς ὁδοῦ αὐ μέγας καὶ κίονες ἐν αὐτῷ· διαστῆναι δὲ Ἀμφιαράῳ τὴν γῆν ταύτῃ νομίζουσιν, ἐπιλέγοντες καὶ τάδε ἔτι, μήτε ὄρνιθας ἐπὶ τῶν κιόνων καθέζεσθαι τούτων, μήτε πόαν τὴν ἐνταῦθα μήτε ἡμερον ζῷον μήτε τῶν ἀγρίων νέμεσθαι. 2 3

3. Θηβαίοις δὲ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἀρχαίου τείχους ἑπτὰ ἀριθμὸν ἦσαν πύλαι, μένουσι δὲ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι. τεθῆναι δὲ τὰ ὀνόματα ἐπυνθανόμην σφίσιν ἀπό τε Ἠλέκτρας ἀδελφῆς Κάδμου, καὶ Προιτίσιν ἀπὸ ἀνδρὸς τῶν ἐπιχωρίων· ἡλικίαν δὲ Προίτου καὶ τὸ ἀνωτέρω γένος χαλεπὰ ἦν εὑρεῖν. τὰς δὲ Νηΐστας ὀνομασθῆναί φασιν ἐπὶ τῷδε· ἐν ταῖς χορδαῖς νήτην καλοῦσιν ἐξ αὐτῶν· ταύτην οὖν τὴν χορδὴν Ἀμφίονα ἐπὶ ταῖς πύλαις 4

ταύταις ἀνευρεῖν λέγουσιν. ἤδη δὲ ἥκουσα καὶ ὡς Ζήθου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀμφίονος τῷ παιδὶ ὄνομα Νῆϊς γένοιτο, ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ Νήϊδος τὰς πύλας κληθῆναι
5 ταύτας. πύλας δὲ Κρηναίας, τὰς δὲ Ὑψίστας ἐπὶ λόγῳ τοιῷδε ὀνομάζουσι *** πρὸς δὲ ταῖς Ὑψίσταις Διὸς ἱερὸν 723
ἐπίκλησίν ἐστιν Ὑψίστου. τὰς δὲ ἐπὶ ταύταις πύλας ὀνομάζουσιν Ὠγυγίας. τελευταῖαι δέ εἰσιν Ὁμολωΐδες· ἐφαίνετο δὲ εἶναί μοι καὶ τὸ ὄνομα νεώτατον ταῖς πύ-
6 λαις ταύταις, αἱ δὲ Ὠγύγιαι τὸ ἀρχαιότατον. Τὰς δὲ Ὁμολωΐδας κληθῆναί φασιν ἐπὶ τοιῷδε. ἡνίκα ὑπὸ Ἀργείων μάχῃ πρὸς Γλισάντι ἐκρατήθησαν, τότε ὁμοῦ Λαοδάμαντι τῷ Ἐτεοκλέους ὑπεξίασιν οἱ πολλοί. τούτων οὖν μοῖρα τὴν μὲν ἐς τοὺς Ἰλλυριοὺς πορείαν ἀπώκνησε, τραπόμενοι δὲ ἐς Θεσσαλοὺς καταλαμβάνουσιν Ὁμόλην, ὀρῶν τῶν Θεσσαλικῶν καὶ εὔγεων μάλιστα καὶ ὕδασιν
7 ἐπιρρεομένην. Θερσάνδρου δὲ τοῦ Πολυνείκους ἀνακαλεσαμένου σφᾶς ἐπὶ τὰ οἰκεῖα, τὰς πύλας διὰ ὧν τὴν κάθοδον ἐποιοῦντο ἀπὸ τῆς Ὁμόλης ὀνομάζουσιν Ὁμολωΐδας. Ἐρχομένῳ δὲ ἐκ Πλαταιῶν ἔσοδος ἐς τὰς Θήβας κατὰ πύλας ἐστὶν Ἠλέκτρας, καὶ ταύτῃ Καπανέα τὸν Ἱππόνου βιαιοτέρας ποιούμενον πρὸς τὸ τεῖχος τὰς προσβολὰς βληθῆναι κεραυνῷ λέγουσι.

IX. Τὸν δὲ πόλεμον τοῦτον, ὃν ἐπολέμησαν Ἀργεῖοι, νομίζω πάντων ὅσοι πρὸς Ἕλληνας ἐπὶ τῶν καλουμένων ἡρώων ἐπολεμήθησαν ὑπὸ Ἑλλήνων, γενέσθαι λόγου μάλιστα ἄξιον. ὁ μέν γε Ἐλευσινίων πρὸς Ἀθηναίους τοὺς ἄλλους, ὡσαύτως δὲ καὶ Θηβαίων πρὸς Μινύας, τήν τε ἔφοδον δι' ὀλίγου τῶν ἐπιστρατευσαμένων καὶ ἐν μάχῃ παρέσχοντο μιᾷ τὴν κρίσιν, ἐς ὁμολο-
2 γίας τε αὐτίκα ἐτράποντο καὶ σπουδάς. Ὁ δὲ Ἀργείων στρατὸς ἐς Βοιωτίαν τε μέσην ἀφίκετο ἐκ μέσης Πελοποννήσου, καὶ ὁ Ἄδραστος ἐξ Ἀρκαδίας καὶ παρὰ Μεσ-

σηνίων συμμαχικὰ ἤθροισεν. Ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς Θηβαίοις μισθοφορικὰ ἦλθε παρὰ Φωκέων καὶ ἐκ τῆς Μι-
729 νυάδος χώρας οἱ Φλεγύαι. γενομένης δὲ πρὸς τῷ Ἰσμηνίῳ μάχης ἐκρατήθησαν οἱ Θηβαῖοι τῇ συμβολῇ, καὶ ὡς ἐτράποντο, καταφεύγουσιν ἐς τὸ τεῖχος· ἅτε δὲ οὐκ 3
ἐπισταμένων τῶν Πελοποννησίων μάχεσθαι πρὸς [τὸ] τεῖχος, ποιουμένων δὲ θυμῷ μᾶλλον ἢ σὺν ἐπιστήμῃ τὰς προσβολάς, πολλοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ τείχους βάλλοντες φονεύουσιν αὐτῶν οἱ Θηβαῖοι, κρατοῦσι δὲ ὕστερον καὶ τοὺς ἄλλους ἐπεξελθόντες τεταραγμένοις, ὡς τὸ σύμπαν στράτευμα πλὴν Ἀδράστου φθαρῆναι. ἐγένετο δὲ καὶ αὐτοῖς τὸ ἔργον οὐκ ἄνευ κακῶν μεγάλων, καὶ ἀπ' ἐκείνου τὴν σὺν ὀλέθρῳ τῶν κρατησάντων Καδμείαν ὀνομάζουσι νίκην. 2. Ἔτεσι δὲ οὐ πολλοῖς ὕστερον ὁμοῦ 4
Θερσάνδρῳ στρατεύουσιν ἐπὶ τὰς Θήβας οὓς Ἐπιγόνους καλοῦσιν Ἕλληνες. δῆλοι δέ εἰσι καὶ τούτοις οὐ τὸ Ἀργολικὸν μόνον, οὐδὲ οἱ Μεσσήνιοι καὶ Ἀρκάδες ἠκολουθηκότες, ἀλλὰ καὶ ἔτι ἐκ Κορίνθου καὶ Μεγαρέων ἐπικληθέντες ἐς τὴν συμμαχίαν. ἤμυναν δὲ καὶ Θηβαίοις οἱ πρόσοικοι, καὶ μάχῃ πρὸς Γλισᾶντι ἀπὸ ἀμφοτέρων ἐγένετο ἰσχυρά. Τῶν δὲ Θηβαίων οἱ μὲν αὐτίκα ὡς 5
ἠττήθησαν, ὁμοῦ Λαοδάμαντι ἐκδιδράσκουσιν, οἱ δὲ ὑπολειφθέντες πολιορκίᾳ παρέστησαν. 3. Ἐποιήθη δὲ ἐς τὸν πόλεμον τοῦτον καὶ ἔπη Θηβαΐς. τὰ δὲ ἔπη ταῦτα Καλλῖνος, ἀφικόμενος αὐτῶν ἐς μνήμην, ἔφησεν Ὅμηρον τὸν ποιήσαντα εἶναι· Καλλίνῳ δὲ πολλοί τε καὶ ἄξιοι λόγου κατὰ ταὐτὰ ἔγνωσαν. Ἐγὼ δὲ τὴν ποίησιν ταύτην μετά γε Ἰλιάδα καὶ τὰ ἔπη τὰ ἐς Ὀδυσσέα ἐπαινῶ μάλιστα. Πολέμου μὲν δὴ ὃν Ἀργεῖοι καὶ Θηβαῖοι τῶν Οἰδίποδος παίδων ἕνεκα ἐπολέμησαν, ἐς τοσόνδε ἔστω μνήμη.

X. Πολυάνδριον δὲ οὐ μακρὰν ἀπὸ τῶν πυλῶν ἐστί· κεῖνται δὲ ὁπόσους κατέλαβεν ἀποθανεῖν Ἀλεξάνδρῳ καὶ Μακεδόσιν ἀντιτεταγμένους. οὐ πόρρω δὲ ἀποφαίνουσι χωρίον ἔνθα Κάδμου λέγουσιν, ὅτῳ πιστά, τοῦ δράκοντος, ὃν ἀπέκτεινεν ἐπὶ τῇ κρήνῃ, τοὺς ὀδόντας σπείραντος, ἄνδρας δὲ ἀπὸ τῶν ὀδόντων ἀνεῖναι τὴν γῆν. 730

2 2. Ἔστι δὲ λόφος ἐν δεξιᾷ τῶν πυλῶν ἱερὸς Ἀπόλλωνος· καλεῖται δὲ ὅ τε λόφος καὶ ὁ θεὸς Ἰσμήνιος, παρὰ ῥέοντος τοῦ ποταμοῦ ταύτῃ τοῦ Ἰσμηνίου. πρῶτα μὲν δὴ λίθου κατὰ τὴν ἔσοδόν ἐστιν Ἀθηνᾶ καὶ Ἑρμῆς, ὀνομαζόμενοι Πρόναοι· ποιῆσαι δὲ αὐτὸν Φειδίας, τὴν δὲ Ἀθηνᾶν λέγεται Σκόπας· μετὰ δὲ ὁ ναὸς ᾠκοδόμηται. τὸ δὲ ἄγαλμα μεγέθει τε ἴσον τῷ ἐν Βραγχίδαις ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος οὐδὲν διαφόρως ἔχον· ὅστις δὲ τῶν ἀγαλμάτων τούτων τὸ ἕτερον εἶδε καὶ τὸν εἰργασμένον ἐπύθετο, οὐ μεγάλη οἱ σοφία καὶ τὸ ἕτερον θεασαμένῳ Κανάχου ποίημα ὃν ἐπίστασθαι. διαφέρουσι δὲ τοσόνδε· ὁ μὲν γὰρ
3 ἐν Βραγχίδαις χαλκοῦ, ὁ δὲ Ἰσμήνιός ἐστι κέδρου. 3. Ἔστι δ' ἐνταῦθα λίθος ἐφ' ᾧ Μαντῷ φασι τὴν Τειρεσίου καθέζεσθαι. οὗτος μὲν πρὸ τῆς ἐσόδου κεῖται, καί οἱ τὸ ὄνομά ἐστι καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι Μαντοῦς δίφρος· ἐν δεξιᾷ δὲ τοῦ ναοῦ λίθου πεποιημένας εἰκόνας Ἡνιόχης εἶναι, τὴν δὲ Πύρρας λέγουσι, θυγατέρας δὲ αὐτὰς εἶναι Κρέοντος, ὃς ἐδυνάστευεν ἐπιτροπεύων Λαοδάμαντα τὸν Ἐτε-
4 οκλέους. 4. Τόδε γε καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι γινόμενον οἶδα ἐν Θήβαις· τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Ἰσμηνίῳ παῖδα οἶκον τε δοκίμου, καὶ αὐτὸν εὖ μὲν εἴδους, εὖ δὲ ἔχοντα καὶ ῥώμης, ἱερέα ἐνιαύσιον ποιοῦσιν· ἐπίκλησις δέ ἐστίν οἱ δαφναφόρος· στεφάνους γὰρ φύλλων δάφνης φοροῦσιν οἱ παῖδες. Εἰ μὲν οὖν πᾶσιν ὁμοίως καθέστηκεν ἀναθεῖναι δαφνηφορήσαντας χαλκοῦν τῷ θεῷ τρίποδα, οὐκ ἔχω δηλῶσαι· δοκῶ δὲ οὐ πᾶσιν εἶναι νόμον· οὐ γὰρ δὴ πολ-

λοὺς ἑώρων αὐτόθι ἀνακειμένους· οἱ δ' οὖν εὐδαιμονέστεροι τῶν παίδων ἀνατιθέασιν. Ἐπιφανὴς δὲ μάλιστα ἐπί τε ἀρχαιότητι καὶ τοῦ ἀναθέντος τῇ δόξῃ τρίπους ἐστὶν Ἀμφιτρύωνος ἀνάθημα ἐπὶ Ἡρακλεῖ δαφνηφορήσαντι.

5. Ἀνωτέρω δὲ τοῦ Ἰσμηνίου τὴν κρήνην ἰδοις ἂν ἣντινα Ἄρεώς φασιν ἱερὰν εἶναι καὶ δράκοντα ὑπὸ τοῦ Ἄρεως ἐπιτετάχθαι φύλακα τῇ πηγῇ. πρὸς ταύτῃ τῇ κρήνῃ τάφος ἐστὶ Καάνθου· Μελίας δὲ ἀδελφὸν καὶ
731 Ὠκεανοῦ παῖδα εἶναι Κάανθον λέγουσι, σταλῆναι δὲ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ζητήσοντα ἡρπασμένην τὴν ἀδελφήν. ὡς δὲ Ἀπόλλωνα εὑρὼν ἔχοντα τὴν Μελίαν οὐκ ἐδύνατο ἀφελέσθαι, πῦρ ἐτόλμησεν ἐς τὸ τέμενος ἐνεῖναι τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦτο ὃ νῦν καλοῦσιν Ἰσμήνιον· καὶ αὐτὸν ὁ θεός, καθά φασιν οἱ Θηβαῖοι, τοξεύει. Καάνθου μὲν 6 ἐνταῦθά ἐστι μνῆμα, Ἀπόλλωνι δὲ παῖδας ἐκ Μελίας γενέσθαι λέγουσι Τήνερον καὶ Ἰσμήνιον· Τηνέρῳ μὲν Ἀπόλλων μαντικὴν δίδωσι, τοῦ δὲ Ἰσμηνίου τὸ ὄνομα ἔσχεν ὁ ποταμός. οὐ μὴν οὐδὲ τὰ πρότερα ἦν ἀνώνυμος, εἰ δὴ καὶ Λάδων ἐκαλεῖτο πρὶν Ἰσμήνιον γενέσθαι τὸν Ἀπόλλωνος.

XI. Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῶν πυλῶν ἃς ὀνομάζουσιν Ἠλέκτρας, οἰκίας ἐστὶν ἐρείπια ἔνθα οἰκῆσαί φασιν Ἀμφιτρύωνα διὰ τὸν Ἠλεκτρύωνος θάνατον φεύγοντα ἐκ Τίρυνθος. καὶ τῆς Ἀλκμήνης ἐστὶν ἔτι ὁ θάλαμος ἐν τοῖς ἐρειπίοις δῆλος. οἰκοδομῆσαι δὲ αὐτὸν τῷ Ἀμφιτρύωνι Τροφώνιόν φασι καὶ Ἀγαμήδην, καὶ ἐπίγραμμα ἐπ' αὐτῷ ἐπιγραφῆναι τόδε·

Ἀμφιτρύων ὅτ' ἔμελλ' ἀγαγέσθαι δεῦρο γυναῖκα
Ἀλκμήνην, θάλαμόν γ' εἱλίξατο τοῦτον ἑαυτῷ,
Ἀγχάσιος δ' ἐποίησε Τροφώνιος ἠδ' Ἀγαμήδης.

Τοῦτο μὲν ἐνταῦθα οἱ Θηβαῖοι γραφῆναι λέγουσιν· ἐπι- 2

δεικνύουσι δὲ Ἡρακλέους τῶν παίδων τῶν ἐκ Μεγάρας μνῆμα, οὐδέν τι ἀλλοίως τὰ ἐς τὸν θάνατον λέγοντες ἢ Στησίχορος ὁ Ἱμεραῖος καὶ Πανύασις ἐν τοῖς ἔπεσιν ἐποίησαν. Θηβαῖοι δὲ καὶ τάδε ἐπιλέγουσιν, ὡς Ἡρακλῆς ὑπὸ τῆς μανίας καὶ Ἀμφιτρύωνα ἔμελλεν ἀποκτινύναι, πρότερον δὲ ἄρα ὕπνος ἐπέλαβεν αὐτὸν ὑπὸ τοῦ λίθου τῆς πληγῆς· Ἀθηνᾶν δὲ εἶναι τὴν ἐπαφεῖσάν οἱ τὸν λίθον τοῦτον, ὄντινα Σωφρονιστῆρα ὀνομάζουσιν.

3 2. Ἐνταῦθά εἰσιν ἐπὶ τύπου γυναικῶν εἰκόνες· ἀμυ- 732
δρότερα ἤδη τὰ ἀγάλματα. ταύτας καλοῦσιν οἱ Θηβαῖοι Φαρμακίδας, πεμφθῆναι δὲ ὑπὸ τῆς Ἥρας φασὶν ἐμπόδια εἶναι ταῖς ὠδῖσιν Ἀλκμήνης. αἱ μὲν δὴ ἐπεῖχον Ἀλκμήνην μὴ τεκεῖν· Τειρεσίου δὲ θυγατρὶ Ἱστορίδι σόφισμα ἔπεισιν ἐς τὰς Φαρμακίδας, ἐς ἐπήκοον αὐτῶν ὀλολύξαι· τετοκέναι γὰρ τὴν Ἀλκμήνην. οὕτω τὰς μὲν ἀπατηθείσας ἀπελθεῖν, τὴν δὲ Ἀλκμήνην τεκεῖν φασίν.

4 Ἐνταῦθα Ἡράκλειόν ἐστιν, ἄγαλμα δὲ τὸ μὲν λίθου λευκοῦ Πρόμαχος καλούμενον, ἔργον δὲ Ξενοκρίτου καὶ Εὐβίου Θηβαίων· τὸ δὲ ξόανον τὸ ἀρχαῖον Θηβαῖοί τε εἶναι Δαιδάλου νενομίκασι καὶ αὐτῷ μοι παρίστατο ἔχειν οὕτω. 3. Τοῦτον ἀνέθηκεν αὐτός, ὡς λέγεται, Δαίδαλος ἐκτίνων εὐεργεσίας χάριν. ἡνίκα γὰρ ἔφευγεν ἐκ Κρήτης πλοῖα οὐ μεγάλα αὐτῷ καὶ τῷ παιδὶ Ἰκάρῳ ποιησάμενος, πρὸς δὲ καὶ ταῖς ναυσίν, ὃ μή πω τοῖς τότε ἐξεύρητο, ἱστία ἐπιτεχνησάμενος, ὡς τοῦ Μίνω ναυτικοῦ τὴν εἰρεσίαν φθάνοιεν ἐπιφόρῳ τῷ ἀνέμῳ χρώμενοι,

5 τότε αὐτὸς μὲν σώζεται Δαίδαλος, Ἰκάρῳ δὲ κυβερνῶντι ἀμαθέστερον ἀνατραπῆναι τὴν ναῦν λέγουσιν· ἀποπνιγέντα δὲ ἐξήνεγκεν ὁ κλύδων ἐς τὴν ὑπὲρ Σάμου νῆσον ἔτι οὖσαν ἀνώνυμον. Ἐπιτυχὼν δὲ Ἡρακλῆς γνωρίζει τὸν νεκρόν, καὶ ἔθαψεν ἔνθα καὶ νῦν ἔτι αὐτῷ χῶμα οὐ μέγα ἐπὶ ἄκρας ἐστὶν ἀνεχούσης ἐς τὸ Αἰγαῖον. ἀπὸ δὲ

τοῦ Ἰκάρου τούτου ὄνομα ἥ τε νῆσος καὶ ἡ περὶ αὐτὴν θάλασσα ἔσχηκε. 4. Θηβαίοις δὲ τὰ ἐν τοῖς ἀετοῖς Πρα- 6
ξιτέλης ἐποίησε τὰ πολλὰ τῶν δώδεκα καλουμένων ἄθλων· καί σφισι τὰ ἐς τὰς ὄρνιθας ἐνδεῖ τὰς ἐπὶ Στυμφήλῳ, καὶ ὡς ἐκάθηρεν Ἡρακλῆς τὴν Ἠλείαν χώραν·
733 ἀντὶ τούτων δὲ ἡ πρὸς Ἀνταῖον πάλη πεποίηται. Θρασύβουλος δὲ ὁ Λύκου καὶ Ἀθηναίων οἱ σὺν αὐτῷ τυραννίδα τὴν τῶν τριάκοντα καταλύσαντες, ὁρμηθεῖσι γάρ σφισιν ἐκ Θηβῶν ἐγένετο ἡ κάθοδος, Ἀθηνᾶν καὶ Ἡρακλέα κολοσσοῦ ἐπὶ λίθου τύπου τοῦ Πεντέλησιν, ἔργα δὲ Ἀλκαμένους, ἀνέθηκαν ἐς τὸ Ἡράκλειον.

Τοῦ δὲ Ἡρακλείου γυμνάσιον ἔχεται καὶ στάδιον, 7
ἀμφότερα ἐπώνυμα τοῦ θεοῦ. 5. Ὑπὲρ δὲ τὸν Σωφρονιστῆρα λίθον βωμός ἐστιν Ἀπόλλωνος ἐπίκλησιν Σποδίου, πεποίηται δὲ ἀπὸ τῆς τέφρας τῶν ἱερείων. μαντικὴ δὲ καθέστηκεν αὐτόθι ἀπὸ κληδόνων, ᾗ δὴ καὶ Σμυρναίους μάλιστα Ἑλλήνων χρωμένους οἶδα· ἔστι γὰρ καὶ Σμυρναίοις ὑπὲρ τὴν πόλιν κατὰ τὸ ἐκτὸς τοῦ τείχους Κληδόνων ἱερόν.

XII. Τῷ δὲ Ἀπόλλωνι Θηβαῖοι τῷ Σποδίῳ ταύρους ἔθυον τὸ ἀρχαῖον· καί ποτε παρούσης σφίσι τῆς ἑορτῆς ἥ τε ὥρα κατήπειγε τῆς θυσίας καὶ οἱ πεμφθέντες ἐπὶ τὸν ταῦρον οὐχ ἥκον· οὕτω δὴ παρατυχούσης ἀμάξης τὸν ἕτερον τῶν βοῶν τῷ θεῷ θύουσι, καὶ ἀπ' ἐκείνου ἐργάτας βοῦς θύειν νομίζουσι. Λέγεται δὲ καὶ ὅδε ὑπ' αὐτῶν λόγος, ὡς ἀπιόντι ἐκ Δελφῶν Κάδμῳ τὴν ἐπὶ Φωκέων βοῦς γένοιτο ἡγεμὼν τῆς πορείας, τὴν δὲ βοῦν ταύτην παρὰ βουκόλων εἶναι τῶν Πελάγοντος ὠνητήν· ἐπὶ δὲ ἑκατέρᾳ τῆς βοὸς πλευρᾷ σημεῖον ἐπεῖναι λευκόν, εἰκασμένον κύκλῳ τῆς σελήνης, ὁπότε εἴη πλήρης. ἔδει 2
δὲ ἄρα Κάδμον καὶ τὸν σὺν αὐτῷ στρατὸν ἐνταῦθα οἰκῆσαι κατὰ τοῦ θεοῦ τὴν μαντείαν, ἔνθα ἡ βοῦς ἔμελλε

καμοῦσα ὀκλάσειν· ἀποφαίνουσιν οὖν καὶ τοῦτο το χωρίον. 2. Ἐνταῦθα ἔστι μὲν ἐν ὑπαίθρῳ βωμὸς καὶ 734
ἄγαλμα (Ἀθηνᾶς)· ἀναθεῖναι δὲ αὐτὸ Κάδμον λέγουσι. τοῖς οὖν νομίζουσιν ἐς γῆν ἀφικέσθαι Κάδμον τὴν Θηβαΐδα Αἰγύπτιον καὶ οὐ Φοίνικα ὄντα, ἔστιν ἐναντίον τῷ λόγῳ τῆς Ἀθηνᾶς ταύτης τὸ ὄνομα, ὅτι Ὄγγα κατὰ γλῶσσαν τὴν Φοινίκων καλεῖται καὶ οὐ Σάϊς κατὰ τὴν
3 Αἰγυπτίων φωνήν. 3. Φασὶ δὲ οἱ Θηβαῖοι, καθότι τῆς ἀκροπόλεως ἀγορά σφισιν ἐφ' ἡμῶν πεποίηται, Κάδμου τὸ ἀρχαῖον οἰκίαν εἶναι· θαλάμων δὲ ἀποφαίνουσι τοῦ μὲν Ἁρμονίας ἐρείπια καὶ ὃν Σεμέλης φασὶν εἶναι· τοῦτον δὲ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι ἄβατον φυλάσσουσιν ἀνθρώποις. Ἑλλήνων δὲ τοῖς ἀποδεχομένοις ᾄσαι Μούσας ἐς τὸν Ἁρμονίας γάμον τὸ χωρίον ἐστὶν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἔνθα
4 δή φασι τὰς θεὰς ᾄσαι. Λέγεται δὲ καὶ τόδε, ὡς ὁμοῦ τῷ κεραυνῷ βληθέντι ἐς τὸν Σεμέλης θάλαμον πέσοι ξύλον ἐξ οὐρανοῦ· Πολύδωρον δὲ τὸ ξύλον τοῦτο χαλκῷ λέγουσιν ἐπικοσμήσαντα Διόνυσον καλέσαι Κάδμον. πλησίον δὲ Διονύσου ἄγαλμα, καὶ τοῦτο Ὀνασιμήδης ἐποίησε δι' ὅλου πλῆρες ὑπὸ τοῦ χαλκοῦ· τὸν βωμὸν δὲ οἱ παῖδες εἰργάσαντο οἱ Πραξιτέλους.

5 4. Ἀνδριάς τέ ἐστι Προνόμου ἀνδρὸς αὐλήσαντος ἐπαγωγότατα ἐς τοὺς πολλούς. τέως μέν γε ἰδέας αὐλῶν τρεῖς ἐκτῶντο οἱ αὐληταί, καὶ τοῖς μὲν αὔλημα ἠῦλουν τὸ Δώριον; διάφοροι δὲ αὐτοῖς ἐς ἁρμονίαν τὴν Φρύγιον ἐπεποίηντο οἱ αὐλοί, τὸ δὲ καλούμενον Λύδιον ἐν αὐλοῖς 735
ηὐλεῖτο ἀλλοίοις. Πρόνομος δὲ ἦν ὃς πρῶτος ἐπενόησεν αὐλοὺς ἐς ἅπαν ἁρμονίας εἶδος ἔχοντας ἐπιτηδείως, πρῶτος δὲ διάφορα ἐς τοσοῦτο μέλη ὑπ' αὐλοῖς ηὔλησε
6 τοῖς αὐτοῖς. Λέγεται δὲ ὡς καὶ τοῦ προσώπου τῷ σχήματι καὶ τῇ τοῦ παντὸς κινήσει σώματος περισσῶς δή τι ἕτερπε τὰ θέατρα· καί οἱ καὶ ᾆσμα πεποιημένον ἐστὶ

προσόδιον ἐς Δῆλον τοῖς ἐπ' Εὐρίπῳ Χαλκιδεῦσι. τοῦτόν τε οὖν ἐνταῦθα οἱ Θηβαῖοι καὶ Ἐπαμεινώνδαν τὸν Πολύμνιδος ἀνέθεσαν.

XIII. Τῷ δ' Ἐπαμεινώνδᾳ τὰ μὲν τῶν προγόνων ὑπῆρχεν ἐς γένους δόξαν, ὁ δέ οἱ πατὴρ χρημάτων ἕνεκα μέσου ἀνδρὸς ἀπέδει Θηβαίου· διδάγματα δὲ αὐτοῖς τά τε ἐπιχώρια ἔμαθεν ἐς τὸ ἀκριβέστατον, καὶ ὡς ἤδη μειράκιον ἦν, ἐφοίτησεν ὡς Λῦσιν, ἄνδρα γένος μὲν Ταραντῖνον, ἐπιστάμενον δὲ τοὺς Πυθαγόρου τοῦ Σαμίου λόγους. λέγεται δὲ ὁ Ἐπαμεινώνδας, ἡνίκα ἐπολέμουν Λακεδαιμόνιοι Μαντινεῦσι, πεμφθῆναι σὺν ἄλλοις ἀνδράσιν ἐκ Θηβῶν Λακεδαιμονίοις ἀμύνειν· ἔχοντα δὲ τραύματα ἐν τῇ μάχῃ Πελοπίδαν ἐξέσωσεν ἐς ἅπαν ἀφικόμενος κινδύνου. Χρόνῳ δὲ ὕστερον κατὰ 2
πρεσβείαν ἐς Σπάρτην ἥκοντα Ἐπαμεινώνδαν, ὅτε Λακεδαιμόνιοι συντίθεσθαι τοῖς Ἕλλησιν ἔφασαν εἰρήνην τὴν ἐπὶ Ἀνταλκίδου καλουμένην, τηνικαῦτα Ἐπαμεινώνδαν ἤρετο Ἀγησίλαος, εἰ κατὰ πόλιν ὀμνύναι Βοιωτοὺς ἐάσουσιν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης· οὐ πρότερόν γε, εἶπεν, ὦ Σπαρτιᾶται, πρὶν ἢ καὶ τοὺς περιοίκους ὀμνύοντας κατὰ πόλιν ἴδωμεν τοὺς ὑμετέρους. 2. Ὡς δὲ ὁ Λακε- 3
δαιμονίων καὶ Θηβαίων ἐξῆρτο ἤδη πόλεμος καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι δυνάμει καὶ αὐτῶν καὶ τῶν συμμάχων ἐπὶ τοὺς Θηβαίους ἦεσαν, Ἐπαμεινώνδας μὲν ἔχων τοῦ στρατοῦ μοῖραν ἀντεκάθητο ὑπὲρ τῆς Κηφισίδος λίμνης ὡς ποιησομένων ταύτῃ Πελοποννησίων τὴν ἐσβολήν,
736 Κλεόμβροτος δὲ ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐπὶ Ἀμβρώσου τρέπεται τῆς Φωκέων· ἀποκτείνας δὲ Χαιρέαν, ὃς φυλάσσειν διετέτακτο τὰς παρόδους, καὶ ἄλλους τοὺς σὺν αὐτῷ Θηβαίους, ὑπερέβη, καὶ ἐς Λεῦκτρα ἀφικνεῖται τὰ Βοιώτια. Ἐνταῦθα καὶ αὐτῷ Κλεομβρότῳ καὶ 4
Λακεδαιμονίων τῷ κοινῷ σημεῖα ἐγένετο ἐκ τοῦ θεοῦ.

τοῖς βασιλεῦσιν αὐτῶν ἐς τὰς ἐξόδους πρόβατα εἵπετο θεοῖς τε εἶναι θυσίας καὶ πρὸ τῶν ἀγώνων καλλιερεῖν. ταῖς δὲ ποίμναις ἡγεμόνες τῆς πορείας ἦσαν αἶγες· κατοιάδας οἱ ποιμένες ὀνομάζουσιν αὐτάς. τότε οὖν ὁρμήσαντες ἐς τὴν ποίμνην λύκοι τοῖς μὲν προβάτοις ἐγίνοντο οὐδὲν βλάβος, οἱ δὲ τὰς αἶγας τὰς κατοιάδας ἔκτεινον.

5 3. Ἐλέγετο δὲ καὶ μήνιμα ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐκ τῶν θυγατέρων εἶναι τῶν Σκεδάσου. Σκεδάσῳ γὰρ περὶ Λεῦκτρα οἰκοῦντι θυγατέρες Μολπία γίνεται καὶ Ἱππώ· ταύτας ἐς ὥραν ἤδη προηκούσας Λακεδαιμονίων ἄνδρες βιάζονται παρὰ θέμιδα Φρουραρχίδας καὶ Παρθένιος. καὶ αἵ τε παρθένοι παραυτίκα, οὐ γάρ σφισιν ἀνεκτὰ ἐφαίνετο εἶναι τὰ τῆς ὕβρεως, ἀπάγχουσιν αὑτάς· καὶ ὁ Σκέδασος, ὡς ἐς Λακεδαίμονα ἐλθόντι οὐδεμία ἐγένετο αὐτῷ δίκη, οὕτως ἐς τὰ Λεῦκτρα ἐπανήκων αὐτὸν

6 διεργάζεται. Τότε δὲ ὁ Ἐπαμεινώνδας Σκεδάσῳ καὶ ταῖς παισὶν ἐνήγιζέ τε καὶ εὔχετο, ὡς οὐ μᾶλλον ὑπὲρ σωτηρίας Θηβαίων ἢ καὶ τιμωρίας ἐκείνων τὸν ἀγῶνα ἐσόμενον. Τῶν δὲ βοιωταρχούντων οὐ κατὰ ταὐτὰ ἐγίνοντο αἱ γνῶμαι, διεστηκυῖαι δὲ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων· Ἐπαμεινώνδᾳ μὲν γὰρ ἤρεσκε καὶ Μάλγιδι καὶ Ξενοκράτει κατὰ τάχος πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ποιεῖσθαι μάχην, Λαμοκλείδας δὲ καὶ Λαμόφιλος καὶ Σιμάγγελος συμβάλλειν μὲν οὐκ εἴων, ἐκέλευον δὲ ὑπεκθεμένους ἐς τὴν Ἀττικὴν γυναῖκας καὶ παῖδας ὡς πολιορκησομένους

7 αὐτοὺς παρασκευάζεσθαι. Τῶν μὲν δὴ ἓξ ἐς τοσοῦτον ἦν κεχωρισμένα τὰ βουλεύματα· προσγενομένης δὲ ψή- 737
φου τοῖς περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν τοῦ ἑβδόμου τῶν Βοιωταρχῶν, ὃς ἐφρούρει μὲν τὴν κατὰ τὸν Κιθαιρῶνα ἐσβολήν, ὄνομα δὲ ἦν οἱ Βακχυλίδης, τούτου τοῦ ἀνδρός, ὡς ἐπανῆλθεν ἐς τὸ στρατόπεδον, προσθεμένου τοῖς περὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν, τότε καὶ πᾶσιν ἐδέδοκτο

ἀγῶνι διακρίνεσθαι. Τῷ δὲ Ἐπαμεινώνδᾳ καὶ ἐς ἄλλους 8
Βοιωτῶν ὕποπτα ἦν, ἐς δὲ τοὺς Θεσπιεῖς καὶ περισσότερον· δείσας οὖν μὴ σφᾶς παρὰ τὸ ἔργον προδῶσιν, ἀποχώρησιν παρεῖχεν ἀπὸ στρατοπέδου τοῖς ἐθέλουσιν οἴκαδε· καὶ οἱ Θεσπιεῖς τε ἀπαλλάσσονται πανδημεὶ καὶ εἴ τισιν ἄλλοις Βοιωτῶν ὑπῆν δύσνοια ἐς τοὺς Θηβαίους.
4. Ὡς δὲ ἐς χεῖρας συνήεσαν, ἐνταῦθα οἱ σύμμαχοι τῶν 9
Λακεδαιμονίων, ἅτε αὐτοῖς καὶ τὸν πρὸ τοῦ χρόνον οὐκ ἀρεσκόμενοι, τὸ ἔχθος μάλιστα ἐπεδείκνυντο, οὔτε κατὰ χώραν μένειν ἐθέλοντες, ἐνδιδόντες δὲ ὅπῃ σφίσιν οἱ πολέμιοι προσφέροιντο. Αὐτοὺς δὲ Λακεδαιμονίους καὶ Θηβαίους ἐξ ἴσου καθίστη τοὺς μὲν ἐμπειρία τε ἡ προϋπάρχουσα, καὶ ἅμα αἰδουμένους μὴ καταλῦσαι τῆς Σπάρτης τὸ ἀξίωμα, Θηβαῖοι δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ πρὸ γυναικῶν καὶ παίδων τὸν κίνδυνον ἐφεστηκότα ἑώρων. Ὡς δὲ ἄλλοι τε Λακεδαιμονίων τῶν ἐν τέλει 10
καὶ ὁ βασιλεὺς ἐτεθνήκει Κλεόμβροτος, ἐνταῦθα τοὺς Σπαρτιάτας καὶ ταλαιπωρουμένους ἐπελάμβανεν ἀνάγκη μὴ ἐνδιδόναι· παρὰ γὰρ τοῖς Λακεδαιμονίοις αἴσχιστον ἐδέδοκτο εἶναι βασιλέως νεκρὸν ἐπὶ ἀνδράσι πολεμίοις γενόμενον περιοφθῆναι.

Θηβαίοις μὲν ἡ νίκη κατείργαστο ἐπιφανεστάτη πα- 11
σῶν, ὁπόσας κατὰ Ἑλλήνων ἀνείλοντο Ἕλληνες· Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐς τὴν ὑστεραίαν τοὺς τεθνεῶτας διενοοῦντο ὡς θάψοντες, καὶ ἀποστέλλουσι κήρυκα ἐς τοὺς Θηβαίους. Ἐπαμεινώνδας δὲ ἐπιστάμενος ὡς ἐπικρύπτεσθαι τὰς συμφορὰς ἀεί ποτε οἱ Λακεδαιμόνιοι πεφύκασιν, ἔφασκεν ἀναίρεσιν τῶν νεκρῶν προτέρους αὐτῶν διδόναι τοῖς συμμάχοις, ἐπὶ δὲ ἐκείνοις ἀνελομένοις οὕτω καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἠξίου θάπτειν τοὺς αὐτῶν. ὡς δὲ τῶν συμμάχων οἱ μὲν οὐδὲ ἀρχὴν ἀνηροῦντο 12
738 ἅτε οὐ τεθνεώτος σφισιν οὐδενός, τῶν δὲ ὀλίγον ἐφαί-

νετο εἶναι τὸ διεφθαρμένον, οὕτω Λακεδαιμόνιοί τε ἔθαπτον τοὺς αὑτῶν, καὶ ἤδη Σπαρτιάτας ἐξελήλεγκτο εἶναι τοὺς κειμένους. Ἀπέθανον δὲ Θηβαίων καὶ ὅσοι παρέμειναν Βοιωτῶν ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ἄνδρες, Λακεδαιμονίων δὲ αὐτῶν πλείους ἢ χίλιοι.

XIV. Τὸ μὲν δὴ παραυτίκα ὁ Ἐπαμεινώνδας μετὰ τὴν μάχην Πελοποννησίων τοῖς λοιποῖς ἀπιέναι προειπὼν ἐπὶ τὰ οἰκεῖα, Λακεδαιμονίους ἐν τοῖς Λεύκτροις εἶχεν ἀπειλημμένους· ὡς δὲ ἤκουε τοὺς ἐκ τῆς πόλεως Σπαρτιάτας βοηθήσοντας τοῖς σφετέροις ἐς Λεῦκτρα ἰέναι πανδημεί, δίδωσιν οὕτω τοῖς ἀνδράσιν ἀπελθεῖν ὑποσπόνδους, ἔφη τε ἄμεινον ἔσεσθαι τὸν πόλεμόν σφι-
2 σιν ἐκ Βοιωτῶν ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἀπώσασθαι. Θεσπιεῦσι δὲ ὑφορωμένοις τήν τε ἐξ ἀρχῆς ἐκ τῶν Θηβαίων δυσμένειαν καὶ τὴν ἐν τῷ παρόντι αὐτῶν τύχην, τὴν μὲν πόλιν ἔδοξεν ἐκλιπεῖν, ἀναφεύγειν δὲ ἐς Κερησσόν. ἔστι δὲ ἐχυρὸν χωρίον ὁ Κερησσὸς [ἐς τὴν] Θεσπιέων, ἐς ὃ καὶ πάλαι ποτὲ ἀνεσκευάσαντο κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν τὴν Θεσσαλῶν. Οἱ δὲ Θεσσαλοὶ τότε, ὡς ἑλεῖν τὸν Κερησσόν σφισι πειρωμένοις ἐφαίνετο ἐλπίδος κρεῖσ-
3 σον, ἀφίκοντο ἐς Δελφοὺς παρὰ τὸν θεόν, καὶ αὐτοῖς γίνεται μάντευμα τοιόνδε·

Λεῦκτρά τέ μοι σκιόεντα μέλει καὶ Ἀλήσιον οὖδας,
καί μοι τὼ Σκεδάσου μέλετον δυσπενθέε κούρα.
ἔνθα μάχη πολύδακρυς ἐπέρχεται· οὐδέ τις αὐτὴν
φράσσεται ἀνθρώπων, πρὶν κούριον ἀγλαὸν ἦβην
Δωριέες ὀλέσωσ', ὅταν αἴσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ.
τουτάκι δ' ἔστι Κερησσὸς ἁλώσιμος, ἄλλοτε δ' οὐχί. 739

4 2. Τότε δὲ ὁ Ἐπαμεινώνδας ὡς τοὺς Θεσπιεῖς καταφεύγοντας ἐς τὸν Κερησσὸν ἐξεῖλε, πρὸς τὰ ἐν Πελοποννήσῳ παραυτίκα ἔσπευδεν ἅτε καὶ τῶν Ἀρκάδων προθύμως μεταπεμπομένων. ἐλθὼν δὲ Ἀργείους μὲν προσ-

ελάβετο ἑκουσίους συμμάχους, Μαντινέας δὲ κατὰ κώμας ὑπὸ Ἀγησιπόλιδος διῳκισμένους ἐς τὴν ἀρχαίαν συνήγαγεν αὖθις πόλιν· τὰ δὲ πολίσματα τὰ Ἀρκάδων ὁπόσα εἶχεν ἀσθενῶς, καταλῦσαι πείσας τοὺς Ἀρκάδας, πατρίδα ἐν κοινῷ σφίσιν ᾤκισεν, ἣ Μεγάλη καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι καλεῖται πόλις. Ὁ μὲν δὴ χρόνος βοιωταρχοῦντι Ἐπα- 5
μεινώνδᾳ διήνυστο, τεθνάναι δὲ ἐτέτακτο ἐπιλαβόντα ἄνδρα τῆς ἀρχῆς. ὁ οὖν Ἐπαμεινώνδας ὑπεριδὼν ὡς οὐκ ὄντα ἐν καιρῷ τὸν νόμον ἐβοιωτάρχει· καὶ ἀφικόμενος τῷ στρατῷ πρὸς τὴν Σπάρτην, ὡς οὐκ ἀντεπῆγεν Ἀγησίλαος μαχούμενος, οὕτω πρὸς τὸν οἰκισμὸν τρέπεται Μεσσήνης, καὶ οἰκιστὴς Μεσσηνίοις τοῖς νῦν ἐστὶν Ἐπαμεινώνδας· καί μοι τὰ ἐς τὸν οἰκισμὸν ἐδήλωσε τὰ ἐς αὐτοὺς ἔχοντα Μεσσηνίους. 3. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ τῶν Θη- 6
βαίων σύμμαχοι κατέτρεχον διασκεδασθέντες χώραν τὴν Λακωνικὴν καὶ ἥρπαζον τὰ ἐξ αὐτῆς. τοῦτο Ἐπαμεινώνδᾳ παρέστησεν ὀπίσω Θηβαίους ἐς Βοιωτίαν ἀπαγαγεῖν. καὶ ὡς προϊὼν τῷ στρατῷ κατὰ Λέχαιον ἐγίνετο καὶ διεξιέναι τῆς ὁδοῦ τὰ στενὰ καὶ δύσβατα ἔμελλεν, Ἰφικράτης ὁ Τιμοθέου πελταστὰς καὶ ἄλλην Ἀθηναίων ἔχων δύναμιν ἐπιχειρεῖ τοῖς Θηβαίοις. Ἐπαμεινώνδας 7
δὲ τοὺς ἐπιθεμένους τρέπεται καὶ πρὸς αὐτὸ ἀφικόμενος Ἀθηναίων τὸ ἄστυ, ὡς ἐπεξιέναι μαχουμένους τοὺς Ἀθηναίους ἐκώλυεν Ἰφικράτης, ὁ δὲ αὖθις ἐς τὰς Θήβας ἀπήλαυνε. 4. Καὶ δίκην μὲν ἔφυγεν ὑπὲρ θανάτου, διότι ἐβοιωτάρχησεν ἐξήκοντος ἤδη τοῦ χρόνου· λέγονται δὲ οἱ δικάζειν λαχόντες οὐδὲ ἀρχὴν περὶ αὐτοῦ θέσθαι τὴν ψῆφον.

740 XV. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐν Θεσσαλίᾳ δυναστεύων Ἀλέξανδρος Πελοπίδαν ἐλθόντα, ἀφίκετο δὲ ὡς παρὰ ἄνδρα ἰδίᾳ τε εὖνουν αὐτῷ καὶ Θηβαίων φίλον τῷ κοινῷ, παραγενόμενον δὴ τὸν Πελοπίδαν ὁ Ἀλέξανδρος θήσας

εἶχεν ὑπὸ ἀπιστίας τε καὶ ὕβρεως. Θηβαῖοι δὲ ἐπεξιέναι παραυτίκα ἐπὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὥρμηντο. Ἡγεμόνας μὲν τῆς ἐξόδου Κλεομένην καὶ Ὕπατον ἐποιήσαντο βοιωταρχοῦντας ἐν τῷ τότε· Ἐπαμεινώνδᾳ δὲ συνέβαινεν
2 ἐν τοῖς στρατευομένοις τετάχθαι. γεγονυίας δὲ ἐκτὸς Πυλῶν οἱ τῆς δυνάμεως, ἐπιτίθεταί σφισιν ἐν δυσχωρίαις λοχήσας ὁ Ἀλέξανδρος. ὡς δὲ ἐφαίνετο ἄπορα εἶναι τὰ τῆς σωτηρίας, οὕτω δὴ ὅ τε λοιπὸς στρατὸς ἡγεμόνα ποιοῦνται τὸν Ἐπαμεινώνδαν καὶ οἱ βοιωτάρχαι παραχωροῦσιν ἑκουσίως τῆς ἀρχῆς. Ἀλέξανδρος δὲ οὔτε ἔτι ἐθάρρει τὸν πόλεμον, στρατηγοῦντα ὁρῶν τοῖς ἐναντίοις Ἐπαμεινώνδαν, καὶ ἑκὼν Πελοπίδαν ἀφίησιν.
3 2. Ἐν ὅσῳ δὲ ἀπῆν ὁ Ἐπαμεινώνδας, Ὀρχομενίους Θηβαῖοι ποιοῦσιν ἀναστάτους ἐκ τῆς χώρας· συμφορὰν δὲ τὴν ἀνάστασιν τοῖς Ὀρχομενίοις ἐνόμιζεν ὁ Ἐπαμεινώνδας, καὶ οὔ ποτ' ἂν ἐξεργασθῆναι τόλμημα τοιοῦτον
4 αὐτοῦ γε παρόντος ἔφασκεν ὑπὸ Θηβαίων. Ὡς δὲ βοιωταρχεῖν αὖθις ἤρητο καὶ στρατῷ Βοιωτῶν ἀφίκετο αὖθις ἐς Πελοπόννησον, ἐκράτησε μὲν περὶ Λέχαιον Λακεδαιμονίους μάχῃ, σὺν δέ σφισιν Ἀχαιῶν Πελληνέας καὶ Ἀθηναίων οὓς Χαβρίας ἦγεν ἐξ Ἀθηνῶν. Θηβαίοις δὲ ἦν καθεστηκὸς τοὺς μὲν ἄλλους ὁπόσους αἰχμαλώτους ἕλοιεν ἀφιέναι χρημάτων, τοὺς δὲ ἐκ Βοιωτῶν φεύγοντας ζημιοῦν θανάτῳ. Πόλισμα οὖν ἑλὼν Σικυωνίων Φοιβίαν, ἔνθα ἦσαν τὸ πολὺ οἱ Βοιώτιοι φυγάδες, στιγμὴν ἀφίησι τοὺς ἐγκαταληφθέντας, ἄλλην σφίσιν 741
5 ἣν ἔτυχε πατρίδα ἑπονομάζων ἑκάστῳ. 3. Ὡς δὲ ἀφίκετο πρὸς Μαντίνειαν τῇ στρατιᾷ, νικῶν καὶ τότε ὑπὸ ἀνδρὸς ἀπέθανεν Ἀθηναίου, καὶ Ἀθήνῃσιν ἐν ἵπποις μάχῃ τὸν Ἐπαμεινώνδαν ὁ ἀνὴρ οὗτος γέγραπται φονεύων Γρύλος ὁ Ξενοφῶντος, Ξενοφῶντος δὲ τοῦ Κύρῳ ὁδοῦ

μετασχόντος ἐπὶ βασιλέα Ἀρταξέρξην καὶ ὀπίσω τοῦς Ἕλλησιν ἐπὶ θάλασσαν ἡγησαμένου.

Τῷ δὲ ἀνδριάντι τοῦ Ἐπαμεινώνδου καὶ ἐλεγεῖα 6 ἔπεστιν ἄλλα τε ἐς αὐτὸν λέγοντα, καὶ ὅτι Μεσσήνης γένοιτο οἰκιστὴς καὶ τοῖς Ἕλλησιν ὑπάρξειεν ἐλευθερία δι' αὐτοῦ. καὶ οὕτως ἔχει τὰ ἐλεγεῖα·

Ἡμετέραις βουλαῖς Σπάρτη μὲν ἐκείρατο δόξαν,
Μεσσήνη δ' ἱερὴ τέκνα χρόνῳ δέχεται.
Θήβης δ' ὅπλοισιν Μεγάλη πόλις ἐστεφάνωται,
αὐτόνομος δ' Ἑλλὰς πᾶσ' ἐν ἐλευθερίῃ.

τούτῳ μὲν τοσαῦτα ἦν ἐς δόξαν.

XVI. Οὐ πόρρω δέ ἐστι ναὸς Ἄμμωνος· καὶ τὸ ἄγαλμα ἀνέθηκε μὲν Πίνδαρος, Καλάμιδος δέ ἐστιν ἔργον. Ἀπέπεμψε δὲ ὁ Πίνδαρος καὶ Λιβύης ἐς Ἀμμωνίους τῷ Ἄμμωνι ὕμνον· οὗτος καὶ ἐς ἐμὲ ἦν ὁ ὕμνος ἐν τριγώνῳ στήλῃ παρὰ τὸν βωμὸν ὃν Πτολεμαῖος ὁ Λάγου τῷ Ἄμμωνι ἀνέθηκε. Θηβαίοις δὲ μετὰ τοῦ Ἄμμωνος τὸ ἱερὸν οἰωνοσκοπεῖόν τε Τειρεσίου καλούμενον καὶ πλησίον Τύχης ἐστὶν ἱερόν· φέρει μὲν δὴ Πλοῦτον παῖδα· ὡς δὲ 2 Θηβαῖοι λέγουσι, χεῖρας μὲν τοῦ ἀγάλματος καὶ πρόσωπον Ξενοφῶν εἰργάσατο Ἀθηναῖος, Καλλιστόνικος δὲ τὰ λοιπὰ ἐπιχώριος. Σοφὸν μὲν δὴ καὶ τούτοις τὸ βούλευμα, ἐσθεῖναι Πλοῦτον ἐς τὰς χεῖρας ἅτε μητρὶ ἢ τροφῷ τῇ Τύχῃ, σοφὸν δὲ οὐχ ἧσσον Κηφισοδότου· καὶ
742 γὰρ οὗτος τῆς Εἰρήνης τὸ ἄγαλμα Ἀθηναίοις Πλοῦτον ἔχουσαν πεποίηκεν.

2. Ἀφροδίτης δὲ Θηβαίοις ξόανά ἐστιν οὕτω δὴ 3 ἀρχαῖα ὥστε καὶ ἀναθήματα Ἁρμονίας εἶναί φασιν [αὐτά], ἐργασθῆναι δὲ αὐτὰ ἀπὸ τῶν ἀκροστολίων ἃ ταῖς Κάδμου ναυσὶν ἦν ξύλου πεποιημένα. καλοῦσι δὲ Οὐρανίαν, τὴν δὲ αὐτῶν Πάνδημον, καὶ Ἀποστροφίαν

τὴν τρίτην· ἔθετο δὲ τῇ Ἀφροδίτῃ τὰς ἐπωνυμίας ἡ
4 Ἁρμονία, τὴν μὲν Οὐρανίαν ἐπὶ ἔρωτι καθαρῷ καὶ
ἀπηλλαγμένῳ πόθου σωμάτων, Πάνδημον δὲ ἐπὶ ταῖς
μίξεσι, τρίτα δὲ Ἀποστροφίαν, ἵνα ἐπιθυμίας τε ἀνόμου
καὶ ἔργων ἀνοσίων ἀποστρέφῃ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων·
πολλὰ γὰρ τὰ μὲν ἐν βαρβάροις ἠπίστατο ἡ Ἁρμονία,
τὰ δὲ καὶ παρ' Ἕλλησιν ἤδη τετολμημένα, ὁποῖα καὶ
ὕστερον ἐπὶ τῇ Ἀδώνιδος μητρὶ καὶ ἐς Φαίδραν τε τὴν
5 Μίνω καὶ ἐς τὸν Θρᾷκα Τηρέα ᾄδεται. 3. Τὸ δὲ τῆς
Δήμητρος ἱερὸν τῆς Θεσμοφόρου Κάδμου καὶ τῶν ἀπο-
γόνων οἰκίαν ποτὲ εἶναι λέγουσι· Δήμητρος δὲ ἄγαλμα
ὅσον ἐς στέρνα ἐστὶν ἐν τῷ φανερῷ. καὶ ἀσπίδες ἐνταῦθα
ἀνάκεινται χαλκαῖ· Λακεδαιμονίων δὲ ὁπόσοι τῶν ἐν
τέλει περὶ Λεῦκτρα ἐτελεύτησαν, φασὶν εἶναι.
6 4. Πρὸς δὲ ταῖς καλουμέναις πύλαις Προιτίσι θέα-
τρον ᾠκοδόμηται, καὶ ἐγγυτάτω τοῦ θεάτρου Διονύσου
ναός ἐστιν ἐπίκλησιν Λυσίου· Θηβαίων γὰρ αἰχμαλώ-
τους ἄνδρας ἐχομένους ὑπὸ Θρᾳκῶν, ὡς ἀγόμενοι κατὰ
τὴν Ἁλιαρτίαν ἐγίνοντο, ἔλυσεν ὁ θεός, καὶ ἀποκτεῖναί
σφισι τοὺς Θρᾷκας παρέδωκεν ὑπνωμένους. Ἐνταῦθα
οἱ Θηβαῖοι τὸ ἕτερον τῶν ἀγαλμάτων φασὶν εἶναι Σεμέ-
λης· ἐνιαυτοῦ δὲ ἅπαξ ἑκάστου τὸ ἱερὸν ἀνοιγνύναι
7 φασὶν ἐν ἡμέραις τακταῖς. καὶ οἰκίας τῆς Λύκου τὰ ἐρεί-
πια καὶ Σεμέλης μνῆμά ἐστιν· Ἀλκμήνης δὲ οὐ μνῆμα, 743
γενέσθαι δὲ αὐτὴν ὡς ἀπέθανε λίθον φασὶν ἐξ ἀνθρώ-
που, καὶ Μεγαρεῦσι τὰ ἐς αὐτὴν οὐχ ὁμολογοῦσι· διά-
φορα δὲ καὶ τὰ λοιπὰ ὡς τὸ πολὺ ἀλλήλοις λέγουσιν
Ἕλληνες. Θηβαίοις δὲ ἐνταῦθα καὶ τὰ μνήματα πεποί-
ηται τῶν Ἀμφίονος παίδων, χωρὶς μὲν τῶν ἀρσένων,
ἰδίᾳ δὲ ταῖς παρθένοις.

XVII. Πλησίον δὲ Ἀρτέμιδος ναός ἐστιν Εὐκλείας·
Σκόπα δὲ τὸ ἄγαλμα ἔργον. ταφῆναι δὲ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ

θυγατέρας Ἀντιποίνου λέγουσιν, Ἀνδρόκλειάν τε καὶ Ἀλκίδα. μελλούσης γὰρ πρὸς Ὀρχομενίους γίνεσθαι μάχης Θηβαίοις καὶ Ἡρακλεῖ, λόγιόν σφισιν ἦλθεν ἔσεσθαι τοῦ πολέμου κράτος ἀποθανεῖν αὐτοχειρίᾳ θελήσαντος ὃς ἂν τῶν ἀστῶν ἐπιφανέστατος κατὰ γένους ἀξίωμα ᾖ. Ἀντιποίνῳ μὲν οὖν, τούτῳ γὰρ τὰ ἐς τοὺς προγόνους μάλιστα ὑπῆρχεν ἔνδοξα, οὐχ ἡδὺ ἦν ἀποθνήσκειν πρὸ τοῦ δήμου, ταῖς δὲ Ἀντιποίνου θυγατράσιν ἤρεσκε· διεργασάμεναι δὲ αὐτὰς τιμὰς ἀντὶ τούτων ἔχουσι. Τοῦ ναοῦ δὲ τῆς Εὐκλείας Ἀρτέμιδος λέων 2
ἐστὶν ἔμπροσθε, λίθου πεποιημένος· ἀναθεῖναι δὲ ἐλέγετο Ἡρακλῆς Ὀρχομενίους καὶ τὸν βασιλέα αὐτῶν Ἐργῖνον τὸν Κλυμένου νικήσας τῇ μάχῃ. πλησίον δὲ Ἀπόλλων τέ ἐστιν ἐπίκλησιν Βοηδρόμιος καὶ Ἀγοραῖος Ἑρμῆς καλούμενος, Πινδάρου καὶ τοῦτο ἀνάθημα. Ἀπέχει δὲ ἡ πυρὰ τῶν Ἀμφίονος παίδων ἥμισυ σταδίου μάλιστα ἀπὸ τῶν τάφων· μένει δὲ ἡ τέφρα καὶ ἐς τόδε ἔτι ἀπὸ τῆς πυρᾶς. 2. Πλησίον δὲ Ἀμφιτρύωνος δύο ἀγάλ- 3
ματα λίθινα λέγουσιν Ἀθηνᾶς ἐπίκλησιν Ζωστηρίας· λαβεῖν γὰρ τὰ ὅπλα αὐτὸν ἐνταῦθα, ἡνίκα Εὐβοεῦσι καὶ Χαλκώδοντι ἔμελλεν ἀντιτάξεσθαι. τὸ δὲ ἐνδῦναι τὰ ὅπλα ἐκάλουν ἄρα οἱ παλαιοὶ ζώσασθαι· καὶ δὴ Ὅμηρον Ἄρει τὸν Ἀγαμέμνονα ποιήσαντα ἐοικέναι τὴν ζώνην, τῶν ὅπλων τὴν σκευήν φασιν εἰκάζειν.

744 3. Ζήθῳ δὲ μνῆμα καὶ Ἀμφίονι ἐν κοινῷ γῆς χῶμά 4
ἐστιν οὐ μέγα. ὑφαιρεῖσθαι δὲ ἐθέλουσιν ἀπ' αὐτοῦ τῆς γῆς οἱ Τιθορέαν ἐν τῇ Φωκίδι ἔχοντες, ἐθέλουσι δέ, ἐπειδὰν τὸν ἐν οὐρανῷ ταῦρον ὁ ἥλιος διεξίῃ· τηνικαῦτα γὰρ ἦν ἀπ' αὐτοῦ λαβόντες γῆν τῷ Ἀντιόπης μνήματι **, Τιθορεεῦσιν οἴσει καρπὸν ἡ χώρα, Θηβαίοις δὲ οὐχ ὁμοίως. καὶ ἐπὶ τούτῳ φρουρὰν οἱ Θηβαῖοι τότε ἔχουσι

5 τοῦ μνήματος. Ταῦτα δὲ αἱ πόλεις αὗται πεπιστεύκασιν ἐκ χρησμῶν τῶν Βάκιδος· ἔστι γὰρ καὶ τάδε ἐν τοῖς χρησμοῖς·

ἀλλ' ὁπόταν Τιθορεὺς Ἀμφίονί τε Ζήθῳ τε
κύτλα καὶ εὐχωλὰς μειλίγματ' ἐνὶ χθονὶ κεύῃ
θελγομένου ταύροιο κλυτοῦ μένει ἠελίοιο,
καὶ τότε δὴ πεφύλαξο πόλει κακὸν οὐκ ἀλαπαδνόν
ἐρχόμενον· καρποὶ γὰρ ἀποφθινύθουσιν ἐν αὐτῇ
γαίης δασσαμένων, Φώκου δ' ἐπὶ σῆμα φερόντων.

6 Φώκου δὲ μνῆμα ὁ Βάκις εἴρηκεν ἐπὶ αἰτίᾳ τοιᾷδε. ἡ γυνὴ τοῦ Λύκου Διόνυσον θεῶν μάλιστα ἦγεν ἐν τιμῇ· παθούσης δὲ αὐτῆς τὰ λεγόμενα Διόνυσος νεμεσᾷ τῇ Ἀντιόπῃ· ἐπίφθονοι δὲ ἀεί πως παρὰ θεῶν αἱ ὑπερβολαὶ τῶν τιμωριῶν εἰσί. λέγουσιν Ἀντιόπην μανῆναι καὶ ἐκστᾶσαν τῶν φρενῶν ἀνὰ πᾶσαν πλανᾶσθαι τὴν Ἑλλάδα, Φῶκον δὲ τὸν Ὀρνυτίωνος τοῦ Σισύφου περιτίθησιν ἥτις ἦν καὶ ἔχειν γυναῖκα ἰασάμενον· καὶ δὴ ὁ

7 τάφος ἐν κοινῷ τῇ Ἀντιόπῃ καὶ Φώκῳ πεποίηται. 5. Τοὺς 745
δὲ παρὰ τὸ Ἀμφίονος μνῆμα λίθους, οἳ κάτωθεν ὑποβέβληνται, μήτε ἄλλως εἰργασμένοι πρὸς τὸ ἀκριβέστατον, ἐκείνας εἶναί φασι τὰς πέτρας αἳ τῇ ᾠδῇ τοῦ Ἀμφίονος ἠκολούθησαν. τοιαῦτα δὲ ἕτερα λέγεται καὶ περὶ Ὀρφέως, ὡς κιθαρῳδοῦντι ἕποιτο αὐτῷ τὰ θηρία.

XVIII. Ἐκ Θηβῶν δὲ ὁδὸς ἐς Χαλκίδα κατὰ πύλας ταύτας ἐστὶ τὰς Προιτίδας. τάφος δὲ ἐπὶ τῇ λεωφόρῳ δείκνυται Μελανίππου, Θηβαίων ἐν τοῖς μάλιστα ἀγαθοῦ τὰ πολεμικά· καὶ ἡνίκα ἐπεστράτευσαν οἱ Ἀργεῖοι, Τυδέα ὁ Μελάνιππος οὗτος καὶ ἀδελφῶν τῶν Ἀδράστου Μηκιστέα ἀπέκτεινε, καί οἱ καὶ αὐτῷ τὴν τελευτὴν ὑπὸ

2 Ἀμφιαράῳ γενέσθαι λέγουσι. 2. Τούτου δὲ ἐγγύτατα τρεῖς εἰσὶν ἀργοὶ λίθοι· Θηβαίων δὲ οἱ τὰ ἀρχαῖα μνημονεύοντες Τυδέα φασὶν ἐνταῦθα εἶναι τὸν κείμενον,

ταφῆναι δὲ αὐτὸν ὑπὸ Μαίονος· καὶ ἐς μαρτυρίαν τοῦ λόγου παρέσχον τῶν ἐν Ἰλιάδι ἔπος,

Τυδέος ὃν Θήβῃσι χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτει.

3. Ἐξῆς δέ ἐστι τῶν Οἰδίποδος παίδων μνήματα, τὰ 3
δ' ἐπ' αὐτοῖς δρώμενα οὐ θεασάμενος πιστὰ ὅμως ὑπείληφα εἶναι. φασὶ γὰρ καὶ ἄλλοις οἱ Θηβαῖοι τῶν καλουμένων ἡρώων καὶ τοῖς παισὶν ἐναγίζειν τοῖς Οἰδίποδος· τούτοις δὲ ἐναγιζόντων αὐτῶν τὴν φλόγα, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν ἀπ' αὐτῆς καπνὸν διχῇ διίστασθαι. ἐμὲ δὲ ἐπηγάγοντο ὧν λέγουσιν ἐς πίστιν ἰδόντα ἄλλο τοιόνδε. Ἐν 4
Μυσίᾳ τῇ ὑπὲρ Καΐκου πόλισμά ἐστι Πιονίαι, τὸν δὲ οἰκιστὴν οἱ ἐνταῦθα Πίονιν τῶν τινὰ ἀπογόνων τῶν Ἡρακλέους φασὶν εἶναι· μελλόντων δὲ ἐναγίζειν αὐτῷ καπνὸς αὐτόματος ἄνεισιν ἐκ τοῦ τάφου. ταῦτα μὲν οὖν συμβαίνοντα εἶδον, Θηβαῖοι δὲ καὶ Τειρεσίου μνῆμα ἀποφαίνουσι, πέντε μάλιστα καὶ δέκα ἀπωτέρω σταδίοις ἢ Οἰδίποδος τοῖς παισίν ἐστιν ὁ τάφος· ὁμολογοῦντες δὲ καὶ οὗτοι συμβῆναι Τειρεσίᾳ τὴν τελευτὴν ἐν τῇ Ἁλιαρτίᾳ, τὸ παρὰ σφίσιν ἐθέλουσιν εἶναι κενὸν μνῆμα.

746 4. Ἔστι δὲ καὶ Ἕκτορος Θηβαίοις τάφος τοῦ Πριά- 5
μου πρὸς Οἰδιποδίᾳ καλουμένῃ κρήνῃ· κομίσαι δὲ αὐτοῦ τὰ ὀστᾶ ἐξ Ἰλίου φασὶν ἐπὶ τοιῷδε μαντεύματι·

Θηβαῖοι Κάδμοιο πόλιν καταναιετάοντες,
αἴ κ' ἐθέλητε πάτραν οἰκεῖν σὺν ἀμύμονι πλούτῳ,
Ἕκτορος ὀστέα Πριαμίδου κομίσαντες ἐς οἴκους
ἐξ Ἀσίης Διὸς ἐννεσίῃς ἥρωα σέβεσθαι.

Τῇ δὲ Οἰδιποδίᾳ κρήνῃ τὸ ὄνομα ἐγένετο, ὅτι ἐς αὐτὴν 6
τὸ αἷμα ἐνίψατο Οἰδίπους τοῦ πατρῴου φόνου. πρὸς δὲ τῇ πηγῇ τάφος ἐστὶν Ἀσφοδίκου· καὶ ὁ Ἀσφόδικος οὗτος ἀπέκτεινεν ἐν τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Ἀργείους Παρθενοπαῖον τὸν Ταλαοῦ, καθὰ οἱ Θηβαῖοι λέγουσιν, ἐπεὶ τά

γε ἐν Θηβαΐδι ἔπη τὰ ἐς τὴν Παρθενοπαίου τελευτὴν Περικλύμενον τὸν ἀνελόντα φησὶν εἶναι.

XIX. Ἐπὶ ταύτῃ τῇ λεωφόρῳ χωρίον ἐστὶ Τευμησός· Εὐρώπην δὲ ὑπὸ Διὸς κρυφθῆναί φασιν ἐνταῦθα. ἕτερος δὲ ἐς ἀλώπεκα ἐπίκλησιν Τευμησίαν λόγος ἐστίν, ὡς ἐκ μηνίματος Διονύσου τὸ θηρίον ἐπ' ὀλέθρῳ τραφείη Θηβαίων, καὶ ὡς ὑπὸ τοῦ κυνὸς ὃν Πρόκριδι τῇ Ἐρεχθέως ἔδωκεν Ἄρτεμις ἁλίσκεσθαι μέλλουσα αὐτή τε λίθος ἐγένετο ἡ ἀλώπηξ καὶ ὁ κύων οὗτος. Καὶ Ἀθηνᾶς ἐν Τευμησῷ Τελχινίας ἐστὶν ἱερόν, ἄγαλμα οὐκ ἔχον· ἐς δὲ τὴν ἐπίκλησιν αὐτῆς ἔστιν εἰκάζειν ὡς τῶν ἐν Κύπρῳ ποτὲ οἰκησάντων Τελχίνων ἀφικομένη μοῖρα ἐς Βοιωτοὺς ἱερὸν ἱδρύσατο Ἀθηνᾶς Τελχινίας.

2 2. Τευμησοῦ δὲ ἐν ἀριστερᾷ σταδίους προελθόντι ἑπτὰ Γλισάντος ἐστὶν ἐρείπια, πρὸ δὲ αὐτῶν ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ χῶμα οὐ μέγα, ὕλῃ τε ἀγρίᾳ σύσκιον καὶ ἡμέ- 747
ροις δένδροις. ἐτάφησαν δὲ αὐτόθι οἱ μετὰ Αἰγιαλέως ποιησάμενοι τοῦ Ἀδράστου τὴν ἐς Θήβας στρατείαν, ἄλλοι τε Ἀργείων τῶν ἐν τέλει καὶ Πρόμαχος ὁ Παρθενοπαίου· τῷ δὲ Αἰγιαλεῖ γενέσθαι τὸ μνῆμα ἐν Παγαῖς πρότερον ἔτι ἐν τῇ συγγραφῇ τῇ Μεγαρίδι ἐδήλωσα.

3 Κατὰ δὲ τὴν ἐς Γλισάντα εὐθεῖαν ἐκ Θηβῶν λίθοις χωρίον περιεχόμενον λογάσιν Ὄφεως καλοῦσιν οἱ Θηβαῖοι κεφαλήν, τὸν ὄφιν τοῦτον, ὅστις δὴ ἦν, ἀνασχεῖν ἐνταῦθα ἐκ τοῦ φωλεοῦ λέγοντες τὴν κεφαλήν, Τειρεσίαν δὲ ἐπιτυχόντα ἀποκόψαι μαχαίρᾳ. τὸ μὲν δὴ χωρίον τοῦτο ἐπὶ λόγῳ καλεῖται τοιῷδε. 3. Ὑπὲρ δὲ Γλισάντος ἐστὶν ὄρος Ὕπατος καλούμενον, ἐπὶ δὲ αὐτῷ Διὸς Ὑπάτου ναὸς καὶ ἄγαλμα. τὸν δὲ ποταμὸν τὸν χείμαρρον Θερμώδοντα ὀνομάζουσιν. Ἀναστρέψαντι δὲ ἐπί τε Τευμησὸν καὶ ὁδὸν τὴν ἐς Χαλκίδα Χαλκώδοντος μνῆμά ἐστιν, ὃς ἀπέθανεν ὑπὸ Ἀμφιτρύωνος μάχης πρὸς Θη-

βαίους Εὐβοεῦσι γενομένης. 4. Ἐξῆς δὲ πόλεων ἐρει- 4
πιά ἐστιν Ἅρματος καὶ Μυκαλησσοῦ· καὶ τῇ μὲν τὸ
ὄνομα ἐγένετο ἀφανισθέντος, ὡς οἱ Ταναγραῖοί φασιν,
ἐνταῦθα Ἀμφιαράῳ τοῦ ἅρματος, καὶ οὐχ ὅπου λέγου-
σιν οἱ Θηβαῖοι· Μυκαλησσὸν δὲ ὁμολογοῦσιν ὀνομα-
σθῆναι διότι ἡ βοῦς ἐνταῦθα ἐμυκήσατο ἡ Κάδμον καὶ
τὸν σὺν αὐτῷ στρατὸν ἄγουσα ἐς Θήβας. ὅντινα δὲ τρό-
πον ἐγένετο ἡ Μυκαλησσὸς ἀνάστατος, τὰ ἐς Ἀθηναίους
ἔχοντα ἐδήλωσέ μοι τοῦ λόγου. Πρὸς θάλασσαν δὲ τῆς 5
Μυκαλησσοῦ Δήμητρος Μυκαλησσίας ἐστὶν ἱερόν· κλείε-
σθαι δὲ αὐτὸ ἐπὶ νυκτὶ ἑκάστῃ καὶ αὖθις ἀνοίγεσθαί
φασιν ὑπὸ Ἡρακλέους, τὸν δὲ Ἡρακλέα εἶναι τῶν Ἰδαίων
καλουμένων Δακτύλων. δείκνυται δὲ αὐτόθι καὶ θαῦμα
τοιόνδε· πρὸ τοῦ ἀγάλματος τῶν ποδῶν τιθέασιν ὅσα
ἐν ὀπώρᾳ πέφυκεν ἡ γῆ φέρειν, ἃ διὰ παντὸς μένει τε-
θηλότα τοῦ ἔτους.

5. Τοῦ δὲ Εὐρίπου τὴν Εὔβοιαν κατὰ τοῦτο ἀπὸ 6
τῆς Βοιωτῶν διείργοντος, τῆς τε Δήμητρος ἐν δεξιᾷ τὸ
ἱερὸν τῆς Μυκαλησσίας καὶ ὀλίγον ἀπ' αὐτοῦ προελ-
748 θόντι ἐστὶν Αὐλίς· ὀνομασθῆναι δὲ ἀπὸ τῆς Ὠγύγου
θυγατρός φασιν αὐτήν. Ναὸς δὲ Ἀρτέμιδός ἐστιν ἐν-
ταῦθα καὶ ἀγάλματα λίθου λευκοῦ, τὸ μὲν δᾷδας φέ-
ρον, τὸ δὲ ἔοικε τοξευούσῃ. φασὶ δὲ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ μελ-
λόντων ἐκ μαντείας τῆς Κάλχαντος Ἰφιγένειαν τῶν Ἑλ-
λήνων θύειν, τὴν θεὸν ἀντ' αὐτῆς ἔλαφον τὸ ἱερεῖον
ποιῆσαι. Πλατάνου δὲ ἧς καὶ Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ἐποιή- 7
σατο μνήμην, τὸ ἔτι τοῦ ξύλου περιὸν φυλάσσουσιν ἐν
τῷ ναῷ. λέγεται δὲ ὡς ἐν Αὐλίδι πνεῦμα τοῖς Ἕλλησιν
οὐκ ἐγίνετο ἐπίφορον, φανέντος δὲ ἐξαίφνης ἀνέμου
σφίσιν οὐρίου θύειν τῇ Ἀρτέμιδι ὅ τι ἕκαστος εἶχε, θή-
λεά τε ἱερεῖα καὶ ἄρσενα ὁμοίως· καὶ ἀπ' ἐκείνου δια-
μεμένηκεν ἐν Αὐλίδι πάντα τὰ ἱερεῖα εἶναι δόκιμα. Δεί-

κνυται δὲ καὶ ἡ πηγὴ παρ᾽ ἣν ἡ πλάτανος ἐπεφύκει, καὶ ἐπὶ λόφου πλησίον τῆς Ἀγαμέμνονος σκηνῆς οὐδὸς χαλ-
8 κοῦ. φοίνικες δὲ πρὸ τοῦ ἱεροῦ πεφύκασιν, οὐκ ἐς ἅπαν ἐδώδιμον παρεχόμενοι καρπὸν ὥσπερ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, τοῦ δὲ ἐν Ἰωνίᾳ τῶν φοινίκων καρποῦ πεπανώτερον. Ἄνθρωποι δὲ ἐν τῇ Αὐλίδι οἰκοῦσιν οὐ πολλοί, γῆς δέ εἰσιν οὗτοι κεραμεῖς. νέμονται Ταναγραῖοι ταύτην τε τὴν χώραν καὶ ὅση περὶ Μυκαλησσόν ἐστι καὶ Ἅρμα.

XX. Ἔστι δὲ τῆς Ταναγραίας ἐπὶ θαλάσσῃ καλούμενον Δήλιον· ἐν δὲ αὐτῷ καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Λητοῦς ἐστὶν ἀγάλματα. 2. Ταναγραῖοι δὲ οἰκιστὴν σφισι Ποίμανδρον γενέσθαι λέγουσι Χαιρησίλεω παῖδα τοῦ Ἰασίου τοῦ Ἐλευθῆρος· (τοῦτον δ᾽) Ἀπόλλωνός τε καὶ Αἰθούσης εἶναι τῆς Ποσειδῶνος. Ποίμανδρον δὲ γυναῖκά φασιν ἀγαγέσθαι Τάναγραν θυγατέρα Αἰόλου· Κορίννῃ δέ ἐστιν ἐς αὐτὴν πεποιημένα Ἀσωποῦ παῖδα εἶναι.
2 ταύτης τοῦ βίου προελθούσης ἐπὶ μακρότατον, τοὺς περιοίκους φασὶν ἀφελόντας τὸ ὄνομα τήν τε γυναῖκα αὐτὴν καλεῖν Γραῖαν καὶ ἀνὰ χρόνον τὴν πόλιν· διαμεῖναί τε τὸ ὄνομα ἐς τοσοῦτον ὡς καὶ Ὅμηρον ἐν καταλόγῳ ποιῆσαι,

Θέσπειαν Γραΐάν τε καὶ εὐρύχορον Μυκαλησσόν. 749

χρόνῳ δὲ ὕστερον τὸ ὄνομα τὸ ἀρχαῖον ἀνεσώσαντο.
3 3. Ἔστιν Ὠρίωνος μνῆμα ἐν Τανάγρᾳ, καὶ ὄρος Κηρύκιον, ἔνθα Ἑρμῆν τεχθῆναι λέγουσι, Πόλος τε ὀνομαζόμενον χωρίον· ἐνταῦθα Ἄτλαντα καθήμενον πολυπραγμονεῖν τά τε ὑπὸ γῆν φασὶ καὶ τὰ οὐράνια, πεποιῆσθαι δὲ καὶ Ὁμήρῳ περὶ τούτου,

Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος, ὅστε θαλάσσης
πάσης βένθεα οἶδεν, ἔχει δέ τε κίονας αὐτός
μακράς, αἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσιν.

4 4. Ἐν δὲ τοῦ Διονύσου τῷ ναῷ θέας μὲν καὶ τὸ ἄγαλμα

ἄξιον, λίθου τε ὂν Παρίου καὶ ἔργον Καλάμιδος, θαῦμα δὲ παρέχεται μεῖζον ἔτι ὁ Τρίτων. Ὁ μὲν δὴ σεμνότερος ἐς αὐτὸν λόγος τὰς γυναῖκάς φησι τὰς Ταναγραίων πρὸ τοῦ Διονύσου τῶν ὀργίων ἐπὶ θάλασσαν καταβῆναι καθαρσίων ἕνεκα, νηχομέναις δὲ ἐπιχειρῆσαι τὸν Τρίτωνα, καὶ τὰς γυναῖκας εὔξασθαι Διόνυσόν σφισιν ἀφικέσθαι βοηθόν· ὑπακοῦσαί τε δὴ τὸν θεὸν καὶ τοῦ Τρίτωνος κρατῆσαι τῇ μάχῃ. Ὁ δὲ ἕτερος λόγος ἀξιώματι μὲν ἀποδεῖ τοῦ προτέρου, πιθανώτερος δέ ἐστι. φησὶ γὰρ δὴ οὗτος, ὁπόσα ἐλαύνοιτο ἐπὶ θάλασσαν βοσκήματα, ὡς ἑλόχα τε ὁ Τρίτων καὶ ἥρπαζεν· ἐπιχειρεῖν δὲ αὐτὸν καὶ τῶν πλοίων τοῖς λεπτοῖς, ἐς ὃ οἱ Ταναγραῖοι κρατῆρα οἴνου προτιθέασιν αὐτῷ. καὶ τὸν αὐτίκα ἔρχεσθαι λέγουσιν ὑπὸ τῆς ὀσμῆς, πιόντα δὲ ἐρρῖφθαι κατὰ τῆς ἠόνος ὑπνωμένον, Ταναγραῖον δὲ ἄνδρα πελέκει παίσαντα ἀποκόψαι τὸν αὐχένα αὐτοῦ· καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔπεστιν αὐτῷ κεφαλή. ὅτι δὲ μεθυσθέντα εἷλεν, ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ Διονύσου νομίζουσιν ἀποθανεῖν αὐτόν.

750 XXI. Εἶδον δὲ καὶ ἄλλον Τρίτωνα ἐν τοῖς Ῥωμαίων θαύμασι, μεγέθει τοῦ παρὰ Ταναγραίοις ἀποδέοντα. παρέχονται δὲ ἰδέαν οἱ Τρίτωνες· ἔχουσιν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ κόμην οἷα τὰ βατράχια τὰ ἐν ταῖς λίμναις χρόαν τε καὶ ὅτι τῶν τριχῶν οὐκ ἂν ἀποκρίναις μίαν ἀπὸ τῶν ἄλλων· τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα φολίδι λεπτῇ πέφρικέ σφισι κατὰ ἰχθὺν ῥίνην. βράγχια δὲ ὑπὸ τοῖς ὠσὶν ἔχουσι καὶ ῥῖνα ἀνθρώπου, στόμα δὲ εὐρύτερον καὶ ὀδόντας θηρίου· τὰ δὲ ὄμματα, ἐμοὶ δοκεῖν, γλαυκά, καὶ χεῖρές εἰσιν αὐτοῖς καὶ δάκτυλοι καὶ ὄνυχες τοῖς ἐπιθέμασιν ἐμφερεῖς τῶν κόχλων· ὑπὸ δὲ τὸ στέρνον καὶ τὴν γαστέρα οὐρά σφισιν ἀντὶ ποδῶν οἷα περ τοῖς δελφῖσίν ἐστιν. 2. Εἶδον δὲ καὶ ταύρους τούς τε Αἰθιοπικούς, 2 οὓς ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι ὀνομάζουσι ῥινόκερως, ὅτι σφί-

σιν ἐπ' ἄκρᾳ τῇ ῥινὶ ἓν ἑκάστῳ κέρας καὶ ἄλλο ὑπὲρ αὐτὸ οὐ μέγα, ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς οὐδὲ ἀρχὴν κέρατά ἐστι, καὶ τοὺς ἐκ Παιόνων· οὗτοι δὲ οἱ ἐκ Παιόνων ἕς τε τὸ ἄλλο σῶμα δασεῖς καὶ ἀμφὶ τὸ στέρνον μάλιστά εἰσι καὶ τὴν γένυν· καμήλους τε Ἰνδικὰς χρῶμα εἰκα-
3 σμένας παρδάλεσιν. 3. Ἔστι δὲ ἄλκη καλούμενον θη- 751
ρίον, εἶδος μὲν ἐλάφου καὶ καμήλου μεταξύ, γίνεται δὲ ἐν τῇ Κελτῶν γῇ. θηρίων δὲ ὧν ἴσμεν μόνην ἀνιχνεῦσαι καὶ προϊδεῖν οὐκ ἔστιν ἀνθρώπῳ· σταλεῖσι δὲ ἐς ἄγραν ἄλλων καὶ τήνδε ἐς χεῖρά ποτε δαίμων ἄγει· ὀσφρᾶται μέν γε ἀνθρώπου [καὶ] πολὺ ἔτι ἀπέχουσα, ὥς φασι, καταδύεται δὲ ἐς φάραγγας καὶ σπήλαια τὰ βαθύτατα. οἱ θηρεύοντες οὖν, ὁπότε ἐπὶ βραχύτατον, σταδίων τὴν πεδιάδα χιλίων ἢ καὶ ὄρος περιλαβόντες τὸν κύκλον μὲν οὐκ ἔστιν ὅπως διαλύσουσιν, ἐπισυνιόντες δὲ ἀεὶ τὰ ἐντὸς γινόμενα τοῦ κύκλου πάντα αἱροῦσι τά τε ἄλλα καὶ τὰς ἄλκας. εἰ δὲ μὴ τύχοι ταύτῃ φωλεύουσα, ἑτέρα γε ἄλκην ἑλεῖν ἐστὶν οὐδεμία μηχανή.
4 4. Θηρίον δὲ ἐν τῷ Κτησίου λόγῳ τῷ ἐς Ἰνδούς, μαρτιχόρα ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, ὑπὸ δὲ Ἑλλήνων φησὶν ἀνδροφάγον λελέχθαι, εἶναι πείθομαι τὸν τίγριν· ὀδόντας δὲ αὐτὸ τριστοίχους καθ' ἑκατέραν τὴν γένυν καὶ κέντρα ἐπὶ ἄκρας ἔχειν τῆς οὐρᾶς, τούτοις δὲ τοῖς κέντροις ἐγγύθεν ἀμύνεσθαι καὶ ἀποπέμπειν ἐς τοὺς πορρωτέρω τοξότου ἀνδρὸς ὁϊστῷ ἴσον, ταύτην οὐκ ἀληθῆ τὴν φήμην οἱ Ἰνδοὶ δέξασθαι δοκοῦσί μοι παρ' ἀλλήλων ὑπὸ
5 τοῦ ἄγαν ἐς τὸ θηρίον δείματος. Ἠπατήθησαν δὲ καὶ ἐς τὴν χρόαν αὐτοῦ, καὶ ὁπότε κατὰ τοῦ ἡλίου φανείη σφίσιν ὁ τίγρις τὴν αὐγήν, ἐρυθρός τ' ἐδόκει καὶ ὁμόχρους, ἢ ὑπὸ τῆς ὠκύτητος, ἢ εἰ μὴ θέοι, διὰ τὸ ἐν ταῖς ἐπιστροφαῖς συνεχές, ἄλλως τε καὶ οὐκ ἐγγύθεν γινομένης τῆς θέας. Δοκῶ δέ, εἰ καὶ Λιβύης τις ἢ τῆς Ἰν- 752

δῶν ἢ Ἀράβων γῆς ἐπέρχοιτο τὰ ἔσχατα, ἐθέλων θηρία ὁπόσα παρ' Ἕλλησιν ἐξευρεῖν, τὰ μὲν οὐδὲ ἀρχὴν αὐτὸν εὑρήσειν, τὰ δὲ οὐ κατὰ ταὐτὰ ἔχειν φανεῖσθαί οἱ. Οὐ γὰρ δὴ ἄνθρωπος μόνον ὁμοῦ τῷ ἀέρι καὶ τῇ γῇ διαφόροις οὖσι διάφορον κτᾶται καὶ τὸ εἶδος, ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ τὸ αὐτὸ ἂν πάσχοι τοῦτο, ἐπεὶ καὶ τὰ θηρία αἱ ἀσπίδες τοῦτο μὲν ἔχουσιν αἱ Λίβυσσαι παρὰ τὰς Αἰγυπτίας τὴν χρόαν, τοῦτο δὲ ἐν Αἰθιοπίᾳ μελαίνας τὰς ἀσπίδας οὐ μεῖον ἢ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἡ γῆ τρέφει. οὕτω χρὴ πάντα τινὰ μήτε ἐπίδρομον τὴν γνώμην, μήτε ἀπίστως ἔχειν ἐς τὰ σπανιώτερα, ἐπεί τοι καὶ ἐγὼ πτερωτοὺς ὄφεις οὐ θεασάμενος πείθομαι, διότι ἀνὴρ Φρὺξ ἤγαγεν ἐς Ἰωνίαν σκορπίου ταῖς ἀκρίσιν ὁμοιότατα πτερὰ ἔχοντα.

XXII. Ἐν Ταναγρᾳ δὲ παρὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Διονύσου Θέμιδός ἐστιν, ὁ δὲ Ἀφροδίτης, καὶ ὁ τρίτος τῶν ναῶν Ἀπόλλωνος, ὁμοῦ δὲ αὐτῷ [καὶ] Ἄρτεμίς τε καὶ Λητώ. 2. Ἐς δὲ τοῦ Ἑρμοῦ τὰ ἱερὰ τοῦ τε Κριοφόρου καὶ ὃν Πρόμαχον καλοῦσι, τοῦ μὲν ἐς τὴν ἐπίκλησιν λέγουσιν ὡς ὁ Ἑρμῆς σφίσιν ἀποτρέψαι νόσον λοιμώδη περὶ τὸ τεῖχος κριὸν περιενεγκών, καὶ ἐπὶ τούτῳ Κάλαμις ἐποίησεν ἄγαλμα Ἑρμοῦ φέροντα κριὸν ἐπὶ τῶν ὤμων. ὃς δ' ἂν εἶναι τῶν ἐφήβων προκριθῇ τὸ εἶδος κάλλιστος, οὗτος ἐν τοῦ Ἑρμοῦ τῇ ἑορτῇ περίεισιν ἐν κύκλῳ τοῦ τείχους ἔχων ἄρνα ἐπὶ τῶν ὤμων. Τὸν δὲ Ἑρμῆν λέγουσι 2 τὸν Πρόμαχον Ἐρετριέων ναυσὶν ἐξ Εὐβοίας ἐς τὴν Ταναγραίαν σχόντων τούς τε ἐφήβους ἐξαγαγεῖν ἐπὶ τὴν μάχην, καὶ αὐτὸν ἅτε ἔφηβον στλεγγίδι ἀμυνόμενον μάλιστα ἐργάσασθαι τῶν Εὐβοέων τροπήν. Κεῖται δὲ ἐν τοῦ Προμάχου τῷ ἱερῷ τῆς [τε] ἀνδράχνου τὸ ὑπόλοιπον· τραφῆναι δὲ ὑπὸ τῷ δένδρῳ τὸν Ἑρμῆν τούτῳ νομίζουσιν. Οὐ πόρρω δὲ θέατρόν τε καὶ πρὸς αὐτῷ

στοὰ πεποίηται. Εὖ δέ μοι Ταναγραῖοι νομίσαι τὰ ἐς 753
τοὺς θεοὺς μάλιστα δοκοῦσιν Ἑλλήνων· χωρὶς μὲν γὰρ
αἱ οἰκίαι σφίσι, χωρὶς δὲ τὰ ἱερὰ ὑπὲρ αὐτὰς ἐν καθαρῷ
3 τέ ἐστι καὶ ἐκτὸς ἀνθρώπων. 3. Κορίννης δέ, ἣ μόνη
δὴ ἐν Τανάγρᾳ ᾄσματα ἐποίησε, ταύτης ἔστι μὲν μνῆμα
ἐν περιφανεῖ τῆς πόλεως, ἔστι δὲ ἐν τῷ γυμνασίῳ γρα-
φή, ταινίᾳ τὴν κεφαλὴν ἡ Κόρινα ἀναδουμένη τῆς νί-
κης ἕνεκα ἣν Πίνδαρον ᾄσματι ἐνίκησεν ἐν Θήβαις.
φαίνεται δέ μοι νικῆσαι τῆς διαλέκτου τε ἕνεκα, ὅτι
ἤδεν οὐ τῇ φωνῇ τῇ Δωρίδι ὥσπερ ὁ Πίνδαρος, ἀλλὰ
ὁποίᾳ συνήσειν ἔμελλον Αἰολεῖς, καὶ ὅτι ἦν γυναικῶν
τότε δὴ καλλίστη τὸ εἶδος, εἴ τι τῇ εἰκόνι δεῖ τεκμαίρε-
4 σθαι. 4. Ἔστι δὲ καὶ γένη δύο ἐνταῦθα ἀλεκτρυόνων,
οἵ τε μάχιμοι καὶ οἱ κόσσυφοι καλούμενοι. τούτων τῶν
κοσσύφων μέγεθος μὲν κατὰ τοὺς Λυδούς ἐστιν ὄρνι-
θας, χρόα δὲ ἐμφερὴς κόρακι, κάλλαια δὲ καὶ ὁ λόφος
κατὰ ἀνεμώνην μάλιστα· λευκὰ δὲ σημεῖα οὐ μεγάλα
ἐπί τε ἄκρῳ τῷ ῥάμφει καὶ ἐπὶ ἄκρας ἔχουσι τῆς οὐρᾶς.
οὗτοι μὲν τοιοῦτο παρέχονται τὸ εἶδος.
5 5. Τῆς δὲ Βοιωτίας τὰ ἐν ἀριστερᾷ τοῦ Εὐρίπου
Μεσσάπιον ὄρος καλούμενον καὶ ὑπ' αὐτῷ Βοιωτῶν ἐπὶ
θαλάσσης πόλις ἐστὶν Ἀνθηδών· γενέσθαι δὲ τῇ πόλει τὸ
ὄνομα οἱ μὲν ἀπὸ Ἀνθηδόνος νύμφης, οἱ δὲ Ἄνθαν δυ-
ναστεῦσαι λέγουσιν ἐνταῦθα, Ποσειδῶνός τε παῖδα καὶ
Ἀλκυόνης τῆς Ἄτλαντος. Ἀνθηδονίοις δὲ μάλιστά που
κατὰ μέσον τῆς πόλεως Καβείρων ἱερὸν καὶ ἄλσος περὶ
αὐτό ἐστι, πλησίον δὲ Δήμητρος καὶ τῆς παιδὸς ναός,
6 καὶ ἀγάλματα λίθου λευκοῦ. Διονύσου τε ἱερὸν πε- 754
ποίηται καὶ ἄγαλμα πρὸ τῆς πόλεως κατὰ τὸ ἐς τὴν ἤπει-
ρον. Ἐνταῦθα εἰσὶ μὲν τάφοι τῶν Ἰφιμεδείας καὶ
Ἀλωέως παίδων· γενέσθαι δέ σφισι τοῦ βίου τὴν τελευ-
τὴν ὑπὸ Ἀπόλλωνος κατὰ τὰ αὐτὰ Ὅμηρος πεποιήκασι

καὶ Πίνδαρος, ** ὡς ἐπιλάβοι τὸ χρεὼν αὐτοὺς ἐν Νάξῳ τῇ ὑπὲρ Πάρου κειμένῃ. 6. Τούτων τε δή ἐστι τῇ Ἀνθηδόνι μνήματα, καὶ ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ καλούμενον Γλαύκου πήδημα. εἶναι δὲ αὐτὸν ἁλιέα, καὶ ἐπεὶ τῆς πόας 7 ἔφαγε, δαίμονα ἐν θαλάσσῃ γενέσθαι καὶ ἀνθρώποις τὰ ἐσόμενα ἐς τόδε προλέγειν οἵ τε ἄλλοι πιστὰ ἥγηνται, καὶ οἱ τὴν θάλασσαν πλέοντες πλεῖστα ἀνθρώπων ἐς τὴν Γλαύκου μαντικὴν κατὰ ἔτος ἕκαστον λέγουσι. Πινδάρῳ δὲ καὶ Αἰσχύλῳ πυνθανομένοις παρὰ Ἀνθηδονίων, τῷ μὲν οὐκ ἐπὶ πολὺ ἐπῆλθεν ᾄσαι τὰ ἐς Γλαῦκον, Αἰσχύλῳ δὲ καὶ ἐς ποίησιν δράματος ἐξήρκεσε.

XXIII. Θηβαίοις δὲ πρὸ τῶν πυλῶν ἐστὶ τῶν Προιτίδων καὶ τὸ Ἰολάου καλούμενον γυμνάσιον, καὶ στάδιον κατὰ ταὐτὰ τῷ τε ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ τῷ Ἐπιδαυρίων γῆς χῶμα· ἐνταῦθα δείκνυται καὶ ἡρῷον Ἰολάου. τελευτῆσαι δὲ ἐν Σαρδοῖ τόν τε Ἰόλαον αὐτὸν καὶ Ἀθηναίων καὶ Θεσπιέων τοὺς συνδιαβάντας ὁμολογοῦσι καὶ οἱ Θηβαῖοι. 2. Ὑπερβάντι δὲ τοῦ σταδίου τὰ ἐν δεξιᾷ 2 δρόμος ἵππων καὶ ἐν αὐτῷ Πινδάρου μνῆμά ἐστι. Πίνδαρον δὲ ἡλικίαν ὄντα νεανίσκον καὶ ἰόντα ἐς Θεσπιὰς ὥρᾳ καύματος περὶ μεσοῦσαν μάλιστα ἡμέραν κόπος καὶ ὕπνος ἀπ' αὐτοῦ κατελάμβανεν. Ὁ μὲν δὴ ὡς εἶχε κατακλίνεται βραχὺ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ· μέλισσαι δὲ αὐτῷ καθεύδοντι προσεπέτοντό τε καὶ ἔπλασσον πρὸς τὰ χείλη τοῦ κηροῦ. ἀρχὴ μὲν Πινδάρῳ ποιεῖν ᾄσματα ἐγένετο 3
τοιαύτη· εὐδοκιμοῦντα δὲ αὐτὸν ἤδη ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ἐς πλέον δόξης ἦρεν ἡ Πυθία ἀνειποῦσα Δελφοῖς, ὁπόσων ἀπήρχοντο τῷ Ἀπόλλωνι, μοῖραν καὶ Πινδάρῳ τὴν ἴσην ἁπάντων νέμειν. Λέγεται δὲ καὶ ὀνείρατος ὄψιν αὐτῷ γενέσθαι προήκοντι ἐς γῆρας· ἐπιστᾶσα ἡ Περσεφόνη οἱ καθεύδοντι οὐκ ἔφασκεν ὑμνηθῆναι μόνῃ θεῶν ὑπὸ Πινδάρου, ποιήσειν μέντοι καὶ ἐς αὖ-

4 τὴν ᾄσμα Πίνδαρον ἐλθόντα ὡς αὐτήν. Τὸν μὲν αὐτίκα τὸ χρεὼν ἐπιλαμβάνει, πρὶν ἐξήκειν ἡμέραν δεκάτην ἀπὸ τοῦ ὀνείρατος· ἦν δὲ ἐν Θήβαις γυνὴ πρεσβῦτις γένους ἕνεκα προσήκουσα Πινδάρῳ καὶ τὰ πολλὰ μεμελετηκυῖα ᾄδειν τῶν ᾀσμάτων· ταύτῃ Πίνδαρος ἐνύπνιον τῇ πρεσβύτιδι ἐπιστὰς ὕμνον ᾖσεν ἐς Περσεφόνην· ἡ δὲ αὐτίκα, ὡς ἀπέλιπεν αὐτὴν ὁ ὕπνος, ἔγραψε ταῦτα, ὁπόσα τοῦ ὀνείρατος ἤκουσεν ᾄδοντος. ἐν τούτῳ τῷ ᾄσματι ἄλλαι τε ἐς τὸν Ἅιδην εἰσὶν ἐπικλήσεις καὶ ὁ χρυσήνιος, δῆλα ὡς ἐπὶ τῆς Κόρης τῇ ἁρπαγῇ.

5 3. Ἐντεῦθεν ἐς Ἀκραίφνιόν ἐστιν ὁδὸς τὰ πλείω πεδιάς. εἶναι δὲ ἐξ ἀρχῆς τε μοῖραν τῆς Θηβαΐδος τὴν πόλιν φασί, καὶ ὕστερον διαπεσόντας Θηβαίων ἐς αὐτὴν ἄνδρας εὗρισκον, ἡνίκα Ἀλέξανδρος ἐποίει τὰς Θήβας ἀναστάτους· ὑπὸ δὲ ἀσθενείας καὶ γήρως οὐδὲ ἐς τὴν Ἀττικὴν ἀποσωθῆναι δυνηθέντες ἐνταῦθα ᾤκησαν. Κεῖται μὲν τὸ πόλισμα ἐν ὄρει τῷ Πτῴῳ, θέας δὲ ἄξια ἐνταῦθα Διονύσου ναός ἐστι καὶ ἄγαλμα.

6 Προελθόντι δὲ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐν δεξιᾷ πέντε που καὶ δέκα σταδίους τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστι τοῦ Πτῴου τὸ ἱερόν. εἶναι δὲ Ἀθάμαντος καὶ Θεμιστοῦς παῖδα τὸν Πτῷον, ἀφ' οὗ τῷ τε Ἀπόλλωνι ἐπίκλησις καὶ τῷ ὄρει τὸ ὄνομα ἐγένετο, Ἄσιος ἐν τοῖς ἔπεσιν εἴρηκε. Πρὸ δὲ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Μακεδόνων ἐπιστρατείας καὶ ὀλέθρου τοῦ Θηβαίων μαντεῖον ἦν αὐτόθι ἀψευδές· καί ποτε ἄνδρα Εὐρωπέα, ὄνομα δέ οἱ εἶναι Μῦν, τοῦτον ἀποσταλέντα ὑπὸ Μαρδονίου τὸν Μῦν ἐπερέσθαι τε φωνῇ τῇ σφετέρᾳ, καί οἱ χρῆσαι τὸν θεὸν οὐχ ἑλληνί- 756
σαντα οὐδὲ αὐτὸν διαλέκτῳ τῇ Καρικῇ.

7 4. Ὑπερβαλόντων δὲ τὸ ὄρος τὸ Πτῷον ἔστιν ἐπὶ θαλάσσης Βοιωτῶν πόλις Λάρυμνα· γενέσθαι δὲ αὐτῇ τὸ ὄνομά φασιν ἀπὸ Λαρύμνης τῆς Κύνου· τοὺς δὲ ἀνω-

τέρω προγόνους δηλώσει μοι τὰ ἔχοντα ἐς Λοκροὺς τοῦ λόγου. Καὶ συνετέλει δὲ ἐς Ὀποῦντα ἡ Λάρυμνα τὸ ἀρχαῖον· Θηβαίων δὲ ἐπὶ μέγα ἰσχύος προελθόντων, τηνικαῦτα ἑκουσίως μετετάξαντο ἐς Βοιωτούς. Διονύσου δὲ ἐνταῦθα ναὸς καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν πεποίηται. Λιμὴν δέ σφισίν ἐστιν ἀγχιβαθής, καὶ τὰ ὄρη τὰ ὑπὲρ τὴν πόλιν ὑῶν παρέχεται θήραν ἀγρίων.

XXIV. Ἐξ Ἀκραιφνίου δὲ ἰόντι εὐθεῖαν ἐπὶ λίμνην τὴν Κηφισίδα, οἱ δὲ Κωπαΐδα ὀνομάζουσι τὴν αὐτήν, πεδίον καλούμενόν ἐστιν Ἀθαμάντιον· οἰκῆσαι δὲ Ἀθάμαντα ἐν αὐτῷ φασίν. Ἐς δὲ τὴν λίμνην ὅ τε ποταμὸς ὁ Κηφισὸς ἐκδίδωσιν, ἀρχόμενος ἐκ Λιλαίας τῆς Φωκέων, καὶ διαπλεύσαντί εἰσι Κῶπαι. κεῖνται δὲ αἱ Κῶπαι πόλισμα ἐπὶ τῇ λίμνῃ· 2. τούτου δὲ καὶ Ὅμηρος ἐποιήσατο ἐν καταλόγῳ μνήμην· ἐνταῦθα Δήμητρος καὶ Διονύσου καὶ Σαράπιδός ἐστιν ἱερά. Λέγουσι δὲ οἱ Βοιω- 2
τοὶ καὶ πολίσματα ἄλλα πρὸς τῇ λίμνῃ ποτέ, Ἀθήνας καὶ Ἐλευσῖνα, οἰκεῖσθαι, καὶ ὡς ὥρᾳ χειμῶνος ἐπικλύσασα ἠφάνισεν αὐτὰ ἡ λίμνη. Οἱ μὲν δὴ ἰχθῦς οἱ ἐν τῇ Κηφισίδι οὐδέν τι διάφορον ἐς ἄλλους ἰχθῦς τοὺς λιμναίους ἔχουσιν· αἱ δὲ ἐγχέλεις αὐτόθι καὶ μεγέθει μέγισται καὶ ἐσθίειν εἰσὶν ἥδισται.

3. Κωπῶν δὲ ἐν ἀριστερᾷ σταδίους προελθόντι ὡς 3
δώδεκα εἰσὶν Ὄλμωνες, Ὀλμωνέων δὲ ἑπτά που στάδια Τηττος ἀφέστηκε, κῶμαι νῦν τε οὖσαι καὶ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς· μοίρας δέ, ἐμοὶ δοκεῖν, τῆς Ὀρχομενίας εἰσὶ καὶ αὗται καὶ πεδίον τὸ Ἀθαμάντιον. Καὶ ὅσα μὲν ἐς Τηττον ἄνδρα Ἀργεῖον καὶ Ὄλμον τὸν Σισύφου λεγόμενα ἤκουον, προσέσται καὶ αὐτὰ τῇ Ὀρχομενίᾳ συγγραφῇ·
757 θέας δὲ ἄξιον ἐν μὲν Ὄλμωσιν οὐδ' ἐπὶ βραχύτατον παρεῖχον οὐδέν, ἐν Τήττῃ δὲ ναός ἐστιν Ἡρακλέους, καὶ ἰάματα εὕρασθαι παρὰ τούτου τοῖς κάμνουσιν ἔστιν,

ὄντος οὐχὶ ἀγάλματος σὺν τέχνῃ, λίθου δὲ ἀργοῦ κατὰ τὸ ἀρχαῖον.

4 4. Τήττου δὲ στάδια ὡς εἴκοσιν ἀπέχουσι Κύρτωνες· τὸ δὲ ἀρχαῖον ὄνομα τῷ πολίσματί φασιν εἶναι Κυρτώνην. ᾤκισται δὲ ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ, καὶ Ἀπόλλωνός ἐστιν ἐνταῦθα ναός τε καὶ ἄλσος· ἀγάλματα δὲ ὀρθὰ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδός ἐστιν. Ἔστι δὲ αὐτόθι καὶ ὕδωρ ψυχρὸν ἐκ πέτρας ἀνερχόμενον· νυμφῶν δὲ ἱερὸν ἐπὶ τῇ πηγῇ καὶ ἄλσος οὐ μέγα ἐστίν· ἥμερα δὲ ὁμοίως πάντα ἐν τῷ ἄλσει δένδρα.

5 5. Ἐκ δὲ Κυρτώνων ὑπερβάλλοντι τὸ ὄρος πόλισμά ἐστι Κορσεία, ὑπὸ δὲ αὐτῷ δένδρων ἄλσος οὐχ ἡμέρων· πρῖνοι τὸ πολύ εἰσιν. Ἑρμοῦ δὲ ἄγαλμα οὐ μέγα ἐν ὑπαίθρῳ τοῦ ἄλσους ἕστηκε. τοῦτο ἀπέχει Κορσείας ὅσον τε ἥμισυ σταδίου. Καταβάντων δὲ ἐς τὸ χθαμαλὸν ποταμὸς Πλατάνιος καλούμενος ἐκδίδωσιν ἐς θάλασσαν· ἐν δεξιᾷ δὲ τοῦ ποταμοῦ Βοιωτῶν ἔσχατοι ταύτῃ πόλισμα οἰκοῦσιν Ἁλὰς ἐπὶ θαλάσσῃ, ἣ τὴν Λοκρίδα ἤπειρον ἀπὸ τῆς Εὐβοίας διείργει.

XXV. Θηβαίοις δὲ τῶν πυλῶν ἐστὶν ἐγγύτατα τῶν Νηϊστῶν Μενοικέως μνῆμα τοῦ Κρέοντος· ἀπέκτεινε δὲ ἑκουσίως αὐτὸν κατὰ τὸ μάντευμα τὸ ἐκ Δελφῶν, ἡνίκα Πολυνείκης καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατὸς ἀφίκοντο ἐξ Ἄργους. Τοῦ δὲ Μενοικέως ἐπιπέφυκε ῥοιὰ τῷ μνήματι· τοῦ καρποῦ δὲ ὄντος ὡραίου διαρρήξαντί σοι τὸ ἐκτὸς λοιπόν ἐστιν εὑρεῖν τὸ ἔνδον αἵματι ἐμφερές. αὕτη μὲν δὴ τεθηλὸς δένδρον ἐστὶν ἡ ῥοιά· ἄμπελον δὲ φῦναι μὲν οἱ Θηβαῖοι παρὰ σφίσι πρώτοις φασὶν ἀνθρώπων, ἀποφῆναι δὲ οὐδὲν ἔτι ἐς αὐτὴν ὑπόμνημα εἶχον.

22. Τοῦ δὲ Μενοικέως οὐ πόρρω τάφου τοὺς παῖδας λέγουσιν Οἰδίποδος μονομαχήσαντας ἀποθανεῖν ὑπὸ ἀλλήλων· σημεῖον δὲ τῆς μάχης αὐτῶν κίων, καὶ ἀσπὶς 758

ἔπεστιν ἐπ' αὐτῷ λίθου. Δείκνυται δέ τι χωρίον· ἐνταῦθα Ἥραν Θηβαῖοί φασιν Ἡρακλεῖ παιδὶ ἔτι ἐπισχεῖν γάλα κατὰ δή τινα ἀπάτην ἐκ Διός. καλεῖται δὲ ὁ σύμπας οὗτος (τόπος) Σῦρμα Ἀντιγόνης· ὡς γὰρ τὸν τοῦ Πολυνείκους ἄρασθαί οἱ προθυμουμένῃ νεκρὸν οὐδεμία ἐφαίνετο ῥαστώνη, δεύτερα ἐπενόησεν ἕλκειν αὐτόν, ἐς ὃ εἵλκυσέ τε καὶ ἐπέβαλεν ἐπὶ τοῦ Ἐτεοκλέους ἐξημμένην τὴν πυράν.

3. Διαβάντων δὲ ποταμὸν καλούμενον ἀπὸ γυναικὸς 3
τῆς Λύκου Δίρκην, ὑπὸ ταύτης δὲ ἔχει λόγος Ἀντιόπην κακοῦσθαι, καὶ δι' αὐτὸ ὑπὸ τῶν Ἀντιόπης παίδων συμβῆναι τῇ Δίρκῃ τὴν τελευτήν, διαβᾶσιν οὖν τὴν Δίρκην οἰκίας τε ἐρείπια τῆς Πινδάρου καὶ μητρὸς Πινδυμήνης ἱερόν, Πινδάρου μὲν ἀνάθημα, τέχνῃ δὲ τὸ ἄγαλμα Ἀριστομήδους τε καὶ Σωκράτους Θηβαίων. μιᾷ δὲ ἐφ' ἑκάστων ἐτῶν ἡμέρᾳ, καὶ οὐ πέρα, τὸ ἱερὸν ἀνοίγειν νομίζουσιν. ἐμοὶ δὲ ἀφικέσθαι τε ἐξεγεγόνει τὴν ἡμέραν ταύτην, καὶ τὸ ἄγαλμα εἶδον λίθου τοῦ Πεντέλῃσι καὶ αὐτὸ καὶ τὸν θρόνον.

4. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν ἀπὸ τῶν πυλῶν τῶν Νηϊστῶν 4
τὸ μὲν Θέμιδός ἐστιν ἱερὸν καὶ ἄγαλμα λευκοῦ λίθου, τὸ δὲ ἐφεξῆς Μοιρῶν, τὸ δὲ Ἀγοραίου Διός· οὗτος μὲν δὴ λίθου πεποίηται, ταῖς Μοίραις δὲ οὐκ ἔστιν ἀγάλματα. καὶ ἀπωτέρω μικρὸν Ἡρακλῆς ἕστηκεν ἐν ὑπαίθρῳ Ῥινοκολούστης ἐπωνυμίαν ἔχων, ὅτι τῶν κηρύκων, ὡς οἱ Θηβαῖοι λέγουσιν, ἀπέτεμεν ἐπὶ λώβῃ τὰς ῥῖνας, οἳ παρὰ Ὀρχομενίων ἀφίκοντο ἐπὶ τοῦ δασμοῦ τὴν ἀπαίτησιν.

5. Σταδίους δὲ αὐτόθεν πέντε προελθόντι καὶ εἴ- 5
κοσι Δήμητρος Καβειρίας καὶ Κόρης ἐστὶν ἄλσος· ἐσελθεῖν δὲ τοῖς τελεσθεῖσιν ἔστι. Τούτου δὲ τοῦ ἄλσους ἑπτά που σταδίους τῶν Καβείρων τὸ ἱερὸν ἀφέστηκεν.

Οἵτινες δέ εἰσιν οἱ Κάβειροι καὶ ὁποῖά ἐστιν αὐτοῖς καὶ τῇ μητρὶ τὰ δρώμενα, σιωπὴν ἄγοντι ὑπὲρ αὐτῶν συγ-
6 γνώμη παρὰ ἀνδρῶν φιλητικόων ἔστω μοι. 6. Τοσοῦτο δὲ δηλῶσαί με καὶ ἐς ἅπαντας ἐκώλυσεν οὐδέν, ἥντινα λέγουσιν ἀρχὴν οἱ Θηβαῖοι γενέσθαι τοῖς δρωμένοις. Πόλιν γάρ ποτε ἐν τούτῳ φασὶν εἶναι τῷ χωρίῳ καὶ ἄν- 759
δρας ὀνομαζομένους Καβείρους, Προμηθεῖ δὲ ἑνὶ τῶν Καβείρων καὶ Αἰτναίῳ τῷ Προμηθέως ἀφικομένην Δήμητρα ἐς γνῶσιν παρακαταθέσθαι σφίσιν. ἥτις μὲν δὴ ἦν ἡ παρακαταθήκη, καὶ τὰ ἐς αὐτὴν γινόμενα, οὐκ ἐφαίνετο ὅσιόν μοι γράφειν· Δήμητρος δ' οὖν Καβεί-
7 ροις δῶρόν ἐστιν ἡ τελετή. Κατὰ δὲ τὴν Ἐπιγόνων στρατείαν καὶ ἅλωσιν τῶν Θηβῶν ἀνέστησαν μὲν ὑπὸ τῶν Ἀργείων οἱ Κάβειροι, ἐξελείφθη δὲ ἐπὶ χρόνον τινὰ καὶ ἡ τελετή. Πελαργὴν δὲ ὕστερον τὴν Ποτνέως καὶ Ἰσθμιάδην Πελαργῆ συνοικοῦντα καταστήσασθαι μὲν τὰ ὄργια αὐτοῦ λέγουσιν ἐξ ἀρχῆς, μετενεγκεῖν δὲ αὐτὰ
8 ἐπὶ τὸν Ἀλεξιάρουν καλούμενον. ὅτι δὲ τῶν ὅρων ἐκτὸς ἐμύησεν ἡ Πελαργὴ τῶν ἀρχαίων, Τηλώνδης καὶ ὅσοι γένους τῶν Καβείρων ἐλείποντο κατῆλθον αὖθις ἐς τὴν Καβειραίαν. Πελαργῇ μὲν δὴ κατὰ μάντευμα ἐκ Δωδώνης καὶ ἄλλα ἔμελλεν ἐς τιμὴν καταστήσεσθαι, καὶ ἡ θυσία φέρον ἐν τῇ γαστρὶ ἱερεῖον. 7. Τὸ δὲ μήνιμα τὸ ἐκ τῶν Καβείρων ἀπαραίτητόν ἐστιν ἀνθρώποις, ὡς
9 ἐπέδειξε δὴ πολλαχῇ. τὰ γὰρ δὴ δρώμενα ἐν Θήβαις ἐτόλμησαν ἐν Ναυπάκτῳ κατὰ ταὐτὰ ἰδιῶται δρᾶσαι, καὶ σφᾶς οὐ μετὰ πολὺ ἐπέλαβεν ἡ δίκη. ὅσοι δὲ ὁμοῦ Μαρδονίῳ τῆς στρατιᾶς τῆς Ξέρξου περὶ Βοιωτίαν ἐλείφθησαν, τοῖς παρελθοῦσιν αὐτῶν ἐς τὸ ἱερὸν τῶν Καβείρων τάχα μέν που καὶ χρημάτων μεγάλων ἐλπίδι, τὸ πλέον δέ, ἐμοὶ δοκεῖν, τῇ ἐς τὸ θεῖον ὀλιγωρίᾳ, τούτοις παραφρονήσαί τε συνέπεσεν αὐτίκα καὶ ἀπώλοντο ἐς θά-

λασσάν τε καὶ ἀπὸ τῶν κρημνῶν ἑαυτοὺς ῥίπτοντες. Ἀλεξάνδρου δέ, ὡς ἐνίκησε τῇ μάχῃ, Θήβας τε αὐτὰς καὶ σύμπασαν τὴν Θηβαΐδα διδόντος πυρί, ἄνδρες τῶν 760 ἐκ Μακεδονίας ἐλθόντες ἐς τῶν Καβείρων τὸ ἱερὸν ἅτε ἐν γῇ τῇ πολεμίᾳ κεραυνοῖς τε ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀστραπαῖς ἐφθάρησαν. οὕτω μὲν τὸ ἱερὸν τοῦτό ἐστιν ἐξ ἀρχῆς ἅγιον.

XXVI. Τοῦ Καβειρίου δὲ ἐν δεξιᾷ πεδίον ἐστὶν ἐπώνυμον Τηνέρου μάντεως, ὃν Ἀπόλλωνος παῖδα εἶναι καὶ Μελίας νομίζουσι, καὶ Ἡρακλέους ἱερὸν μέγα ἐπίκλησιν Ἱπποδέτου· τούς τε γὰρ Ὀρχομενίους φασὶν ἐς τοῦτο ἀφῖχθαι στρατιᾷ, καὶ τὸν Ἡρακλέα νύκτωρ τοὺς ἵππους λαβόντα συνδῆσαί σφισι τοὺς ὑπὸ τοῖς ἅρμασι. 2. Προ- 2
ελθόντων δὲ τὸ ὄρος ἐστὶν ὅθεν τὴν Σφίγγα λέγουσιν ὁρμᾶσθαι ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν ἁρπαζομένων αἴνιγμα ᾄδουσαν. Οἱ δὲ κατὰ ληστείαν σὺν δυνάμει ναυτικῇ πλανωμένην φασὶν αὐτὴν ἐς τὴν πρὸς Ἀνθηδόνι σχεῖν θάλασσαν, καταλαβοῦσαν δὲ τὸ ὄρος τοῦτο ἁρπαγαῖς χρῆσθαι, πρὶν ἐξελεῖν Οἰδίπους αὐτὴν ὑπερβαλόμενος πλήθει στρατιᾶς, ἣν ἀφίκετο ἔχων ἐκ Κορίνθου. Λέγεται 3
δὲ καὶ ὡς νόθη Λαΐου θυγάτηρ εἴη, καὶ ὡς τὸν χρησμὸν τὸν Κάδμῳ δοθέντα ἐκ Δελφῶν διδάξειεν αὐτὴν κατὰ εὔνοιαν ὁ Λάϊος· ἐπίστασθαι δὲ πλὴν τοὺς βασιλέας οὐδένα ἄλλον τὸ μάντευμα. ὁπότε οὖν τῇ Σφιγγὶ ἀμφισβητήσων τις ἀφίκοιτο τῆς ἀρχῆς, γενέσθαι γὰρ τῷ Λαΐῳ ἐκ παλλακῶν υἱούς, καὶ τὰ χρησθέντα ἐκ Δελφῶν ἐς Ἐπικάστην μόνην καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνης ἔχειν παῖδας, τὴν οὖν Σφίγγα χρῆσθαι σοφίσμασιν ἐς τοὺς ἀδελφούς, ὡς τὸν Κάδμῳ γενόμενον χρησμὸν εἰδεῖεν ἂν Λαΐου γε ὄντες· οὐκ ἔχοντας δὲ αὐτοὺς ἀποκρίνασθαι, θανάτῳ 4
ζημιοῦν, ἅτε οὐ προσηκόντως ἀμφισβητοῦντας γένους

τε καὶ ἀρχῆς. Οἰδίπους δὲ ἆρ' ἀφίκετο ὑπὸ ὀνείρατος δεδιδαγμένος τὸν χρησμόν.

3. Ἀπὸ δὲ τοῦ ὄρους τούτου πέντε ἀπέχει καὶ δέκα 761
σταδίους πόλεως ἐρείπια Ὀγχηστοῦ· φασὶ δὲ ἐνταῦθα οἰκῆσαι Ποσειδῶνος παῖδα Ὀγχηστόν. ἐπ' ἐμοῦ δὲ ναός τε καὶ ἄγαλμα Ποσειδῶνος ἐλείπετο Ὀγχηστίου καὶ τὸ
6 ἄλσος, ὃ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐπῆνεσε. 4. Τραπομένῳ δὲ ἀπὸ τοῦ Καβειρίου τὴν ἐν ἀριστερᾷ καὶ προελθόντι ὡς πεντήκοντα σταδίους Θέσπια ὑπὸ τὸ ὄρος τὸν Ἑλικῶνα ᾤκισται. θυγατέρα δὲ εἶναι Θέσπιαν λέγουσιν Ἀσωποῦ, καὶ ἀπὸ ταύτης κληθῆναι τὴν πόλιν. οἱ δὲ Θέσπιόν φασιν ἐξ Ἀθηνῶν ἐλθόντα τὸ ὄνομα τῇ πόλει δοῦναι· γε-
7 γονέναι δὲ ἀπὸ Ἐρεχθέως αὐτόν. 5. Θεσπιεῦσι δὲ ἐν τῇ πόλει Σαώτου Διός ἐστι χαλκοῦν ἄγαλμα· ἐπιλέγουσι δὲ ὡς λυμαινομένου τὴν πόλιν ποτὲ αὐτοῖς δράκοντος προστάξειεν ὁ θεὸς τὸν κλήρῳ τῶν ἐφήβων κατὰ ἔτος ἕκαστον λαχόντα δίδοσθαι τῷ θηρίῳ. τῶν μὲν δὴ διαφθαρέντων μνημονεύειν τὰ ὀνόματα οὗ φασιν· ἐπὶ δὲ Κλεοστράτῳ λαχόντι τὸν ἐραστὴν αὐτοῦ Μενέστρατον
8 λέγουσιν ἐπιτεχνήσασθαι. χαλκοῦν θώρακα ἐποιήσατο ἔχοντα ἐπὶ ἑκάστῃ τῶν φολίδων ἄγκιστρον ἐς τὸ ἄνω νεῦον· τοῦτον τὸν θώρακα ἐνδὺς παρέδωκε τῷ δράκοντι ἑκουσίως αὐτόν, παραδοὺς δὲ ἀπολεῖσθαί τε καὶ αὐτὸς ἀπολεῖν ἔμελλε τὸ θηρίον. Ἀντὶ τούτου μὲν τῷ Διὶ γέγονεν ἐπίκλησις Σαώτης· τὸ δὲ ἄγαλμα τὸ Διονύσου καὶ αὖθις Τύχης, ἑτέρωθι δὲ Ὑγιείας, * * τὴν δὲ Ἀθηνᾶν τὴν Ἐργάνην καὶ αὐτὴν καὶ Πλοῦτόν οἱ παρεστηκότα ἐποίησε ***.

XXVII. Θεῶν δὲ οἱ Θεσπιεῖς τιμῶσιν Ἔρωτα μάλιστα ἐξ ἀρχῆς, καί σφισιν ἄγαλμα παλαιότατόν ἐστιν ἀργὸς λίθος. Ὅστις δὲ ὁ καταστησάμενος Θεσπιεῦσιν Ἔρωτα θεῶν σέβεσθαι μάλιστα, οὐκ οἶδα. σέβονται δὲ οὐδέν τι

ἧσσον καὶ Ἑλλησποντίων Παριανοί, τὸ μὲν ἀνέκαθεν ἐξ Ἰωνίας καὶ Ἐρυθρῶν ἀπῳκισμένοι, τὰ δὲ ἐφ' ἡμῶν τελοῦντες ἐς Ῥωμαίους. 2. Ἔρωτα δὲ ἄνθρωποι μὲν οἱ 2
πολλοὶ νεώτατον θεῶν εἶναι καὶ Ἀφροδίτης παῖδα ἡγην-
762 ται. Λύκιος δὲ Ὠλήν, ὃς καὶ τοὺς ὕμνους τοὺς ἀρχαιοτάτους ἐποίησεν Ἕλλησιν, οὗτος ὁ Ὠλὴν ἐν Εἰλειθυίας ὕμνῳ μητέρα Ἔρωτος τὴν Εἰλείθυιάν φησιν εἶναι. Ὠλῆνος δὲ ὕστερον Πάμφως τε ἔπη καὶ Ὀρφεὺς ἐποίησαν· καί σφισιν ἀμφοτέροις πεποιημένα ἐστὶν ἐς Ἔρωτα, ἵνα ἐπὶ τοῖς δρωμένοις Λυκομίδαι καὶ ταῦτα ᾄδωσιν· ἐγὼ δὲ ἐπελεξάμην *** ἀνδρὶ ἐς λόγους δᾳδουχοῦντι. καὶ τῶν μὲν οὐ πρόσω ποιήσομαι μνήμην· Ἡσίοδον δὲ ἢ τὸν Ἡσιόδῳ Θεογονίαν ἐσποιήσαντα οἶδα γράψαντα ὡς Χάος πρῶτον, ἐπὶ δὲ αὐτῷ Γῆ τε καὶ Τάρταρος καὶ Ἔρως γένοιτο. Σαπφὼ δὲ ἡ Λεσβία πολλά τε καὶ οὐχ ὁμολο- 3
γοῦντα ἀλλήλοις ἐς Ἔρωτα ἧσε. 3. Θεσπιεῦσι δὲ ὕστερον χαλκοῦν εἰργάσατο Ἔρωτα Λύσιππος, καὶ ἔτι πρότερον τούτου Πραξιτέλης λίθου τοῦ Πεντέλῃσι. καὶ ὅσα μὲν εἶχεν ἐς Φρύνην καὶ τὸ ἐπὶ Πραξιτέλει τῆς γυναικὸς σόφισμα, ἑτέρωθι ἤδη μοι δεδήλωται· πρῶτον δὲ τὸ ἄγαλμα κινῆσαι τοῦ Ἔρωτος λέγουσι Γάϊον δυναστεύσαντα ἐν Ῥώμῃ, Κλαυδίου δὲ ὀπίσω Θεσπιεῦσιν ἀποπέμψαντος Νέρωνα αὖθις δεύτερα ἀνάσπαστον ποιῆσαι. Καὶ τὸν μὲν φλὸξ αὐτόθι διέφθειρε· τῶν δὲ ἀσεβη- 4
σάντων ἐς τὸν θεὸν ὁ μὲν ἀνθρώπῳ στρατιώτῃ διδοὺς ἀεὶ τὸ αὐτὸ σύνθημα μετὰ ὑπούλου χλευασίας ἐς τοσοῦτο προήγαγε θυμοῦ τὸν ἄνθρωπον ὥστε σύνθημα διδόντα αὐτὸν διεργάζεται, Νέρωνι δὲ παρὲξ ἢ τὰ ἐς τὴν μητέρα ἐστὶ καὶ ἐς γυναῖκας γαμετὰς ἐναγῆ τε καὶ ἀνέραστα τολμήματα. Τὸν δὲ ἐφ' ἡμῶν Ἔρωτα ἐν Θεσπιαῖς ἐποίησεν Ἀθηναῖος Μηνόδωρος, τὸ ἔργον τὸ Πραξιτέλους μιμούμενος. 4. Ἐνταῦθα καὶ αὐτοῦ Πραξιτέλους Ἀφρο- 5

δίτη καὶ Φρύνης ἐστὶν εἰκών· λίθου καὶ ἡ Φρύνη καὶ 763
ἡ θεός. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρωθι Ἀφροδίτης Μελαινίδος
ἱερόν, καὶ θέατρόν τε καὶ ἀγορὰ θέας ἄξια· ἐνταῦθα
Ἡσίοδος ἀνάκειται χαλκοῦς. Τῆς ἀγορᾶς οὐ πόρρω
Νίκη τε χαλκοῦ καὶ ναὸς Μουσῶν ἐστὶν οὐ μέγας· ἀγάλ-
ματα δὲ ἐν αὐτῷ μικρὰ λίθου πεποιημένα.

6 5. Καὶ Ἡρακλέους Θεσπιεῦσίν ἐστιν ἱερόν· ἱερᾶται
δὲ αὐτοῦ παρθένος, ἕστ' ἂν ἐπιλάβῃ τὸ χρεὼν αὐτήν.
αἴτιον δὲ τούτου φασὶν εἶναι τοιόνδε, Ἡρακλέα ταῖς θυ-
γατράσι πεντήκοντα οὔσαις ταῖς Θεστίου συγγενέσθαι
πάσαις πλὴν μιᾶς ἐν τῇ αὐτῇ νυκτί· ταύτην δὲ οὐκ ἐθε-
λῆσαί οἱ τὴν μίαν μιχθῆναι· * * * νομίζοντα δικάσαι
μένειν παρθένον πάντα αὐτὴν τὸν βίον ἱερωμένην αὐ-
7 τῷ. Ἐγὼ δὲ ἤκουσα μὲν καὶ ἄλλον λόγον, ὡς διὰ πα-
σῶν ὁ Ἡρακλῆς τῶν Θεστίου παρθένων διεξέλθοι τῇ
αὐτῇ νυκτί, καὶ ὡς ἄρσενας παῖδας αὐτῷ πᾶσαι τέκοιεν,
διδύμους δὲ ἥ τε νεωτάτη καὶ ἡ πρεσβυτάτη· ἐκεῖνο δὲ
οὐκ ἔστιν ὅπως ἡγήσομαι πιστόν, Ἡρακλέα ἐπὶ τοσοῦτο
ὀργῆς ἀνδρὸς φίλου θυγατρὶ ἀφικέσθαι. πρὸς δὲ καὶ
ἡνίκα ἔτι ἦν μετ' ἀνθρώπων, τιμωρούμενός τε ἄλλους
ὑβρίζοντας καὶ μάλιστα ὅσοι θεῶν ἀσεβεῖς ἦσαν, οὐκ
ἂν αὐτός γε κατεστήσατο αὐτῷ ναόν τε καὶ ἱέρειαν ὥσ-
8 περ δὴ θεός. Ἀλλὰ γὰρ ἐφαίνετό μοι τὸ ἱερὸν τοῦτο
ἀρχαιότερον ἢ κατὰ Ἡρακλέα εἶναι τὸν Ἀμφιτρύωνος,
καὶ Ἡρακλέους τοῦ καλουμένου τῶν Ἰδαίων Δακτύλων,
οὓς δὴ καὶ Ἐρυθραίους τοὺς ἐς Ἰωνίαν καὶ Τυρίους ἱερὰ
ἔχοντας εὕρισκον. οὐ μὴν οὐδ' οἱ Βοιωτοὶ τοῦ Ἡρα-
κλέους ἠγνόουν τοῦτο τὸ ὄνομα, ὅπου γε αὐτοὶ τῆς Μυ-
καλησσίας Δήμητρος Ἡρακλεῖ τῷ Ἰδαίῳ τὸ ἱερὸν ἐπιτε-
τράφθαι λέγουσιν.

XXVIII. Ὁ δὲ Ἑλικὼν ὀρῶν τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐν
τοῖς μάλιστά ἐστιν εὔγεως καὶ δένδρων ἡμέρων ἀνά-

764 πλεως· καὶ οἱ τῆς ἀνδράχνου θάμνοι παρέχονται τῶν πανταχοῦ καρπὸν αἰξιν ἥδιστον. λέγουσι δὲ οἱ περὶ τὸν Ἑλικῶνα οἰκοῦντες καὶ ἀπάσας ἐν τῷ ὄρει τὰς πόας καὶ τὰς ῥίζας ἥκιστα ἐπὶ ἀνθρώπου θανάτῳ φύεσθαι. καὶ δὴ καὶ τοῖς ὄφεσι τὸν ἰὸν ποιοῦσιν ἐνταῦθα ἀσθενέστερον αἱ νομαί, ὥστε καὶ διαφεύγουσι τὰ πολλὰ οἱ δηχθέντες, ἢν ἀνδρὶ Λίβυϊ γένους τοῦ Ψύλλων ἢ καὶ ἄλλως προσφόροις ἐπιτύχωσι τοῖς φαρμάκοις. 2. Ἔστι μὲν δὴ 2
ὁ ἰὸς τοῖς ἀγριωτάτοις τῶν ὄφεων καὶ ἄλλως ὀλέθριος ἔς τε ἀνθρώπους καὶ ζῷα ὁμοίως τὰ πάντα, συντελοῦσι δὲ οὐχ ἥκιστα ἐς ἰσχύν σφισι τοῦ ἰοῦ καὶ αἱ νομαί, ἐπεί τοι καὶ ἀνδρὸς ἀκούσας οἶδα Φοίνικος ὡς ἐν τῇ ὀρεινῇ τῇ Φοινίκης ἀγριωτέρους τοὺς ἔχεις ποιοῦσιν αἱ ῥίζαι. Ἔφη δὲ ἄνθρωπον ἰδεῖν αὐτὸς ἀποφεύγοντα ὁρμὴν ἔχεως, καὶ τὸν μὲν ἐπί τι ἀναδραμεῖν δένδρον, τὸν δὲ ἔχιν, ὡς ἦλθεν ὕστερος, ἀποπνεῦσαι πρὸς τὸ δένδρον τοῦ ἰοῦ καὶ οὐ ζῆν ἔτι τὸν ἄνθρωπον. Τούτου μὲν τοιαῦτα ἤκουσα· ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῇ Ἀράβων ὅσοι τῶν ἐχεων 3
περὶ τὰ δένδρα τὰ πάλσαμα οἰκοῦσι, τοιάδε ἄλλα ἐς αὐτοὺς συμβαίνοντα οἶδα. μέγεθος μὲν κατὰ μυρσίνης θάμνον τὰ πάλσαμά ἐστι, φύλλα δὲ αὐτοῖς κατὰ τὴν πόαν τὸ σάμψουχον. ἔχεων δὲ τῶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ καθ' ὁπόσους καὶ πλείονες καὶ ἐλάσσονες ὑπὸ ἕκαστον αὐλίζονται δένδρον· τροφὴ γὰρ αὐτοῖς ὁ τῶν παλσάμων ἐστὶν ὁπὸς ἡδίστη, καὶ ἔτι καὶ ἄλλως τῇ σκιᾷ τῶν φυτῶν χαίρουσιν. Ἐπὰν οὖν συλλέγειν τοῦ παλσάμου τὸν 4
ὀπὸν ἀφίκηται τοῖς Ἄραψιν ὥρα, ξύλων δύο ἕκαστος σκυτάλας ἐπὶ τοὺς ἔχεις [ἐσ]φέρει, κροτοῦντες δὲ τὰ ξύλα ἀπελαύνουσι τοὺς ἔχεις· ἀποκτείνειν δὲ αὐτοὺς
765 οὐκ ἐθέλουσιν ἱεροὺς τῶν παλσάμων νομίζοντες. ἢν δὲ καὶ ὑπὸ ἔχεων δηχθῆναί τῳ συμβῇ, τὸ μὲν τραῦμά ἐστιν ὁποῖον καὶ ὑπὸ σιδήρου, δεῖμα δὲ ἄπεστι τὸ ἀπὸ τοῦ

ἰοῦ· ἅτε γὰρ σιτουμένοις τοῖς ἔχεσι μύρων τὸ εὐοσμότατον, μετακεράννυσί σφισιν ἐκ τοῦ θανατώδους ἐς τὸ ἠπιώτερον ὁ ἰός. ταῦτα μὲν δὴ ἔχοντά ἐστιν οὕτω.

XXIX. Θῦσαι δὲ ἐν Ἑλικῶνι Μούσαις πρώτους καὶ ἐπονομάσαι τὸ ὄρος ἱερὸν εἶναι Μουσῶν Ἐφιάλτην καὶ Ὦτον λέγουσιν, οἰκίσαι δὲ αὐτοὺς καὶ Ἄσκρην· καὶ δὴ καὶ Ἡγησίνους ἐπὶ τῷδε ἐν τῇ Ἀθίδι ἐποίησεν·

Ἄσκρη δ' αὖ παρέλεκτο Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
ἣ δή οἱ τέκε παῖδα περιπλομένων ἐνιαυτῶν
Οἶοκλον, ὃς πρῶτος μετ' Ἄλωέος ἔκτισε παίδων
Ἄσκρην, ἣ θ' Ἑλικῶνος ἔχει πόδα πιδακόεντα.

2 Ταύτην τοῦ Ἡγησίνου τὴν ποίησιν οὐκ ἐπελεξάμην, ἀλλὰ πρότερον ἄρα ἐκλελοιπυῖα ἦν πρὶν ἢ ἐμὲ γενέσθαι· Κάλλιππος δὲ Κορίνθιος ἐν τῇ ἐς Ὀρχομενίους συγγραφῇ μαρτύρια ποιεῖται τῷ λόγῳ τὰ Ἡγησίνου ἔπη· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡμεῖς πεποιήμεθα παρὰ τοῦ Καλλίππου διδαχθέντες. Ἄσκρης μὲν δὴ πύργος εἷς ἐπ' ἐμοῦ καὶ ἄλλο οὐδὲν ἐλείπετο ἐς μνήμην. 2. Οἱ δὲ τοῦ Ἀλωέως παῖδες ἀριθμόν τε Μούσας ἐνόμισαν εἶναι τρεῖς, καὶ ὀνόματα αὐταῖς ἔθεντο Μελέτην καὶ Μνήμην καὶ Ἀοιδήν.

3 χρόνῳ δὲ ὕστερόν φασι Πίερον Μακεδόνα, ἀφ' οὗ καὶ Μακεδόσιν ὠνόμασται τὸ ὄρος, τοῦτον ἐλθόντα ἐς Θεσπιὰς ἐννέα τε Μούσας καταστήσασθαι καὶ τὰ ὀνόματα τὰ νῦν μεταθέσθαι σφίσι. ταῦτα δὲ ἐνόμιζεν οὕτως ὁ Πίερος ἢ σοφώτερά οἱ εἶναι φανέντα, ἢ κατά τι μάντευμα, ἢ παρά του διδαχθεὶς τῶν Θρᾳκῶν· δεξιώτερον γὰρ τά τε ἄλλα ἐδόκει τοῦ Μακεδονικοῦ τὸ ἔθνος εἶναι πάλαι τὸ Θρᾴκιον, καὶ οὐχ ὁμοίως ἐς τὰ θεῖα ὀλίγωρον.

4 Εἰσὶ δ' οἳ καὶ αὐτῷ θυγατέρας ἐννέα Πιέρῳ γενέσθαι λέγουσι, καὶ τὰ ὀνόματα ἅπερ ταῖς θεαῖς τεθῆναι καὶ 766
ταύταις, καὶ ὅσοι Μουσῶν παῖδες ἐκλήθησαν ὑπὸ Ἑλλήνων, θυγατριδοῦς εἶναι σφᾶς Πιέρου. Μίμνερμος

δὲ ἐλεγεῖα ἐς τὴν μάχην ποιήσας τὴν Σμυρναίων πρὸς Γύγην τε καὶ Λυδούς, φησὶν ἐν τῷ προοιμίῳ θυγατέρας Οὐρανοῦ τὰς ἀρχαιοτέρας Μούσας, τούτων δὲ ἄλλας νεωτέρας εἶναι Διὸς παῖδας. 3. Ἐν Ἑλικῶνι δὲ πρὸς τὸ ἄλσος ἰόντι τῶν Μουσῶν ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἡ Ἀγανίππη πηγή, θυγατέρα δὲ εἶναι τὴν Ἀγανίππην τοῦ Τερμησσοῦ λέγουσι· ῥεῖ δὲ καὶ οὗτος ὁ Τερμησσὸς περὶ τὸν Ἑλικῶνα· τὴν δὲ εὐθεῖαν ἐρχομένῳ πρὸς τὸ ἄλσος ἔστιν εἰκὼν Εὐφήμης ἐπειργασμένη λίθῳ· τροφὸν δὲ εἶναι τὴν Εὐφήμην λέγουσι τῶν Μουσῶν. ταύτης τε οὖν εἰκὼν καὶ 6 μετ' αὐτὴν Λίνος ἐστὶν ἐν πέτρᾳ μικρᾷ σπηλαίου τρόπον εἰργασμένη· τούτῳ κατὰ ἔτος ἕκαστον πρὸ τῆς θυσίας τῶν Μουσῶν ἐναγίζουσι. Λέγεται δὲ ὡς ὁ Λίνος οὗτος παῖς μὲν Οὐρανίας εἴη καὶ Ἀμφιμάρου τοῦ Ποσειδῶνος, μεγίστην δὲ τῶν τε ἐφ' αὑτοῦ καὶ ὅσοι πρότερον ἐγένοντο λάβοι δόξαν ἐπὶ μουσικῇ, καὶ ὡς Ἀπόλλων ἀποκτείνειεν αὐτὸν ἐξισούμενον κατὰ τὴν ᾠδήν. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ Λίνου τὸ ἐπ' αὐτῷ πένθος διῆλθεν 7 ἄρα καὶ ἄχρι τῆς βαρβάρου πάσης, ὡς καὶ Αἰγυπτίοις ἆσμα γενέσθαι Λίνον· καλοῦσι δὲ τὸ ἆσμα Αἰγύπτιοι τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ Μανέρων. Οἱ δὲ Ἕλλησιν ἔπη ποιήσαντες, Ὅμηρος μέν, ἅτε ἆσμα Ἕλλησιν ὂν ἐπιστάμενος τοῦ Λίνου τὰ παθήματα, ἐπὶ τοῦ Ἀχιλλέως ἔφη τῇ ἀσπίδι ἄλλα τε ἐργάσασθαι τὸν Ἥφαιστον καὶ κιθαρῳδὸν παῖδα ᾄδοντα τὰ ἐς Λίνον·

τοῖσιν δ' ἐν μέσσοισι πάϊς φόρμιγγι λιγείῃ
ἱμερόεν κιθάριζε, Λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδεν.

67 Πάμφως δέ, ὃς Ἀθηναίοις τῶν ὕμνων ἐποίησε τοὺς ἀρ- 8
χαιοτάτους, οὗτος ἀκμάζοντος ἐπὶ τῷ Λίνῳ τοῦ πένθους Οἰτόλινον ἐκάλεσεν αὐτόν. Σαπφὼ δὲ ἡ Λεσβία τοῦ Οἰτολίνου τὸ ὄνομα ἐκ τῶν ἐπῶν τῶν Πάμφω μαθοῦσα Ἄδωνιν ὁμοῦ καὶ Οἰτόλινον ᾖσεν. Θηβαῖοι δὲ λέγουσι

παρὰ σφίσι ταφῆναι τὸν Λίνον, καὶ ὡς μετὰ τὸ πταῖσμα τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ τὸ Ἑλληνικὸν Φίλιππος ὁ Ἀμύντου κατὰ δή τινα ὄψιν ὀνείρατος τὰ ὀστᾶ ἀνελόμενος τοῦ
9 Λίνου κομίσειεν ἐς Μακεδονίαν· ἐκεῖνον μὲν δὴ αὖθις ἐξ ἐνυπνίων ἄλλων ὀπίσω τοῦ Λίνου τὰ ὀστᾶ ἐς Θήβας ἀποστεῖλαι, τὰ δὲ ἐπιθήματα τοῦ τάφου, καὶ ὅσα σημεῖα ἄλλα ἦν, ἀνὰ χρόνον φασὶν ἀφανισθῆναι. Λέγεται δὲ καὶ ἄλλα τοιάδε ὑπὸ Θηβαίων, ὡς τοῦ Λίνου τούτου γένοιτο ὕστερος ἕτερος Λίνος καλούμενος Ἰσμηνίου, καὶ ὡς Ἡρακλῆς ἔτι παῖς ὢν ἀποκτείνειεν αὐτὸν διδάσκαλον μουσικῆς ὄντα. Ἔπη δὲ οὔτε ὁ Ἀμφιμάρου Λίνος οὔτε ὁ τούτου γενόμενος ὕστερον ἐποίησαν· ἢ καὶ ποιηθέντα ἐς τοὺς ἔπειτα οὐκ ἦλθεν.

XXX. Ταῖς Μούσαις δὲ ἀγάλματα τὰ μὲν πρῶτά ἐστι Κηφισοδότου τέχνη πάσαις, προελθόντι δὲ οὐ πολὺ τρεῖς μέν εἰσιν αὖθις Κηφισοδότου, Στρογγυλίωνος δὲ ἕτερα τοσαῦτα, ἀνδρὸς βοῦς καὶ ἵππους ἄριστα εἰργασμένου· τὰς δὲ ὑπολοίπους τρεῖς ἐποίησεν Ὀλυμπιοσθένης. καὶ Ἀπόλλων χαλκοῦς ἐστιν ἐν Ἑλικῶνι καὶ Ἑρμῆς μαχόμενοι περὶ τῆς λύρας, καὶ Διόνυσος ὁ μὲν Λυσίππου, τὸ δὲ ἄγαλμα ἀνέθηκε Σύλλας τοῦ Διονύσου τὸ ὀρθόν, ἔργον τῶν Μύρωνος θέας μάλιστα ἄξιον μετά γε τὸν Ἀθήνησιν Ἐρεχθέα. ἀνέθηκε δὲ οὐκ οἰκοθεν, Ὀρχομενίους δὲ ἀφελόμενος τοὺς Μινύας. τοῦτό ἐστι τὸ ὑπὸ Ἑλλήνων λεγόμενον θυμιάμασιν ἀλλοτρίοις τὸ θεῖον σέβεσθαι.

2 2. Ποιητὰς δὲ ἢ καὶ ἄλλως ἐπιφανεῖς ἐπὶ μουσικῇ τοσῶνδε εἰκόνας ἀνέθεσαν, Θάμυριν μὲν αὐτόν τε ἤδη τυφλὸν καὶ λύρας κατεαγυίας ἐφαπτόμενον· Ἀρίων δὲ ὁ Μηθυμναῖός ἐστιν ἐπὶ δελφῖνος. Ὁ δὲ Σακάδα τοῦ 768
Ἀργείου τὸν ἀνδριάντα πλάσας, οὐ συνεὶς Πινδάρου τὸ ἐς αὐτὸν προοίμιον, ἐποίησεν οὐδὲν ἐς τὸ μῆκος τοῦ σώ-

ματος εἶναι τῶν αὐλῶν μείζονα τὸν αὐλητήν. Κάθηται 3
δὲ καὶ Ἡσίοδος κιθάραν ἐπὶ τοῖς γόνασιν ἔχων, οὐδέν
τι οἰκεῖον Ἡσιόδῳ φόρημα· δῆλα γὰρ δὴ καὶ ἐξ αὐτῶν
τῶν ἐπῶν ὅτι ἐπὶ ῥάβδου δάφνης ἦδε. περὶ δὲ Ἡσιόδου
τε ἡλικίας καὶ Ὁμήρου πολυπραγμονήσαντι ἐς τὸ ἀκρι-
βέστατον οὔ μοι γράφειν ἡδὺ ἦν, ἐπισταμένῳ τὸ φιλαί-
τιον ἄλλων τε καὶ οὐχ ἥκιστα ὅσοι κατ' ἐμὲ ἐπὶ ποιήσει
τῶν ἐπῶν καθεστήκεσαν. 3. Ὀρφεῖ δὲ τῷ Θρᾳκὶ πε- 4
ποίηται μὲν παρεστῶσα αὐτῷ Τελετή, πεποίηται δὲ περὶ
αὐτὸν λίθου τε καὶ χαλκοῦ θηρία ἀκούοντα ᾄδοντος.
Πολλὰ μὲν [δὴ] καὶ ἄλλα πιστεύουσιν οὐκ ὄντα Ἕλλη-
νες, καὶ δὴ καὶ Ὀρφέα Καλλιόπης τε εἶναι Μούσης καὶ
οὐ τῆς Πιέρου, καί οἱ τὰ θηρία ἰέναι πρὸς τὸ μέλος ψυ-
χαγωγούμενα, ἐλθεῖν δὲ καὶ ἐς τὸν Ἅιδην ζῶντα αὐτὸν
παρὰ τῶν κάτω θεῶν τὴν γυναῖκα αἰτοῦντα. Ὁ δὲ Ὀρ-
φεύς, ἐμοὶ δοκεῖν, ὑπερεβάλετο ἐπῶν κόσμῳ τοὺς πρὸ
αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ μέγα ἦλθεν ἰσχύος οἷα πιστευόμενος εὑ-
ρηκέναι τελετὰς θεῶν καὶ ἔργων ἀνοσίων καθαρμοὺς
νόσων τε ἰάματα καὶ τροπὰς μηνιμάτων θείων. Τὰς δὲ 5
γυναικάς φασι τῶν Θρᾳκῶν ἐπιβουλεύειν μὲν αὐτῷ θά-
νατον, ὅτι σφῶν τοὺς ἄνδρας ἀκολουθεῖν ἔπεισεν αὐτῷ
πλανωμένῳ, φόβῳ δὲ τῶν ἀνδρῶν οὐ τολμᾶν· ὡς δὲ
ἐνεφορήσαντο οἴνου, ἐξεργάζονται τὸ τόλμημα, καὶ τοῖς
ἀνδράσιν ἀπὸ τούτου κατέστη μεθυσκομένους ἐς τὰς
μάχας χωρεῖν. Εἰσὶ δὲ οἳ φασι κεραυνωθέντι ὑπὸ τοῦ
θεοῦ συμβῆναι τὴν τελευτὴν Ὀρφεῖ· κεραυνωθῆναι δὲ
αὐτὸν τῶν λόγων ἕνεκα ὧν ἐδίδασκεν ἐν τοῖς μυστηρίοις
οὐ πρότερον ἀκηκοότας ἀνθρώπους. Ἄλλοις δὲ [προ-] 6
είρημένον ἐστὶν ὡς προαποθανούσης οἱ τῆς γυναικὸς
769 ἐπὶ τὸ Ἄορνον δι' αὐτὴν τὸ ἐν τῇ Θεσπρωτίδι ἀφίκετο·
εἶναι γὰρ πάλαι νεκυομαντεῖον αὐτόθι· νομίζοντα δέ
οἱ ἔπεσθαι τῆς Εὐρυδίκης τὴν ψυχήν, καὶ ἁμαρτόντα

ὡς ἐπεστράφη, αὐτόχειρα αὐτὸν ὑπὸ λύπης αὐτοῦ γενέσθαι. λέγουσι δὲ οἱ Θρᾷκες, ὅσαι τῶν ἀηδόνων ἔχουσι νεοσσιὰς ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ Ὀρφέως, ταύτας ἥδιον καὶ μεῖζόν τι ᾄδειν. Μακεδόνων δὲ οἱ χώραν τὴν ὑπὸ τὸ ὄρος τὴν Πιερίαν ἔχοντες καὶ πόλιν Δῖον φασὶν ὑπὸ τῶν γυναικῶν γενέσθαι τὴν τελευτὴν ἐνταῦθα τῷ Ὀρφεῖ. Ἰόντι δὲ ἐκ Δίου τὴν ἐπὶ τὸ ὄρος καὶ στάδια προελήλυθότι εἴκοσι κίων τέ ἐστιν ἐν δεξιᾷ καὶ ἐπίθημα ἐπὶ τῷ κίονι ὑδρία λίθου· ἔχει δὲ τὰ ὀστᾶ τοῦ Ὀρφέως ἡ ὑδρία, καθὰ οἱ ἐπιχώριοι λέγουσι. 4. Ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς Ἑλικῶν· ἄχρι σταδίων ἑβδομήκοντα πέντε προελθόντι τὸ ῥεῦμα ἀφανίζεται τὸ ἀπὸ τούτου κατὰ τῆς γῆς· διαλεῖπον δὲ μάλιστα δύο καὶ εἴκοσι στάδια ἄνεισι τὸ ὕδωρ αὖθις, καὶ ὄνομα Βαφύρας ἀντὶ Ἑλικῶνος λαβὼν κάτεισιν ἐς θάλασσαν ναυσίπορος. Τοῦτον οἱ Διασταὶ τὸν ποταμὸν ἐπιρρεῖν διὰ παντὸς τῇ γῇ τὰ ἐξ ἀρχῆς φασί, τὰς γυναῖκας δὲ αἳ τὸν Ὀρφέα ἀπέκτειναν ἐναπονίψασθαι οἱ θελῆσαι τὸ αἷμα, καταδῦναί τε ἐπὶ τούτῳ τὸν ποταμὸν ἐς τὴν γῆν, ἵνα δὴ μὴ τοῦ φόνου καθάρσια τὸ ὕδωρ παράσχηται. 5. Ἤκουσα δὲ καὶ ἄλλον ἐν Λαρίσῃ λόγον, ὡς ἐν τῷ Ὀλύμπῳ πόλις οἰκοῖτο Λίβηθρα, ᾗ ἐπὶ Μακεδονίας τέτραπται τὸ ὄρος, καὶ εἶναι οὐ πόρρω τῆς πόλεως τὸ τοῦ Ὀρφέως μνῆμα· ἀφικέσθαι δὲ τοῖς Λιβηθρίοις παρὰ τοῦ Διονύσου μάντευμα ἐκ Θρᾴκης, ἐπειδὰν ἴδῃ τὰ ὀστᾶ τοῦ Ὀρφέως ἥλιος, τηνικαῦτα ὑπὸ συὸς ἀπολεῖσθαι Λιβηθρίοις τὴν πόλιν. οἱ μὲν δι' οὐ πολλῆς φροντίδος ἐποιοῦντο τὸν χρησμόν, οὐδὲ ἄλλο τι θηρίον οὕτω μέγα καὶ ἄλκιμον ἔσεσθαι νομίζοντες ὡς ἐλεῖν σφίσι τὴν πόλιν, συῒ δὲ θρασύτητος μετεῖναι μᾶλλον ἢ ἰσχύος. Ἐπεὶ δὲ ἐδόκει τῷ θεῷ, συνέβαινέ σφισι τοιάδε. ποιμὴν περὶ μεσοῦσαν μάλιστα τὴν ἡμέραν ἐπικλίνων αὐτὸν πρὸς τοῦ Ὀρφέως τὸν τάφον, ὁ μὲν ἐκάθευδεν ὁ

ποιμήν, ἐπῄει δέ οἱ καὶ καθεύδοντι ἔπη τε ᾄδειν τῶν Ὀρφέως καὶ μέγα καὶ ἡδὺ φωνεῖν. Οἱ οὖν ἐγγύτατα νέμοντες ἢ καὶ ἀροῦντες, ἕκαστοι τὰ ἔργα ἀπολείποντες, ἠθροίζοντο ἐπὶ τοῦ ποιμένος τὴν ἐν τῷ ὕπνῳ ᾠδήν· καί ποτε ὠθοῦντες ἀλλήλους καὶ ἐρίζοντες ὅστις ἐγγύτατα ἔσται τῷ ποιμένι ἀνατρέπουσι τὸν κίονα, καὶ κατεάγη τε ἀπ' αὐτοῦ πεσοῦσα ἡ θήκη καὶ εἶδεν ἥλιος ὅ τι ἦν τῶν ὀστῶν τοῦ Ὀρφέως λοιπόν. Αὐτίκα δὲ ἐν τῇ ἐπερ- 11
χομένῃ νυκτὶ ὅ τε θεὸς κατέχει πολὺ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸ ὕδωρ, καὶ ὁ ποταμὸς ὁ Σῦς, τῶν δὲ περὶ τὸν Ὄλυμπον χειμάρρων καὶ ὁ Σῦς ἐστί, τότε οὖν οὗτος ὁ ποταμὸς κατέβαλε μὲν τὰ τείχη Λιβηθρίοις, θεῶν δὲ ἱερὰ καὶ οἴκους ἀνέτρεψεν ἀνθρώπων, ἀπέπνιξε δὲ τούς τε ἀνθρώπους καὶ τὰ ἐν τῇ πόλει ζῷα ὁμοίως τὰ πάντα. ἀπολομένων δὲ ἤδη Λιβηθρίων, οὕτως οἱ ἐν Λίῳ Μακεδόνες, κατά γε τὸν λόγον τοῦ Λαρισαίου ξένου, ἐς τὴν ἑαυτῶν τὰ ὀστᾶ κομίζουσι τοῦ Ὀρφέως. Ὅστις δὲ περὶ 12
ποιήσεως ἐπολυπραγμόνησεν ἤδη, τοὺς Ὀρφέως ὕμνους οἶδεν ὄντας ἕκαστόν τε αὐτῶν ἐπὶ βραχύτατον καὶ τὸ σύμπαν οὐκ ἐς ἀριθμὸν πολὺν πεποιημένους· 6. Λυκομίδαι δὲ ἴσασί τε καὶ ἐπᾴδουσι τοῖς δρωμένοις. κόσμῳ μὲν δὴ τῶν ἐπῶν δευτερεῖα φέροιντο ἂν μετά γε Ὁμήρου τοὺς ὕμνους, τιμῆς δὲ ἐκ τοῦ θείου καὶ ἐς πλέον ἐκείνων ἥκουσι.

XXXI. Καὶ Ἀρσινόης ἐστὶν ἐν Ἑλικῶνι εἰκών, ἣν
771 Πτολεμαῖος ἔγημεν ἀδελφὸς ὤν. τὴν δὲ Ἀρσινόην στροῦθος φέρει χαλκῆ τῶν ἀπτήνων· πτερὰ μέν γε καὶ αὗται κατὰ ταὐτὰ ταῖς ἄλλαις φύουσιν, ὑπὸ δὲ βάρους καὶ διὰ μέγεθος οὐχ οἷά τέ ἐστιν ἀνέχειν σφᾶς ἐς τὸν ἀέρα τὰ πτερά.

2. Ἐνταῦθα καὶ Τηλέφῳ τῷ Ἡρακλέους γάλα ἐστὶν 2
ἔλαφος παιδὶ μικρῷ διδοῦσα, καὶ βοῦς τε παρ' αὐτὸν

καὶ ἄγαλμα Πριάπου θέας ἄξιον. τούτῳ τιμαὶ τῷ θεῷ δέδονται μὲν καὶ ἄλλως, ἔνθα εἰσὶν αἰγῶν νομαὶ καὶ προβάτων ἢ καὶ ἑσμοὶ μελισσῶν· λαμψακηνοὶ δὲ ἐς πλέον ἢ θεοὺς τοὺς ἄλλους νομίζουσι, Διονύσου τε αὐτὸν παῖδα εἶναι καὶ Ἀφροδίτης λέγοντες.

3 3. Ἐν δὲ τῷ Ἑλικῶνι καὶ ἄλλοι τρίποδες κεῖνται, καὶ ἀρχαιότατος ὃν ἐν Χαλκίδι λαβεῖν τῇ ἐπ' Εὐρίπῳ λέγουσιν Ἡσίοδον νικήσαντα ᾠδῇ. Περιοικοῦσι δὲ καὶ ἄνδρες τὸ ἄλσος, καὶ ἑορτήν τε ἐνταῦθα οἱ Θεσπιεῖς καὶ ἀγῶνα ἄγουσι Μουσεῖα· ἄγουσι δὲ καὶ τῷ Ἔρωτι, ἆθλα οὐ μουσικῆς μόνον ἀλλὰ καὶ ἀθληταῖς τιθέντες. Ἐπαναβάντι δὲ στάδια ἀπὸ τοῦ ἄλσους τούτου ὡς εἴκοσιν ἔστιν ἡ τοῦ Ἵππου καλουμένη κρήνη· ταύτην τὸν Βελλεροφόντου ποιῆσαί φασιν ἵππον, ἐκψαύσαντα ὁπλῇ
4 τῆς γῆς. 4. Βοιωτῶν δὲ οἱ περὶ τὸν Ἑλικῶνα οἰκοῦντες παρειλημμένα δόξῃ λέγουσιν, ὡς ἄλλο Ἡσίοδος ποιήσαι οὐδὲν ἢ τὰ Ἔργα· καὶ τούτων δὲ τὸ ἐς τὰς Μούσας ἀφαιροῦσι προοίμιον, ἀρχὴν τῆς ποιήσεως εἶναι τὸ ἐς τὰς Ἐριδας λέγοντες· καί μοι μόλυβδον ἐδείκνυσαν, ἔνθα ἡ πηγή, τὰ πολλὰ ὑπὸ τοῦ χρόνου λελυμασμένον· ἐγγε-
5 γράπται δὲ αὐτῷ τὰ Ἔργα. Ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα κεχωρισμένη τῆς προτέρας, ὡς πολύν τινα ἐπῶν ὁ Ἡσίοδος ἀριθμὸν ποιήσειεν, ἐς γυναικάς τε ἀδόμενα, [καὶ] ἃς μεγάλας ἐπονομάζουσιν Ἠοίας, καὶ Θεογονίαν τε καὶ ἐς τὸν μάντιν Μελάμποδα, καὶ ὡς Θησεὺς ἐς τὸν Ἅιδην 772
ὁμοῦ Πειρίθῳ καταβαίη, παραινέσεις τε Χείρωνος ἐπὶ διδασκαλίᾳ δὴ τῇ Ἀχιλλέως, καὶ ὅσα ἐπὶ Ἔργοις τε καὶ ἡμέραις. οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι λέγουσι καὶ ὡς μαντικὴν Ἡσίοδος διδαχθείη παρὰ Ἀκαρνάνων· καὶ ἔστιν ἔπη μαντικά, ὁπόσα [τε] ἐπελεξάμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ ἐξηγή-
6 σεις ἐπὶ τέρασιν. 5. Ἐναντία δὲ καὶ ἐς τοῦ Ἡσιόδου τὴν τελευτήν ἐστιν εἰρημένα. ὅτι μὲν γὰρ οἱ παῖδες τοῦ

Γανύκτορος Κτίμενος καὶ Ἄντιφος ἔφυγον ἐς Μολυκρίαν ἐκ Ναυπάκτου διὰ τοῦ Ἡσιόδου τὸν φόνον, καὶ αὐτόθι ἀσεβήσασιν ἐς Ποσειδῶνα ἐγένετο τῇ Μολυκρίᾳ σφίσιν ἡ δίκη, τάδε μὲν καὶ οἱ πάντες κατὰ ταὐτὰ εἰρήκασι· τὴν δὲ ἀδελφὴν τῶν νεανίσκων οἱ μὲν ἄλλου τού φασιν αἰσχύναντος Ἡσίοδου λαβεῖν οὐκ ἀληθῆ τὴν τοῦ ἀδικήματος δόξαν, οἱ δὲ ἐκείνου γενέσθαι τὸ ἔργον. τὰ μὲν δὴ ἐς Ἡσίοδον καὶ αὐτὸν καὶ ἐς τὰ ἔπη διάφορα ἐπὶ τοσοῦτον εἴρηται.

6. *Ἐπὶ δὲ ἄκρᾳ τῇ κορυφῇ τοῦ Ἑλικῶνος ποταμὸς* 7
οὐ μέγας ἐστὶν ὁ Ἀάμος. Θεσπιέων δὲ ἐν τῇ γῇ Δονακῶν ἐστιν ὀνομαζόμενος· ἐνταῦθά ἐστι Νάρκισσου πηγή, καὶ τὸν Νάρκισσον ἰδεῖν ἐς τοῦτο τὸ ὕδωρ φασίν, οὐ συνέντα δὲ ὅτι εἴδωλα σκιὰν τὴν ἑαυτοῦ λαθεῖν τε αὐτὸν ἐρασθέντα αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ἐπὶ τῇ πηγῇ οἱ συμβῆναι τὴν τελευτήν. Τοῦτο μὲν δὴ παντάπασιν εὔηθες, ἡλικίας ἤδη τινὰ ἐς τοῦτο ἥποντα ὡς ὑπὸ ἔρωτος ἁλίσκεσθαι, μηδὲ ὁποῖόν τι ἄνθρωπος καὶ ὁποῖόν τι ἀνθρώπου σκιὰ διαγνῶναι. Ἔχει δὲ καὶ ἕτερος ἐς αὐτὸν 8
λόγος, ἧσσον μὲν τοῦ προτέρου γνώριμος, λεγόμενος δὲ καὶ οὗτος, ἀδελφὴν γενέσθαι Νάρκισσῳ δίδυμον, τά τε ἄλλα ἐς ἅπαν ὅμοιον τὸ εἶδος καὶ ἀμφοτέροις ὡσαύ-
773 *τως κόμην εἶναι, καὶ ἐσθῆτα ἐοικυῖαν αὐτοὺς ἐνδύεσθαι, καὶ δὴ καὶ ἐπὶ θήραν ἰέναι μετὰ ἀλλήλων· Νάρκισσον δὲ ἐρασθῆναι τῆς ἀδελφῆς, καὶ ὡς ἀπέθανεν ἡ παῖς, φοιτῶντα ἐπὶ τὴν πηγὴν συνιέναι μὲν ὅτι τὴν ἑαυτοῦ σκιὰν εἴδωλα, εἶναι δέ οἱ καὶ συνιέντι ῥᾳστώνην τοῦ ἔρωτος ἅτε οὐχ ἑαυτοῦ σκιὰν δοξάζοντι, ἀλλὰ εἰκόνα ὁρᾶν τῆς ἀδελφῆς. Νάρκισσον δὲ ἄνθος ἡ γῆ καὶ πρότερον* 9
ἔφυεν, ἐμοὶ δοκεῖν, εἰ τοῖς Πάμφῳ τεκμαίρεσθαι χρή τι ἡμᾶς ἔπεσι· γεγονὼς γὰρ πολλοῖς πρότερον ἔτεσιν ἢ Νάρκισσος ὁ Θεσπιεὺς Κόρην τὴν Δήμητρός φησιν ἁρ-

πασθῆναι παίζουσαν καὶ ἄνθη συλλέγουσαν, ἁρπασθῆναι δὲ οὐκ ἴοις ἀπατηθεῖσαν, ἀλλὰ ναρκίσσοις.

XXXII. Τοῖς δὲ ἐν Κρεύσιδι, ἐπινείῳ τῷ Θεσπιέων, οἰκοῦσιν ἐν κοινῷ μέν ἐστιν οὐδέν, ἐν ἰδιώτου δὲ ἀνδρὸς ἄγαλμα ἦν Διονύσου, γύψου πεποιημένον καὶ ἐπικεκοσμημένον γραφῇ. πλοῦς δὲ ἐς Κρεῦσίν ἐστιν ἐκ Πελοποννήσου σκολιός τε καὶ ἄλλως οὐκ εὔδιος· ἄκραι τε γὰρ ἀνέχουσιν ὡς μὴ κατ' εὐθὺ τῆς θαλάσσης περαιοῦσθαι, καὶ ἅμα ἐκ τῶν ὀρῶν καταπνέουσιν ἄνεμοι βίαιοι.

2 2. Πλέοντι δὲ ἐκ Κρεύσιδος οὐ πελαγίῳ, παρὰ δὲ αὐτὴν Βοιωτίαν, πόλις ἐστὶν ἐν δεξιᾷ Θίσβη. πρῶτα μὲν ὄρος ἐστὶ πρὸς θαλάσσῃ· τοῦτο δὲ ὑπερβαλόντα πεδίον σε ἐκδέξεται καὶ μετὰ τοῦτο ἄλλο ὄρος· ἐν δὲ ταῖς ὑπωρείαις ἐστὶ πόλις. Ἡρακλέους δὲ ἱερὸν καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν ἐνταῦθά ἐστι λίθου, καὶ Ἡράκλεια ἑορτὴν ἄγουσι.

3 τὸ δὲ πεδίον τὸ μεταξὺ τῶν ὀρῶν ἐκώλυεν οὐδὲν λίμνην ὑπὸ πλήθους εἶναι τοῦ ὕδατος, εἰ μὴ διὰ μέσου χῶμά σφισιν ἐπεποίητο ἰσχυρόν· καὶ οὕτω παρὰ ἔτος ἐς μὲν τὰ ἐπέκεινα τοῦ χώματος ἐκτρέπουσι τὸ ὕδωρ, τὸ δὲ ἐπὶ τὰ ἕτερα αὐτοῦ γεωργοῦσι. Θίσβην δὲ λέγουσιν ἐπιχώριον εἶναι νύμφην, ἀφ' ἧς ἡ πόλις τὸ ὄνομα ἔσχηκεν.

4 3. Παραπλέοντι δὲ αὐτόθεν πόλισμά ἐστιν οὐ μέγα ἐπὶ θαλάσσῃ Τίφα. Ἡρακλειόν τε Τιφαιεῦσίν ἐστι, καὶ 774
ἑορτὴν ἄγουσιν ἐπέτειον. Οὗτοι Βοιωτῶν μάλιστα ἐκ παλαιοῦ τὰ θαλάσσια ἐθέλουσιν εἶναι σοφοί, Τίφυν ἄνδρα μνημονεύοντες ἐπιχώριον, ὡς προκριθείη γενέσθαι τῆς Ἀργοῦς κυβερνήτης· ἀποφαίνουσι δὲ καὶ πρὸ τῆς πόλεως ἔνθα ἐκ Κόλχων ὀπίσω κομιζομένην ὁρμίσασθαι τὴν Ἀργὼ λέγουσιν.

5 4. Ἀπὸ δὲ Θεσπίας ἰόντι ἄνω πρὸς ἤπειρον ἔστιν Ἁλίαρτος. ὅστις δὲ Ἁλιάρτου γέγονε καὶ Κορωνείας

οἰκιστής, οὗ με ἀπὸ τῶν ἐς Ὀρχομενίους ἐχόντων εἰκὸς ἦν χωρίζειν. Κατὰ δὲ τὴν ἐπιστρατείαν τοῦ Μήδου φρονήσασιν Ἀλιαρτίοις τὰ Ἑλλήνων μοῖρα τῆς Ξέρξου στρατιᾶς γῆν τέ σφισιν ὁμοῦ καὶ τὴν πόλιν ἐπεξῆλθε καίουσα. Ἐν Ἀλιάρτῳ δέ ἐστι Λυσάνδρου τοῦ Λακεδαιμονίου μνῆμα· προσβαλὼν γὰρ τῶν Ἀλιαρτίων πρὸς τὸ τεῖχος στρατιᾶς ἔκ τε Θηβῶν ἐνούσης ἔνδον καὶ ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ ἐπεξελθόντων τῶν πολεμίων, ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ. 5. Λύσανδρον δὲ τὰ μὲν ἐς τὰ μάλιστα ἐπαινέσαι, 6
τὰ δὲ καὶ πικρῶς ἔστι μέμψασθαι. Σοφίαν μέν γε τοιαύτην ἐπεδείξατο. ἡγούμενος Πελοποννησίων ταῖς τριήρεσιν Ἀντίοχον κυβερνήτην ὄντα Ἀλκιβιάδου, φυλάξας Ἀλκιβιάδην ἀπόντα τοῦ ναυτικοῦ, τηνικαῦτα τὸν Ἀντίοχον ἐπηγάγετο ἐς ἐλπίδα ὡς ὄντα ἀξιόμαχον ναυμαχῆσαι Λακεδαιμονίοις, καὶ ἀναγαγόμενον ὑπὸ θράσους τε καὶ ἀλαζονείας ἐνίκησεν αὐτὸν οὐ πόρρω τοῦ Κολοφωνίων ἄστεως. Ὡς δὲ καὶ δεύτερα ὁ Λύσανδρος 7
ἐπὶ τὰς τριήρεις ἀφίκετο ἐκ Σπάρτης, ἡμερώσατο μὲν οὕτω Κῦρον ὡς χρήματα, ὁπότε ἐς τὸ ναυτικὸν αἰτοίη, παρεῖναί οἱ κατὰ καιρόν τε καὶ ἄφθονα· ὁρμούντων δὲ
775 ναυσὶν ἑκατὸν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς Ἀθηναίων, εἶλεν αὐτῶν τὰ πλοῖα ἐσκεδασμένους ἐπί τε ὕδωρ τοὺς ναύτας καὶ ἐπὶ ἀγορὰν φυλάξας. Παρέσχετο δὲ καὶ ἔργον τοιόνδε ἐς δικαιοσύνην. Αὐτολύκῳ τῷ παγκρατιάσαντι, 8
οὗ δὴ καὶ εἰκόνα ἰδὼν οἶδα ἐν Πρυτανείῳ τῷ Ἀθηναίων, τούτῳ τῷ ἀνδρὶ ἐς ἀμφισβήτησιν ὅτου δὴ κτήματος Ἐτεόνικος ἦλθεν ὁ Σπαρτιάτης· ὡς δὲ ἄρα λέγων ἡλίσκετο οὐ δίκαια, ἦν γὰρ δὴ τηνικαῦτα Ἀθηναίοις τῶν τριάκοντα ἡ ἀρχή, καὶ παρῆν ἔτι ὁ Λύσανδρος, τούτων ἕνεκα Ἐτεόνικος πληγῶν τε ἄρχειν ἐπήρθη καὶ ἀμυνάμενον τὸν Αὐτόλυκον ἦγεν ἐπὶ Λύσανδρον, παντάπασιν ἐκεῖνον ἐς χάριν τὴν ἑαυτοῦ δικάσειν ἐλπίζων· Λύσαν-

δρος δὲ ἀδικεῖν Ἐτεόνικον κατέγνω, καὶ ἀπέπεμψεν
9 ἀτιμάσας τῷ λόγῳ. 6. Τάδε μὲν Λυσάνδρῳ τὰ ἐς δόξαν
ὑπάρχοντα ἦν, ἄλλα δὲ τοσάδε ὀνείδη. Φιλοκλέα γὰρ
Ἀθηναῖον ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς καὶ αὐτὸν στρατηγοῦντα
καὶ Ἀθηναίων τῶν ἄλλων ὅσον τετρακισχιλίους αἰχμα-
λώτους ὄντας ἀπέκτεινεν ὁ Λύσανδρος, καί σφισιν οὐδὲ
ἀποθανοῦσιν ἐπήνεγκε γῆν, ὃ καὶ Μήδων τοῖς ἀποβᾶσιν
ἐς Μαραθῶνα ὑπῆρξε παρ' Ἀθηναίων καὶ αὐτῶν Λακε-
δαιμονίων τοῖς νεσοῦσιν ἐν Θερμοπύλαις ἐκ βασιλέως
Ξέρξου. Μεῖζονα δὲ ἔτι Λακεδαιμονίοις ὀνείδη γενέ-
σθαι παρεσκεύασεν ὁ Λύσανδρος ἐπί τε δεκαδαρχίαις
ἃς κατέστησε ταῖς πόλεσι καὶ ἐπὶ τοῖς Λάκωσιν ἁρμοσταῖς.
10 Λακεδαιμονίων δὲ χρήματα οὐ νομιζόντων κτᾶσθαι κατὰ
δή τι μάντευμα, ὡς ἡ φιλοχρηματία μόνη γένοιτο ἂν
ἀπώλεια τῇ Σπάρτῃ, ὁ δὲ καὶ χρημάτων πόθον σφίσιν
ἐνεποίησεν ἰσχυρόν. ἐγὼ μὲν δὴ Πέρσαις τε ἑπόμενος 776
καὶ δικάζων νόμῳ γε τῷ ἐκείνων βλάβος κρίνω Λακε-
δαιμονίοις μᾶλλον ἢ ὠφέλειαν γενέσθαι Λύσανδρον.

XXXIII. Ἐν Ἁλιάρτῳ δὲ τοῦ τε Λυσάνδρου μνῆμα
καὶ Κέκροπος τοῦ Πανδίονός ἐστιν ἡρῷον. τὸ δὲ ὄρος
τὸ Τιλφούσιον καὶ ἡ Τιλφοῦσα καλουμένη πηγὴ στα-
δίους μάλιστα Ἁλιάρτου πεντήκοντα ἀπέχουσι. Λέγεται
δὲ ὑπὸ Ἑλλήνων Ἀργείους μετὰ τῶν Πολυνείκους παί-
δων ἑλόντας Θήβας ἐς Δελφοὺς τῷ θεῷ καὶ ἄλλα τῶν
λαφύρων καὶ Τειρεσίαν ἄγειν· καί, εἶχετο γὰρ δίψῃ,
καθ' ὁδόν φασιν αὐτὸν πιόντα ἀπὸ τῆς Τιλφούσης
ἀφεῖναι τὴν ψυχήν· καὶ ἔστι τάφος αὐτῷ πρὸς τῇ πηγῇ.
2 τὴν δὲ θυγατέρα τοῦ Τειρεσίου δοθῆναι μέν φασι τῷ
Ἀπόλλωνι ὑπὸ τῶν Ἀργείων, προστάξαντος δὲ τοῦ θεοῦ
ναυσὶν ἐς τὴν νῦν Ἰωνίαν καὶ Ἰωνίας ἐς τὴν Κολοφωνίαν
περαιωθῆναι. καὶ ἡ μὲν αὐτόθι συνῴκησεν ἡ Μαντὼ
Ῥακίῳ Κρητί· τὰ δὲ ἄλλα ἐς Τειρεσίαν, ἐτῶν τε ἀριθ-

μὸν ὧν γεγράφασιν αὐτὸν βιῶναι, καὶ ὡς ἐκ γυναικὸς ἐς ἄνδρα ἠλλάγη, καὶ ὅτι Ὅμηρος ἐποίησεν ἐν Ὀδυσσείᾳ συνετὸν εἶναι γνώμην Τειρεσίαν τῶν ἐν Ἅιδου μόνον, ταῦτα μὲν καὶ οἱ πάντες ἴσασιν ἀκοῇ· 2. Ἀλιαρτίοις δὲ 3
ἐστιν ἐν ὑπαίθρῳ θεῶν ἱερὸν ἃς Πραξιδίκας καλοῦσιν· ἐνταῦθα ὀμνύουσι μέν, ποιοῦνται δὲ οὐκ ἐπίδρομον τὸν ὅρκον. ταύτας μέν ἐστι πρὸς τῷ ὄρει τῷ Τιλφουσίῳ τὸ ἱερόν· ἐν Ἀλιάρτῳ δὲ εἰσι ναοί, καί σφισιν οὐκ ἀγάλματα ἔνεστιν, οὐκ ὄροφος ἔπεστιν· οὐ μὴν οὐδὲ οἷς τισὶν ἐποιήθησαν, οὐδὲ τοῦτο ἠδυνάμην πυθέσθαι.

3. Ἔστι δὲ ἐν τῇ Ἀλιαρτίᾳ ποταμὸς Λόφις. λέγεται 4
δὲ τῆς χώρας αὐχμηρᾶς οὔσης τὸ ἐξ ἀρχῆς καὶ ὕδατος οὐκ ὄντος ἐν αὐτῇ ἄνδρα τῶν δυναστευόντων ἐλθόντα ἐς Δελφοὺς ἐπερέσθαι τρόπον ὅντινα ὕδωρ εὑρήσουσιν
777 ἐν τῇ γῇ· τὴν δὲ Πυθίαν προστάσσειν, ὃς ἂν ἐπανήκοντι ἐς Ἀλίαρτον ἐντύχῃ οἱ πρὸ τῶν ἄλλων, τούτου δεῖν φονέα γενέσθαι αὐτόν· ἐντυχεῖν τε δὴ αὐτῷ παραγενομένῳ τὸν υἱὸν Λόφιν, καὶ τὸν οὐ μελλήσαντα τῷ ξίφει τὸν νεανίσκον παῖσαι· καὶ τὸν μὲν ἔτι ἔμπνουν περιθεῖν, ὅπου δὲ ῥυῆναι τὸ αἷμα, ὕδωρ ἐντεῦθεν ἀνεῖναι τὴν γῆν. ἐπὶ τούτῳ μὲν ὁ ποταμὸς καλεῖται Λόφις.

4. Ἁλαλκομεναὶ δὲ κώμη μέν ἐστιν οὐ μεγάλη, κεῖ- 5
ται δὲ ὄρους οὐκ ἄγαν ὑψηλοῦ πρὸς τοῖς ποσὶν ἐσχάτοις. γενέσθαι δὲ αὐτῇ τὸ ὄνομα οἱ μὲν ἀπὸ Ἁλαλκομενέως ἀνδρὸς αὐτόχθονος, ὑπὸ τούτου δὲ Ἀθηνᾶν τραφῆναι λέγουσιν· οἱ δὲ εἶναι καὶ τὴν Ἁλαλκομενίαν τῶν Ὠγύγου θυγατέρων φασίν. Ἀπωτέρω δὲ τῆς κώμης ἐπεποίητο ἐν τῷ χθαμαλῷ τῆς Ἀθηνᾶς ναὸς καὶ ἄγαλμα ἀρχαῖον ἐλέφαντος. Σύλλα δὲ ἔστι μὲν καὶ τὰ ἐς Ἀθηναίους 6
ἀνήμερα καὶ ἤθους ἀλλότρια τοῦ Ῥωμαίων, ἐοικότα δὲ τούτοις καὶ τὰ ἐς Θηβαίους τε καὶ Ὀρχομενίους· προσεξειργάσατο δὲ καὶ ἐν ταῖς Ἁλαλκομεναῖς, τῆς Ἀθηνᾶς

τὸ ἄγαλμα αὐτὸ συλήσας. τοῦτον μὲν τοιαῦτα ἔς τε Ἑλληνίδας πόλεις καὶ θεοὺς τοὺς Ἑλλήνων ἐκμανέντα ἐπέλαβεν ἀχαριστοτάτη νόσος πασῶν· φθειρῶν γὰρ ἤνθησεν, ἥ τε πρότερον εὐτυχία δοκοῦσα ἐς τοιοῦτο περιῆλθεν αὐτῷ τέλος· τὸ δὲ ἱερὸν ἐν ταῖς Ἀλαλκομεναῖς ἠμελήθη τὸ ἀπὸ τοῦδε ἅτε ἠρημωμένον τῆς θεοῦ.
7 Ἐγένετο δὲ καὶ ἄλλο ἐπ' ἐμοῦ τοιόνδε ἐς κατάλυσιν τοῦ ναοῦ· κισσός οἱ προσπεφυκὼς μέγας καὶ ἰσχυρὸς διέλυσεν ἐκ τῶν ἁρμονιῶν καὶ διέσπα τοὺς λίθους ἀπ' ἀλλήλων. 5. Ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς ἐνταῦθα οὐ μέγας χείμαρρος· ὀνομάζουσι δὲ Τρίτωνα αὐτόν, ὅτι τὴν Ἀθηνᾶν τραφῆναι παρὰ ποταμῷ Τρίτωνι ἔχει λόγος, ὡς δὴ τοῦτον τὸν Τρίτωνα ὄντα καὶ οὐχὶ τὸν Λιβύων, ὃς ἐς τὴν πρὸς Λιβύῃ θάλασσαν ἐκδίδωσιν ἐκ τῆς Τριτωνίδος λίμνης.

XXXIV. Πρὶν δὲ ἐς Κορώνειαν ἐξ Ἀλαλκομενῶν 778
ἀφικέσθαι, τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς ἐστὶ τὸ ἱερόν· καλεῖται δὲ ἀπὸ Ἰτώνου τοῦ Ἀμφικτυόνος, καὶ ἐς τὸν κοινὸν συνίασιν ἐνταῦθα οἱ Βοιωτοὶ σύλλογον. Ἔν δὲ τῷ ναῷ χαλκοῦ πεποιημένα Ἀθηνᾶς Ἰτωνίας καὶ Διός ἐστιν ἀγάλματα· τέχνη δὲ Ἀγορακρίτου, μαθητοῦ τε καὶ ἐρωμένου Φειδίου. ἀνέθεσαν δὲ καὶ Χαρίτων ἀγάλματα ἐπ'
2 ἐμοῦ. Λέγεται δὲ καὶ τοιόνδε, Ἰοδάμαν ἱερωμένην τῇ θεῷ νύκτωρ ἐς τὸ τέμενος ἐσελθεῖν, καὶ αὐτῇ τὴν Ἀθηνᾶν φανῆναι, τῷ χιτῶνι δὲ τῆς θεοῦ τὴν Μεδούσης ἐπεῖναι τῆς Γοργόνος κεφαλήν· Ἰοδάμαν δέ, ὡς εἶδε, γενέσθαι λίθον. καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτιθεῖσα γυνὴ πῦρ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἐπὶ τῆς Ἰοδάμας τὸν βωμόν, ἐς τρὶς ἐπιλέγει τῇ Βοιωτῶν φωνῇ Ἰοδάμαν ζῆν καὶ αἰτεῖν πῦρ.
3 2. Κορώνεια δὲ παρείχετο μὲν ἐς μνήμην ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Ἑρμοῦ βωμὸν Ἐπιμηλίου, τὸν δὲ Ἀνέμων. κατωτέρω δὲ ὀλίγου Ἥρας ἐστὶν ἱερὸν καὶ ἄγαλμα ἀρχαῖον, Πυθοδώρου τέχνη Θηβαίου· φέρει δὲ ἐπὶ τῇ χειρὶ Σειρῆνας·

τὰς γὰρ δὴ Ἀχελῴου θυγατέρας ἀναπεισθείσας φασὶν ὑπὸ Ἥρας καταστῆναι πρὸς τὰς Μούσας ἐς ᾠδῆς ἔργον· αἱ δὲ ὡς ἐνίκησαν, ἀποτίλασαι τῶν Σειρήνων τὰ πτερὰ ποιήσασθαι στεφάνους ἀπ' αὐτῶν λέγονται. 3. Κορω- 4
νείας δὲ σταδίους ὡς τεσσαράκοντα ὄρος ἀπέχει τὸ Λιβήθριον· ἀγάλματα δὲ ἐν αὐτῷ Μουσῶν τε καὶ Νυμφῶν ἐπίκλησίν ἐστι Λιβηθρίων· καὶ πηγαί, τὴν μὲν Λιβηθριάδα ὀνομάζουσιν, ἡ δὲ ἑτέρα Πέτρα, γυναικὸς μαστοῖς εἰσὶν εἰκασμέναι, καὶ ὅμοιον γάλακτι ὕδωρ ἀπ' αὐτῶν ἄνεισιν.

4. Ἐς δὲ τὸ ὄρος τὸ Λαφύστιον καὶ ἐς τοῦ Διὸς τοῦ 5
Λαφυστίου τὸ τέμενός εἰσιν ἐκ Κορωνείας στάδιοι μάλιστα εἴκοσι. λίθου μὲν τὸ ἄγαλμά ἐστιν· Ἀθάμαντος δὲ θύειν Φρίξον καὶ Ἕλλην ἐνταῦθα μέλλοντος πεμφθῆναι κριὸν τοῖς παισὶ φασιν ὑπὸ Διός, ἔχοντα τὸ ἔριον
779 χρυσοῦν, καὶ ἀποδρᾶναι σφᾶς ἐπὶ τοῦ κριοῦ τούτου. Ἀνωτέρω δέ ἐστιν Ἡρακλῆς Χάροψ ἐπίκλησιν· ἐνταῦθα δὲ οἱ Βοιωτοὶ λέγουσιν ἀναβῆναι τὸν Ἡρακλέα ἄγοντα τοῦ Ἅιδου τὸν κύνα. Ἐκ δὲ Λαφυστίου κατιόντι ἐς τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς τὸ ἱερὸν ποταμός ἐστι Φάλαρος ἐς τὴν Κηφισίδα ἐκδιδοὺς λίμνην.

5. Τοῦ δὲ ὄρους τοῦ Λαφυστίου πέραν ἐστὶν Ὀρχο- 6
μενός, εἴ τις Ἕλλησιν ἄλλη πόλις, ἐπιφανὴς καὶ αὕτη ἐς δόξαν. εὐδαιμονίας δέ ποτε ἐπὶ μέγιστον προαχθεῖσαν ἔμελλεν ἄρα ὑποδέξεσθαι τέλος καὶ ταύτην οὐ πολύ τι ἀποδέον ἢ Μυκήνας τε καὶ Δῆλον. περὶ δὲ τῶν ἀρχαίων τοιαῦτ' ἦν ὁπόσα καὶ μνημονεύουσιν. Ἀνδρέα πρῶτον ἐνταῦθα Πηνειοῦ παῖδα τοῦ ποταμοῦ λέγουσιν ἐποικῆσαι, καὶ ἀπὸ τούτου τὴν γῆν Ἀνδρηΐδα ὀνομασθῆναι. Παραγενομένου δὲ ὡς αὐτὸν Ἀθάμαντος, ἀπέ- 7
νειμε τῆς αὐτοῦ τῷ Ἀθάμαντι τήν τε περὶ τὸ Λαφύστιον χώραν καὶ τὴν νῦν Κορώνειαν καὶ Ἁλιαρτίαν. Ἀθάμας

δὲ ἅτε οὐδένα οἱ παίδων τῶν ἀρσένων λελεῖφθαι νομίζων, τὰ μὲν γὰρ ἐς Λέαρχόν τε καὶ Μελικέρτην ἐτόλμησεν αὐτός, Λεύκωνι δὲ ὑπὸ νόσου τελευτῆσαι συνέβη, Φρίξον δὲ ἆρα οὐκ ἠπίστατο ἢ αὐτὸν περιόντα ἢ γένος ὑπολειπόμενον Φρίξου, τούτων ἕνεκα ἐποιήσατο Ἁλίαρτον καὶ Κόρωνον τοὺς Θερσάνδρου τοῦ Σισύφου· Σι-
8 σύφου γὰρ ἀδελφὸς ἦν ὁ Ἀθάμας. Ὕστερον δὲ ἀναστρέψαντος ἐκ Κόλχων οἱ μὲν αὐτοῦ Φρίξου φασίν, οἱ δὲ Πρέσβωνος, γεγονέναι δὲ Φρίξῳ τὸν Πρέσβωνα ἐκ τῆς Αἰήτου θυγατρός, οὕτω συγχωροῦσιν οἱ Θερσάνδρου παῖδες οἶκον μὲν τὸν Ἀθάμαντος Ἀθάμαντι καὶ τοῖς ἀπὸ ἐκείνου προσήκειν, αὐτοὶ δέ, μοῖραν γὰρ δίδωσί σφισιν Ἀθάμας τῆς γῆς, Ἁλιάρτου καὶ Κορωνείας
9 ἐγένοντο οἰκισταί. Πρότερον δὲ ἔτι τούτων Ἀνδρεὺς Εὐΐππην θυγατέρα Λεύκωνος λαμβάνει παρὰ Ἀθάμαντος γυναῖκα, καὶ υἱὸς Ἐτεοκλῆς αὐτῷ γίνεται, Κηφισοῦ δὲ τοῦ ποταμοῦ κατὰ τῶν ποιητῶν τὴν φήμην, ὥστε καὶ τῶν ποιησάντων τινὲς Κηφισιάδην τὸν Ἐτεοκλέα
10 ἐκάλεσαν ἐν τοῖς ἔπεσιν. Οὗτος ὡς ἐβασίλευσεν ὁ Ἐτεοκλῆς, τὴν μὲν κώραν ἀπὸ Ἀνδρέως ἔχειν τὸ ὄνομα 780
εἴασε, φυλὰς δὲ Κηφισιάδα, τὴν δὲ ἑτέραν ἐπώνυμον αὑτῷ κατεστήσατο. Ἀφικομένῳ δὲ πρὸς αὐτὸν Ἄλμῳ τῷ Σισύφου δίδωσιν οἰκῆσαι τῆς χώρας οὐ πολλήν, καὶ ἡ κώμη τότε ἐκλήθη Ἄλμωνες ἀπὸ τοῦ Ἄλμου τούτου· χρόνῳ δὲ ἐξενίκησεν ὕστερον (ὄνομα) εἶναι τῇ κώμῃ Ὀλμωνας.

XXXV. Τὸν δὲ Ἐτεοκλέα λέγουσιν οἱ Βοιωτοὶ Χάρισιν ἀνθρώπων θῦσαι πρῶτον. καὶ ὅτι μὲν τρεῖς εἶναι Χάριτας κατεστήσατο ἴσασιν, ὀνόματα δὲ οἷα ἔθετο αὐταῖς οὐ μνημονεύουσιν· ἐπεὶ Λακεδαιμόνιοί γε εἶναι Χάριτας δύο καὶ Λακεδαίμονα ἱδρύσασθαι τὸν Ταϋγέτης φασὶν αὐτάς, καὶ ὀνόματα θέσθαι Κλήταν καὶ Φαέν-

ναν. Ἐοικότα μὲν δὴ Χάρισιν ὀνόματα καὶ ταῦτα, ἐοι- 2
κότα δὲ καὶ παρ' Ἀθηναίοις· τιμῶσι γὰρ ἐκ παλαιοῦ
καὶ Ἀθηναῖοι Χάριτας Αὐξὼ καὶ Ἡγεμόνην. τὸ γὰρ τῆς
Καρποῦς ἐστιν οὐ Χάριτος ἀλλὰ Ὥρας ὄνομα· τῇ δὲ
ἑτέρᾳ τῶν Ὡρῶν νέμουσιν ὁμοῦ τῇ Πανδρόσῳ τιμὰς οἱ
Ἀθηναῖοι, Θαλλὼ τὴν θεὸν ὀνομάζοντες. Παρὰ δὲ 3
Ἐτεοκλέους τοῦ Ὀρχομενίου μαθόντες τρισὶν ἤδη νομί-
ζομεν Χάρισιν εὔχεσθαι· καὶ Ἀγγελίων τε καὶ Τεκταῖος
οἵ γε Διονύσου τὸν Ἀπόλλωνα ἐργαζόμενοι Δηλίοις,
τρεῖς ἐποίησαν ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ Χάριτας· καὶ Ἀθή-
νῃσι πρὸ τῆς ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἐσόδου Χάριτές εἰσι καὶ
αὗται τρεῖς· παρὰ δὲ αὐταῖς τελετὴν ἄγουσιν ἐς τοὺς
781 πολλοὺς ἀπόρρητον. Πάμφως μὲν δὴ πρῶτος ὧν ἴσμεν 4
ἦσεν ἐς Χάριτας, πέρα δὲ οὔτε ἀριθμοῦ πέρι οὔτε ἐς τὰ
ὀνόματά ἐστιν οὐδὲν αὐτῷ πεποιημένον· Ὅμηρος δέ,
ἐμνημόνευσε γὰρ Χαρίτων καὶ οὗτος, τὴν μὲν Ἡφαίστου
γυναῖκα εἶναι λέγει, καὶ ὄνομα αὐτῇ τίθεται Χάριν,
Πασιθέας δὲ εἶναί φησιν ἐραστήν *** [ἐν δὲ] Ὕπνου
τοῖς λόγοις τὸ ἔπος ἐποίησεν

Ἣ μέν μοι δώσειν Χαρίτων μίαν ὁπλοτεράων.

Τούτου δὲ ἕνεκα ὑπόνοια δὴ παρέστη τισὶν ὡς Χάριτας 5
ἄρα καὶ πρεσβυτέρας οἶδεν ἄλλας Ὅμηρος. Ἡσίοδος δὲ
ἐν Θεογονίᾳ, προσιέσθω δὲ ὅτῳ φίλον τὴν Θεογονίαν,
ἐν δ' οὖν τῇ ποιήσει ταύτῃ τὰς Χάριτάς φησιν εἶναι Διός
τε καὶ Εὐρυνόμης, καί σφισιν ὀνόματα Εὐφροσύνην τε
καὶ Ἀγλαΐαν εἶναι καὶ Θαλίαν. κατὰ ταὐτὰ δὲ ἐν ἔπεσίν
ἐστι τοῖς Ὀνομακρίτου. Ἀντίμαχος δὲ οὔτε ἀριθμὸν Χα-
ρίτων οὔτε ὄνομα εἰπὼν Λίγλης εἶναι θυγατέρας καὶ
Ἡλίου φησὶν αὐτάς. Ἑρμησιάνακτι δὲ τῷ τὰ ἐλεγεῖα γρά-
ψαντι τοσόνδε οὐ κατὰ τὴν τῶν πρότερον δόξαν ἐστὶν
αὐτῷ πεποιημένον, ὡς ἡ Πειθὼ Χαρίτων εἴη καὶ αὐτὴ
μία. 2. Ὅστις δὲ ἦν ἀνθρώπων ὁ γυμνὰς πρῶτος Χάριτας 6

ἤτοι πλάσας ἢ γραφῇ μιμησάμενος, οὐχ οἷόν τε ἐγένετο πυθέσθαι με, ἐπεὶ τά γε ἀρχαιότερα ἐχούσας ἐσθῆτα οἵ τε πλάσται καὶ κατὰ ταὐτὰ ἐποίουν οἱ ζωγράφοι, καὶ Σμυρναίοις τοῦτο μὲν ἐν τῷ ἱερῷ τῶν Νεμέσεων ὑπὲρ τῶν ἀγαλμάτων χρυσοῦ Χάριτες ἀνάκεινται, τέχνη Βουπάλου, τοῦτο δέ σφισιν ἐν τῷ Ὠιδείῳ Χάριτός ἐστιν εἰκών, Ἀπελλοῦ γραφή, Περγαμηνοῖς δὲ ὡσαύτως ἐν 782
7 τῷ Ἀττάλου θαλάμῳ, Βουπάλου καὶ αὗται· καὶ πρὸς τῷ ὀνομαζομένῳ Πυθίῳ Χάριτες καὶ ἐνταῦθά εἰσι, Πυθαγόρου γράψαντος Παρίου· Σωκράτης τε ὁ Σωφρονίσκου πρὸ τῆς ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἐσόδου Χαρίτων εἰργάσατο ἀγάλματα Ἀθηναίοις. καὶ ταῦτα μέν ἐστιν ὁμοίως ἅπαντα ἐν ἐσθῆτι· οἱ δὲ ὕστερον, οὐκ οἶδα ἐφ' ὅτῳ, μεταβεβλήκασι τὸ σχῆμα αὐταῖς. Χάριτας γοῦν οἱ κατ' ἐμὲ ἔπλασσόν τε καὶ ἔγραφον γυμνάς.

XXXVI. Γενομένης δὲ Ἐτεοκλεῖ τῆς τελευτῆς ἡ βασιλεία περιῆλθεν ἐς τὸ Ἄλμου γένος. Ἄλμῳ δὲ αὐτῷ μὲν θυγατέρες Χρυσογένεια ἐγένετο καὶ Χρύση· Χρύσης δὲ τῆς Ἄλμου καὶ Ἄρεως ἔχει φήμη γενέσθαι Φλεγύαν, καὶ τὴν ἀρχήν, τοῦ Ἐτεοκλέους ἀποθανόντος ἄπαιδος, ὁ Φλεγύας ἔσχεν οὗτος. Τῇ μὲν δὴ χώρᾳ τῇ πάσῃ Φλεγυαντίδα ὄνομα εἶναι μετέθεντο ἀντὶ Ἀνδρηΐ-
2 δος, πόλις δὲ ἐγένετο ἥ τε ἐξ ἀρχῆς οἰκισθεῖσα ἡ Ἀνδρηΐς, καὶ προσέκτισεν ὁ Φλεγύας ὁμώνυμον αὐτῷ, τοὺς τὰ πολεμικὰ ἀρίστους Ἑλλήνων συλλέξας ἐς αὐτήν. 2. Καὶ ἀπέστησάν τε ἀνὰ χρόνον ἀπὸ τῶν ἄλλων Ὀρχομενίων ὑπὸ ἀνοίας καὶ τόλμης οἱ Φλεγύαι, καὶ ἦγον καὶ ἔφερον τοὺς προσοίκους· τέλος δὲ καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν συλήσοντες στρατεύουσι τὸ ἐν Δελφοῖς, ὅτε καὶ Φιλάμμων λογάσιν Ἀργείων ἐπ' αὐτοὺς βοηθήσας αὐτός τε
3 ἀπέθανεν ἐν τῇ μάχῃ καὶ οἱ τῶν Ἀργείων λογάδες. Τοὺς δὲ Φλεγύας πολέμῳ μάλιστα Ἑλλήνων χαίρειν μαρτυρεῖ

μοι καὶ ἔπη τῶν ἐν Ἰλιάδι περὶ Ἄρεως καὶ Φόβου τοῦ Ἄρεως πεποιημένα,

Τὼ μὲν ἄρ' εἰς Ἐφύρους πόλεμον μέτα θωρήσσεσθον
ἠὲ μετὰ Φλεγύας μεγαλήτορας.

783 Ἐφύρους δὲ ἐνταῦθα, ἐμοὶ δοκεῖν, τοὺς ἐν τῇ Θεσπρωτίδι ἠπείρῳ λέγει. Τὸ μὲν δὴ Φλεγυῶν γένος ἀνέτρεψεν ἐκ βάθρων ὁ θεὸς κεραυνοῖς συνεχέσι καὶ ἰσχυροῖς σεισμοῖς· τοὺς δὲ ὑπολειπομένους νόσος ἐπιπεσοῦσα ἔφθειρε λοιμώδης· ὀλίγοι δὲ καὶ ἐς τὴν Φωκίδα διαφεύγουσιν ἐξ αὐτῶν.

3. Φλεγύᾳ δὲ οὐ γενομένων παίδων ἐκδέχεται Χρύσης τὴν ἀρχήν, Χρυσογενείας τε ὢν τῆς Ἅλμου καὶ Ποσειδῶνος. τούτῳ δὲ υἱὸς γίνεται Χρύσῃ Μινύας, καὶ ἀπ' αὐτοῦ Μινύαι καὶ νῦν ἔτι ὧν ἦρχεν ὀνομάζονται. Πρόσοδοι δὲ ἐγίνοντο τῷ Μινύᾳ τηλικαῦται μέγεθος ὡς ὑπερβαλέσθαι τοὺς πρὸ αὐτοῦ πλούτῳ· θησαυρόν τε ἀνθρώπων ὧν ἴσμεν Μινύας πρῶτος ἐς ὑποδοχὴν χρημάτων ᾠκοδομήσατο. Ἕλληνες δὲ ἄρα εἰσὶ δεινοὶ τὰ ὑπερόρια ἐν θαύματι τίθεσθαι μείζονι ἢ τὰ οἰκεῖα, ὁπότε γε ἀνδράσιν ἐπιφανέσιν ἐς συγγραφὴν πυραμίδας μὲν τὰς παρὰ Αἰγυπτίοις ἐπῆλθεν ἐξηγήσασθαι πρὸς τὸ ἀκριβέστατον, θησαυρὸν δὲ τὸν Μινύου καὶ τὰ τείχη τὰ ἐν Τίρυνθι οὐδὲ ἐπὶ βραχὺ ἤγαγον μνήμης, οὐδὲν ὄντα ἐλάττονος θαύματος. 4. Μινύου δὲ ἦν Ὀρχομενός, καὶ ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος ἥ τε πόλις Ὀρχομενὸς καὶ οἱ ἄνδρες ἐκλήθησαν Ὀρχομένιοι· διέμεινε δὲ οὐδὲν ἧσσον καὶ Μινύας ἐπονομάζεσθαι σφᾶς ἐς διάκρισιν ἀπὸ Ὀρχομενίων τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ. Παρὰ τοῦτον τὸν Ὀρχομενὸν βασιλεύοντα Ἤττος ἀφίκετο ἐξ Ἄργους, φεύγων ἐπὶ τῷ Μολούρου φόνῳ τοῦ Ἀρίσβαντος, ὄντινα ἀπέκτεινεν ἐπὶ γυναικὶ ἑλὼν γαμετῇ· καὶ αὐτῷ τῆς χώρας ἀπένειμεν Ὀρχομενὸς ὅση νῦν περί τε Ἤττόν ἐστι τὴν κώμην

7 καὶ ἡ ταύτῃ προσεχής. Ἤττου δὲ ἐποιήσατο μνήμην καὶ ὁ τὰ ἔπη συνθεὶς ἃς μεγάλας Ἠοίας καλοῦσιν Ἕλληνες·

Ἤττος δὲ Μόλουρον Ἀρίσβαντος φίλον υἱόν
κτείνας ἐν μεγάροις εὐνῆς ἕνεχ' ἧς ἀλόχοιο,
οἶκον ἀποπρολιπὼν φεῦγ' Ἄργεος ἱπποβότοιο, 784
ἶξεν δ' Ὀρχομενὸν Μινυήιον· καί μιν ὃ γ' ἥρως
δέξατο, καὶ κτεάνων μοῖραν πάρεν ὡς ἐπιεικές.

8 Πρῶτος δὲ οὗτος ὁ Ἤττος δίκην μοιχείας λαβὼν δῆλός ἐστι· καὶ χρόνῳ ὕστερον Δράκοντος Ἀθηναίοις θεσμοθετήσαντος ἐκ τῶν ἐκείνου κατέστη νόμων, οὓς ἔγραφεν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ἄλλων τε ὁπόσων ἄδειαν εἶναι χρή, καὶ δὴ καὶ τιμωρίας μοιχοῦ. Τὸ δὲ ἀξίωμα τῶν Μινυῶν ἐπὶ τοσοῦτο ἤδη προῆκτο, ὥστε καὶ Νηλεὺς Κρηθέως βασιλεύων Πύλου γυναῖκα ἔσχεν ἐξ Ὀρχομενοῦ Χλῶριν Ἀμφίονος τοῦ Ἰασίου.

XXXVII. Ἔδει δὲ ἄρα παυσθῆναι καὶ τὸ Ἄλμου γένος· οὐχ ὑπολείπεται γὰρ παῖδα Ὀρχομενός, καὶ οὕτως ἐς Κλύμενον τὸν Πρέσβωνος τοῦ Φρίξου περιῆλθεν ἡ ἀρχή. Κλυμένου δὲ γίνονται παῖδες, πρεσβύτατος μὲν Ἐργῖνος, ἐπὶ δὲ αὐτῷ Στράτιος καὶ Ἄρρων καὶ Πύλεος, νεώτατος δὲ Ἀξεύς. 2. Κλύμενον μὲν ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ Ὀγχηστίου Ποσειδῶνος Θηβαίων φανεύουσιν ἄνδρες, ἐξ ἀφορμῆς μικρᾶς ἐς ἅπαν θυμοῦ προαχθέντες· Ἐργῖνος δὲ ὁ πρεσβύτατος τῶν Κλυμένου παίδων τὴν βασι-
2 λείαν παραλαμβάνει. Δύναμιν δὲ αὐτίκα αὐτός τε καὶ οἱ ἀδελφοὶ συλλέξαντες ἦλθον ἐπὶ τὰς Θήβας· καὶ μάχῃ μὲν ἐκράτησαν, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου χωροῦσιν ἐς ὁμολογίαν Θηβαίους κατὰ ἔτος ἕκαστον τελεῖν δασμὸν τοῦ Κλυμένου φόνου. Ἡρακλέους δὲ ἐπιτραφέντος ἐν Θήβαις, οὕτω τοῦ δασμοῦ τε ἠλευθερώθησαν οἱ Θηβαῖοι
3 καὶ οἱ Μινύαι μεγάλως τῷ πολέμῳ προσέπταισαν. Ἐργῖνος δὲ ἅτε κεκακωμένων ἐς τὸ ἔσχατον τῶν πολιτῶν

πρὸς μὲν τὸν Ἡρακλέα ἐποιήσατο εἰρήνην, πλοῦτον δὲ
785 τὸν πρότερον καὶ εὐδαιμονίαν ἐκείνην ἀνασώσασθαι
ζητῶν ἠμέλησεν ἁπάντων ὁμοίως τῶν ἄλλων, ὥστε καὶ
ἔλαθεν ἄγαμος καὶ ἄπαις ἀφικόμενος ἐς γῆρας. Ὡς δὲ
αὐτῷ χρήματα συνείλεκτο, ἐνταῦθα ἐπεθύμησέν οἱ γε-
νέσθαι παῖδας· ἐλθόντι δὲ ἐς Δελφοὺς καὶ ἐρομένῳ 4
περὶ παίδων χρᾷ τάδε ἡ Πυθία·

Ἐργῖνε Κλυμένοιο πάϊ Πρεσβωνιάδαο,
ὄψ' ἦλθες γενεὴν διζήμενος, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
ἱστοβοῆϊ γέροντι νέην ποτίβαλλε κορώνην.

3. Λαβόντι δὲ αὐτῷ νέαν γυναῖκα κατὰ τὸ μάντευμα
Τροφώνιος γίνεται καὶ Ἀγαμήδης. λέγεται δὲ ὁ Τρο- 5
φώνιος Ἀπόλλωνος εἶναι καὶ οὐκ Ἐργίνου· καὶ ἐγώ τε
πείθομαι καὶ ὅστις παρὰ Τροφώνιον ἦλθε δὴ μαντευ-
σόμενος. Τούτους φασίν, ὡς ηὐξήθησαν, γενέσθαι
δεινοὺς θεοῖς τε ἱερὰ κατασκευάσασθαι καὶ βασίλεια
ἀνθρώποις· καὶ γὰρ τῷ Ἀπόλλωνι τὸν ναὸν ᾠκοδόμη-
σαν τὸν ἐν Δελφοῖς καὶ Τριεῖ τὸν θησαυρόν. Ἐποίησαν
δὲ ἐνταῦθα τῶν λίθων ἕνα εἶναι σφισιν ἀφαιρεῖν κατὰ
τὸ ἐκτός· καὶ οἱ μὲν ἀεί τι ἀπὸ τῶν τιθεμένων ἐλάμβα-
νον· Τριεὺς δὲ εἶχετο ἀφασίᾳ, κλεῖς μὲν καὶ σημεῖα τὰ
ἄλλα ὁρῶν ἀκίνητα, τὸν δὲ ἀριθμὸν ἀεὶ τῶν χρημάτων
ἐλάττονα. ἵστησιν οὖν ὑπὲρ τῶν ἀγγείων, ἐν οἷς ὅ τε 6
ἄργυρος ἐνῆν καὶ ὁ χρυσός οἱ, πάγας ἤ τι καὶ ἄλλο, ὃ
τὸν ἐσελθόντα καὶ ἁπτόμενον τῶν χρημάτων καθέξειν
ἔμελλεν. ἐσελθόντος δὲ τοῦ Ἀγαμήδους, τὸν μὲν ὁ
δεσμὸς κατεῖχε, Τροφώνιος δὲ ἀπέτεμεν αὐτοῦ τὴν κε-
φαλήν, ὅπως μὴ ἡμέρας ἐπισχούσης ἐκεῖνος γένοιτο ἐν
αἰκίαις καὶ αὐτὸς μηνυθείη μετέχων τοῦ τολμήματος.
786 Καὶ Τροφώνιον μὲν ἐνταῦθα ἐδέξατο ἡ γῆ διαστᾶσα, 7
ἔνθα ἐστὶν ἐν τῷ ἄλσει τῷ ἐν Λεβαδείᾳ βόθρος τε Ἀγα-
μήδους καλούμενος καὶ πρὸς αὐτῷ στήλη. Τὴν δὲ ἀρχὴν

τῶν Ὀρχομενίων ἔσχεν Ἀσκάλαφος καὶ Ἰάλμενος Ἄρεως εἶναι λεγόμενοι· μητρὸς δὲ Ἀστυόχης ἦσαν τῆς Ἄκτορος τοῦ Ἀζέως τοῦ Κλυμένου· καὶ ὑπὸ τούτοις ἡγεμόσι Μι-
8 νύαι στρατεύουσιν ἐς Τροίαν. Μετέσχον Ὀρχομένιοι καὶ τοῖς Κόδρου παισὶν ἐς Ἰωνίαν τοῦ στόλου. Γενομένους δὲ ἀναστάτους ὑπὸ Θηβαίων κατήγαγεν αὖθις ἐς Ὀρχομενὸν Φίλιππος ὁ Ἀμύντου· τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ δαιμονίου σφίσιν ἐς τὸ ἀσθενέστερον ἔμελλεν ἀεὶ ῥέψειν.

XXXVIII. Ὀρχομενίοις δὲ πεποίηται ** καὶ Διονύσου, τὸ δὲ ἀρχαιότατον Χαρίτων ἐστὶν ἱερόν. τὰς μὲν δὴ πέτρας σέβουσί τε μάλιστα, καὶ τῷ Ἐτεοκλεῖ αὐτὰς πεσεῖν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φασίν· τὰ δὲ ἀγάλματα τὰ σὺν κόσμῳ πεποιημένα ἀνετέθη μὲν ἐπ' ἐμοῦ, λίθου δέ ἐστι
2 καὶ ταῦτα. 2. Ἔστι δέ σφισι καὶ κρήνη θέας ἀξία· καταβαίνουσι δὲ ἐς αὐτὴν ὕδωρ οἴσοντες. Θησαυρὸς δὲ ὁ Μινύου, θαῦμα ὂν τῶν ἐν Ἑλλάδι αὐτῇ καὶ τῶν ἑτέρωθι οὐδενὸς ὕστερον, πεποίηται τρόπον τοιόνδε· λίθου μὲν εἴργασται, σχῆμα δὲ περιφερές ἐστιν αὐτῷ, κορυφὴ δὲ οὐκ ἐς ἄγαν ὀξὺ ἀνηγμένη· τὸν δὲ ἀνωτάτω τῶν λίθων
3 φασὶν ἁρμονίαν παντὶ εἶναι τῷ οἰκοδομήματι. 3. Τάφοι δὲ Μινύου τε καὶ Ἡσιόδου. καταδέξασθαι δέ φασιν οὕτω τοῦ Ἡσιόδου τὰ ὀστᾶ. νόσου καταλαμβανούσης λοιμώδους καὶ ἀνθρώπους καὶ τὰ βοσκήματα ἀποστέλλουσι θεωροὺς παρὰ τὸν θεόν. τούτοις δὲ ἀποκρίνασθαι λέγουσι τὴν Πυθίαν, Ἡσιόδου τὰ ὀστᾶ ἐκ τῆς Ναυπακτίας ἀγαγοῦσιν ἐς τὴν Ὀρχομενίαν, ἄλλο δὲ εἶναί σφισιν οὐδὲν ἴαμα. τότε δὲ ἐπερέσθαι δεύτερα ὅπου 787
τῆς Ναυπακτίας αὐτὰ ἐξευρήσουσι, καὶ αὖθις τὴν Πυ-
4 θίαν εἰπεῖν ὡς μηνύσοι κορώνη σφίσιν. οὕτω τοῖς θεοπρόποις ἀποβᾶσιν ἐς τὴν γῆν πέτραν τε οὐ πόρρω τῆς ὁδοῦ καὶ τὴν ὄρνιθα ἐπὶ τῇ πέτρᾳ φασὶν ὀφθῆναι· καὶ

τοῦ Ἡσιόδου [τε] τὰ ὀστᾶ εὗρον ἐν χηραμῷ τῆς πέτρας, καὶ ἐλεγεῖα ἐπὶ τῷ μνήματι ἐπιγέγραπται·

Ἄσκρη μὲν πατρὶς πολυλήϊος, ἀλλὰ θανόντος
ὀστέα πληξίππων γῆ Μινυῶν κατέχει
Ἡσιόδου, τοῦ πλεῖστον ἐν Ἑλλάδι κῦδος ὀρεῖται
ἀνδρῶν κρινομένων ἐν βασάνῳ σοφίης.

4. Περὶ δὲ Ἀκταίωνος λεγόμενα ἦν Ὀρχομενίοις, 5
λυμαίνεσθαι τὴν γῆν πέτραν ἔχον εἴδωλον. ὡς δὲ ἐχρῶντο ἐν Δελφοῖς, κελεύει σφίσιν ὁ θεός, ἀνευρόντας εἴ τι ἦν Ἀκταίωνος λοιπόν, κρύψαι γῇ· κελεύει δὲ καὶ τοῦ εἰδώλου χαλκῆν ποιησαμένους εἰκόνα πρὸς πέτρᾳ σιδήρῳ δῆσαι. τοῦτο καὶ αὐτὸς δεδεμένον τὸ ἄγαλμα εἶδον· καὶ τῷ Ἀκταίωνι ἐναγίζουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος.

5. Σταδίους δὲ ἀφέστηκεν ἑπτὰ Ὀρχομενοῦ ναός τε 6
Ἡρακλέους καὶ ἄγαλμα οὐ μέγα. ἐνταῦθα τοῦ ποταμοῦ τοῦ Μέλανός εἰσιν αἱ πηγαί, καὶ ὁ Μέλας ἐς λίμνην καὶ οὗτος τὴν Κηφισίδα ἐκδίδωσιν. Ἐπέχει μὲν δὴ καὶ ἄλλως τῆς Ὀρχομενίας τὸ πολὺ ἡ λίμνη, χειμῶνος δὲ ὥρᾳ νότου τὰ πλείω πνεύσαντος ἔπεισιν ἐπὶ πλέον τῆς χώρας τὸ ὕδωρ. Θηβαῖοι δὲ τὸν ποταμὸν τὸν Κηφισόν φασιν 7
ὑπὸ Ἡρακλέους ἐς τὸ πεδίον ἀποστραφῆναι τὸ Ὀρχομένιον· τέως δὲ αὐτὸν ὑπὸ τὸ ὄρος ἐς θάλασσαν ἐξιέναι, πρὶν ἢ τὸν Ἡρακλέα τὸ χάσμα ἐμφράξαι τὸ διὰ τοῦ
788 ὄρους. Ἐπίσταται μὲν οὖν καὶ Ὅμηρος λίμνην ἄλλως τὴν Κηφισίδα οὖσαν καὶ οὐχ ὑπὸ Ἡρακλέους πεποιημένην, καὶ ἐπὶ τῷδε εἴρηκε·

λίμνῃ κεκλιμένος Κηφισίδι·

6. Ἔχει δὲ οὐδὲ εἰκότα λόγον τοὺς Ὀρχομενίους μὴ καὶ τὸ 8
χάσμα ἐξευρεῖν καὶ τοῦ Ἡρακλέους ἀναρρήξαντας τὸ ἔργον ἀποδοῦναι τὴν διέξοδον τῷ Κηφισῷ τὴν ἀρχαίαν, ἐπεὶ μηδὲ ἄχρι τῶν Τρωϊκῶν χρήμασιν ἀδυνάτως εἶχον.

μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος ἐν Ἀχιλλέως ἀποκρίσει πρὸς τοὺς παρὰ Ἀγαμέμνονος πρέσβεις·

οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσσεται,
δῆλα δήπουθεν ὡς καὶ τότε προσιόντων τοῖς Ὀρχομενίοις χρημάτων πολλῶν.

9 Ἀσπληδόνα δὲ ἐκλιπεῖν τοὺς οἰκήτορας φασιν ὕδατος σπανίζοντας· γενέσθαι δὲ τὸ ὄνομα ἀπὸ Ἀσπληδόνος τῇ πόλει, τοῦτον δὲ εἶναι νύμφης τε Μιδείας καὶ Ποσειδῶνος. ὁμολογεῖ δὲ καὶ ἔπη σφίσιν ἃ ἐποίησε Χερσίας, ἀνὴρ Ὀρχομένιος·

ἐκ δὲ Ποσειδάωνος ἀγακλειτῆς τε Μιδείης
Ἀσπληδὼν γένεθ' υἱὸς ἀν' εὐρύχορον πτολίεθρον.

10 Τοῦδε τοῦ Χερσίου τῶν ἐπῶν οὐδεμία ἦν ἔτι κατ' ἐμὲ μνήμη, ἀλλὰ καὶ τάδε ἐπηγάγετο ὁ Κάλλιππος ἐς τὸν αὐτὸν λόγον τὸν ἔχοντα ἐς Ὀρχομενίους. τούτου δὲ τοῦ Χερσίου καὶ ἐπίγραμμα οἱ Ὀρχομένιοι τὸ ἐπὶ τῷ Ἡσιόδου τάφῳ μνημονεύουσιν.

XXXIX. Τὰ μὲν δὴ πρὸς τῶν ὀρῶν Φωκεῖς ὑπεροικοῦσιν Ὀρχομενίων, ἐν δὲ τῷ πεδίῳ Λεβάδειά ἐστιν αὐτοῖς ὅμορος. αὕτη τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς φκειτο ἐπὶ μετεώρου, καὶ ὠνομάζετο Μίδεια ἀπὸ τῆς Ἀσπληδόνος μητρός· Λεβάδου δὲ ἐξ Ἀθηνῶν ἐς αὐτὴν ἀφικομένου κατέβησάν τε ἐς τὸ χθαμαλὸν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἐκλήθη Λεβάδεια ἡ πόλις ἀπ' αὐτοῦ. πατέρα δὲ τοῦ Λεβάδου, καὶ καθ' ἥντινα αἰτίαν ἦλθεν, οὐκ ἴσασιν ἄλλο ἢ γυναῖκα εἶναι
2 Λεβάδου Λαονίκην. 2. Κεκόσμηται μὲν δὴ τὰ ἄλλα σφί- 789
σιν ἡ πόλις ὁμοίως τοῖς Ἕλλησιν μάλιστα εὐδαίμοσι, διείργει δὲ ἀπ' αὐτῆς τὸ ἄλσος τοῦ Τροφωνίου *** φασὶ δ' ἐνταῦθα Ἔρκυναν ὁμοῦ Κόρῃ τῇ Δήμητρος παίζουσαν καὶ ἔχουσαν χῆνα ἀφεῖναι τοῦτον ἄκουσαν· ἐς δὲ ἄντρον κοῖλον ἐσπτάντος καὶ ὑπὸ λίθον ἀποκρύψαντος αὐτόν, ἐσελθοῦσα ἡ Κόρη λαμβάνει τὸν ὄρνιθα

ὑπὸ τῷ λίθῳ κατακείμενον· ῥυῆναί τε δὴ τὸ ὕδωρ ὅθεν ἀνείλετο ἡ Κόρη τὸν λίθον, καὶ ὀνομασθῆναι τὸν ποταμὸν ἐπὶ τούτῳ λέγουσιν Ἕρκυναν. Καὶ ἔστι μὲν πρὸς τῇ 3
ὄχθῃ τοῦ ποταμοῦ ναὸς Ἑρκύνης, ἐν δὲ αὐτῷ παρθένος χῆνα ἔχουσα ἐν ταῖς χερσίν· εἰσὶ δὲ ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ποταμοῦ τε αἱ πηγαὶ καὶ ἀγάλματα ὀρθά, περιειλιγμένοι δέ εἰσιν αὐτῶν τοῖς σκήπτροις δράκοντες. ταῦτα εἰκάσαι μὲν ἄν τις Ἀσκληπιοῦ τε εἶναι καὶ Ὑγιείας, εἶεν δ' ἂν Τροφώνιος καὶ Ἕρκυνα, ἐπεὶ μηδὲ τοὺς δράκοντας Ἀσκληπιοῦ μᾶλλον ἢ καὶ Τροφωνίου νομίζουσιν ἱεροὺς εἶναι. Ἐπὶ δὲ τῷ ποταμῷ μνῆμά ἐστιν Ἀρκεσιλάου· Λήϊτον δὲ ἀνακομίσαι τοῦ Ἀρκεσιλάου τὰ ὀστᾶ ἐκ Τροίας.
3. Τὰ δὲ ἐπιφανέστατα ἐν τῷ ἄλσει Τροφωνίου ναὸς καὶ 4
ἄγαλμά ἐστιν, Ἀσκληπιῷ καὶ τοῦτο εἰκασμένον· Πραξιτέλης δὲ ἐποίησε τὸ ἄγαλμα. ἔστι δὲ καὶ Δήμητρος ἱερὸν ἐπίκλησιν Εὐρώπης, καὶ Ζεὺς Τέτιος ἐν ὑπαίθρῳ. ἀναβᾶσι δὲ ἐπὶ τὸ μαντεῖον, καὶ αὐτόθεν ἰοῦσιν ἐς τὸ πρόσω τοῦ ὄρους, Κόρης ἐστὶ καλουμένη θήρα καὶ Διὸς Βασιλέως ναός. τοῦτον μὲν δὴ διὰ τὸ μέγεθος ἢ καὶ τῶν πολέμων τὸ ἀλλεπάλληλον ἀφείκασιν ἡμίεργον· ἐν δὲ ἑτέρῳ ναῷ Κρόνου καὶ Ἥρας καὶ Διός ἐστιν ἀγάλματα. ἔστι δὲ καὶ Ἀπόλλωνος ἱερόν. 4. Κατὰ δὲ τὸ μαν- 5
τεῖον τοιάδε γίνεται. ἐπειδὰν ἀνδρὶ ἐς τοῦ Τροφωνίου κατιέναι δόξῃ, πρῶτα μὲν τεταγμένων ἡμερῶν δίαιταν ἐν οἰκήματι ἔχει· τὸ δὲ οἴκημα Δαίμονός τε ἀγαθοῦ καὶ Τύχης ἱερόν ἐστιν ἀγαθῆς. διαιτώμενός τε ἐνταῦθα τά
790 τε ἄλλα καθαρεύει καὶ λουτρῶν εἴργεται θερμῶν· τὸ δὲ λουτρὸν ὁ ποταμός ἐστιν ἡ Ἕρκυνα· καί οἱ καὶ κρέα ἄφθονά ἐστιν ἀπὸ τῶν θυσιῶν· θύει γὰρ δὴ ὁ κατιὼν αὐτῷ τε τῷ Τροφωνίῳ καὶ τοῦ Τροφωνίου τοῖς παισί, πρὸς δὲ Ἀπόλλωνί τε καὶ Κρόνῳ καὶ Διὶ ἐπίκλησιν Βασιλεῖ καὶ Ἥρᾳ τε Ἡνιόχῃ καὶ Δήμητρι ἣν ἐπονομάζοντες

ἐκβληθῆναι τὸ ἱερόν. Ἐς μὲν δὴ τὸν ἄνθρωπον λεγομέ-
13 νων καὶ ἄλλων εἴρηταί μοι τὰ ἀξιολογώτατα· τὸν δὲ
ἀναβάντα παρὰ τοῦ Τροφωνίου παραλαβόντες αὖθις οἱ
ἱερεῖς καθίζουσιν ἐπὶ θρόνον Μνημοσύνης καλούμενον,
κεῖται δὲ οὐ πόρρω τοῦ ἀδύτου, καθεσθέντα δὲ ἐνταῦθα
ἀνερωτῶσιν ὁπόσα εἰδέ τε καὶ ἐπύθετο· μαθόντες δὲ
ἐπιτρέπουσιν αὐτὸν ἤδη τοῖς προσήκουσιν. οἱ δὲ ἐς τὸ
οἴκημα ἔνθα καὶ πρότερον διῃτᾶτο παρά τε Τύχῃ καὶ
Δαίμονι ἀγαθοῖς, ἐς τοῦτο ἀράμενοι κομίζουσι κάτοχόν
τε ἔτι τῷ δείματι καὶ ἀγνῶτα ὁμοίως αὐτοῦ τε καὶ τῶν
πέλας. ὕστερον μέντοι τά τε ἄλλα οὐδέν τι φρονήσει
14 μεῖον ἢ πρότερον, καὶ γέλως ἐπάνεισίν οἱ. Γράφω δὲ
οὐκ ἀκοήν, ἀλλὰ ἑτέρους τε ἰδὼν καὶ αὐτὸς τῷ Τροφω-
νίῳ χρησάμενος. Τοὺς δὲ ἐς τοῦ Τροφωνίου κατελθόν-
τας ἀνάγκη σφᾶς, ὁπόσα ἤκουσεν ἕκαστος ἢ εἶδεν, ἀνα-
θεῖναι γεγραμμένα ἐν πίνακι. Λείπεται δ' ἔτι καὶ τοῦ
Ἀριστομένους ἐνταῦθα ἡ ἀσπίς· τὰ δὲ ἐς αὐτὴν ὁποῖα
ἐγένετο, ἐδήλωσα ἐν τοῖς προτέροις τοῦ λόγου.

XL. Τὸ δὲ μαντεῖον οἱ Βοιωτοὶ τοῦτο οὐ πεπυσμένοι
πρότερον ἐπ' αἰτίᾳ τοιᾷδε ἔγνωσαν. Θεωροὺς ἀφ' ἑκά-
στης πόλεως ἄνδρας ἀποστέλλουσιν ἐς Δελφούς· οὐ γὰρ
δή σφισιν ἔτος δεύτερον ὗεν ὁ θεός. τούτοις αἰτοῦσιν
ἐπανόρθωμα τοῦ αὐχμοῦ προσέταξεν ἡ Πυθία παρὰ
Τροφώνιον ἐς Λεβάδειαν ἐλθοῦσιν εὔρασθαι παρὰ ἐκεί-
2 νου τὸ ἴαμα. Ὡς δὲ ἐς τὴν Λεβάδειαν ἐλθόντες οὐκ 793
ἐδύναντο εὑρεῖν τὸ μαντεῖον, ἐνταῦθα τῶν ἐξ Ἀκραι-
φνίου πόλεως Σάων, οὗτος δὲ ἦν καὶ ἡλικίᾳ τῶν θεω-
ρῶν πρεσβύτατος, εἶδεν ἑσμὸν μελισσῶν*** ὅποι ποτ'
ἂν ἀποτράπωνται καὶ αὐτοὺς ἕπεσθαι. αὐτίκα δὴ τὰς
μελίσσας ἐς τοῦτο ἐσπετομένας ὁρᾷ τῆς γῆς, καὶ συνες
*** εται σφίσιν ἐς τὸ μαντεῖον. Τοῦτον τὸν Σάωνα καὶ
τὴν ἱερουργίαν τὴν καθεστηκυῖαν, καὶ ὁπόσα περὶ τὸ

χρηστήριον δρῶσιν ἄλλα, διδαχθῆναι παρὰ τοῦ Τροφωνίου φασί.

2. Λαιδάλου δὲ τῶν ἔργων δύο μὲν ταῦτά ἐστιν ἐν 3
Βοιωτίᾳ, Ἡρακλῆς τε ἐν Θήβαις καὶ παρὰ Λεβαδεῦσιν
ὁ Τροφώνιος, τοσαῦτα δὲ ἕτερα ξόανα ἐν Κρήτῃ, Βρι-
τόμαρτις ἐν Ὀλοῦντι καὶ Ἀθηνᾶ παρὰ Κνωσίοις· παρὰ
τούτοις δὲ καὶ ὁ τῆς Ἀριάδνης χορός, οὗ καὶ Ὅμηρος ἐν
Ἰλιάδι μνήμην ἐποιήσατο, ἐπειργασμένος ἐστὶν ἐπὶ λευ-
κοῦ λίθου. καὶ Δηλίοις Ἀφροδίτης ἐστὶν οὐ μέγα ξόα-
νον, λελυμασμένον τὴν δεξιὰν χεῖρα ὑπὸ τοῦ χρόνου·
κάτεισι δὲ ἀντὶ ποδῶν ἐς τετράγωνον σχῆμα. Πείθομαι 4
τοῦτο Ἀριάδνην λαβεῖν παρὰ Λαιδάλου, καὶ ἡνίκα ἠκο-
λούθησε τῷ Θησεῖ, τὸ ἄγαλμα ἐπεκομίζετο οἴκοθεν·
ἀφαιρεθέντα δὲ αὐτῆς τὸν Θησέα οὕτω φασὶν οἱ Δήλιοι
τὸ ξόανον τῆς θεοῦ ἀναθεῖναι τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ,
ἵνα μὴ οἴκαδε ἐπαγόμενος ἐς ἀνάμνησίν τε Ἀριάδνης
ἐφέλκηται καὶ ἀεὶ νέας ἐπὶ τῷ ἔρωτι εὑρίσκηται τὰς
συμφοράς. πέρα δὲ οὐκ οἶδα ὑπόλοιπα ὄντα τῶν Λαι-
δάλου· τοῖς γὰρ ἀνατεθεῖσιν ὑπὸ Ἀργείων ἐς τὸ Ἡραῖον
καὶ ἐς Γέλαν τὴν ἐν Σικελίᾳ κομισθεῖσιν ἐξ Ὀμφάκης
ἀφανισθῆναί σφισιν ὁ χρόνος καθέστηκεν αἴτιος.

3. Λεβαδέων δὲ ἔχονται Χαιρωνεῖς. ἐκαλεῖτο δὲ ἡ 5
πόλις καὶ τούτοις Ἄρνη τὸ ἀρχαῖον· θυγατέρα δὲ εἶναι
λέγουσιν Αἰόλου τὴν Ἄρνην, ἀπὸ δὲ ταύτης κληθῆναι
καὶ ἑτέραν ἐν Θεσσαλίᾳ πόλιν· τὸ δὲ νῦν τοῖς Χαιρω-
νεῦσιν ὄνομα γεγονέναι ἀπὸ Χαίρωνος, ὃν Ἀπόλλωνός
794 φασιν εἶναι, μητέρα δὲ αὐτοῦ Θηρὼ τὴν Φύλαντος εἶναι.
Μαρτυρεῖ δὲ καὶ ὁ τὰ ἔπη τὰς μεγάλας Ἠοίας ποιήσας·

Φύλας δ' ὤπνιεν κούρην κλειτοῦ Ἰολάου 6
Λειπεφίλην· ἣν δ' εἶδος Ὀλυμπιάδεσσιν ὁμοίη,
Ἱππότην δέ οἱ υἱὸν ἐνὶ μεγάροισιν ἔτικτεν
Θηρώ τ' εὐειδῆ, ἰκέλην φαέεσσι σελήνης.

Θηρὼ δ' Ἀπόλλωνος ἐν ἀγκοίνῃσι πεσοῦσα
γείνατο Χαίρωνος κρατερὸν μένος ἱπποδάμοιο.

Ὅμηρος δὲ ἐπιστάμενος, ἐμοὶ δοκεῖν, Χαιρώνειάν τε ἤδη καὶ Λεβάδειαν καλουμένας, ὅμως τοῖς ἀρχαίοις ἐχρήσατο ὀνόμασιν ἐς αὐτάς, καθότι καὶ Αἴγυπτον τὸν ποταμὸν εἶπεν, οὐ Νεῖλον.

7 4. *Χαιρωνεῦσι δὲ δύο ἐστὶν ἐν τῇ χώρᾳ τρόπαια, ἃ Ῥωμαῖοι καὶ Σύλλας ἔστησαν, Ταξίλου καὶ στρατιὰν τὴν Μιθριδάτου κρατήσαντες. Φίλιππος δὲ οὐκ ἀνέθηκεν ὁ Ἀμύντου τρόπαιον, οὔτε ἐνταῦθα οὔτε ὁπόσας μάχας ἄλλας βαρβάρους ἢ καὶ Ἕλληνας ἐνίκησεν· οὐ γάρ τι Μακεδόσιν ἱστάναι τρόπαια ἦν νενομισμένον.*
8 *Λέγεται δὲ ὑπὸ Μακεδόνων Κάρανον βασιλεύοντα ἐν Μακεδονίᾳ κρατῆσαι μάχῃ Κισσέως, ὃς ἐδυνάστευεν ἐν χώρᾳ τῇ ὁμόρῳ. καὶ ὁ μὲν τρόπαιον ὁ Κάρανος κατὰ νόμους τοὺς Ἀργείων ἔστησεν ἐπὶ τῇ νίκῃ· ἐπελθόντα δέ φασιν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου λέοντα ἀνατρέψαι τε τὸ τρό-*
9 *παιον [καὶ] ἀφανισθῆναι *** [συνεῖναι τῇ] γνώμῃ, Κάρανον δὲ οὐκ εὖ βουλεύσασθαι, βαρβάροις τοῖς περιοικοῦσιν ἐς ἔχθραν ἐθέλοντα ἀδιάλλακτον καταστῆναι· χρῆναι γὰρ μήτε ὑπὸ αὐτοῦ Καράνου μήτε ὑπὸ τῶν ὕστερον βασιλευσόντων Μακεδονίας τρόπαια ἵστασθαι, εἰ ἐς εὔνοιάν ποτε τοὺς προσχώρους ὑπάξονται. μαρτυ-* 795
ρεῖ δὲ τῷ λόγῳ καὶ Ἀλέξανδρος οὐκ ἀναστήσας οὔτε ἐπὶ Δαρείῳ τρόπαια οὔτε ἐπὶ ταῖς Ἰνδικαῖς νίκαις.

10 5. *Προσιόντων δὲ τῇ πόλει πολυάνδριον Θηβαίων ἐστὶν ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον ἀγῶνι ἀποθανόντων· ἐπιγέγραπται μὲν δὴ ἐπίγραμμα οὐδέν, ἐπίθημα δὲ ἔπεστιν αὐτῷ λέων· φέροι δ' ἂν ἐς τῶν ἀνδρῶν μάλιστα τὸν θυμόν· ἐπίγραμμα δὲ ἄπεστιν, ἐμοὶ δοκεῖν, ὅτι οὐδὲ ἐοικότα τῇ τόλμῃ σφίσι τὰ ἐκ τοῦ δαίμονος ἠκολούθησε.*
11 6. *Θεῶν δὲ μάλιστα Χαιρωνεῖς τιμῶσι τὸ σκῆπτρον ὃ*

ποιῆσαι Διί φησιν Ὅμηρος Ἥφαιστον, παρὰ δὲ Διὸς λαβόντα Ἑρμῆν δοῦναι Πέλοπι, Πέλοπα δὲ Ἀτρεῖ καταλιπεῖν, τὸν δὲ Ἀτρέα Θυέστῃ, παρὰ Θυέστου δὲ ἔχειν Ἀγαμέμνονα· τοῦτο οὖν τὸ σκῆπτρον σέβουσι, δόρυ ὀνομάζοντες. καὶ εἶναι μέν τι θειότερον οὐχ ἥκιστα δηλοῖ τὸ ἐς τοὺς ἀνθρώπους ἐπιφανὲς ἐξ αὐτοῦ· φασὶ δὲ ἐπὶ τοῖς 12
ὄροις αὐτῶν καὶ Πανοπέων τῶν ἐν τῇ Φωκίδι εὑρεθῆναι, σὺν δὲ αὐτῷ καὶ χρυσὸν εὕρασθαι τοὺς Φωκεῖς, σφίσι δὲ ἀσμένοις ἀντὶ χρυσοῦ γενέσθαι τὸ σκῆπτρον. κομισθῆναι δὲ αὐτὸ ἐς τὴν Φωκίδα ὑπὸ Ἠλέκτρας τῆς Ἀγαμέμνονος πείθομαι. Ναὸς δὲ οὐκ ἔστιν αὐτῷ δημοσίᾳ πεποιημένος, ἀλλὰ κατὰ ἔτος ἕκαστον ὁ ἱερώμενος ἐν οἰκήματι ἔχει τὸ σκῆπτρον· καί οἱ θυσίαι ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν θύονται, καὶ τράπεζα παράκειται παντοδαπῶν κρεῶν καὶ πεμμάτων πλήρης.

XLI. Ὁπόσα δὲ εἶναι τῶν Ἡφαίστου ποιηταί τε ᾄδουσι καὶ τῶν ἀνθρώπων ἠκολούθηκεν ἡ φήμη, τούτων, ὅτι μὴ τὸ Ἀγαμέμνονος σκῆπτρον, ἄλλο γε οὐδὲν ἀξιόχρεών ἐστιν ἐς πίστιν. Λύκιοι μέν γε ἐν Πατάροις ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀπόλλωνος χαλκοῦν ἐπιδεικνύουσι κρατῆρα, ἀνάθημα εἶναι φάμενοι Τηλέφου καὶ ἔργον Ἡφαί-
796 στου· καὶ σφᾶς, ὡς γε εἰκός, λέληθε Θεόδωρον καὶ Ῥοῖκον Σαμίους εἶναι τοὺς διαχέαντας χαλκὸν πρώτους. Πατρεῖς δὲ οἱ Ἀχαιοὶ λόγῳ μὲν λέγουσιν ὅτι Ἡφαίστου 2
ποίημά ἐστιν ἡ λάρναξ ἣν Εὐρύπυλος ἤνεγκεν ἐξ Ἰλίου, ἔργῳ δὲ οὐ παρέχουσιν αὐτὴν θεάσασθαι. 2. Ἔστι δὲ Ἀμαθοῦς ἐν Κύπρῳ πόλις· Ἀδώνιδος ἐν αὐτῇ καὶ Ἀφροδίτης ἱερόν ἐστιν ἀρχαῖον· ἀνακεῖσθαι δὲ ἐνταῦθα λέγουσιν ὅρμον Ἁρμονίᾳ μὲν δοθέντα ἐξ ἀρχῆς, καλούμενον δὲ Ἐριφύλης, ὅτι αὐτὴ δῶρον ἔλαβεν ἐπὶ τῷ ἀνδρί· ὃν ἀνέθεσαν μὲν οἱ παῖδες ἐς Δελφοὺς οἱ Φηγέως, τρόπον δὲ ὅντινα ἐκτήσαντο αὐτόν, ἐδήλωσεν ἤδη μοι

τὰ ἐς Ἀρκάδας ἔχοντα, ἐσυλήθη δὲ ὑπὸ τυράννων τῶν
3 ἐν Φωκεῦσιν. οὐ μὴν παρὰ Ἀμαθουσίοις γε ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀδώνιδος, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐστίν· ἐν Ἀμαθοῦντι μὲν γάρ ἐστι λίθοι χλωροί, συνδέοντος χρυσοῦ σφᾶς, ὁ ὅρμος· τὸν δὲ τῇ Ἐριφύλῃ δοθέντα Ὅμηρός φησιν ἐν Ὀδυσσείᾳ πεποιῆσθαι χρυσοῦ, καὶ οὕτως ἔχει·

Ἥ χρυσὸν φίλου ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήεντα.

4 οὐ μὴν οὐδὲ ἠγνόει τοὺς ὅρμους τοὺς ποικίλους· ἐν μέν γε τοῖς Εὐμαίου λόγοις πρὸς Ὀδυσσέα, πρὶν ἢ ἐκ Πύλου Τηλέμαχον ἀφικέσθαι σφίσιν ἐπὶ τὴν αὐλήν, ἐν τούτοις τοῖς λόγοις ἐστίν·

Ἦλυθ' ἀνὴρ πολύϊδρις ἐμοῦ πρὸς δώματα πατρός
χρύσεον ὅρμον ἔχων, μετὰ δ' ἠλέκτροισιν ἔερτο.

5 καὶ ἐν Πηνελόπης δώροις· ἄλλους τε γὰρ τῶν μνηστήρων δῶρα καὶ Εὐρύμαχον διδόντα Πηνελόπῃ πεποίηκεν·

Ὅρμον δ' Εὐρύμαχος πολυδαίδαλον αὐτίκ' ἔνεικε
χρύσεον, ἠλέκτροισιν ἐρμένον, ἠέλιον ὥς.

Ἐριφύλην δὲ οὐ χρυσῷ καὶ λίθοις ποικίλον δέξασθαί φησιν ὅρμον. οὕτω τὸ εἰκὸς τῷ σκήπτρῳ πρόσεστιν εἶναι μόνον ποίημα Ἡφαίστου.

6 3. Ἔστι δὲ ὑπὲρ τὴν πόλιν κρημνὸς Πετραχὸς κα- 797
λούμενος· Κρόνου δὲ ἐθέλουσιν ἐνταῦθα ἁπατηθῆναι δεξάμενον ἀντὶ Διὸς πέτρον παρὰ τῆς Ῥέας, καὶ ἄγαλμα
7 Διὸς οὐ μέγα ἐστὶν ἐπὶ κορυφῇ τοῦ ὄρους. Ἐνταῦθα ἐν τῇ Χαιρωνείᾳ μύρα ἀπὸ ἀνθῶν ἕψουσι κρίνου καὶ ῥόδου καὶ ναρκίσσου καὶ ἴρεως· ταῦτα ἀληθόνων ἰάματα ἀνθρώποις γίνεται. τὸ δὲ ἐκ τῶν ῥόδων ποιούμενον, εἰ καὶ ἀγάλματα εἰργασμένα ξύλου χρίοις, ῥύεται καὶ ταῦτα σηπεδόνος. ἡ δὲ ἶρις φύεται μὲν ἐν ἕλεσι, μέγεθος δ' ἐστὶν ἴση κρίνῳ, χρόαν δὲ οὐ λευκή, καὶ ὀσμὴν ἀποδεῖ κρίνου.

ΦΩΚΙΚΑ.

798 I. Γῆς δὲ τῆς Φωκίδος ὅσον μὲν περὶ Τιθορέαν καὶ Δελφούς ἐστιν αὐτῆς, ἐκ παλαιοτάτου φανερὰ τὸ ὄνομα τοῦτο εἰληφυῖά ἐστιν ἀπὸ ἀνδρὸς Κορινθίου Φώκου τοῦ Ὀρνυτίωνος· ἔτεσι δ' ὕστερον οὐ πολλοῖς ἐξενίκησε καὶ ἁπάσῃ γενέσθαι τῇ ἐφ' ἡμῶν καλουμένῃ Φωκίδι, Αἰγινητῶν ναυσὶν ἐς τὴν χώραν διαβάντων ὁμοῦ Φώκῳ τῷ Αἰακοῦ. Τὰ μὲν δὴ ἀπαντικρὺ Πελοποννήσου καὶ τὰ 2
ἐπὶ Βοιωτίας καθήκουσιν ἐπὶ θάλασσαν οἱ Φωκεῖς, τῇ μὲν ἐς Κίρραν τὸ ἐπίνειον Δελφῶν, τῇ δὲ ἐπὶ Ἀντίκυραν πόλιν· τὰ δὲ πρὸς τοῦ Λαμιακοῦ κόλπου Λοκροὶ σφᾶς παραθαλασσίους οἱ Ἐπικνημίδιοι κωλύουσιν εἶναι· οὗτοι γὰρ δή εἰσιν οἱ ταύτῃ τὴν Φωκίδα ὑπεροικοῦντες, Σκαρφεῖς μὲν τὰ ἐπέκεινα Ἐλατείας, ὑπὲρ δὲ Τάμπολιν καὶ Ἄβας οἱ πόλιν τε Ὀποῦντα καὶ Ὀπουντίων ἐπίνειον νεμόμενοι Κῦνον.

2. Τὰ δὲ ἐπιφανέστατα Φωκεῦσίν ἐστιν ἐν κοινῷ 3
[ταῦτα]· πολέμου γὰρ τοῦ πρὸς Ἴλιόν μετεσχήκασι, καὶ Θεσσαλῶν ἐναντία ἐπολέμησαν πρότερον ἔτι ἢ ἐλάσαι τὸν Μῆδον ἐπὶ Ἕλληνας, ὅτε δὴ καὶ ἐπεδείξαντο οἱ Φω-
799 κεῖς ἔργα ἐς μνήμην. Κατὰ γὰρ τὴν Τάμπολιν, ᾗ τοὺς Θεσσαλοὺς προσεδέχοντο ἐμβαλεῖν σφίσιν ἐς τὴν χώραν, ὑδρίας κεράμου πεποιημένας κατορύξαντες καὶ ἐπ' αὐτὰς γῆν ἐπιφορήσαντες ὑπέμενον τὴν ἵππον τῶν Θεσσαλῶν· οἱ δέ, ἅτε οὐ προπεπυσμένοι τῶν Φωκέων τὴν τέχνην, ἐπελάσαντες τοὺς ἵππους λανθάνουσιν ἐπὶ τὰς ὑδρίας. Ἐνταῦθα ἀπεχωλοῦντο μὲν οἱ ἵπποι τῶν ποδῶν ἐσπιπτόντων σφίσιν ἐς τὰς ὑδρίας, ἐκτείνοντο δὲ καὶ ἀπέπιπτον οἱ ἄνδρες ἀπὸ τῶν ἵππων. Ὡς δὲ οἱ Θεσσα- 4

λοὶ μείζονι ἢ τὰ πρότερα ἐς τοὺς Φωκέας χρώμενοι τῇ ὀργῇ συνελέχθησαν ἀπὸ τῶν πόλεων πασῶν καὶ ἐς τὴν Φωκίδα ἐστρατεύοντο, ἐνταῦθα οἱ Φωκεῖς ἐν οὐ μικρῷ ποιούμενοι δείματι τήν τε ἄλλην τῶν Θεσσαλῶν ἐς τὸν πόλεμον παρασκευὴν καὶ οὐχ ἥκιστα τῆς ἵππου τὸ πλῆθος καὶ ὁμοῦ τῷ ἀριθμῷ τὴν ἐς τοὺς ἀγῶνας τῶν τε ἵππων καὶ αὐτῶν μελέτην τῶν ἱππέων, ἀποστέλλουσιν ἐς Δελφοὺς αἰτοῦντες τὸν θεὸν ἐκφυγεῖν τὸν ἐπιόντα κίνδυνον· καὶ αὐτοῖς ἀφίκετο μάντευμα·

Συμβαλέω θνητόν τε καὶ ἀθάνατον μαχέσασθαι,
νίκην δ' ἀμφοτέροις δώσω, θνητῷ δέ νυ μᾶλλον.

5 3. Ταῦτα ὡς ἐπύθοντο οἱ Φωκεῖς, λογάδας τριακοσίους καὶ Γέλωνα ἐπ' αὐτοῖς ἄρχοντα ἀποστέλλουσιν ἐς τοὺς πολεμίους ἅρτι ἀρχομένης νυκτός, προστάξαντές σφισι κατοπτεῦσαί τε τὰ τῶν Θεσσαλῶν ὄντινα ἀφανέστατον δύναιντο τρόπον, καὶ αὖθις ἐς τὸ στράτευμα ἐπανήκειν κατὰ τῶν ὁδῶν τὴν μάλιστα ἄγνωστον, μηδὲ ἑκόντας μάχης ἄρχειν. οὗτοι ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν οἱ λογάδες ἀπώλοντο ἀθρόοι καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ ἡγούμενός σφισι Γέλων, συμπατούμενοί τε ὑπὸ τῶν ἵππων καὶ ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν
6 φονευόμενοι. Καὶ ἡ συμφορὰ σφῶν κατάπληξιν τοῖς ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου τῶν Φωκέων τηλικαύτην ἐνεποίησεν, ὥστε [καὶ] τὰς γυναῖκας καὶ παῖδας καὶ ὅσα τῶν 800
κτημάτων ἄγειν ἦν σφίσιν ἢ φέρειν, ἔτι δὲ καὶ ἐσθῆτα καὶ χρυσόν τε καὶ ἄργυρον καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν ἐς ταὐτὸ συλλέξαντες πυρὰν ὡς μεγίστην ἐποίησαν, καὶ ἐπ' αὐτοῖς ἀριθμὸν τριάκοντα ἄνδρας ἀπολείπουσι· προσετέτακτο δὲ τοῖς ἀνδράσιν, εἰ ἡττᾶσθαι τοὺς Φωκέας συμβαίνοι τῇ μάχῃ, τότε δὴ προαποσφάξαι μὲν τὰς γυναῖκάς τε καὶ παῖδας καὶ ὡς ἱερεῖα ἀναθέντας ταῦτά τε καὶ τὰ χρήματα ἐπὶ τὴν πυρὰν καὶ ἐνέντας πῦρ οὕτως ἤδη διαφθαρῆναι καὶ αὐτοὺς ἤτοι ὑπ' ἀλλήλων ἢ

ἐς τὴν ἵππον τῶν Θεσσαλῶν ἐσπίπτοντας. Ἀντὶ τούτου μὲν ἅπαντα τὰ ἀνάλγητα βουλεύματα ἀπόνοια ὑπὸ Ἑλλήνων ὀνομάζεται Φωκική. 4. Τότε δὲ οἱ Φωκεῖς ἐποιοῦντο αὐτίκα ἐπὶ τοὺς Θεσσαλοὺς ἔξοδον. στρατηγοὶ δὲ 8 ἦσάν σφισι Ῥοῖός τε Ἀμβρωσεὺς καὶ Ταμπολίτης Λαϊφάντης, οὗτος μὲν [δὴ] ἐπὶ τῇ ἵππῳ, δυνάμεως δὲ τῆς πεζῆς ὁ Ἀμβρωσεύς. ὁ δὲ χώραν ἐν τοῖς ἄρχουσιν ἔχων τὴν μεγίστην μάντις ἦν (Τελλίας) ὁ Ἠλεῖος, καὶ ἐς τὸν Τελλίαν τοῖς Φωκεῦσι τῆς σωτηρίας ἀπέκειντο αἱ ἐλπίδες. Ὡς δὲ ἐς χεῖρας συνήεσαν, ἐνταῦθα τοῖς Φωκεῦσιν 9 ἐγίνετο ἐν ὀφθαλμοῖς τὰ ἐς τὰς γυναῖκας καὶ ἐς τὰ τέκνα δόξαντα, τήν τε σωτηρίαν οὐκ ἐν βεβαίῳ σφίσιν ἑώρων σαλεύουσαν, καὶ τούτων ἕνεκα ἐς παντοῖα ἀφικνοῦντο τολμήματα· προσγενομένου δὲ καὶ τοῦ ἐκ θεῶν εὐμενοῦς, νίκην τῶν τότε ἀνείλοντο ἐπιφανεστάτην. Τότε 10
801 τὸ λόγιον τὸ γεγενημένον τοῖς Φωκεῦσι παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῖς πᾶσιν Ἕλλησιν ἐγνώσθη· τὸ γὰρ σύνθημα κατὰ τὰ αὐτὰ ὑπὸ τῶν στρατηγούντων ἐδίδοτο ἐν ταῖς μάχαις Θεσσαλοῖς μὲν Ἀθηνᾶς Ἰτωνίας, τοῖς δὲ ὁ ἐπώνυμος Φῶκος. Ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ ἔργου καὶ ἀναθήματα οἱ Φωκεῖς ἀπέστειλαν ἐς Δελφοὺς Ἀπόλλωνι Τελλίαν τε τὸν μάντιν καὶ ὅσοι μαχομένοις ἄλλοι σφίσιν ἐστρατήγησαν, σὺν δὲ αὐτοῖς καὶ ἥρωας τῶν ἐπιχωρίων· ἔργα δὲ αἱ εἰκόνες Ἀριστομέδοντός εἰσιν Ἀργείου.

5. Εὑρέθη δὲ καὶ ὕστερον τοῖς Φωκεῦσιν οὐκ ἀπο- 11
δέον σοφία τῶν προτέρων. ὡς γὰρ δὴ τὰ στρατόπεδα ἀντεκάθητο περὶ τὴν ἐς τὴν Φωκίδα ἐσβολήν, λογάδες Φωκέων πεντακόσιοι φυλάξαντες πλήρη τὸν κύκλον τῆς σελήνης ἐπιχειροῦσιν ἐν τῇ νυκτὶ τοῖς Θεσσαλοῖς, αὐτοί τε ἀληλιμμένοι γύψῳ καὶ ἐνδεδυκότες ὅπλα λευκὰ ἐπὶ τῇ γύψῳ. ἐνταῦθα ἐξεργασθῆναι φόνον τῶν Θεσσαλῶν

λέγεται πλεῖστον, θειότερόν τι ἡγουμένων ἢ κατὰ ἔφοδον πολεμίων τὸ ἐν τῇ νυκτὶ συμβαῖνον. ὁ δὲ Ἠλεῖος ἦν Τελλίας ὃς καὶ ταῦτα τοῖς Φωκεῦσιν ἐμηχανήσατο ἐς τοὺς Θεσσαλούς.

11. Ἐπεὶ δὲ ἐς τὴν Εὐρώπην ὁ Περσῶν στρατὸς διέβη, λέγεται τοὺς Φωκέας φρονῆσαι μὲν ὑπὸ ἀνάγκης τὰ βασιλέως, αὐτομολῆσαι δὲ ἐκ τῶν Μήδων καὶ ἐς τὸ Ἑλληνικὸν παρὰ τὸ ἔργον τὸ Πλαταιᾶσι παρατάξασθαι. Χρόνῳ δὲ ὕστερον κατέλαβεν αὐτοὺς ζημιωθῆναι χρήμασιν ὑπὸ Ἀμφικτυόνων· οὐδὲ ἔχω τοῦ λόγου τὸ ἀληθὲς ἐξευρεῖν, εἴτε ἀδικήσασιν ἐπεβλήθη σφίσιν, εἴτε Θεσσαλοὶ κατὰ τὸ ἐκ παλαιοῦ μῖσος γενέσθαι τὴν ζημίαν τοῖς Φωκεῦσιν
2 ἦσαν οἱ πράξαντες. Ἐχόντων δὲ ἀθύμως αὐτῶν πρὸς τῆς ζημίας τὸ μέγεθος, Φιλόμηλος σφᾶς ὑπολαβὼν ὁ Θεοτίμου, Φωκέων οὐδενὸς ἀξιώματι ὕστερος, πατρὶς 802
δὲ αὐτῷ Λέδων τῶν ἐν Φωκεῦσιν ἦν πόλεων, οὗτος οὖν ὁ Φιλόμηλος τήν τε ἔκτισιν αὐτοῖς ἀδύνατον ἀπέφηνε τῶν χρημάτων, καὶ ἀνέπειθε τὸ ἱερὸν καταλαβεῖν τὸ ἐν Δελφοῖς, λέγων καὶ ἄλλα ἐπαγωγὰ καὶ ὡς τὰ Ἀθηναίων καὶ ἐκ Λακεδαίμονος ἐπιτήδεια ἐξ ἀρχῆς ἐστὶν αὐτοῖς, Θηβαίων δὲ καὶ εἴ τις ἄλλος κατασταίη σφίσιν ἐς πόλεμον, περιέσεσθαι καὶ ἀρετῇ σφᾶς καὶ
3 δαπάνῃ χρημάτων. ταῦτα τοῦ Φιλομήλου λέγοντος οὐκ ἐγίνετο ἀκούσια τῷ πλήθει τῶν Φωκέων, εἴτε τὴν γνώμην σφίσι τοῦ θεοῦ βλάπτοντος, εἴτε καὶ αὐτοῖς πεφυκόσιν ἐπίπροσθεν εὐσεβείας τὰ κέρδη ποιεῖσθαι. 2. Τὴν δὲ τῶν Δελφῶν κατάληψιν ἐποιήσαντο οἱ Φωκεῖς Ἡρακλείδου μὲν πρυτανεύοντος ἐν Δελφοῖς καὶ Ἀγαθοκλέους Ἀθήνησιν ἄρχοντος, τετάρτῳ δὲ ἔτει πέμπτης ὀλυμπιάδος ἐπὶ ταῖς ἑκατόν, ἣν Πρῶρος ἐνίκα Κυρη-
4 ναῖος στάδιον. Καταλαβοῦσι δὲ αὐτοῖς τὸ ἱερὸν ξενικά τε αὐτίκα τὰ ἰσχυρότατα τῶν ἐν Ἕλλησιν ἠθροίσθη, καὶ

οἱ Θηβαῖοί σφισιν ἐς πόλεμον ἐκ τοῦ φανεροῦ καθεστήκεσαν, διάφοροι καὶ τὰ πρότερα ὄντες. χρόνος μὲν δὴ ἐγένετο ὃν ἐπολέμησαν, δέκα ἔτη συνεχῶς· καὶ ἐν τοσούτῳ πολέμου μήκει πολλάκις μὲν οἱ Φωκεῖς καὶ τὰ παρ' αὐτοῖς ξενικὰ ἐνίκησε, πολλάκις δὲ ἦν τὰ τῶν Θηβαίων ἐπικρατέστερα. Γενομένης δὲ κατὰ Νεῶνα πόλιν συμβολῆς ἐτράποντο οἱ Φωκεῖς, καὶ ὁ Φιλόμηλος ῥίπτει τε αὐτὸν ἐν τῇ φυγῇ κατὰ ὑψηλοῦ καὶ ἀποτόμου κρημνοῦ καὶ ἀφίησιν οὕτω τὴν ψυχήν· ἐτέτακτο δὲ καὶ ἄλλως τοῖς Ἀμφικτυόσιν ἐς τοὺς συλῶντας αὕτη ἡ δίκη.

3. Μετὰ δὲ Φιλόμηλον τελευτήσαντα Ὀνομάρχῳ μὲν τὴν ἡγεμονίαν διδόασιν οἱ Φωκεῖς, ἐς δὲ τῶν Θηβαίων τὴν συμμαχίαν προσεχώρησε Φίλιππος ὁ Ἀμύντου· καί, ἐκράτησε γὰρ Φίλιππος τῆς συμβολῆς, φεύγων ὁ Ὀνόμαρχος καὶ ἐπὶ Θάλασσαν ἀφικόμενος ἐνταῦθα ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν κατηκοντίσθη τῶν οἰκείων, ὡς τὴν ἥσσάν σφισιν ὑπὸ ἀτολμίας συμβᾶσαν τῆς ἐκείνου καὶ ἐς τὸ
803 στρατηγεῖν ἀπειρίας. 4. Ὀνομάρχῳ μὲν τέλος τοῦ βίου τοιοῦτον ἐπήγαγεν ὁ δαίμων, στρατηγὸν δὲ αὐτοκράτορα εἵλοντο ἀδελφὸν τοῦ Ὀνομάρχου Φαῦλον.** παρεληλυθέναι τε δὴ ἄρτι ἐπὶ τῶν Φωκέων τὴν ἀρχήν, καὶ ὄψιν ὀνείρατος ἰδεῖν τοιάνδε. ἐν τοῖς ἀναθήμασι τοῦ Ἀπόλλωνος μίμημα ἦν χαλκοῦν χρονιωτέρου, κατερρυηκότος τε ἤδη τὰς σάρκας καὶ τὰ ὀστᾶ ὑπολειπομένου μόνα· ἀνάθημα δὲ ὑπὸ Δελφῶν Ἱπποκράτους ἐλέγετο εἶναι τοῦ ἰατροῦ. τούτῳ δὴ ἑαυτὸν ἐοικέναι τῷ ἀνάθήματι ἔδοξεν ὁ Φαῦλος· αὐτίκα δὲ ὑπολαβοῦσα αὐτὸν φθοάδης νόσος ἐπετέλει τοῦ ἐνυπνίου τὴν μαντείαν.

5. Φαύλου δὲ ἀποθανόντος ἐς Φάλαικον τὸν παῖδα αὐ- 7
τοῦ περιεχώρησεν ἡ ἐν Φωκεῦσι δυναστεία· καὶ ἐπεὶ ἔσχεν ὁ Φάλαικος (αἰτίαν) ἰδίᾳ περιποιεῖσθαι τῶν ἱερῶν χρημάτων, ἐπαύθη τῆς ἀρχῆς. διαβὰς δὲ ναυσὶν ἐς

Κρήτην ὁμοῦ Φωκέων τοῖς ἠρημένοις τὰ ἐκείνου καὶ μοίρᾳ τοῦ ξενικοῦ, Κυδωνίᾳ προσκαθήμενος, οὐ γάρ οἱ διδόναι χρήματα ἐβούλοντο αἰτοῦντι, τῆς στρατιᾶς τὸ πολὺ ἀπόλλυσι καὶ αὐτὸς ἀπώλετο.

III. Δεκάτῳ δὲ ὕστερον ἔτει μετὰ τὴν τοῦ ἱεροῦ κατάληψιν ἐπέθηκεν ὁ Φίλιππος πέρας τῷ πολέμῳ, Φωκικῷ τε καὶ ἱερῷ κληθέντι τῷ αὐτῷ, Θεοφίλου μὲν Ἀθήνησιν ἄρχοντος, ὀγδόης δὲ ὀλυμπιάδος καὶ ἑκατοστῆς ἔτει πρώτῳ, ἣν Πολυκλῆς ἐνίκα στάδιον Κυρηναῖος. 2. καὶ ἐς ἔδαφος ἁλοῦσαι κατεβλήθησαν τῶν Φωκέων αἱ πόλεις· ἀριθμὸς δὲ ἦν αὐτῶν Λίλαια καὶ Τάμπολις καὶ Ἀντίκυρα καὶ Παραποτάμιοι καὶ Πανο-
2 πεύς τε καὶ Δαυλίς. Τούτων μὲν δὴ ὄνομα ἦν ἐκ παλαιοῦ, καὶ οὐχ ἥκιστα ἐπῶν ἕνεκα τῶν Ὁμήρου· τὰς δὲ αὐτῶν ἡ στρατιὰ καταπρήσασα ἡ μετὰ Ξέρξου γνωριμω- 804
τέρας ἐς τὸ Ἑλληνικὸν ἐποίησεν, Ἐρωχὸν καὶ Χαράδραν καὶ Ἀμφίκλειαν καὶ Νεῶνα καὶ Τιθρώνιον καὶ Δρυμαίαν. αἱ δὲ ἄλλαι, πλήν γε δὴ Ἐλατείας, τὰ πρότερα οὐκ ἐπιφανεῖς ἦσαν, Τραχίς τε ἡ Φωκικὴ καὶ Μεδεὼν ὁ Φωκικὸς καὶ Ἐχεδάμεια καὶ Ἄμβρωσος καὶ Λέδων καὶ Φλυγόνιον ἔτι καὶ Στειρις. Τότε δὲ κατεσκάφησάν τε αἱ κατειλεγμέναι, καὶ ἐς κώμας πλὴν Ἄβας ᾠκίσθησαν αἱ ἄλλαι· Ἀβαίοις δὲ ἐκτὸς ἀσεβείας ὑπῆρχε καθεστηκέναι, καὶ οὔτε τοῦ ἱεροῦ τῆς καταλήψεως οὔτε τοῦ
3 πολέμου μετεσχήκεσαν. Ἀφῃρέθησαν δὲ οἱ Φωκεῖς καὶ μετεῖναί σφισιν ἱεροῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς καὶ συνόδου τῆς ἐς τὸ Ἑλληνικόν, καὶ τὰς ψήφους αὐτῶν Μακεδόσιν ἔδοσαν οἱ Ἀμφικτυόνες. ἀνὰ χρόνον μέντοι τοῖς Φωκεῦσιν αἱ πόλεις ἀνῳκίσθησαν καὶ ἐς τὰς πατρίδας κατήχθησαν ἐκ τῶν κωμῶν, πλὴν εἰ μὴ ἀνοικισθῆναί τινας ἐκώλυσεν ἀσθένειά τε ἡ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἡ τῶν χρημάτων ἐν τῷ τότε ἔνδεια· Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Θηβαῖοι σφᾶς

ἦσαν οἱ κατάγοντες, πρὶν ἢ τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ συμβῆναι παῖσμα Ἕλλησι. 3. Καὶ ἀγῶνος τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ 4
μετέσχον οἱ Φωκεῖς, καὶ ὕστερον περὶ Λαμίαν καὶ ἐν
805 Κραννῶνι ἐναντία Ἀντιπάτρου καὶ Μακεδόνων ἐμαχέσαντο· Γαλάτας δὲ καὶ τὴν Κελτικὴν στρατιὰν προθυμότατα ἠμύνοντο Ἑλλήνων, θεῷ τε τιμωροῦντες τῷ ἐν Δελφοῖς καὶ ἐς ἀπολογίαν ἅμα, ἐμοὶ δοκεῖν, τῶν ἀρχαίων ἐγκλημάτων. τούτοις μὲν δὴ τοιαῦτα ὑπῆρχεν ἐς μνήμην.

IV. Στάδια δὲ ἐκ Χαιρωνείας εἴκοσιν ἐς Πανοπέας ἐστί, πόλιν Φωκέων, εἴγε ὀνομάσαι τις πόλιν καὶ τούτους, οἷς γε οὐκ ἀρχεῖα, οὐ γυμνάσιόν ἐστιν, οὐ θέατρον, οὐκ ἀγορὰν ἔχουσιν, οὐχ ὕδωρ κατερχόμενον ἐς κρήνην, ἀλλὰ ἐν στέγαις κοίλαις κατὰ τὰς καλύβας μάλιστα τὰς ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἐνταῦθα οἰκοῦσιν ἐπὶ χαράδρᾳ. ὅμως δὲ ὅροι τε τῆς χώρας εἰσὶν αὐτοῖς ἐς τοὺς ὁμόρους, καὶ ἐς τὸν σύλλογον συνέδρους καὶ οὗτοι πέμπουσι τὸν Φωκικόν. Καὶ γενέσθαι μὲν τῇ πόλει τὸ ὄνομα λέγουσιν ἀπὸ τοῦ Ἐπειοῦ πατρός, αὐτοὶ δὲ οὐ Φωκεῖς, Φλεγύαι δὲ εἶναι τὸ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐς τὴν γῆν διαφυγεῖν φασὶ τὴν Φωκίδα ἐκ τῆς Ὀρχομενίας. Πανοπέων δὲ τὸν ἀρχαῖον 2
θεώμενοι περίβολον ἑπτὰ εἶναι σταδίων μάλιστα εἰκάζομεν· ὑπῆει τε ἐπῶν ἡμᾶς τῶν Ὁμήρου μνήμη ὧν ἐποίησεν ἐς Τιτυόν, καλλίχορον τῶν Πανοπέων ὀνομάσας τὴν πόλιν, καὶ ὡς ἐν τῇ μάχῃ τῇ [γε] ἐπὶ τῷ Πατρόκλου νεκρῷ καὶ Σχεδίου τὸν Ἰφίτου βασιλεύοντα Φωκέων καὶ ἀποθανόντα ὑφ' Ἕκτορος κατοικεῖν εἶπεν ἐν τῷ Πανοπεῖ. Τοῦτο μὲν δὴ ἐφαίνετο ἡμῖν ἔχειν αἰτίαν, φόβῳ τῶν Βοιωτῶν, κατὰ γὰρ τοῦτό ἐστιν ἐκ τῆς Βοιωτίας ἡ ἐς τὴν Φωκίδα ἐσβολὴ ῥᾴστη, ἐνταῦθα οἰκεῖν τὸν βασιλέα ἅτε φρουρίῳ τῷ Πανοπεῖ χρώμενον· τὸ ἕτε- 3
ρον δὲ οὐκ ἐδυνήθην συμβαλέσθαι πρότερον, ἐφ' ὅτῳ

Κρήτην ὁμοῦ Φωκέων τοῖς ᾑρημένοις τὰ ἐκείνου καὶ μοίρᾳ τοῦ ξενικοῦ, Κυδωνίᾳ προσκαθήμενος, οὐ γάρ οἱ διδόναι χρήματα ἐβούλοντο αἰτοῦντι, τῆς στρατιᾶς τὸ πολὺ ἀπόλλυσι καὶ αὐτὸς ἀπώλετο.

III. Δεκάτῳ δὲ ὕστερον ἔτει μετὰ τὴν τοῦ ἱεροῦ κατάληψιν ἐπέθηκεν ὁ Φίλιππος πέρας τῷ πολέμῳ, Φωκικῷ τε καὶ ἱερῷ κληθέντι τῷ αὐτῷ, Θεοφίλου μὲν Ἀθήνησιν ἄρχοντος, ὀγδόης δὲ ὀλυμπιάδος καὶ ἑκατοστῆς ἔτει πρώτῳ, ἣν Πολυκλῆς ἐνίκα στάδιον Κυρηναῖος. 2. καὶ ἐς ἔδαφος ἁλοῦσαι κατεβλήθησαν τῶν Φωκέων αἱ πόλεις· ἀριθμὸς δὲ ἦν αὐτῶν Λίλαια καὶ Τάμπολις καὶ Ἀντίκυρα καὶ Παραποτάμιοι καὶ Πανο-
2 πεύς τε καὶ Δαυλίς. Τούτων μὲν δὴ ὄνομα ἦν ἐκ παλαιοῦ, καὶ οὐχ ἥκιστα ἐπῶν ἕνεκα τῶν Ὁμήρου· τὰς δὲ αὐτῶν ἡ στρατιὰ καταπρήσασα ἡ μετὰ Ξέρξου γνωριμω- 804
τέρας ἐς τὸ Ἑλληνικὸν ἐποίησεν, Ἐρωχὸν καὶ Χαράδραν καὶ Ἀμφίκλειαν καὶ Νεῶνα καὶ Τιθρώνιον καὶ Δρυμαίαν. αἱ δὲ ἄλλαι, πλήν γε δὴ Ἐλατείας, τὰ πρότερα οὐκ ἐπιφανεῖς ἦσαν, Τραχίς τε ἡ Φωκικὴ καὶ Μεδεὼν ὁ Φωκικὸς καὶ Ἐχεδάμεια καὶ Ἄμβρωσος καὶ Λέδων καὶ Φλυγόνιον ἔτι καὶ Στειρίς. Τότε δὲ κατεσκάφησάν τε αἱ κατειλεγμέναι, καὶ ἐς κώμας πλὴν Ἄβας ᾠκίσθησαν αἱ ἄλλαι· Ἀβαίοις δὲ ἐκτὸς ἀσεβείας ὑπῆρχε καθεστηκέναι, καὶ οὔτε τοῦ ἱεροῦ τῆς καταλήψεως οὔτε τοῦ
3 πολέμου μετεσχήκεσαν. Ἀφῃρέθησαν δὲ οἱ Φωκεῖς καὶ μετεῖναι σφισιν ἱεροῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς καὶ συνόδου τῆς ἐς τὸ Ἑλληνικόν, καὶ τὰς ψήφους αὐτῶν Μακεδόσιν ἔδοσαν οἱ Ἀμφικτυόνες. ἀνὰ χρόνον μέντοι τοῖς Φωκεῦσιν αἱ πόλεις ἀνῳκίσθησαν καὶ ἐς τὰς πατρίδας κατήχθησαν ἐκ τῶν κωμῶν, πλὴν εἰ μὴ ἀνοικισθῆναί τινας ἐκώλυσεν ἀσθένειά τε ἡ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἡ τῶν χρημάτων ἐν τῷ τότε ἔνδεια· Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Θηβαῖοι σφᾶς

ἦσαν οἱ κατάγοντες, πρὶν ἢ τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ συμβῆναι πταῖσμα Ἕλλησι. 3. Καὶ ἀγῶνος τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ 4
μετέσχον οἱ Φωκεῖς, καὶ ὕστερον περὶ Λαμίαν καὶ ἐν
805 Κραννῶνι ἐναντία Ἀντιπάτρου καὶ Μακεδόνων ἐμαχέσαντο· Γαλάτας δὲ καὶ τὴν Κελτικὴν στρατιὰν προθυμότατα ἠμύνοντο Ἑλλήνων, θεῷ τε τιμωροῦντες τῷ ἐν Δελφοῖς καὶ ἐς ἀπολογίαν ἅμα, ἐμοὶ δοκεῖν, τῶν ἀρχαίων ἐγκλημάτων. τούτοις μὲν δὴ τοιαῦτα ὑπῆρχεν ἐς μνήμην.

IV. Στάδια δὲ ἐκ Χαιρωνείας εἴκοσιν ἐς Πανοπέας ἐστί, πόλιν Φωκέων, εἴγε ὀνομάσαι τις πόλιν καὶ τούτους, οἷς γε οὐκ ἀρχεῖα, οὐ γυμνάσιόν ἐστιν, οὐ θέατρον, οὐκ ἀγορὰν ἔχουσιν, οὐχ ὕδωρ κατερχόμενον ἐς κρήνην, ἀλλὰ ἐν στέγαις κοίλαις κατὰ τὰς καλύβας μάλιστα τὰς ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἐνταῦθα οἰκοῦσιν ἐπὶ χαράδρᾳ. ὅμως δὲ ὅροι τε τῆς χώρας εἰσὶν αὐτοῖς ἐς τοὺς ὁμόρους, καὶ ἐς τὸν σύλλογον συνέδρους καὶ οὗτοι πέμπουσι τὸν Φωκικόν. Καὶ γενέσθαι μὲν τῇ πόλει τὸ ὄνομα λέγουσιν ἀπὸ τοῦ Ἐπειοῦ πατρός, αὐτοὶ δὲ οὐ Φωκεῖς, Φλεγύαι δὲ εἶναι τὸ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐς τὴν γῆν διαφυγεῖν φασὶ τὴν Φωκίδα ἐκ τῆς Ὀρχομενίας. Πανοπέων δὲ τὸν ἀρχαῖον 2
θεώμενοι περίβολον ἑπτὰ εἶναι σταδίων μάλιστα εἰκάζομεν· ὑπῆει τε ἐπῶν ἡμᾶς τῶν Ὁμήρου μνήμη ὧν ἐποίησεν ἐς Τιτυόν, καλλίχορον τῶν Πανοπέων ὀνομάσας τὴν πόλιν, καὶ ὡς ἐν τῇ μάχῃ τῇ [γε] ἐπὶ τῷ Πατρόκλου νεκρῷ καὶ Σχεδίον τὸν Ἰφίτου βασιλεύοντα Φωκέων καὶ ἀποθανόντα ὑφ' Ἕκτορος κατοικεῖν εἶπεν ἐν τῷ Πανοπεῖ. Τοῦτο μὲν δὴ ἐφαίνετο ἡμῖν ἔχειν αἰτίαν, φόβῳ τῶν Βοιωτῶν, κατὰ γὰρ τοῦτό ἐστιν ἐκ τῆς Βοιωτίας ἡ ἐς τὴν Φωκίδα ἐσβολὴ ῥᾴστη, ἐνταῦθα οἰκεῖν τὸν βασιλέα ἅτε φρουρίῳ τῷ Πανοπεῖ χρώμενον· τὸ ἕτε- 3
ρον δὲ οὐκ ἐδυνήθην συμβαλέσθαι πρότερον, ἐφ' ὅτῳ

καλλίχορον τὸν Πανοπέα εἰρηκε, πρὶν ἢ ἐδιδάχθην ὑπὸ 806
τῶν παρ' Ἀθηναίοις καλουμένων Θυιάδων. 2. Αἱ δὲ
Θυιάδες γυναῖκες μέν εἰσιν Ἀττικαί, φοιτῶσαι δὲ ἐς
τὸν Παρνασὸν παρὰ ἔτος αὐταί τε καὶ αἱ γυναῖκες Δελ-
φῶν ἄγουσιν ὄργια Διονύσῳ. ταύταις ταῖς Θυιάσι κατὰ
τὴν ἐξ Ἀθηνῶν ὁδὸν καὶ ἀλλαχοῦ χορὸὺς ἱστάναι καὶ
παρὰ τοῖς Πανοπεῦσι καθέστηκε· καὶ ἡ ἐπίκλησις ἡ ἐς
τὸν Πανοπέα Ὁμήρου ὑποσημαίνειν τῶν Θυιάδων δοκεῖ
τὸν χορόν.

4 3. Πανοπεῦσι δέ ἐστιν ἐπὶ τῇ ὁδῷ πλίνθου τε ὠμῆς
οἴκημα οὐ μέγα καὶ ἐν αὐτῷ λίθου τοῦ Πεντέλησιν
ἄγαλμα, ὃν Ἀσκληπιόν, οἱ δὲ Προμηθέα εἶναί φασι· καὶ
παρέχονταί γε τοῦ λόγου μαρτύρια. λίθοι κεῖνταί σφι-
σιν ἐπὶ τῇ χαράδρᾳ, μέγεθος μὲν ἑκάτερος ὡς φόρτου
ἀποχρῶντα ἁμάξης εἶναι, χρῶμα δέ ἐστι πηλοῦ σφίσιν,
οὐ γεώδους, ἀλλ' οἷος ἂν χαράδρας γένοιτο ἢ χειμάρρου
ψαμμώδους· παρέχονται δὲ καὶ ὁσμὴν ἐγγύτατα χρωτὶ
ἀνθρώπου. ταῦτα ἔτι λείπεσθαι τοῦ πηλοῦ λέγουσιν ἐξ
οὗ καὶ ἅπαν ὑπὸ τοῦ Προμηθέως τὸ γένος πλασθῆναι
5 τῶν ἀνθρώπων. 4. Ἐνταῦθα ἐπὶ τῇ χαράδρᾳ καὶ Τιτυοῦ
μνῆμά ἐστι. περίοδος μὲν τοῦ χώματος τρίτον μάλιστα
που σταδίου· τὸ δὲ ἔπος [ἐστὶν] ἐν Ὀδυσσείᾳ,

κείμενον ἐν δαπέδῳ· ὁ δ' ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα

οὐκ ἐπὶ μεγέθει πεποιῆσθαι τοῦ Τιτυοῦ φασίν, ἀλλ'
ἔνθα ὁ Τιτυὸς ἐτέθη, Πλέθρα ἐννέα εἶναι τῷ χωρίῳ
6 (ὄνομα). Κλέων δὲ ἀνὴρ Μάγνης, οἳ τῷ Ἑρμῷ προσοι-
κοῦσιν, ἔφασκεν ἐς τὰ παράδοξα ἀπίστους εἶναι τῶν
ἀνθρώπων οἷς ἂν μὴ παρὰ τὸν αὐτῶν γένηται βίου
θεάμασιν ἐπιτυχεῖν λόγου μείζοσιν, αὐτὸς δὲ καὶ Τιτυὸν
καὶ ἄλλους ἔφη πείθεσθαι γεγονέναι κατὰ τὴν φήμην·
τυχεῖν γὰρ δὴ ὢν ἐν Γαδείροις, καὶ ἐκπλεῦσαι μὲν αὐ-
τός τε καὶ τὸν ἄλλον πάντα ὄχλον ἐκ τῆς νήσου κατὰ τὸ

Ἡρακλέους πρόσταγμα, ὡς δὲ αὖθις ἐπανήκειν ἐς τὰ
807 Γάδειρα, ἄνδρα εὑρεῖν θαλάσσιον ἐκπεπτωκότα ἐς τὴν
γῆν· τοῦτον πλέθρα μὲν πέντε μάλιστα ἐπέχειν, κερα-
νωθέντα δὲ ὑπὸ τοῦ θεοῦ καίεσθαι. οὗτος μὲν δὴ
ταῦτα ἔλεγεν.

5. Πανοπέως δὲ ὅσον στάδια ἑπτὰ ἀπέχει Δαυλίς. 7
οἱ δὲ ἐνταῦθα ἄνθρωποι πλῆθος μέν εἰσιν οὐ πολλοί,
μεγέθει δὲ καὶ ἀλκῇ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι δοκιμώτατοι Φωκέων.
τὸ δὲ ὄνομα τῇ πόλει τεθῆναι λέγουσιν ἀπὸ Δαυλίδος
νύμφης, θυγατέρα δὲ εἶναι τοῦ Κηφισοῦ τὴν Δαυλίδα.
τοῖς δέ ἐστιν εἰρημένον ὡς τὸ χωρίον, ἔνθα ἡ πόλις
ᾠκίσθη, παρείχετο συνεχῆ δένδρα, καλεῖσθαι δὲ τὰ
δασέα ὑπὸ τῶν πάλαι δαῦλα· ἐπὶ τούτῳ δὲ καὶ Αἰσχύ-
λον τὰ Γλαύκου τοῦ Ἀνθηδονίου γένεια ὑπήνην ὠνο-
μακέναι δαῦλον. 6. Ἐνταῦθα ἐν τῇ Δαυλίδι παραθεῖναι 8
τῷ Τηρεῖ τὸν παῖδα αἱ γυναῖκες λέγονται, καὶ ἀνθρώ-
ποις τῶν ἐπὶ τραπέζῃ μιασμάτων τοῦτο ἦρξεν. Ὁ δὲ
ἔποψ ἐς ὃν ἔχει λόγος τὸν Τηρέα ἀλλαγῆναι, οὗτος ὁ
ὄρνις μέγεθος μὲν ὀλίγον ἐστὶν ὑπὲρ ὄρτυγα, ἐπὶ τῇ
κεφαλῇ δέ οἱ τὰ πτερὰ ἐς λόφου σχῆμα ἐξῆρται. Θαυμά- 9
σαι δὲ ἄξιον, ὅτι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ χελιδόνες οὔτε τίκτου-
σιν οὔτε ἐκλέπουσί γε τὰ ᾠά, οὐδ' ἂν ἀρχὴν πρὸς οἰκή-
ματος ὀρόφῳ νεοσσιὰν χελιδὼν ποιήσαιτο· λέγουσι δὲ
οἱ Φωκεῖς ὡς τῇ Φιλομήλᾳ καὶ ὄρνιθι οὔσῃ Τηρέως
δεῖμα καὶ τῆς πατρίδος ἔπεστι τῆς Τηρέως. Δαυλιεῦσι
δὲ Ἀθηνᾶς ἱερὸν καὶ ἄγαλμά ἐστιν ἀρχαῖον· τὸ δὲ ξόα-
νον τὸ ἔτι παλαιότερον λέγουσιν ἐπαγαγέσθαι Πρόκνην
ἐξ Ἀθηνῶν. 7. Ἔστι δὲ τῆς Δαυλίας χώρα καλουμένη 10
Τρωνίς· ἐνταῦθα ἡρῷον ἥρω ἀρχηγέτου πεποίηται· τὸν
δὲ ἥρω τοῦτον Ξάνθιππον οὐκ ἀφανῆ τὰ ἐς πόλεμον,
οἱ δὲ Φῶκον εἶναι τὸν Ὀρνυτίωνος τοῦ Σισύφου φασίν.
ἔχει δ' οὖν ἐπὶ ἡμέρᾳ τε πάσῃ τιμάς, καὶ ἄγοντες ἱερεῖα

οἱ Φωκεῖς τὸ μὲν αἷμα δι' ὀπῆς ἐσχέουσιν ἐς τὸν τάφον, τὰ δὲ κρέα ταύτῃ σφίσιν ἀναλοῦν καθέστηκεν.

V. Ἔστι δὲ καὶ ἄνοδος διὰ τῆς Δαυλίδος ἐς τὰ ἄκρα 808
τοῦ Παρνασσοῦ, μακροτέρα τῆς ἐκ Δελφῶν, σὺ μέντοι καὶ κατὰ ταὐτὰ χαλεπή. Ἐς δὲ τὴν ἐπὶ Δελφῶν εὐθεῖαν ἀναστρέψαντι ἐκ Δαυλίδος, καὶ ἰόντι ἐπὶ τὸ πρόσω, ἔστιν οἰκοδόμημα ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ καλούμενον Φωκικόν, ἐς ὃ ἀπὸ ἑκάστης πόλεως συνίασιν οἱ Φωκεῖς.
2 μεγέθει μὲν μέγα τὸ οἴκημα, ἐντὸς δὲ αὐτοῦ κίονες κατὰ μῆκός εἰσιν ἑστηκότες· ἀναβασμοὶ δὲ ἀπὸ τῶν κιόνων ἀνήκουσιν ἐς ἑκάτερον τοῖχον, καὶ ἐπὶ τῶν ἀναβασμῶν τούτων οἱ συνιόντες τῶν Φωκέων καθέζονται. πρὸς δὲ τῷ πέρατι κίονες μὲν οὐκ εἰσὶν οὐδὲ ἀναβασμοί, Διὸς δὲ ἄγαλμα καὶ Ἀθηνᾶς καὶ Ἥρας, τὸ μὲν ἐν θρόνῳ τοῦ Διός, ἑκατέρωθεν δὲ ἡ μὲν κατὰ δεξιά, ἡ δὲ κατὰ ἀριστερὰ παρεστῶσα ἡ Ἀθηνᾶ πεποίηται.

3 2. Προϊὼν δὲ αὐτόθεν ἐπὶ ὁδὸν ἀφίξῃ καλουμένην Σχιστήν· ἐπὶ ταύτῃ τῇ ὁδῷ τὰ ἐς τὸν φόνον τοῦ πατρὸς Οἰδίποδι εἰργάσθη. ἔδει δὲ ἄρα παθημάτων τῶν Οἰδίποδος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ὑπολειφθῆναι μνημόσυνα. τεχθέντος μέν γε διαπειραντες διὰ τῶν σφυρῶν κέντρα ἐκτιθέασιν αὐτὸν ἐς τῆς Πλαταιίδος ὄρος τὸν Κιθαιρῶνα· Κόρινθος δὲ καὶ ἡ ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ χώρα τροφὸς τῷ Οἰδίποδι ἐγένετο· γῇ δὲ ἡ Φωκὶς καὶ ὁδὸς ἡ Σχιστὴ τοῦ πατρῴου φόνου τὸ μίασμα ὑπεδέξατο· Θηβαίοις δὲ καὶ ἐς πλέον γάμων τέ σφισι τῶν Οἰδίποδος καὶ ἀδικίας
4 τῆς Ἐτεοκλέους ἐστὶν ἡ φήμη. Οἰδίποδι μὲν ὁδὸς ἡ Σχιστὴ καὶ τόλμημα τὸ ἐπ' αὐτῇ κακῶν ἦρχε, καὶ τὰ τοῦ Λαΐου μνήματα καὶ οἰκέτου τοῦ ἑπομένου ἐνταῦθα ἐστὶν ἐν μεσαιτάτῳ τῆς τριόδου, καὶ ἐπ' αὐτῶν λίθοι λογάδες σεσωρευμένοι· Δαμασίστρατον δὲ ἄνδρα ἐν

Πλαταιαῖς βασιλεύοντα ἐπιτυχεῖν τε κειμένοις τοῖς νεκροῖς καὶ θάψαι φασὶν αὐτούς.

3. Ἡ δὲ λεωφόρος αὐτόθεν ἡ ἐς Δελφοὺς καὶ προσάντης γίνεται μᾶλλον καὶ ἀνδρὶ εὐζώνῳ χαλεπωτέρα. Λέγεται δὲ πολλὰ μὲν καὶ διάφορα ἐς αὐτοὺς Δελφούς, πλείω δὲ ἔτι ἐς τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ μαντεῖον. φασὶ γὰρ 809 δὴ τὰ ἀρχαιότατα Γῆς εἶναι τὸ χρηστήριον, καὶ Δάφνιδα ἐπ' αὐτῷ τετάχθαι πρόμαντιν ὑπὸ τῆς Γῆς· εἶναι δὲ αὐτὴν τῶν περὶ τὸ ὄρος νυμφῶν. Ἔστι δὲ ἐν Ἕλλησι 6 ποίησις, ὄνομα μὲν τοῖς ἔπεσίν ἐστιν Εὐμολπία, Μουσαίῳ δὲ τῷ Ἀντιοφήμου προσποιοῦσι τὰ ἔπη· πεποιημένον οὖν ἐστὶν ἐν τούτοις Ποσειδῶνος ἐν κοινῷ καὶ Γῆς εἶναι τὸ μαντεῖον, καὶ τὴν μὲν χρᾶν αὐτήν, Ποσειδῶνι δὲ ὑπηρέτην ἐς τὰ μαντεύματα εἶναι Πύρκωνα. καὶ οὕτως ἔχει τὰ ἔπη·

Αὐτίκα δὲ Χθονίης σφῶν δὴ πινυτὸν φάτο μῦθον,
σὺν δέ τε Πύρκων ἀμφίπολος κλυτοῦ Ἐννοσιγαίου.

χρόνῳ δὲ ὕστερον, ὅσον Γῇ μετῆν δοθῆναι Θέμιδι ὑπ' αὐτῆς λέγουσιν, Ἀπόλλωνα δὲ παρὰ Θέμιδος λαβεῖν δωρεάν. Ποσειδῶνι δὲ ἀντὶ τοῦ μαντείου Καλαύρειαν ἀντιδοῦναί φασιν αὐτὸν τὴν πρὸ Τροιζῆνος. Ἤκουσα 7 δὲ καὶ ὡς ἄνδρες ποιμαίνοντες ἐπιτύχοιεν τῷ μαντείῳ, καὶ ἔνθεοί τε ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ ἀτμοῦ καὶ ἐμαντεύσαντο ἐξ Ἀπόλλωνος. 4. Μεγίστη δὲ καὶ παρὰ πλείστων ἐς Φημονόην δόξα ἐστίν, ὡς πρόμαντις γένοιτο ἡ Φημονόη τοῦ θεοῦ πρώτη καὶ πρώτη τὸ ἑξάμετρον ἧσε. Βοιὼ δὲ ἐπιχωρία γυνὴ ποιήσασα ὕμνον Δελφοῖς ἔφη κατασκευάσασθαι τὸ μαντεῖον τῷ θεῷ τοὺς ἀφικομένους ἐξ Ὑπερβορέων τούς τε ἄλλους καὶ Ὠλῆνα· τοῦτον δὲ καὶ μαντεύσασθαι πρῶτον καὶ ᾄσαι πρῶτον τὸ ἑξάμετρον. πε- 8 ποίηκε δὲ ἡ Βοιὼ τοιάδε·

Ἔνθα τοι εὔμνηστον χρηστήριον ἐκτελέσαντο

παῖδες Ὑπερβορέων Παγασὸς καὶ δῖος Ἀγυιεύς.
ἐπαριθμοῦσα δὲ καὶ ἄλλους τῶν Ὑπερβορέων, ἐπὶ τε- 810
λευτῇ τοῦ ὕμνου τὸν Ὠλῆνα ὠνόμασεν·

Ὠλήν θ', ὃς γένετο πρῶτος Φοίβοιο προφάτας,
πρῶτος δ' ἀρχαίων ἐπέων τεκτήνατ' ἀοιδάν.

Οὐ μέντοι τά γε ἤκοντα ἐς μνήμην ἐς ἄλλον τινά, ἐς δὲ
9 γυναικῶν μαντείαν ἀνήκει μόνων. 5. Ποιηθῆναι δὲ τὸν
ναὸν τῷ Ἀπόλλωνι τὸ ἀρχαιότατον δάφνης φασί, κομι-
σθῆναι δὲ τοὺς κλάδους ἀπὸ τῆς δάφνης τῆς ἐν τοῖς
Τέμπεσι· καλύβης δ' ἂν σχῆμα οὗτός γε ἂν εἴη παρ-
εσχημένος ὁ ναός. δεύτερα δὲ λέγουσιν οἱ Δελφοὶ γε-
νέσθαι ὑπὸ μελισσῶν τὸν ναόν, ἀπὸ τοῦ τε κηροῦ τῶν
μελισσῶν καὶ ἐκ πτερῶν· πεμφθῆναι δὲ ἐς Ὑπερβορέους
10 φασὶν αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Λέγεται δὲ καὶ ἕτε-
ρος λόγος, ὡς τὸν ναὸν κατεσκευάσατο ἀνὴρ Δελφός,
ὄνομα δὲ αὐτῷ Πτερᾶν εἶναι· κατὰ τοῦτο οὖν γενέσθαι
καὶ τῷ ναῷ τοὔνομα ἀπὸ τοῦ οἰκοδομήσαντος· ἀπὸ τού-
του δὲ τοῦ Πτερᾶ καὶ πόλιν Κρητικὴν προσθήκῃ γράμ-
ματος Ἀπτεραίους φασὶν ὀνομάζεσθαι. Τὸν γὰρ δὴ
λόγον τὸν ἔχοντα ἐς τὴν ἐν τοῖς ὄρεσιν αὐξομένην πτέ-
ριν, ὡς ἐκ τῆς πόας ταύτης χλωρᾶς ἔτι διεπλέξαντο
11 ναόν, οὐδὲ ἀρχὴν προσίεμαι τὸν λόγον τοῦτον. Τὰ δὲ
ἐς τὸν τρίτον τῶν ναῶν, ὅτι ἐγένετο ἐκ χαλκοῦ, θαῦμα
οὐδέν, εἴ γε Ἀκρίσιος μὲν θάλαμον χαλκοῦν τῇ θυγατρὶ
ἐποιήσατο, Λακεδαιμονίοις δὲ Ἀθηνᾶς ἱερὸν Χαλκιοίκου
καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι λείπεται, Ῥωμαίοις δὲ ἡ ἀγορὰ μεγέθους
ἕνεκα καὶ κατασκευῆς τῆς ἄλλης θαῦμα οὖσα παρέχεται
τὸν ὄροφον χαλκοῦν· οὕτω καὶ ναὸν τῷ Ἀπόλλωνι οὐκ
12 ἂν ἄπο γε τοῦ εἰκότος εἴη γενέσθαι χαλκοῦν. τὰ μέντοι
ἄλλα με οὐκ ἔπειθεν ὁ λόγος, ἢ Ἡφαίστου τὸν ναὸν
τέχνην εἶναι, ἢ τὰ ἐς τὰς ᾠδοὺς τὰς χρυσᾶς, ἃ δὴ Πίν-
δαρος ἦσεν ἐπ' ἐκείνῳ τῷ ναῷ,

Χρύσεαι δ' ἐξύπερθ' αἰετοῦ
ἄειδον Κηληδόνες.

811 οὗτος μὲν δὴ ταῦτα ἐς μίμησιν, ἐμοὶ δοκεῖν, τῶν παρ' Ὁμήρῳ Σειρήνων ἐποίησεν. οὐ μὴν οὐδὲ τρόπον ὄντινα ἀφανισθῆναι συνέπεσε τῷ ναῷ, κατὰ ταὐτὰ εἰρημένα εὕρισκον· καὶ γὰρ ἐς χάσμα γῆς ἐσπεσεῖν αὐτὸν καὶ ὑπὸ πυρὸς τακῆναι λέγουσιν. Τέταρτος δὲ ὑπὸ Τροφωνίου 13
μὲν εἰργάσθη καὶ Ἀγαμήδους, λίθου δὲ αὐτὸν ποιηθῆναι μνημονεύουσι· κατεκαύθη δὲ Ἐρξικλείδου μὲν Ἀθήνῃσιν ἄρχοντος, πρώτῳ δὲ τῆς ὀγδόης ὀλυμπιάδος ἔτει καὶ πεντηκοστῆς, ἣν Κροτωνιάτης ἐνίκα Διόγνητος. τὸν δ' ἐφ' ἡμῶν τῷ θεῷ ναὸν ᾠκοδόμησαν μὲν ἀπὸ τῶν ἱερῶν οἱ Ἀμφικτυόνες χρημάτων, ἀρχιτέκτων δέ [τις] Σπίνθαρος ἐγένετο αὐτοῦ Κορίνθιος.

VI. *Πόλιν δὲ ἀρχαιοτάτην οἰκισθῆναί φασιν ἐνταῦθα ὑπὸ Παρνασσοῦ, Κλεοδώρας δὲ εἶναι νύμφης παῖδα αὐτόν· καί οἱ πατέρας, καθάπερ γε καὶ ἄλλοις τῶν καλουμένων ἡρώων, Ποσειδῶνά τε θεὸν καὶ Κλεόπομπον ἄνδρα ἐπονομάζουσιν. ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ Παρνασσοῦ τῷ τε ὄρει τὸ ὄνομα τεθῆναι λέγουσι καὶ [ἀπὸ τούτου] Παρνασίαν ὀνομασθῆναι νάπην· τῶν πετομένων τε ὀρνίθων τὴν ἀπ' αὐτῶν μαντείαν γενέσθαι Παρνασσοῦ τὸ εὕρημα.*
2. *Ταύτην μὲν οὖν κατακλυσθῆναι τὴν πόλιν ὑπὸ τῶν* 2
ὄμβρων τῶν κατὰ Λευκαλίωνα συμβάντων· τῶν δὲ ἀνθρώπων ὅσοι διαφυγεῖν τὸν χειμῶνα ἠδυνήθησαν, λύκων ὠρυγαῖς ἀπεσώθησαν ἐς τοῦ Παρνασσοῦ τὰ ἄκρα ὑπὸ ἡγεμόσι τῆς πορείας τοῖς θηρίοις, πόλιν δὲ ἣν ἔκτισαν, ἐκάλεσαν ἐπὶ τούτῳ Λυκώρειαν. λέγεται δὲ καὶ 3
ἄλλος διάφορος λόγος τῷ προτέρῳ, Ἀπόλλωνι ἐκ νύμφης Κωρυκίας γενέσθαι Λύκωρον, καὶ ἀπὸ μὲν Λυκώρου πόλιν Λυκώρειαν, τὸ ἄντρον δὲ ὀνομασθῆναι τὸ Κωρύκιον ἀπὸ τῆς νύμφης. λέγεται δὲ καὶ τάδε, Κε-

λαινὼ θυγατέρα Ταμῳ τῷ Λυκώρου γενέσθαι, Δελφὸν δέ, ἀφ' οὗ τῇ πόλει τὸ ὄνομα τὸ ἐφ' ἡμῶν ἐστί, Κελαι-
4 νοῦς τε αὐτὸν τῆς Τάμου καὶ Ἀπόλλωνος εἶναι. Οἱ δὲ Καστάλιόν τε ἄνδρα αὐτόχθονα καὶ θυγατέρα ἐθέλου- 812
σιν αὐτῷ γενέσθαι Θυίαν, καὶ ἱερᾶσθαί τε τὴν Θυίαν Διονύσῳ πρῶτον καὶ ὄργια ἀγαγεῖν τῷ θεῷ· ἀπὸ ταύτης δὲ καὶ ὕστερον ὅσαι τῷ Διονύσῳ μαίνονται Θυιάδας καλεῖσθαί φασιν ὑπὸ ἀνθρώπων· Ἀπόλλωνος δ' οὖν παῖδα καὶ Θυίας νομίζουσιν εἶναι Δελφόν. οἱ δὲ μητρὸς μὲν Μελαίνης φασὶν αὐτόν, θυγατρὸς Κηφισοῦ.
5 3. Χρόνῳ δὲ ὕστερον καὶ Πυθὼ τὴν πόλιν, οὐ Δελφοὺς μόνον ἐκάλεσαν οἱ περιοικοῦντες, καθὰ καὶ Ὁμήρῳ πεποιημένα ἐν καταλόγῳ Φωκέων ἐστίν. Οἱ μὲν δὴ γενεαλογεῖν τὰ πάντα ἐθέλοντες παῖδα εἶναι Δελφοῦ Πύθην καὶ ἀπὸ τούτου βασιλεύσαντος γενέσθαι τῇ πόλει τὸ ὄνομα ἤγηνται· λόγος δὲ ὃς ἥκει τῶν ἀνθρώπων ἐς τοὺς πολλούς, τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος τοξευθέντα σήπεσθαί φησιν ἐνταῦθα, καὶ διὰ τοῦτο [τὸ] ὄνομα τῇ πόλει γενέσθαι Πυθώ· πύθεσθαι γὰρ δὴ τὰ σηπόμενα οἱ τότε ἔλεγον, καὶ τοῦδε ἕνεκα Ὅμηρος πεποίηκεν ὡς ἡ τῶν Σειρήνων νῆσος ἀνάπλεως ὀστῶν εἴη, ὅτι οἱ τῆς ᾠδῆς
6 αὐτῶν ἀκούοντες ἐπύθοντο ἄνθρωποι. Τὸν δὲ ἀποθανόντα ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ποιηταὶ μὲν δράκοντα εἶναι καὶ ἐπὶ τῷ μαντείῳ φύλακα ὑπὸ Γῆς τετάχθαι φασί· λέγεται δὲ καὶ ὡς Κριοῦ δυναστεύοντος ἀνδρὸς περὶ Εὔβοιαν παῖς γένοιτο ὑβριστής, καὶ ἐσύλησε μὲν τοῦ θεοῦ τὸ ἱερόν, ἐσύλησε δὲ καὶ οἴκους ἀνδρῶν εὐδαιμόνων. Ὡς δὲ ἐπεστράτευε καὶ δεύτερον, ἐνταῦθα οἱ Δελφοὶ τὸν Ἀπόλλωνα ἱκέτευον ἀμῦναί σφισι τὸν ἐπιόντα
7 κίνδυνον· καὶ ἡ Φημονόη πρόμαντις τηνικαῦτα οὖσα ἐν ἑξαμέτρῳ σφίσιν ἔχρησεν·

Ἀγχοῦ δὴ βαρὺν ἰὸν ἐπ' ἀνέρι Φοῖβος ἐφήσει

σίντῃ Παρνησσοῖο· φόνου δέ ἑ Κρήσιοι ἄνδρες
813 χεῖρας ἀγιστεύουσι· τὸ δὲ κλέος οὔ ποτ' ὀλεῖται.

VII. Ἔοικε δὲ ἐξ ἀρχῆς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς ὑπὸ ἀνθρώπων ἐπιβεβουλεῦσθαι πλείστων ἤδη. οὗτός τε ὁ Εὐβοεὺς λῃστής, καὶ ἔτεσιν ὕστερον τὸ ἔθνος τὸ Φλεγυῶν, ἔτι δὲ Πύρρος ὁ Ἀχιλλέως ἐπεχείρησεν αὐτῷ, καὶ δυναμέως μοῖρα τῆς Ξέρξου, καὶ οἱ χρόνου τε ἐπὶ πλεῖστον καὶ μάλιστα τοῦ θεοῦ τοῖς χρήμασιν ἐπελθόντες, οἱ ἐν Φωκεῦσι δυνάσται, καὶ ἡ Γαλατῶν στρατιά. Ἔμελλε δὲ ἄρα οὐδὲ τῆς Νέρωνος ἐς πάντα ὀλιγωρίας ἀπειράτως ἕξειν, ὃς τὸν Ἀπόλλωνα πεντακοσίας θεῶν τε ἀναμὶξ ἀφείλετο καὶ ἀνθρώπων εἰκόνας χαλκᾶς.

2. Ἀρχαιότατον δὲ ἀγώνισμα γενέσθαι μνημονεύ- 2
ουσι καὶ ἐφ' ᾧ πρῶτον ἆθλα ἔθεσαν, ᾄσαι ὕμνον ἐς τὸν θεόν· καὶ ἦσε καὶ ἐνίκησεν ᾄδων Χρυσόθεμις ἐκ Κρήτης, οὗ δὴ ὁ πατὴρ λέγεται Καρμάνωρ καθῆραι Ἀπόλλωνα. Χρυσοθέμιδος δὲ ὕστερον Φιλάμμωνά τε ᾠδῇ μνημονεύουσι νικῆσαι καὶ ἐπ' ἐκείνῳ Θάμυριν τὸν Φιλάμμωνος. Ὀρφέα δὲ σεμνολογίᾳ τῇ ἐπὶ τελεταῖς καὶ ὑπὸ φρονήματος τοῦ ἄλλου καὶ Μουσαῖον τῇ ἐς πάντα μιμήσει τοῦ Ὀρφέως οὐκ ἐθελῆσαί φασιν αὐτοὺς ἐπὶ ἀγῶνι μουσικῆς ἐξετάζεσθαι. Φασὶ δὲ καὶ Ἐλευθῆρα 3
ἀνελέσθαι Πυθικὴν νίκην μέγα καὶ ἡδὺ φωνοῦντα, ἐπεὶ ᾄδειν γε αὐτὸν οὐχ αὐτοῦ τὴν ᾠδήν. λέγεται δὲ καὶ Ἡσίοδον ἀπελαθῆναι τοῦ ἀγωνίσματος ἅτε οὐ κιθαρίζειν ὁμοῦ τῇ ᾠδῇ δεδιδαγμένον. Ὅμηρος δὲ ἀφίκετο μὲν ἐς Δελφοὺς ἐρησόμενος ὁπόσα καὶ ἐδεῖτο, ἔμελλε δὲ αὐτῷ καὶ κιθαρίζειν διδαχθέντι ἀχρεῖον τὸ μάθημα ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς συμφορᾶς γενήσεσθαι. 3. Τῆς δὲ 4
τεσσαρακοστῆς ὀλυμπιάδος καὶ ὀγδόης, ἣν Γλαυκίας ὁ Κροτωνιάτης ἐνίκησε, ταύτης ἔτει τρίτῳ ἆθλα ἔθεσαν οἱ Ἀμφικτυόνες κιθαρῳδίας μὲν καθὰ καὶ ἐξ ἀρχῆς,

προσέθεσαν δὲ καὶ αὐλῳδίας ἀγώνισμα καὶ αὐλῶν· ἀνηγορεύθησαν δὲ νικῶντες Κεφαλλήν τε ὃς λάμποι κιθαρῳδίᾳ, καὶ αὐλῳδὸς Ἀρκὰς Ἐχέμβροτος, Σακάδας δὲ Ἀργεῖος ἐπὶ τοῖς αὐλοῖς· ἀνείλετο δὲ ὁ Σακάδας 814
5 οὗτος καὶ ἄλλας δύο τὰς ἐφεξῆς ταύτης πυθιάδας. Ἔθεσαν δὲ καὶ ἆθλα τότε ἀθληταῖς πρῶτον, τά τε ἐν Ὀλυμπίᾳ πλὴν τεθρίππου, καὶ αὐτοὶ νομοθετήσαντες δολίχου καὶ διαύλου παισὶν εἶναι δρόμον. δευτέρᾳ δὲ πυθιάδι οὐκ ἐπὶ ἄθλοις ἐκάλεσαν ἔτι ἀγωνίζεσθαι, στεφανίτην δὲ τὸν ἀγῶνα ἀπὸ τούτου κατεστήσαντο· καὶ αὐλῳδίαν τε κατέλυσαν, καταγνόντες οὐκ εἶναι τὸ ἄκουσμα εὔφημον· ἡ γὰρ αὐλῳδία μέλη τε ἦν αὐλῶν τὰ σκυθρωπότατα, καὶ ἐλεγεῖα [καὶ θρῆνοι] προσᾴδόμενα τοῖς αὐλοῖς.
6 Μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ τοῦ Ἐχεμβρότου τὸ ἀνάθημα, τρίπους χαλκοῦς ἀνατεθεὶς τῷ Ἡρακλεῖ τῷ ἐν Θήβαις· ἐπίγραμμα δὲ ὁ τρίπους εἶχεν·

Ἐχέμβροτος Ἀρκὰς ἔθηκε τῷ Ἡρακλεῖ
νικήσας τόδ' ἄγαλμ' Ἀμφικτυόνων ἐν ἀέθλοις,
Ἕλλησιν δ' ᾄδων μέλεα καὶ ἐλέγους.

Κατὰ τοῦτο μὲν τῆς αὐλῳδίας ἐπαύθη τὸ ἀγώνισμα· προσέθεσαν δὲ καὶ ἵππων δρόμον· ἀνηγορεύθη δὲ ἐπὶ
7 τῷ ἅρματι Κλεισθένης ὁ Σικυῶνος τυραννήσας. Ὀγδόῃ δὲ πυθιάδι προσενομοθέτησαν κιθαριστὰς τοὺς ἐπὶ τῶν κρουμάτων τῶν ἀφώνων· καὶ Τεγεάτης ἐστεφανοῦτο Ἀγέλαος. Τρίτῃ δὲ πυθιάδι ἐπὶ ταῖς εἴκοσι προστιθέασιν ὁπλίτην δρόμον· καὶ ἐπ' αὐτῷ Τιμαίνετος ἐκ Φλιοῦντος ἀνείλετο τὴν δάφνην, ὀλυμπιάσιν ὕστερον πέντε ἢ Λαμάρετος Ἡραιεὺς ἐνίκησεν. Ὀγδόῃ δὲ ἐπὶ τεσσαράκοντα πυθιάδι καὶ συνωρίδος εἶναι κατεστήσαντο δρόμον· καὶ Ἐξηκεστίδου Φωκέως ἐνίκησεν ἡ συνωρίς. Πέμπτῃ δὲ πυθιάδι ἀπὸ ταύτης πώλους ἔζευξαν ὑπὸ ἅρματι· καὶ παρέδραμεν Ὀρφώνδα Θηβαίου τέθριππον.

Παγκράτιον δὲ ἐν παισὶ καὶ συνωρίδα τε πώλων καὶ 8
πῶλον κέλητα πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον κατεδέξαντο
Ἠλείων, τὸ μὲν πρώτῃ πυθιάδι ἐπὶ ταῖς ἑξήκοντα, καὶ
Ἰολαΐδας ἐνίκα Θηβαῖος· διαλιπόντες δὲ ἀπὸ ταύτης
μίαν κέλητι ἔθεσαν δρόμον πώλῳ, ἐνάτῃ δὲ ἐπὶ ταῖς ἑξή-
κοντα συνωρίδι πωλικῇ· καὶ ἐπὶ μὲν τῷ πώλῳ τῷ κέλητι
815 Λυκόρμας ἀνηγορεύθη Λαρισαῖος, Πτολεμαῖος δὲ ἐπὶ τῇ
συνωρίδι Μακεδών· ἔχαιρον γὰρ δὴ Μακεδόνες οἱ ἐν
Αἰγύπτῳ καλούμενοι βασιλεῖς, καθάπερ γε ἦσαν. δάφνης
δὲ στέφανος ἐπὶ τῶν Πυθίων τῇ νίκῃ κατ' ἄλλο μὲν
ἐμοὶ δοκεῖν ἐστὶν οὐδέν, ὅτι δὲ τῆς Λάδωνος θυγατρὸς
Ἀπόλλωνα ἐρασθῆναι κατέσχηκεν ἡ φήμη.

VIII. Καταστήσασθαι δὲ συνέδριον ἐνταῦθα Ἑλλή-
νων οἱ μὲν Ἀμφικτυόνα τὸν Δευκαλίωνος νομίζουσι, καὶ
ἀπὸ τούτου τοῖς συνελθοῦσιν ἐπίκλησιν Ἀμφικτυόνας
γενέσθαι· Ἀνδροτίων δὲ ἐν τῇ Ἀτθίδι ἔφη συγγραφῇ ὡς
τὸ ἐξ ἀρχῆς ἀφίκοντο ἐς Δελφοὺς παρὰ τῶν προσοικούν-
των συνεδρεύοντες, καὶ ὀνομασθῆναι μὲν Ἀμφικτίονας
τοὺς συνελθόντας, ἐκνικῆσαι δὲ ἀνὰ χρόνον τὸ νῦν σφί-
σιν ὄνομα. 2. Ὑπὸ μὲν δὴ Ἀμφικτυόνος αὐτοῦ φασὶν ἐς 2
συνέδριον κοινὸν τοσάδε γένη τοῦ Ἑλληνικοῦ συναχθῆ-
ναι, Ἴωνας, Δόλοπας, Θεσσαλούς, Αἰνιᾶνας, Μάγνητας,
Μαλιέας, Φθιώτας, Δωριεῖς, Φωκέας, Λοκροὺς τῇ Φω-
κίδι ὁμόρους ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Κνήμιδι. καταλαβόντων
δὲ Φωκέων τὸ ἱερόν, καὶ ὕστερον δεκάτῳ ἔτει λαβόντος
816 πέρας τοῦ πολέμου, μεταβολὴν καὶ τὰ Ἀμφικτυόνων ἔσχε·
Μακεδόνες μὲν γὰρ τελεῖν ἐς Ἀμφικτυόνας εὕραντο,
Φωκέων δὲ τὸ ἔθνος καὶ ἐκ τοῦ Δωρικοῦ Λακεδαιμόνιοι
μετασχόντες ἐπαύσαντο Ἀμφικτυονίας, οἱ μὲν τοῦ τολμή-
ματος ἕνεκα οἱ Φωκεῖς, οἱ δὲ συμμαχίας εὕραντο οἱ Λα-
κεδαιμόνιοι τῆς Φωκέων ζημίαν. Βρέννου δὲ τὸν Γαλα- 3
τῶν στρατὸν ἀγαγόντος ἐς Δελφοὺς προθυμίαν ἐς τὸν

πόλεμον οἱ Φωκεῖς πλείστην τοῦ Ἑλληνικοῦ παρέσχοντο, καὶ ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου μετασχεῖν Ἀμφικτυονίας αὖθις καὶ ἐς τὰ ἄλλα ἐγένετο ἀξίωμα αὐτοῖς ἀνασώσασθαι τὸ ἀρχαῖον. βασιλεὺς δὲ Αὔγουστος μετεῖναι καὶ Νικοπολίταις τοῖς πρὸς τῷ Ἀκτίῳ συνεδρίου τοῦ Ἀμφικτύονων ἠθέλησε· Μάγνητας μὲν οὖν καὶ Μαλιεῖς καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Φθιώτας Θεσσαλοῖς συντελεῖν, τὰς ψήφους δὲ ὅσαι τούτων τε καὶ Δολόπων, οὐ γὰρ ἔτι ἦν Δολόπων γένος,
4 Νικοπολίτας φέρειν. 3. Οἱ [δὲ] Ἀμφικτύονες οἱ ἐπ' ἐμοῦ τριάκοντα ἀριθμῷ ἦσαν. ἐκ Νικοπόλεως μὲν καὶ Μακεδονίας τε καὶ Θεσσαλῶν, ἀπὸ ἑκάστων ἀριθμῷ ἦσαν ἓξ, Βοιωτῶν δέ, Θεσσαλίαν γὰρ καὶ οὗτοι τὰ ἀρχαιότερα ᾤκησαν καὶ Αἰολεῖς τηνικαῦτα ἐκαλοῦντο, καὶ ἐκ Φωκέων τε καὶ Δελφῶν, παρὰ τούτων δυο ἑκάστων· εἷς δὲ
5 ἐκ Δωρίδος τῆς ἀρχαίας. πέμπουσι δὲ καὶ Λοκροὶ οἵ τε καλούμενοι Ὀζόλαι καὶ οἱ πέραν Εὐβοίας ἕνα ἑκάτεροι· καὶ Εὐβοεύς ἐστιν εἷς· Πελοποννησίων δὲ ἐξ Ἄργους καὶ Σικυῶνος καὶ Κορίνθου σὺν Μεγαρεῦσιν ἐστὶν εἷς, καὶ εἷς Ἀθηναῖος. Αἱ μὲν δὴ πόλεις Ἀθῆναι καὶ Δελφοὶ καὶ ἡ Νικόπολις, αὗται μὲν ἀποστέλλουσι συνεδρεύσοντας ἐς Ἀμφικτυονίαν πᾶσαν· ἀπὸ δὲ ἐθνῶν τῶν κατειλεγμένων ἑκάστῃ πόλει ἀνὰ μέρος ἐς Ἀμφικτύονας καὶ ἐν χρόνου περιόδῳ συντελεῖν ἔστιν.
6 4. Ἐσελθόντι δὲ ἐς τὴν πόλιν εἰσὶν ἐφεξῆς ναοί· καὶ ὁ μὲν πρῶτος αὐτῶν ἐρείπια ἦν, ὁ ἐπὶ τούτῳ δὲ κενὸς καὶ ἀγαλμάτων καὶ ἀνδριάντων· ὁ δὲ αὐτῶν τρίτος καὶ ὁ τέταρτος, ὁ μὲν τῶν ἐν Ῥώμῃ βασιλευσάντων εἶχεν οὐ πολλῶν τινῶν εἰκόνας, ὁ τέταρτος δὲ Ἀθηνᾶς καλεῖται Προνοίας. Τῶν δὲ ἀγαλμάτων τὸ ἐν τῷ προνάῳ Μασσαλιωτῶν ἀνάθημά ἐστι, μεγέθει τοῦ ἔνδον ἀγάλματος μεῖξον. Οἱ δὲ Μασσαλιῶται Φωκαέων εἰσὶν ἄποικοι τῶν ἐν 817
Ἰωνίᾳ, μοῖρα καὶ αὕτη τῶν ποτὲ Ἅρπαγον τὸν Μῆδον

φυγόντων ἐκ Φωκαίας· γενόμενοι δὲ ναυσὶν ἐπικρατέστεροι Καρχηδονίων, τήν τε γῆν ἣν ἔχουσιν ἐκτήσαντο καὶ ἐπὶ μέγα ἀφίκοντο εὐδαιμονίας. τῶν μὲν δὴ Μασ- 7
σαλιωτῶν χαλκοῦν τὸ ἀνάθημά ἐστι· χρυσοῦ δὲ ἀσπίδα ὑπὸ Κροίσου τοῦ Λυδοῦ τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Προνοίᾳ δοθεῖσαν, ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Δελφῶν ὡς Φιλόμηλος αὐτὴν ἐσύλησε. πρὸς δὲ τῷ ἱερῷ τῆς Προνοίας Φυλάκου τέμενός ἐστιν ἥρωος· καὶ ὁ Φύλακος οὗτος ὑπὸ Δελφῶν ἔχει φήμην κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν σφίσιν ἀμῦναι τὴν Περσῶν. Ἐν δὲ τοῦ γυμνασίου τῷ ὑπαίθρῳ πεφυκέναι ποτὲ 8
ἀγρίαν φασὶν ὕλην, καὶ Ὀδυσσέα, ἡνίκα ὡς τὸν Αὐτόλυκον ἀφικόμενος μετὰ τοῦ Αὐτολύκου τῶν παίδων ἐθήρευε, τότε αὐτὸν τὸ τραῦμα τὸ ὑπὲρ τοῦ γόνατος ἐνταῦθα σχεῖν ὑπὸ τοῦ συός. 5. Τραπομένῳ δὲ ἐς ἀριστερὰν ἀπὸ τοῦ γυμνασίου, καὶ ὑποκαταβάντι οὐ πλέον, ἐμοὶ δοκεῖν, ἢ τρία στάδια, ποταμός ἐστιν ὀνομαζόμενος Πλεῖστος· οὗτος ὁ Πλεῖστος ἐπὶ Κίρραν τὸ ἐπίνειον Δελφῶν καὶ τὴν ταύτῃ κάτεισι θάλασσαν. Ἐκ δὲ τοῦ γυμνασίου τὴν ἐς 9
τὸ ἱερὸν ἀνιόντι ἔστιν ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ τὸ ὕδωρ τῆς Κασταλίας, καὶ πιεῖν ἡδύ. δοῦναι δὲ τὸ ὄνομα τῇ πηγῇ γυναῖκα λέγουσιν ἐπιχωρίαν, οἱ δὲ ἄνδρα Καστάλιον. Παυσανίας δὲ ὁ Πολυάρχου πεποιηκὼς ἐς Ἡρακλέα ἔπη θυγατέρα Ἀχελῴου τὴν Κασταλίαν φησὶν εἶναι· λέγει γὰρ δὴ περὶ τοῦ Ἡρακλέους·

Παρνησὸν νιφόεντα θοοῖς διὰ ποσσὶ περήσας
ἵκετο Κασταλίης Ἀχελωΐδος ἄμβροτον ὕδωρ.

Ἤκουσα δὲ καὶ ἄλλο τοιόνδε, τὸ ὕδωρ τῇ Κασταλίᾳ πο- 10
ταμοῦ δῶρον εἶναι τοῦ Κηφισοῦ. τοῦτο ἐποίησε καὶ Ἀλκαῖος ἐν προοιμίῳ τῷ ἐς Ἀπόλλωνα· βεβαιοῦνται δὲ οὐχ ἥκιστα οἱ Λιλαιεῖς, οἳ ἐς τοῦ Κηφισοῦ τὴν πηγὴν πέμματα ἐπιχώρια καὶ ἄλλα ὁπόσα νομίζουσιν ἀφιᾶσιν

ἔν τισιν εἰρημέναις ἡμέραις, καὶ αὖθις ἐν τῇ Κασταλίᾳ 818
φασὶν αὐτὰ ἀναφαίνεσθαι.

IX. Δελφοῖς δὲ ἡ πόλις ἅπαντες διὰ πάσης παρέχεται σχῆμα· κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ τῇ πόλει τῇ ἄλλῃ καὶ ὁ ἱερὸς περίβολος τοῦ Ἀπόλλωνος. οὗτος δὲ μεγέθει μέγας καὶ ἀνωτάτω τοῦ ἄστεώς ἐστι· τέτμηνται δὲ καὶ ἔξοδοι δι' αὐτοῦ συνεχεῖς. Ὁπόσα δὲ τῶν ἀναθημάτων εἶναί μοι λόγου μάλιστα ἄξια ἐφαίνετο, ποιησόμεθα αὐτῶν
2 μνήμην. Ἀθλητὰς μὲν οὖν καὶ ὅσοι ἀγωνισταὶ μουσικῆς τῶν ἀνθρώπων τοῖς πλείοσιν ἐγένοντο μετὰ οὐδενὸς λογισμοῦ, οὐ πάνυ τι ἡγοῦμαι σπουδῆς ἀξίους· ἀθλητὰς δὲ ὁπόσοι τι καὶ ὑπελίποντο ἐς δόξαν, ἐν λόγῳ σφᾶς ἐδήλωσα τῷ ἐς Ἠλείους. Φαῦλλῳ δὲ Κροτωνιάτῃ, — Ὀλυμπίασι μὲν οὐκ ἔστιν αὐτῷ νίκη, τὰς δὲ Πυθοῖ πεντάθλου δύο ἀνείλετο καὶ σταδίου τὴν τρίτην· ἐναυμάχησε δὲ καὶ ἐναντία τοῦ Μήδου ναῦν τε παρασκευασάμενος οἰκείαν, καὶ Κροτωνιατῶν ὁπόσοι ἐπεδήμουν τῇ Ἑλλάδι ἀνεβίβασε — τούτου ἐστὶν ἀνδριὰς ἐν Δελφοῖς. τὰ μὲν δὴ ἐς
3 τὸν Κροτωνιάτην οὕτως εἶχεν. 2. Ἐσελθόντι δὲ ἐς τὸ τέμενος χαλκοῦς ταῦρος τέχνῃ μὲν Θεοπρόπου ἐστὶν Αἰγινήτου, Κορκυραίων δὲ ἀνάθημα. λέγεται δὲ ὡς ταῦρος ἐν τῇ Κορκύρᾳ καταλιπὼν τὰς ἄλλας βοῦς καὶ ἀπὸ τῆς νομῆς κατερχόμενος ἐμυκᾶτο ἐπὶ θαλάσσῃ· γινομένου δὲ ἐπὶ ἡμέρᾳ πάσῃ τοῦ αὐτοῦ κάτεισιν ἐπὶ θάλασσαν ὁ βουκόλος, καὶ εἶδεν ἰχθύων τῶν θύννων ἀτέκμαρτόν
4 τι ἀριθμῷ πλῆθος. καὶ ὁ μὲν δῆλα τοῖς ἐν τῇ πόλει Κορκυραίοις ἐποίησεν· οἱ δέ, ἑλεῖν γὰρ τοὺς θύννους προαιρούμενοι τὴν ἄλλως ταλαιπωρίαν εἶχον, θεωροὺς ἀποστέλλουσιν ἐς Δελφούς· καὶ οὕτω Ποσειδῶνί τε ἐκεῖνον θύουσι τὸν ταῦρον, καὶ αὐτίκα μετὰ τὴν θυσίαν αἱροῦσι τοὺς ἰχθῦς, καί σφισι τὸ ἀνάθημα ἐν Ὀλυμπίᾳ τε καὶ
5 ἐν Δελφοῖς ἐστιν ἡ δεκάτη τῆς ἄγρας. 3. Ἐφεξῆς δὲ

Τεγεατῶν ἀναθήματα ἀπὸ Λακεδαιμονίων Ἀπόλλων
819 ἐστὶ καὶ Νίκη, καὶ οἱ ἐπιχώριοι τῶν ἡρώων, Καλλιστώ
τε ἡ Λυκάονος καὶ Ἀρκὰς ὁ ἐπώνυμος τῆς γῆς καὶ οἱ τοῦ
Ἀρκάδος παῖδες Ἔλατος καὶ Ἀφείδας καὶ Ἀζάν, ἐπὶ δὲ
αὐτοῖς Τρίφυλος· τούτῳ δὲ ἦν οὐκ Ἐρατὼ τῷ Τριφύλῳ
μήτηρ, ἀλλὰ Λαοδάμεια ἡ Ἀμύκλα τοῦ ἐν Λακεδαίμονι
βασιλεύσαντος· ἀνάκειται δὲ καὶ Ἔρασος Τριφύλου παῖς.
Οἱ δὲ εἰργασμένοι τὰ ἀγάλματα Παυσανίας ἐστὶν Ἀπολ- 6
λωνιάτης, οὗτος μὲν τόν τε Ἀπόλλωνα καὶ Καλλιστώ,
τὴν δὲ Νίκην καὶ τοῦ Ἀρκάδος τὴν εἰκόνα ὁ Σικυώνιος
Λαίδαλος· Ἀντιφάνης δὲ Ἀργεῖος καὶ Σαμόλας Ἀρκάς,
οὗτος μὲν τὸν Τρίφυλον καὶ Ἄζανα, Ἔλατον δὲ καὶ Ἀφεί-
δαντά τε καὶ Ἔρασον ὁ Ἀργεῖος. Ταῦτα μὲν δὴ οἱ Τε-
γεᾶται ἔπεμψαν ἐς Δελφοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτε ἐπὶ
σφᾶς ἐστρατεύσαντο, αἰχμαλώτους ἑλόντες· 4. Λακε- 7
δαιμονίων δὲ ἀπαντικρὺ τούτων ἀναθήματά ἐστιν ἀπ'
Ἀθηναίων, Διόσκουροι καὶ Ζεὺς καὶ Ἀπόλλων τε καὶ
Ἄρτεμις, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Ποσειδῶν τε καὶ Λύσανδρος ὁ
Ἀριστοκρίτου στεφανούμενος ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, Ἄβας
τε ὃς τῷ Λυσάνδρῳ τότε ἐμαντεύετο, καὶ Ἕρμων ὁ τὴν
ναῦν τοῦ Λυσάνδρου τὴν στρατηγίδα κυβερνῶν. τοῦ- 8
τον μὲν δὴ τὸν Ἕρμωνα Θεόκοσμος ποιήσειν ἔμελλεν ὁ
Μεγαρεὺς ἅτε ὑπὸ τῶν Μεγαρέων ἐγγραφέντα ἐς τὴν
πολιτείαν· οἱ δὲ Διόσκουροι Ἀντιφάνους εἰσὶν Ἀργείου,
καὶ ὁ μάντις τέχνῃ Πίσωνος ἐκ Καλαυρείας τῆς Τροιζη-
νίων· Ἀθηνόδωρος δὲ καὶ Λαμέας, ὁ μὲν τὴν Ἄρτεμίν
τε καὶ Ποσειδῶνα εἰργάσατο, ἔτι δὲ τὸν Λύσανδρον,
Ἀθηνόδωρος δὲ τὸν Ἀπόλλωνα ἐποίησε καὶ τὸν Δία·
οὗτοι δὲ Ἀρκάδες εἰσὶν ἐκ Κλείτορος. Ἀνάκεινται δὲ καὶ 9
ὄπισθεν τῶν κατειλεγμένων ὅσοι συγκατειργάσαντο τῷ
Λυσάνδρῳ τὰ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ἢ αὐτῶν Σπαρτιατῶν
ἢ ἀπὸ τῶν συμμαχησάντων· εἰσὶ δὲ οἵδε, Ἄρακος μὲν

καὶ Ἐριάνθης, ὁ μὲν αὐτῶν ἐκ Λακεδαίμονος, ὁ δὲ Ἐριάνθης Βοιώτιος * * * ὑπὲρ τοῦ Μίμαντος, ἐντεῦθεν μὲν 820
Ἀστυκράτης, Χῖοι δὲ Κηφισοκλῆς καὶ Ἑρμόφαντός τε καὶ
Ἱκέσιος, Τίμαρχος δὲ καὶ Διαγόρας Ῥόδιοι, Κνίδιος δὲ
Θεόδαμος, ἐκ δὲ Ἐφέσου Κιμμέριος, καὶ Μιλήσιος Αἰαντί-
10 δης. Τούτους μὲν δὴ ἐποίησε Τίσανδρος, τοὺς δὲ ἐφε-
ξῆς Ἄλυπος Σικυώνιος, Θεόπομπον Μύνδιον καὶ Κλεο-
μήδην Σάμιον καὶ ἐξ Εὐβοίας Ἀριστοκλέα τε Καρύστιον
καὶ Αὐτόνομον Ἐρετριέα καὶ Ἀριστόφαντον Κορίνθιον
καὶ Ἀπολλόδωρον Τροιζήνιον καὶ ἐξ Ἐπιδαύρου Λίωνα
τῆς ἐν τῇ Ἀργολίδι. ἐχόμενοι δὲ τούτων Ἀξιόνικός ἐστιν
Ἀχαιὸς ἐκ Πελλήνης, ἐκ δὲ Ἑρμιόνος Θεάρης, καὶ Φω-
κεύς τε Πυρρίας καὶ Κώμων Μεγαρεὺς καὶ Ἀγασιμένης
Σικυώνιος, ἐκ δὲ Ἀμβρακίας καὶ Κορίνθου τε καὶ Λευ-
κάδος Τηλυκράτης καὶ Πυθόδοτος Κορίνθιος καὶ Ἀμ-
βρακιώτης Εὐαντίδας· τελευταῖοι δὲ Ἐπικυρίδας καὶ
Ἐτεόνικος Λακεδαιμόνιοι· Πατροκλέους δὲ καὶ Κανά-
11 χου φασὶν ἔργα. 5. Τὴν δὲ πληγὴν Ἀθηναῖοι τὴν ἐν
Αἰγὸς ποταμοῖς οὐ μετὰ τοῦ δικαίου συμβῆναί σφισιν
ὁμολογοῦσι· προδοθῆναι γὰρ ἐπὶ χρήμασιν ὑπὸ τῶν
στρατηγησάντων, Τυδέα δὲ εἶναι καὶ Ἀδείμαντον οἳ τὰ
δῶρα ἐδέξαντο παρὰ Λυσάνδρου. καὶ ἐς ἀπόδειξιν τοῦ
λόγου Σιβύλλης παρέχονται τῶν χρησμῶν·

Καὶ τότ' Ἀθηναίοισι βαρύστονα κήδεα θήσει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, οὗπερ κράτος ἐστὶ μέγιστον,
νηυσὶ φερεπτολέμοισι μάχην καὶ δηϊοτῆτα,
ὀλλυμέναις δολεροῖσι τρόποις κακότητι νομήων.

Τὰ δὲ ἕτερα ἐκ Μουσαίου χρησμῶν μνημονεύουσι·

Καὶ γὰρ Ἀθηναίοισιν ἐπέρχεται ἄγριος ὄμβρος
ἡγεμόνων κακότητι· παραιφασίη δέ τις ἔσται, 821
ἠτταλοιὸ ἠμούσουσι πόλιν, τίσουσι δὲ ποινήν.
12 ταῦτα μὲν δὴ ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· 6. τὸν δὲ ὑπὲρ

τῆς καλουμένης Θυρέας Λακεδαιμονίων ἀγῶνα καὶ Ἀργείων, Σίβυλλα μὲν καὶ τοῦτον προεθέσπισεν ὡς συμβήσοιτο ἐξ ἴσου ταῖς πόλεσιν, Ἀργεῖοι δὲ ἀξιοῦντες ἐσχηκέναι πλέον ἐν τῷ ἔργῳ χαλκοῦν ἵππον, τὸν δούρειον δῆθεν, ἀπέστειλαν ἐς Δελφούς· τὸ δὲ ἔργον Ἀντιφάνους ἐστὶν Ἀργείου.

X. Τῷ βάθρῳ δὲ τῷ ὑπὸ τὸν ἵππον τὸν δούρειον [δὴ] ἐπίγραμμα μέν ἐστιν ἀπὸ δεκάτης τοῦ Μαραθωνίου ἔργου τεθῆναι τὰς εἰκόνας· εἰσὶ δὲ Ἀθηνᾶ τε καὶ Ἀπόλλων καὶ ἀνὴρ τῶν στρατηγησάντων Μιλτιάδης· ἐκ δὲ τῶν ἡρώων καλουμένων Ἐρεχθεύς τε καὶ Κέκροψ καὶ Πανδίων, [οὗτοι μὲν δὴ] καὶ Λεώς τε καὶ Ἀντίοχος ὁ ἐκ Μήδας Ἡρακλεῖ γενόμενος τῆς Φύλαντος, ἔτι δὲ Αἰγεύς τε καὶ παίδων τῶν Θησέως Ἀκάμας, οὗτοι μὲν καὶ φυλαῖς Ἀθήνῃσιν ὀνόματα κατὰ μάντευμα ἔδοσαν τὸ ἐκ Δελφῶν· ὁ δὲ Μελάνθου Κόδρος καὶ Θησεὺς καὶ Φυλεύς, οὗτοι δὲ οὐκέτι τῶν ἐπωνύμων εἰσί. τοὺς μὲν δὴ 2
κατειλεγμένους Φειδίας ἐποίησε, καὶ ἀληθεῖ λόγῳ δεκάτη καὶ οὗτοι τῆς μάχης εἰσίν· Ἀντίγονον δὲ καὶ τὸν παῖδα Δημήτριον καὶ Πτολεμαῖον τὸν Αἰγύπτιον χρόνῳ ὕστερον ἀπέστειλαν ἐς Δελφούς, τὸν μὲν Αἰγύπτιον καὶ εὐνοίᾳ τινὶ ἐς αὐτόν, τοὺς δὲ Μακεδόνας τῷ ἐς αὐτοὺς δέει.

2. Πλησίον δὲ τοῦ ἵππου καὶ ἄλλα ἀναθήματά ἐστιν 3
Ἀργείων, οἱ ἡγεμόνες τῶν ἐς Θήβας ὁμοῦ Πολυνείκει στρατευσάντων, Ἄδραστός τε ὁ Ταλαοῦ καὶ Τυδεὺς Οἰνέως καὶ οἱ ἀπόγονοι Προίτου Καπανεὺς Ἱππόνου καὶ Ἐτέοκλος ὁ Ἴφιος, Πολυνείκης τε καὶ ὁ Ἱππομέδων
822 ἀδελφῆς Ἀδράστου παῖς· Ἀμφιαράου δὲ καὶ ἅρμα ἐγγὺς πεποίηται καὶ ἐφεστηκὼς Βάτων ἐπὶ τῷ ἅρματι, ἡνίοχός τε τῶν ἵππων καὶ τῷ Ἀμφιαράῳ καὶ ἄλλως προσήκων κατὰ οἰκειότητα· τελευταῖος δὲ Ἀλιθέρσης ἐστὶν

4 αὐτῶν. Οὗτοι μὲν δὴ Ὑπατοδώρου καὶ Ἀριστογείτονός εἰσιν ἔργα, καὶ ἐποίησαν σφᾶς, ὡς αὐτοὶ Ἀργεῖοι λέγουσιν, ἀπὸ τῆς νίκης ἣν τινα ἐν Οἰνόῃ τῇ Ἀργείᾳ αὐτοί τε καὶ Ἀθηναίων ἐπίκουροι Λακεδαιμονίους ἐνίκησαν. Ἀπὸ δὲ τοῦ αὐτοῦ, ἐμοὶ δοκεῖν, ἔργου καὶ τοὺς Ἐπιγόνους ὑπὸ Ἑλλήνων καλουμένους ἀνέθεσαν οἱ Ἀργεῖοι. κεῖνται γὰρ δὴ εἰκόνες καὶ τούτων, Σθένελος καὶ Ἀλκμαίων, κατὰ ἡλικίαν, ἐμοὶ δοκεῖν, πρὸ Ἀμφιλόχου τετιμημένος, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς Πρόμαχος καὶ Θέρσανδρος καὶ Αἰγιαλεύς τε καὶ Διομήδης· ἐν μέσῳ δὲ Διομήδους
5 καὶ τοῦ Αἰγιαλέως ἐστὶν Εὐρύαλος. Ἀπαντικρὺ δὲ αὐτῶν ἀνδριάντες εἰσὶν ἄλλοι· τούτους δὲ ἀνέθεσαν οἱ Ἀργεῖοι τοῦ οἰκισμοῦ τοῦ Μεσσηνίων Θηβαίοις καὶ Ἐπαμεινώνδᾳ μετασχόντες. ἡρώων δέ εἰσιν αἱ εἰκόνες, Δαναὸς μὲν βασιλέων ἰσχύσας ἐν τῷ Ἄργει μέγιστον, Ὑπερμνήστρα δὲ ἅτε καθαρὰ χεῖρας μόνη τῶν ἀδελφῶν· παρὰ δὲ αὐτὴν καὶ ὁ Λυγκεὺς καὶ ἅπαν τὸ ἐφεξῆς αὐτῶν γένος τὸ ἐς Ἡρακλέα τε καὶ ἔτι πρότερον καθῆκον ἐς Περσέα.
6 3. Ταραντίνων δὲ οἱ ἵπποι οἱ χαλκοῖ καὶ αἰχμάλωτοι γυναῖκες ἀπὸ Μεσσαπίων εἰσίν, ὁμόρων τῇ Ταραντίνων βαρβάρων, Ἀγελάδα δὲ ἔργα τοῦ Ἀργείου. Τάραντα δὲ ἀφῖκισαν μὲν Λακεδαιμόνιοι, οἰκιστὴς δὲ ἐγένετο Σπαρτιάτης Φάλανθος. στελλομένῳ δὲ ἐς ἀποικίαν τῷ Φαλάνθῳ λόγιον ἦλθεν ἐκ Δελφῶν ὑετοῦ αὐτὸν αἰσθόμενον ὑπὸ αἴθρᾳ, τηνικαῦτα καὶ χώραν κτή-
7 σεσθαι καὶ πόλιν. τὸ μὲν δὴ παραυτίκα οὔτε ἰδίᾳ τὸ 823
μάντευμα ἐπισκεψάμενος οὔτε πρὸς τῶν ἐξηγητῶν τινὰ ἀνακοινώσας κατέσχε ταῖς ναυσὶν ἐς Ἰταλίαν· ὡς δέ οἱ νικῶντι τοὺς βαρβάρους οὐκ ἐγίνετο οὔτε τινὰ ἑλεῖν τῶν πόλεων οὔτε ἐπικρατῆσαι χώρας, ἐς ἀνάμνησιν ἀφικνεῖτο τοῦ χρησμοῦ, καὶ ἀδύνατα ἐνόμιζέν οἱ τὸν θεὸν χρῆσαι· μὴ γὰρ ἂν ποτε ἐν καθαρῷ καὶ αἰθρίῳ τῷ

ἀέρι ὑσθῆναι. Καὶ αὐτὸν ἡ γυνὴ ἀθύμως ἔχοντα, ἠκολουθήκει γὰρ οἴκοθεν, τά τε ἄλλα ἐφιλοφρονεῖτο, καὶ ἐς τὰ γόνατα ἐσθεμένη τὰ αὐτῆς τοῦ ἀνδρὸς τὴν κεφαλὴν ἐξέλεγε τοὺς φθεῖρας· καί πως ὑπὸ εὐνοίας δακρῦσαι παρίσταται τῇ γυναικὶ ὁρώσῃ τοῦ ἀνδρὸς ἐς οὐδὲν προχωροῦντα τὰ πράγματα. προέχει δὲ ἀφειδέστερον 8
τῶν δακρύων, καί, ἔβρεχε γὰρ τοῦ Φαλάνθου τὴν κεφαλήν, συνίησί τε τῆς μαντείας, ὄνομα γὰρ δὴ ἦν Αἴθρα τῇ γυναικί, καὶ οὕτω τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ Τάραντα τῶν βαρβάρων εἶλε μεγίστην καὶ εὐδαιμονεστάτην τῶν ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεων. 4. Τάραντα δὲ τὸν ἥρω Ποσειδῶνός φασι καὶ ἐπιχωρίας νύμφης παῖδα εἶναι, ἀπὸ δὲ τοῦ ἥρωος τεθῆναι τὰ ὀνόματα τῇ πόλει τε καὶ τῷ ποταμῷ· καλεῖται γὰρ δὴ Τάρας κατὰ τὰ αὐτὰ τῇ πόλει καὶ ὁ ποταμός.

XI. Πλησίον δὲ τοῦ ἀναθήματος τοῦ Ταραντίνων Σικυωνίων ἐστὶ θησαυρός· χρήματα δὲ οὔτε ἐνταῦθα ἴδοις ἂν οὔτε ἐν ἄλλῳ τῶν θησαυρῶν. Κνίδιοι δὲ ἐκόμισαν ἀγάλματα ἐς Δελφοὺς Τριόπαν οἰκιστὴν τῆς Κνίδου παρεστῶτα ἵππῳ καὶ Λητῷ καὶ Ἀπόλλωνά τε καὶ Ἄρτεμιν ἀφιέντας τῶν βελῶν ἐπὶ Τιτυόν· τὰ δὲ καὶ τετρωμένος ἐστὶν ἤδη τὸ σῶμα. ταῦτα ἕστηκε παρὰ τὸν Σικυωνίων θησαυρόν.

2. Ἐποιήθη δὲ καὶ ὑπὸ Σιφνίων ἐπὶ αἰτίᾳ τοιᾷδε 2
θησαυρός. Σιφνίοις ἡ νῆσος χρυσοῦ μέταλλα ἤνεγκε, καὶ αὐτοὺς τῶν προσιόντων ἐκέλευσεν ὁ θεὸς ἀποφέρειν δεκάτην ἐς Δελφούς· οἱ δὲ τὸν θησαυρὸν ᾠκοδομήσαντο καὶ ἀπέφερον τὴν δεκάτην. ὡς δὲ ὑπὸ ἁπλη-
824 στίας ἐξέλιπον τὴν φοράν, ἐπικλύσασα ἡ θάλασσα ἀφανῆ τὰ μέταλλά σφισιν ἐποίησεν. 3. Ἀνέθεσαν δὲ καὶ ἀν- 3
δριάντας Λιπαραῖοι ναυμαχίᾳ κρατήσαντες Τυρρηνῶν. οἱ δὲ Λιπαραῖοι οὗτοι Κνιδίων μὲν ἦσαν ἄποικοι, τῆς

δὲ ἀποικίας ἡγεμόνα γενέσθαι φασὶν ἄνδρα Κνίδιον· ὄνομα δὲ εἶναί οἱ Πένταθλον. Ἀντίοχος ὁ Ξενοφάνους Συρακούσιος ἐν τῇ Σικελιώτιδι συγγραφῇ φησί. λέγει δὲ καὶ ὡς ἐπὶ Παχύνῳ τῇ ἄκρᾳ τῇ ἐν Σικελίᾳ κτίσαντες πόλιν αὐτοὶ μὲν ἐκπίπτουσιν ὑπὸ Ἐλύμων καὶ Φοινίκων πολέμῳ πιεσθέντες, τὰς νήσους δὲ ἔσχον ἐρήμους ἔτι ἢ ἀναστήσαντες τοὺς ἐνοικοῦντας, ἃς [καὶ] κατὰ τὰ ἔπη τὰ Ὁμήρεια Αἰόλου καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι ὀνομάζουσι.
4 τούτων Λιπάραν μὲν κτίσαντες πόλιν ἐνταῦθα οἰκοῦσιν, Ἱέραν δὲ καὶ Στρογγύλην καὶ Διδύμας γεωργοῦσι διαβαίνοντες ναυσὶν ἐς αὐτάς. Ἐν δὲ τῇ Στρογγύλῃ καὶ πῦρ δῆλόν ἐστιν ἀνιὸν ἐκ τῆς γῆς. καὶ ἐν Ἱέρᾳ δὲ πῦρ τε αὐτόματον ἐπὶ ἄκρας ἀνακαίεται τῆς νήσου, καὶ ἐπὶ θαλάσσῃ λουτρά ἐστιν ἐπιτήδεια, εἰ δέξεταί σε ἠπίως τὸ ὕδωρ, ἐπεὶ ἄλλως γε χαλεπὸν ὑπὸ ζεστότητός ἐστιν ἐμβαίνεσθαι.
5 4. Οἱ δὲ Θησαυροὶ Θηβαίων ἀπὸ ἔργου τῶν ἐς πόλεμον, καὶ Ἀθηναίων ἐστὶν ὡσαύτως· Κνιδίους δὲ οὐκ οἶδα εἰ ἐπὶ νίκῃ τινὶ ἢ ἐς ἐπίδειξιν εὐδαιμονίας ᾠκοδομήσαντο, ἐπεὶ Θηβαίοις γε ἀπὸ ἔργου τοῦ ἐν Λεύκτροις καὶ Ἀθηναίοις ἀπὸ τῶν ἐς Μαραθῶνα ἀποβάντων ὁμοῦ Δάτιδί εἰσιν οἱ Θησαυροί. Κλεωναῖοι δὲ ἐπιέσθησαν μὲν κατὰ τὸ αὐτὸ Ἀθηναίοις ὑπὸ νόσου τῆς λοιμώδους, κατὰ δὲ μάντευμα ἐκ Δελφῶν ἔθυσαν τράγον ἀνίσχοντι ἔτι τῷ 825
ἡλίῳ, καί, εὗραντο γὰρ λύσιν τοῦ κακοῦ, τράγον χαλκοῦν ἀποπέμπουσι τῷ Ἀπόλλωνι. Ποτιδαιατῶν δὲ τῶν ἐν Θρᾴκῃ καὶ Συρακουσίων, τῶν μέν ἐστιν ὁ Θησαυρὸς ἀπὸ τοῦ Ἀττικοῦ τοῦ μεγάλου πταίσματος, Ποτιδαιᾶται δὲ εὐσεβείᾳ τῇ ἐς τὸν θεὸν ἐποίησαν.
6 5. Ὠικοδόμησαν δὲ καὶ Ἀθηναῖοι στοὰν ἀπὸ χρημάτων ἃ ἐν τῷ πολέμῳ σφίσιν ἐγένετο ἀπό τε Πελοποννησίων καὶ ὅσοι Πελοποννησίοις ἦσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ σύμμαχοι. Ἀνάκειται δὲ καὶ πλοίων τὰ ἄκρα κοσμήματα

καὶ ἀσπίδες χαλκαῖ· τὸ δὲ ἐπίγραμμα τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἀριθμεῖ τὰς πόλεις ἀφ' ὧν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ ἀκροθίνια ἀπέστειλαν, τήν τε Ἠλείων καὶ Λακεδαιμονίων, Σικυωνά τε καὶ Μέγαρα, καὶ Πελληνέας Ἀχαιῶν, Ἀμβρακίαν τε καὶ Λευκάδα καὶ αὐτὴν Κόρινθον· γενέσθαι δὲ ἀπὸ τῶν ναυμαχιῶν τούτων καὶ θυσίαν Θησεῖ καὶ τῷ Ποσειδῶνι ἐπὶ τῷ ὀνομαζομένῳ Ῥίῳ. καί μοι φαίνεται τὸ ἐπίγραμμα ἐς Φορμίωνα τὸν Ἀσωπίχου ἔχειν καὶ ἐς τοῦ Φορμίωνος τὰ ἔργα.

XII. Πέτρα δέ ἐστιν ἀνίσχουσα ὑπὲρ τῆς γῆς· ἐπὶ ταύτῃ Δελφοὶ στᾶσάν φασιν ἅσαι τοὺς χρησμοὺς ὄνομα Ἡροφίλην, Σίβυλλαν δὲ ἐπίκλησιν *** τὴν πρότερον γενομένην. ταύτην ταῖς μάλιστα ὁμοίως οὖσαν ἀρχαίαν εὕρισκον, ἣν θυγατέρα Ἕλληνες Διὸς καὶ Λαμίας τῆς Ποσειδῶνός φασιν εἶναι, καὶ χρησμούς τε αὐτὴν γυναικῶν πρώτην ἅσαι καὶ ὑπὸ τῶν Λιβύων Σίβυλλαν λέγουσιν ὀνομασθῆναι. Ἡ δὲ Ἡροφίλη νεωτέρα μὲν ἐκείνης, φαίνεται δὲ ὅμως πρὸ τοῦ πολέμου γεγονυῖα καὶ 826 αὕτη τοῦ Τρωϊκοῦ, καὶ Ἑλένην τε προεδήλωσεν ἐν τοῖς χρησμοῖς ὡς ἐπ' ὀλέθρῳ τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης τραφήσοιτο ἐν Σπάρτῃ, καὶ ὡς Ἴλιον ἁλώσεται δι' αὐτὴν ὑπὸ Ἑλλήνων. Δήλιοι δὲ καὶ ὕμνον μέμνηνται τῆς γυναικὸς ἐς Ἀπόλλωνα. καλεῖ δὲ οὐχ Ἡροφίλην μόνον, ἀλλὰ καὶ Ἄρτεμιν ἐν τοῖς ἔπεσιν αὐτήν, καὶ Ἀπόλλωνος γυνὴ γαμετή, τοτὲ δὲ ἀδελφὴ καὶ αὖθις θυγάτηρ φησὶν εἶναι. ταῦτα μὲν δὴ μαινομένη τε καὶ ἐκ τοῦ θεοῦ κάτοχος πεποίηκεν· ἑτέρωθι δὲ εἶπε τῶν χρησμῶν ὡς μητρὸς μὲν ἀθανάτης εἴη μιᾶς τῶν ἐν Ἴδῃ νυμφῶν πατρὸς δὲ ἀνθρώπου· καὶ οὕτω λέγει τὰ ἔπη·

2

3

Εἰμὶ δ' ἐγὼ γεγαυῖα μέσον θνητοῦ τε θεᾶς τε,
νύμφης ἀθανάτης, πατρὸς δ' ἐκ σιτοφάγοιο,
μητρόθεν Ἰδογενής, πατρὶς δέ μοί ἐστιν ἐρυθρή

Μάρπησσος, μητρὸς ἱερή, ποταμός τ' Αἰδωνεύς.

4 2. Ἦν δὲ ἔτι καὶ νῦν ἐν τῇ Ἴδῃ τῇ Τρωϊκῇ πόλεως Μαρπήσσου τὰ ἐρείπια, καὶ ἐν αὐτοῖς οἰκήτορες ὅσον ἑξήκοντα ἄνθρωποι· ὑπέρυθρος δὲ πᾶσα ἡ περὶ τὴν Μάρπησσον γῆ καὶ δεινῶς ἐστὶν αὐχμώδης, ὥστε καὶ τῷ Αἰδωνεῖ ποταμῷ καταδύεσθαί τε ἐς τὴν χώραν καὶ ἀνασχόντι τὸ αὐτὸ αὖθις πάσχειν, τέλος δὲ καὶ ἀφανίζεσθαι κατὰ τῆς γῆς, αἴτιον ἐμοὶ δοκεῖν ἐστὶν ὅτι λεπτή τε κατὰ 827
τοῦτο καὶ σηραγγώδης ἐστὶν ἡ Ἴδη. Ἀπέχει δὲ Ἀλεξανδρείας τῆς ἐν τῇ Τρῳάδι τεσσαράκοντα ἡ Μάρπησσος
5 καὶ διακόσια στάδια. 3. Τὴν δὲ Ἡροφίλην οἱ ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ ταύτῃ νεωκόρον τε τοῦ Ἀπόλλωνος γενέσθαι τοῦ Σμινθέως, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνείρατι τῷ Ἑκάβης χρῆσαί φασιν αὐτὴν ἃ δὴ καὶ ἐπιτελεσθέντα ἴσμεν. αὕτη ἡ Σίβυλλα ᾤκησε μὲν τὸ πολὺ τοῦ βίου ἐν Σάμῳ, ἀφίκετο δὲ καὶ ἐς Κλάρον τὴν Κολοφωνίων καὶ ἐς Δῆλόν τε καὶ ἐς Δελφούς· ὁπότε δὲ ἀφίκοιτο, ἐπὶ ταύτης ἱστα-
6 μένη τῆς πέτρας ᾖδε. τὸ μέντοι χρεὼν αὐτὴν ἐπέλαβεν ἐν τῇ Τρῳάδι, καί οἱ τὸ μνῆμα ἐν τῷ ἄλσει τοῦ Σμινθέως ἐστί, καὶ ἐλεγεῖον ἐπὶ τῆς στήλης·

Ἄδ' ἐγὼ ἃ Φοίβοιο σαφηγορίς εἰμι Σίβυλλα,
τῷδ' ὑπὸ λαϊνέῳ σάματι κευθομένα,
παρθένος αὐδάεσσα τὸ πρίν, νῦν δ' αἰὲν ἄναυδος,
μοίρᾳ ὑπὸ στιβαρᾷ τάνδε λαχοῦσα πέδαν,
ἀλλὰ πέλας Νύμφαισι καὶ Ἑρμῇ τῷδ' ὑπόκειμαι,
μοῖραν ἔχοισ' Ἑκάτῳ τᾶς τότ' ἀνακτορίας.

ὁ μὲν δὴ παρὰ τὸ μνῆμα ἕστηκεν Ἑρμῆς λίθου τετράγωνον σχῆμα· ἐξ ἀριστερᾶς δὲ ὕδωρ τε κατερχόμενον
7 ἐς κρήνην καὶ τῶν Νυμφῶν ἐστὶ τὰ ἀγάλματα. 4. Ἐρυθραῖοι δέ, ἀμφισβητοῦσι γὰρ τῆς Ἡροφίλης προθυμότατα Ἑλλήνων, Κώρυκόν τε καλούμενον ὄρος καὶ ἐν τῷ ὄρει σπήλαιον ἀποφαίνουσι, τεχθῆναι τὴν Ἡροφί-

λην ἐν αὐτῷ λέγοντες, Θεοδώρου δὲ ἐπιχωρίου ποιμένος καὶ νύμφης παῖδα εἶναι· Ἰδαίαν δὲ ἐπίκλησιν γενέσθαι τῇ νύμφῃ κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, τῶν δὲ χωρίων τὰ δασέα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἴδας τότε ὀνομάζεσθαι. τὸ δὲ ἔπος τὸ ἐς τὴν Μάρπησσον καὶ τὸν ποταμὸν τὸν Αἰδωνέα, τοῦτο οἱ Ἐρυθραῖοι τὸ ἔπος ἀφαιροῦσιν ἀπὸ τῶν χρησμῶν.

Τὴν δὲ ἐπὶ ταύτῃ χρησμοὺς κατὰ ταὐτὰ εἰποῦσαν 8
ἐκ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικοῖς εἶναι, καλεῖσθαι δὲ [αὐτὴν]
828 Δημὼ συνέγραψεν Ὑπέροχος ἀνὴρ Κυμαῖος. χρησμὸν δὲ οἱ Κυμαῖοι τῆς γυναικὸς ταύτης οὐδένα εἶχον ἐπιδείξασθαι, λίθου δὲ ὑδρίαν ἐν Ἀπόλλωνος ἱερῷ δεικνύουσιν οὐ μεγάλην, τῆς Σιβύλλης ἐνταῦθα κεῖσθαι φάμενοι τὰ ὀστᾶ. 5. Ἐπετράφη δὲ καὶ ὕστερον τῆς Δη- 9
μοῦς παρὰ Ἑβραίοις τοῖς ὑπὲρ τῆς Παλαιστίνης γυνὴ χρησμολόγος, ὄνομα δὲ αὐτῇ Σάββη· Βηρόσου δὲ εἶναι πατρὸς καὶ Ἐρυμάνθης μητρός φασι Σάββην· οἱ δὲ αὐτὴν Βαβυλωνίαν, ἕτεροι δὲ Σίβυλλαν καλοῦσιν Αἰγυπτίαν.

Φαεννὶς δὲ θυγάτηρ βασιλεύσαντος ἀνδρὸς ἐν Χάοσι 10
καὶ αἱ Πέλειαι παρὰ Δωδωναίοις ἐμαντεύσαντο μὲν ἐκ θεοῦ καὶ αὗται, Σίβυλλαι δὲ ὑπὸ ἀνθρώπων οὐκ ἐκλήθησαν. τῆς μὲν δὴ πυθέσθαι τὴν ἡλικίαν καὶ ἐπιλέξασθαι τοὺς χρησμούς *** Ἀντιόχου γὰρ μετὰ τὸ ἁλῶναι Δημήτριον αὐτίκα ἐς τὴν ἀρχὴν καθισταμένου γέγονε Φαεννίς. τὰς Πελειάδας δὲ Φημονόης τε ἔτι προτέρας γενέσθαι λέγουσι, καὶ ᾄσαι γυναικῶν πρώτας τάδε τὰ ἔπη·

Ζεὺς ἦν, Ζεὺς ἐστί, Ζεὺς ἔσσεται· ὦ μεγάλε Ζεῦ.
Γᾶ καρποὺς ἀνίει, διὸ κλήζετε ματέρα γαῖαν.

Χρησμολόγους δὲ ἄνδρας Κύπριόν τε Εὔκλουν καὶ 11
Ἀθηναῖον Μουσαῖον τὸν Ἀντιοφήμου καὶ Λύκον τὸν

Πανδίονος, τούτους τε γενέσθαι καὶ ἐκ Βοιωτίας Βάκιν φασὶ κατάσχετον ἄνδρα ἐκ νυμφῶν· τούτων πλὴν Λύκου τῶν ἄλλων ἐπελεξάμην τοὺς χρησμούς.

Τοσαῦται μὲν ἄχρι ἐμοῦ λέγονται γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἐκ θεοῦ μαντεύσασθαι· ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τῷ πολλῷ καὶ αὖθις γένοιτο ἂν ἕτερα τοιαῦτα.

XIII. Βίσωνος δὲ ταύρου τῶν Παιονικῶν χαλκοῦ πεποιημένην κεφαλὴν Δρωπίων Δέοντος ἔπεμψεν ἐς Δελφοὺς βασιλεὺς Παιόνων. 2. οὗτοι οἱ βίσωνες χαλεπώτατοι θηρίων εἰσὶν ἁλίσκεσθαι ζῶντες, καὶ δίκτυα 829
οὐκ ἂν οὕτω γένοιτο ἰσχυρὰ τῇ ἐμβολῇ. θηρεύονται δὲ οὗτοι τρόπον τοιόνδε. ἐπειδὰν χωρίον οἱ ἀγρεύοντες πρανὲς εὕρωσι καθῆκον ἐς κοιλότητα, πρῶτα μὲν φράγματι ἰσχυρῷ πέριξ ὠχυρώσαντο, δεύτερον δὲ τὸ κάταντες καὶ τὸ περὶ τῷ πέρατι ὁμαλὸν αὐτοῦ νεοδάρτοις βύρσαις κατεστόρεσαν· ἢν δὲ τύχωσιν ἀποροῦντες βυρσῶν, τότε καὶ τὰ αὖα τῶν δερμάτων ὑπὸ ἐλαίου σφίσιν
2 ὁλισθηρὰ ποιεῖται. Τὸ δὲ ἐντεῦθεν οἱ μάλιστα ἱππεύειν ἀγαθοὶ συνελαύνουσιν ἐς τὸ εἰρημένον χωρίον τοὺς βίσωνας· οἱ δὲ εὐθὺς ἐν ταῖς πρώταις τῶν βυρσῶν ὀλισθόντες κατὰ τοῦ πρανοῦς κυλίνδονται, ἕως κατενεχθῶσιν ἐς τὸ ὁμαλόν. ἐρριμμένοι δὲ ἐνταῦθα ἠμέληνται κατ' ἀρχάς· τετάρτῃ δὲ ἢ πέμπτῃ μάλιστα ἡμέρᾳ τῶν μὲν ἤδη τοῦ θυμοῦ τὸ πολὺ ὁ λιμὸς ἀφαιρεῖ καὶ ἡ
3 ταλαιπωρία, οἱ δέ σφισιν, οἷς τέχνη τιθασεύειν, προσφέρουσιν ἔτι κειμένοις πίτυος τῆς ἡμέρου καρπὸν προεκλέψαντες ἐκ τῶν [ἐλαχίστων] ἐλύτρων· ἑτέρας δὲ οὐκ ἂν τροφῆς τό γε παραυτίκα ἅψαιτο τὰ θηρία· τέλος δὲ διαλαβόντες δεσμοῖς ἄγουσι. καὶ τοὺς μὲν τρόπον αἱροῦσι τὸν εἰρημένον.

4 3. Τοῦ βίσωνος δὲ τῆς κεφαλῆς καταντικρὺ τῆς χαλκῆς ἀνδριάς ἐστι θώρακά τε ἐνδεδυκὼς καὶ χλαμύδα

ἐπὶ τῷ Θώρακι· Ἀνδρίων δὲ ἀνάθημα οἱ Δελφοὶ λέγουσιν Ἀνδρέα εἶναι τὸν οἰκιστήν. τό τε ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀθηνᾶς τε καὶ Ἀρτέμιδος Φωκέων ἀναθήματά ἐστιν ἀπὸ Θεσσαλῶν ὁμόρων τε πλὴν ὅσον οἱ Λοκροὶ σφᾶς οἱ Ἐπικνημίδιοι διείργουσι, καὶ ἀεὶ πολεμίων ὄντων. Ἀνέθεσαν δὲ καὶ οἱ ἐν Φαρσάλῳ Θεσσαλοί, καὶ 5
Μακεδόνων οἱ ὑπὸ τῇ Πιερίᾳ πόλιν Δῖον οἰκοῦντες, Κυρηναῖοί τε τοῦ Ἑλληνικοῦ τοῦ ἐν Λιβύῃ, οὗτοι μὲν τὸ ἅρμα καὶ ἐπὶ τῷ ἅρματι ἄγαλμα Ἄμμωνος, Μακεδόνες δὲ οἱ ἐν Δίῳ τὸν Ἀπόλλωνα ὃς εἰλημμένος ἐστὶ τῆς ἐλάφου, Φαρσάλιοι δὲ Ἀχιλλέα τε ἐπὶ ἵππῳ, καὶ ὁ Πάτροκλος συμπαραθεῖ οἱ τῷ ἵππῳ. Κορίνθιοι δὲ οἱ Δωριεῖς ᾠκοδόμησαν θησαυρὸν καὶ οὗτοι· καὶ ὁ χρυσὸς ὁ ἐκ Λυδῶν ἀνέκειτο ἐνταῦθα. Τὸ δὲ ἄγαλμα τοῦ Ἡρα- 6
830 κλέους ἀνάθημά ἐστι Θηβαίων, ὅτε Φωκεῦσιν ἐπολέμησαν τὸν ἱερὸν καλούμενον πόλεμον. εἰσὶ καὶ εἰκόνες χαλκαῖ Φωκέων ἀναθέντων, ἡνίκα δευτέρᾳ συμβολῇ τὸ ἱππικὸν ἐτρέψαντο τὸ ἐκ Θεσσαλίας. Φλιάσιοι δὲ ἐκόμισαν ἐς Δελφοὺς Δία τε χαλκοῦν καὶ ὁμοῦ τῷ Διὶ ἄγαλμα Αἰγίνης. 4. Ἐκ δὲ Μαντινείας τῆς Ἀρκάδων Ἀπόλλων χαλκοῦς ἐστὶν ἀνάθημα· οὗτος οὐ πόρρω τοῦ Κορινθίων ἐστὶ θησαυροῦ.

Ἡρακλῆς δὲ καὶ Ἀπόλλων ἔχονται τοῦ τρίποδος καὶ 7
ἐς μάχην περὶ αὐτοῦ καθίστανται· Λητὼ μὲν δὴ καὶ Ἄρτεμις Ἀπόλλωνα, Ἀθηνᾶ δὲ Ἡρακλέα ἐπέχουσι τοῦ θυμοῦ. Φωκέων καὶ τοῦτό ἐστιν ἀνάθημα, ὅτε σφίσιν ἐπὶ τοὺς Θεσσαλοὺς Τελλίας ἡγήσατο Ἠλεῖος. τὰ μὲν δὴ ἄλλα ἀγάλματα Δίυλλός τε ἐν κοινῷ καὶ Ἀμυκλαῖος, τὴν δὲ Ἀθηνᾶν καὶ Ἄρτεμιν Χίονίς ἐστιν εἰργασμένος· Κορινθίους δὲ εἶναί φασιν αὐτούς. Λέγεται δὲ ὑπὸ 8
Δελφῶν Ἡρακλεῖ τῷ Ἀμφιτρύωνος ἐλθόντι ἐπὶ τὸ χρηστήριον τὴν πρόμαντιν Ξενόκλειαν οὐκ ἐθελῆσαί οἱ

χρᾶν διὰ τοῦ Ἰφίτου τὸν φόνον· τὸν δὲ ἀράμενον τὸν τρίποδα ἐκ τοῦ ναοῦ φέρειν ἔξω, εἰπεῖν τε δὴ τὴν πρόμαντιν·

ἄλλος ἄρ' Ἡρακλέης Τιρύνθιος, οὐχὶ Κανωβεύς·

πρότερον γὰρ ἔτι ὁ Αἰγύπτιος Ἡρακλῆς ἀφικετο ἐς Δελφούς. τότε δὲ ὁ Ἀμφιτρύωνος τόν τε τρίποδα ἀποδίδωσι τῷ Ἀπόλλωνι, καὶ παρὰ τῆς Ξενοκλείας ὁπόσα ἐδεῖτο ἐδιδάχθη. παραδεξάμενοι δὲ οἱ ποιηταὶ τὸν λόγον μάχην Ἡρακλέους πρὸς Ἀπόλλωνα ὑπὲρ τρίποδος ᾄδουσιν.

9 5. Ἐν κοινῷ δὲ ἀνέθεσαν ἀπὸ ἔργου τοῦ Πλαταιᾶσιν οἱ Ἕλληνες χρυσοῦν τρίποδα δράκοντι ἐπικείμενον χαλκῷ. ὅσον μὲν δὴ χαλκὸς ἦν τοῦ ἀναθήματος, σῶον καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἦν· οὐ μέντοι κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ τὸν χρυ-
10 σὸν οἱ Φωκέων ὑπελίποντο ἡγεμόνες. Ταραντῖνοι δὲ καὶ ἄλλην δεκάτην ἐς Δελφοὺς ἀπὸ βαρβάρων Πευκετίων ἀπέστειλαν· τέχνη μὲν τὰ ἀναθήματα Ὀνάτα τοῦ Αἰγινήτου καὶ Καλύνθου τε ἐστικωσι εργου, εἰκόνες δὲ καὶ πεζῶν καὶ ἱππέων, βασιλεὺς Ἰαπύγων Ὦπις ἦκων τοῖς Πευκετίοις σύμμαχος. οὗτος μὲν δὴ εἵκασται τεθνεῶτι ἐν τῇ μάχῃ, οἱ δὲ αὐτῷ κειμένῳ ἐφεστηκότες ὁ ἥρως Τάρας ἐστὶ καὶ Φάλανθος ὁ ἐκ Λακεδαίμονος, καὶ 831
οὐ πόρρω τοῦ Φαλάνθου δελφίς· πρὶν γὰρ δὴ ἐς Ἰταλίαν ἀφικέσθαι ναυαγίᾳ τε ἐν τῷ πελάγει τῷ Κρισαίῳ τὸν Φάλανθον χρήσασθαι καὶ ὑπὸ δελφίνος ἐκκομισθῆναί φασιν ἐς τὴν γῆν.

XIV. Οἱ δὲ πελέκεις Περικλύτου τοῦ Εὐθυμάχου Τενεδίου ἀνδρος ἐπὶ λόγῳ ἀνάθημά εἰσιν ἀρχαίῳ. 2. Κύκνον παῖδα εἶναι Ποσειδῶνος καὶ βασιλεύειν φασὶν ἐν Κολώναις· αἱ δὲ ᾠκοῦντο ἐν τῇ γῇ τῇ Τρῳάδι αἱ
2 Κολῶναι κατὰ νῆσον κείμεναι Λεύκοφρυν. Ἔχοντος δὲ θυγατέρα ὄνομα Ἡμιθέαν τοῦ Κύκνου καὶ υἱὸν καλού-

μενον Τέννην ἐκ Προκλείας, ἢ Κλυτίου μὲν ἦν θυγάτηρ, ἀδελφὴ δὲ Καλήτορος, ὃν Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ἀποθανεῖν φησὶν ὑπὸ Αἴαντος, ὅτε ὑπὸ τὴν Πρωτεσιλάου ναῦν ἔφερεν ὁ Καλήτωρ τὸ πῦρ, — ταύτης οὖν προαποθανούσης ἡ ἐπεισελθοῦσα Φυλονόμη ἡ Κραγάσου, διήμαρτε γὰρ ἐρασθεῖσα τοῦ Τέννου, ψεύδεται πρὸς τὸν ἄνδρα ὡς αὐτὴ μὲν οὐκ ἐθέλουσα, τὸν δὲ αὐτῇ Τέννην συγγενέσθαι θελήσαντα· καὶ ὁ Κύκνος πείθεται τῇ ἀπάτῃ, καὶ ἐς λάρνακα ἐνθέμενος ὁμοῦ τῇ ἀδελφῇ Τέννην ἐς θάλασσαν σφᾶς ἀφίησι. σώζονταί τε δὴ πρὸς 3
τὴν νῆσον οἱ παῖδες τὴν Λεύκοφρυν, καὶ ὄνομα ἡ νῆσος τὸ νῦν ἔσχεν ἀπὸ τοῦ Τέννου. Κύκνος δέ, οὐ γὰρ τὸν πάντα ἔμελλε χρόνον ἀγνοήσειν ἀπατώμενος, ἔπλει παρὰ τὸν υἱὸν ἄγνοιάν τε ὁμολογήσων τὴν αὑτοῦ καὶ παραιτησόμενος τὸ ἁμάρτημα· προσορμισαμένου δὲ τῇ νήσῳ καὶ ἐξάψαντος ἀπὸ τῆς νεὼς πρός τινα ἢ πέτραν ἢ δένδρον τοὺς κάλους, Τέννης πελέκει σφᾶς ἀπέκοψεν ὑπὸ τοῦ θυμοῦ. Ἐπὶ τούτῳ μὲν ἐς τοὺς ἀρνουμένους στε- 4
ρεῶς λέγεσθαι καθέστηκεν ὡς ὁ δεῖνα ὅστις δὴ Τενεδίῳ πελέκει τόδε τι ἀποκόψειε. Τέννην μὲν ὑπὸ Ἀχιλλέως ἀποθανεῖν ἀμύνοντα τῇ οἰκείᾳ φασὶν Ἕλληνες· Τενέδιοι δὲ ἀνὰ χρόνον ὑπὸ ἀσθενείας προσεχώρησαν τοῖς Ἀλεξάνδρειαν ἐν τῇ ἠπείρῳ τῇ Τρῳάδι ἔχουσιν.

3. Ἕλληνες δὲ οἱ ἐναντία βασιλέως πολεμήσαντες 5
832 ἀνέθεσαν μὲν Δία ἐς Ὀλυμπίαν χαλκοῦν, ἀνέθεσαν δὲ καὶ ἐς Δελφοὺς Ἀπόλλωνα ἀπὸ ἔργων τῶν ἐν ταῖς ναυσὶν ἐπί τε Ἀρτεμισίῳ καὶ ἐν Σαλαμῖνι. Λέγεται δὲ καὶ ὡς Θεμιστοκλῆς ἀφίκοιτο ἐς Δελφοὺς λαφύρων τῶν Μηδικῶν κομίζων τῷ Ἀπόλλωνι· ἐρωτήσαντα δὲ ὑπὲρ τῶν ἀναθημάτων εἰ ἐντὸς ἀναθήσει τοῦ ναοῦ, ἐκέλευεν αὐτὸν ἡ Πυθία τὸ παράπαν ἀποφέρειν ἐκ τοῦ ἱεροῦ. καὶ ἔχει οὕτω τὰ ἐς τοῦτο τοῦ χρησμοῦ·

Μή μοι Περσῆος σκύλων περικαλλέα κόσμον
νηῷ ἐγκαταθῇς· οἰκόνδ' ἀπόπεμπε τάχιστα.

6 *Θαῦμα οὖν ἐποιούμεθα εἰ ἀπηξίωσεν ἐκείνου μόνου μὴ προσέσθαι τὰ ἀπὸ τῶν Μήδων. καὶ οἱ μὲν ἀπώσασθαι ἂν τὸν θεὸν καὶ ἅπαντα ὁμοίως ἡγοῦντο ὅσα ἀπὸ τοῦ Πέρσου, εἰ, ὥσπερ ὁ Θεμιστοκλῆς, καὶ οἱ ἄλλοι πρότερον ἢ ἀναθεῖναι σφᾶς ἐπήροντο τὸν Ἀπόλλωνα· οἱ δὲ εἰδότα τὸν θεὸν ὅτι ἱκέτης τοῦ Πέρσου γενήσοιτο ὁ Θεμιστοκλῆς, ἐπὶ τούτῳ τὰ δῶρα ἔφασαν οὐκ ἐθελῆσαι λαβεῖν, ἵνα μὴ ἀναθέντι τὸ ἔχθος ἄπαυστον ποιήσῃ ἀπὸ τοῦ Μήδου. Στρατείαν δὲ τὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα [ἀπὸ] τοῦ βαρβάρου ἔστιν εὑρεῖν προρρηθεῖσαν μὲν ἐν τοῖς Βάκιδος χρησμοῖς, πρότερον δὲ ἔτι Εὔκλῳ τὰ ἐς αὐτὴν πεποιημένα ἐστί.*

7 *4. Δελφῶν δὲ ἀνάθημά ἐστιν αὐτῶν πλησίον τοῦ βωμοῦ τοῦ μεγάλου λύκος χαλκοῦς. λέγουσι δὲ τῶν τοῦ θεοῦ χρημάτων συλήσαντα ἄνθρωπον, τὸν μὲν ὁμοῦ τῷ χρυσίῳ κατακρύψαντα ἔχειν αὐτὸν ἔνθα τοῦ Παρνασσοῦ μάλιστα ἦν συνεχὲς ὑπὸ ἀγρίων δένδρων, λύκον δὲ ἐπιθέσθαι οἱ καθεύδοντι, καὶ ἀποθανεῖν τε ὑπὸ τοῦ λύκου τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὡς ἐς τὴν πόλιν ὁσημέραι φοιτῶν ὠρύετο ὁ λύκος· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἄνευ θεοῦ παραγίνεσθαί σφισιν ὑπελάμβανον, οὕτως ἐπακολουθοῦσι τῷ θηρίῳ, καὶ ἀνευρίσκουσί τε τὸ ἱερὸν χρυσίον καὶ ἀνέθεσαν λύκον τῷ θεῷ χαλκοῦν.* 833

XV. *Φρύνης δὲ εἰκόνα ἐπίχρυσον Πραξιτέλης μὲν εἰργάσατο ἑταστὴς καὶ οὗτος, ἀνάθημα δὲ αὐτῆς Φρύνης ἐστὶν ἡ εἰκών. Τὰ δὲ ἐφεξῆς ταύτῃ, τὰ μὲν ἀγάλματα τοῦ Ἀπόλλωνος, Ἐπιδαύριοι τὸ ἕτερον οἱ ἐν τῇ Ἀργολίδι ἀπὸ Μήδων, τὸ δὲ αὐτῶν Μεγαρεῖς ἀνέθεσαν Ἀθηναίους μάχῃ πρὸς Νισαίᾳ κρατήσαντες. Πλαταιέων δὲ βοῦς ἐστίν, ἡνίκα ἐν τῇ σφετέρᾳ καὶ οὗτοι Μαρδό-*

νιον τὸν Γωβρύου μετὰ Ἑλλήνων ἠμύναντο τῶν ἄλλων. Καὶ αὖθις δύο Ἀπόλλωνος, τὸ μὲν Ἡρακλεωτῶν τῶν πρὸς τῷ Εὐξείνῳ, τὸ δὲ Ἀμφικτυόνων ἐστίν, ὅτε Φωκεῦσιν ἐπεργαζομένοις τοῦ θεοῦ τὴν χώραν ἐπέβαλον χρημάτων ζημίαν. Ὁ δὲ Ἀπόλλων οὗτος καλεῖται μὲν 2
ὑπὸ Δελφῶν Σιτάλκας, μέγεθος δὲ πέντε πηχῶν καὶ τριάκοντά ἐστι. στρατηγοὶ δὲ οἱ Αἰτωλοὶ καὶ Ἀρτέμιδος, τὸ δὲ Ἀθηνᾶς, δύο τε Ἀπόλλωνος ἀγάλματα ἔστιν Αἰτωλῶν, ἡνίκα σφίσιν ἐξειργάσθη τὰ ἐς Γαλάτας. 2. Στρατιὰν δὲ τὴν Κελτῶν, ὡς ἐκ τῆς Εὐρώπης διαβήσοιτο ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν πόλεων, Φαεννὶς προεδήλωσεν ἐν τοῖς χρησμοῖς γενεᾷ πρότερον ἢ ἐπράχθη τὸ ἔργον·

Δὴ τότ' ἀμειψάμενος στεινὸν πόρον Ἑλλησπόντου 3
αὐλήσει Γαλατῶν ὁλοὸς στρατός, οἵ ῥ' ἀθεμίστως
Ἀσίδα πορθήσουσι· θεὸς δ' ἔτι κύντερα θήσει
πᾶσι μάλ' οἳ ναίουσι παρ' ἠϊόνεσσι θαλάσσης
εἰς ὀλίγον· τάχα γάρ σφιν ἀοσσητῆρα Κρονίων
ὁρμήσει, ταύροιο διοτρεφέος φίλον υἱόν,
ὃς πᾶσιν Γαλάτῃσιν ὀλέθριον ἦμαρ ἐφήσει.

Παῖδα δὲ εἶπε ταύρου τὸν ἐν Περγάμῳ βασιλεύσαντα Ἄτταλον· τὸν δὲ αὐτὸν τοῦτον καὶ ταυρόκερων προσείρηκε χρηστήριον.

Ἱππικοῦ δὲ ἡγεμόνας ἀναβεβηκότας ἐπὶ ἵππους Φε- 4
ραῖοι παρὰ τῷ Ἀπόλλωνι ἔστησαν τρεψάμενοι τὴν Ἀττικὴν ἵππον. 3. Τὸν δὲ φοίνικα ἀνέθεσαν Ἀθηναῖοι τὸν χαλκοῦν, καὶ αὐτὸν καὶ Ἀθηνᾶς ἄγαλμα ἐπίχρυσον ἐπὶ
834 τῷ φοίνικι, ἀπὸ ἔργων ὧν ἐπ' Εὐρυμέδοντι ἐν ἡμέρᾳ τῇ αὐτῇ τὸ μὲν πεζῇ, τὸ δὲ ναυσὶν ἐν τῷ ποταμῷ κατώρθωσαν. τούτου τοῦ ἀγάλματος ἐνιαχοῦ τὸν ἐπ' αὐτῷ χρυσὸν ἐθεώμην λελυμασμένον. ἐγὼ μὲν δὴ τὸ ἔγκλημα 5
ἐς κακούργους τε ἦγον καὶ φῶρας ἀνθρώπους· Κλειτό-

Μή μοι Περσῆος σκύλων περικαλλέα κόσμον
νηῷ ἐγκαταθῇς· οἱκόνδ' ἀπόπεμπε τάχιστα.

6 *Θαῦμα οὖν ἐποιούμεθα εἰ ἀπηξίωσεν ἐκείνου μόνου μὴ προσέσθαι τὰ ἀπὸ τῶν Μήδων. καὶ οἱ μὲν ἀπώσασθαι ἂν τὸν θεὸν καὶ ἅπαντα ὁμοίως ἡγοῦντο ὅσα ἀπὸ τοῦ Πέρσου, εἰ, ὥσπερ ὁ Θεμιστοκλῆς, καὶ οἱ ἄλλοι πρότερον ἢ ἀναθεῖναι σφᾶς ἐπήροντο τὸν Ἀπόλλωνα· οἱ δὲ εἰδότα τὸν θεὸν ὅτι ἱκέτης τοῦ Πέρσου γενήσοιτο ὁ Θεμιστοκλῆς, ἐπὶ τούτῳ τὰ δῶρα ἔφασαν οὐκ ἐθελῆσαι λαβεῖν, ἵνα μὴ ἀναθέντι τὸ ἔχθος ἄπαυστον ποιήσῃ ἀπὸ τοῦ Μήδου. Στρατείαν δὲ τὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα [ἀπὸ] τοῦ βαρβάρου ἔστιν εὑρεῖν προρρηθεῖσαν μὲν ἐν τοῖς Βάκιδος χρησμοῖς, πρότερον δὲ ἔτι Εὔκλῳ τὰ ἐς αὐτὴν πεποιημένα ἐστί.*

7 4. *Δελφῶν δὲ ἀνάθημά ἐστιν αὐτῶν πλησίον τοῦ βωμοῦ τοῦ μεγάλου λύκος χαλκοῦς. λέγουσι δὲ τῶν τοῦ θεοῦ χρημάτων συλήσαντα ἄνθρωπον, τὸν μὲν ὁμοῦ τῷ χρυσίῳ κατακρύψαντα ἔχειν αὐτὸν ἔνθα τοῦ Παρνασσοῦ μάλιστα ἦν συνεχὲς ὑπὸ ἀγρίων δένδρων, λύκον δὲ ἐπιθέσθαι οἱ καθεύδοντι, καὶ ἀποθανεῖν τε ὑπὸ τοῦ λύκου τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὡς ἐς τὴν πόλιν ὁσημέραι φοιτῶν ὠρύετο ὁ λύκος· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἄνευ θεοῦ παραγίνεσθαί σφισιν ὑπελάμβανον, οὕτως ἐπακολουθοῦσι τῷ θηρίῳ, καὶ ἀνευρίσκουσί τε τὸ ἱερὸν χρυσίον καὶ ἀνέθεσαν λύκον τῷ θεῷ χαλκοῦν.* 833

XV. *Φρύνης δὲ εἰκόνα ἐπίχρυσον Πραξιτέλης μὲν εἰργάσατο ἑταίρας καὶ οὗτος, ἀνάθημα δὲ αὐτῆς Φρύνης ἐστὶν ἡ εἰκών. Τὰ δὲ ἐφεξῆς ταύτῃ, τὰ μὲν ἀγάλματα τοῦ Ἀπόλλωνος, Ἐπιδαύριοι τὸ ἕτερον οἱ ἐν τῇ Ἀργολίδι ἀπὸ Μήδων, τὸ δὲ αὐτῶν Μεγαρεῖς ἀνέθεσαν Ἀθηναίους μάχῃ πρὸς Νισαίᾳ κρατήσαντες. Πλαταιέων δὲ βοῦς ἐστίν, ἡνίκα ἐν τῇ σφετέρᾳ καὶ οὗτοι Μαρδό-*

νιον τὸν Γωβρύου μετὰ Ἑλλήνων ἠμύναντο τῶν ἄλλων. Καὶ αὖθις δύο Ἀπόλλωνος, τὸ μὲν Ἡρακλεωτῶν τῶν πρὸς τῷ Εὐξείνῳ, τὸ δὲ Ἀμφικτυόνων ἐστίν, ὅτε Φωκεῦσιν ἐπεργαζομένοις τοῦ θεοῦ τὴν χώραν ἐπέβαλον χρημάτων ζημίαν. Ὁ δὲ Ἀπόλλων οὗτος καλεῖται μὲν 2
ὑπὸ Δελφῶν Σιτάλκας, μέγεθος δὲ πέντε πηχῶν καὶ τριάκοντά ἐστι. στρατηγοὶ δὲ οἱ Αἰτωλοὶ καὶ Ἀρτέμιδος, τὸ δὲ Ἀθηνᾶς, δύο τε Ἀπόλλωνος ἀγάλματα ἔστιν Αἰτωλῶν, ἡνίκα σφίσιν ἐξειργάσθη τὰ ἐς Γαλάτας. 2. Στρατιὰν δὲ τὴν Κελτῶν, ὡς ἐκ τῆς Εὐρώπης διαβήσοιτο ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν πόλεων, Φαεννὶς προεδήλωσεν ἐν τοῖς χρησμοῖς γενεᾷ πρότερον ἢ ἐπράχθη τὸ ἔργον·

Δὴ τότ' ἀμειψάμενος στεινὸν πόρον Ἑλλησπόντου 3
αὐλήσει Γαλατῶν ὁλοὸς στρατός, οἵ ῥ' ἀθεμίστως
Ἀσίδα πορθήσουσι· θεὸς δ' ἔτι κύντερα θήσει
πᾶσι μάλ' οἳ ναίουσι παρ' ἠιόνεσσι θαλάσσης
εἰς ὀλίγον· τάχα γάρ σφιν ἀοσσητῆρα Κρονίων
ὁρμήσει, ταύροιο διοτρεφέος φίλον υἱόν,
ὃς πᾶσιν Γαλάτῃσιν ὀλέθριον ἦμαρ ἐφήσει.

Παῖδα δὲ εἶπε ταύρου τὸν ἐν Περγάμῳ βασιλεύσαντα Ἄτταλον· τὸν δὲ αὐτὸν τοῦτον καὶ ταυρόκερων προσείρηκε χρηστήριον.

Ἱππικοῦ δὲ ἡγεμόνας ἀναβεβηκότας ἐπὶ ἵππους Φε- 4
ραῖοι παρὰ τῷ Ἀπόλλωνι ἔστησαν τρεψάμενοι τὴν Ἀττικὴν ἵππον. 3. Τὸν δὲ φοίνικα ἀνέθεσαν Ἀθηναῖοι τὸν χαλκοῦν, καὶ αὐτὸν καὶ Ἀθηνᾶς ἄγαλμα ἐπίχρυσον ἐπὶ
834 τῷ φοίνικι, ἀπὸ ἔργων ὧν ἐπ' Εὐρυμέδοντι ἐν ἡμέρᾳ τῇ αὐτῇ τὸ μὲν πεζῇ, τὸ δὲ ναυσὶν ἐν τῷ ποταμῷ κατώρθωσαν. τούτου τοῦ ἀγάλματος ἐνιαχοῦ τὸν ἐπ' αὐτῷ χρυσὸν ἐθεώμην λελυμασμένον. ἐγὼ μὲν δὴ τὸ ἔγκλημα 5
ἐς κακούργους τε ἦγον καὶ φῶρας ἀνθρώπους· Κλειτό-

δημος δέ, ὁπόσοι τὰ Ἀθηναίων ἐπιχώρια ἔγραψαν ὁ ἀρχαιότατος, οὗτος ἐν τῷ λόγῳ φησὶ τῷ Ἀττικῷ, ὅτε Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο ἐπὶ Σικελίᾳ τὸν στόλον, ὡς ἔθνος τι ἄπειρον κοράκων κατῆρε τότε ἐς Δελφούς, καὶ περιέκοπτόν τε τοῦ ἀγάλματος τούτου καὶ ἀπέρρησσον τοῖς ῥάμφεσιν ἀπ' αὐτοῦ τὸν χρυσόν· λέγει δὲ καὶ ὡς τὸ δόρυ καὶ τὰς γλαῦκας καὶ ὅσος καρπὸς ἐπὶ τῷ φοίνικι ἐπεποίητο ἐς μίμησιν τῆς ὀπώρας, κατακλάσαιεν καὶ
6 ταῦτα οἱ κόρακες. Ἀθηναίοις μὲν δὴ καὶ ἄλλα σημεῖα μὴ ἐκπλεῦσαι σφᾶς ἀπαγορεύοντα ἐς Σικελίαν διηγήσατο ὁ Κλειτόδημος. 4. Κυρηναῖοι δὲ ἀνέθεσαν ἐν Δελφοῖς Βάττον ἐπὶ ἅρματι, ὃς ἐς Λιβύην ἦγαγε σφᾶς ναυσὶν ἐκ Θήρας. ἡνίοχος μὲν τοῦ ἅρματός ἐστι Κυρήνη, ἐπὶ δὲ τῷ ἅρματι Βάττος τε καὶ Λιβύη στεφανοῦσά ἐστιν
7 αὐτόν· ἐποίησε δὲ Ἀμφίων Ἀκέστορος Κνώσιος. Ἐπεὶ δὲ ᾤκισε Βάττος τὴν Κυρήνην, λέγεται καὶ τῆς φωνῆς γενέσθαι οἱ τοιόνδε ἴαμα· ἐπιὼν τῶν Κυρηναίων τὴν χώραν ἐν τοῖς ἑσχάτοις αὐτῆς ἐρήμοις ἔτι οὔσι θεᾶται λέοντα, καὶ αὐτὸν τὸ δεῖμα τὸ ἐκ τῆς θέας βοῆσαι σαφὲς καὶ μέγα ἠνάγκασεν. Οὐ πόρρω δὲ τοῦ Βάττου καὶ ἄλλον ἔστησαν οἱ Ἀμφικτυόνες Ἀπόλλωνα ἀπὸ τοῦ ἀδικήματος τοῦ ἐς τὸν θεὸν τῶν Φωκέων.

XVI. Τῶν δὲ ἀναθημάτων ἃ οἱ βασιλεῖς ἀπέστειλαν οἱ Λυδῶν, οὐδὲν ἔτι ἦν αὐτῶν εἰ μὴ σιδηροῦν μόνον τὸ ὑπόθημα τοῦ Ἀλυάττου κρατῆρος. τοῦτο Γλαύκου μέν ἐστιν ἔργον τοῦ Χίου, σιδήρου κόλλησιν ἀνδρὸς εὑρόντος· ἔλασμα δὲ ἕκαστον τοῦ ὑποθήματος ἐλάσματι ἄλλῳ προσεχὲς οὐ περόναις ἐστὶν ἢ κέντροις, μόνη δὲ ἡ κόλλα συνέχει τε καὶ ἔστιν αὕτη τῷ σιδήρῳ δεσμός.
2 σχῆμα δὲ τοῦ ὑποθήματος κατὰ πύργον μάλιστα ἐς μύ- 835
ουρον ἀνιόντα ἀπὸ εὐρυτέρου τοῦ κάτω· ἑκάστη δὲ πλευρὰ τοῦ ὑποθήματος οὐ διὰ πάσης πέφρακται, ἀλλά

εἰσιν αἱ πλάγιαι τοῦ σιδήρου ζῶναι ὥσπερ ἐν κλίμακι οἱ ἀναβασμοί· τὰ δὲ ἐλάσματα τοῦ σιδήρου τὰ ὀρθὰ ἀνέστραπται κατὰ τὰ ἄκρα ἐς τὸ ἐκτός, καὶ ἕδρα τοῦτο ἦν τῷ κρατῆρι.

2. Τὸν δὲ ὑπὸ Δελφῶν καλούμενον ὀμφαλόν, λίθου 3
πεποιημένον λευκοῦ, τοῦτο εἶναι τὸ ἐν μέσῳ γῆς πάσης αὐτοί τε λέγουσιν οἱ Δελφοί, καὶ ἐν ᾠδῇ τινὶ Πίνδαρος ὁμολογοῦντά σφισιν ἐποίησε. Λακεδαιμονίων δὲ ἀνά- 4
θημά ἐστιν ἐνταῦθα, Καλάμιδος δὲ ἔργον, Ἑρμιόνη ἡ Μενελάου θυγάτηρ, καὶ συνοικήσασα Ὀρέστῃ τῷ Ἀγαμέμνονος καὶ ἔτι πρότερον Νεοπτολέμῳ τῷ Ἀχιλλέως. Εὐρύδαμον δὲ στρατηγόν τε Αἰτωλῶν καὶ στρατοῦ τοῦ Γαλατῶν ἐναντία ἡγησάμενον ἀνέθεσαν οἱ Αἰτωλοί.

3. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Κρητικοῖς ὄρεσι καὶ κατ' ἐμὲ ἔτι 5
Ἕλυρος πόλις· οὗτοι οὖν αἶγα χαλκῆν ἀπέστειλαν ἐς Δελφούς. δίδωσι δὲ νηπίοις ἡ αἶξ Φυλακίδῃ καὶ Φιλάνδρῳ γάλα· παῖδας δὲ αὐτοὺς οἱ Ἑλύριοί φασιν Ἀπόλλωνός τε εἶναι καὶ Ἀκακαλλίδος νύμφης, συγγενέσθαι δὲ τῇ Ἀκακαλλίδι Ἀπόλλωνα ἐν πόλει Τάρρᾳ καὶ οἴκῳ Καρμάνορος.

Καρύστιοι δὲ οἱ Εὐβοεῖς βοῦν καὶ οὗτοι χαλκοῦν 6
παρὰ τῷ Ἀπόλλωνι ἔστησαν ἀπὸ ἔργου τοῦ Μηδικοῦ. βοῦς δὲ οἱ Καρύστιοι καὶ οἱ Πλαταιεῖς τὰ ἀναθήματα ἐποιήσαντο, ὅτι ἐμοὶ δοκεῖν ἀπωσάμενοι τὸν βάρβαρον τήν τε ἄλλην βεβαίως ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν καὶ ἀροῦν ἐλευθέραν τὴν γῆν. στρατηγῶν δὲ εἰκόνας καὶ Ἀπόλλωνά τε καὶ Ἄρτεμιν τὸ ἔθνος τὸ Αἰτωλικὸν ἀπέστειλαν καταστρεψάμενοι τοὺς ὁμόρους σφίσιν Ἀκαρνᾶνας.

4. Παραλογώτατον δὲ ἐπυνθανόμην ὑπάρξαν Λιπα- 7
ραίοις ἐς Τυρσηνούς. τοὺς γὰρ δὴ Λιπαραίους ἐναντία ναυμαχῆσαι τῶν Τυρσηνῶν ναυσὶν ὡς ἐλαχίσταις ἐκέ-
836 λευσεν ἡ Πυθία. πέντε οὖν ἀνάγονται τριήρεσιν ἐπὶ

τοὺς Τυρσηνούς· οἱ δέ, ἀπηξίουν γὰρ μὴ ἀποδεῖν Λιπαραίων τὰ ναυτικά, ἀντανάγονται σφισιν ἴσαις ναυσι. ταύτας τε οὖν αἱροῦσιν οἱ Λιπαραῖοι καὶ ἄλλας πέντε ὑστέρας σφίσιν ἀνταναχθείσας, καὶ τρίτην νεῶν πεντάδα καὶ ὡσαύτως τετάρτην ἐχειρώσαντο. Ἀνέθεσαν οὖν ἐς Δελφοὺς ταῖς ἁλούσαις ναυσὶν ἀριθμὸν ἴσα
8 Ἀπόλλωνος ἀγάλματα. Ἐχεκρατίδης δὲ ἀνὴρ Λαρισαῖος τὸν Ἀπόλλωνα ἀνέθηκε τὸν μικρόν, καὶ ἁπάντων πρῶτον τεθῆναι τῶν ἀναθημάτων τοῦτό φασιν οἱ Δελφοί.

XVII. Βαρβάρων δὲ τῶν πρὸς τῇ ἑσπέρᾳ οἱ ἔχοντες Σαρδώ, εἰκόνα οὗτοι χαλκῆν τὸν ἐπώνυμόν σφισιν ἀπέστειλαν. 2. Ἡ δὲ Σαρδὼ μέγεθος μὲν καὶ εὐδαιμονίαν ἐστὶν ὁμοία ταῖς μάλιστα ἐπαινουμέναις· ὄνομα δὲ αὐτῇ τὸ ἀρχαῖον ὅ τι μὲν ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἐγένετο οὐκ οἶδα, Ἑλλήνων δὲ οἱ κατ' ἐμπορίαν ἐσπλέοντες Ἰχνοῦσαν ἐκάλεσαν, ὅτι τὸ σχῆμα τῇ νήσῳ κατ' ἴχνος μάλιστά ἐστιν ἀνθρώπου. μῆκος δὲ αὐτῆς εἴκοσι στάδιοι καὶ ἑκατόν εἰσι καὶ χίλιοι, εὖρος δὲ ἐς εἴκοσί τε καὶ τετρα-
2 κοσίους πεντήκοντα. Πρῶτοι δὲ διαβῆναι λέγονται ναυσὶν ἐς τὴν νῆσον Λίβυες· ἡγεμὼν δὲ τοῖς Λίβυσιν ἦν Σάρδος ὁ Μακήριδος, Ἡρακλέους δὲ ἐπονομασθέντος ὑπὸ Αἰγυπτίων τε καὶ Λιβύων. Μακήριδι μὲν δὴ αὐτῷ τὰ ἐπιφανέστατα ὁδὸς ἐγένετο ἡ ἐς Δελφούς· Σάρδῳ δὲ ἡγεμονία τε ὑπῆρξε τῶν Λιβύων ἡ ἐς τὴν Ἰχνοῦσαν, καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ Σάρδου τούτου μετέβαλεν ἡ νῆσος. Οὐ μέντοι τούς γε αὐτόχθονας ἐξέβαλεν ὁ τῶν Λιβύων στόλος, σύνοικοι δὲ ὑπ' αὐτῶν οἱ ἐπελθόντες ἀνάγκῃ μᾶλλον ἢ ὑπὸ εὐνοίας ἐδέχθησαν. καὶ πόλεις μὲν οὔτε οἱ Λίβυες οὔτε τὸ γένος τὸ ἐγχώριον ἠπίσταντο ποιήσασθαι· σποράδες δὲ ἐν καλύβαις τε καὶ σπηλαίοις, ὡς
3 ἕκαστοι τύχοιεν, ᾤκησαν. 3. Ἔτεσι δὲ ὕστερον μετὰ τοὺς Λίβυας ἀφίκοντο ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐς τὴν νῆσον οἱ μετ'

837 Ἀρισταίου. παῖδα δὲ λέγουσιν Ἀριστᾶον Ἀπόλλωνός τε εἶναι καὶ Κυρήνης· ἐπὶ δὲ τοῦ Ἀκταίωνος περισσῶς ἀλγήσαντα τῇ συμφορᾷ καὶ Βοιωτίᾳ τε καὶ πάσῃ τῇ Ἑλλάδι κατὰ ταὐτὰ ἀχθόμενον, οὕτως ἐς τὴν Σαρδὼ μετοικῆσαί φασιν αὐτόν. Οἱ δὲ καὶ Δαίδαλον ἀποδρᾶναι 4 τηνικαῦτα Καμίκου διὰ τὴν ἐπιστρατείαν τὴν Κρητῶν καὶ ἀποικίας ἐς τὴν Σαρδὼ μετασχεῖν τῷ Ἀρισταίῳ νομίζουσιν· ἔχοι δ' ἂν λόγον οὐδένα Αὐτονόῃ τῇ Κάδμου συνοικήσαντι τῷ Ἀρισταίῳ Δαίδαλον ἢ ἀποικίας ἢ ἄλλου τινὸς μετεσχηκέναι, ὃς ἡλικίαν κατὰ Οἰδίποδα ἦν βασιλεύοντα ἐν Θήβαις. Πόλιν δ' οὖν οἰκίζουσιν οὐδεμίαν οὐδ' οὗτοι, ὅτι ἀριθμῷ τε καὶ ἰσχύϊ ἐλάσσονες ἐμοὶ δοκεῖν ἢ κατὰ πόλεως ἦσαν οἰκισμόν. 4. Μετὰ δὲ 5 Ἀριστᾶον Ἴβηρες ἐς τὴν Σαρδὼ διαβαίνουσιν ὑπὸ ἡγεμόνι τοῦ στόλου Νώρακι, καὶ ᾠκίσθη Νώρα πόλις ὑπὸ αὐτῶν· ταύτην πρώτην γενέσθαι πόλιν μνημονεύουσιν ἐν τῇ νήσῳ· παῖδα δὲ Ἐρυθείας τε τῆς Γηρυόνου καὶ Ἑρμοῦ λέγουσιν εἶναι τὸν Νώρακα. Τετάρτη δὲ μοῖρα Ἰολάου Θεσπιέων τε καὶ ἐκ τῆς Ἀττικῆς στρατιὰ κατῆρεν ἐς Σαρδώ, καὶ Ὀλβίαν μὲν πόλιν οἰκίζουσιν, ἰδίᾳ δὲ Ὀγρύλην οἱ Ἀθηναῖοι διασώζοντες τῶν δήμων τῶν οἴκοι τινὸς τὸ ὄνομα· ἢ καὶ αὐτὸς τοῦ στόλου μετεῖχεν Ὀγρύλος. Ἔστι δ' οὖν καὶ κατ' ἐμὲ ἔτι χωρία τε Ἰολάϊα ἐν τῇ Σαρδοῖ, καὶ Ἰόλαος παρὰ τῶν οἰκητόρων ἔχει τιμάς. Ἰλίου δὲ ἁλισκομένης ἄλλοι τε ἐκφεύγουσι τῶν 6 Τρώων καὶ οἱ ἀποσωθέντες μετὰ Αἰνείου· τούτων μοῖρα ἀπενεχθεῖσα ὑπὸ ἀνέμων ἐς Σαρδὼ ἀνεμίχθησαν τοῖς προενοικοῦσιν Ἕλλησι. καταστῆναι δὲ ἐς μάχην τῷ Ἑλληνικῷ καὶ τοῖς Τρωσὶν ἐκώλυσε τοὺς βαρβάρους· παρασκευή τε γὰρ ἴσοι τῇ ἀπάσῃ τὰ ἐς πόλεμον ἦσαν,
838 καὶ ὁ Θόρσος ποταμὸς διὰ μέσου σφίσι ῥέων τῆς χώρας ἐπ' ἴσης καὶ ἀμφοτέροις διαβαίνειν παρεῖχε δέος. Ὥστε- 7

ρον μέντοι πολλοῖς ἔτεσιν οἱ Λίβυες ἐπεραιώθησάν τε αὖθις ἐς τὴν νῆσον στόλῳ μείζονι καὶ ἦρξαν ἐς τὸ Ἑλληνικὸν πολέμου. τὸ μὲν δὴ Ἑλληνικὸν ἐς ἅπαν ἐπέλαβε φθαρῆναι, ἢ ὀλίγον ἐγένετο ἐξ αὐτοῦ τὸ ὑπολειφθέν· οἱ δὲ Τρῶες ἐς τῆς νήσου τὰ ὑψηλὰ ἀναφεύγουσι, καταλαβόντες δὲ ὄρη δύσβατα ὑπὸ σκολόπων τε καὶ κρημνῶν Ἰλιεῖς μὲν ὄνομα καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἔχουσι, Λίβυσι μέντοι τὰς μορφὰς καὶ τῶν ὅπλων τὴν σκευὴν καὶ ἐς
8 τὴν πᾶσαν δίαιταν ἐοίκασιν. 5. Ἔστι δὲ νῆσος οὐ πολὺ ἀπέχουσα τῆς Σαρδοῦς, Κύρνος ὑπὸ Ἑλλήνων, ὑπὸ δὲ Λιβύων τῶν ἐνοικούντων καλουμένη Κορσική. ἐκ ταύτης μοῖρα οὐκ ἐλαχίστη στάσει πιεσθεῖσα ἀφίκετο ἐς τὴν Σαρδώ, καὶ ᾤκησαν τῆς χώρας ἀποτεμόμενοι τῆς ἐν τοῖς ὄρεσιν· ὑπὸ μέντοι τῶν ἐν τῇ Σαρδοῖ τῷ ὀνόματι
9 ὀνομάζονται τῷ οἴκοθεν Κορσοί. Καρχηδόνιοι δὲ ὅτε ναυτικῷ μάλιστα ἴσχυσαν, κατεστρέψαντο μὲν καὶ ἅπαντας τοὺς ἐν τῇ Σαρδοῖ πλὴν Ἰλιέων τε καὶ Κορσῶν, τούτοις δὲ μὴ ἐς δουλείαν ὑπαχθῆναι τὸ ἐχυρὸν ἤρκεσε τῶν ὀρῶν, ᾤκισαν δὲ ἐν τῇ νήσῳ καὶ αὐτοὶ πόλιν οἱ Καρχηδόνιοι, Κάραλίν τε καὶ Σύλκους. τοῦ δὲ ἐπικουρικοῦ τῶν Καρχηδονίων Λίβυες ἢ Ἴβηρες ἐς ἀμφισβήτησιν λαφύρων ἀφικόμενοι καὶ ὡς εἶχον ὀργῆς ἀποστάντες ἐσῳκίσαντο ἐς τὰ ὑψηλὰ καὶ οὗτοι τῆς νήσου. Βαλαροὶ τὸ ὄνομά ἐστιν αὐτοῖς κατὰ γλῶσσαν τὴν Κυρνίων· Βαλαροὺς γὰρ τοὺς φυγάδας καλοῦσιν οἱ Κύρ-
10 νιοι. 6. Γένη μὲν τοσαῦτα τὴν Σαρδὼ καὶ ἐσῳκισμένα οὕτω νέμεται· τῆς δὲ νήσου τὰ πρὸς τῆς ἄρκτου καὶ ἠπείρου τῆς κατὰ Ἰταλίαν ἐστὶν ὄρη δύσβατα τὰ πέρατα συνάπτοντα ἀλλήλοις· καὶ ἢν παραπλέῃς, ναυσὶν οὔτε ὅρμους παρέχεται κατὰ τοῦτο ἡ νῆσος, πνευμάτά τε ἄτα· κτα καὶ ἰσχυρὰ αἱ ἄκραι τῶν ὀρῶν καταπέμπουσιν ἐς
11 τὴν θάλασσαν. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα διὰ μέσης αὐτῆς ὄρη 839

χθαμαλώτερα. ὁ δὲ ἀὴρ ὁ ἐνταῦθα θολερός τε ὡς ἐπίπαν ἐστὶ καὶ νοσώδης· αἴτιοι δὲ οἵ τε ἅλες οἱ πηγνύμενοι καὶ ὁ νότος βαρὺς καὶ βίαιος ἐγκείμενος· οἵ τε ἄνεμοι οἱ ἀπὸ τῆς ἄρκτου διὰ τὸ ὑψηλὸν τῶν ὀρῶν τῶν πρὸς τῆς Ἰταλίας κωλύονται πνέοντες θέρους ὥρα τόν τε ἀέρα τὸν ταύτῃ καὶ τὴν γῆν ἀναψύχειν. Οἱ δὲ τὴν Κύρνον σταδίους φασὶν οὐ πλέονας ἀπὸ τῆς Σαρδοῦς ἢ ὀκτὼ τῇ θαλάσσῃ διείργεσθαι, ὀρεινήν τε οὖσαν καὶ ἐς ὕψος διὰ πάσης ἀνήκουσαν· τὸν Ζέφυρον οὖν καὶ Βορέαν ὑπὸ τῆς Κύρνου κωλύεσθαι νομίζουσι μὴ καὶ ἄχρι τῆς Σαρδοῦς ἐξικνεῖσθαι. Ὄφεις δὲ οὔτε οἱ ἐπὶ 12
συμφορᾷ τῇ ἀνθρώπων οὔτε ὅσον ἀνώλεθρον αὐτῶν, οὐδὲ οἱ λύκοι τρέφεσθαι πεφύκασιν. οἱ δὲ κριοὶ μέγεθος μὲν τοὺς ἑτέρωθι οὐχ ὑπερβάλλουσιν, εἶδος δέ ἐστιν αὐτοῖς ὁποῖον ἐν πλαστικῇ τις ἂν τῇ Αἰγιναίᾳ ποιήσειεν ἀγρίου κριοῦ· τὰ μέντοι ἀμφὶ τὸ στῆθος δασύτερά ἐστιν αὐτοῖς ἢ ὡς πρὸς Αἰγιναίαν τέχνην εἰκάσαι· κέρατα δὲ οὐ διεστηκότα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ἀλλὰ ἐς εὐθὺ παρὰ τὰ ὦτα ἔχουσιν ἐληλιγμένα· ὠκύτητι δὲ ἅπαντα τὰ θηρία ὑπερήρκασι. 7. Πλὴν δὲ ἡ βοτάνης μιᾶς 13
καθαρεύει καὶ ἀπὸ φαρμάκων ἡ νῆσος, ἃ ἐργάζεται θάνατον· ἡ πόα δὲ ἡ ὀλέθριος σελίνῳ μέν ἐστιν ἐμφερής, τοῖς φαγοῦσι δὲ γελῶσιν ἐπιγίνεσθαι τὴν τελευτὴν λέγουσιν. ἐπὶ τούτῳ δὲ Ὅμηρός τε καὶ οἱ ἔπειτα ἄνθρωποι τὸν ἐπὶ οὐδενὶ ὑγιεῖ Σαρδάνιον γέλωτα ὀνομάζουσι. φύεται δὲ μάλιστα ἡ πόα περὶ τὰς πηγάς, οὐ μέντοι μεταδίδωσί γε καὶ τῷ ὕδατι τοῦ ἰοῦ. τὸν μὲν δὴ περὶ τῆς Σαρδοῦς λόγον ἐπεισηγαγόμεθα ἐς τὴν Φωκίδα συγγραφήν, ὅτι οὐχ ἥκιστα καὶ ἐς ταύτην οἱ Ἕλληνες τὴν νῆσον ἀνηκόως εἶχον.

840 XVIII. Τὸν δὲ ἵππον, ὃς ἐφεξῆς τῇ εἰκόνι ἐστὶ τοῦ Σάρδου, Ἀθηναῖος Καλλίας Λυσιμαχίδου πατρὸς ἀνα-

θεῖναί φησιν, ἰδίᾳ περιποιησάμενος ἀπὸ τοῦ πρὸς Πέρσας πολέμου χρήματα. 2. Ἀχαιοὶ δὲ ἀνέθεσαν Ἀθηνᾶς ἄγαλμα πόλιν τῶν ἐν Αἰτωλίᾳ παραστησάμενοι πολιορκίᾳ· τῇ πόλει δὲ ἦν εἶλον Φάνα τοὔνομα ἦν. γενέσθαι δὲ χρόνον φασὶν οὐκ ὀλίγον τῇ πολιορκίᾳ· καὶ ὡς ἀδυνάτως εἶχον ἑλεῖν τὴν πόλιν, θεωροὺς ἀποστέλλουσιν
2 ἐς Δελφούς, καὶ αὐτοῖς ἀφίκετο μάντευμα·

Γῆς Πέλοπος ναέται καὶ Ἀχαιΐδος, οἳ ποτὶ Πυθὼ
ἦλθετε πευσόμενοι ὥς κε πτολίεθρον ἕλητε,
ἀλλ' ἄγε δὴ φράζεσθε λάχος πόσον ἦμαρ ἕκαστον
λαῶν πινόντων ῥύεται πόλιν, ἡ δὲ πέπωκεν·
οὕτω γάρ κεν ἕλοιτε Φάναν πυργήρεα κώμην.

3 Οὐ συνιέντες οὖν ὁποῖόν τι ἤθελεν ὁ χρησμὸς λέγειν, οἱ μὲν οἴκαδε ἀποπλεῖν ἐβουλεύοντο διαλύσαντες τὴν πολιορκίαν, οἱ δὲ ἐντὸς τοῦ τείχους οἵ τε ἄλλοι ἐν οὐδενὶ λόγῳ σφᾶς ἐποιοῦντο καὶ γυνὴ πρόεισιν ἐκ τοῦ τείχους ὕδωρ ἐκ τῆς ὑπὸ τῷ τείχει λαβεῖν πίδακος. Ἐπιδραμόντες δὲ ἐκ τοῦ στρατεύματος αἰχμάλωτόν τε τὴν γυναῖκα αἱροῦσι, καὶ διδάσκονται παρ' αὐτῆς οἱ Ἀχαιοὶ ὅτι τὸ ὀλίγον τὸ ἐκ τῆς πίδακος ὕδωρ, ὁπότε ἐφ' ἑκάστης λάβοιεν τῆς νυκτός, διεμετροῦντο αὐτό, καὶ ἄλλο ἦν τοῖς ἔνδον ἀλέξημα οὐδὲν ἐς δίψαν. οὕτω δὴ συγχέαντες οἱ Ἀχαιοὶ τὴν πηγὴν τὸ πόλισμα αἱροῦσι.

4 3. Ῥόδιοι δὲ οἱ ἐν Λίνδῳ παρὰ ταύτην τὴν Ἀθηνᾶν τὸ ἄγαλμα ἔστησαν τοῦ Ἀπόλλωνος. ἀνέθεσαν δὲ καὶ Ἀμβρακιῶται χαλκοῦν ὄνον, νυκτομαχίᾳ Μολοσσοὺς νικήσαντες. λόχον μέν σφισιν ἐν νυκτὶ οἱ Μολοσσοὶ παρεσκεύασαν· ὄνου δέ, ὃς ἐλαυνόμενος ἐκ τοῦ ἀγροῦ τότε ἔτυχεν, ὄνον θήλειαν διώκοντος σὺν ὕβρει τε τῇ 841
ἄλλῃ καὶ τραχύτητι τοῦ φθέγματος, ὡσαύτως δὲ καὶ τοῦ ἀνδρὸς ὃς τὸν ὄνον ἤλαυνε βοῶντος ἀσαφῆ τε καὶ ἄκοσμα, οὕτως οἵ τε ἐκ τῆς ἐνέδρας τῶν Μολοσσῶν ἐξανί-

στανται ταραχθέντες, καὶ οἱ Ἀμβρακιῶται φωράσαντες τὰ ἐπὶ σφίσι βεβουλευμένα ἐπιχειροῦσιν ἐν τῇ νυκτί, καὶ ἐκράτησαν μάχῃ τῶν Μολοσσῶν.

4. Ὀρνεᾶται δὲ οἱ ἐν τῇ Ἀργολίδι πολέμῳ σφᾶς Σικυωνίων πιεζόντων τῷ Ἀπόλλωνι εὔξαντο, εἰ ἀπώσαιντο ἐκ τῆς πατρίδος τῶν Σικυωνίων τὸν στρατόν, πομπήν τε ἐν Δελφοῖς αὐτῷ στελεῖν ὁσημέραι καὶ ἱερεῖα θύσειν οἷα δὴ καὶ ὅσα ἀριθμόν. νικῶσί τε δὴ μάχῃ τοὺς Σικυωνίους, καὶ ὡς σφισιν ἐφ' ἡμέρας πάσης ἀποδιδοῦσι τὰ κατὰ τὴν εὐχὴν δαπάνη τε ἦν μεγάλη καὶ μείζων ἔτι τοῦ ἀναλώματος ἡ ταλαιπωρία, οὕτω δὴ σόφισμα εὑρίσκουσιν ἀναθεῖναι τῷ θεῷ θυσίαν τε καὶ πομπὴν χαλκᾶ ποιήματα. 5

5. Ἔστιν ἐνταῦθα καὶ ἄθλων τῶν Ἡρακλέους τὸ ἐς τὴν ὕδραν, ἀνάθημά τε ὁμοῦ Τισαγόρου καὶ τέχνη, σιδήρου καὶ ἡ ὕδρα καὶ ὁ Ἡρακλῆς. σιδήρου δὲ ἐργασίαν τὴν ἐπὶ ἀγάλμασι χαλεπωτάτην καὶ πόνου συμβέβηκεν εἶναι πλείστου· θαύματος μὲν δὴ καὶ τοῦ Τισαγόρου τὸ ἔργον, ὅστις δὴ ὁ Τισαγόρας, θαύματος δὲ οὐκ ἐλαχίστου καὶ ἐν Περγάμῳ λέοντός τε καὶ ὑὸς ἀγρίου κεφαλαί, σιδήρου καὶ αὗται· Διονύσῳ δὲ ἀναθήματα σφᾶς ἐποιήσαντο. 6

6. Φωκέων δὲ οἱ ἔχοντες Ἐλάτειαν, ἀντέσχον γὰρ τῇ Κασσάνδρου πολιορκίᾳ Ὀλυμπιοδώρου σφίσιν ἐξ Ἀθηνῶν ἀμύνοντος, λέοντα τῷ Ἀπόλλωνι χαλκοῦν ἀποπέμπουσιν ἐς Δελφούς. ὁ δὲ Ἀπόλλων ὁ ἐγγυτάτω τοῦ λέοντος Μασσαλιωτῶν ἐστὶν ἀπὸ τῆς πρὸς Καρχηδονίους ἀπαρχὴ ναυμαχίας. 7

7. Πεποίηται δὲ ὑπὸ Αἰτωλῶν τρόπαιόν τε καὶ γυναικὸς ἄγαλμα ὡπλισμένης, ἡ Αἰτωλία δῆθεν· ταῦτα
842 ἀνέθεσαν ἐπιθέντες οἱ Αἰτωλοὶ Γαλάταις δίκην ὠμότη-

τος ἐς Καλλιέας. Ἐπίχρυσος δὲ εἰκών, ἀνάθημα Γοργίου τοῦ ἐκ Λεοντίνων, αὐτὸς Γοργίας ἐστίν.

XIX. Παρὰ δὲ τὸν Γοργίαν ἀνάθημά ἐστιν Ἀμφικτυόνων Σκιωναῖος Σκύλλις, ὃς καταδῦναι καὶ ἐς τὰ βαθύτατα θαλάσσης πάσης ἔχει φήμην· ἐδιδάξατο δὲ καὶ Τδ-
2 ναν τὴν θυγατέρα δύεσθαι. οὗτοι περὶ τὸ ὄρος τὸ Πήλιον ἐπιπεσόντος ναυτικῷ τῷ Ξέρξου βιαίου χειμῶνος προσεξειργάσαντό σφισιν ἀπώλειαν, τάς τε ἀγκύρας καὶ εἴ δή τι ἄλλο ἔρυμα ταῖς τριήρεσιν ἦν ὑφέλκοντες. Ἀντὶ τούτου μὲν οἱ Ἀμφικτυόνες καὶ αὐτὸν Σκύλλιν καὶ τὴν παῖδα ἀνέθεσαν· ἐν δὲ τοῖς ἀνδριᾶσιν ὁπόσους Νέρων ἔλαβεν ἐκ Δελφῶν, ἐν τούτοις τὸν ἀριθμὸν καὶ τῆς Τδνης ἀπεπλήρωσεν ἡ εἰκών. [καταδύονται δὲ ἐς θάλασσαν γένους τοῦ θήλεος αἱ καθαρῶς ἔτι παρθένοι.]

3 2. Τὸ ἀπὸ τούτου δὲ ἔρχομαι διηγησόμενος λόγον Λέσβιον. ἁλιεῦσιν ἐν Μηθύμνῃ τὰ δίκτυα ἀνείλκυσεν ἐκ θαλάσσης πρόσωπον ἐλαίας ξύλου πεποιημένον· τοῦτο ἰδέαν παρείχετο φέρουσαν μέν τι ἐς τὸ θεῖον, ξένην δὲ καὶ ἐπὶ θεοῖς Ἑλληνικοῖς οὐ καθεστῶσαν. ἤροντο οὖν οἱ Μηθυμναῖοι τὴν Πυθίαν ὅτου θεῶν ἢ καὶ ἡρώων ἐστὶν ἡ εἰκών· ἡ δὲ αὐτοὺς σέβεσθαι Διόνυσον Φαλλῆνα ἐκέλευσεν. ἐπὶ τούτῳ οἱ Μηθυμναῖοι ξόανον μὲν τὸ ἐκ τῆς θαλάσσης παρὰ σφίσιν ἔχοντες καὶ θυσίαις καὶ εὐχαῖς τιμῶσι, χαλκοῦν δὲ ἀποπέμπουσιν ἐς Δελφούς.

4 3. Τὰ δὲ ἐν τοῖς ἄετοῖς, ἔστιν Ἄρτεμις καὶ Λητὼ καὶ Ἀπόλλων καὶ Μοῦσαι, δύσις τε Ἡλίου, καὶ Διόνυσός τε καὶ αἱ γυναῖκες αἱ Θυιάδες. τὰ μὲν δὴ πρῶτα αὐτῶν Ἀθηναῖος Πραξίας μαθητὴς Καλάμιδός ἐστιν ἐργασάμενος· χρόνου δὲ ὡς ὁ ναὸς ἐποιεῖτο ἐγγινομένου Πραξίαν μὲν ἔμελλεν ἀπάξειν τὸ χρεών, τὰ δὲ ὑπο- 843
λειπόμενα τοῦ ἐν τοῖς ἄετοῖς κόσμου ἐποίησεν Ἀνδροσθένης, γένος μὲν καὶ οὗτος Ἀθηναῖος, μαθητὴς δὲ Εὐ-

κάδμου. Ὅπλα δὲ ἐπὶ τῶν ἐπιστυλίων χρυσᾶ, Ἀθηναῖοι μὲν τὰς ἀσπίδας ἀπὸ τοῦ ἔργου τοῦ Μαραθῶνι ἀνέθεσαν, Αἰτωλοὶ δὲ τά τε ὄπισθε καὶ τὰ ἐν ἀριστερᾷ Γαλατῶν δὴ ὅπλα· σχῆμα δὲ αὐτῶν ἐστὶν ἐγγυτάτω τῶν Περσικῶν γέρρων.

4. Γαλατῶν δὲ τῆς ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπιστρατείας ἔχει μέν τινα μνήμην καὶ ἡ ἐς τὸ βουλευτήριον ἡμῖν τὸ Ἀττικὸν συγγραφή· προάγειν δὲ ἐς τὸ σαφέστερον τὰ ἐς αὐτοὺς ἠθέλησα ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐς Δελφούς, ὅτι ἔργων τῶν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους τὰ μέγιστα Ἕλλησιν ἐνταῦθα ἦν. Ὑπερόριον μὲν οἱ Κελτοὶ στρατείαν πρώτην ὑπὸ ἡγεμόνι ἐποιήσαντο Καμβαύλῃ· προελθόντες δὲ ἄχρι τῆς Θρᾴκης τὸ πρόσω τῆς πορείας οὐκ ἀπεθάρσησαν, καταγνόντες αὐτῶν ὅτι ὀλίγοι τε ἦσαν καὶ οὐκ ἀξιόμαχοι κατ' ἀριθμὸν Ἕλλησιν. Ἐπεὶ δὲ καὶ δεύτερον ἐπιφέρειν ἐδόκει ὅπλα ἐπὶ τὴν ἄλλων, ἐνῆγον δὲ μάλιστα οἱ ὁμοῦ Καμβαύλῃ ἐκστρατεύσαντες ἅτε λῃστειῶν τε ἤδη γεγευμένοι καὶ ἁρπαγῆς καὶ κερδῶν ἐς ἔρωτα ἥκοντες, πολὺς μὲν δὴ πεζός, οὐκ ἐλάχιστοι δὲ ἱππικόν. ἐς μοίρας οὖν τρεῖς ἔνεμον οἱ ἡγεμόνες τὸν στρατόν, καὶ ἄλλος ἐξ αὐτῶν ἐπὶ ἄλλην ἐτέτακτο ἰέναι χώραν. Ἐπὶ μὲν οὖν Θρᾷκας καὶ τὸ ἔθνος τὸ Τριβαλλῶν ἔμελλε Κερέθριος ἡγήσεσθαι· τοῖς δὲ ἐς Παιονίαν ἰοῦσι Βρέννος ἦσαν καὶ Ἀκιχώριος ἄρχοντες· Βόλγιος δὲ ἐπὶ Μακεδόνας τε καὶ Ἰλλυριοὺς ἦλασε, καὶ ἐς ἀγῶνα πρὸς Πτολεμαῖον κατέστη τότε ἔχοντα τὴν Μακεδόνων βασιλείαν. Πτολεμαῖος δὲ ἦν οὗτος ὃς Σέλευκόν τε ἐδολοφόνησε τὸν Ἀντιόχου, καταπεφευγὼς ὅμως ἱκέτης ὡς αὐτόν, καὶ εἶχεν ἐπίκλησιν Κεραυνὸς διὰ τὸ ἄγαν τολμηρόν. καὶ ὁ μὲν αὐτός τε ὁ Πτολεμαῖος ἀπέθανεν ἐν τῇ μάχῃ, καὶ τῶν Μακεδόνων ἐγένετο οὐκ ἐλαχίστη φθορά· προελθεῖν δὲ ὡς ἐπὶ τὴν

Ἑλλάδα οὐδὲ τότε ἐθάρσησαν οἱ Κελτοί, καὶ ὁ δεύτερος
8 οὕτω στόλος ἐπανῆλθεν ἐς τὴν οἰκείαν. 5. Ἔνθα δὴ ὁ 844
Βρέννος πολὺς μὲν ἐν συλλόγοις τοῖς κοινοῖς, πολὺς δὲ
καθ' ἕκαστον ἦν τῶν ἐν τέλει Γαλατῶν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα
ἐπαίρων στρατεύεσθαι, ἀσθένειάν τε Ἑλλήνων τὴν ἐν
τῷ παρόντι διηγούμενος, καὶ ὡς χρήματα πολλὰ μὲν ἐν
τῷ κοινῷ, πλείονα δὲ ἐν ἱεροῖς τά τε ἀναθήματα καὶ
ἄργυρος καὶ χρυσός ἐστιν ἐπίσημος. ἀνέπεισέ τε δὴ τοὺς
Γαλάτας ἐλαύνειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ αὐτῷ συνάρχον-
τας ἄλλους τε προσείλετο τῶν ἐν τέλει καὶ τὸν Ἀκιχώριον.
9 6. Ὁ δὲ ἀθροισθεὶς στρατὸς πεζοὶ μὲν μυριάδες ἐγένοντο
πεντεκαίδεκα προσόντων σφίσι δισχιλίων, οἱ δὲ ἱππεύ-
οντες τετρακόσιοι καὶ δισμύριοι. τοσοῦτοι μὲν ἦσαν τῶν
ἱππέων τὸ ἀεὶ ἐνεργόν, ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν ὁ ἀληθὴς
διακόσιοί τε καὶ χίλιοι καὶ ἓξ μυριάδες· δύο γὰρ οἰκέ-
ται περὶ ἕκαστον τῶν ἱππευόντων ἦσαν, ἀγαθοὶ καὶ αὐ-
10 τοὶ τὰ ἱππικὰ καὶ ἵππους ὁμοίως ἔχοντες. Γαλατῶν δὲ
τοῖς ἱππεύουσιν ἀγῶνος συνεστηκότος ὑπομένοντες τῆς
τάξεως ὄπισθεν οἱ οἰκέται τοσάδε σφίσιν ἐγίνοντο χρή-
σιμοι· τῷ γὰρ ἱππεῖ συμβὰν ἢ τῷ ἵππῳ πεσεῖν, τὸν μὲν
ἵππον παρεῖχεν ἀναβῆναι τῷ ἀνδρί, τελευτήσαντος δὲ
τοῦ ἀνδρὸς ὁ δοῦλος ἀντὶ τοῦ δεσπότου τὸν ἵππον ἀνέ-
βαινεν· εἰ δὲ ἀμφοτέρους ἐπιλάβοι τὸ χρεών, ἐνταῦθα
ἕτοιμος ἦν ἱππεύς. λαμβανόντων δὲ τραύματα αὐτῶν
ὁ μὲν ὑπεξῆγε τῶν δούλων ἐς τὸ στρατόπεδον τὸν
τραυματίαν, ὁ δὲ καθίστατο ἐς τὴν τάξιν ἀντὶ τοῦ ἀπελ-
11 θόντος. Ταῦτα ἐμοὶ δοκεῖν ἐνομίσθη τοῖς Γαλάταις ἐς
μίμησιν τοῦ ἐν Πέρσαις ἀριθμοῦ τῶν μυρίων, οἳ ἐκα-
λοῦντο Ἀθάνατοι. διάφορα δὲ ἦν, ὅτι κατελέγοντο ἀντὶ
τῶν ἀποθνησκόντων ὑπὸ μὲν Περσῶν τῆς μάχης ὕστε-
ρον, Γαλάταις δὲ ὑπ' αὐτὴν τοῦ ἔργου τὴν ἀκμὴν ὁ
ἀριθμὸς ἀπεπληροῦτο τῶν ἱππέων. τοῦτο ὠνόμαζον τὸ

845 σύνταγμα τριμαρκισίαν τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ· καὶ ἵππον τὸ ὄνομα ἴστω τις μάρκαν ὄντα ὑπὸ τῶν Κελτῶν. παρασκευῇ μὲν τοσαύτῃ καὶ μετὰ διανοίας τοιαύτης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ὁ Βρέννος ἤλαυνε. 12

XX. Τοῖς δέ γε Ἕλλησι κατεπεπτώκει μὲν ἐς ἅπαν τὰ φρονήματα, τὸ δὲ ἰσχυρὸν τοῦ δείματος προῆγεν ἐς ἀνάγκην τῇ Ἑλλάδι ἀμύνειν. ἑώρων δὲ τὸν ἐν τῷ παρόντι ἀγῶνα οὐχ ὑπὲρ ἐλευθερίας γενησόμενον, καθὰ ἐπὶ τοῦ Μήδου ποτέ, οὐδὲ δοῦσιν ὕδωρ καὶ γῆν τὰ ἀπὸ τούτου σφίσιν ἄδειαν φέροντα· ἀλλὰ τά τε ἐς Μακεδόνας καὶ Θρᾷκας καὶ Παίονας τὰ ἐπὶ τῆς προτέρας καταδρομῆς τῶν Γαλατῶν ἔτι σφίσιν ἔκειτο ἐν μνήμῃ, καὶ τὰ ἐν τῷ παρόντι τὰ ἐς Θεσσαλοὺς παρανομήματα ἀπηγγέλλετο. ὡς οὖν ἀπολωλέναι δέον ἢ ἐπικρατεστέρους εἶναι, κατ' ἄνδρα τε ἰδίᾳ καὶ αἱ πόλεις διέκειντο ἐν κοινῷ.

2. Πάρεστι δέ, ὅστις ἐθέλοι καὶ ἀνταριθμῆσαι τούς XX, 1. τε ἐπὶ βασιλέα Ξέρξην ἐς Πύλας καὶ τοὺς τότε ἐναντία Γαλατῶν ἀθροισθέντας. ἐπὶ μέν γε τὸν Μῆδον ἀφίκοντο τοσοίδε Ἑλλήνων· Λακεδαιμόνιοι οἱ μετὰ Λεωνίδου τριακοσίων οὐ πλείονες, Τεγεᾶται πεντακόσιοι καὶ ἐκ Μαντινείας ἴσοι, παρὰ δὲ Ὀρχομενίων Ἀρκάδων εἰκοσί τε καὶ ἑκατόν, ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων χίλιοι τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ πόλεων, ὀγδοήκοντα δὲ ἐκ Μυκηνῶν, καὶ ἐκ Φλιοῦντος διακόσιοι, διπλάσιοι δὲ τούτων Κορίνθιοι· παρεγένοντο δὲ καὶ Βοιωτῶν ἑπτακόσιοι ἐκ Θεσπείας καὶ Θηβαίων τετρακόσιοι. χίλιοι δὲ Φωκέων ἐφύλασσον μὲν τὴν ἀτραπὸν ἐν τῇ Οἴτῃ, προσέστω δὲ τῷ παντὶ Ἑλληνικῷ καὶ ὁ ἀριθμὸς ὁ τούτων. Λοκροὺς 2
δὲ τοὺς ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Κνήμιδι Ἡρόδοτος μὲν οὐχ
846 ὑπήγαγεν ἐς ἀριθμόν, ἀλλ' ἀφικέσθαι σφᾶς ἀπὸ πασῶν ἔφη τῶν πόλεων· τεκμήρασθαι δὲ ἀριθμὸν καὶ

Ἀριστόδημος ἦν Μακεδών, τῶν δὲ παρὰ Ἀντιόχου τε καὶ ἐκ τῆς Ἀσίας Τελέσαρχος τῶν ἐπὶ Ὀρόντῃ Σύρων.

4. Τοῖς δὲ ἐς Θερμοπύλας ἀθροισθεῖσιν Ἑλλήνων, 6
ὡς ἐπύθοντο περί τε Μαγνησίαν καὶ γῆν τὴν Φθιῶτιν
ὄντα ἤδη τῶν Γαλατῶν τὸν στρατόν, ἔδοξεν ἤδη ψι-
λούς τε ἐς χιλίους καὶ [ἐς] τὴν ἵππον ἀπολέξαντας ἀπο-
στεῖλαι σφᾶς ἐπὶ τὸν Σπερχειόν, ἵνα μηδὲ τὸν ποταμὸν
διαβῆναι τοῖς βαρβάροις ἄνευ ἀγῶνός τε καὶ κινδύνων
ἐγγένηται. οἱ δὲ ἐλθόντες τὰς γεφύρας τε καταλύουσι
καὶ αὐτοὶ παρὰ τὴν ὄχθην ἐστρατοπεδεύσαντο. Ἦν δὲ
οὐδὲ ὁ Βρέννος οὔτε πάντα ἀσύνετος, οὔτε ἀπείρως εἶ-
χεν, ὡς ἄν τις βάρβαρος, σοφίσματα ἐς πολεμίους ἐξευ-
ρεῖν. εὐθὺς οὖν τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ οὐ καθότι ἦν τὰ 7
ἀρχαῖα τῷ ποταμῷ ξεύγματα, ἀλλὰ ἐς τὸ κάτω, ὡς μή
τις τοῖς Ἕλλησι διαβαινόντων γένοιτο αἴσθησις, καὶ ᾗ
μάλιστα ὁ Σπερχειὸς διεχεῖτο ἐς πλέον τοῦ πεδίου καὶ
ἕλος τε ἐποίει καὶ λίμνην ἀντὶ βιαίου καὶ στενοῦ ῥεύ-
ματος, κατὰ τοῦτο ὁ Βρέννος ὅσον μυρίους τῶν Γαλα-
τῶν ἀπέστειλεν, ὁπόσοι τε νεῖν ἠπίσταντο ἐξ αὐτῶν καὶ
ὅστις τῷ μήκει τοῦ σώματος ἐτύγχανεν ὢν ὑπὲρ τοὺς
πολλούς· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλως οἱ Κελτοὶ μακρῷ πάντας
ὑπερηρκότες μήκει τοὺς ἀνθρώπους. Οὗτοι μὲν οὖν 8
διαβαίνουσιν ἐν τῇ νυκτὶ διανηχόμενοι ὧδε τὸ λιμνῶ-
δες τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ ὅπλα, τοὺς ἐπιχωρίους θυρε-
ούς, ἐποιεῖτο ἕκαστος ἀντὶ σχεδίας· οἱ δὲ αὐτῶν μή-
κιστοι διελθεῖν ἐμβαδὸν τὸ ὕδωρ ἐδυνήθησαν. Οἱ δὲ
Ἕλληνες οἱ ἐπὶ τῷ Σπερχειῷ, πυνθάνονται γὰρ ὅτι
κατὰ τὸ ἕλος διέβη μοῖρα τῶν βαρβάρων, αὐτίκα ἐς τὸ
στράτευμα ἀναχωροῦσι.

XXI. Βρέννος δὲ τοῖς περὶ τὸν Μαλιακὸν κόλπον
οἰκοῦσι ξευγνύναι τὸν Σπερχειὸν ἐπέτασσεν· οἱ δὲ
ἤνυον τὸ ἔργον σπουδῇ τῷ τε ἐκείνου δέει, καὶ ἀπελ-

τούτων ἔστιν ἐγγύτατα τοῦ ἀληθοῦς· ἐς Μαραθῶνα γὰρ Ἀθηναῖοι σὺν ἡλικίᾳ τε τῇ ἀχρείῳ καὶ δούλοις ἐνακισχιλίων ἀφίκοντο οὐ πλείους· τὸ οὖν μάχιμον Λοκρῶν τὸ ἐς Θερμοπύλας ἐλθὸν οὐκ ἂν ὑπέρ γε ἑξακισχιλίους ἀριθμοίη τις. οὕτω γένοιτο ἂν ὁ σύμπας στρατὸς διακόσιοι καὶ χίλιοι καὶ μύριοι. φαίνονται δὲ οὐδὲ οὗτοι τὸν χρόνον πάντα ἐπὶ τῇ φρουρᾷ τῶν Πυλῶν καταμείναντες· πλὴν γὰρ Λακεδαιμονίων τε αὐτῶν καὶ Θεσπιέων καὶ Μυκηναίων προαπέλιπον τὸ πέ-
3 ρας τῆς μάχης οἱ λοιποί. 3. Ἐπὶ δὲ τοὺς ἀπὸ Ὠκεανοῦ βαρβάρους τοσοίδε ἐς Θερμοπύλας ἀφίκοντο Ἕλληνες· ὁπλῖται μύριοι καὶ ἵππος πεντακοσία παρὰ Βοιωτῶν· ἐβοιωτάρχουν δὲ Κηφισόδοτος καὶ Θεαρίδας καὶ Διογένης καὶ Λύσανδρος. ἐκ δὲ Φωκέων ἱππεῖς πεντακόσιοι καὶ ἐς τρισχιλίους ὁ ἀριθμὸς τῶν πεζῶν· στρατηγοὶ δὲ
4 Φωκέων Κριτόβουλός τε ἦν καὶ Ἀντίοχος. Λοκροὺς δὲ τοὺς ἐπὶ Ἀταλάντῃ τῇ νήσῳ Μειδίας ἦγεν· ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν ἑπτακόσιοι, καὶ ἱππικὸν σφισιν οὐ προσῆν. παρὰ δὲ Μεγαρέων ἀφίκοντο ὁπλῖται τετρακόσιοι· τούτων ἦγε τὸ ἱππικὸν Μεγαρεύς. Αἰτωλῶν δὲ πλείστη τε ἐγένετο στρατιὰ καὶ ἐς πᾶσαν μάχης ἰδέαν, ἡ μὲν ἵππος οὐ λέγουσιν ὁπόση, ψιλοὶ δὲ ἐνενήκοντα καὶ ** ἑπτακισχιλίων ἀριθμὸν ἦσαν οἱ ὁπλιτεύοντες· Αἰτωλοὺς δὲ ἦγον Πολύαρχος καὶ Πολύφρων τε καὶ Λακρά-
5 της. Ἀθηναίων δὲ στρατηγὸς μὲν Κάλλιππος ἦν ὁ Μοιροκλέους, καθὰ ἐδήλωσα καὶ ἐν τοῖς προτέροις τοῦ λόγου, δύναμις δὲ τριήρεις τε αἱ πλώϊμοι πᾶσαι, πεντακόσιοι δὲ ἐς τὸ ἱππικόν, χίλιοι δὲ ἑτάσσοντο ἐν τοῖς πεζοῖς· καὶ ἡγεμονίαν οὗτοι κατ' ἀξίωμα εἶχον τὸ ἀρχαῖον. βασιλέων δὲ ξενικὰ πεντακόσιοί τε ἐκ Μακεδονίας καὶ ἐκ τῆς Ἀσίας ἴσοι σφίσιν ἀφίκοντο ἀριθμόν· 847
ἄρχοντες δὲ τῶν μὲν παρ' Ἀντιγόνου πεμφθέντων

Ἀριστόδημος ἦν Μακεδών, τῶν δὲ παρὰ Ἀντιόχου τε καὶ ἐκ τῆς Ἀσίας Τελέσαρχος τῶν ἐπὶ Ὀρόντῃ Σύρων.

4. *Τοῖς δὲ ἐς Θερμοπύλας ἀθροισθεῖσιν Ἑλλήνων,* 6
ὡς ἐπύθοντο περί τε Μαγνησίαν καὶ γῆν τὴν Φθιῶτιν ὄντα ἤδη τῶν Γαλατῶν τὸν στρατόν, ἔδοξεν ἤδη ψιλούς τε ἐς χιλίους καὶ [ἐς] τὴν ἵππον ἀπολέξαντας ἀποστεῖλαι σφᾶς ἐπὶ τὸν Σπερχειόν, ἵνα μηδὲ τὸν ποταμὸν διαβῆναι τοῖς βαρβάροις ἄνευ ἀγῶνός τε καὶ κινδύνων ἐγγένηται. οἱ δὲ ἐλθόντες τὰς γεφύρας τε καταλύουσι καὶ αὐτοὶ παρὰ τὴν ὄχθην ἐστρατοπεδεύσαντο. Ἦν δὲ οὐδὲ ὁ Βρέννος οὔτε πάντα ἀσύνετος, οὔτε ἀπείρως εἶχεν, ὡς ἄν τις βάρβαρος, σοφίσματα ἐς πολεμίους ἐξευρεῖν. εὐθὺς οὖν τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ οὐ καθότι ἦν τὰ 7
ἀρχαῖα τῷ ποταμῷ ζεύγματα, ἀλλὰ ἐς τὸ κάτω, ὡς μή τις τοῖς Ἕλλησι διαβαινόντων γένοιτο αἴσθησις, καὶ ᾗ μάλιστα ὁ Σπερχειὸς διεχεῖτο ἐς πλέον τοῦ πεδίου καὶ ἕλος τε ἐποίει καὶ λίμνην ἀντὶ βιαίου καὶ στενοῦ ῥεύματος, κατὰ τοῦτο ὁ Βρέννος ὅσον μυρίους τῶν Γαλατῶν ἀπέστειλεν, ὁπόσοι τε νεῖν ἠπίσταντο ἐξ αὐτῶν καὶ ὅστις τῷ μήκει τοῦ σώματος ἐτύγχανεν ὢν ὑπὲρ τοὺς πολλούς· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλως οἱ Κελτοὶ μακρῷ πάντας ὑπερηρκότες μήκει τοὺς ἀνθρώπους. Οὗτοι μὲν οὖν 8
διαβαίνουσιν ἐν τῇ νυκτὶ διανηχόμενοι ὧδε τὸ λιμνῶδες τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ ὅπλα, τοὺς ἐπιχωρίους θυρεούς, ἐποιεῖτο ἕκαστος ἀντὶ σχεδίας· οἱ δὲ αὐτῶν μήκιστοι διελθεῖν ἐμβαδὸν τὸ ὕδωρ ἐδυνήθησαν. Οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ ἐπὶ τῷ Σπερχειῷ, πυνθάνονται γὰρ ὅτι κατὰ τὸ ἕλος διέβη μοῖρα τῶν βαρβάρων, αὐτίκα ἐς τὸ στράτευμα ἀναχωροῦσι.

XXI. *Βρέννος δὲ τοῖς περὶ τὸν Μαλιακὸν κόλπον οἰκοῦσι ξευγνύναι τὸν Σπερχειὸν ἐπέτασσεν· οἱ δὲ ἧνυον τὸ ἔργον σπουδῇ τῷ τε ἐκείνου δέει, καὶ ἀπελ-*

θεῖν ἐκ τῆς χώρας σφίσιν ἐπιθυμοῦντες τοὺς βαρβά-
9 ρους μηδὲ ἐπὶ πλέον κακουργεῖν μένοντας. Ὁ δὲ ὡς
κατὰ τὰς γεφύρας διεβίβασε τὴν στρατιάν, ἐχώρει 848
πρὸς τὴν Ἡράκλειαν· καὶ διήρπασαν μὲν τὰ ἐκ τῆς
χώρας οἱ Γαλάται καὶ ἀνθρώπους τοὺς ἐπὶ τῶν ἀγρῶν
ἐγκαταληφθέντας ἐφόνευσαν, τὴν πόλιν δὲ οὐχ εἷλον.
ἔτει γὰρ πρότερον τούτων οἱ Αἰτωλοὶ συντελεῖν τοὺς
Ἡρακλεώτας ἠνάγκασαν ἐς τὸ Αἰτωλικόν· τότε οὖν
ἠμύνοντο ὡς περὶ πόλεως οὐδέν τι Ἡρακλεώταις μᾶλ-
λον ἢ καὶ αὐτοῖς προσηκούσης. ἦν δὲ καὶ τῷ Βρέννῳ
τὰ μὲν Ἡρακλεωτῶν ἐλάσσονος φροντίδος, ἀγώνισμα
δὲ ἐποιεῖτο ἐξελάσαι τε ἐκ τῶν στενῶν τοὺς ἀντικαθη-
μένους καὶ παρελθεῖν ἐς τὴν ἐντὸς Θερμοπυλῶν Ἑλ-
λάδα.

XXI, 1. 2. Προελθὼν οὖν ἀπὸ τῆς Ἡρακλείας, ἐπυνθάνετο
γὰρ παρὰ αὐτομόλων τοὺς συνειλεγμένους ἐς Πύλας
ἀπὸ ἑκάστης πόλεως, ὑπερεφρόνει τε τοῦ Ἑλληνικοῦ,
καὶ ἦρχεν ἐς τὴν ἐπιοῦσαν μάχης ἅμα ἀνίσχοντι τῷ
ἡλίῳ, οὔτε Ἕλληνα ἔχων μάντιν οὔτε ἱεροῖς ἐπιχωρίοις
χρώμενος, εἰ δὴ ἔστι γε μαντεία Κελτική. ἐνταῦθα οἱ
Ἕλληνες ἐν σιγῇ τε ἐπῄεσαν καὶ ἐν κόσμῳ· καὶ ὡς ἀφί-
κοντο ἐς χεῖρας, οὔτε σφίσιν οἱ πεζοὶ τοσοῦτο ἀπὸ τῆς
τάξεως ἐξέθεον ὥστε τὴν φάλαγγα ἐπιταράσσειν τὴν οἰ-
κείαν, καὶ οἱ ψιλοὶ μένοντες κατὰ χώραν τά τε ἀκόντια
2 ἔπεμπον καὶ ὅσα ἀπὸ τῶν τόξων ἢ σφενδονῶν. τὰ δὲ
ἱππικὰ ἀμφοτέροις ἀχρεῖα ἐγένετο ἅτε οὐ στενοῦ μόνον
χωρίου τοῦ κατὰ τὰς Πύλας ὄντος, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ αὐτο-
φυοῦς πέτρας λείου καὶ διὰ τῶν ῥευμάτων τὸ συνεχὲς
τὰ πλείονα καὶ ὀλισθηροῦ. Τοῖς δὲ Γαλάταις τὰ μὲν τῆς
σκευῆς ἀσθενέστερα ἦν· θυρεοὺς γὰρ τοὺς ἐπιχωρίους
εἶχον, καὶ ἄλλο σφίσιν οὐκ ἦν ὅπλον σκέπη σώματος·
3 πλέον δὲ ἔτι ἐμπειρίᾳ τῇ ἐς τὰ πολεμικὰ ἀπέδεον. Οἱ

δὲ ἐν ὀργῇ τε ἐπὶ τοὺς ἐναντίους καὶ θυμῷ μετὰ οὐδε-
νὸς λογισμοῦ, καθάπερ τὰ θηρία, ἐχώρουν· καὶ οὔτε
849 πελέκεσι διαιρουμένους ἢ ὑπὸ μαχαιρῶν ἡ ἀπόνοια
τοὺς ἐμπνέοντας ἔτι ἀπέλειπεν, οὔτε ὅσοι βέλεσι καὶ
ἀκοντίοις διεπείροντο, ὑφῄρουν τοῦ θυμοῦ, μέχρι οὗ
παρέμενεν ἡ ψυχή· οἱ δὲ καὶ ἐκ τῶν τραυμάτων τὰ δό-
ρατα οἷς ἐβέβληντο ἀνασπῶντες ἠφίεσάν τε ἐς τοὺς Ἕλ-
ληνας καὶ ἐχρῶντο ἐκ χειρός. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ ἐπὶ τῶν 4
τριήρων Ἀθηναῖοι μόγις μὲν καὶ οὐκ ἄνευ κινδύνου,
παραπλεύσαντες δὲ ὅμως διὰ τῆς ἰλύος, ἣ ἐπὶ πλεῖστον
ἐπέχει τῆς θαλάσσης, καὶ τὰς ναῦς ὅτι ἐγγύτατα τῶν
βαρβάρων σχόντες, βέλεσί τε παντοίοις ἐς τὰ πλάγια
καὶ τοξεύμασιν ἐς αὐτοὺς ἐχρῶντο. Καμνόντων δὲ λό-
γου μειζόνως τῶν Κελτῶν, καὶ ἅτε ἐν στενοχωρίᾳ μι-
κρὰ μὲν δρώντων διπλάσια δὲ καὶ τετραπλάσια πασχόν-
των, ἀναχωρεῖν ἐς τὸ στρατόπεδον ἐσήμαινόν σφισιν οἱ
ἡγεμόνες. οἱ δὲ ἀτάκτως καὶ σὺν οὐδενὶ ἀναστρέφον-
τες κόσμῳ πολλοὶ μὲν συνεπατήθησαν ὑπὸ ἀλλήλων,
πολλοὶ δὲ ἐς τὸ τέλμα ἐμπεσόντες ἠφανίσθησαν κατὰ
τοῦ πηλοῦ, καὶ ἀπώλεια οὐκ ἐλάσσων ἀναχωροῦσιν αὐ-
τοῖς ἢ ἐν τοῦ ἀγῶνος συνέβη τῇ ἀκμῇ.

3. Τοὺς μὲν δὴ Ἕλληνας τὸ Ἀττικὸν ὑπερεβάλετο 5
ἀρετῇ τὴν ἡμέραν ταύτην· αὐτῶν δὲ Ἀθηναίων Κυ-
δίας μάλιστα ἐγένετο ἀγαθός, νέος τε ἡλικίαν καὶ τότε
ἐς ἀγῶνα ἐλθὼν πολέμου πρῶτον. ἀποθανόντος δὲ
ὑπὸ τῶν Γαλατῶν τὴν ἀσπίδα οἱ προσήκοντες ἀνέθεσαν
τῷ Ἐλευθερίῳ Διί, καὶ ἦν τὸ ἐπίγραμμα

Ἧμαι δὴ ποθέουσα νέαν ἔτι Κυδίου ἥβην
ἀσπὶς ἀριζήλου φωτός, ἄγαλμα Διί,
ἅς διὰ δὴ πρώτας λαιὸν τότε πῆχυν ἔτεινεν,
εὖτ' ἐπὶ τὸν Γαλάταν ἤκμασε θοῦρος Ἄρης.

Τοῦτο μὲν δὴ ἐπεγέγραπτο πρὶν ἢ τοὺς ὁμοῦ Σύλλᾳ 6

καὶ ἄλλα τῶν Ἀθήνῃσι καὶ τὰς ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Ἐλευθερίου Διὸς καθελεῖν ἀσπίδας. 4. Τότε δὲ ἐν ταῖς Θερμοπύλαις οἱ μὲν Ἕλληνες μετὰ τὴν μάχην τούς τε αὐτῶν ἔθαπτον καὶ ἐσκύλευον τοὺς βαρβάρους. Οἱ Γα- 850
λάται δὲ οὔτε ὑπὲρ ἀναιρέσεως τῶν νεκρῶν ἐπεκηρυκεύοντο, ἐποιοῦντό τε ἐπ' ἴσης γῆς σφᾶς τυχεῖν ἢ θηρία τε αὐτῶν ἐμφορηθῆναι καὶ ὅσον τεθνεῶσι πολέ-
7 μιόν ἐστιν ὀρνίθων. Ὀλιγώρως δὲ αὐτοὺς ἐς τῶν ἀπογινομένων ἔχειν τὰς ταφὰς δύο ἐμοὶ δοκεῖν τὰ ἀναπείθοντα ἦν, πολεμίους τε ἄνδρας ἐκπλῆξαι, καὶ ὅτι ἔστι τεθνεώτων οὐ δι' ἔθους οἱκτος αὐτοῖς. Ἀπέθανον δὲ παρὰ τὴν μάχην τεσσαράκοντα μὲν τοῦ Ἑλληνικοῦ, τοὺς δὲ τῶν βαρβάρων οὐχ οἷόν τε ἦν ἀκριβῶς ἐξευρεῖν· πολὺ γὰρ καὶ τὸ ἀφανισθὲν κατὰ τῆς ἰλύος ἐγένετο ἐξ αὐτῶν.

XXII. Ἑβδόμῃ δὲ ὕστερον μετὰ τὴν μάχην λόχος τῶν Γαλατῶν ἀνελθεῖν ἐς τὴν Οἴτην ἐπεχείρησε κατὰ Ἡράκλειαν· ἀτραπὸς δὲ στενὴ καὶ ταύτῃ μετ' αὐτὰ τὰ ἐρείπια ἀνήκει τὰ Τραχῖνος· ἦν δὲ καὶ ἱερὸν Ἀθηνᾶς τότε ὑπὲρ τῆς * * Τραχινίδος καὶ ἀναθήματα ἐν αὐτῷ. ἔς τε οὖν τὴν Οἴτην ἀναβήσεσθαι κατὰ τὴν ἀτραπὸν ἤλπιζον, καὶ ἅμα προσέσεσθαί σφισιν ἐν παρέργῳ τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ *** τὴν φρουρὰν οιομενου Τελεσάρχῳ. καὶ νικῶσι μὲν τοὺς βαρβάρους τῇ μάχῃ, αὐτὸς δὲ ἔπεσεν ὁ Τελέσαρχος, ἀνήρ, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, πρόθυμος ἐς τὰ Ἑλλήνων.

2 2. Οἱ μὲν δὴ ἡγεμόνες τῶν βαρβάρων οἱ ἄλλοι κατεπεπλήγεσαν τὸ Ἑλληνικόν, καὶ ἠπόρουν ἅμα ὑπὲρ τῶν μελλόντων, ἐς οὐδέν σφισι πλέον προχωροῦντα ὁρῶντες τὰ ἐν χερσί· τῷ δὲ Βρέννῳ λογισμὸς παρίστατο ὡς, εἰ ἀναγκάσει τοὺς Αἰτωλοὺς οἴκαδε ἐς τὴν Αἰτωλίαν ἀναχωρῆσαι, ῥᾴων ἤδη γενήσοιτο ὁ πόλεμος αὖ-

τῷ πρὸς τὸ Ἑλληνικόν. Ἀπολέξας οὖν τῆς στρατιᾶς μυριάδας τοῦ πεζοῦ τέσσαρας καὶ ὅσον ὀκτακοσίους ἱππέας, Ὀρεστόριόν τε αὐτοῖς καὶ Κόμβουτιν ἐφίστησιν ἄρχοντας· οἳ ὀπίσω κατὰ τοῦ Σπερχειοῦ τὰς γεφύρας 3
851 καὶ αὖθις διὰ Θεσσαλίας ὁδεύσαντες ἐμβάλλουσιν ἐς τὴν Αἰτωλίαν. καὶ τὰ ἐς Καλλιέας Κόμβουτις οἱ ἐργασάμενοι καὶ Ὀρεστόριος ἦσαν, ἀνοσιώτατά τε ὧν ἀκοῇ ἐπιστάμεθα, καὶ οὐδὲν τοῖς ἀνθρώπων τολμήμασιν ὅμοια. γένος μέν γε πᾶν ἐξέκοψαν τὸ ἄρσεν, καὶ ὁμοίως γέροντές τε καὶ τὰ νήπια ἐπὶ τῶν μητέρων τοῖς μαστοῖς ἐφονεύετο· τούτων δὲ καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ γάλακτος πιότερα ἀποκτείνοντες ἔπινόν τε οἱ Γαλάται τοῦ αἵματος καὶ ἤπτοντο τῶν σαρκῶν. Γυναῖκες δὲ καὶ 4
ὅσαι ἐν ὥρᾳ τῶν παρθένων, ὅσαι μὲν φρονήματός τι αὐτῶν εἶχον, ἑαυτὰς ἔφθησαν ὡς ἡλίσκετο ἡ πόλις διεργασμέναι· τὰς δὲ ἔτι περιούσας ἐς ἰδέαν ὕβρεως πᾶσαν μετὰ ἀνάγκης ἦγον ἰσχυρᾶς, ἅτε ἴσον μὲν ἐλέου, ἴσον δὲ τὰς φύσεις καὶ ἔρωτος ἀπέχοντες. καὶ ὅσαι μὲν τῶν γυναικῶν ταῖς μαχαίραις τῶν Γαλατῶν ἐπετύγχανον, αὐτοχειρίᾳ τὰς ψυχὰς ἠφίεσαν· ταῖς δὲ οὐ μετὰ πολὺ ὑπάρξειν τὸ χρεὼν ἔμελλεν ἥ τε ἀσιτία καὶ ἡ ἀϋπνία, ἀστόργων βαρβάρων ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις ὑβριζόντων· οἱ δὲ καὶ ἀφιείσαις τὰς ψυχάς, οἱ δὲ καὶ ἤδη νεκραῖς συνεγίνοντο ὅμως. 3. Αἰτωλοὶ δὲ πεπυ- 5
σμένοι τε παρὰ ἀγγέλων ἦσαν ὁποῖαι σφᾶς κατειλήφεσαν συμφοραί, καὶ αὐτίκα ὡς τάχους εἶχον ἀναστήσαντες ἀπὸ τῶν Θερμοπυλῶν τὴν δύναμιν ἠπείγοντο ἐς τὴν Αἰτωλίαν, τά τε παθήματα τῶν Καλλιέων ἐν ὀργῇ ποιούμενοι, καὶ πλέον ἔτι τὰς οὐχ ἑαλωκυίας πω διασώσασθαι πόλεις προθυμούμενοι. Ἐξεστρατεύοντο δὲ καὶ οἴκοθεν ἀπὸ τῶν πόλεων πασῶν οἱ ἐν ἡλικίᾳ, ἀναμεμιγμένοι δ' ἦσαν ὑπὸ ἀνάγκης τε καὶ φρονήματος καὶ

οἱ γεγηρακότες· συνεστρατεύοντο δέ σφισι καὶ αἱ γυναῖκες ἑκουσίως, πλέον ἐς τοὺς Γαλάτας καὶ τῶν ἀν-
6 δρῶν τῷ θυμῷ χρώμεναι. 4. Ὡς δὲ οἱ βάρβαροι συλήσαντες τούς τε οἴκους καὶ τὰ ἱερὰ καὶ ἐνέντες πῦρ ἐς τὸ Κάλλιον ἐκομίζοντο τὴν αὐτήν, ἐνταῦθα Πατρεῖς μὲν ἐπικουροῦντες Αἰτωλοῖς Ἀχαιῶν μόνοι προσέκειντο ἐξ ἐναντίας τοῖς βαρβάροις ἅτε ὁπλιτεύειν δεδιδαγμένοι, καὶ ὑπὸ πλήθους τε τῶν Γαλατῶν καὶ τῆς ἐς τὰ ἔργα ἀπονοίας μάλιστα ἐταλαιπώρησαν· οἱ δὲ Αἰτωλοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ Αἰτωλαὶ παρὰ πᾶσαν τεταγμένοι τὴν 852
ὁδὸν ἐσηκόντιζόν τε ἐς τοὺς βαρβάρους, καὶ οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ τοὺς ἐπιχωρίους ἐχόντων θυρεοὺς ὀλίγα αὐτῶν ἡμάρτανον, διώκοντάς τε ἀπέφευγον οὐ χαλεπῶς, καὶ ἀναστρέφουσιν ἀπὸ τῆς διώξεως ἐπέκειντο αὖθις σπου-
7 δῇ. Καλλιεῦσι δὲ καίπερ δεινὰ οὕτω παθοῦσιν ὡς μηδὲ τὰ ὑπὸ Ὁμήρου πεποιημένα ἔς τε Λαιστρυγόνας καὶ ἐς Κύκλωπα ἐκτὸς εἶναι δοκεῖν ἀληθείας, ὅμως κατὰ τὴν ἀξίαν ἐγίνετο ἡ ὑπὲρ αὐτῶν δίκη· ἀπὸ γὰρ τῶν τεσσάρων μυριάδων προσόντων σφίσιν ὀκτακοσίων ἐλάσσονες ἡμίσεων ἐς τὸ στρατόπεδον οἱ βάρβαροι τὸ πρὸς Θερμοπύλαις ἀπεσώθησαν.

8 5. Περὶ δὲ τοὺς Ἕλληνας ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τοὺς ἐν Θερμοπύλαις συνέβαινεν ἄλλα τοιαῦτα. ἀτραπός ἐστι διὰ τοῦ ὄρους τῆς Οἴτης μία μὲν ἡ ὑπὲρ Τραχῖνος, ἀπότομός τε τὰ πλείω καὶ ὄρθιος δεινῶς, ἑτέρα δὲ ἡ διὰ τῆς Αἰνιάνων ὁδεῦσαι στρατῷ ῥᾴων, δι' ἧς καὶ Ὑδάρνης ποτὲ Μῆδος κατὰ νώτου τοῖς περὶ Λεωνίδην ἐπέ-
9 θετο Ἕλλησι. Κατὰ ταύτην τὴν ὁδὸν ἐπηγγέλλοντο ἄξειν Βρέννον οἱ Ἡρακλεῶται καὶ οἱ Αἰνιᾶνες, οὐ κακονοίᾳ τῇ ἐς τὸ Ἑλληνικόν, τοὺς δὲ Κελτοὺς ἐκ τῆς χώρας σφίσιν ἀπελθεῖν μηδὲ ἐγκαθημένους φθείρειν περὶ πολλοῦ ποιούμενοι. καί μοι φαίνεται Πίνδαρος ἀληθῆ

καὶ ἐν τῷδε εἰπεῖν, ὃς πάντα τινὰ ὑπὸ κακῶν οἰκείων ἔφη πιέζεσθαι, ἐπὶ δὲ ἀλλοτρίοις κήδεσιν ἀπήμαντον εἶναι. Τότε δὲ ἡ τῶν Αἰνιάνων καὶ [ἡ] τῶν Ἡρακλεω- 10
τῶν ὑπόσχεσις ἐπήγειρε τὸν Βρέννον· καὶ Ἀκιχώριον μὲν κατέλειπεν ἐπὶ τῇ στρατιᾷ, προεἰπών, ἐπειδὰν περιλάβωσιν αὐτοὶ τὸ Ἑλληνικόν, τηνικαῦτα καὶ ἐκείνοις ἐφόδου καιρὸν εἶναι· ἀπολέξας δὲ αὐτὸς μυριάδας τοῦ
853 στρατοῦ τέσσαρας ἐποιεῖτο τὴν ὁδὸν διὰ τῆς ἀτραποῦ. καί πως ἐπ' ἐκείνης συνέβαινε τῆς ἡμέρας τήν τε ὁμί- 11
χλην κατὰ τοῦ ὄρους καταχεῖσθαι πολλὴν καὶ ἀμαυρὸν ὑπ' αὐτῆς εἶναι τὸν ἥλιον, ὥστε τῶν Φωκέων τοῖς ἔχουσιν ἐπὶ τῇ ἀτραπῷ τὴν φρουρὰν οὐ πρότερον ἐπιόντες οἱ βάρβαροι παρέσχοντο αἴσθησιν πρὶν ἢ πλησίον ἐγεγόνεσαν. Ἐνταῦθα δὲ οἱ μὲν μάχης ἦρχον, οἱ δὲ ἠμύνοντο ἐρρωμένως, τέλος δὲ ἐβιάσθησαν καὶ ἀναχωροῦσιν ἀπὸ τῆς ἀτραποῦ· καταδραμόντες μέντοι παρὰ τοὺς συμμάχους καὶ ἀπαγγείλαντες τὰ παρόντα ἔφθησαν πρὶν ἢ ἀκριβῆ καὶ πανταχόθεν τελέαν γενέσθαι τοῦ Ἑλληνικοῦ τὴν κύκλωσιν. ἔνθα δὴ οἱ ἐπὶ τῶν τρι- 12
ήρων Ἀθηναῖοι φθάνουσιν ὑπεξαγαγόντες ἐκ τῶν Θερμοπυλῶν τὸ Ἑλληνικόν. καὶ οἱ μὲν κατὰ τὰς πατρίδας ἕκαστοι τὰς αὑτῶν ἐσκεδάσθησαν.

XXIII. Ὁ δὲ Βρέννος οὐδένα ἔτι ἐπισχὼν χρόνον, πρὶν ἢ τοὺς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου τοῦ σὺν τῷ Ἀκιχωρίῳ παραγενέσθαι, τὴν ὁδὸν ἐποιεῖτο ἐπὶ τοὺς Δελφούς. οἱ δὲ καταφεύγουσιν ὑπὸ δείματος ἐπὶ τὸ χρηστήριον· καὶ ὁ θεὸς σφᾶς οὐκ εἴα φοβεῖσθαι, φυλάξειν δὲ αὐτὸς ἐπηγγέλλετο τὰ ἑαυτοῦ. 2. Οἱ δὲ ἀφικόμενοι τιμωρεῖν 13
τῷ θεῷ τοσοίδε ἐγένοντο Ἑλλήνων· Φωκεῖς μὲν ἀπὸ τῶν πόλεων πασῶν, ἐκ δὲ Ἀμφίσσης ὁπλῖται τετρακόσιοι, παρὰ δὲ Αἰτωλῶν ὀλίγοι μέν τινες αὐτίκα, ὅτε ἐπύθοντο ἐς τὸ πρόσω χωροῦντας τοὺς βαρβάρους, δια-

κοσίους δὲ καὶ χιλίους Φιλόμηλος ἤγαγεν ὕστερον. τὸ δὲ μάλιστα ἐν ἀκμῇ τῶν Αἰτωλῶν ἐτράπετο ἐπὶ τὴν μετὰ τοῦ Ἀκιχωρίου στρατιάν, καὶ μάχης μὲν οὐκ ἦρχον, ὀδευόντων δὲ ἐπέκειντο ἀεὶ τοῖς ἐσχάτοις, ἁρπάζοντές τε τὰ τῶν σκευαγωγούντων καὶ αὐτοὺς τοὺς ἄνδρας φονεύοντες· καὶ ἡ πορεία κατὰ ταύτην μάλιστα ἐγίνετό σφισι βραδεῖα τὴν αἰτίαν. κατέλειπε δὲ καὶ περὶ τὴν Ἡράκλειαν ὁ Ἀκιχώριος μοῖραν, οἳ ἔμελλον φρουρήσειν τὰ ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου χρήματα. 854

XXIII. 1. 3. Βρέννῳ δὲ καὶ τῇ στρατιᾷ τῶν τε Ἑλλήνων οἱ ἐς Δελφοὺς ἀθροισθέντες ἀντετάξαντο, καὶ τοῖς βαρβάροις ἀντεσήμαινε τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ ταχύ τε καὶ ὧν ἴσμεν φανερώτατα. ἥ τε γὰρ γῆ πᾶσα, ὅσην ἐπεῖχεν ἡ τῶν Γαλατῶν στρατιά, βιαίως καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἐσείετο τῆς 2 ἡμέρας, βρονταί τε καὶ κεραυνοὶ συνεχεῖς ἐγίνοντο· καὶ οἱ μὲν ἐξέπληττόν τε τοὺς Κελτοὺς καὶ δέχεσθαι τοῖς ὠσὶ τὰ παραγγελλόμενα ἐκώλυον, τὰ δὲ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἐς ὄντινα κατασκήψαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς πλησίον καὶ αὐτοὺς ὁμοίως καὶ τὰ ὅπλα ἐξῆπτε. Τά τε τῶν ἡρώων τηνικαῦτά σφισιν ἐφάνη φάσματα, ὁ Ὑπέροχος καὶ ὁ Λαόδοκός τε καὶ Πύρρος· οἱ δὲ καὶ τέταρτον τὸν 3 Φύλακον ἐπιχώριον Δελφοῖς ἀπαριθμοῦσιν ἥρωα. Ἀπέθανον δὲ καὶ αὐτῶν παρὰ τὸ ἔργον τῶν Φωκέων ἄλλοι τε ἀριθμὸν πολλοὶ καὶ Ἀλεξίμαχος, ὃς ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ μάλιστα Ἑλλήνων ἡλικίας τε τῷ ἀκμάζοντι καὶ ἰσχύι σώματος καὶ τῷ ἐρρωμένῳ τοῦ θυμοῦ κατεχρήσατο ἐς τῶν βαρβάρων τὸν φόνον· Φωκεῖς δὲ εἰκόνα τοῦ Ἀλεξιμάχου ποιησάμενοι ἀπέστειλαν τῷ Ἀπόλλωνι ἐς Δελ- 4 φούς. Τοιούτοις μὲν οἱ βάρβαροι παρὰ πᾶσαν τὴν ἡμέραν παθήμασί τε καὶ ἐκπλήξει συνείχοντο· τὰ δὲ ἐν τῇ νυκτὶ πολλῷ σφᾶς ἔμελλεν ἀλγεινότερα ἐπιλήψεσθαι· ῥῖγός τε γὰρ ἰσχυρὸν καὶ νιφετὸς ἦν ὁμοῦ τῷ ῥίγει,

πέτραι τε ἀπολισθάνουσαι τοῦ Παρνασσοῦ μεγάλαι καὶ κρημνοὶ καταρρηγνύμενοι σκοπὸν τοὺς βαρβάρους εἶχον, καὶ αὐτοῖς οὐ κατὰ ἕνα ἢ δύο, ἀλλὰ κατὰ τριάκοντα καὶ ἔτι πλείοσιν, ὡς ἕκαστοι ἐν τῷ αὐτῷ φρουροῦντες ἢ καὶ ἀναπαυόμενοι τύχοιεν, ἀθρόοις ἡ ἀπώλεια ἐγένετο ὑπὸ τῆς ἐμβολῆς τῶν κρημνῶν. 4. Ἅμα δὲ τῷ ἡλίῳ 5
ἀνίσχοντι οἱ Ἕλληνες ἐπῆεσάν σφισιν ἐκ τῶν Δελφῶν, οἱ μὲν ἄλλοι τὴν ἐπὶ τὸ στράτευμα εὐθεῖαν, οἱ Φωκεῖς δὲ ἅτε καὶ μᾶλλον ἔχοντες τῶν χωρίων ἐμπείρως κατέ-
855 βησάν τε διὰ τῆς χιόνος κατὰ τὰ ἀπότομα τοῦ Παρνασσοῦ, καὶ ἔλαθον κατὰ νώτου γενόμενοι τοῖς Κελτοῖς, ἠκόντιζόν τε ἐς αὐτοὺς καὶ ἐτόξευον σὺν οὐδενὶ ἀπὸ τῶν βαρβάρων δείματι. Οἱ δὲ ἀρχομένης μὲν τῆς μάχης, 6
καὶ μάλισα οἱ περὶ τὸν Βρέννον, οὗτοι δὲ μήκιστοί τε ἦσαν καὶ ἀλκιμώτατοι τῶν Γαλατῶν, τότε μὲν ὑπὸ προθυμίας ἔτι ἀντεῖχον βαλλόμενοί τε πανταχόθεν καὶ οὐχ ἧσσον ὑπὸ τοῦ ῥίγους, μάλιστα οἱ τραυματίαι, ταλαιπωροῦντες· ὡς δὲ καὶ ὁ Βρέννος ἔλαβε τραύματα, ἐκεῖνον μὲν λιποψυχήσαντα ἐκκομίζουσιν ἐκ τῆς μάχης, οἱ δὲ βάρβαροι πανταχόθεν σφίσιν ἐγκειμένων τῶν Ἑλλήνων ὑπέφευγόν τε ἄκοντες καὶ ἑαυτῶν τοὺς ἀδυνάτους διὰ τραύματα ἔπεσθαι καὶ ἀρρωστίαν φονεύουσι.

5. Καὶ οἱ μὲν ἐστρατοπεδεύσαντο ἔνθα ἡ νὺξ κατε- 7
λάμβανεν ἀναχωροῦντας· ἐν δὲ τῇ νυκτὶ φόβος σφίσιν ἐμπίπτει Πανικός· τὰ γὰρ ἀπὸ αἰτίας οὐδεμιᾶς δείματα ἐκ τούτου φασὶ γίνεσθαι. ἐνέπεσε μὲν ἐς τὸ στράτευμα ἡ ταραχὴ περὶ βαθεῖαν τὴν ἑσπέραν, καὶ ὀλίγοι τὸ κατ' ἀρχὰς ἐγένοντο οἱ παραχθέντες ἐκ τοῦ νοῦ, ἐδόξαζόν τε οὗτοι κτύπου τε ἐπελαυνομένων ἵππων καὶ ἐφόδου πολεμίων (αἰσθάνεσθαι)· μετὰ δὲ οὐ πολὺ καὶ ἐς ἅπαντας διέδρα ἡ ἄνοια. ἀναλαβόντες οὖν τὰ ὅπλα καὶ διασταν- 8
τες ἔκτεινόν τε ἀλλήλους καὶ ἀνὰ μέρος ἐκτείνοντο,

οὔτε γλώσσης τῆς ἐπιχωρίου συνιέντες, οὔτε τὰς ἀλλήλων μορφὰς οὐδὲ τῶν θυρεῶν καθορῶντες τὰ σχήματα· ἀλλὰ ἀμφοτέραις ταῖς τάξεσιν ὁμοίως ὑπὸ τῆς ἐν τῷ παρόντι ἀνοίας οἵ τε ἄνδρες οἱ ἀνθεστηκότες εἶναί σφισιν Ἕλληνες καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ ὅπλα ἐφαίνοντο καὶ Ἑλλάδα ἀφιέναι τὴν φωνήν, ἥ τε ἐκ τοῦ θεοῦ μανία πλεῖστον ἐξειργάσατο ὑπ' ἀλλήλων τοῖς Γαλάταις τὸν φόνον.

9 Τῶν δὲ Φωκέων ὅσοι κατελείποντο κατὰ τοὺς ἀγροὺς 856
φυλακῆς βοσκημάτων ἕνεκα, πρῶτοί τε ἤσθοντο καὶ ἀπαγγέλλουσι τοῖς Ἕλλησι τὰ ἐν τῇ νυκτὶ κατασχόντα τοὺς βαρβάρους· ἀναθαρσήσαντες δὲ οἱ Φωκεῖς προθυμότερον ἔτι ἐνέκειντο τοῖς Κελτοῖς, διὰ φυλακῆς τε πλείονος τὰς ἐπαύλεις ἐποιοῦντο, καὶ τὰ ἐς βίου χρείαν οὐ περιεώρων σφᾶς ἐκ τῆς χώρας ἀμαχεὶ λαμβάνοντας· ἐγεγόνει τε αὐτίκα τοῖς Γαλάταις διὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ καὶ σίτου καὶ ὅσα ἐς τροφὴν ἄλλα ἔνδεια ἰσχυρά.

10 6. Πλῆθος δὲ τὸ ἐν τῇ Φωκίδι αὐτῶν ἀναλωθέν, ὀλίγῳ μὲν ἐξακισχιλίων ἐλάσσονες οἱ ἐν ταῖς μάχαις, οἱ δὲ ἐν τῇ χειμερίῳ διαφθαρέντες νυκτὶ καὶ ὕστερον οἱ ἐν τῷ Πανικῷ δείματι ἐγένοντο ὑπὲρ τοὺς μυρίους, τοσοῦτοι δὲ ἄλλοι καὶ ὑπὸ τοῦ λιμοῦ.

11 7. Ἀθηναίων δὲ ἄνδρες ἐπισκεψόμενοι μὲν ἀφίκοντο τὰ ἐν Δελφοῖς· τότε δὲ ἐπανήκοντες τά τε ἄλλα ἤγγελλον ὁποῖα συμβεβήκει τοῖς βαρβάροις, καὶ τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ κατειληφότα. οἱ δὲ αὐτοί τε ἐξεστρατεύοντο, καὶ ὡς τὴν Βοιωτίαν διώδευον, οἱ Βοιωτοί σφισιν ἀνεμίχθησαν· οὕτω δὴ ἀμφότεροι τοῖς βαρβάροις ἐπακολουθοῦν-

12 τες ἐλόχων τε καὶ ἔκτεινον τοὺς ἀεὶ ἐσχάτους. τοῖς δὲ φεύγουσιν ὁμοῦ τῷ Βρέννῳ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀκιχώριον ἐν τῇ προτέρᾳ νυκτὶ ἀνεμίχθησαν· βραδεῖαν γὰρ τὴν πορείαν ἐποίησάν σφισιν οἱ Αἰτωλοί, τοῖς τε ἀκοντίοις ἐς αὐτοὺς ἀφειδέστερον καὶ ὅτῳ τύχοιεν καὶ ἄλλῳ χρώ-

μενοι, ὥστε ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ πρὸς τῇ Ἡρακλείᾳ μοῖρα οὐ πολλὴ διέφυγεν ἐξ αὐτῶν. 8. Τῷ δὲ Βρέννῳ κατὰ μὲν τὰ τραύματα ἐλείπετο ἔτι σωτηρίας ἐλπίς· τῶν δὲ πολιτῶν φόβῳ φασὶν αὐτὸν καὶ τῇ αἰδοῖ πλέον, ἅτε τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι κακῶν αἴτιον, ἑκουσίως ἀφεῖναι τὴν ψυχὴν ἀκράτου πίνοντα τοῦ οἴνου. Καὶ τὸ ἀπὸ τούτου 13
δὲ οἱ βάρβαροι μέχρι μὲν τοῦ Σπερχειοῦ χαλεπῶς ἐκομίσθησαν, τῶν Αἰτωλῶν βιαίως σφίσιν ἐγκειμένων· ὡς δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Σπερχειόν, [οἱ] ἐντεῦθεν ὑποκαθήμενοι Θεσσαλοὶ καὶ οἱ Μαλιεῖς ἐνεφορήθησαν οὕτω σφῶν ὡς μηδένα οἴκαδε ἀποσωθῆναι.

9. Ἐγένετο δὲ τῶν Κελτῶν στρατεία τε ἐπὶ τὴν Ἑλ- 14
λάδα καὶ ἡ ἀπώλεια Ἀναξικράτους Ἀθήνησιν ἄρχοντος,
857 δευτέρῳ δὲ ἔτει τῆς πέμπτης ὀλυμπιάδος ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν, ἣν Λάδας Αἰγιεὺς ἐνίκα στάδιον· τῷ δὲ ἔτει τῷ ἑφεξῆς Δημοκλέους Ἀθήνησιν ἄρχοντος, οἱ δὲ αὖθις ἐς τὴν Ἀσίαν διαβαίνουσιν οἱ Κελτοί. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω γενόμενα ἴστω τις.

XXIV. Ἐν δὲ τῷ προνάῳ τῷ ἐν Δελφοῖς γεγραμμένα ἐστὶν ὠφελήματα ἀνθρώποις ἐς βίον· ἐγράφη δὲ ὑπὸ ἀνδρῶν οὓς γενέσθαι σοφοὺς λέγουσιν Ἕλληνες. οὗτοι δὲ ἦσαν ἐκ μὲν Ἰωνίας Θαλῆς τε Μιλήσιος καὶ Πριηνεὺς Βίας, Αἰολέων δὲ τῶν ἐν Λέσβῳ Πιττακὸς Μιτυληναῖος, ἐκ δὲ Δωριέων τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Κλεόβουλος Λίνδιος, καὶ Ἀθηναῖός τε Σόλων καὶ Σπαρτιάτης Χίλων· τὸν δὲ ἕβδομον Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος ἀντὶ Περιάνδρου τοῦ Κυψέλου Μύσωνα κατείλοχε τὸν Χηνέα· κώμη δὲ ἐν τῇ Οἴτῃ τῷ ὄρει ᾠκοῦντο αἱ Χῆναι. οὗτοι οὖν οἱ ἄνδρες ἀφικόμενοι ἐς Δελφοὺς ἀνέθεσαν τῷ Ἀπόλλωνι τὰ ᾀδόμενα Γνῶθι σαυτὸν καὶ Μηδὲν ἄγαν. οὗτοι μὲν δὴ ἐνταῦθα ἔγραψαν τὰ εἰρημένα.

2. Θεάσαιο δ' ἂν καὶ εἰκόνα Ὁμήρου χαλκῆν ἐπὶ 2

στήλη, καὶ ἐπιλέξει τὸ μάντευμα ὃ γενέσθαι τῷ Ὁμήρῳ λέγουσιν·

Ὄλβιε καὶ δύσδαιμον, ἔφυς γὰρ ἐπ' ἀμφοτέροισι,
πατρίδα δίζηαι. μητρὶς δέ τοι, οὐ πατρίς ἐστιν.
ἔστιν Ἴος νῆσος μητρὸς πατρίς, ἥ σε θανόντα
δέξεται. ἀλλὰ νέων παίδων αἴνιγμα φύλαξαι.

3. Δεικνύουσι δὲ οἱ Ἰῆται καὶ Ὁμήρου μνῆμα ἐν τῇ νήσῳ καὶ ἑτέρωθι Κλυμένης, τὴν Κλυμένην μητέρα 858
3 εἶναι τοῦ Ὁμήρου λέγοντες. Κύπριοι δέ, οἰκειοῦνται γὰρ δὴ καὶ οὗτοι Ὅμηρον, Θεμιστώ τε αὐτῷ μητέρα εἶναι τῶν τινὰ ἐπιχωρίων γυναικῶν λέγουσι, καὶ ὑπὸ Εὔκλου προθεσπισθῆναι τὰ ἐς τὴν γένεσιν τὴν Ὁμήρου φασὶν ἐν τοισδε·

Καὶ τότ' ἐν εἰναλίῃ Κύπρῳ μέγας ἔσσετ' ἀοιδός,
ὅν τε Θεμιστὼ τέξει ἐπ' ἀγροῦ δῖα γυναικῶν,
νόσφι πολυκτεάνοιο πολύκλειτον Σαλαμῖνος.
Κύπρον δὲ προλιπὼν διερός θ' ὑπὸ κύμασιν ἀρθείς,
Ἑλλάδος εὐρυχόρου μοῦνος κακὰ πρῶτος ἀείσας,
ἔσσεται ἀθάνατος καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα.

Ταῦτα ἡμεῖς ἀκούσαντές τε καὶ ἐπιλεξάμενοι τοὺς χρησμούς, ἰδία δὲ οὐδένα αὐτῶν λόγον οὔτε ἐς πατρίδα οὔτε περὶ ἡλικίας Ὁμήρου γράφομεν.

4 4. Ἐν δὲ τῷ ναῷ πεποίηται μὲν Ποσειδῶνος βωμός, ὅτι τὸ μαντεῖον τὸ ἀρχαιότατον κτῆμα ἦν καὶ Ποσειδῶνος, ἕστηκε δὲ καὶ ἀγάλματα Μοιρῶν δύο· ἀντὶ δὲ αὐτῶν τῆς τρίτης Ζεύς τε Μοιραγέτης καὶ Ἀπόλλων σφίσι παρέστηκε Μοιραγέτης. Θεάσαιο δ' ἂν ἐνταῦθα καὶ ἑστίαν, ἐφ' ᾗ Νεοπτόλεμον τὸν Ἀχιλλέως ὁ ἱερεὺς ἀπέκτεινε τοῦ Ἀπόλλωνος· τὰ δὲ ἐς τοῦ Νεοπτολέμου τὴν
5 τελευτὴν ἔστιν ἡμῖν ἑτέρωθι εἰρημένα. Ἀνάκειται δὲ οὐ πόρρω τῆς ἑστίας θρόνος Πινδάρου· σιδήρου μέν ἐστιν ὁ θρόνος, ἐπὶ δὲ αὐτῷ φασίν, ὁπότε ἀφίκοιτο ἐς

Δελφούς, καθέζεσθαί τε τὸν Πίνδαρον καὶ ᾄδειν ὁπόσα τῶν ᾀσμάτων ἐς Ἀπόλλωνά ἐστιν. ἐς δὲ τοῦ ναοῦ τὸ ἐσωτάτω παρίασί τε ἐς αὐτὸ ὀλίγοι, καὶ χρυσοῦν Ἀπόλλωνος ἕτερον ἄγαλμα ἀνάκειται.

5. Ἐξελθόντι δὲ τοῦ ναοῦ καὶ τραπέντι ἐς ἀριστερὰ 6
περίβολός ἐστι καὶ Νεοπτολέμου τοῦ Ἀχιλλέως ἐν αὐτῷ
859 τάφος· καί οἱ κατὰ ἔτος ἐναγίζουσιν οἱ Δελφοί. Ἐπαναβάντι δὲ ἀπὸ τοῦ μνήματος λίθος ἐστὶν οὐ μέγας· τούτου καὶ ἔλαιον ὁσημέραι καταχέουσι καὶ κατὰ ἑορτὴν ἑκάστην ἔρια ἐπιτιθέασι τὰ ἀργά· ἔτι δὲ καὶ δόξα ἐς αὐτόν, δοθῆναι Κρόνῳ τὸν λίθον ἀντὶ [τοῦ] παιδός, καὶ ὡς αὖθις ἤμεσεν αὐτὸν ὁ Κρόνος.

Ἰοῦσι δὲ ὡς ἐπὶ τὸν ναὸν αὖθις μετὰ τοῦ λίθου τὴν 7
θέαν ἔστιν ἡ Κασσοτὶς καλουμένη πηγή· τεῖχος δὲ οὐ μέγα ἐπ' αὐτῇ, καὶ ἡ ἄνοδος διὰ τοῦ τείχους ἐστὶν ἐπὶ τὴν πηγήν. ταύτης τῆς Κασσοτίδος δύεσθαί τε κατὰ τῆς γῆς λέγουσι τὸ ὕδωρ καὶ ἐν τῷ ἀδύτῳ τοῦ θεοῦ τὰς γυναῖκας μαντικὰς ποιεῖν· τὴν δὲ τῇ κρήνῃ δεδωκυῖαν τὸ ὄνομα τῶν περὶ τὸν Παρνασὸν νυμφῶν φασὶν εἶναι.

XXV. Ὑπὲρ δὲ τὴν Κασσοτίδα ἐστὶν οἴκημα γραφὰς ἔχον τῶν Πολυγνώτου, ἀνάθημα μὲν Κνιδίων, καλεῖται δὲ ὑπὸ Δελφῶν Λέσχη, ὅτι ἐνταῦθα συνιόντες τὸ ἀρχαῖον τά τε σπουδαιότερα διελέγοντο καὶ ὁπόσα μυθώδη. τοιαῦτα εἶναι πολλὰ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα Ὅμηρος ἐν Μελανθοῦς λοιδορίᾳ πρὸς Ὀδυσσέα ἐδήλωσεν·

Οὐδ' ἐθέλεις εὖδειν χαλκήϊον ἐς δόμον ἐλθών
ἠέ που ἐς λέσχην, ἀλλ' ἐνθάδε πόλλ' ἀγορεύεις.

2. Ἐς τοῦτο οὖν ἐσελθόντι τὸ οἴκημα τὸ μὲν σύμπαν τὸ 2
ἐν δεξιᾷ τῆς γραφῆς Ἴλιός τέ ἐστιν ἁλωκυῖα καὶ ἀπόπλους ὁ Ἑλλήνων. Μενελάῳ δὲ τὰ ἐς τὴν ἀναγωγὴν εὐτρεπίζουσι, καὶ ναῦς τε γεγραμμένη καὶ ἄνδρες ἐντὸς

ναῦται καὶ ἀναμὶξ παῖδες· ἐν μέσῃ δέ ἐστι τῇ νηῒ ὁ κυβερνήτης Φρόντις κοντοὺς δύο ἔχων. Ὅμηρος δὲ Νέστορα ἐποίησεν ἄλλα τε διαλεγόμενον πρὸς Τηλέμαχον καὶ περὶ τοῦ Φρόντιδος, ὡς πατρὸς μὲν Ὀνήτορος, Μενελάου δὲ ἦν κυβερνήτης, δοκιμώτατος δὲ ἐς τὴν τέχνην, καὶ ὡς Σούνιον ἤδη τὸ ἐν τῇ Ἀττικῇ παραπλέοντα 860
ἐπέλαβεν αὐτὸν τὸ χρεών· καὶ τέως ὁμοῦ Νέστορι ὁ Μενέλαος πλέων, τότε κατὰ αἰτίαν ἀπελείφθη ταύτην, ἵνα μνήματος καὶ ὅσα ἐπὶ νεκροῖς ἄλλα ἀξιώσειε τὸν
3 Φρόντιν. Οὗτός τε οὖν ἐν τοῦ Πολυγνώτου τῇ γραφῇ, καὶ ὑπ' αὐτὸν Ἰθαιμένης τέ τις κομίζων ἐσθῆτα καὶ Ἐχοίαξ διὰ τῆς ἀποβάθρας κατιών ἐστιν, ὑδρίαν ἔχων χαλκῆν. Καταλύουσι δὲ καὶ τοῦ Μενελάου τὴν σκηνὴν οὐ πόρρω τῆς νεὼς οὖσαν Πολίτης καὶ Στρόφιός τε καὶ Ἄλφιος. καὶ ἄλλην διαλύων σκηνήν ἐστιν Ἀμφίαλος. ὑπὸ δὲ τοῦ Ἀμφιάλου τοῖς ποσὶ κάθηται παῖς· ἐπίγραμμα δὲ οὐκ ἔστι τῷ παιδί, γένεια δὲ μόνῳ τῷ Φρόντιδι. καὶ μόνου τούτου τὸ ὄνομα ἐκ τῆς ἐς Ὀδυσσέα ποιήσεως ἔμαθε· τῶν δὲ ἄλλων ἐμοὶ δοκεῖν τὰ ὀνόματα
4 συνέθηκεν αὐτὸς ὁ Πολύγνωτος. Βρισηὶς δὲ ἑστῶσα καὶ Διομήδη τε ὑπὲρ αὐτῆς καὶ Ἶφις πρὸ ἀμφοτέρων ἐοίκασιν ἀνασκοπούμεναι τὸ Ἑλένης εἶδος. κάθηται δὲ αὐτή τε ἡ Ἑλένη καὶ Εὐρυβάτης πλησίον· τὸν Ὀδυσσέως εἶναι κήρυκα εἰκάζομεν, οὐ μὴν εἶχεν ἤδη γένεια. θεράπαινα δὲ Ἠλέκτρα καὶ Πανθαλίς, ἡ μὲν τῇ Ἑλένῃ παρέστηκεν, ἡ δὲ ὑποδεῖ τὴν δέσποιναν ἡ Ἠλέκτρα· διάφορα δὲ καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα ἢ Ὅμηρος ἔθετο ἐν Ἰλιάδι, ἢ καὶ Ἑλένην καὶ ἰούσας ὁμοῦ τῇ Ἑλένῃ τὰς
5 δούλας ἐπὶ τὸ τεῖχος πεποίηκε. 3. Κάθηται δὲ ὑπὲρ τὴν Ἑλένην πορφυροῦν ἀνὴρ ἀμπεχόμενος ἱμάτιον καὶ ἐς τὰ μάλιστα κατηφής· Ἕλενον εἶναι τεκμήραιο ἂν τὸν Πριάμου καὶ πρὶν ἢ [καὶ] τὸ ἐπίγραμμα ἐπιλέξασθαι. πλη-

σίον δὲ τοῦ Ἑλένου Μέγης ἐστί· τέτρωται δὲ τὸν βραχίονα ὁ Μέγης, καθὰ δὴ καὶ Λέσχεως ὁ Αἰσχυλίνου Πυρραῖος ἐν Ἰλίου πέρσιδι ἐποίησε· τρωθῆναι δὲ ὑπὸ τὴν μάχην τοῦτον, ἣν ἐν τῇ νυκτὶ ἐμαχέσαντο οἱ Τρῶες,
861 ὑπὸ Ἀδμήτου φησὶ τοῦ Αὐγείου. Γέγραπται δὲ καὶ 6
Λυκομήδης παρὰ τὸν Μέγητα ὁ Κρέοντος, ἔχων τραῦμα ἐπὶ τῷ καρπῷ· Λέσχεως οὕτω φησὶν αὐτὸν ὑπὸ Ἀγήνορος τρωθῆναι. δῆλα οὖν ὡς ἄλλως γε οὐκ ἂν ὁ Πολύγνωτος ἔγραψεν οὕτω τὰ ἕλκη σφίσιν, εἰ μὴ ἐπελέξατο τὴν ποίησιν τοῦ Λέσχεω· προσεπέθηκε μέντοι καὶ σφυροῦ τῷ Λυκομήδει καὶ τρίτον τραῦμα ἐν τῇ κεφαλῇ. τέτρωται δὲ καὶ Εὐρύαλος ὁ Μηκιστέως κεφαλήν τε καὶ ἐπὶ τῇ χειρὶ τὸν καρπόν. Οὗτοι μὲν δὴ ἀνωτέρω τῆς 7
Ἑλένης εἰσὶν ἐν τῇ γραφῇ· ἐφεξῆς δὲ τῇ Ἑλένῃ μήτηρ τε ἡ Θησέως ἐν χρῷ πεκαρμένη καὶ παίδων τῶν Θησέως Δημοφῶν ἐστι φροντίζων, ὅσα γε ἀπὸ τοῦ σχήματος, εἰ ἀνασώσασθαί οἱ τὴν Αἴθραν ἐνέσται. Ἀργεῖοι δὲ καὶ ἐκ τῆς Σίνιδος θυγατρὸς γενέσθαι Θησεῖ Μελάνιππον λέγουσι, καὶ ὡς ἀνέλοιτο ὁ Μελάνιππος δρόμου νίκην, ὅτε οἱ Ἐπίγονοι καλούμενοι Νέμεια δεύτεροι οὗτοι ἔθεσαν μετὰ Ἄδραστον. Λέσχεως δὲ ἐς τὴν Αἴθραν ἐποίη- 8
σεν, ἡνίκα ἡλίσκετο Ἴλιον, ὑπεξελθοῦσαν ἐς τὸ στρατόπεδον αὐτὴν ἀφικέσθαι τὸ Ἑλλήνων καὶ ὑπὸ τῶν παίδων γνωρισθῆναι τῶν Θησέως, καὶ ὡς παρ' Ἀγαμέμνονος αἰτήσαι Δημοφῶν αὐτήν· ὁ δὲ ἐκείνῳ μὲν ἐθέλειν χαρίζεσθαι, ποιήσειν δὲ οὐ πρότερον ἔφη πρὶν Ἑλένην πεῖσαι· ἀποστείλαντι δὲ αὐτῷ κήρυκα ἔδωκεν Ἑλένη τὴν χάριν. ἔοικεν οὖν ὁ Εὐρυβάτης ὁ ἐν τῇ γραφῇ ἀφῖχθαί τε ὡς τὴν Ἑλένην τῆς Αἴθρας ἕνεκα, καὶ τὰ ἐντεταλμένα ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπαγγέλλειν.
4. Γυναῖκες δὲ αἱ Τρῳάδες αἰχμαλώτοις τε ἤδη καὶ ὀδυ- 9
ρομέναις ἐοίκασι. γέγραπται μὲν Ἀνδρομάχη, καὶ ὁ

παῖς οἱ προέστηκεν ἑλόμενος τοῦ μαστοῦ· τούτῳ Λέσχεως ῥιφέντι ἀπὸ τοῦ πύργου συμβῆναι λέγει τὴν τελευτήν, οὐ μὴν ὑπὸ δόγματός γε Ἑλλήνων, ἀλλ' ἰδίᾳ Νεοπτόλεμον αὐτόχειρα ἐθελῆσαι γενέσθαι. Γέγραπται δὲ Μηδεσικάστη, θυγατέρων μὲν Πριάμου καὶ αὕτη τῶν νόθων, ἐξῳκίσθαι δὲ ἐς Πήδαιον πόλιν φησὶν αὐτὴν Ὅμηρος Ἰμβρίῳ Μέντορος [παιδὶ] ἀνδρὶ συνοικοῦ- 862
10 σαν. Ἡ μὲν δὴ Ἀνδρομάχη καὶ ἡ Μηδεσικάστη καλύμματά εἰσιν ἐπικείμεναι, Πολυξένη δὲ κατὰ τὰ εἰθισμένα παρθένοις ἀναπέπλεκται τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ τρίχας· ἀποθανεῖν δὲ αὐτὴν ἐπὶ τῷ Ἀχιλλέως μνήματι ποιηταί τε ᾄδουσι, καὶ γραφὰς ἔν τε Ἀθήναις καὶ Περγάμῳ τῇ ὑπὲρ Καΐκου θεασάμενος οἶδα ἐχούσας ἐς τῆς Πολυξένης
11 τὰ παθήματα. Ἔγραψε δὲ καὶ Νέστορα τῇ κεφαλῇ τε ἐπικείμενον πῖλον καὶ ἐν τῇ χειρὶ δόρυ ἔχοντα· καὶ ἵππος κονίεσθαι μέλλοντος παρέχεται σχῆμα. ἄχρι μὲν δὴ τοῦ ἵππου αἰγιαλός τε καὶ ἐν αὐτῷ ψηφῖδες ὑποφαίνονται, τὸ δὲ ἐντεῦθεν οὐκέτι ἔοικεν εἶναι θάλασσα.

XXVI. Τῶν δὲ γυναικῶν τῶν μεταξὺ τῆς τε Αἴθρας καὶ Νέστορός εἰσιν ἄνωθεν τούτων αἰχμάλωτοι καὶ αὗται Κλυμένη τε καὶ Κρέουσα καὶ Ἀριστομάχη καὶ Ξενοδίκη. Κλυμένην μὲν οὖν Στησίχορος ἐν Ἰλίου πέρσιδι κατηρίθμηκεν ἐν ταῖς αἰχμαλώτοις· ὡσαύτως δὲ καὶ Ἀριστομάχην ἐποίησεν ἐν Νόστοις θυγατέρα μὲν Πριάμου Κριτολάου δὲ γυναῖκα εἶναι τοῦ Ἱκετάονος· Ξενοδίκης δὲ μνημονεύσαντα οὐκ οἶδα οὔτε ποιητὴν οὔτε ὅσοι λόγων συνθέται· ἐπὶ δὲ τῇ Κρεούσῃ λέγουσιν ὡς ἡ θεῶν μήτηρ καὶ Ἀφροδίτη δουλείας ἀπὸ Ἑλλήνων αὐτὴν ἐρρύσαντο· εἶναι γὰρ δὴ καὶ Αἰνείου τὴν Κρέουσαν γυναῖκα· Λέσχεως δὲ καὶ ἔπη τὰ Κύπρια διδόα-
2 σιν Εὐρυδίκην γυναῖκα Αἰνείᾳ. Γεγραμμέναι δὲ ἐπὶ κλίνης ὑπὲρ ταύτας Δηϊνόμη τε καὶ Μητιόχη, καὶ Πει-

σίς ἐστι καὶ Κλεοδίκη· τούτων ἐν Ἰλιάδι καλουμένῃ μικρᾷ μόνης ἐστὶ τὸ ὄνομα τῆς Δηϊνόμης, τῶν δ' ἄλλων ἐμοὶ δοκεῖν συνέθηκε τὰ ὀνόματα ὁ Πολύγνωτος. Γέγραπται δὲ καὶ Ἐπειὸς γυμνὸς καταβάλλων ἐς ἔδαφος τῶν Τρώων τὸ τεῖχος· ἀνέχει δὲ ὑπὲρ αὐτὸ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἵππου μόνη τοῦ δουρείου. Πολυποίτης δὲ ὁ Πειρίθου δεδεμένος τὴν κεφαλὴν ταινίᾳ, καὶ παρ' αὐτὸν Ἀκάμας ἐστὶν ὁ Θησέως ἐπικείμενος τῇ κεφαλῇ κράνος· λόφος δὲ ἐπὶ τῷ κράνει πεποίηται. καὶ Ὀδυσσεύς τέ 3
ἐστιν ἐνδεδυκὼς θώρακα· [Ὀδυσσεύς.] Αἴας δὲ Οἰλέως ἔχων ἀσπίδα βωμῷ προσέστηκεν, ὀμνύμενος ὑπὲρ τοῦ
863 ἐς Κασσάνδραν τολμήματος· ἡ δὲ κάθηταί τε ἡ Κασσάνδρα χαμαὶ καὶ τὸ ἄγαλμα ἔχει τῆς Ἀθηνᾶς, εἶγε δὴ ἀνέτρεψεν ἐκ βάθρων τὸ ξόανον, ὅτε ἀπὸ τῆς ἱκεσίας αὐτὴν ὁ Αἴας ἀφεῖλκε. γεγραμμένοι δὲ καὶ οἱ παῖδές εἰσιν οἱ Ἀτρέως, ἐπικείμενοι καὶ οὗτοι κράνῃ· Μενελάῳ δὲ ἀσπίδα ἔχοντι δράκων ἐπὶ τῇ ἀσπίδι ἐστὶν εἰργασμένος τοῦ ἐν Αὐλίδι φανέντος ἐπὶ τοῖς ἱερείοις τέρατος ἕνεκα· ἐπὶ τούτοις τὸν Αἴαντα ἐξορκοῦσιν. Κατ' εὐθὺ δὲ τοῦ 4
ἵππου τοῦ παρὰ τῷ Νέστορι Νεοπτόλεμος ἀπεκτονώς ἐστιν Ἔλασον, ὅστις δὴ ὁ Ἔλασος. οὗτος μὲν δὴ ὀλίγον ἐμπνέοντι ἔτι εἴκασται· Ἀστύνοον δέ, οὗ δὴ ἐποιήσατο καὶ Λέσχεως μνήμην, πεπτωκότα ἐς γόνυ ὁ Νεοπτόλεμος ξίφει παίει. Νεοπτόλεμον δὲ μόνον τοῦ Ἑλληνικοῦ φονεύοντα ἔτι τοὺς Τρῶας ἐποίησεν ὁ Πολύγνωτος, ὅτι ὑπὲρ τοῦ Νεοπτολέμου τὸν τάφον ἡ γραφὴ πᾶσα ἔμελλεν αὐτῷ γενήσεσθαι. Τοῦ δὲ Ἀχιλλέως τῷ παιδὶ Ὅμηρος μὲν Νεοπτόλεμον ὄνομα ἐν ἁπάσῃ οἱ τίθεται τῇ ποιήσει· τὰ δὲ Κύπρια ἔπη φησὶν ὑπὸ Λυκομήδους μὲν Πύρρον, Νεοπτόλεμον δὲ ὄνομα ὑπὸ Φοίνικος αὐτῷ τεθῆναι, ὅτι Ἀχιλλεὺς ἡλικίᾳ ἔτι νέος πολεμεῖν ἤρξατο.
2. Γέγραπται δὲ βωμός τε καὶ ὑπὸ δείματος παῖς μικρὸς 5

ἐχόμενος τοῦ βωμοῦ· κεῖται δὲ καὶ θώραξ ἐπὶ τῷ βωμῷ χαλκοῦς. κατὰ δὴ ἐμὲ σπάνιον τῶν θωράκων τὸ σχῆμα ἦν τούτων, τὸ δὲ ἀρχαῖον ἐφόρουν αὐτούς. δύο ἦν χαλκᾶ ποιήματα, τὸ μὲν στέρνῳ καὶ τοῖς ἀμφὶ τὴν γαστέρα ἁρμόζον, τὸ δὲ ὡς νώτου σκέπην εἶναι· γύαλα ἐκαλοῦντο· τὸ μὲν ἔμπροσθεν τὸ δὲ ὄπισθεν προσῆγον, 6 ἔπειτα περόναις συνῆπτον πρὸς ἄλληλα. Ἀσφάλειαν δὲ ἀποχρῶσαν ἐδόκει παρέχεσθαι καὶ ἀσπίδος χωρὶς· ἐπὶ τούτῳ καὶ Ὅμηρος Φόρκυνα τὸν Φρύγα οὐκ ἔχοντα ἀσπίδα ἐποίησεν, ὅτι αὐτῷ γυαλοθώραξ ἦν. Ἐγὼ δὲ γραφῇ μεμιμημένον τοῦτον ἐθεασάμην ὑπὸ τοῦ Πολυγνώτου, καὶ ἐν Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας Καλλιφῶν ὁ 864
Σάμιος Πατρόκλῳ τοῦ θώρακος τὰ γύαλα ἁρμοζούσας 7 ἔγραψε γυναῖκας. 3. Τοῦ βωμοῦ δὲ ἐπέκεινα Λαοδίκην ἔγραψεν ἑστῶσαν. ταύτην οὔτε ὑπὸ ποιητοῦ κατειλεγμένην ἐν ταῖς αἰχμαλώτοις ταῖς Τρῳάσιν εὕρισκον, οὔτε ἄλλως ἐφαίνετο ἔχειν μοι τὸ εἰκὸς ἢ ἀφεθῆναι τὴν Λαοδίκην ὑπὸ Ἑλλήνων. Ὅμηρος μέν γε ἐδήλωσεν ἐν Ἰλιάδι Μενελάου καὶ Ὀδυσσέως ξενίαν παρὰ Ἀντήνορι, καὶ ὡς Ἑλικάονι ἡ Λαοδίκη συνοικοίη τῷ Ἀντήνορος· 8 Λέσχεως δὲ τετρωμένου τὸν Ἑλικάονα ἐν τῇ νυκτομαχίᾳ γνωρισθῆναί τε ὑπὸ Ὀδυσσέως καὶ ἐξαχθῆναι ζῶντα ἐκ τῆς μάχης φησίν. Ἔποιτο ἂν οὖν τῇ Μενελάου καὶ Ὀδυσσέως κηδεμονίᾳ περὶ οἶκον τὸν Ἀντήνορος μηδὲ ἐς τοῦ Ἑλικάονος τὴν γυναῖκα ἔργον δυσμενὲς ὑπὸ Ἀγαμέμνονος καὶ Μενελάου γενέσθαι. Εὐφορίων δὲ ἀνὴρ Χαλκιδεὺς σὺν οὐδενὶ εἰκότι τὰ ἐς τὴν Λαοδίκην ἐποίη- 9 σεν. Ἐφεξῆς δὲ τῇ Λαοδίκῃ ὑποστάτης τε λίθου καὶ λουτήριόν ἐστιν ἐπὶ τῷ ὑποστάτῃ χαλκοῦν· Μέδουσα δὲ κατέχουσα ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις τὸ ὑπόστατον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κάθηται· ἐν δὲ ταῖς Πριάμου θυγατράσιν ἀριθμήσαι τις ἂν καὶ ταύτην κατὰ τοῦ Ἱμεραίου τὴν

ᾠδήν. παρὰ δὲ τὴν Μέδουσαν ἐν χρῷ κεκαρμένη πρεσβῦτις ἢ ἄνθρωπός ἐστιν εὐνοῦχος, παιδίον δὲ ἐν τοῖς γόνασιν ἔχει γυμνόν· τὸ δὲ τὴν χεῖρα ὑπὸ δείματος ἐπίπροσθε τῶν ὀφθαλμῶν πεποίηται.

XXVII. Νεκροὶ δέ, ὁ μὲν γυμνὸς Πῆλις ὄνομα ἐπὶ τὸν νῶτόν ἐστιν ἐρριμμένος, ὑπὸ δὲ τὸν Πῆλιν Ἠϊονεύς τε κεῖται καὶ Ἄδμητος ἐνδεδυκότες ἔτι τοὺς θώρακας· καὶ αὐτῶν Λέσχεως Ἠϊονέα ὑπὸ Νεοπτολέμου, τὸν δὲ ὑπὸ Φιλοκτήτου φησὶν ἀποθανεῖν τὸν Ἄδμητον. ἄλλοι δὲ ἀνωτέρω τούτων, ὑπὲρ μὲν τὸ λουτήριον Λεώκριτός ἐστιν ὁ Πουλυδάμαντος τεθνεὼς ὑπὸ Ὀδυσσέως, ὑπὲρ δὲ Ἠϊονέα τε καὶ Ἄδμητον Κόροιβος ὁ Μυγδόνος· τούτου μνῆμά τε ἐπιφανὲς ἐν ὅροις πεποίηται Φρυγῶν
865 Στεκτορηνῶν, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ποιηταῖς Μύγδονας ὄνομα ἐπὶ τοῖς Φρυξὶ τίθεσθαι καθέστηκεν. Ἀφίκετο μὲν δὴ ἐπὶ τὸν Κασσάνδρας ὁ Κόροιβος γάμον, ἀπέθανε δέ, ὡς μὲν ὁ πλείων λόγος, ὑπὸ Νεοπτολέμου, Λέσχεως δὲ ὑπὸ Διομήδους ἐποίησεν. Εἰσὶ δὲ καὶ ἐπάνω τοῦ Κο- 2
ροίβου Πρίαμος καὶ Ἀξίων τε καὶ Ἀγήνωρ. Πρίαμον δὲ οὐκ ἀποθανεῖν ἔφη Λέσχεως ἐπὶ τῇ ἐσχάρᾳ τοῦ Ἑρκείου, ἀλλὰ ἀποσπασθέντα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ πάρεργον τῷ Νεοπτολέμῳ πρὸς ταῖς τῆς οἰκίας γενέσθαι θύραις. Ἐς δὲ Ἑκάβην Στησίχορος ἐν Ἰλίου πέρσιδι ἐποίησεν ἐς Λυκίαν ὑπὸ Ἀπόλλωνος αὐτὴν κομισθῆναι. Ἀξίονα δὲ παῖδα εἶναι Πριάμου Λέσχεως καὶ ἀποθανεῖν αὐτὸν ὑπὸ Εὐρυπύλου τοῦ Εὐαίμονός φησι. Τοῦ Ἀγήνορος δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν ποιητὴν Νεοπτόλεμος αὐτόχειρ ἐστί· καὶ οὕτω φαίνοιτο ἂν Ἔχεκλος μὲν φονευθεὶς ὁ Ἀγήνορος ὑπὸ Ἀχιλλέως, Ἀγήνωρ δὲ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Νεοπτολέμου. Λαομέδοντος δὲ τὸν νεκρὸν Σίνων τε ἑταῖρος 3
Ὀδυσσέως καὶ Ἀγχιαλός εἰσιν ἐκκομίζοντες. γέγραπται δὲ καὶ ἄλλος τεθνεώς, ὄνομά οἱ Ἔρεσος· τὰ δὲ ἐς Ἔρε-

σόν τε καὶ Λαομέδοντα, ὅσα γε ἡμεῖς ἐπιστάμεθα, ἦσεν οὐδείς. 2. Ἔστι δὲ οἰκία τε ἡ Ἀντήνορος, καὶ παρδάλεως κρεμάμενον δέρμα ὑπὲρ τῆς ἐσόδου, σύνθημα εἶναι τοῖς Ἕλλησιν ἀπέχεσθαι σφᾶς οἴκου τοῦ Ἀντήνορος. Γέγραπται δὲ Θεανώ τε καὶ οἱ παῖδες, Γλαῦκος μὲν καθήμενος ἐπὶ θώρακι γυάλοις συνηρμοσμένῳ, Εὐρύμαχος 4 δὲ ἐπὶ πέτρᾳ. παρὰ δὲ αὐτὸν ἕστηκεν Ἀντήνωρ, καὶ ἐφεξῆς θυγάτηρ Ἀντήνορος Κρινώ· παιδίον δὲ ἡ Κρινὼ φέρει νήπιον. τῶν προσώπων δὲ ἅπασιν οἷον ἐπὶ συμ- φορᾷ σχῆμά ἐστι. κιβωτὸν δὲ ἐπὶ ὄνου καὶ ἄλλα τῶν 86 σκευῶν εἰσὶν ἀνατιθέντες οἰκέται· κάθηται δὲ καὶ ἐπὶ ὄνου παιδίον μικρόν. Κατὰ τοῦτο τῆς γραφῆς καὶ ἐλεγεῖόν ἐστι Σιμωνίδου·

Γράψε Πολύγνωτος, Θάσιος γένος, Ἀγλαοφῶντος
υἱός, περθομένην Ἰλίου ἀκρόπολιν.

XXVIII. Τὸ δὲ ἕτερον μέρος τῆς γραφῆς, τὸ ἐξ ἀριστερᾶς χειρός, ἔστιν Ὀδυσσεὺς καταβεβηκὼς ἐς τὸν Ἅιδην ὀνομαζόμενον, ὅπως Τειρεσίου τὴν ψυχὴν περὶ τῆς ἐς τὴν οἰκείαν ἐπέρηται σωτηρίας· ἔχει δὲ οὕτω τὰ ἐς τὴν γραφήν. Ὕδωρ εἶναι ποταμὸς ἔοικε, δῆλα ὡς ὁ Ἀχέρων, καὶ κάλαμοί τε ἐν αὐτῷ πεφυκότες, καὶ ἀμυδρὰ οὕτω δή τι τὰ εἴδη τῶν ἰχθύων σκιὰς μᾶλλον ἢ ἰχθῦς εἰκάσεις. καὶ ναῦς ἐστὶν ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ ὁ 2 πορθμεὺς ἐπὶ ταῖς κώπαις. ἐπηκολούθησε δὲ ὁ Πολύγνωτος ἐμοὶ δοκεῖν ποιήσει Μινυάδι· ἔστι γὰρ δὴ ἐν τῇ Μινυάδι ἐς Θησέα ἔχοντα καὶ Πειρίθουν·

Ἔνθ' ἦτοι νέα μὲν νεκυάμβατον, ἦν ὁ γεραιὸς
πορθμεὺς ἦγε Χάρων, οὐκ ἔλλαβον ἔνδοθεν ὅρμου.

ἐπὶ τούτῳ οὖν καὶ Πολύγνωτος γέροντα ἔγραψεν ἤδη 3 τῇ ἡλικίᾳ τὸν Χάρωνα. Οἱ δὲ ἐπιβεβηκότες τῆς νεὼς οὐκ ἐπιφανεῖς ἐς ἅπαν εἰσὶν οἷς προσήκουσι. Τέλλις μὲν ἡλικίαν ἐφήβου γεγονὼς φαίνεται, Κλεόβοια δὲ ἔτι

παρθένος, ἔχει δὲ ἐν τοῖς γόνασι κιβωτόν, ὁποίας ποιεῖσθαι νομίζουσι Δήμητρι. ἐς μὲν δὴ τὸν Τέλλιν τοσοῦτον ἥκουσα ὡς ὁ ποιητὴς Ἀρχίλοχος ἀπόγονος εἴη τρίτος Τέλλιδος· Κλεόβοιαν δὲ ἐς Θάσον τὰ ὄργια τῆς Δήμητρος ἐνεγκεῖν πρώτην ἐκ Πάρου φασίν. Ἐπὶ δὲ 4
τοῦ Ἀχέροντος τῇ ὄχθῃ μάλιστα [τῷ] ὑπὸ τοῦ Χάρωνος
τὴν ναῦν ἀνὴρ οὐ δίκαιος ἐς πατέρα ἀγχόμενός ἐστιν
867 ὑπὸ τοῦ πατρός. 2. Περὶ πλείστου γὰρ δὴ ἐποιοῦντο οἱ πάλαι γονέας, ὥσπερ ἔστιν ἄλλοις τε τεκμήρασθαι καὶ ἐν Κατάνῃ τοῖς καλουμένοις Εὐσεβέσιν, οἳ, ἡνίκα ἐπέρρει τῇ Κατάνῃ πῦρ τὸ ἐκ τῆς Αἴτνης, χρυσὸν μὲν καὶ ἄργυρον ἐν οὐδενὸς μερίδι ἐποιήσαντο, οἱ δὲ ἔφευγον ἀράμενος μητέρα, ὁ δὲ αὐτῶν τὸν πατέρα· προϊόντας δὲ οὐ σὺν ῥᾳστώνῃ καταλαμβάνει σφᾶς τὸ πῦρ ἐπειγόμενον τῇ φλογί, καί, οὐ γὰρ κατετίθεντο οὐδ' οὕτω τοὺς γονέας, διχῇ σχισθῆναι λέγεται τὸν ῥύακα, καὶ αὐτούς τε τοὺς νεανίσκους, σὺν δὲ αὐτοῖς τοὺς γονέας τὸ πῦρ οὐδέν σφισι λυμηνάμενον παρεξῆλθεν. οὗτοι 5
μὲν δὴ τιμὰς καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι παρὰ Καταναίων ἔχουσιν. Ἐν δὲ τῇ Πολυγνώτου γραφῇ πλησίον τοῦ ἀνδρὸς ὃς τῷ πατρὶ ἐλυμαίνετο καὶ δι' αὐτὸ ἐν Ἅιδου κακὰ ἀναπίμπλησι, τούτου πλησίον ἱερὰ σεσυληκὼς ἀνὴρ ὑπέσχε δίκην· γυνὴ δὲ ἡ κολάζουσα αὐτὸν φάρμακα ἄλλα τε καὶ ἐς αἰκίαν οἶδεν ἀνθρώπων. 3. Περισσῶς δὲ ἄρα 6
εὐσεβείᾳ θεῶν ἔτι προσέκειντο οἱ ἄνθρωποι, ὡς Ἀθηναῖοί τε δῆλα ἐποίησαν, ἡνίκα εἶλον Ὀλυμπίου Διὸς ἐν Συρακούσαις ἱερόν, οὔτε κινήσαντες τῶν ἀναθημάτων οὐδέν, τὸν ἱερέα τε τὸν Συρακούσιον φύλακα ἐπ' αὐτοῖς ἐάσαντες· ἐδήλωσε δὲ καὶ ὁ Μῆδος Δᾶτις λόγοις τε, οὓς εἶπε πρὸς Δηλίους, καὶ τῷ ἔργῳ, ἡνίκα ἐν Φοινίσσῃ νηῒ ἄγαλμα εὑρὼν Ἀπόλλωνος ἀπέδωκεν αὖθις Ταναγραίοις ἐς Δήλιον. οὕτω μὲν τὸ θεῖον καὶ

οἱ πάντες τότε ἦγον ἐν τιμῇ, καὶ ἐπὶ λόγῳ τοιούτῳ τὰ
7 ἐς τὸν συλήσαντα ἱερὰ ἔγραψε Πολύγνωτος. 4. Ἔστι δὲ
ἀνωτέρω τῶν κατειλεγμένων Εὐρύνομος· δαίμονα εἶναι 868
τῶν ἐν Ἅιδου φασὶν οἱ Δελφῶν ἐξηγηταὶ τὸν Εὐρύνο-
μον, καὶ ὡς τὰς σάρκας περιεσθίει τῶν νεκρῶν, μόνα
σφίσιν ἀπολείπων τὰ ὀστᾶ. Ἡ δὲ Ὁμήρου ποίησις ἡ ἐς
Ὀδυσσέα καὶ ἡ Μινυάς τε καλουμένη καὶ οἱ Νόστοι,
μνήμη γὰρ ἐν ταύταις καὶ Ἅιδου καὶ τῶν ἐκεῖ δειμάτων
ἐστίν, ἴσασιν οὐδένα Εὐρύνομον δαίμονα. Τοσοῦτο
μέντοι δηλώσω, ὁποῖός τε ὁ Εὐρύνομος καὶ ἐπὶ ποίου
γέγραπται τοῦ σχήματος· κυανοῦ τὴν χρόαν μεταξύ ἐστι
καὶ μέλανος, ὁποῖαι καὶ τῶν μυιῶν αἱ πρὸς τὰ κρέα
εἰσὶ προσιζάνουσαι, τοὺς δὲ ὀδόντας φαίνει, καθεζο-
8 μένῳ δὲ ὑπέστρωταί οἱ δέρμα γυπός. Ἐφεξῆς δὲ μετὰ τὸν
Εὐρύνομον ἥ τε ἐξ Ἀρκαδίας Αὔγη καὶ Ἰφιμέδειά ἐστι.
καὶ ἡ μὲν παρὰ Τεύθραντα ἦλθεν ἐς Μυσίαν, καὶ γυναι-
κῶν, ὁπόσαις ἐς τὸ αὐτὸ Ἡρακλέα ἀφικέσθαι λέγουσι,
μάλιστα δὴ παῖδα ἐοικότα ἔτεκε τῷ πατρί· τῇ δ' Ἰφιμε-
δείᾳ γέρα δέδοται μεγάλα ὑπὸ τῶν ἐν Μυλάσοις Καρῶν.

XXIX. Τῶν δὲ ἤδη μοι κατειλεγμένων εἰσὶν ἀνω-
τέρω τούτων ἱερεῖα οἱ ἑταῖροι τοῦ Ὀδυσσέως Περιμή-
δης καὶ Εὐρύλοχος φέροντες· τὰ δέ ἐστι μέλανες κριοὶ
τὰ ἱερεῖα. 2. Μετὰ δὲ αὐτοὺς ἀνὴρ ἑστι καθήμενος, ἐπί-
γραμμα δὲ Ὄκνον εἶναι λέγει τὸν ἄνθρωπον· πεποίηται
μὲν πλέκων σχοινίον, παρέστηκε δὲ θῆλεια ὄνος ὑπε-
σθίουσα τὸ πεπλεγμένον ἀεὶ τοῦ σχοινίου. τοῦτον εἶναι
τὸν Ὄκνον φίλεργόν φασιν ἄνθρωπον, γυναῖκα δὲ ἔχειν
δαπανηράν· καὶ ὁπόσα συλλέξαιτο ἐργαζόμενος, οὐ
2 πολὺ ἂν ὕστερον ὑπὸ ἐκείνης ἀνήλωτο. ταῦτα οὖν ἐς
τοῦ Ὄκνου τὴν γυναῖκα ἐθέλουσιν αἰνίξασθαι τὸν Πο- 869
λύγνωτον. Οἶδα δὲ καὶ ὑπὸ Ἰώνων, ὁπότε ἴδοιέν τινα
πονοῦντα ἐπὶ οὐδενὶ ὄνησιν φέροντι, ὑπὸ τούτων εἰρη-

μένον ὡς ὁ ἀνὴρ οὗτος συνάγει τοῦ Ὄκνου τὴν θώμιγγα. ὄκνον δ' οὖν καὶ μάντεων οἱ ὁρῶντες τοὺς οἰωνοὺς καλοῦσί τινα ὄρνιθα, καὶ ἔστιν οὗτος ὁ ὄκνος μέγιστος μὲν καὶ κάλλιστος ἐρῳδιῶν, εἰ δὲ ἄλλος τις ὀρνίθων, σπάνιός ἐστι καὶ οὗτος. Γέγραπται δὲ καὶ 3
Τιτυὸς οὐ κολαζόμενος ἔτι, ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ συνεχοῦς τῆς τιμωρίας ἐς ἅπαν ἐξανηλωμένος, ἀμυδρὸν καὶ οὐδὲ ὁλόκληρον εἴδωλον. Ἐπιδόντι δὲ ἐφεξῆς τὰ ἐν τῇ γραφῇ ἐστὶν ἐγγυτάτω τοῦ στρέφοντός τὸ καλῴδιον Ἀριάδνη· κάθηται μὲν ἐπὶ πέτρας, ὁρᾷ δὲ ἐς τὴν ἀδελφὴν Φαίδραν, τό τε ἄλλο αἰωρουμένην σῶμα ἐν σειρᾷ καὶ ταῖς χερσὶν ἀμφοτέρωθεν τῆς σειρᾶς ἐχομένην· παρεῖχε δὲ τὸ σχῆμα καίπερ ἐς τὸ εὐπρεπέστερον πεποιημένον συμβάλλεσθαι τὰ ἐς τῆς Φαίδρας τὴν τελευτήν. τὴν δὲ 4
Ἀριάδνην ἢ κατά τινα ἐπιτυχὼν δαίμονα ἢ καὶ ἐπίτηδες αὐτὴν λοχήσας ἀφείλετο Θησέα ἐπιπλεύσας Διόνυσος στόλῳ μείζονι, οὐκ ἄλλος κατὰ ἐμὴν δόξαν, ἀλλὰ ὁ πρῶτος μὲν ἐλάσας ἐπὶ Ἰνδοὺς στρατιᾷ, πρῶτος δὲ Εὐφράτην γεφυρώσας ποταμόν· Ζεῦγμά τε ὠνομάσθη πόλις, καθ' ὅ τι ἐζεύχθη τῆς χώρας ὁ Εὐφράτης, καὶ ἔστιν ἐνταῦθα ὁ κάλος καὶ ἐς ἡμᾶς ἐν ᾧ τὸν ποταμὸν ἔζευξεν ἀμπελίνοις ὁμοῦ πεπλεγμένος καὶ κισσοῦ κλήμασι. τὰ 5
μὲν δὴ ἐς Διόνυσον πολλὰ ὑπό τε Ἑλλήνων λεγόμενα
870 καὶ ὑπὸ Αἰγυπτίων ἐστίν. 3. Ὑπὸ δὲ τὴν Φαίδραν ἐστὶν ἀνακεκλιμένη Χλῶρις ἐπὶ τῆς Θυίας γόνασιν. οὐχ ἁμαρτήσεται μὲν δὴ οὐδὲ ὅστις φησὶ φιλίαν εἶναι ἐς ἀλλήλας, ἡνίκα ἔτυχον αἱ γυναῖκες ζῶσαι· ἦσαν γὰρ δὴ ἡ μὲν ἐξ Ὀρχομενοῦ τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ [Χλῶρις], ἡ δὲ *** χώρας. εἶπον δὲ καὶ ἄλλον ἐς αὐτὰς λόγον, τῇ μὲν συγγενέσθαι Ποσειδῶνα τῇ Θυίᾳ, Χλῶριν δὲ Ποσειδῶνος παιδὶ Νηλεῖ συνοικῆσαι. Παρὰ δὲ τὴν Θυίαν Πρόκρις τε ἕστηκεν ἡ 6
Ἐρεχθέως καὶ μετ' αὐτὴν Κλυμένη· ἐπιστρέφει δὲ αὐτῇ

τὰ νῶτα ἡ Κλυμένη. ἔστι δὲ πεποιημένα ἐν Νόστοις Μινύου μὲν τὴν Κλυμένην θυγατέρα εἶναι, γήμασθαι δὲ αὐτὴν Κεφάλῳ τῷ Δηΐονος καὶ γενέσθαι σφίσιν Ἴφικλον παῖδα. τὰ δὲ ἐς τὴν Πρόκριν καὶ οἱ πάντες ᾄδουσιν, ὡς προτέρα Κεφάλῳ ἢ Κλυμένη συνῴκησε, καὶ ὃν
7 τρόπον ἐτελεύτησεν ὑπὸ τοῦ ἀνδρός. Ἐσωτέρω δὲ τῆς Κλυμένης Μεγάραν τὴν ἐκ Θηβῶν ὄψει· ταύτην γυναῖκα ἔσχεν Ἡρακλῆς τὴν Μεγάραν, καὶ ἀπεπέμψατο ἀνὰ χρόνον ἅτε παίδων τε ἐστερημένος τῶν ἐξ αὐτῆς καὶ αὐτὴν ἡγούμενος οὐκ ἐπὶ ἀμείνονι τῷ δαίμονι γῆμαι. Γυναικῶν τῶν κατειλεγμένων ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἥ τε Σαλμωνέως θυγάτηρ ἐπὶ πέτρας καθεζομένη καὶ Ἐριφύλη παρ᾽ αὐτήν ἐστιν ἑστῶσα, διὰ μὲν τοῦ χιτῶνος ἀνέχουσα ἄκρους παρὰ τὸν τράχηλον τοὺς δακτύλους, τοῦ χιτῶνος δὲ ἐν τοῖς κοίλοις εἰκάσεις τῶν χειρῶν ἐκεῖνον τὸν
8 ὅρμον αὐτὴν ἔχειν. 4. Ὑπὲρ δὲ τὴν Ἐριφύλην ἔγραψεν Ἐλπήνορά τε καὶ Ὀδυσσέα ὀκλάζοντα ἐπὶ τοῖς ποσίν, ἔχοντα ὑπὲρ τοῦ βόθρου τὸ ξίφος· καὶ ὁ μάντις Τειρεσίας πρόεισιν ἐπὶ τὸν βόθρον· μετὰ δὲ τὸν Τειρεσίαν ἐπὶ πέτρας ἡ Ὀδυσσέως μήτηρ Ἀντίκλειά ἐστιν· ὁ δὲ Ἐλπήνωρ ἀμπέχεται φορμὸν ἀντὶ ἐσθῆτος, σύνηθες
9 τοῖς ναύταις φόρημα. Κατωτέρω δὲ τοῦ Ὀδυσσέως ἐπὶ θρόνων καθεζόμενοι Θησεὺς μὲν τὰ ξίφη, τό τε Πειρίθου καὶ τὸ ἑαυτοῦ, ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ἔχει, ὁ δὲ ἐς τὰ ξίφη βλέπων ἐστὶν ὁ Πειρίθους· εἰκάσαις ἂν ἄχθεσθαι τοῖς ξίφεσιν αὐτὸν ὡς ἀχρείοις καὶ ὄφελός 871
σφισιν οὐ γεγενημένοις ἐς τὰ τολμήματα. Πανύασις δὲ ἐποίησεν ὡς Θησεὺς καὶ Πειρίθους ἐπὶ τῶν θρόνων παράσχοιντο σχῆμα οὐ κατὰ δεσμώτας, προσφυὲς δὲ ἀπὸ
10 τοῦ χρωτὸς ἀντὶ δεσμῶν σφίσιν ἐφῆ τὴν πέτραν. Θησέως δὲ καὶ Πειρίθου τὴν λεγομένην φιλίαν ἐν ἀμφο-

τέραις ἐδήλωσεν Ὅμηρος ταῖς ποιήσεσι, καὶ Ὀδυσσεὺς μὲν πρὸς Φαίακας λέγων ἐστί,

καί νύ κ' ἔτι προτέρους ἴδον ἀνέρας, οὓς ἔθελόν περ,
Θησέα Πειρίθοόν τε, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα·

πεποίηται δὲ αὐτῷ καὶ ἐν Ἰλιάδι ὁ Νέστωρ ἄλλα τε ἐπὶ Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως νουθεσίᾳ καὶ ἔπη τάδε εἰρηκώς·

Οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι,
οἷον Πειρίθοόν τε Δρύαντά τε ποιμένα λαῶν,
Καινέα τ' Ἐξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον,
Θησέα τ' Αἰγείδην ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν.

XXX. Ἐφεξῆς δὲ τὰς Πανδάρεω θυγατέρας ἔγραψεν ὁ Πολύγνωτος. Ὁμήρῳ δὲ ἐν Πηνελόπης λόγοις ἐστὶν ὡς ἀποθάνοιεν μὲν ταῖς παρθένοις οἱ γεινάμενοι κατὰ μήνιμα ἐκ θεῶν, αὐτὰς δὲ ὀρφανὰς τραφῆναι μὲν ὑπὸ Ἀφροδίτης, λαβεῖν δὲ καὶ παρ' ἄλλων θεῶν, Ἥρας μὲν φρονεῖν τε ἱκανὰς εἶναι καὶ εἶδος καλάς, μῆκος δὲ τοῦ σώματος Ἀρτεμίν φησιν αὐταῖς δωρήσασθαι, ἔργα δὲ γυναιξὶν ἁρμόζοντα ὑπ' Ἀθηνᾶς διδαχθῆναι. Ἀφρο- 2
δίτην μὲν ἐς οὐρανὸν ἀνέρχεσθαι παρὰ Διὸς γάμον εὐδαίμονα ἐθέλουσαν ταῖς παισὶν εὕρασθαι· τὰς δὲ ἀπούσης ἐκείνης ἁρπασθῆναί τε ὑπὸ Ἅρπυιῶν καὶ Ἐρινύσιν ὑπ' αὐτῶν δοθῆναι. τάδε μέν ἐστιν ἐς αὐτὰς
872 Ὁμήρῳ πεποιημένα· Πολύγνωτος δὲ κόρας τε ἐστεφανωμένας ἄνθεσι καὶ παιζούσας ἔγραψεν ἀστραγάλοις· ὄνομα δὲ αὐταῖς Καμειρώ τε καὶ Κλυτίη. Τὸν δὲ Πανδάρεων Μιλήσιόν τε ἐκ Μιλήτου τῆς Κρητικῆς ὄντα ἴστωτις, καὶ ἀδικήματος ἐς τὴν κλοπὴν Ταντάλῳ καὶ τοῦ ἐπὶ τῷ ὅρκῳ μετασχόντα σοφίσματος. Μετὰ δὲ τοῦ 3
Πανδάρεω τὰς κόρας Ἀντίλοχος τὸν μὲν ἕτερον ἐπὶ πέτρας τῶν ποδῶν, τὸ δὲ πρόσωπον καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ἔχων ἐστίν. Ἀγαμέμνων δὲ

μετὰ τὸν Ἀντίλοχον σκήπτρῳ τε ὑπὸ τὴν ἀριστερὰν μασχάλην ἐρειδόμενος καὶ ταῖς χερσὶν ἐπανέχων ῥάβδον. Πρωτεσίλαος δὲ πρὸς Ἀχιλλέα ἀφορᾷ καθεζόμενον, καὶ ὁ Πρωτεσίλαος [τοιοῦτον] ** παρέχεται σχῆμα· ὑπὲρ δὲ τὸν Ἀχιλλέα Πάτροκλός ἐστιν ἑστηκώς. οὗτοι πλὴν τοῦ
4 Ἀγαμέμνονος οὐκ ἔχουσι γένεια οἱ ἄλλοι. 2. Γέγραπται δὲ ὑπὲρ αὐτοὺς Φῶκός τε ἡλικίαν μειράκιον καὶ Ἰασεύς· γενείων ὅδε εὖ ἔχει· δακτύλιον δὲ ἐκ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Φώκου περιαιρούμενος χειρὸς ἐπὶ τοιῷδέ ἐστι λόγῳ. Φώκῳ τῷ Αἰακοῦ διαβάντι ἐξ Αἰγίνης ἐς τὴν νῦν καλουμένην Φωκίδα, καὶ ἀνθρώπων τε ἀρχὴν τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ ταύτῃ κτήσασθαι καὶ αὐτῷ θέλοντι ἐνταῦθα οἰκῆσαι, ἀφίκετο ἐπὶ πλεῖστον ὁ Ἰασεὺς φιλίας, καί οἱ δῶρα ἄλλα τε, ὡς τὸ εἰκός, ἐδωρήσατο καὶ λίθου σφραγῖδα ἐνδεδεμένην χρυσῷ· Φώκῳ δὲ οὐ μετὰ πολὺν χρόνον ἀνακομισθέντι ἐς Αἴγιναν Πηλεὺς αὐτίκα ἐβούλευσε τοῦ βίου τὴν τελευτήν· καὶ τοῦδε ἕνεκα ἐν τῇ γραφῇ ἐς ἀνάμνησιν ἐκείνης τῆς φιλίας ὅ τε Ἰασεὺς τὴν σφραγῖδά ἐστιν ἐθέλων θεάσασθαι καὶ ὁ Φῶκος παρεὶς
5 λαβεῖν αὐτήν. 3. Ὑπὲρ τούτους Μαιρά ἐστιν ἐπὶ πέτρᾳ καθεζομένη· περὶ δὲ αὐτῆς πεποιημένα ἐστὶν ἐν Νόστοις ἀπελθεῖν μὲν παρθένον ἔτι ἐξ ἀνθρώπων, θυγατέρα δὲ αὐτὴν εἶναι Προίτου τοῦ Θερσάνδρου, τὸν δὲ εἶναι Σισύφου. Ἐφεξῆς δὲ τῆς Μαιρᾶς Ἀκταίων ἐστὶν ὁ Ἀρισταίου καὶ ἡ τοῦ Ἀκταίωνος μήτηρ, νεβρὸν ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες ἐλάφου καὶ ἐπὶ δέρματι ἐλάφου καθεζόμενοι· κύων τε θηρευτικὴ παρακατάκειταί σφισι βίου τοῦ 873
Ἀκταίωνος ἕνεκα καὶ τοῦ ἐς τὴν τελευτὴν τρόπου.
6 Ἀποβλέψαντι δὲ αὖθις ἐς τὰ κάτω τῆς γραφῆς ἔστιν ἐφεξῆς μετὰ τὸν Πάτροκλον οἷα ἐπὶ λόφου τινὸς Ὀρφεὺς καθεζόμενος, ἐφάπτεται δὲ καὶ τῇ ἀριστερᾷ κιθάρας, τῇ δὲ ἑτέρᾳ χειρὶ ἰτέας κλῶνές εἰσιν ὧν ψαύει, προσ-

ανακέκλιται δὲ τῷ δένδρῳ· τὸ ἄλσος ἔοικεν εἶναι τῆς Περσεφόνης, ἔνθα αἴγειροι καὶ ἰτέαι δόξῃ τῇ Ὁμήρου πεφύκασιν. Ἑλληνικὸν δὲ τὸ σχῆμά ἐστι τῷ Ὀρφεῖ, καὶ οὔτε ἡ ἐσθὴς οὔτε ἐπίθημά ἐστιν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ Θρᾴκιον. τῷ δένδρῳ δὲ τῇ ἰτέᾳ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος προσανα- 7
κεκλιμένος ἐστὶν αὐτῇ Προμέδων. εἰσὶ μὲν δὴ οἳ νομί-
ζουσι καθάπερ ἐς ποίησιν ἐπεισῆχθαι τοῦ Προμέδοντος τὸ ὄνομα ὑπὸ τοῦ Πολυγνώτου· τοῖς δὲ εἰρημένον ἐστὶν ἄνδρα Ἕλληνα ἔς τε τὴν ἄλλην ἅπασαν γενέσθαι φιλή-
κοον μουσικὴν καὶ ἐπὶ τῇ ᾠδῇ μάλιστα τῇ Ὀρφέως.
4. Κατὰ τοῦτο τῆς γραφῆς Σχεδίος ὁ Φωκεῦσιν ἡγησά- 8
μενος ἐς Τροίαν καὶ μετὰ τοῦτον Πελίας ἐστὶν ἐν θρόνῳ καθεζόμενος, τὰ γένεια ὁμοίως καὶ τὴν κεφαλὴν πο-
λιός, ἐνορᾷ δὲ ἐς τὸν Ὀρφέα· ὁ δὲ Σχεδίος ἐγχειρίδιόν τε ἔχων καὶ ἄγρωστίν ἐστιν ἐστεφανωμένος. Θαμύριδι δὲ ἐγγὺς καθεζομένῳ τοῦ Πελίου διεφθαρμέναι αἱ ὄψεις καὶ ταπεινὸν ἐς ἅπαν σχῆμά ἐστι, καὶ ἡ κόμη πολλὴ μὲν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, πολλὴ δὲ αὐτῷ καὶ ἐν τοῖς γενείοις· λύρα δὲ ἔρριπται πρὸς τοῖς ποσί, κατεαγότες αὐτῆς οἱ πήχεις καὶ αἱ χορδαὶ κατερρωγυῖαι. 5. Ὑπὲρ τούτου 9
ἐστὶν ἐπὶ πέτρας καθεζόμενος Μαρσύας, καὶ Ὄλυμπος παρ' αὐτὸν παιδός ἐστιν ὡραίου καὶ αὐλεῖν διδασκομέ-
νου σχῆμα ἔχων. Οἱ δὲ ἐν Κελαιναῖς Φρύγες ἐθέλουσι μὲν τὸν ποταμὸν ὃς διέξεισιν αὐτοῖς διὰ τῆς πόλεως ἐκεῖνόν ποτε εἶναι τὸν αὐλητήν, ἐθέλουσι δὲ καὶ εὕρημα εἶναι τοῦ Μαρσύου τὸ Μητρῷον αὔλημα· φασὶ δὲ ὡς καὶ τὴν Γαλατῶν ἀπώσαιντο στρατιὰν τοῦ Μαρσύου σφίσιν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ὕδατί τε ἐκ τοῦ ποταμοῦ καὶ μέλει τῶν αὐλῶν ἀμύναντος.

874 XXXI. Εἰ δὲ ἀπίδοις πάλιν ἐς τὸ ἄνω τῆς γραφῆς, ἔστιν ἐφεξῆς τῷ Ἀκταίωνι Αἴας ὁ ἐκ Σαλαμῖνος καὶ Παλαμήδης τε καὶ Θερσίτης κύβοις χρώμενοι παιδιᾷ,

τοῦ Παλαμήδους τῷ εὑρήματι· Αἴας δὲ ὁ ἕτερος ἐς αὐτοὺς ὁρᾷ παίζοντας. τούτῳ τῷ Αἴαντι τὸ χρῶμά ἐστιν οἷον ἂν ἀνδρὶ ναναγῷ γένοιτο ἐπανθούσης τῷ χρωτὶ
2 ἔτι τῆς ἅλμης. ἐς δὲ τὸ αὐτὸ ἐπίτηδες τοῦ Ὀδυσσέως τοὺς ἐχθροὺς ἤγαγεν ὁ Πολύγνωτος. Ἀφίκετο δὲ ἐς Ὀδυσσέως δυσμένειαν ὁ τοῦ Ὀϊλέως Αἴας, ὅτι τοῖς Ἕλλησιν Ὀδυσσεὺς παρῄνει καταλιθῶσαι τὸν Αἴαντα ἐπὶ τῷ ἐς Κασσάνδραν τολμήματι· Παλαμήδην δὲ ἀποπνιγῆναι προελθόντα ἐπὶ ἰχθύων θήραν, Διομήδην δὲ τὸν ἀποκτείναντα εἶναι καὶ Ὀδυσσέα ἐπιλεξάμενος ἐν
3 ἔπεσιν οἶδα τοῖς Κυπρίοις. Μελέαγρος δὲ ὁ Οἰνέως ἀνωτέρω μὲν ἢ ὁ τοῦ Ὀϊλέως Αἴας ἐστὶν ἐν τῇ γραφῇ, ἔοικε δὲ ὁρῶντι ἐς τὸν Αἴαντα. τούτοις πλὴν τῷ Παλαμήδει γένειά ἐστι τοῖς ἄλλοις. 2. Ἐς δὲ τοῦ Μελεάγρου τὴν τελευτὴν Ὁμήρῳ μέν ἐστιν εἰρημένα ὡς ἡ Ἐρινὺς καταρῶν ἀκούσαι τῶν Ἀλθαίας καὶ ἀποθάνοι κατὰ ταύτην ὁ Μελέαγρος τὴν αἰτίαν· αἱ δὲ Ἡσταί τε καλούμεναι καὶ ἡ Μινυὰς ὡμολογήκασιν ἀλλήλαις· Ἀπόλλωνα γὰρ δὴ αὗταί φασιν αἱ ποιήσεις ἀμῦναι Κούρησιν ἐπὶ τοὺς Αἰτωλούς, καὶ ἀποθανεῖν Μελέαγρον ὑπὸ Ἀπόλλωνος.
4 Τὸν δὲ ἐπὶ τῷ δαλῷ λόγον, ὡς δοθείη μὲν ὑπὸ Μοιρῶν τῇ Ἀλθαίᾳ, Μελεάγρῳ δὲ οὐ πρότερον ἔδει τὴν τελευτὴν συμβῆναι πρὶν ἢ ὑπὸ πυρὸς ἀφανισθῆναι τὸν δαλόν, καὶ ὡς ὑπὸ τοῦ θυμοῦ καταπρήσειεν αὐτὸν ἡ Ἀλθαία, τοῦτον τὸν λόγον Φρύνιχος ὁ Πολυφράδμονος πρῶτος ἐν δράματι ἔδειξε Πλευρωνίαις·

κρυερὸν γὰρ οὐκ
ἦλυξεν μόρον, ὠκεῖα δέ νιν φλὸξ κατεδαίσατο,
δαλοῦ περθομένου ματρὸς ὑπ' αἰνᾶς κακομηχάνου.

οὐ μὴν φαίνεταί γε ὁ Φρύνιχος προαγαγὼν τὸν λόγον ἐς 835
πλέον ὡς εὕρημα ἄν τις οἰκεῖον, προσαψάμενος δὲ αὐτοῦ μόνον ἅτε ἐς ἅπαν ἤδη διαβεβοημένου τὸ Ἑλληνικόν.

Ἐν δὲ τοῖς κάτω τῆς γραφῆς μετὰ τὸν Θρᾷκά εἰσι 5
Θάμυριν Ἕκτωρ μὲν καθεζόμενος· ἀμφοτέρας ἔχει τὰς
χεῖρας περὶ τὸ ἀριστερὸν γόνυ, ἀνιωμένου σχῆμα ἐμ-
φαίνων· μετὰ δὲ αὐτὸν Μέμνων ἐστὶν ἐπὶ πέτρᾳ καθε-
ζόμενος καὶ Σαρπηδὼν συνεχὴς τῷ Μέμνονι· ἐπικέκλι-
ται δὲ τὸ πρόσωπον ἐπὶ τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας ὁ Σαρπη-
δών· ἡ δὲ ἑτέρα τῶν χειρῶν τοῦ Μέμνονος ἐπὶ τῷ ὤμῳ
τοῦ Σαρπηδόνος κεῖται. γένεια μὲν πᾶσίν ἐστιν αὐτοῖς, 6
ἐν δὲ τοῦ Μέμνονος τῇ χλαμύδι καὶ ὄρνιθές εἰσιν ἐπειρ-
γασμέναι· Μεμνονίδες ταῖς ὄρνισίν ἐστιν ὄνομα, κατὰ
δὲ ἔτος οἱ Ἑλλησπόντιοί φασιν αὐτὰς ἐν εἰρημέναις ἡμέ-
ραις ἰέναι τε ἐπὶ τοῦ Μέμνονος τὸν τάφον, καὶ ὁπόσον
τοῦ μνήματος δένδρων ἐστὶν ἢ πόας ψιλόν, τοῦτο καὶ
σαίρουσιν αἱ ὄρνιθες καὶ ὑγροῖς τοῖς πτεροῖς τοῦ Αἰσή-
που τῷ ὕδατι ῥαίνουσι. παρὰ δὲ τῷ Μέμνονι καὶ παῖς 7
Αἰθίοψ πεποίηται γυμνός, ὅτι ὁ Μέμνων βασιλεὺς ἦν
τοῦ Αἰθιόπων γένους. Ἀφίκετο μέντοι ἐς Ἴλιον οὐκ ἀπ'
Αἰθιοπίας, ἀλλὰ ἐκ Σούσων τῶν Περσικῶν καὶ ἀπὸ
τοῦ Χοάσπου ποταμοῦ, τὰ ἔθνη πάντα ὅσα ᾧκει μεταξὺ
ὑποχείρια πεποιημένος. Φρύγες δὲ καὶ τὴν ὁδὸν ἔτι
ἀποφαίνουσι δι' ἧς τὴν στρατιὰν ἦγαγε, τὰ ἐπίτομα
ἐκλεγόμενος τῆς χώρας· τέτμηται δὲ διὰ τῶν μονῶν ἡ
ὁδός.

3. Ὑπὲρ δὲ τὸν Σαρπηδόνα τε καὶ Μέμνονα, ἔστιν 8
ὑπὲρ αὐτοὺς Πάρις οὐκ ἔχων πω γένεια· κροτεῖ δὲ ταῖς
χερσίν, οἷος ἂν γένοιτο ἀνδρὸς ἀγροίκου κρότος· ἐοικέ-
ναι τὸν Πάριν φήσεις τῷ ψόφῳ τῶν χειρῶν Πενθεσί-
λειαν παρ' αὐτὸν καλοῦντι. ἔστι δὲ καὶ ἡ Πενθεσίλεια
ὁρῶσα ἐς τὸν Πάριν, τοῦ προσώπου δὲ ἔοικε τῷ νεύ-
ματι ὑπερορᾶν τε αὐτὸν καὶ ἐν οὐδενὸς τίθεσθαι λόγῳ·
τὸ δὲ σχῆμά ἐστι τῇ Πενθεσιλείᾳ, παρθένος τόξον ἔχου-
σα τοῖς Σκυθικοῖς ἐμφερὲς καὶ παρδάλεως δέρμα ἐπὶ

9 τῶν ὤμων. Αἱ δὲ ὑπὲρ τὴν Πενθεσίλειαν φέρουσαι 876
μέν εἰσιν ὕδωρ ἐν κατεαγόσιν ὀστράκοις, πεποίηται δὲ
ἡ μὲν ἔτι ὡραία τὸ εἶδος, ἡ δὲ ἤδη τῆς ἡλικίας προή-
κουσα· ἰδίᾳ μὲν δὴ οὐδὲν ἐπίγραμμα ἐπὶ ἑκατέρᾳ τῶν
γυναικῶν, ἐν κοινῷ δέ ἐστιν ἐπὶ ἀμφοτέραις εἶναι σφᾶς
10 τῶν οὐ μεμνημένων. Τῶν γυναικῶν ἀνωτέρω τούτων
ἐστὶν ἡ Δυκάονος Καλλιστὼ καὶ Νομία τε καὶ ἡ Νηλέως
Πηρώ· ταύτης ἕδνα τῶν γάμων βοῦς ὁ Νηλεὺς ἤτει τὰς
Ἰφίκλου. τῇ Καλλιστοῖ δὲ ἀντὶ μὲν στρωμνῆς ἐστὶν
αὐτῇ δέρμα ἄρκτου, τοὺς πόδας δὲ ἐν τοῖς Νομίας γό-
νασιν ἔχει κειμένους. ἐδήλωσε δέ μοι τὰ πρότερα τοῦ
λόγου φάναι τοὺς Ἀρκάδας Νομίαν εἶναί σφισιν ἐπι-
χώριον νύμφην· τὰς νύμφας δὲ εἶναι πολὺν μέν τινα
ἀριθμὸν βιούσας ἐτῶν, οὐ μέντοι παράπαν γε ἀπηλ-
λαγμένας θανάτου ποιητῶν ἐστὶν ἐς αὐτὰς λόγος. Μετὰ
δὲ τὴν Καλλιστὼ καὶ ὅσαι σὺν ἐκείνῃ γυναῖκες, κρημ-
νοῦ τε σχῆμά ἐστι καὶ ὁ Αἰόλου Σίσυφος ἀνῶσαι πρὸς
11 τὸν κρημνὸν βιαζόμενος τὴν πέτραν. 4. Ἔστι δὲ καὶ
πίθος ἐν τῇ γραφῇ, πρεσβύτης δὲ ἄνθρωπος, ὁ δὲ ἔτι
παῖς, καὶ γυναῖκες, νέα μὲν ὑπὸ τῇ πέτρᾳ, παρὰ δὲ τὸν
πρεσβύτην ἐοικυῖα ἐκείνῳ τὴν ἡλικίαν· οἱ μὲν ἄλλοι
φέροντες ὕδωρ ἔτι, τῇ δὲ γραῒ κατεᾶχθαι τὴν ὑδρίαν
εἰκάσεις· ὅσον δὲ ἐν τῷ ὀστράκῳ λοιπόν ἦν τοῦ ὕδατος,
ἐκχέουσά ἐστιν αὖθις ἐς τὸν πίθον. Ἐτεκμαιρόμεθα δ'
εἶναι καὶ τούτους τῶν τὰ δρώμενα Ἐλευσῖνι ἐν οὐδενὸς
θεμένων λόγῳ· οἱ γὰρ ἀρχαιότεροι τῶν Ἑλλήνων τελε-
τὴν τὴν Ἐλευσινίαν πάντων, ὁπόσα ἐς εὐσέβειαν ἥκει,
τοσούτῳ ἦγον ἐντιμότερον ὅσῳ καὶ θεοὺς ἐπίπροσθεν
12 ἡρώων. Ὑπὸ τούτῳ δὲ τῷ πίθῳ Τάνταλος καὶ ἄλλα
ἔχων ἐστὶν ἀλγεινά, ὁπόσα Ὅμηρος ἐπ' αὐτῷ πεποιη-
κεν, ἐπὶ δὲ αὐτοῖς πρόσεστίν οἱ καὶ τὸ ἐκ τοῦ ἐπηρτη-
μένου λίθου δεῖμα. Πολύγνωτος μὲν δῆλός ἐστιν ἐπα-

κολουθήσας τῷ Ἀρχιλόχου λόγῳ· Ἀρχίλοχος δὲ οὐκ οἶδα εἴτε ἐδιδάχθη παρὰ ἄλλων τὰ ἐς τὸν λίθον, εἴτε καὶ αὐτὸς ἐς τὴν ποίησιν ἐσηνέγκατο.

Τοσαύτη μὲν πλῆθος καὶ εὐπρεπείας ἐς τοσοῦτόν ἐστιν ἥκουσα ἡ τοῦ Θασίου γραφή.

877 XXXII. Τοῦ περιβόλου δὲ τοῦ ἱεροῦ θέατρον ἔχεται θέας ἄξιον· ἐπαναβάντι δὲ ἐκ τοῦ περιβόλου * * Διονύσου δὲ ἄγαλμα ἐνταῦθα Κνιδίων ἐστὶν ἀνάθημα. Στάδιον δέ σφισιν ἀνωτάτω τῆς πόλεως τοῦτό ἐστιν· ἐπεποίητο δὲ ἐκ τῆς πέτρας, ὁποῖαι περὶ τὸν Παρνασόν εἰσιν αἱ πολλαί, ἄχρι Ἀθηναῖος Ἡρῴδης λίθῳ τῷ Πεντέλῃσιν αὐτὸ μετεκόσμησε. Τὰ μὲν δὴ ἀνήκοντα ἐς συγγραφὴν τοσαῦτά τε καὶ τοιαῦτα κατ' ἐμὲ ἦν τὰ λειπόμενα ἐν Δελφοῖς.

2. Ἰόντι δὲ ἐκ Δελφῶν ἐπὶ τὰ ἄκρα τοῦ Παρνασσοῦ, 2 σταδίοις μὲν ὅσον ἑξήκοντα ἀπωτέρω Δελφοῦ ἐστὶν ἄγαλμα χαλκοῦν, καὶ ῥάων εὐζώνῳ ἀνδρί, ἡμιόνοις τε καὶ ἵπποις ἐπὶ τὸ ἄντρον ἐστὶν ἄνοδος τὸ Κωρύκιον. τούτῳ δὲ τῷ ἄντρῳ γενέσθαι τὸ ὄνομα ἀπὸ νύμφης Κωρυκίας ἐδήλωσα ὀλίγῳ τι ἔμπροσθεν· σπηλαίων δὲ ὧν εἶδον θέας ἄξιον μάλιστα ἐφαίνετο εἶναί μοι. 3. Ὅσα 3 μὲν γὰρ ἐπί τε αἰγιαλοῖς καὶ ἀγχιβαθεῖ τῇ θαλάσσῃ, τούτων μὲν οὐδὲ ἀριθμὸν ἄν τις ἐθέλων ἐξεύροι· ὀνομαστότατα δὲ ἔν τε Ἕλλησι καὶ ἐν γῇ τῇ βαρβάρων ἐστί· Φρύγες οἱ ἐπὶ ποταμῷ Πεγκάλᾳ, τὰ δὲ ἄνωθεν ἐξ Ἀρκαδίας καὶ Ἀζάνων ἐς ταύτην ἀφικόμενοι τὴν χώραν, δεικνύουσιν ἄντρον καλούμενον Στεῦνος, περιφερές τε καὶ ὕψους ἔχον εὐπρεπῶς· Μητρὸς δέ ἐστιν ἱερόν, καὶ ἄγαλμα Μητρὸς πεποίηται. Θεμισώνιον δὲ 4 τὸ ὑπὲρ Λαοδικείας Φρύγες μὲν καὶ τοῦτο οἰκοῦσιν· ὅτε δὲ ὁ Γαλατῶν στρατὸς ἔφερε καὶ ἦγεν Ἰωνίαν καὶ Ἰωνίας τὰ ὅμορα, οἱ Θεμισωνεῖς φασὶν αὐτοῖς Ἡρακλέα

βοηθὸν καὶ Ἀπόλλωνα γενέσθαι καὶ Ἑρμῆν· τούτους γὰρ τοῖς τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν ἄντρον τε δι' ὀνειράτων δεῖξαι, καὶ ἀποκρυφθῆναι Θεμισωνεῦσι καὶ γυναιξὶν αὐτῶν καὶ παισὶν ἐς τοῦτο προστάξαι τὸ ἄντρον. καὶ ἐπὶ τούτῳ πρὸ τοῦ σπηλαίου σφίσιν ἀγάλματα οὐ μεγάλα ἐστὶν Ἡρακλέους καὶ Ἑρμοῦ τε καὶ Ἀπόλλωνος, 878
Σπηλαΐται καλούμενοι. τὸ δὲ ἀπέχει ὅσον τριάκοντα τοῦ ἄστεως σταδίους· ὕδατος δέ εἰσιν ἐν αὐτῷ πηγαί· οὔτε δὲ ἔσοδος ἐς αὐτὸ φέρει οὔτε ἐπὶ πολὺ ἡ αὐγὴ δίεισι τοῦ ἡλίου, τοῦ τε ὀρόφου τὰ πλείονα ἐγγυτάτω
6 τοῦ ἐδάφους γίνεται. 4. Ἔστι δὲ καὶ τοῖς ἐπὶ ποταμῷ Ληθαίῳ Μάγνησιν Ὕλαι καλούμενον χωρίον· ἐνταῦθα Ἀπόλλωνι ἀνεῖται σπήλαιον, μεγέθους μὲν ἕνεκα οὐ πολλοῦ θαύματος, τὸ δὲ ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος τὰ μάλιστα ἀρχαῖον, καὶ ἰσχὺν ἐπὶ ἔργῳ παρέχεται παντί· καὶ αὐτῷ ἄνδρες ἱεροὶ κατὰ κρημνῶν τε ἀποτόμων καὶ πετρῶν πηδῶσιν ὑψηλῶν, καὶ ὑπερμήκη δένδρα ἐριπόντες ἐκ ῥιζῶν κατὰ τὰ στενώτατα τῶν ἀτραπῶν
7 ὁμοῦ τοῖς ἄχθεσιν ὁδεύουσι. 5. Τὸ δὲ ἄντρον τὸ Κωρύκιον μεγέθει τε ὑπερβάλλει τὰ εἰρημένα, καὶ ἔστιν ἐπὶ πλεῖστον ὁδεῦσαι δι' αὐτοῦ καὶ ἄνευ λαμπτήρων· ὅ τε ὄροφος ἐς αὔταρκες ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἀνέστηκε, καὶ ὕδωρ τὸ μὲν ἀνερχόμενον ἐκ πηγῶν, πλέον δὲ ἔτι ἀπὸ τοῦ ὀρόφου στάζει, ὥστε καὶ δῆλα ἐν τῷ ἐδάφει σταλαγμῶν τὰ ἴχνη διὰ παντός ἐστι τοῦ ἄντρου. Ἱερὸν δὲ αὐτὸ οἱ περὶ τὸν Παρνασὸν Κωρυκίων τε εἶναι Νυμφῶν καὶ Πανὸς μάλιστα ἥγηνται. Ἀπὸ δὲ τοῦ Κωρυκίου χαλεπὸν ἤδη καὶ ἀνδρὶ εὐζώνῳ πρὸς τὰ ἄκρα ἀφικέσθαι τοῦ Παρνασοῦ· τὰ δὲ νεφῶν τέ ἐστιν ἀνωτέρω τὰ ἄκρα, καὶ αἱ Θυιάδες ἐπὶ τούτοις τῷ Διονύσῳ καὶ τῷ Ἀπόλλωνι μαίνονται.
8 6. Τιθορέα δὲ ἀπωτέρω Δελφῶν ὀγδοήκοντα, ὡς

εἰκάσαι, σταδίοις ἐστὶν ἰόντι τὴν διὰ τοῦ Παρνασοῦ· τὴν δὲ οὐ πάντα ὀρεινήν, ἀλλὰ καὶ ὀχήμασιν ἐπιτήδειον πλεόνων ἔτι ἐλέγετο εἶναι σταδίων. Διάφορα ἐς τὸ ὄνομα οἶδα τῆς πόλεως Ἡροδότῳ τε εἰρημένα ἐν ἐπιστρατείᾳ τοῦ Μήδου καὶ Βάκιδι ἐν χρησμοῖς. Βάκις 9
μέν γε Τιθορέας τοὺς ἐνθάδε ἐκάλεσεν ἀνθρώπους· Ἡροδότου δὲ ὁ ἐς αὐτοὺς λόγος ἐπιόντος φησὶ τοῦ βαρβάρου τοὺς ἐνταῦθα οἰκοῦντας ἀναφυγεῖν ἐς τὴν κορυφήν, ὄνομα δὲ Νεᾶνα μὲν τῇ πόλει, Τιθορέαν δὲ εἶναι
879 τοῦ Παρνασοῦ τῇ ἄκρᾳ. ἔοικεν οὖν ἀνὰ χρόνον πρῶτα μὲν δὴ τῇ ἁπάσῃ χώρᾳ, μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀνῳκίσθησαν ἀπὸ τῶν κωμῶν, ἐκνικῆσαι καὶ ἐπὶ τῇ πόλει Τιθορέαν μηδὲ ἔτι Νεᾶνα ὀνομάζεσθαι. Τιθορέᾳ δὲ οἱ ἐπιχώριοι τεθῆναί φασιν ἀπὸ Τιθορέας νύμφης, οἵαι τὸ ἀρχαῖον λόγῳ τῷ ποιητῶν ἐφύοντο ἀπό τε ἄλλων δένδρων καὶ μάλιστα ἀπὸ τῶν δρυῶν. Γενεᾷ δὲ 10
ἧ με γενέσθαι μιᾷ πρότερον ἐς τὸ χεῖρον ἔτρεψεν ὁ δαίμων τὰ ἐν τῇ Τιθορέᾳ. Θεάτρου μὲν δὴ κατασκευὴ καὶ περίβολός ἐστιν ἀγορᾶς ἀρχαιοτέρας· τὰ δὲ τῶν ἐν τῇ πόλει μάλιστα ἐς μνήμην ἥκοντα Ἀθηνᾶς ἐστὶν ἄλσος καὶ ναός τε καὶ ἄγαλμα, καὶ Ἀντιόπης μνῆμά ἐστι καὶ Φώκου. 7. Καί μοι τοῦ λόγου τὰ ἔχοντα ἐς Θηβαίους ἐδήλωσε μὲν ὡς ἡ Ἀντιόπη δι' ὀργὴν ἐκ Διονύσου μανείη, καὶ κατὰ αἰτίαν ἥντινα ἐπεσπάσατο ἐκ τοῦ θεοῦ τὸ μήνιμα, ἐδήλωσε δὲ καὶ ὡς ἐρασθέντι Φώκῳ τῷ Ὀρνυ- 11
τίωνος συνῴκησε καὶ τέθαπται ὁμοῦ τῷ Φώκῳ, καὶ Βάκιδι ὁποῖά ἐστι τῷ χρησμολόγῳ κοινὰ ἐς τοῦτον τὸν τάφον καὶ ἐς τὸν Ζήθου τε ἐν Θήβαις καὶ Ἀμφίονος. τὰ μὲν δὴ ἐς συγγραφὴν τῶν ἐν τῷ πολίσματι, ὅτι μὴ τὰ εἰρημένα, ἄλλο ἦν οὐδέν. ποταμὸς δὲ παρὰ τῶν Τιθορέων ῥέων τὴν πόλιν ποτόν σφισι γίνεται καταβαίνουσί τε ἐπὶ τὴν ὄχθην καὶ ἀρυομένοις τὸ ὕδωρ· ὄνομα δέ ἐστιν αὐτῷ Καχάλης.

12 8. *Σταδίοις δὲ ἀπωτέρω Τιθορέας ἑβδομήκοντα ναός ἐστιν Ἀσκληπιοῦ, καλεῖται δὲ Ἀρχαγέτας· τιμὰς δὲ παρὰ αὐτῶν ἔχει Τιθορέων καὶ ἐπ' ἴσης παρὰ Φωκέων τῶν ἄλλων. ἐντὸς μὲν δὴ τοῦ περιβόλου τοῖς τε ἱκέταις καὶ ὅσοι τοῦ θεοῦ δοῦλοι, τούτοις μὲν ἐνταῦθά εἰσι καὶ οἰκήσεις· ἐν μέσῳ δὲ ὅ τε ναὸς καὶ ἄγαλμα λίθου πεποιημένον, γένεια ἔχον μέγεθος καὶ ὑπὲρ δύο πόδας· κλίνη δὲ ἐν δεξιᾷ κεῖται τοῦ ἀγάλματος. θύειν δὲ αὐτῷ τὰ πάντα ὁμοίως νομίζουσι πλὴν αἰγῶν.* 880

13 9. *Τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ περὶ τεσσαράκοντα ἀπέχει σταδίους περίβολος καὶ ἄδυτον ἱερὸν Ἴσιδος, ἁγιώτατον ὁπόσα Ἕλληνες θεῷ τῇ Αἰγυπτίᾳ πεποίηνται· οὔτε γὰρ περιοικεῖν ἐνταῦθα οἱ Τιθορεῖς νομίζουσιν, οὔτε ἔσοδος ἐς τὸ ἄδυτον ἄλλοις γε ἢ ἐκείνοις ἐστὶν οὓς ἂν αὐτὴ προτιμήσασα ἡ Ἶσις καλέσῃ σφᾶς δι' ἐνυπνίων. Τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐν ταῖς ὑπὲρ Μαιάνδρου πόλεσι θεοὶ ποιοῦσιν οἱ καταχθόνιοι· οὓς γὰρ ἂν ἐς τὰ ἄδυτα ἐσίεναι θελή-*

14 *σωσιν, ἀποστέλλουσιν αὐτοῖς ὀνειράτων ὄψεις. Ἐν δὲ τῇ Τιθορέων καὶ ὃς ἑκάστου τοῦ ἔτους τῇ Ἰσιδι πανήγυριν ἄγουσι, τὴν μὲν τῷ ἦρι, τὴν δὲ μετοπωρινήν. τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ πρότερον κατὰ ἑκατέραν τῶν πανηγύρεων, ὅσοις ἐστὶν ἐσελθεῖν ἄδεια, τὸ ἄδυτον ἐκκαθαίρουσι τρόπον τινὰ ἀπόρρητον, καὶ δὴ καὶ τῶν ἱερείων ἃ ἐπὶ τῆς προτέρας ἐνεβλήθη πανηγύρεως, τούτων ὁπόσα ἂν ὑπολειπόμενα εὕρωσι κομίζουσιν ἐς τὸ αὐτὸ ἀεὶ χωρίον καὶ κατορύσσουσιν ἐνταῦθα· δύο τε ἀπὸ τοῦ ἀδύτου στάδια ἐτεκμαιρόμεθα ἐς τοῦτο εἶναι τὸ χω-*

15 *ρίον. Ταύτῃ μὲν δὴ τῇ ἡμέρᾳ τοσαῦτα περὶ τὸ ἱερὸν δρῶσι· τῇ δὲ ἐπιούσῃ σκηνὰς οἱ καπηλεύοντες ποιοῦνται καλάμου τε καὶ ἄλλης ὕλης αὐτοσχεδίου· τῇ τελευταίᾳ δὲ τῶν τριῶν πανηγυρίζουσι πιπράσκοντες καὶ ἀνδράποδα καὶ κτήνη τὰ πάντα, ἔτι δὲ ἐσθῆτας καὶ ἀρ-*

γυρον καὶ χρυσόν. μετὰ δὲ μεσοῦσαν τὴν ἡμέραν τρέ- 16
πονται πρὸς θυσίαν. Θύουσι δὲ καὶ βοῦς καὶ ἐλάφους
οἱ εὐδαιμονέστεροι, ὅσοι δέ εἰσιν ἀποδέοντες πλούτῳ,
καὶ χῆνας καὶ ὄρνιθας τὰς μελεαγρίδας· ὑσὶ δὲ ἐς τὴν
θυσίαν οὐ νομίζουσιν οὐδὲ οἱσὶ χρῆσθαι καὶ αἰξίν.
Ὅσοις μὲν δὴ καθαγίσασι τὰ ἱερεῖα ἐς τὸ ἄδυτον ἀπο-
στεῖλαι * * * πεποιημένους ἀρχήν, καθελίξαι δεῖ
σφᾶς τὰ ἱερεῖα λίνου τελαμῶσιν ἢ βύσσου· τρόπος δὲ
τῆς σκευασίας ἐστὶν ὁ Αἰγύπτιος. πομπεύει τε δὴ 17
πάντα ὅσα ἔθυσαν, καὶ οἱ μὲν ἐς τὸ ἄδυτον τὰ ἱερεῖα
ἐσπέμπουσιν, οἱ δὲ ἔμπροσθε τοῦ ἀδύτου καθαγίζουσι
881 τὰς σκηνὰς καὶ ἀποχωροῦσιν αὐτοὶ σπουδῇ. καί φασί
ποτε ἄνθρωπον οὐ τῶν καταβαινόντων ἐς τὸ ἄδυτον,
βέβηλον δέ, ἡνίκα ἤρχετο ἡ πυρὰ καίεσθαι, τηνικαῦτα
ἐσελθεῖν ἐς τὸ ἄδυτον ὑπὸ πολυπραγμοσύνης τε καὶ
τόλμης, καί οἱ πάντα ἀνάπλεα εἰδώλων φαίνεσθαι, καὶ
ἀναστρέψαι μὲν αὐτὸν ἐς τὴν Τιθορέαν, διηγησάμενον
δὲ ἃ ἐθεάσατο ἀφεῖναι τὴν ψυχήν. 10. Ἐοικότα δὲ ἀν- 18
δρὸς ἤκουσα Φοίνικος, ἄγειν τῇ Ἴσιδι Αἰγυπτίους τὴν
ἑορτήν, ὅτε αὐτὴν τὸν Ὄσιριν πενθεῖν λέγουσι· τηνι-
καῦτα δὲ καὶ ὁ Νεῖλος ἀναβαίνειν σφίσιν ἄρχεται, καὶ
τῶν ἐπιχωρίων πολλοῖς ἐστὶν εἰρημένα ὡς τὰ αὔξοντα
τὸν ποταμὸν καὶ ἄρδειν τὰς ἀρούρας ποιοῦντα τὰ δά-
κρυά ἐστι τῆς Ἴσιδος. τότε οὖν τὸν Ῥωμαῖον, ὃς ἐπετέ-
τραπτο Αἰγυπτον, ἄνδρα ἔφη χρήμασιν ἀναπείσαντα ἐς
τὸ ἄδυτον καταπέμψαι τῆς Ἴσιδος τὸ ἐν Κόπτῳ· καὶ ὁ
ἐσπεμφθεὶς ἀνέστρεψε μὲν ἐκ τοῦ ἀδύτου, διηγησάμενον
δὲ ὁπόσα ἐθεάσατο καὶ τοῦτον αὐτίκα ἐπυνθανόμην τε-
λευτῆσαι. τὸ ἔπος οὖν ἀληθεύειν ἔοικε τὸ Ὁμήρου, σὺν
οὐδενὶ αἰσίῳ τοὺς θεοὺς τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων ἐναρ-
γῶς ὁρᾶσθαι.

11. Τὸ δὲ ἔλαιον τὸ ἐν τῇ Τιθορέων ἀποδεῖ μὲν πλή- 19

θει τοῦ τε Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Σικυωνίου, χρόᾳ δὲ ὑπερβάλλει καὶ ἡδονῇ [τό τε] Ἰβηρικὸν καὶ τὸ ἐκ τῆς νήσου τῆς Ἰστρίας· καὶ μύρα τε ἀπ' αὐτοῦ παντοῖα ἔψουσι, καὶ τὸ ἔλαιον ὡς βασιλέα ἄγουσιν.

XXXIII. Ἑτέρα δὲ ἐκ Τιθορέας ὁδὸς ἡ ἐπὶ Λέδοντά ἐστιν· πόλις δέ ποτε ἐνομίζετο καὶ αὕτη, κατ' ἐμὲ δὲ ὑπὸ ἀσθενείας ἐξελελοίπεσαν οἱ Λεδόντιοι τὴν πόλιν, καὶ ἄνθρωποι περὶ ἑβδομήκοντα οἱ οἰκοῦντες ἦσαν ἐπὶ τῷ Κηφισῷ· Λέδων δ' οὖν ὄνομα ταῖς οἰκήσεσίν ἐστιν αὐτῶν, καὶ ἐς τὸν Φωκέων σύλλογον κοινὸν τελεῖν 882
ἠξίωνται καὶ οὗτοι, καθάπερ γε καὶ οἱ Πανοπεῖς. Τῶν δὲ ἀνθρώπων οἳ οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ Κηφισῷ τεσσαράκοντά ἐστιν ἀνωτέρω σταδίοις Λέδοντος τῆς ἀρχαίας τὰ ἐρείπια, καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ ἀνδρὸς λαβεῖν τὴν πόλιν φασὶν
2 αὐτόχθονος. Κακῶν δὲ ἀπέλαυσαν μὲν ἀνιάτων καὶ ἄλλαι πόλεις δι' ἀδικίαν ἐπιχωρίων ἀνδρῶν· ἐς τελέαν δὲ ἀπώλειαν ὤλισθον Ἴλιον μὲν διὰ τὴν ἐς Μενέλαον ὕβριν τοῦ Ἀλεξάνδρου, Μιλήσιοι δὲ διὰ τὸ ἐς τὰς ἐπιθυμίας Ἑστιαίου πρόχειρον καὶ ἔρωτα ἄλλοτε μὲν τῆς ἐν Ἠδωνοῖς πόλεως, τοτὲ δὲ εἶναι Δαρείου σύμβουλον, ἄλλοτε δὲ ἐπανήκειν ἐς Ἰωνίαν. καὶ δὴ καὶ Λεδοντίοις Φιλόμηλος ἀσέβειαν τὴν ἑαυτοῦ δημοσίᾳ παρέσχε σφίσιν ἀναμάξασθαι.

3 2. Λίλαια δὲ ἡμέρας μὲν ὁδὸν καὶ ὥρᾳ χειμῶνος ἀπέχει Δελφῶν κατιοῦσι διὰ τοῦ Παρνασσοῦ· στάδια δὲ ἑπτακαιρόμεθα ὀγδοήκοντα εἶναι τῆς ὁδοῦ καὶ ἑκατόν. Τοὺς δὲ ἐνταῦθα ἀνθρώπους, καὶ ἐπειδὴ ἀνῳκίσθη αὐτοῖς ἡ πόλις, ἀτύχημα ἐκ Μακεδονίας δεύτερον σφᾶς ἔμελλεν ἐπιλήψεσθαι. πολιορκηθέντες γὰρ ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Δημητρίου παρέστησαν κατὰ συνθήκας, καὶ ἐσήχθη φρουρά σφισιν ἐς τὴν πόλιν, ἕως οὗ ἀνὴρ ἐπιχώριος, ὄνομα δέ οἱ ἦν Πάτρων, τούς τε ἐν ἡλικίᾳ τῶν

πολιτῶν συνέστησεν ἐπὶ τὴν φρουράν, καὶ κρατήσας τοὺς Μακεδόνας μάχῃ ἠνάγκασεν ἀπελθεῖν σφᾶς ὑποσπόνδους· Λιλαιεῖς δὲ αὐτὸν ἀντὶ τῆς εὐεργεσίας ταύτης ἀνέθεσαν ἐς Δελφούς. Ἔστι δὲ ἐν Λιλαίᾳ θέατρον 4
καὶ ἀγορά τε καὶ λουτρά· ἔστι δὲ καὶ θεῶν ἱερά, Ἀπόλλωνος, τὸ δὲ Ἀρτέμιδος· ἀγάλματα δὲ ὀρθὰ ἐργασίας τε τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Πεντέλῃσι λιθοτομίας. Λίλαιαν δὲ τῶν καλουμένων Ναΐδων καὶ θυγατέρα εἶναι τοῦ Κηφισοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς νύμφης τὸ ὄνομα τεθῆναι τῇ πόλει φασί. καὶ ὁ ποταμὸς ἐνταῦθα ἔχει τὰς πηγάς· ἄνεισι δὲ ἐκ τῆς 5
πηγῆς οὐ τὰ πάντα μεθ' ἡσυχίας, ἀλλ' ὡς τὰ πλείω συμ-
883 βαίνει μεσούσης μάλιστα τῆς ἡμέρας παρέχεσθαι φωνὴν ἀνερχόμενον· εἰκάσαις ἂν μυκωμένῳ ταύρῳ τὸν ἦχον τοῦ ὕδατος. ἔχει δὲ ἡ Λίλαια καὶ πρὸς τὰς τοῦ ἔτους ὥρας μετοπώρου καὶ ἐν θέρει καὶ ἦρος ἐπιτηδείως· τὸν δὲ χειμῶνα μὴ ὁμοίως ἦπιον γίνεσθαι κωλύει τὸ ὄρος ὁ Παρνασός.

3. Χαράδρα δὲ εἴκοσιν ἀπωτέρω σταδίοις ἐστὶν 6
ὑπὲρ ὑψηλοῦ κειμένη κρημνοῦ, καὶ ὕδατος οἱ ἐνταῦθα σπανίζουσιν ἄνθρωποι· ποτὸν δέ σφισι ποταμός ἐστι Χάραδρος κατερχομένοις ὅσον τρία ἐπ' αὐτὸν στάδια· ἐκδίδωσι δὲ ἐς τὸν Κηφισόν, καί μοι τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ φαίνεται τεθῆναι τοῦ Χαράδρου τῇ πόλει. Χαραδραίοις δὲ Ἡρώων καλουμένων εἰσὶν ἐν τῇ ἀγορᾷ βωμοί, καὶ αὐτοὺς οἱ μὲν Διοσκούρων, οἱ δὲ ἐπιχωρίων εἶναί φασιν ἡρώων. 4. Γῆ δὲ διακεκριμένως ἀρίστη τῆς 7
Φωκίδος ἐστὶν ἡ παρὰ τὸν Κηφισὸν καὶ φυτεῦσαι καὶ σπείρειν καὶ ἀνεῖναι νομάς· καὶ γεωργεῖται ταῦτα μάλιστα τῆς χώρας, ὥστε καὶ λόγος ἐστὶ πόλιν μὲν Παραποταμίους μὴ ὀνομασθῆναι, ἐπὶ δὲ τῶν παρὰ τὸν Κηφισὸν γεωργούντων πεποιῆσθαι τὸ ἔπος,

οἵ τ' ἄρα πὰρ ποταμὸν Κηφισὸν δῖον ἔναιον.

8 τούτῳ τῷ λόγῳ διάφορα μὲν ἐν τῇ Ἡροδότου συγγραφῇ, διάφορα δέ ἐστιν αὐτῷ καὶ ὅσα ἐπὶ ταῖς νίκαις ταῖς Πυθικαῖς μνημονεύουσιν· Ἀμφικτυόνες γὰρ Πύθια ἐτίθεσαν πρῶτον, καὶ Αἰχμέας Παραποτάμιος πυγμὴν ἐνίκησεν ἐν παισίν· ὡσαύτως δὲ Ἡρόδοτος καταλέγων τὰς πόλεις ὅσας βασιλεὺς Ξέρξης τῶν ἐν Φωκεῦσιν ἐνέπρησε, καὶ Παραποταμίους κατείλοχεν ἐν αὐταῖς πόλιν. οὐ μέντοι οἱ Παραποτάμιοί γε ὑπὸ Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν ἀνῳκίσθησαν, ἀλλὰ ἐς τὰς ἄλλας πόλεις οἱ ἄνθρωποι κατενεμήθησαν ὑπό τε ἀσθενείας καὶ σπάνει χρημάτων. Παραποταμίων μὲν δὴ οὔτε ἐρείπια ἔτι ἦν, οὔτε ἔνθα τῆς χώρας ᾠκίσθη ἡ πόλις μνημονεύουσιν.

9 5. Ὁδὸς δὲ ἡ ἐς Ἀμφίκλειαν σταδίων ἑκ Λιλαίας ἐστὶν ἑξήκοντα. ταύτην τὴν Ἀμφίκλειαν ἐλυμήναντο οἵ τε ἐπιχώριοι τῷ ὀνόματι, καὶ Ἡρόδοτος μὲν Ἀμφίκαιαν ἐκάλεσεν ἑπόμενος τῷ ἀρχαιοτάτῳ τῶν λόγων, Ἀμφικ- 884
τυόνες δὲ δόγμα ἐπὶ τῇ τῶν πόλεων ἀπωλείᾳ τῶν ἐν Φωκεῦσιν ἐξενεγκόντες ὄνομα ἔθεντο αὐτῇ Ἀμφίκλειαν. Οἱ δὲ ἐπιχώριοι τοιάδε ἐπ' αὐτῇ λέγουσι, δυνάστην ἄνδρα ἐπιβουλὴν ἐχθρῶν ὑποπτεύσαντα ἐς νήπιον παῖδα καταθέσθαι τὸν παῖδα ἐς ἀγγεῖον, καὶ ἀποκρύψαι τῆς χώρας ἔνθα οἱ ἄδειαν ἔσεσθαι πλείστην ἠπίστατο· λύκον μὲν δὴ ἐπιχειρεῖν τῷ παιδί, δράκοντα δὲ ἰσχυρὰν
10 ἔχειν τὴν φρουρὰν ἐσπειραμένον περὶ τὸ ἀγγεῖον. ὡς δὲ ὁ πατὴρ ἦλθε τοῦ παιδός, τὸν δράκοντα ἐπιβουλεῦσαι τῷ παιδὶ ἐλπίζων ἀφίησι τὸ ἀκόντιον, καὶ ἐκείνου τε καὶ ὁμοῦ τῷ δράκοντι τὸν παῖδα ἀπέκτεινε· διδαχθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν ποιμαινόντων ὡς εὐεργέτην καὶ φύλακα τοῦ παιδὸς ἀπεκτονὼς εἴη, πυρὰν τῷ δράκοντι καὶ τῷ παιδὶ ἐποίησεν ἐν κοινῷ. τό τε δὴ χωρίον ἐοικέναι καὶ ἐς τόδε καιομένῃ πυρᾷ φασί, καὶ ἀπὸ τοῦ δράκοντος ἐκείνου τὴν πόλιν ἐθέλουσιν Ὀφιτείαν ὀνομασθῆναι.

ἃ μάλιστα ἄξιον Διονύσῳ δρῶσιν ὄργια, ἔσοδος δὲ ἐς 11
τὸ ἄδυτον οὐδὲ ἐν φανερῷ σφίσιν ἄγαλμα οὐκ ἔστι. Λέγεται δὲ ὑπὸ τῶν Ἀμφικλειέων μάντιν τέ σφισι τὸν θεὸν τοῦτον καὶ βοηθὸν νόσων καθεστηκέναι· τὰ μὲν δὴ νοσήματα αὐτοῖς Ἀμφικλειεῦσι καὶ τοῖς προσοικοῦσιν ἰᾶται δι' ὀνειράτων, πρόμαντις δὲ ὁ ἱερεύς ἐστι, χρᾷ δὲ ἐκ τοῦ θεοῦ κάτοχος.

6. Ἀμφικλείας δὲ ἀπωτέρω σταδίοις πεντεκαίδεκά 12
ἐστι Τιθρώνιον ἐν πεδίῳ κείμενον· παρέχεται δὲ οὐδὲν ἐς μνήμην. ἐκ Τιθρωνίου δὲ εἴκοσιν ἐς Δρυμαίαν στάδιοι· καθ' ὅ τι δὲ αὕτη ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἐς Δρυμαίαν ἐξ Ἀμφικλείας ἡ [εὐθεῖα] παρὰ τὸν Κηφισὸν συμμίσγουσιν, ἔστιν Ἀπόλλωνος Τιθρωνεῦσιν ἐνταῦθα ἄλσος τε καὶ βωμοί. πεποίηται δὲ καὶ ναός· ἄγαλμα δὲ οὐκ ἔστιν. Ἀπέχει δὲ Ἀμφικλείας ἡ Δρυμαία σταδίους ὀγδοήκοντα ἀποτραπέντι ἐς ἀριστεράν *** κατὰ Ἡροδότου τοὺς
885 λόγους, Ναυβολεῖς δὲ τὰ ἀρχαιότερα· καὶ οἰκιστὴν οἱ ἐνταῦθα γενέσθαι φασὶ Φῶκον παῖδα τοῦ Αἰακοῦ. Δήμητρος δὲ Θεσμοφόρου Δρυμαίοις ἱερόν ἐστιν ἀρχαῖον, καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν λίθου πεποίηται· καὶ αὐτῇ Θεσμοφόρια ἑορτὴν ἄγουσιν ἐπέτειον.

XXXIV. Ἐλάτεια δὲ τῶν ἐν Φωκεῦσι μεγίστη πόλεών ἐστι τῶν ἄλλων μετά γε τοὺς Δελφούς· κεῖται δὲ κατὰ Ἀμφίκλειαν, καὶ ἐς αὐτὴν ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν ὁδός ἐστιν ἐξ Ἀμφικλείας σταδίων, πεδιὰς ἡ πολλή, καὶ αὖθις οὐκ ἐπὶ πολὺ ἀνάντης ἡ ἐγγυτάτω τοῦ Ἐλατέων ἄστεως. ῥεῖ δὲ ἐν τῇ πεδιάδι ὁ Κηφισός· αἱ δὲ ὠτίδες καλούμεναι παρὰ τὸν Κηφισὸν νέμονται μάλιστα ὀρνίθων. 2. Ἐλατεῦσι δὲ ἐξεγένετο μὲν Κάσσανδρον καὶ 2
τὴν Μακεδόνων ἀπώσασθαι στρατιάν, ὑπῆρξε δὲ καὶ Ταξίλου Μιθριδάτῃ στρατηγοῦντος τὸν πόλεμόν σφισιν ἐκφυγεῖν· ἀντὶ τούτου δὲ τοῦ ἔργου Ῥωμαῖοι δεδώκασιν

αὐτοῖς ἐλευθέρους ὄντας ἀτελῆ νέμεσθαι τὴν χώραν. Ἀμφισβητοῦσι δὲ οὗτοι ξενικοῦ γένους, καὶ Ἀρκάδες φασὶν εἶναι τὸ ἀρχαῖον· Ἔλατον γὰρ τὸν Ἀρκάδος, ἡνίκα ἐπὶ τὸ ἱερὸν Φλεγύαι τὸ ἐν Δελφοῖς ἐστρατεύσαντο, ἀμῦναί τε τῷ θεῷ καὶ ἐν τῇ Φωκίδι ὁμοῦ τῷ στρατεύματι αὐτὸν καταμείναντα Ἐλατείας οἰκιστὴν γενέσθαι.
3 Ἐν δὲ ταῖς Φωκέων πόλεσιν ἃς ὁ Μῆδος ἐνέπρησεν, ἀριθμῆσαι καὶ τὴν Ἐλάτειαν ἔστιν ἐν ταύταις. συμφοραὶ δὲ αἱ μὲν πρὸς Φωκέας τοὺς ἄλλους γεγόνασί σφισιν ἐοικυῖαι· τὰ δὲ καὶ ἰδίᾳ τοῖς Ἐλατεῦσιν ἐκ Μακεδόνων παρεσκεύασεν ὁ δαίμων. καὶ ἐπὶ μὲν Κασσάνδρου πολεμήσαντος Ὀλυμπιόδωρος κατέστη μάλιστα αἴτιος ἄπρακτον τοῖς Μακεδόσι γενέσθαι πολιορκίαν· Φίλιππος δὲ ὁ Δημητρίου τόν τε ἐν Ἐλατείᾳ δῆμον πρὸς τὸ ἔσχατον δέους ἤγαγε, καὶ ὑπηγάγετο ἅμα τοὺς δυνα-
4 τωτέρους δωρεᾷ. Τίτος μὲν δὴ ὁ ἄρχων Ῥωμαίων, τὸ 886
γὰρ δὴ Ἑλληνικὸν ἅπαν ἐλευθερώσων ἀπέσταλτο ἐκ Ῥώμης, πολιτείαν τε Ἐλατεῦσιν ἀποδώσειν τὴν ἀρχαίαν ἐπηγγέλλετο, καὶ δι' ἀγγέλων ἐπεκηρυκεύετό σφισιν ἀπὸ Μακεδόνων ἀφίστασθαι· οἱ δὲ ὑπὸ ἀγνωμοσύνης, ὁ δῆμος ἢ οἱ ἔχοντες τὰς ἀρχάς, Φιλίππῳ τε ἦσαν πιστοὶ καὶ ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου πολιορκίᾳ παρέστησαν. Χρόνῳ δὲ οἱ Ἐλατεῖς ὕστερον Ταξίλου τε Μυθριδάτῃ στρατηγοῦντος καὶ τῶν ἐκ τοῦ Πόντου βαρβάρων ἀντέσχον τῇ πολιορκίᾳ· ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐλευθέρους εἶναι τῷ ἔργῳ
5 δέδοταί σφισιν ὑπὸ Ῥωμαίων. Τῶν δὲ Κοστοβώκων τὸ λῃστικὸν τὸ κατ' ἐμὲ τὴν Ἑλλάδα ἐπιδραμὸν ἀφίκετο καὶ ἐπὶ τὴν Ἐλάτειαν· ἔνθα δὴ ἀνὴρ Μνησίβουλος λόχον τε περὶ αὐτὸν ἀνδρῶν συνέστησε, καὶ καταφονεύσας πολλοὺς τῶν βαρβάρων ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ. Οὗτος ὁ Μνησίβουλος δρόμου νίκας καὶ ἄλλας ἀνείλετο, καὶ ὀλυμπιάδι πέμπτῃ πρὸς ταῖς τριάκοντά τε καὶ διακο-

σίαις σταδίου καὶ τοῦ σὺν τῇ ἀσπίδι διαύλου· ἐν Ἐλατείᾳ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ δρομέως, Μνησιβούλου χαλκοῦς ἕστηκεν ἀνδριᾶς. 3. Ἡ δὲ ἀγορὰ αὐτή τέ ἐστι θέας 6
ἀξία καὶ ὁ Ἔλατος ἐπειργασμένος στήλῃ· σαφῶς δὲ οὐκ οἶδα εἴτε τιμῶντες οἷα οἰκιστὴν εἴτε καὶ μνήματος ἐπίθημα ἐποιήσαντο τὴν στήλην. Τῷ δὲ Ἀσκληπιῷ ναὸς φκοδόμηται καὶ ἄγαλμα γένεια ἔχον ἐστί· τοῖς δὲ ἐργασαμένοις τὸ ἄγαλμα ὀνόματα μὲν Τιμοκλῆς καὶ Τιμαρχίδης, γένους δέ εἰσι τοῦ Ἀττικοῦ. Ἐπὶ τῷ πέρατι δὲ τῷ ἐν δεξιᾷ τῆς πόλεως θέατρόν τέ ἐστι καὶ χαλκοῦν Ἀθηνᾶς ἄγαλμα ἀρχαῖον· ταύτην τὴν θεὸν λέγουσιν ἀμῦναί σφισιν ἐπὶ τοὺς ὁμοῦ Ταξίλῳ βαρβάρους.

4. Ἐλατείας δὲ ὅσον σταδίους εἴκοσιν ἀφέστηκεν 7
Ἀθηνᾶς ἐπίκλησιν Κραναίας ἱερόν, ἡ δὲ ὁδὸς ἐπὶ τοσοῦτον ἀναντεστέρα ὡς ἀνιᾶν τε μηδὲν καὶ λεληθέναι μᾶλλον αὐτῆς τὸ ἄναντες. λόφος δὲ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῷ πέρατι τὰ πλείω μὲν ἀπότομος, οὐ μέντοι ἄγαν ἢ μεγέ-
887 θους ἔχων ἐστὶν ἢ ὕψους· ἐπὶ τούτῳ τῷ λόφῳ τὸ ἱερὸν πεποίηται, καὶ στοαί τέ εἰσι καὶ οἰκήσεις διὰ τῶν στοῶν, ἔνθα οἰκοῦσιν οἷς τὴν θεὸν θεραπεύειν καθέστηκε, καὶ ἄλλοις καὶ μάλιστα τῷ ἱερωμένῳ. τὸν δὲ ἱερέα ἐκ παί- 8
δων αἱροῦνται τῶν ἀνήβων, πρόνοιαν ποιούμενοι πρότερον τῆς ἱερωσύνης ἐξήκειν οἱ τὸν χρόνον πρὶν ἢ ἡβῆσαι· ἱεροῦται δὲ ἔτη συνεχῆ πέντε, ἐν οἷς τήν τε ἄλλην δίαιταν ἔχει παρὰ τῇ θεῷ, καὶ λουτρὰ αἱ ἀσάμινθοι κατὰ τρόπον εἰσὶν αὐτῷ τὸν ἀρχαῖον. Τὸ δὲ ἄγαλμα ἐποίησαν μὲν καὶ τοῦτο οἱ Πολυκλείους παῖδες, ἔστι δὲ ἐσκευασμένον ὡς ἐς μάχην, καὶ ἐπείργασται τῇ ἀσπίδι τῶν Ἀθήνῃσι μίμημα ἐπὶ τῇ ἀσπίδι τῆς καλουμένης ὑπὸ Ἀθηναίων Παρθένου.

XXXV. Ἐς Ἄβας δὲ ἀφικέσθαι καὶ ἐς Τάμπολιν ἐστι μὲν [καὶ] ἐξ Ἐλατείας ὀρεινὴν ὁδὸν ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἐλα-

τέων ἄστεως· ἡ δὲ ἐπὶ Ὀποῦντα λεωφόρος ἡ ἐξ Ὀρχομενοῦ καὶ ἐς ταύτας φέρει τὰς πόλεις. ἰόντι οὖν ἐς Ὀποῦντα ἐξ Ὀρχομενοῦ καὶ ἐκτραπέντι οὐ πολὺ ἐς ἀριστερὰν ὁδὸς ἡ ἐς Ἄβας. Οἱ δὲ ἐν ταῖς Ἄβαις ἐς γῆν τὴν Φωκίδα λέγουσιν ἀφικέσθαι ἐξ Ἄργους, καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ Ἄβαντος τοῦ οἰκιστοῦ λαβεῖν τὴν πόλιν, τὸν δὲ Λυγκέως τε καὶ Ὑπερμνήστρας τῆς Δαναοῦ παῖδα εἶναι. 2. Ἀπόλλωνος δὲ ἱερὰς νενομίκασιν εἶναι καὶ Ἄβας ἐκ παλαιοῦ, καὶ χρηστήριον καὶ αὐτόθι ἦν Ἀπόλλωνος. Θεῷ δὲ τῷ ἐν Ἄβαις οὐχ ὁμοίως Ῥωμαῖοί τε ἀπένειμαν τὰ ἐς τιμὴν καὶ ὁ Πέρσης, ἀλλὰ Ῥωμαῖοι μὲν εὐσεβείᾳ τῇ ἐς τὸν Ἀπόλλωνα Ἀβαίοις δεδώκασιν αὐτονόμους σφᾶς εἶναι, στρατιὰ δὲ ἡ μετὰ Ξέρξου κατέπρησε καὶ τὸ ἐν Ἄβαις ἱερόν. Ἑλλήνων δὲ τοῖς ἀντιστᾶσι τῷ βαρβάρῳ τὰ κατακαυθέντα ἱερὰ μὴ ἀνιστάναι σφίσιν ἔδοξεν, ἀλλὰ ἐς τὸν πάντα ὑπολείπεσθαι χρόνον τοῦ ἔχθους ὑπομνήματα· καὶ τοῦδε ἕνεκα οἵ τε ἐν τῇ Ἁλιαρτίᾳ ναοὶ καὶ Ἀθηναίοις τῆς Ἥρας ἐπὶ ὁδῷ τῇ Φαληρικῇ καὶ ὁ ἐπὶ Φαλήρῳ τῆς Δήμητρος καὶ κατ' ἐμὲ ἔτι ἡμί- 3 καυτοι μένουσι. τοιαύτην θέαν καὶ τοῦ ἐν Ἄβαις ἱεροῦ 888
τότε γε εἶναι δοκῶ, ἐς ὃ ἐν τῷ πολέμῳ τῷ Φωκικῷ βιασθέντας μάχῃ Φωκέων ἄνδρας καὶ ἐς Ἄβας ἐκπεφευγότας αὐτούς τε οἱ Θηβαῖοι τοὺς ἐκέτας καὶ τὸ ἱερόν, δεύτερον δὴ οὗτοι μετὰ Μήδους, ἔδοσαν πυρί· εἰστήκει δ' οὖν καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι οἰκοδομημάτων ἀσθενέστατον ὁπόσα δὴ ἡ φλὸξ ἐλυμήνατο, ἅτε ἐπὶ τῷ Μηδικῷ προλωβησαμένῳ πυρὶ αὖθις ὑπὸ τοῦ Βοιωτίου πυρὸς κατειργασμένον. 3. Παρὰ δὲ τὸν ναὸν τὸν μέγαν ἐστὶν ἄλλος ναός, ἀποδέων ἐκείνου μέγεθος· βασιλεὺς δὲ Ἀδριανὸς ἐποίησε τῷ Ἀπόλλωνι· τὰ δὲ ἀγάλματα ἀρχαιότερα καὶ αὐτῶν ἐστὶν Ἀβαίων ἀνάθημα, χαλκοῦ δὲ εἴργασται καὶ ὁμοίως ἐστὶν ὀρθά, Ἀπόλλων καὶ Λητώ τε καὶ Ἄρ-

τεμις. Ἀβαίοις δὲ ἔστι μὲν θέατρον, ἔστι δὲ καὶ ἀγορά σφισι, κατασκευῆς ἀμφότερα ἀρχαίας.

4. Ἐπανελθόντα δὲ ἐς τὴν ὁδὸν τὴν ἐς Ὀποῦντα 5
εὐθεῖαν Τάμπολις τὸ ἀπὸ τούτου σε ἐκδέξεται. τῶν δὲ ἐνταῦθα ἀνθρώπων καὶ αὐτὸ κατηγορεῖ τὸ ὄνομα οἵτινες ἦσαν ἐξ ἀρχῆς καὶ ὁπόθεν ἐξαναστάντες ἀφίκοντο ἐς ταύτην τὴν χώραν· Ταντες γὰρ οἱ ἐκ Θηβῶν Κάδμον καὶ τὸν σὺν ἐκείνῳ φυγόντες στρατὸν ἀφίκοντο ἐνταῦθα. τὰ μὲν δὴ ἀρχαιότερα ὑπὸ τῶν προσχώρων ἐκαλοῦντο Τάντων πόλις, χρόνῳ μέντοι ὕστερον Τάμπολιν ἐξενίκησεν ὀνομασθῆναι. Ἄτε δὲ καὶ βασιλέως Ξέρξου 6
καταπρήσαντος τὴν πόλιν καὶ αὖθις Φιλίππου κατασκάψαντος, ὅμως τὰ ὑπολειπόμενα ἦν ἀγορά τε ἀρχαίας κατασκευῆς καὶ βουλευτήριον, οἴκημα οὐ μέγα, καὶ θέατρον οὐ πόρρω τῶν πυλῶν. Ἀδριανὸς δὲ βασιλεὺς στοὰν ᾠκοδομήσατο, καὶ ἐπώνυμος ἡ στοὰ τοῦ ἀναθέντος βασιλέως ἐστί. φρέαρ δέ σφισίν ἐστιν ἕν· ἀπὸ τούτου μόνου καὶ πίνουσι καὶ λούονται, ἀπ' ἄλλου δὲ ἔχουσιν οὐδενός, πλήν γε δὴ ὥρᾳ χειμῶνος τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ. Σέβονται δὲ μάλιστα Ἄρτεμιν, καὶ ναὸς Ἀρτέμι- 7
δός ἐστιν αὐτοῖς· τὸ δὲ ἄγαλμα ὁποῖόν τί ἐστιν οὐκ ἐδήλωσα· δὶς γὰρ καὶ οὐ πλέον ἑκάστου ἐνιαυτοῦ τὸ ἱερὸν ἀνοιγνύναι νομίζουσιν. ὁπόσα δ' ἂν τῶν βοσκημάτων
889 ἱερὰ ἐπονομάσωσιν εἶναι τῇ Ἀρτέμιδι, ἄνευ νόσου ταῦτα καὶ πιότερα τῶν ἄλλων ἐκτρέφεσθαι λέγουσιν.

5. Ἐσβολὴ δὲ ἐκ Χαιρωνείας ἐς γῆν τὴν Φωκίδα οὐ 8
μόνον ἡ εὐθεῖά ἐστιν ἐς Δελφούς, ἡ διά τε Πανοπέως καὶ παρὰ τὴν Δαυλίδα καὶ ὁδὸν τὴν Σχιστήν· φέρει δὲ ἐκ Χαιρωνείας καὶ ἑτέρα τραχεῖά τε ὁδὸς καὶ ὀρεινὴ τὰ πλέονα ἐς πόλιν Φωκέων Στεῖριν· μῆκος δὲ εἴκοσι στάδιοι τῆς ὁδοῦ καὶ ἑκατόν. Οἱ δὲ ἐνταῦθά φασιν οὐ Φωκεῖς, Ἀθηναῖοι δὲ εἶναι τὰ ἄνωθεν, καὶ ἐκ τῆς Ἀττικῆς

ὁμοῦ Πετεῷ τῷ Ὀρνέως ἀφικέσθαι διωχθέντι ὑπὸ Αἰγέως ἐξ Ἀθηνῶν· ὅτι δὲ τῷ Πετεῷ τὸ πολὺ ἐκ τοῦ δήμου τοῦ Στειριέων ἠκολούθησεν, ἐπὶ τούτῳ κληθῆναι τὴν
9 πόλιν Στειρῖν. Στειριταις δέ ἐστιν ἐπὶ ὑψηλοῦ καὶ πετρώδους ἡ οἴκησις· σπανίζουσιν οὖν κατὰ τοῦτο ὕδατος θέρους ὥρᾳ· φρέατα γὰρ αὐτόθι οὔτε πολλὰ οὔτε ὕδωρ παρεχόμενά ἐστιν ἐπιτήδειον. ταῦτα μὲν δὴ λουτρά σφισι καὶ ὑποζυγίοις ποτὸν γίνεται· τὸ δὲ ὕδωρ οἱ ἄνθρωποι τὸ πότιμον ὅσον στάδια τέσσαρα ὑποκαταβαίνοντες λαμβάνουσιν ἐκ πηγῆς· ἡ δὲ ἐν πέτραις ἐστὶν ὀρωρυγμένη,
10 καὶ ἀρύονται κατιόντες ἐς τὴν πηγήν. Δήμητρος δὲ ἐπίκλησιν Στειρίτιδος ἱερόν ἐστιν ἐν Στειρι· πλίνθου μὲν τῆς ὠμῆς τὸ ἱερόν, λίθου δὲ τοῦ Πεντέλῃσι τὸ ἄγαλμα, δᾷδας ἡ θεὸς ἔχουσα. παρὰ δὲ αὐτῇ κατεσκευασμένον ταινίαις ἄγαλμα ἀρχαῖον εἴ τι ἄλλο, ὁπόσα Δήμητρι ἐς τιμήν.

XXXVI. Ἐς δὲ Ἄμβρωσον στάδιοι περὶ ἑξήκοντά εἰσιν ἐκ Στείρεως· πεδιὰς ἡ ὁδός, ὁρῶν ἐν μέσῳ πεδίον κείμενον. ἄμπελοι δὲ τὸ πολύ εἰσι τοῦ πεδίου, καὶ ἐν γῇ τῇ Ἀμβρωσέων οὐ συνεχεῖς μὲν ὥσπερ αἱ ἄμπελοι, 890
πεφύκασι μέντοι καὶ αἱ θάμνοι. τὴν δὲ θάμνον ταύτην Ἴωνες μὲν καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν κόκκον, Γαλάται δὲ οἱ ὑπὲρ Φρυγίας φωνῇ τῇ ἐπιχωρίῳ σφίσιν ὀνομάζουσιν ὗς. γίνεται δὲ αὕτη μέγεθος μὲν ἡ κόκκος κατὰ τὴν ῥάμνον καλουμένην, φύλλα δὲ μελάντερα μὲν καὶ μαλακώτερα ἢ ἡ σχῖνος, τὰ μέντοι ἄλλα ἐοικότα ἔχει τῇ
3 σχίνῳ. ὁ δὲ αὐτῆς καρπὸς ὅμοιος τῷ καρπῷ τῆς στρύχνου, μέγεθος δέ ἐστι κατὰ ὄροβον. γίνεται δέ τι ἐν τῷ καρπῷ τῆς κόκκου βραχὺ ζῷον· τοῦτο εἰ ἀφίκοιτο ἐς τὸν ἀέρα πεπανθέντος τοῦ καρποῦ, πέτεταί τε αὐτίκα καὶ ἐοικὸς κώνωπι φαίνοιτο ἄν· νῦν δὲ πρότερον, πρὶν ἢ τὸ ζῷον κινηθῆναι, συλλέγουσι τῆς κόκκου τὸν καρπόν, καὶ ἔστι τοῖς ἐρίοις ἡ βαφὴ τὸ αἷμα τοῦ ζῴου.

2. Ἡ δὲ Ἄμβρωσος κεῖται μὲν ὑπὸ τὸ ὄρος τὸν Παρ- 3
νασόν, τὰ ἐπέκεινα δὲ ἡ Δελφοί· τεθῆναι δὲ τὸ ὄνομα
τῇ πόλει ἀπὸ ἥρωός φασιν Ἀμβρώσου. Θηβαῖοι δὲ ἐς
τὸν Μακεδόνων καὶ Φιλίππου καθιστάμενοι πόλεμον
περιέβαλον τῇ Ἀμβρώσῳ διπλοῦν τεῖχος· τὸ δέ ἐστιν
ἐπιχωρίου λίθου, χρόαν μέλανος, ἐς τὰ μάλιστα ἰσχυ-
ροῦ· κύκλος δὲ ἑκάτερος τοῦ τείχους πλάτος μὲν ἀπο-
δέων ὀλίγον ἐστὶν ὀργυιᾶς, τὸ δὲ ὕψος ἐς ἡμίσειάν τε
καὶ δύο ὀργυιάς, ὅπου μὴ τὸ τεῖχος πεπόνηκε· διάστημα 4
δὲ ἀπὸ τοῦ προτέρου τῶν κύκλων ἐπὶ τὸν δεύτερόν
ἐστιν ὀργυιά· κατασκευὴ δὲ πύργων ἢ ἐπάλξεων ἢ εἴ τι
ἄλλο ἐς εὐπρέπειαν τείχους, παρεῖται τὰ πάντα σφίσιν
ἅτε τειχίζουσιν ἐπὶ μόνῳ τῷ αὐτίκα ἀμύνεσθαι. Ἔστι
δὲ ἀγορά τε Ἀμβρωσεῦσιν οὐ μεγάλη, καὶ ἀνδριάντων
ἐν αὐτῇ λίθου πεποιημένων κατεάγασιν οἱ πολλοί.

3. Τραπέντι δὲ ἐπὶ Ἀντίκυραν ἀνάντης τὰ πρῶτά 5
ἐστιν ὁδός· ἀναβάντι δὲ ὅσον δύο στάδια ὁμαλές τε
χωρίον καὶ ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ Δικτυννναίας ἐπίκλησιν
ἱερόν ἐστιν Ἀρτέμιδος. ταύτην οἱ Ἀμβρωσεῖς ἄγουσι
891 μάλιστα ἐν τιμῇ· τῷ δὲ ἀγάλματι ἐργασία τέ ἐστιν Αἰ-
γιναία, καὶ μέλανος τοῦ λίθου πεποίηται. τὸ δὲ ἀπὸ
τοῦ ἱεροῦ τῆς Δικτυνναίας κατάντης ὁδὸς ἐς Ἀντίκυραν
πᾶσά ἐστι. Τὰ δὲ ἀρχαιότερα ὄνομα εἶναι Κυπάρισσον
τῇ πόλει φασί, καὶ Ὅμηρον ἐν Φωκέων καταλόγῳ τὸ
ὄνομα θελῆσαι θέσθαι γε αὐτόν, ὅτι ἤδη τηνικαῦτα
ἐκαλεῖτο Ἀντίκυρα· εἶναι γὰρ δὴ τὸν Ἀντικυρέα κατὰ
Ἡρακλέα ἡλικίαν. Κεῖται μὲν δὴ ἡ πόλις κατὰ Μεδεῶ- 6
νος τὰ ἐρείπια· ἐδήλωσα δὲ ἀρχομένης τῆς ἐς Φωκέας
*** ἐς τὸ ἱερὸν ἀσεβῆσαι τὸ ἐν Δελφοῖς. Ἀντικυρέας
δὲ ἐποίησε μὲν ἀνασττάτους καὶ ὁ Ἀμύντου Φίλιππος,
ἐποίησε δὲ καὶ δεύτερα Ὀτίλιος ὁ Ῥωμαῖος, ὅτι ἦσαν

ὑπήκοοι καὶ οὗτοι Φιλίππου τοῦ Δημητρίου βασιλεύοντος Μακεδόνων· ὁ δὲ ἐπὶ τὸν Φίλιππον ἀμύνειν Ἀθη-
7 ναίοις ὁ Ὀτίλιος ἀπέσταλτο ἐκ Ῥώμης. 4. Τὰ δὲ ὄρη τὰ ὑπὲρ τὴν Ἀντίκυραν πετρώδη τε ἄγαν ἐστί, καὶ ἐν αὐτοῖς φύεται μάλιστα ὁ ἑλλέβορος. ὁ μὲν αὐτοῦ μέλας χωρεῖται ἀνθρώποις καὶ ἔστι γαστρὶ καθάρσιον, ὁ δὲ ἕτερος ὁ λευκὸς δι' ἐμέτου καθαίρειν πέφυκε· τὸ δὲ φάρμακον τὸ ἐς τὴν κάθαρσιν ἡ τοῦ ἑλλεβόρου ῥίζα
8 ἐστίν. Ἀντικυρεῦσι δὲ εἰσὶ μὲν ἀνδριάντες ἐν τῇ ἀγορᾷ χαλκοῖ, ἔστι δέ σφισιν ἐπὶ τῷ λιμένι Ποσειδῶνι οὐ μέγα ἱερόν, λογάσιν ᾠκοδομημένον λίθοις· κεκονίαται δὲ τὰ 892
ἐντός. τὸ δὲ ἄγαλμα ὀρθὸν χαλκοῦ πεποιημένον, βέβηκε δὲ ἐπὶ δελφῖνι τῷ ἑτέρῳ τῶν ποδῶν· κατὰ τοῦτο δὲ ἔχει καὶ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῷ μηρῷ, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ χειρὶ
9 τριαινά ἐστιν αὐτῷ. Τοῦ γυμνασίου δὲ ἐν ᾧ καὶ τὰ λουτρά σφισι πεποίηται, τούτου πέραν ἄλλο γυμνάσιόν ἐστιν ἀρχαῖον· ἀνδριὰς δὲ ἕστηκεν ἐν αὐτῷ χαλκοῦς· φησὶ δὲ ἐπ' αὐτῷ τὸ ἐπίγραμμα Ξενόδαμον παγκρατιαστὴν Ἀντικυρέα ἐν ἀνδράσιν Ὀλυμπικὴν ἀνῃρῆσθαι νίκην. εἰ δὲ ἀληθεύει τὸ ἐπίγραμμα, ὀλυμπιάδι τῇ πρώτῃ μετὰ δέκα καὶ διακοσίας φαίνοιτο ἂν τὸν κότινον ὁ Ξενόδαμος εἰληφώς· αὕτη δὲ ἐν τοῖς Ἠλείων γράμμασι παρ-
10 εῖται μόνη πασῶν ἡ ὀλυμπιάς. Ἔστι δὲ ὑπὲρ τὴν ἀγορὰν ἐν φρέατι ὕδατος πηγή· σκέπη δὲ ἀπὸ ἡλίου τῷ φρέατι ὄροφός τε καὶ ἀνέχοντες τὸν ὄροφον κίονες. ἔστι δὲ οὐ πολὺ ἀνωτέρω τοῦ φρέατος λίθοις τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ᾠκοδομημένον μνῆμα· ταφῆναι δέ φασιν ἐνταῦθα τοὺς Ἰφίτου παῖδας, τὸν μὲν ἀνασωθέντα ἐξ Ἰλίου καὶ ἀποθανόντα ἐν τῇ οἰκείᾳ· Σχεδίῳ δὲ ἐν μὲν γῇ τῇ Τρῳάδι τὴν τελευτὴν συμβῆναι λέγουσιν, ἀχθῆναι δὲ οἴκαδε καὶ τούτου τὰ ὀστᾶ.

XXXVII. Τῆς πόλεως δὲ ἐν δεξιᾷ, δύο μάλιστα προ-

ελθόντι ἀπ' αὐτῆς σταδίους, πέτρα τέ ἐστιν ὑψηλή, μοῖρα ὄρους ἡ πέτρα, καὶ ἱερὸν ἐπ' αὐτῆς πεποιημένον ἐστὶν Ἀρτέμιδος· ἔργον τῶν Πραξιτέλους, δᾷδα ἔχουσα τῇ δεξιᾷ καὶ ὑπὲρ τῶν ὤμων φαρέτραν· παρὰ δὲ αὐτὴν κύων ἐν ἀριστερᾷ· μέγεθος δὲ ὑπὲρ τὴν μεγίστην γυναῖκα τὸ ἄγαλμα.

2. Τῇ δὲ γῇ τῇ Φωκίδι ἐστὶν ὅμορος ἣ ὀνομάζεται μὲν ἀπὸ Βούλωνος ἀγαγόντος τὴν ἀποικίαν ἀνδρός, συνῳκίσθη δὲ ἐκ πόλεων τῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Δωρίδι. λέγονται δὲ οἱ Βούλιοι Φιλομήλου καὶ Φωκέων * * * σύλλογον τὸν κοινόν. Ἐς δὲ τὴν Βοῦλιν ἐκ μὲν τῆς Βοιωτίας Θίσβης σταδίων ἐστὶν ὁδὸς ὀγδοήκοντα, ἐξ Ἀντικύρας δὲ τῆς Φωκέων δι' ἠπείρου μὲν καὶ εἰ ἀρχήν ἐστιν οὐκ οἶδα· οὕτω δύσβατα ὄρη καὶ τραχέα τὰ
893 μεταξὺ Ἀντικύρας τέ ἐστι καὶ Βούλιδος· [ἐς δὲ τὸν] * * * λιμένα σταδίων ἐξ Ἀντικύρας ἐστὶν ἑκατόν, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ λιμένος στάδια ὁδοῦ τῆς πεζῆς τῆς ἐς Βοῦλιν ἑπτὰ εἶναι μάλιστα εἰκάζομεν. 3. Κάτεισι δὲ καὶ ποταμὸς 3 ἐς θάλασσαν ταύτῃ χείμαρρος, ὃν οἱ ἐπιχώριοι ὀνομάζουσιν Ἡράκλειον. κεῖται δὲ ἐπὶ ὑψηλοῦ τε ἡ Βοῦλις καὶ ἐν παράπλῳ περαιουμένοις ἐξ Ἀντικύρας ἐς Λέχαιον τὸ Κορινθίων. Οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ ἐνταῦθα πλέον ἡμίσεις κόχλων ἐς βαφὴν πορφύρας εἰσὶν ἁλιεῖς. Κατασκευὴ δὲ ἡ ἐν τῇ Βούλιδι οὔτε ἡ ἄλλη θαύματος πολλοῦ, καὶ ἱερὰ θεῶν ἐστὶν Ἀρτέμιδος, τὸ δὲ αὐτῶν Διονύσου· τὰ δὲ ἀγάλματα ξύλου μέν ἐστιν εἰργασμένα, ὅστις δὲ ἦν ὁ ποιήσας οὐχ οἷοί τε ἐγενόμεθα συμβαλέσθαι. Θεῶν δὲ ὄντινα οἱ Βούλιοι σέβουσι μάλιστα, Μέγιστον μὲν ὀνομάζουσι, Διὸς δὲ κατὰ ἡμετέραν δόξαν ἐστὶν ἐπίκλησις. καὶ πηγὴ Βουλίοις ἐστὶ καλουμένη Σαύνιον.

4. Ἐς δὲ Κίρραν τὸ ἐπίνειον Δελφῶν ὁδὸς μὲν 4 σταδίων ἑξήκοντά ἐστιν ἐκ Δελφῶν· καταβάντι δὲ ἐς

τὸ πεδίον ἱππόδρομός τέ ἐστι καὶ ἀγῶνα Πύθια ἄγουσιν ἐνταῦθα τὸν ἱππικόν. τὰ μὲν δὴ ἐς τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ Ταράξιππον ἐδήλωσέ μοι τὰ ἐς Ἠλείους τοῦ λόγου· ὁ δὲ ἱππόδρομος ἔοικε τοῦ Ἀπόλλωνος τάχα μέν που καὶ αὐτὸς τῶν ἱππευόντων τινὰ ἀνιᾶσαι, ἅτε ἀνθρώποις τοῦ δαίμονος ὁμοίως ἐπὶ ἔργῳ παντὶ καὶ ἀμείνω καὶ τὰ χείρω νέμοντος· οὐ μέντοι καὶ αὐτὸς ταραχὴν τοῖς ἵπποις ὁ ἱππόδρομος οὔτε κατὰ αἰτίαν ἥρως, οὔτε ἐπ' 5 ἄλλῃ πέφυκεν ἐργάζεσθαι προφάσει. Τὸ δὲ πεδίον τὸ ἀπὸ τῆς Κίρρας ψιλόν ἐστιν ἅπαν, καὶ φυτεύειν δένδρα οὐκ ἐθέλουσιν, ἢ ἔκ τινος ἀρᾶς ἢ ἀχρεῖον τὴν γῆν ἐς δένδρων τροφὴν εἰδότες. Λέγεται δὲ ἐς τὴν Κίρραν * * * καὶ ἀπὸ τῆς Κίρρας τὸ ὄνομα τὸ ἐφ' ἡμῶν τεθῆναι τῷ χωρίῳ φασίν. Ὅμηρος μέντοι Κρῖσαν ἔν τε Ἰλιάδι ὁμοίως καὶ ὕμνῳ τῷ ἐς Ἀπόλλωνα ὀνόματι τῷ ἐξ ἀρχῆς 894
καλεῖ τὴν πόλιν. Χρόνῳ δὲ ὕστερον οἱ ἐν τῇ Κίρρᾳ ἄλλα τε ἠσέβησαν ἐς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ ἀπετέμνοντο 6 τοῦ θεοῦ τῆς χώρας. πολεμεῖν οὖν πρὸς τοὺς Κιρραίους ἔδοξεν Ἀμφικτυόσι, καὶ Κλεισθένην τε Σικυωνίων τυραννοῦντα προεστήσαντο ἡγεμόνα εἶναι καὶ Σόλωνα ἐξ Ἀθηνῶν ἐπηγάγοντο συμβουλεύειν. χρωμένοις δέ σφισιν ὑπὲρ νίκης ἀνεῖπεν ἡ Πυθία,

οὐ πρὶν τῆσδε πόληος ἐρείψετε πύργον ἐλόντες,
πρίν κεν ἐμῷ τεμένει κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης
κῦμα ποτικλύζῃ κελαδοῦν ἐπὶ οἰνοπα πόντον.

5. Ἔπεισεν οὖν ὁ Σόλων καθιερῶσαι τῷ θεῷ τὴν Κιρραίαν, ἵνα δὴ τῷ τεμένει τῷ Ἀπόλλωνος γένηται γείτων 7 ἡ θάλασσα. Εὑρέθη δὲ καὶ ἕτερον τῷ Σόλωνι σόφισμα ἐς τοὺς Κιρραίους· τοῦ γὰρ Πλείστου τὸ ὕδωρ ῥέον διὰ ὀχετοῦ σφίσιν ἐς τὴν πόλιν ἀπέστρεψεν ἀλλαχόσε ὁ Σόλων. καὶ οἱ μὲν πρὸς τοὺς πολιορκοῦντας ἔτι ἀντεῖχον ἔκ τε φρεάτων καὶ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ πίνοντες·

ὁ δὲ τοῦ ἑλλεβόρου τὰς ῥίζας ἐμβαλὼν ἐς τὸν Πλεῖστον, ἐπειδὴ ἱκανῶς τοῦ φαρμάκου τὸ ὕδωρ ἤσθετο ἔχον, ἀνέστρεψεν αὖθις ἐς τὸν ὀχετόν· καί, ἐνεφορήσαντο γὰρ ἀνέδην οἱ Κιρραῖοι τοῦ ὕδατος, [καὶ] οἱ μὲν ὑπὸ ἀπαύστου τῆς διαρροίας ἐξέλιπον οἱ ἐπὶ τοῦ τείχους τὴν φρουράν, Ἀμφικτυόνες δὲ ὡς εἷλον τὴν πόλιν, ἐπρά- 8
ξαντο ὑπὲρ τοῦ θεοῦ δίκας παρὰ Κιρραίων, καὶ ἐπίνειον Δελφῶν ἐστὶν ἡ Κίρρα· παρέχεται δὲ καὶ ἐς θέαν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Λητοῦς ναόν τε καὶ ἀγάλματα μεγέθει μεγάλα καὶ ἐργασίας Ἀττικῆς. ἡ δὲ Ἀδράστεια
395 ἵδρυται μὲν ἐν τῷ αὐτῷ σφίσι, μεγέθει δὲ τῶν ἄλλων ἀποδέουσα ἀγαλμάτων ἐστίν.

XXXVIII. Ἡ δὲ γῆ ἡ Λοκρῶν τῶν καλουμένων Ὀζολῶν προσεχὴς τῇ Φωκίδι ἐστὶ κατὰ τὴν Κίρραν. Ἐς δὲ τὴν ἐπίκλησιν τῶν Λοκρῶν τούτων διάφορα ἤκουσα, ὁμοίως δὲ ἅπαντα δηλώσω. Ὀρεσθεῖ τῷ Δευκαλίωνος βασιλεύοντι ἐν τῇ χώρᾳ κύων ἔτεκεν ἀντὶ σκύλακος ξύλον· κατορύξαντος δὲ τοῦ Ὀρεσθέως τὸ ξύλον ἅμα τῷ ἦρι φῦναι ἄμπελον ἀπ' αὐτοῦ λέγουσι, καὶ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῶν ὄζων γενέσθαι τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις. Οἱ δὲ Νέσσου πορθμεύοντα ἐπὶ τῷ Εὐήνῳ τρωθῆναι 2
μὲν ὑπὸ Ἡρακλέους, οὐ μέντοι καὶ αὐτίκα γε ἀποθανεῖν, ἀλλὰ ἐς τὴν γῆν ταύτην ἐκφυγεῖν νομίζουσι, καὶ ὡς ἀπέθανε σήπεσθαί τε ἄταφον καὶ ὀσμῇ τῷ ἐνταῦθα ἀέρι μεταδοῦναι δυσώδους. ὁ δὲ τρίτος τῶν λόγων καὶ ὁ τέταρτος, ὁ μὲν ποταμοῦ τινὸς ἄποπον τήν τε ἀτμίδα καὶ αὐτό φησιν εἶναι τὸ ὕδωρ, ὁ δὲ τὸν ἀσφόδελον φύεσθαι πολὺν καὶ ἀνθοῦντα * * ὑπὸ τῆς ὀσμῆς. Λέ- 3
γεται δὲ καὶ ὡς οἱ πρῶτοι τῶν ἐνταῦθα ἀνθρώπων ἦσαν αὐτόχθονες, ἐσθῆτα δὲ οὐκ ἐπιστάμενοί πω ὑφαίνεσθαι σκέπην πρὸς τὸ ῥῖγος θηρίων δέρματα ἐποιοῦντο ἀδέψητα, τὸ δασὺ τῶν δερμάτων ἐς τὸ ἐκτὸς

ὑπὲρ εὐπρεπείας τρέποντες· ἔμελλεν οὖν κατὰ τὸ αὐτὸ ταῖς βύρσαις καὶ ὁ χρὼς σφισιν ἔσεσθαι δυσώδης.

4 2. Δελφῶν δὲ ἀπωτέρω σταδίοις εἴκοσί τε καὶ ἑκατόν ἐστιν Ἄμφισσα μεγίστη καὶ ὀνομαστοτάτη πόλις τῶν Λοκρῶν. ἐσποιοῦσι δὲ αὐτοὺς ἐς τὸ Αἰτωλικὸν αἰσχύνῃ τῶν Ὀζολῶν τοῦ ὀνόματος· καὶ δὴ καὶ ἔχει λόγον εἰκότα, ὅτε βασιλεὺς ὁ Ῥωμαίων ἀναστάτους ἐς τὸν Νικοπόλεως συνοικισμὸν ἐποίησεν Αἰτωλούς, ἀποχωρῆσαι τοῦ δήμου τὸ πολὺ ἐς τὴν Ἄμφισσαν. τὸ μέντοι ἐξ ἀρχῆς γένους τοῦ Λοκρῶν εἰσί· τεθῆναι δὲ τῇ πόλει τὸ ὄνομα ἀπὸ Ἀμφίσσης τῆς Μάκαρος τοῦ Αἰόλου φασί, καὶ Ἀπόλλωνα ἐραστὴν γενέσθαι τῆς Ἀμφίσσης.

5 3. Κεκόσμηται δὲ ἡ πόλις κατασκευῇ τε τῇ ἄλλῃ, καὶ τὰ μάλιστα ἥκοντα ἐς μνήμην ἔστι μὲν μνῆμα Ἀμφίσσης, ἔστι δὲ Ἀνδραίμονος· σὺν δὲ αὐτῷ ταφῆναι λέγουσι καὶ Γόργην τὴν Οἰνέως συνοικήσασαν τῷ Ἀνδραίμονι. Ἐν δὲ τῇ ἀκροπόλει ναός σφισιν Ἀθηνᾶς καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν χαλκοῦ πεποιημένον, κομισθῆναι δὲ ὑπὸ Θόαντός φασιν αὐτὴν ἐξ Ἰλίου καὶ εἶναι λαφύρων

6 τῶν ἐκ Τροίας· οὐ μὴν καὶ ἐμέ γε ἔπειθον. ἐδήλωσα δὲ ἐν τοῖς προτέροις τοῦ λόγου Σαμίους Ῥοῖκον Φιλαίου καὶ Θεόδωρον Τηλεκλέους εἶναι τοὺς εὑρόντας χαλκὸν ἐς τὸ ἀκριβέστατον τῆξαι· καὶ ἐχώνευσαν οὗτοι πρῶτοι. Θεοδώρου μὲν δὴ οὐδὲν ἔτι οἶδα ἐξευρών, ὅσα γε χαλκοῦ πεποιημένα· ἐν δὲ Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας πρὸς τὸ οἴκημα ἐρχομένῳ τὸ ἔχον τὰς γραφὰς λίθου θριγκός ἐστιν ὑπὲρ τοῦ βωμοῦ τῆς Πρωτοθρονίας καλουμένης Ἀρτέμιδος· ἀγάλματα δὲ ἄλλα τε ἐπὶ τοῦ θριγκοῦ καὶ γυναικὸς εἰκὼν πρὸς τῷ πέρατι ἕστηκε, τέχνη τοῦ Ῥοίκου, Νύκτα δὲ οἱ Ἐφέσιοι κα-

7 λοῦσι. Τοῦτο οὖν τὸ ἄγαλμα τῆς ἐν τῇ Ἀμφίσσῃ Ἀθηνᾶς καὶ ἰδεῖν ἔστιν ἀρχαιότερον καὶ ἀργότερον τὴν

τέχνην. Ἄγουσι δὲ καὶ τελετὴν οἱ Ἀμφισσεῖς Ἀνάκτων καλουμένων παίδων· οἵτινες δὲ θεῶν εἰσὶν οἱ Ἄνακτες παῖδες, οὐ κατὰ ταὐτά ἐστιν εἰρημένον, ἀλλὰ εἶναι
97 Διοσκούρους, οἱ δὲ Κούρητας, οἱ δὲ πλέον τι ἐπίστασθαι νομίζοντες Καβείρους λέγουσι.

4. Τούτων δὲ τῶν Λοκρῶν τοσαίδε ἄλλαι πόλεις 8
εἰσίν, ἄνω μὲν ὑπὲρ Ἀμφίσσης πρὸς ἤπειρον Μυωνία, στάδιοις ἀπωτέρω τριάκοντα Ἀμφίσσης· οὗτοι καὶ τῷ Διὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ εἰσὶν οἱ ἀναθέντες Μυᾶνες τὴν ἀσπίδα. κεῖται δὲ τὸ πόλισμα ἐπὶ ὑψηλοῦ, καί σφισιν ἄλσος καὶ βωμὸς θεῶν Μειλιχίων ἐστί· νυκτεριναὶ δὲ αἱ θυσίαι θεοῖς τοῖς Μειλιχίοις εἰσί, καὶ ἀναλῶσαι τὰ κρέα αὐτόθι πρὶν ἢ ἥλιον ἐπισχεῖν νομίζουσι. καὶ Ποσειδῶνός ἐστιν ὑπὲρ τὴν πόλιν τέμενος καλούμενον Ποσειδώνιον, ἐν δὲ αὐτῷ ναὸς Ποσειδῶνος· τὸ δὲ ἄγαλμα ἐς ἐμὲ οὐκ ἦν.

5. Οὗτοι μὲν δὴ ὑπεροικοῦσιν Ἀμφίσσης· ἐπὶ θαλάσ- 9
σης δὲ Οἰάνθεια καὶ ταύτῃ ὁμοροῦσά ἐστι Ναύπακτος. πλὴν δὲ Ἀμφίσσης, ὑπ' Ἀχαιῶν οἱ ἄλλοι Πατρέων ἄρχονται, βασιλέως σφίσι δόντος Αὐγούστου. Ἐν Οἰανθείᾳ δὲ Ἀφροδίτης τε ἱερόν, καὶ ὀλίγον ὑπὲρ τὴν πόλιν κυπαρίσσου τε ἀναμὶξ καὶ τῆς πίτυός ἐστιν ἄλσος, καὶ ναός τε Ἀρτέμιδος καὶ ἄγαλμα ἐν τῷ ἄλσει· γραφαὶ δὲ ἐπὶ τῶν τοίχων ἐξίτηλοί τε ἦσαν ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ οὐδὲν ἔτι ἐλείπετο ἐς θέαν αὐτῶν. Κληθῆναι δὲ ἀπὸ 10
γυναικὸς ἢ νύμφης τεκμαίρομαι τὴν πόλιν, ἐπεὶ ἐπὶ Ναυπάκτῳ γε οἶδα εἰρημένον ὡς Δωριεῖς οἱ ὁμοῦ τοῖς Ἀριστομάχου παισὶ τὰ πλοῖα αὐτόθι ἐποιήσαντο, οἷς ἐς Πελοπόννησον ἐπεραιώθησαν· καὶ ἀντὶ τούτου γενέσθαι τὸ ὄνομα τῷ χωρίῳ φασί. τὰ δέ μοι Ναυπακτίων, ὡς τοῖς ἐς Ἰθώμην ἀποστᾶσιν ὁμοῦ τῷ σεισμῷ τῷ ἐν Λακεδαίμονι Ἀθηναῖοι Ναύπακτον ἐνοικῆσαί σφισιν ἔδοσαν ἀφελόμενοι τοὺς Λοκρούς, καὶ ὡς τοῦ Ἀθη-

ναίων ὕστερον πταίσματος τοῦ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς Λακεδαιμόνιοι τοὺς Μεσσηνίους ἐδίωξαν καὶ ἐκ τῆς Ναυπάκτου, τάδε μὲν ἐκεξῆλθέ μοι καὶ ἐς πλέον ἡ Μεσσηνία συγγραφή· ἐκλιπόντων δὲ ὑπὸ ἀνάγκης τῶν Μεσσηνίων, οὕτως οἱ Λοκροὶ συνελέχθησαν αὖθις ἐς τὴν
11 Ναύπακτον. 6. Τὰ δὲ ἔπη τὰ Ναυπάκτια ὀνομαζόμενα ὑπὸ Ἑλλήνων ἀνδρὶ ἐσποιοῦσιν οἱ πολλοὶ Μιλησίῳ· Χάρων δὲ ὁ Πύθεώ φησιν αὐτὰ ποιῆσαι Ναυπάκτιον 898
Καρκίνον. ἐπόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς τῇ τοῦ Λαμψακηνοῦ δόξῃ· τίνα γὰρ καὶ λόγον ἔχοι ἂν ἔπεσιν ἀνδρὸς Μιλησίου πεποιημένοις ἐς γυναῖκας τεθῆναί σφισιν ὄνομα
12 Ναυπάκτια; Ἐνταῦθα ἔστι μὲν ἐπὶ θαλάσσῃ ναὸς Ποσειδῶνος καὶ ἄγαλμα ὀρθὸν χαλκοῦ πεποιημένον, ἔστι δὲ καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος καὶ ἄγαλμα λευκοῦ λίθου· σχῆμα δὲ ἀκοντιζούσης παρέχεται, καὶ ἐπίκλησιν εἴληφεν Αἰτωλή. Ἀφροδίτη δὲ ἔχει μὲν ἐν σπηλαίῳ τιμάς· εὔχονται δὲ καὶ ἄλλων ἕνεκα, καὶ αἱ γυναῖκες μάλιστα αἱ
13 χῆραι γάμον αἰτοῦσι παρὰ τῆς θεοῦ. 7. Τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἱερὸν ἐρείπια ἦν, ἐξ ἀρχῆς δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτὸ ἀνὴρ ἰδιώτης Φαλύσιος. νοσήσαντι γάρ οἱ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ οὐ πολὺ ἀποδέον τυφλῶ ὁ ἐν Ἐπιδαύρῳ πέμπει θεὸς Ἀνύτην τὴν ποιήσασαν τὰ ἔπη φέρουσαν σεσημασμένην δέλτον. τοῦτο ἐφάνη τῇ γυναικὶ ὄψις ὀνείρατος, ὕπαρ μέντοι ἦν αὐτίκα· καὶ εὑρέ τε ἐν ταῖς χερσὶ ταῖς αὐτῆς σεσημασμένην δέλτον, καὶ πλεύσασα ἐς τὴν Ναύπακτον ἐκέλευσεν ἀφελόντα τὴν σφραγῖδα Φαλύσιον ἐπιλέγεσθαι τὰ γεγραμμένα. τῷ δὲ ἄλλως μὲν οὐ δυνατὰ ἐφαίνετο ἰδεῖν τὰ γράμματα ἔχοντι οὕτω τῶν ὀφθαλμῶν· ἐλπίζων δέ τι ἐκ τοῦ Ἀσκληπιοῦ χρησθὸν ἀφαιρεῖ τὴν σφραγῖδα, καὶ ἰδὼν ἐς τὸν κηρὸν ὑγιής τε ἦν, καὶ δίδωσι τῇ Ἀνύτῃ τὸ ἐν τῇ δέλτῳ γεγραμμένον, στατῆρας δισχιλίους χρυσοῦ.

INDEX.

(Numerus primus libri est, secundus capitis, tertius segmenti.)

Abae opp. Phocidis, Phocicae cladis immune 10 3 2. Phocensium asylum ib. 3. oraculum 4 32 5. 10 35 1.
Abantes pop. Euboeae 5 22 4. coloniam ducunt in Chium 7 4 9.
Abantidas Sicyonis tyrannus 2 8 2.
Abantis regio 5 22 3.
Abaris Hyperboreus 3 13 2.
Abartus e Codri genere 7 3 10.
Abas Lyncei f. 2 16 2. 10 35 1.
Abas Melampodis f. 1 43 5.
Abas vates Lysandri 10 9 7.
Abasa ins. Aethiopiae 6 26 9.
Abia Hylli nutrix 4 30 1.
Abia Messeniae opp. ib.
abortus epidemicus 8 23 7.
Abrupolis rex Sapaeorum 7 10 6.
Abydus opp. 3 9 12.
Acacallis Minois f. 8 53 4.
Acacallis nympha 10 16 5.
Acacesium Arcadiae opp. 8 3 2, 8 27 41, 8 36 10.
Acacesius collis 8 36 9.
Acacus Lycaonis f. 8 3 2, 8 36 10.
Academia 1 29 2.
Acamas Thesei f. eponymus 1 5 3. pictus 10 26 2. eius statua 10 10 1.
Acanthus Lacedaem. Ol. 5 8 7.
Acarnan Alcmaeonis f. 8 24 9.
Acarnanes Atheniensium adversus Antipatrum socii 1 25 4. ab Aetolis victi 10 16 6. ab Agesilao reprimuntur 3 10 2. Messenios in Oeniadis oppugnant 4 25 8. olim Curetes 8 24 9. divinationem docent Hesiodum 9 31 5.
Acastus pictus 1 18 1. patri funebres ludos instituit 3 18 16. 6 20 19. Iphiclum coronat 5 17 10.
accipiter accipitre velocior 7 12 2.
Ace locus Arcadiae 8 34 2.
Acesidae ara 5 14 7.
Acesis apud Epidaurios, qui aliis Euamerion 2 11 7.
Acesius v. Acesis.
Acestium e Themistoclis posteris 1 37 1.
Acestor fictor 6 17 4. 10 15 6.
acetum uniones resolvit 8 18 6.
Achaeus Xuthi f. 7 1 2 et 3.
Achaei ab Achaei filiis dicuntur Argivi et Lacedaemonii 7 1 7, 3 13 14. Argis et Lacedaemone electi Ionum in Peloponneso sedes occupant 5 1 1. 7 6 1. Romanorum socii 7 6 3, Ptolemaei 2 6 5. deficiunt a Romanis 2 1 2. Messenios oppugnant 4 29 11. Lacedaemoniis semper infensi 7 7 3. cum Lacedaemoniis bellum gerunt ib. et 12 6. Paracyparissii 3 22 9.
Achaeorum reges 7 6 2. bella et res gestae 7 6 3 — 7 17 4. concilium 2 1 2. eius auctor 8 30 5, ratio et locus 7 7 1, 7 24 4, abolitio 7 16 9. armatura 8 50 1. donaria 5 25 8. 6 15 2. 10 18 1. fines 7 17 5. portus 4 34 6. urbes duodecim 7 6 1.
Achaeïa Hyperborea 5 7 8.
Achaia fons 4 33 7.
Acharnae demus Atticus 1 31 6.
Acheloi fl. tres 8 38 9.
Achelous Aetoliae fl. Callirrhoes pater 8 24 9, Castaliae 10 8 9, Sirenum 9 34 3. cum Hercule luctatur 3 18 6, 6 19 12. eius alluvio 8 24 9 et 11, ara 1 34 3, 1 41 2, pisces marini 4 34 1.
ἀχερωΐς populus alba 5 14 2.
Acheron fl. Thesprotidis 1 17 5, 5 14 2, 10 28 1.
Acherusia palus 1 17 5, 2 35 10.
Achilles Chironi educandus traditur 3 18 12. an Helenam a Tyndareo petierit 3 24 10. ad Troiam cur profectus ib. Helenae maritus 3 19 13. cum Memnone pugnat 3 18 12, 5 19 1, 5 22 2. Tennem interficit 10 14 4. eius interitus 1 14 1, monumentum inane 6 23 3, templa 3 20 8, 3 24 5, 3 19 11, statua equestris 10 13 5, hasta 3 3 8, clipeus 9 29 7. insula ei Leuce sacra 3 19 11.
Achilleus portus 3 25 4.
Achladaeus Corinthiorum dux 4 19 2.
Acichorius Gallorum dux 10 19 7 et 8, 10 22 10 et 13, 10 23 12.
Acidas fl. 5 5 8.
Acontion opp. Arcadiae 8 27 4.
Acraea Asterionis fluvii filia 2 17 2.
Ἄκραιον ὄρος 2 17 2.
Acraephnium urbs Boeotiae 9 23 5, 9 40 2.

Acratus daemon comes Bacchi 1 2 5.
Acriae opp. Laconic. 3 21 7.
Acrias procus Hippodamiae 6 21 10.
Acriatae Acriarum incolae 3 22 5.
Acriphius Clitorius 8 27 2.
Acrisius Abantis f. 2 16 2, Eurydices maritus 3 13 8. cum Proeto de imperio contendit 2 25 7. filiam custodit aeneo thalamo 2 23 7, 10 5 11. disci iactu a Perseo interemptus 2 16 2.
Acritas promont. 4 34 12.
Acrocorinthus Soli sacra 2 1 6, 2 4 6, 7 7 6.
ἀκροχερσίτης 6 4 1.
acropolis Atheniensium olim *πόλις* dicta 1 26 6.
ἀκροστόλια lignea 9 16 3.
Acrotatus Arei f. 3 6 4.
Acrotatus Cleomenis f. 1 13 5, 3 6 2. in acie cadit 8 27 11, 8 30 7.
Actaea antiquum Atticae nomen 1 2 6.
Actaeon Aristaei f. 10 30 5, 10 17 3. a Diana in cervum mutatus 1 44 5, 9 2 3. eius spectrum 9 38 5, cubile 9 2 3.
Actaeus primus Atheniensium rex 1 2 6, 1 14 7.
ἀκτὴ et *αἰγιαλὸς* differunt 2 34 9.
Actiacum praelium 8 8 12.
Actium 10 8 3.
Actor Azei f. 9 37 7.
Actor Phorbantis f. 5 1 11.
Actoris filii Molionidae 8 14 9. regni Elei participes 5 1 11. ab Hercule occisi 2 15 1, 3 18 15, 5 2 1. eorum uxores 5 3 3.
Acusilaus Diagorae f. Ol. 6 7 1 et 3.
Acusilaus de Myceneo 2 16 4.
adamas ut dometur 8 18 6.
Adamatas Tarentinus 6 14 11.
Ἀδικίας effigies 5 18 2.
Adimantus Athen. a Spartanis corruptus 4 17 3, 10 9 11.
Admetus Augeae f. 10 26 5.
Admetus (Pheretis f.) 5 17 10, 3 18 16.
Admetus a Philocteta occisus 10 27 1.
Adonin cecinit Sappho 9 29 8, deflent Argivae 2 20 6. eius mater 9 16 4, fanum 9 41 2, myrtus 6 24 7.
Adramyttium opp. 4 27 9.
Adrastea fons 2 15 3.
Adrasteae signum 10 37 8.
Adrastus Lydus 7 6 6.
Adrastus Polynicis f. 2 20 5.
Adrastus Talai f. 8 25 8, Phoronides 7 17 7, Sicyonis rex 2 6 6. Arionem equum ab Hercule accipit 8 25 10. evadit 9 9 2. Thesei opem implorat 1 39 2. Adrasti domus 2 23 2, gener 9 5 12, obitus et cultus 1 43 1, heroum 1 30 4, statua 10 10 3.
Adrianus imp. eponymus 1 1 5. Hebraeos, qui defecerant, subigit ib. viam Scironiam munit 1 44 6. balneum Corinthi struit 2 3 5. e Stymphalo Corinthum aquas ducit ib. 8 22 3. Nemeis equestrem cursum reddit 6 16 4, Mantineae pristinum nomen 8 8 12. Neptuni Hippii templum reficit Mantineae 8 10 2. Epaminondae stelam et epigramma ponit 8 11 8. Abis et Athenis templa aedificat 10 34 4, 1 18 6, Athenis etiam gymnasium 1 18 9, Hyampoli porticum 10 35 6, Lupiae portum 6 19 9. Iunoni pavonem consecrat 2 17 6. eius laus et statuae 1 3 2, 1 18 6, 1 24 7, studia in Antinoum 8 9 7.
Adriaticum mare 5 25 3, 8 54 3.
Adristas 8 4 1.
adulterium Messeniam et Troiam perdidit 4 20 5. adulterii poena 9 36 8.
adytum Palaemonis 2 2 1. Endymionis 5 1 4. Trophonii 4 16 7. Minervae 7 27 2. adyta a profanis non intrantur sine periculo 10 32 17.
Aeaceum 2 29 6 et 9.
Aeacidarum fatum 1 14 1, genealogia 2 29 2.
Aeacides Arybbae f. 1 11 1 et 3 — 4.
Aeacus Iovis f. Aeginae rex 2 29 2. iudex 1 39 6. Graeciae pluviam impetrat 1 44 9, 2 29 7. Aeaci uxores ib. 9, filii ib. 2.
Aeantides Milesius 10 9 9.
Aechmaeas Parapotamius victor Pyth. 10 33 8.
Aechmagoras Herculis f. 8 12 3.
Aechmis Briacae f. Arcadiae rex 8 5 10.
Aeëtes Solis f. 2 3 10, 9 34 8.
Aegae opp. Macedoniae 1 6 3, Achaiae 7 25 12, 8 15 9.
Aegaeum mare 1 1 1. eius insulae 2 22 1.
Aegeae opp. 5 21 11.
Aegeus Oeolyci f. 3 15 8, 4 7 8.
Aegeus Pandionis minoris f. Athen. rex 1 5 2 et 4. Lyci frater 4 2 6. Uraniae Veneris cultum Athenis introducit 1 14 7. quos expellit in Arcadiam migrant 8 23 3. eius interitus et heroum 1 22 4 et 5. statua 10 10 1.
Aegiae opp. Lacon. 3 21 5.
Aegiale quae postea Sicyon 2 6 5.
Aegialea urbs 2 3 6. peste afflicta 2 7 7. eversa ib. 1.
Aegialeus Adrasti f. 1 43 1. *αὐτόχθων* 2 5 6. rex Sicyonis ib. 7 1 1. eius heroum 1 44 4, statua 10 10 4, interitus 9 5 13, monumentum 9 19 2, nepotes 2 5 6.
Aegialus postea Achaia 5 1 1, 7 1 1.
Aegialenses 7 1 1.
Aegienses Achaiae pop. 3 12 7.
Aegila Lacon. locus 4 17 1.
Aegimius Pamphyli pater 2 28 6.

Aegina Asopi filia insulae nomen dat 2 5 2, 2 29 2. rapta a Iove 2 5 1. eius signum 5 22 6, 10 13 6.
Aegina insula 2 29 2 — 30 4.
Aeginaei operis signa 1 42 5, 2 30 1, 5 25 13, 7 5 5, 8 53 11, 10 17 12, 10 36 5.
Aeginetae navibus valent 2 29 5. Persis studentes a Cleomene comprimuntur 3 4 2. cum Arcadibus commercium exercent 8 5 8.
Aeginetes Deritae f. 7 18 5.
Aeginetes Pompi f. Arcadiae rex 8 5 8.
Aegira opp. et navale Achaiae 7 26 1—9.
aegis aurea 5 12 4.
Aegisthus cum Agamemnone Cassandrae geminos interficit 2 16 6. a Nauplii filiis iuvatur 1 22 6. eius cum Agamemnone simultas unde orta 2 18 2. filia Erigone 2 18 6. sepulcrum 2 16 6.
Aegium opp. 7 6 1, 7 22 10, 7 23 5 — 24 4. Achaici synedrii locus 7 7 2, 7 24 4.
Aegles e Sole filiae Gratiae 9 35 5.
ad Aegospotamos clades 3 8 6, 3 11 5, 3 17 4, 4 17 3, 9 32 7, 10 9 11. pugnae socii 10 9 7 — 10, manubiae 3 18 8.
Aegosthena 1 44 4.
Aegyptii proceri 1 35 5. navalibus quam pedestribus praeliis aptiores 3 6 5. cum Phrygibus de antiquitate certant 1 14 2. Linum lugent 9 29 7. Dianam Cereris filiam perhibent 8 37 6. ab Agesilao adiuvantur 3 10 2, 4 17 5. Aegyptii reges Macedonum nomine gaudent 10 7 8: eorum statuae Athenis 1 8 6, 1 9 8.
Aegyptii viri de Taraxippo Amphione Orpheo sententia 6 20 18.
Aegyptium marmor 1 18 6. simulacra 4 32 1, 7 5 5, pleraque lignea 2 19 3.
Aegyptus Beli f. 7 21 13. eius filiorum monumentum 2 24 2.
Aegyptus (?) Eleus, (Aesypus? Aepytus?) 6 12 6. 6 2 8.
Aegyptus fl. 9 40 6.
Aegyrus Thelxionis f. 2 5 7.
Aegys opp. a Spartanis deletur 3 2 5. Aegytae ib. 8 27 4. Aegytis Arcadiae pars 8 34 5.
Aeneas Anchisae f. Palladium transfert in Italiam 2 23 5. in Laconica urbes condit, in Arcadia patrem sepelit 3 22 11, 8 12 8. cum Diomede pugnat 5 22 2. eius uxor Greusa an Eurydice 10 26 1. sociorum pars in Sardiniam delata 10 17 6. statua aenea 2 21 1. arca 7 19 7.
Aeneas Eleus ex Iamidarum gente 8 10 5, 6 2 4.
Aenesidemus Leontinorum tyrannus 5 22 7. alius Leontinus ib.
Aenetus Lacedaem. Ol. 3 18 7.
Aenianes Amphictyones 10 8 2. Thessalis accensentur ib. 3. Brennum per Oetam montem ducunt 10 22 9.
aenigmatis usi veteres Graeciae sapientes 8 8 3.
Aenus opp. Thraciae 5 27 12.
Aeolenses in Troade 6 4 9, in Lesbo 10 24 1. Ilii incolae 1 35 4, 8 12 9. postea Boeoti 10 8 4. Aeolensium urbes XII 7 5 1.
Aeoli insulae 10 11 3.
Aeolidas v. Olidas.
Aeolis a Gra occupatur 3 2 1.
Aeolius Hippodamiae procus 6 21 11.
Aeolus Aethlii pater 5 8 2, Crethei 4 2 5, Macaris 10 38 4, Magnetis 6 21 11, Perieris 6 22 2, Tanagrae 9 20 1.
Aepea opp. Messen. 4 34 5.
Aepytiadae vel Aepytidae 4 3 8, 4 9 4 et 9.
Aepytus Cresphontis f. iustitia et prudentia clarus 4 3 8. ab Holaea et Heraclidis restitutus 4 5 1, 8 5 7.
Aepytus Elati f. 8 4 4 et 7. eius interitus et sepulcrum ib. 8 16 3.
Aepytus Hippothoi f. Arcadum rex caecatur 8 5 5, 8 10 3.
Aepytus Nilei f. Prienen condit 7 2 10.
Aepytus vid. Aegyptus.
aër fetidus e mari 5 25 3.
Aërope Cephei f. ex Marte gravida partu perit 8 44 7.
Aëropia v. Aeropia.
Aëropus Cephei f. 8 5 1.
Aëropus Martis f. 8 44 8.
aes Tartessium 6 19 2. aeris fusores primi 8 14 8, 9 41 1, 10 38 6. aenea heroum arma 3 3 8. aeneae portae 5 10 10. aenea statua solida 9 12 4. aeneum templum, thalamus, tectum 10 5 11. aeneum papaver in summa tecti testudine 5 20 9. aeneum limen 9 19 8. aenea opera veterum qualia 8 14 7. aeneum signum antiquissimum 3 17 6.
Aeschines Argivus 4 26 7.
Aeschines Eleus Ol. 6 14 13.
Aeschylinus Leschae pater 10 25 5.
Aeschylus Aesimidis pater 4 5 10.
Aeschylus Asterionis pater 6 3 1.
Aeschylus Euphorionis f. a Baccho tragoediam facere iubetur 1 21 2. Hieroni familiaris 1 2 3. maris regem Iovem appellat 2 24 4, Inachum fluvium Argivum 8 6 6. Dianam Cereris filiam esse tradit 8 37 6. Furiarum crinem serpentibus implicat 1 28 6. eius fabula Glaucus 9 22 7, 10 4 7. Septem ad Thebas 2 20 5. Satyri 2 13 6. epitaphium 1 14 5.
Aeschylus Symmachi pater 6 1 3.
Aesculapius Apollinis f. et Hygiae pater, allegorice aër 7 23 7 — 8. infans expositus et a turture nutritus 8 25 11, a capra 2 26 5. Epidauri inprimis cultus

2 26 3. inde Sicyonem advectus 2 10 3. eius natales et patria 2 26 3, mater Arsinoë Leucippi filia 3 26 7, 4 3 2, uxor 2 29 1, filii 4 3 2, 4 31 12, dracones 2 11 8, 3 23 4 — 7, lavacrum 2 27 6, lucus 2 27 1, templa 1 21 4, 2 10 2, 2 13 5, 2 23 4, 3 22 10, 3 26 10, 4 30 1, 4 31 10, 7 21 14, 7 23 7, 7 27 11, 8 25 3, sacra Pergami 3 26 10, in insula Co 3 23 6. imberbis 8 28 1.
Ἀσκληπιὸς ἐν Ἀγιαδῶν 3 14 2, *ἀγνίτας* 3 14 7, *ἀρχαγέτης* 10 32 12, *αὐλώνιος* 4 36 7, *Γορτύνιος* 2 11 8, *Δημαίνετος* 6 21 4, *ἰατρὸς* 2 26 9, *Κασύσιος* 8 25 1, *Κοτυλεὺς* 3 19 7, *παῖς* 8 25 11, 8 32 5. *φιλόλαος* 3 22 9.
Aesepus fl. Phrygiae 10 31 6.
Aesimides 1 3 3. Aeschyli f. 4 5 10.
Aesymnetes deus 7 20 1, 7 21 6.
Aesymnium Megar. 1 43 3.
Aesymnus Megarensis 1 43 3.
Aesypus Timonis f. Ol. 6 2 8. (Timonis pater 6 12 6.)
aetas aurea 5 7 6.
Aetha equa Agamemnonis 5 8 3.
Aethidae duo 4 32 2.
Aethiopes Oceani accolae 1 33 3. ebeni radices eruunt 1 42 5. Solis mensam fabulantur 6 26 2, 1 33 4.
Aethiopia supra Syenen 5 7 4. eius aspides nigrae 9 21 6, tauri 9 21 2.
Aethiopicus campus 1 33 4.
Aethlius Aeoli vel Iovis f. Elidis rex 5 1 3, 5 8 2.
Aethra Phalanthi uxor 10 10 8.
Aethra Pithei f. 2 32 9. a Neptuno compressa 2 33 1. a Dioscuris capta 5 19 3. e captivitate liberata 10 25 7.
Aethusa Neptuni f. 9 20 1.
Aëtius Anthae f. rex Troezeniorum 2 30 8, 2 31 10.
Aetnae crateres fatidici 3 23 9, rivi ardentes 10 28 4.
Aetnaeus Promethei f. 9 25 6.
Aetoli ab Aetolo dicti 5 1 8. Acarnanibus inimici 4 25 3, 10 16 6. ab Agesilao adiuvantur 3 10 2. in Elidis consortium veniunt 5 4 2. a Cylone tyrannide liberantur 6 14 11. cum Thessalis bellum gerunt 6 16 2. Gallos strenue propulsant 1 4 4, 10 20 4, 10 22 13, 10 23 12. tropaeum de Gallis dedicant Delphis 10 15 2, 10 19 1 et 4. in Actiacam Nicopolin translati 10 38 4, 7 18 8. *ἀνάσατοι* 8 24 11.
Aetoliae simulacrum 10 19 1.
Aetolus Endymionis f. 5 1 4. Elidis rex, Epeo succedit et caedis causa solum vertit 5 1 8.
Aetolus Oxyli f. 5 4 4.
Africa Battum coronat 10 15 6. homines ibi feri 2 21 6.
Africus ventus vitibus noxius 2 34 2.
Agamedes Stymphali f. 8 4 8.
Agamedes Ergini f. 9 37 4. cum Trophonio Alcmenae thalamum aedificat 9 11 1, Apollini templum, Hyrieo thesaurum 9 37 5, 10 5 13, Neptuno *ἱππίῳ* templum 8 10 2. eius invocatio 9 39 6, serobs 9 37 7.
Agamedidas Thersandri pater 3 16 6.
Agamemnon a Thyeste Vulcani sceptrum accipit 9 40 11. Sicyonis regnum obtinet 2 6 7. an Aegistho praeburit inimicitiarum causam 2 18 2. Aulide Dianae sacrificat 3 9 3. Calchanti ut se sequatur persuadet 1 43 1. eius laudes 7 24 2, monumentum 2 16 6 et 3 19 6, tentorii limen 9 19 7, statua 5 25 9, imago picta 10 30 3. Clazomenis cultus 7 5 11.
Agamenes Sicyonius vid. Agasimenes.
Agametor Mantinensis pugil 6 9 9.
Aganippe Permessi f. fons 9 29 5.
Agapenor Ancaei f. Arcadiae rex 8 5 2, 8 10 10, 8 53 7.
Agasicles Archidami f. rex Spartae v. Agesicles.
Agasicles Sicyonius 2 10 3.
Agasimenes Sicyonius 10 9 10.
Agasisthenes Laced. 7 12 7.
Agasthenes Augeae f. Elidis rex 5 3 3.
Agathinus Eleus 6 15 11.
Agathocles archon Athen. 10 2 3.
Agathocles Lysimachi f. a Getis captus 1 9 6. novercae insidiis exstinctus 1 10 3.
Agathocles Siciliae tyrannus 6 12 2.
ἀγαθοῦ δεοῦ templum 8 36 5.
Agdistis androgynos 7 17 10.
Agdistis mons 1 4 5.
Ageladas Argivus statuarius, Onatae et Hegiae aequalis 8 42 10, 4 33 2, 6 8 6, 6 10 6, 6 14 11, 7 24 4, 10 10 6.
Agelaus Stymphali f. 8 35 9.
Agelaus Tegeates Pyth. 10 7 7.
Ageles Chius Ol. 6 15 2.
Agelochus Tisameni f. 3 11 5.
Agelus Neptuni f. 7 4 8.
Agemachus Cyzicenus Ol. 6 13 7.
Agenor Arei f. 7 18 5.
Agenor Pleuronis f. 3 13 8.
Agenor Thebanus pugil 6 6 2.
Agenor Triopae f. 1 14 2. rex Argivorum 2 16 1.
Agenor Troianus occisus a Neoptolemo 10 27 2, 10 28 6.
Agesarchus Tritaeensis Ol. 6 12 8.
Agesicles Archidami fil. rex Spartae 3 7 6.
Agesilas Lusensis Pyth. 8 18 8.
Agesilaus Archidami f. 3 8 1, Archidami pater 6 4 9. Spartae regnum Leotychidi

praeripit 3 8 8. altero pede claudus ib. 10. Aulide sacra facere vetatur 3 9 3. in Asiam traiicit 3 9 1. domum redire cogitur ib. 12, 4 17 5. Aetolis auxilium fert 3 20 10. in Aegyptum profectus rem bene gerit ib. Epaminondae cedit 9 14 5, 9 13 2. eius mors et sepultura 3 10 2.
Agesilaus Doryssi f. rex Lacedaem. 3 2 4.
Agesimenes v. Agasimenes.
Agesipolis Cleombroti f. rex Spartae 1 13 5, 3 6 2.
Agesipolis Pausaniae f. rex Spartae 3 5 7. Mantineam capit 8 8 7.
Agetor Arcas 5 21 3.
Agiadas Eleus 6 10 9.
Agias Agelochi fil. vates 3 11 5.
Agidae, seu Agiadae, Eurysthenis posteri 3 2 1. eorum series 3 2 — 6, sepulcra 3 14 2. ultimus Cleomenes Leonidae f. 3 7 1.
Agis Archidami f. rex Spartae 3 8 1. Eleis bellum infert 3 8 3. filium suum spurium esse dicit ib. 7.
Agis Archidami f. Agesilai n. 3 10 5.
Agis Eudamidae f. rex Spartae 3 10 5. Megalopolin oppugnat 8 27 13. Pellenen capit 2 8 5, 7 7 3. ad Mantineam superatur 8 8 11 et 10 5 — 11. occumbit 8 10 8.
Agis Eurysthenis f. 3 2 1.
Aglaia Gratia 9 35 5.
Aglaophon Polygnoti pater 10 27 4.
Aglauros Cecropis f. 1 2 6. eius septum sacrum 1 18 2.
Aglaus Psophidius per totam vitam beatus 8 24 13.
Agnaptus architectus 5 15 6, 6 20 10 et 13.
ἀγνίτας v. Aesculapius.
ἄγνος frutex 3 14 7.
ἄγνωστοι θεοί 1 1 4, 5 14 8.
Ἄγνων effigies 5 20 3, 5 26 3.
Agoneas Colophonius 6 17 4.
agonothetae Olymp. 5 9 4.
Agoracritus stat. Phidiae disc. et amasius 9 34 1.
Agorius Damosii f. 5 4 3.
Agrae locus Atticae 1 19 6.
Agraeus Temeni f. v. Argaeus.
Agrigentinorum donarium 5 25 5.
Agrii filii Oeneum Aetolia pellunt 2 25 2.
Agrolas Pelasgus vel Siculus 1 28 3.
ἀγροτέρα v. Diana.
ἀγυιὰ Eleis i. q. Atticis στενωπὸς 5 15 2.
Agyieus Hyperboreus 10 5 8.
Aiax Oilei f. Cassandram violat 1 15 2, 10 26 3. cum Ulixe simultatem exercet 10 31 1. Locris adest 3 19 12.
Aiax Telamonis f. Alcathoi successor 1 42 4. corpore procero 1 35 5. pictus 10 31 1. cum Hectore pugnat 5 19 2. posteri parum clari 2 29 4. statua inter eponymos 1 5 2. templum, statua, honores 1 35 2 et 3. flos ib. Achillis arma ad tumulum eius delata 1 35 4.
Aiax uterque redivivus 3 19 13.
Aidoneus fl. Idae 10 12 3 et 4.
alabastrum marmor 1 18 9.
Alaea festum Minervae 8 47 4.
Alagonia Eleutherolaconum opp. 3 21 7, 3 26 11.
Alalcomenae opp. Boeotiae 9 3 4, 9 33 5.
Alalcomeneus Minervae nutricius 9 33 4.
Alalcomenia Ogygi f. 9 33 4.
Alalcomenias fons 8 12 7.
ἀλάστωρ 1 30 1, 7 11 2, 8 24 8.
Alcaenetus Lepreata Ol. 6 7 8.
Alcaeus Amphitryonis pater 8 14 2.
Alcaeus poeta hymno in Mercurium 7 20 4, prooemio in Apollinem 10 8 10.
Alcamenes Achaeorum praetor 7 15 8.
Alcamenes stat. Praxitele antiquior, Phidiae aequalis 1 1 5, 1 8 4, 1 19 2, 1 20 3, 1 24 3, 2 30 2, 5 10 8, 8 9 1, 9 11 6.
Alcamenes Telecli f. rex Spartae 3 2 7, 4 4 4, 4 5 9.
Alcander Lycurgo excutit oculum 3 18 2.
Alcathous Pelopis f. leonem Cithaeronium conficit 1 41 3 et 6. muros Megar. reficit 1 41 6, 1 42 1 — 2. filiorum alterum interficit 1 42 6. eius heroum 1 43 4.
Alcathous Porthaonis f. 6 20 17, 6 21 10.
alce Celtica fera 5 12 1, 9 21 3.
Alcenor Perilai pater, Argivus 2 20 7.
Alcestis Peliae f. 5 17 11.
Alcetas Arybbae f. Epirotarum rex 1 11 4.
Alcetas Tharypi f. Epirotarum rex 1 11 1.
Alcetus Alcinoi f. Arcas pugil 6 9 2.
Alcibiadas Spartanus ab Achaeis hostis iudicatus 7 9 2.
Alcibiades Arcadas et Eleos a Lacedaemoniis abstrahit 1 29 13. eius victoria Nem. 1 22 7, statua a Samiis posita 6 3 15.
Alcidamis Buni mater 2 3 10.
Alcidamidas Messenius Rhegium abit 4 23 6.
Alcidocus Scopii f. ab Oxylo occisus 5 3 7.
Alcimachus Euphorbi pater Eretriensis 7 10 2.
Alcimedon campus 8 12 2.
Alcimedon heros 8 12 2.
Alcimi heroum 3 15 1.
Alcinoë nympha 8 47 3.
Alcinous Arcas 6 9 2.
Alcinous Eleus 6 1 4.
Alcippe Martis f. ab Halirrhothio compressa 1 21 4.
Alcis Antipoeni f. 9 17 1.
Alcis Tisidis pater 4 9 3.
Alcmaeon Amphiarai f. 2 20 5, 5 17 7, 6 17 6. Amphilocho natu maior 10 10 4.

divini cultus expers 1 34 3. exsul et vagus 8 24 7 — 10.
Alcmaeon Silli f. 2 18 8.
Alcmaeonidae 2 18 9.
Alcman Laconica dialecto usus 3 15 2. de Dioscuris 1 41 4, 3 26 2. de Gratiarum nominibus 3 18 6.
Alcmena Amphiarai et Eriphyles f. 5 17 8. a Iove decepta 5 18 3. in saxum versa 9 16 7. eius partus a Iunone inhibitus 9 11 3, thalamus 9 11 1, mors et sepulcrum 1 41 1, ara 1 19 3.
Alcon Hippocoontis f. 3 14 7.
Alcyone Atlantis f. 2 30 8. e Neptuno parit 9 22 5. soror Taygetes 3 18 10.
Alcyonia palus immensa profunditate 2 37 5.
Aleae Arcadicae situs, conditor, memorabilia 8 23 1, 8 27 3.
Alector Anaxagorae f. 2 8 5.
Ales fl. Colophon. admodum frigidus 7 5 10, 8 28 3.
Alesiae locus Lacon. 3 20 2.
Ἀλήσιον οὖδας 9 14 3.
Alesius mons 8 10 1.
Aletes Hippotae f. Corintho potitur 2 4 3, 5 18 8.
Aleuadae Leotychidem corrumpunt 3 7 9. Thessaliam Xerxi produnt 7 10 2.
Aleus Aphidantis f. 8 4 4. Arcadiae rex 8 4 8. Aleam condit 8 23 1, Tegeam 8 45 1, eius filii et filia Auge 8 4 8, domus Tegeae 8 53 10.
Alexander Ptolemaei *φιλομήτορος* frater 1 9 1.
Alexander Alexandri Magni e Rhoxane f. 1 6 3. a Cassandro veneno interemptus 9 7 2.
Alexander Amyntae f. 7 25 6.
Alexander Cassandri f. 9 7 3. a Demetrio occisus ib. et 1 10 1, 1 36 6.
Alexander Lysimachi f. 1 10 4 et 5.
Alexander Magnus Epirota et Aeacides 1 9 8. in Mimante perfodiendo frustra laborat 2 1 5. tropaea nulla statuit 9 40 9. thoracem et hastam Aesculapio suspendit 8 28 1. Alexandriam condit 5 21 9, Smyrnam 7 5 1. Pellenensibus tyrannum imponit 7 27 7. Thebas evertit 9 23 5 et 6, 9 25 10. ab Anaximene Lampsacenis placatur 6 18 2. eius pater Ammon 4 14 8, filii et uxores 9 7 2, iracundia 6 18 2, felicitas 4 35 4, 7 10 3, periculum in Oxydracis 1 6 2, interitus 8 18 6, 8 7 7, sepultura Memphi 1 6 3, 1 7 1, statua 1 9 4, Iovis habitu 5 25 1, equestris 6 11 1, genus a Cassandro exstinctum 9 7 2, domus Megalopoli 8 32 1.
Alexander Neoptolemi f. 1 11 3 et 7.
Alexander Pheraeus 6 5 2, 9 15 1.
Alexander Pleuronius poeta epicus 2 22 7.
Alexander Priami f. 3 12 6.
Alexander Pyrrhi f. 4 35 3.
Alexandra s. Cassandra Priami f. 3 19 6. eius templum et signum ib., 3 26 5.
Alexandria Aegypti urbs 5 21 9, 8 33 3. trans Pharum 6 23 6. Alexandrinorum *ἐπικλήσεις* 5 21 12.
Alexandria Troadis urbs 10 12 4.
Alexanor Machaonis f. Aesculapio templum statuit 2 11 5. a Sicyoniis colitur ib. 6 et 23 4. Polemocratis frater 2 38 6.
Alexiarus locus Boeotiae 9 25 7.
Alexibius Arcas Ol. 6 17 4.
Aleximachus Phocensis 10 22 3.
Alexinicus Eleus Ol. 6 17 7.
Alexis Sicyonius Canthari pater 6 3 6.
Alimusii demus Atticus 1 31 1.
Aliphera Arcadiae opp. 8 26 5, 8 27 4 et 7.
Alipherus Lycaonis f. Alipherae conditor 8 3 4, 8 26 6.
Alitherses Ancaei et Samiae f. 7 4 1. eius statua 10 10 3.
Alizonum apes 1 32 1.
Almones v. Olmones.
Almus v. Halmus.
Aloeus Solis f. 2 1 1. 2 3 10. eius filiorum interitus et sepulcra 9 22 6.
Alope Cercyonis filia 1 5 2, 1 39 3. Choerili fabula 1 14 3.
Alopecus Irbi f. 3 16 9.
Alpheaea v. Diana.
Alphesiboea Phegei f. 8 24 8.
Alpheus Lacedaemonius 3 12 9.
Alpheus Pisae fl. 3 8 4. septem Elidis fluvios recipit 5 7 1, 6 22 6. Iovi amicus 5 13 11. Dianam amat 6 22 9, Arethusam 5 7 2. oleastrum gignit 5 14 3. eius fontes et meatus 5 7 1, 8 44 3. transitu statis diebus interdictum feminis 5 6 7. effigies 5 10 7. ara et cultus 5 14 6. ei comam alit Leucippus 8 20 3.
Alphius pictus 10 25 3.
ἄλφος 5 5 11.
Alpion locus Laconiae 3 18 2.
Althaea Thestii f. 8 45 6, Meleagri mater 10 31 3 — 4.
Althepia regio 2 30 5.
Althepus Neptuni f. Troezeniorum rex 2 30 5, 2 32 8.
Altis Iovis Olympici lucus 5 10 1, arae ibi positae 5 14 4 — 15 9. paludosa 5 11 10. platanis consita 5 27 11.
Alxion Oenomai pater 5 1 6.
Alyattae Lydi crater 10 16 1, aetas 5 10 3.
Alycaea Arcadiae opp. 8 27 3.
Alypus Sicyonius stat. 6 1 3, 6 8 5, 10 9 10.
Alyssus fons rabiem sanans 8 19 3.
Amadocus Hyperboreus 1 4 4.
Amaltheae cornu 4 30 6, 6 19 6, 6 25 4, 7 26 8.

Amarynceus Pyttii f. Elei regni particeps 5 1 11, 5 3 4.
Amarynthus opp. Euboeae 1 31 5.
Amathus opp. Cypri 9 41 2.
Amazonum expeditio contra Athenienses 1 41 7. invicta fortitudo 1 15 2. quousque progressae sint 3 25 3. Dianam Ephesiam dedicant 4 31 7. supplices ad eam confugiunt 7 2 7.
Ἀμαζονικὴ ἄσπις 1 41 7.
Ambraciotae Thesprot. pop. 5 23 2. Molossos vincunt 10 18 4. ab Augusto Nicopolin translati 5 23 3.
Ambrosus heros 10 36 3.
Ambrosus opp. Phocidis 9 13 3, 10 3 2, 10 36 1. eius muri 4 31 5, 10 36 3.
Amertes Eleus Ol. 6 8 1.
Amilichus fl. 7 19 5.
Amilus Arcadiae vicus, olim urbs 8 13 5.
Aminius fl. Arcadiae 8 29 5.
Ammon unde appellatus 4 23 10. Alexandri M. pater 4 14 8. ei ara a Ptolemaeo Lagi posita 9 16 1, ab Eleis 5 15 11. templum signum hymni a Pindaro dedicati 9 16 1. templum et oraculum 3 18 3, 3 21 8, 6 8 3, 8 11 11. signa 8 32 1, 10 13 5.
Ammonii Libyae pop. 3 18 3, 9 16 1.
Amnisus Cretae opp. 1 18 5.
Amoris natales 9 27 2, arae 1 30 1, 6 23 3, comites 1 43 6, cultus praecipuus 9 27 1, festum et ludi 9 31 3, signa 3 26 5. alatus 1 33 7. Fortunae adstat 7 26 8, Gratiis 6 24 7. cum Anterote contendit 6 23 5. lyram tenet 2 27 3. Venerem emergentem excipit 5 11 8.
amoris infausti exempla 7 19 2, 7 21 1.
Amphea opp. Messeniae a Lacedaemoniis capitur 4 5 8.
Amphialus 10 25 3.
Amphianax Antimachi f. 3 25 10.
Amphiaraus Phoronides 7 17 7. Oiclis f. 3 12 5, 6 17 6. Alcmaeonis et Amphilochi pater 2 18 4, 2 20 5. aprum Calydonium venatur 8 45 7. cum Lycurgo pugnat 3 18 12. Melanippum occidit 9 18 1. vaticinandi arte imbuitur 2 13 7. hiatu terrae absorbetur 1 34 2, 2 23 2, 9 8 3, 9 19 4. somnia interpretatur 1 34 5. eius familia 5 17 7, consecratio et cultus 1 34 1, fons 1 34 4 et 2 37 5, templum 2 23 2, heroum 3 12 5, signum curule 10 10 3.
Amphiclea s. Amphicaea, opp. Phocidis 10 3 2, 10 33 9.
Amphicles Agidis f. 3 16 9.
Amphiclus Euboeënsis Chium obtinet 7 4 9.
Amphictyon Deucalionis f. 10 8 1. Atheniensium rex 1 2 5 et 6. Itoni pater 9 1 1 et 5 1 4.
Amphictyones unde dicti 10 8 1. Delphicum templum restituunt 10 5 13. Pythicos ludos instituunt 6 14 10, 10 7 4, 10 33 8. praemia victoribus tribuunt 6 4 3. Cirrhaeis bellum inferunt 10 37 6. Scyllidi et filiae statuam ponunt 10 19 1. Phocenses multant 10 2 1. eorum numerus 10 8 2, concilii locus 7 24 4, civitates et populi 10 8 2, donarium de multa Phocensium 10 15 1 et 7.
Amphictyonia Argivorum 4 5 2.
Amphidamas Alei f. 8 4 8.
Amphilochus Amphiarai f. 2 18 4, 2 20 5. Alcmaeone minor natu 10 10 4. eius oraculum et ara 1 34 3, heroum 3 15 8, liberorum ara 1 34 3.
Amphilochi pop. 2 18 5.
Amphilytus Bacchiades, Eumeli pater 2 1 1.
Amphimachus Cteati e Theronice f. 5 3 3.
Amphimachus Polyxeni f. 5 3 4.
Amphimarus Neptuni f. 9 29 6.
Amphion Cnossius Acestoris f. Ptolichi disc. 6 3 5, 10 15 6.
Amphion Iasii f. 9 36 8.
Amphion et Zethus Antiopes f. Thebas condunt 2 6 4, 9 5 6. eorum monumentum et sacra 9 17 4, 10 32 11. Amphion affinis Tantalo et musicae magicaeque peritus 9 5 7, 6 20 18. νήτην invenit 9 8 4. apud inferos poenas dat 9 5 8. domus eius excisa 9 5 9. liberorum interitus 2 21 9. rogus 9 17 2. monumenta 9 10 7. ad Amphipolim praelium 1 10 2.
Amphiptolemus Asii pater 2 6 4, 7 4 1.
Amphissa Locrorum urbs 3 9 9, 10 22 13, 10 38 4.
Amphissa Macaris f. 10 38 4.
Amphissenses ab Arato invaduntur 2 8 4. Phocenses lacessunt 3 9 9.
Amphisthenes Amphiclis f. 3 16 9.
Amphithemis Thebanus 3 9 8.
Amphitrite Theseo coronam donat auream 1 17 3. signa eius 2 1 7 et 8.
Amphitryo Alcaei et Laonomes f. 8 14 2. eius domus 9 11 1, exsilium ib., donaria 9 10 4, 9 17 3, sepulcrum 1 41 1.
Amphitus fl. 4 33 3.
Amphoterus Alcmaeonis f. 8 24 9.
Amphrysus v. Ambrysus.
Ampyx Peliae f. 7 18 5, Mopsi pater 5 17 10.
Amycla Niobes f. 2 21 9.
Amyclae 3 18 7 — 19 6. ab Amycla conditae 3 1 3. a Spartanis expugnatae 3 2 6. in vicum versae 3 19 6. ab Aristomene captae 4 18 3.
Amyclaeënses a Doriensibus victi 3 12 9, ab Iphicrate caesi 3 10 1.
Amyclaeus stat. 10 13 7.
Amyclas Lacedaemonis f. 3 1 3, 7 18 5. eius filia Laodamia 10 9 5.
amygdalus e genitalibus Attis nata 7 17 11.

Amymone Danai f. 2 37 1, 4 35 2.
Amymone fl. 2 37 1', 5 17 11.
Amyntas Hellanici f. Ephesius, pancratiastes 6 4 5.
Amyntas Philippi pater 5 20 10.
Amythaon Cretheï f. Olympicos ludos instituit 5 8 2.
Amythaon Melampodis pater 2 18 4, 6 17 6.
ἀναβάται 5 9 2.
Anacharsis sapientis nomen petit 1 22 8.
Anaclethra saxum 1 43 2.
Anacreon Teius Polycrati familiaris 1 2 3. post Sappho carmina amatoria scripsit 1 25 1.
Anaea urbs 7 4 3.
ἄνακτες Dioscuri 2 22 6. pueri 10 38 7.
Anactoria quae postea Miletus 7 2 5.
Anactorii Corinthiorum coloni transferuntur Nicopolin 5 23 3.
Anactoron Phliasiorum 2 14 4.
Ἀνάγκης ara 2 4 6.
Anagyrasii demus Atticus 1 31 1.
Anaphlystus Troezenis f. demi Attici conditor 2 30 9.
Anauchidas Eleus Ol. 5 27 12, 6 14 11, 6 16 1.
Anax Terrae f. 1 36 6. Anactoriam condit 7 2 5.
Anaxagoras Aegineta stat. 5 23 3.
Anaxagoras Argivorum rex, Megapenthis f. 2 18 4.
Anaxagoridae Argivorum reges 2 18 5, 2 30 10.
Anaxander Eurycratis f. Spartae rex 3 3 4, 4 15 3. Messeniam populatur 3 14 4. a Messeniis funditur 4 16 2. epistola eius ab hostibus intercepta 4 22 6.
Anaxander Laced. Ol. 6 1 7.
Anaxandra Thersandri f. 3 16 6.
Anaxandrides Leontis f. rex Spartae 3 3 5.
Anaxias v. Anaxis.
Anaxibia Agamemnonis soror 2 29 4.
Anaxicrates Athen. archon 10 23 14.
Anaxidamus Zeuxidami f. Spartae rex 3 7 6, 4 15 3.
Anaxilas Rhegii tyrannus 5 26 4. Messenios in Italiam arcessit 4 23 6.
Anaximenis historici stratagemata 6 18 2 — 4.
Anaxippus Mendaeus 5 25 7.
Anaxirrhoe Coroni f. Epei uxor 5 1 6.
Anaxis et Mnasinus Dioscurorum f. 2 22 5, 3 18 13.
Ancaeus Lycurgi f. Argonauta 8 4 10. Meleagri socius in conficiendo apro Calydonio ib. et 8 45 2 et 7.
Ancaeus Neptuni ex Astypalaea f. Lelegum rex 7 4 1.
Anchesmus mons Atticae 1 32 2.
Anchialus 10 27 3.
Anchionis Ol. v. Chionis.
Anchisae monumentum 8 12 8.
Anchisia mons Arcadiae 8 12 8.
ancora a Mida inventa 1 4 5.
Ancyra opp. Phrygiae 1 4 5.
Andania urbi nomen dat 4 1 8, 4 33 6.
Andania Messeniorum regia 4 1 2, 4 3 7. initiorum sedes 4 3 10. praestantis iuventutis ferax 4 14 7. deseritur 4 26 6. eius rudera 4 33 6.
ἄνδραχνος arbor 9 22 2, 9 28 1.
Andraemon Codri f. 7 3 5.
Andraemon Thoantis pater 5 3 7. eius uxor et monumentum 10 38 5.
Andreas Argivus stat. 6 16 7.
Andreis regio et urbs 9 34 6, 9 36 1.
Andreus Penei f. 9 34 6. Andrum condit 10 13 4. eius uxor 9 34 9.
Andriotum Bacchanalia 6 26 2, donarium 10 13 4.
Andriscus Persei f. 7 13 1.
Androcles Androclis nepos 4 16 2, 4 17 9.
Androcles Phintae f. Messeniorum rex 4 4 4. cum Antiocho contendit 4 5 6. eius posteri 4 14 3, 4 15 7.
Androclea Antipoeni f. 9 16 1.
Androclides Thebanus ab Artaxerxe corruptus 3 9 8.
Androclus Codri f. Ephesum occupat 7 2 8. Samum capit 7 4 2. cadit in pugna 7 2 8. eius sepulcrum ib. 9.
Androdamas Phliantis et Chthonophyles f. 2 6 6, 2 7 6, 2 12 6.
Androgei pater et caedes 1 27 10, ara 1 1 2, 1 1 4.
Andromache Hectoris uxor 10 25 9, Pyrrhi 1 11 1, Heleni ib. et 2 22 6.
Andromachus Abderita 6 14 12.
ἀνδροφάγος bellua 9 2 4.
Andropompus Bori f. 2 18 8. Xanthum dolo occidit 9 5 16.
Androsthenes Athen. stat. Eucadmi disc. 10 19 4.
Androsthenes Lochaei f. pancratiastes 6 1.
Androtion ἐν τῇ συγγραφῇ τῇ Ἀτθίδι 6 7 6. de Amphictyonibus 10 8 1.
Anemosa vicus Arcadiae 8 35 9.
Angelion et Tectaeus stat., Dipoeni et Scyllidis disc. 2 32 5, 9 35 3.
anguillae Copaides 9 24 2.
Anigraea via 2 38 4.
Anigrides nymphae 5 5 11.
Anigrus fl. 5 5 3. olim Minyeius 5 6 3. eius ostium, fons, odor 5 5 7.
anima hominis immortalis esse traditur a Chaldaeis et Magis 4 32 4.
animalia quibusdam regionibus peculiaria 2 28 1. alba insolita 8 17 3. variant pro coeli et terrae diversitate 9 21 6.
Anio fl. 4 35 10.
Annibal in terra Libyssa inhumatus 8 11 11.

annulus gemmatus 10 30 4.
Anochus Tarentinus Ol. 6 14 11.
Anolympiades 6 22 3.
Anonus fons 3 20 7.
anser puellae ludicrum 9 39 2.
Antaeus 9 11 6.
Antagoras Cous 3 4 9.
Antagoras Rhodius Antigono familiaris 1 2 3.
Antalcidae pax 9 1 4, 9 13 2.
Antander Messeniorum dux 4 7 4, 4 10 5.
Antasus (Antassus) Melanis pater 2 4 4, 5 18 7.
Antenor stat. 1 8 5.
Antenor Menelaum et Ulyssem hospitio excipit 10 26 7. eius uxor et liberi 10 27 3, domus insigne ib.
Anteros 6 23 3 et 5, 1 30 1.
Anthas Neptuni f. Troezeniorum rex 2 30 8, 9 22 5.
Anthea Achaiae opp. 7 18 3 et 6.
Anthea Messeniae opp. 4 31 1.
Anthea Troezeniae opp. 2 30 8.
Antheas Eumeli f. 7 18 3.
Anthedon nympha 9 22 5.
Anthedon opp. Boeotiae 6 10 1, 9 22 5, 9 26 2.
Anthemocritus a Megarensibus occisus 1 36 3.
Anthium puteus 1 39 1.
Anthracia nympha 8 31 4, 8 47 3.
Anticlea Dioclis filia 4 30 2.
Anticlea Ulixis mater 10 29 8.
Anticyra opp. Phocidis, olim Cyparissus 10 36 5. excisa 7 7 9, 10 3 1, 6 36 6.
Anticyreus Herculi aequalis 10 36 5.
Antigone Polynicem fratrem cremat 9 25 2.
Antigonea quae ante Mantinea 8 8 11.
Antigoni expeditio contra Ptolemaeum Lagi 1 6 4. filius Demetrius ib. mors 1 6 7, 1 16 1. statuae 6 11 1, 6 16 2, 10 10 2.
Antigonus Demetrii f. 2 34 1. a Lysimacho superatur 1 10 2. Macedoniam recuperat 1 13 7, 1 16 2. a Pyrrho fugatur 1 13 2. Eleis tyrannum imponit 5 5 1. Pyrrhum in Peloponneso adoritur 1 13 7. Atticam invadit 1 1 1, 1 7 3, 1 20 4, 3 6 4, contra Gallos auxilia mittit 10 20 5. eius statua 6 15 7.
Antigonus Philippi tutor 2 8 4, 6 16 3, 8 8 11. patruelis et vitricus 7 7 4. Arato auxilium fert 2 9 2—3, Cleomenem superat 8 49 5.
Antilochus in ins. Leuce 3 19 13. pictus 10 30 3. eius f. Paeon 2 18 8.
Antimachus poeta 8 25 4 et 9, 9 35 5.
Antimachus Thrasyanoris f. 2 19 1, Amphianactis pater 3 25 10.
Antimenes Deiphontis f. 2 28 6.
Antinoë seu Autonoë Cephei f. 8 8 4, 8 9 5.
Antinoë Peliae filia 8 11 3.
Antinoi Bithyniensis honores divini 8 9 7.
Antiochia Syriae caput 8 29 3.
Antiochus Alcibiadis gubernator 3 17 4, 9 32 6.
Antiochus Herculis f. 1 5 2, 2 4 3, 10 10 1.
Antiochus Lepreata 6 3 9.
Antiochus (M.) a Romanis victus 8 50 4, 7 8 3. Atheniensibus remittit statuas a Xerxe asportatas 1 8 5. donaria eius 5 12 4.
Antiochus Messeniorum rex 4 4 4, 4 5 8.
Antiochus Phocensium dux 10 20 3.
Antiochus (Soter) 1 7 3, 1 16 1. post Demetrium captum restitutus 10 12 10. contra Gallos auxilia mittit 10 20 5.
Antiochus Syracusanus Xenophanis f. *ἐν τῇ Σικελιώτιδι συγγραφῇ* 10 11 3.
Antiope Amazon 1 2 1, 1 41 7.
Antiope Thebana, Nyctei vel Asopi f. ab Epopeo rapta 2 6 1, eius f. ib. 4, 9 25 3, spelunca et partus 1 38 9, furor 9 17 6, simulacrum 2 10 4, monumentum 9 17 4 et 6, 10 32 10.
Antiophemus Musaei pater 10 5 6, 10 12 11.
Antipater Cassandri pater 1 25 3, 9 7 1. a proditoribus in Graecos concitatur 7 10 4. ad Cranonem proelium committit 10 3 4.
Antipater Cassandri f. matricidii poenas luit 9 7 3.
Antipater Clinopatri f. Milesius Ol. 6 2 6.
Antiphanes Argivus stat., Periclyti disc. 5 17 4, 10 9 6 et 8 et 12.
Antiphanes Tegeatis leges dat 8 48 1.
Antiphemus Gelae conditor 8 46 2.
Antiphemus Musaei pater v. Antiophemus.
Antiphilus architectus 6 19 7.
Antiphus Ganyctoris f. 9 31 6.
Antipoeni filiae mortem oppetunt pro patriae salute 9 17 1.
antiquiora nomina sectari Graecos 7 17 7, 7 26 4.
Antitheus archon Athen. 7 17 1.
Antonini Pii laudes 8 43 1, apud Epidaurios opera praeclara 2 27 6.
Antoninus alter Pii f. 8 43 6.
Antonius cum Caesare bellum gerit 4 31 1, 8 8 12.
aptra memorabilia 10 32 2—6.
Anyte poetria 10 38 13.
Anytus Titan 8 37 5.
Ἀοιδή Musa 9 29 2.
Aones Boeotiae incolae 9 5 1.
Aoris Arantis f. 2 12 5.
Aornon locus Thesprotiae 9 30 6.
Aous fl. 4 34 3.
Apame Antiochi Seleucidae f. 1 7 3.
Apelles pictor 9 35 6.

Apelles stat. 6 1 6.
ἀπήνη 5 9 2.
aper Calydonius, Erymanthius, Cromyonius 1 27 9. Arcadici venatio 5 10 9. apri albi 8 17 3. ad pugnam commissi 3 14 10. immolati 7 18 12. aper cum leone ad currum iunctus 3 18 16. apri caput ferreum 10 18 6.
Aperopia ins. 2 34 9.
apes ad Pindari iuvenis labra favos affingunt 9 23 2. Trophonii oraculum praemonstrant 9 40 2. mansuetae 1 32 1. ab apibus templum 10 5 9.
Apesas mons 2 15 3.
Aphaea dea 2 30 3.
Aphareus Perieris f. Messeniae rex 3 1 4. Arenen urbem condit 4 2 4, 4 3 4. eius filii ib. interempti 4 3 1, non Spartae sepulti 3 14 7. monumentum 3 11 11. eius et filiorum picta imago 4 31 11.
ἄφεσις τῶν ἵππων Ol. 5 15 5, 6 20 10.
Aphetaei signum 3 13 6.
Aphetais via 3 12 1 et 5.
Aphidantea sors 8 4 3.
Aphidantes demus Tegeat. 8 45 1.
Aphidas Arcadis f. 8 4 2, 8 45 1, 10 9 5.
Aphidas rex Athen. 7 25 1.
Aphidna 1 41 3. a Dioscuris capta 1 17 5, 2 22 6, 3 17 2, 3 18 4.
ἀφνειός v. Mars.
Aphrodisias opp. Lacon. 3 22 11, 8 12 8.
Aphrodision Arcad. 8 44 2. silva 8 25 1.
Aphrodisienses Cares 1 26 5.
Aphytaei Ammonem colunt 3 18 3.
Aphytis a Lysandro obsessa 3 18 3.
Apia regio 2 5 7.
ex apio coronae Nem. 8 48 2.
Apis Aegyptiorum deus 1 18 4. eius fanum et oraculum 7 22 4.
Apis Iasonis f. 5 1 8.
Apis Telchinis f. 2 5 7.
Apobathmi 2 38 4.
ἄποικοι urbes Atheniensium 1 18 6.
Apoecus Melanthi pronepos Ionas ducit Teon 7 3 6.
Apollo Alcathoum adiuvat 1 42 2. Amphissam amat 10 38 4. barbare consulenti barbare respondet 9 23 6. boves pascit 7 20 3—4. cervam prensat 10 13 5. citharam invenit 5 14 8, 3 24 1, 8 31 3. cum Hercule de tripode contendit 3 21 8 et 10 13 7, cum Mercurio de lyra 9 30 1. Leucippi in amore Daphnes, Lini in cantu aemulus 8 20 4, 9 29 6. Mercurium cursu, Martem pugilatu vincit 5 7 10. Musarum choro praecinit 5 18 4. pater Aristaei 10 17 3, Chaeronis 9 40 5, Delphi 10 6 3, Dryopis 4 34 11, Eleutheris 9 20 1, Epidauri 2 26 2, Hilairae et Phoebes 3 16 1, Iami 6 2 5, Lini 2 19 8, Lycori 10 6 3, Melanei 4 2 2, Onci 8 25 4, Phylacidae et Phylandri 10 16 5, Pythaei 2 35 2, Teneri 9 26 1. taenia redimitur 1 8 4. tibicinibus reconciliatur 2 22 9.
Apollinis ara cum Mercurio communis 5 14 8, lucus 1 21 7, 3 13 5, oraculum Abis 10 35 1, signa 8 30 3, 10 24 5, 10 32 6, spelunca 10 32 6, templa 4 36 7, 9 2 1, 9 22 1, 9 24 4, 9 41 1, 10 12 8, uxor 10 12 2.
Ἀπόλλων ἀγοραῖος 1 41 3. *ἀγυιεὺς* 1 31 6, 2 19 8, 8 32 4, 8 53 1 et 6. *Αἰγύπτιος* 2 27 6. *ἀκέσιος* 6 24 6. *ἀκρείτας* 3 12 8. *Ἄκτιος* 8 8 11. *ἀλεξίκακος* 1 3 4, 6 24 6, 8 41 8. *Ἀμαζόνιος* 3 25 3. *Ἀμυκλαῖος* 3 16 2, 3 18 8 — 19 5. *ἀρχηγέτης* 1 42 5. *ἀργεώτας* 4 34 7. *βοηδρόμιος* 9 17 2. *ἐν Βραγχίδαις* 1 16 3, 7 5 4, 8 46 3, 9 10 2. *δειραδιώτης* 2 24 1. *δεκατηφόρος* 1 42 5. *δελφίνιος* 1 19 1. *Δήλιος* 9 40 4. *ἐν Διδύμοις* 2 10 5, 7 2 6. *Διονυσόδοτος* 1 31 4. *Ἕκατος* 10 12 6. *ἐπιβατήριος* 2 32 2. *ἐπικούριος* 8 30 4, 8 38 8, 8 41 7. *Ἥλειος* 8 46 3. *θεάριος* 2 31 5. *θεοξένιος* 7 27 4. *θέρμιος* 5 15 7. *θυρξεύς* 7 21 3. *Ἰσμήνιος* 2 10 5, 4 27 6, 4 32 5, 9 10 2 et 5. *Καρινός* (?) 1 44 2. *Καρνειός* 2 10 2, 2 11 2, 3 13 3, 3 14 6, 3 24 8, 3 25 10, 3 26 5 et 7, 4 31 1. *Καρνεῖος στεμματίας* 3 20 9. *Καρνίας* (?) 3 21 8. *Κερεάτας* 8 34 5. *Κλάριος* 2 2 8. *Κόρυδος* 4 34 7. *Λατῷος* 1 44 10. *Λύκιος* 1 19 3, 2 7 9, 2 19 3, 8 40 5. *Μαλεάτης* 2 27 7, 3 12 8. *Μοιραγέτης* 10 24 4. *Μουσηγέτης* 1 2 5. *Ὀγκαῖος* s. *Ὀγκαιάτης* 8 25 9 et 11. *ὄριος* 2 35 2. *Παιὼν* 1 34 3. *παρνόπιος* 1 24 8. *Παρράσιος* 8 38 8. *πατρῷος* 1 3 4. *πλατανίστιος* 2 34 6. *προόψιος* 1 32 2. *προστατήριος* 1 44 2. *Πτῷος* 4 32 5, 9 23 6. *Πυθαεὺς* 2 35 2, 2 36 5, 3 10 8, 3 11 9. *Πύθιος* 1 19 1, 1 42 5, 2 31 6, 5 15 4, 8 15 5, 8 54 5. *Σιτάλκας* 10 15 2. *σμινθεύς* 10 12 5 et 6. *σπηλαῖτης* 10 32 5. *σπόδιος* 9 11 7, 9 12 1.
Apollodorus Athen. dux 1 29 10.

Apollodorus Cassandriae tyrannus 4 5 4.
Apollodorus Troezenius 10 9 10.
Apolloneatis tribus Tegeatica 8 53 6.
Apollonia in mari Ionio 5 22 3, 6 14 13. Corcyraeorum colonia 5 22 4.
Apollonius Rhantes Alexandrinus pugil 5 21 12.
Apollonius Rhodius 2 12 6.
Apollophanes Arcas 2 26 7.
Appius in Graeciam missus 7 9 3.
Apteraei Cret. 10 5 10. sagittarii 4 20 8.
aqua colore et natura varia 4 35 9 — 12. fervens in Maeandro 8 7 3. dulcis e mari 8 7 2. marina in arce Athen. et in templo Mantin. 8 10 4, 1 26 5. grave olens Anigri fluvii 5 5 7. amoris oblivionem inducens. 7 23 3. futura portendens 3 23 8, 7 21 12. fatidicas efficiens mulieres 10 24 7. lavantibus salutaris 6 22 7. canis rabiosi morsus sanans 8 19 3. natantes absorbens 2 37 6. pisces non ferens 5 5 8, 5 7 5. viva corpora sustinens, mortua mergens 5 7 5. e rupe lanceae et thyrsi ictu provocata 3 24 2, 4 36 7. aquae calidae balneum 2 34 1. aquas subire quae feminae possint 10 1 92.
aquila in sceptro Iovis Olympii 5 11 1, in scuto Aristomenis 4 16 7, quem praecipitem subiectis alis devexit 4 18 5. aerea Olympiae 6 20 12. alba (κυκνίας) 8 17 3.
ara lignea 9 3 7. quadrangula 5 14 5. e sanguine victimarum 5 13 11: e cinere 5 13 8, 5 14 8 et 10, 9 11 7: e crudo laterculo 6 20 11. arae solubiles 6 24 3.
Arabia deserta Stymphalidum patria 8 22 4.
Arachnaeum mons Argivus 2 25 10.
arachnarum prodigia 9 6 6.
Aracus Lacedaemonius 10 9 9.
Araethyrea Arantis f. 2 12 5.
Arainum locus 3 24 10.
Arantia urbs et regio 1 12 4.
Arantinus collis 2 12 4 et 5.
Aras Arantiae conditor 2 12 4.
Arateum heroum 2 8 1, 2 9 4.
Aratus Sicyonius Cliniae 2 8 2, 6 12 5, vel Aesculapii f. 2 10 3, 4 14 8, de universa Graecia bene meritus 8 52 5. Mantinensibus opem fert 8 8 11, 8 10 6. eius res gestae 2 8 2 — 9 4. adversus Agidem strategema 8 10 7. signum 2 7 5, 6 12 5.
Ἄρατον τεῖχος 6 19 6.
Aratus Solensis Antigono familiaris 1 2 3.
Araxus promont. 6 26 10.
Arba vel potius Aroa, urbs Achaiae 7 18 6.
arbores vetustate insignes 8 23 5. arbores signis conficiendis idoneae 8 17 2.
arca Cypseli 5 17 5 — 19 10. Eurypyli 7 19 6, 9 41 2.
Arcades olim Pelasgi 8 4 1. indigenae 5 1 2. Azanes 8 42 6. Peloponnesum mediam tenent 8 1 1. glandibus vescuntur 8 1 6, 8 42 6. cum Telepho in Asiam transeunt 7 4 6. alienis navibus Troiam vehuntur 8 1 3, 8 5 2. Messeniorum contra Lacedaemonios socii 4 11 1. 4 14 8, 8 5 10, 8 6 1. desertae Graeciae poenas dant 7 15 5. ab Eleis caeduntur 6 20 4. M. Antonii partes sequuntur 8 8 12. eorum res gestae 8 6. focus communis 8 53 9. montanorum arma 4 11 3. signa quadrangula 8 48 6.
Arcadia olim Pelasgia, ab Arcade dicta 8 4 1. regum catalogus 8 1 4 — 5 13. oppida Megalopolin translata 8 27 3 — 5. mons altissimus 8 17 1. sacer vertex 8 38 2.
Arcas Callistus f. 8 4 1 — 2. eius ossa Mantineam translata 8 9 3, 8 36 8. eius et posterorum statuae 10 9 5.
Arcesilaus Boeotorum dux 9 39 3.
Arcesilaus Lycosurensis 8 10 10
Arcesilaus pictor 9 35 6.
Arcesilaus Pitanaeus 8 49 2.
Arcesilaus Spartanus Ol. 6 2 1.
Archander Achaei f. 2 6 5, 7 1 6.
Archedamus Xeniae f. Eleus Ol. 6 1 3.
Archedius (?) Tegeatae f. 8 43 4.
Archelaus Agesilai f. rex Spartae 3 2 5.
Archelaus Macedoniae rex 1 2 2.
Archelaus Mithridatis dux 1 20 5.
Archemori ludi 8 48 2.
Archias Aristaechmi f. Aesculapii colendi Pergamenis auctor 2 26 8.
Archias Corinthius coloniam Syracusas deducit 5 7 3.
Archias Thurius 1 8 3.
Archidamia Cereris sacerdos 4 17 1.
Archidamus Agesilai f. rex Spartae 3 10 3. Tarentinis opem ferens occiditur 3 10 5. non sepelitur ib. 6 4 9. eius signum Olympiae 6 15 7.
Archidamus Anaxidami f. rex Spartae 3 7 6.
Archidamus Eleus Ol. 6 17 5.
Archidamus Theopompi f. 3 7 5, 4 15 3.
Archidamus Zeuxidami f. rex Spartae 3 7 10. Plataeas capit 9 1 7.
Archilochus poëta Tellidis nepos 10 28 3. de Sapaeis 7 10 6. de Tantalo 10 31 12.
Archimedes (Archidemides) archon Athen. 4 24 5.
Archippus Mitylenaeus Ol. 6 15 1.
Archirrhoe nympha 8 31 4.
Architeles Achaei f. 2 6 5, 7 1 6.
Archomenides Philisti pater 5 23 6.
Ardalus Vulcani f. tibiae inventor 2 31 3.
Ardys Gygis f. 4 24 2.
Ἄρειος poëta (?) 3 13 8.
Areithous Corynetes 8 4 10, 8 11 4.
Arene Oebali f. Apharei soror et coniux 4 2 4, 5 5 6.

Arene Apharei regia 4 2 4, 4 3 7. eius reliquiae incertae 5 6 2.
Arene fons 5 5 6.
Areopagus 1 28 5, 4 5 2.
Aresthanas caprarius Aesculapium infantem invenit 2 26 5.
Arestoris uxor Mycene 2 16 4.
Arethus v. Areithous.
Arethusa ab Alpheo amatur 5 7 2, 8 53 3. ei liba per mare mittuntur 7 24 3.
Areus Acrotati f. cum Cleonymo de regno certat 1 13 5, 3 6 2. eius statua 6 12 5, 6 15 9.
Areus Acrotati f. Arei n. puer mortuus 3 6 6.
Areus Ampycis f. 7 18 5.
Areus Spartanus Achaeis infensus 7 9 2.
Argaeus Temeni fil. 2 28 3.
Argaeus a Ptolemaeo Philadelpho fratre interfectus 1 7 1.
Argalus Amyclae f. rex Spartae 3 1 3.
Argeadae reges Macedoniae 7 8 9.
Argeathae pop. Arcadiae 8 23 8.
Argeus Deiphontis f. 2 28 6.
Argia Autesionis f. Aristodemi uxor 3 1 7, 4 3 4.
Arginusae 6 7 7.
Argiope nympha, Thamyridis mater 4 33 3.
Argius cursu certat 5 17 10.
Argivi cum Atheniensibus de antiquitate contendunt 1 14 2. regibus ternis utuntur 2 18 4. Thebas expugnant 9 5 14. regiam potestatem in ordinem cogunt 2 19 2. mille delectos milites alunt 2 20 1. Mycenas evertunt 2 15 4, 2 16 5. alia quoque oppidula Argos transferunt 8 27 1. Lacedaemonios ad Hysias vincunt 2 24 7. Nemeis praesident 8 40 3. Argivorum Amphictyonia 4 5 2. cum Lacedaemoniis et Messeniis cognatio 4 5 1. cum Lacedaemoniis simultas 1 29 9, 2 20 1, 3 2 3, 3 7 2, 8 27 1, cum Atheniensibus 1 29 8 et 10 10 4, cum Megarensibus 6 19 4, cum Thebanis 9 14 4 et 10 10 5 societas. dialectus olim eadem quae Atheniensium 2 37 2. dii 7 23 10. donaria Delphica 10 9 12, 10 10 3. mulierum furor 2 18 4. ad Troiam expeditio 2 22 2, 2 30 10. in reditu naufragium 2 23 1. reges 2 16 1—2, 2 18 4—19 2. tibiae 4 27 7.
Argo navis ubi reversa appulerit 9 32 4, 7 26 14.
Argolici clipei 2 25 7, 8 50 1.
Argolicum συνέδριον 8 23 1.
Argolicus sinus 8 1 1.
Argolis regio 2 15 25, 8 1 2. littus 2 8 5.
ἀργὸν πεδίον 8 7 1.
Argonautae templum Iunonis Samium condunt 7 4 4.
Argos urbs 2 19 3—24 4. olim potens 7 17 1.
Argus Iovis et Niobes f. Phoronei nepos 2 22 5, 2 34 4. Argivae civitati nomen imponit 2 16 1. eius f. Epidaurus 2 26 2, sepulcrum 2 22 5, lucus 2 29 8, a Cleomene incensus 3 3 10.
Argyra fons et nympha 7 23 1.
Argyra opp. 7 18 6. eius rudera 7 23 1.
Aria regio 2 3 8.
Ariadne Theseo erepta 1 22 5. a Baccho rapta 1 20 3, 10 29 4. coronam tenet 5 19 1. eius sepulcrum 2 23 8, chorus 9 40 3, picta effigies 10 29 3.
Aricinorum de Hippolyto narratio 2 27 4.
Aridaeus Philippi f. 1 6 3, Macedoniae rex 1 25 5. eius mater 8 7 7, caedes 1 25 6, 8 7 7.
aries Thyestae sepulcro insculptus 2 18 1—3. aureo vellere 9 34 5. circum moenia gestatus sedat pestem 9 22 1. arae cornua impingit 4 13 1.
arietes Thyestae sepulcrum 2 18 3.
Arieus Telestem interficit 2 4 4.
Arignotus Parius 2 27 2.
Arii pop. 2 3 8.
Arimaspi pop. 1 24 6, 1 31 2.
Arimnestus dux Plataeensium 9 4 2.
Arimnestus Tyrrhenus 5 12 5.
Arimnus Tyrrhenus v. Arimnestus.
Arion equus 8 25 7—10.
Arion Methymnaeus 3 25 7, 9 31 2.
Ariphron Hippocratis pater 9 6 3.
Ariphron Xanthippi pater 3 7 9, 8 52 3.
Aris fl. 4 31 2.
Arisbas Molyri pater 9 36 6.
Aristaechmus Archiae pater 2 26 8.
Aristaeus Megalopolit. 8 50 4.
Aristaeus Apollinis et Cyrenes f. in Sardiniam migrat 10 17 3. Autonoes coniux ib. 4. Actaeonis pater 10 30 5. inter deos relatus 8 2 4.
Aristaeus Proconnesius v. Aristeas
Aristander Parius stat. 3 18 8.
Aristandri Megalopolitae porticus 8 30 10.
Aristarchus Eleus Psophidiorum proxenus 6 16 7.
Aristarchus Olympiorum interpres 5 20 4.
Aristas Parthaonis f. 8 24 1.
Aristeas Proconnesius de gryphibus et Arimaspis 1 24 6. de Hyperboreis 5 7 9.
Aristeas Stratonicensis Ol. 5 21 10.
Aristerae ins. 2 34 8.
Aristeus Argivus Ol. 6 9 3.
Aristias Pratinae f. Satyrorum poeta 2 13 6.
Aristides Eleus Ol. 6 16 4.
Aristides Lysimachi f. Graecis insularibus tributum imposuit 8 52 2.
Aristides machinarum faber 6 20 14.
Aristion Athen. Mithridatis legatus et dux 1 20 5 et 7.
Aristion Epidaurius Ol. 6 13 6.
Aristocles Carystius 10 9 10.

Aristocles Cleoetae pater 6 20 14.
Aristocles stat. Cleoetae f. et disc. 5 24 5.
Aristocles Cydoniata stat. antiquissimus 5 25 11.
Aristocles Sicyonius stat., Canachi fr. 6 3 11, 6 9 1.
Aristocrates Aechmidis f. Arcadiae rex lapidatur 8 5 11—12. eius sepulcrum 8 13 5.
Aristocrates Hicetae f. Arcadiae rex lapidatur 4 22 7, 8 5 13. eius proditio 4 17 2, 4 22 1—7.
Aristocritus Lysandri pater 6 3 14, 10 9 7.
Aristodama Arati mater 2 10 3. cum dracone concumbit 4 14 7.
Aristodemus Aristomachi f. 2 18 7. eius caedes 3 1 6, uxor, filii et filiorum tutor 4 3 4, filiorum uxores 3 16 6. eius filii gemini geminum Spartae regnum propagant 3 1 5.
Aristodemus Artylae f. Megalopolit. tyrannus 8 27 11, 8 30 7, 8 35 5, 8 36 5.
Aristodemus Eleus Ol. 6 3 4.
Aristodemus Macedo Antigoni dux 10 20 5.
Aristodemus Messeniorum rex 4 10 6. filiam pro rep. devovet 4 8 5—7. se ipse interimit 4 13 4. eius somnium 4 13 2, oraculum 4 26 4.
Aristodemus Spartanus Pausaniae liberorum tutor 3 5 7.
Aristogiton Hipparchum interficit 1 8 5. eius sepulcrum 1 29 15.
Aristogiton stat. 10 10 4.
Aristolaus Macedo 6 17 3.
Aristomache Priami f. 10 26 1.
Aristomachus Argivorum tyrannus 2 8 6.
Aristomachus Cleodaei f. 2 7 6. Doriensium dux 5 3 5, 10 38 10, 8 5 6. Aristodemi Temeni Cresphontis pater 2 18 7, 5 4 1.
Aristomachus Hippodamiae procus 6 21 11.
Aristomedes Thebanus stat. 9 25 3.
Aristomelidas Orchomeniorum Arcad. tyrannus 8 47 6.
Aristomedon Argivus stat. 10 1 10.
Aristomenes Messeniorum dux 4 15 4, Diagoridarum proavus 6 7 3. eius aetas 4 6 3, parentes 4 14 7, maiores 4 15 4, soror et filius 4 21 2, filiae et generi 4 24 1—3, stipatores 4 16 3, de Lacedaemoniis victoria et ovatio ib. 4—6, hecatomphonia ter facta 4 19 3, sacra defossa 4 20 4 et 26 7, clipeus 4 16 5 et 7, 9 39 14, mors 4 24 3, ossa Messenen reportata 4 32 3, monumentum 4 24 3 et 32 3, honores heroici 4 27 6, 4 32 3, 8 14 7, 8 51 1, statua aenea 4 32 6, spectrum in Leuctrica pugna 4 32 4.
Aristomenes Rhodius Ol. 5 21 10.
Aristomenidas (Aristomelidas?) Spartanus Plataeensium iudex 3 9 3.
Ariston Agasiclis f. rex Spartae 3 4 4, 9 37 7.
Ariston Athen. Platonis pater 4 32 4.
Ariston Laced. Telestae frater 5 23 7.
Aristonautae (Argonautae) Pellenaeorum navale 2 12 2, 7 26 14.
Aristonous Aegineta stat. 5 22 5.
Aristonymus Myronis f. 2 8 1.
Aristophanes comicus de Lepreo 5 5 3.
Aristophantus Corinthius 10 9 10.
Aristophon Athen. Ol. 6 13 11.
Aristotelis Stagiritae statua 6 4 8.
Aristotimus Damareti f. Elidis tyrannus 5 5 1, 6 14 11.
Arius Teuthraniae dynasta, a Pergamo occisus 1 11 2.
arma aurea 10 19 4, heroum aenea 3 3 8.
armatura Achaica a Philopoemene mutata 8 50 1.
Arne Aeoli f. 9 40 4.
Arne fons 8 8 1.
Arne urbs Boeotica et Thessalica 9 40 5.
Arniscus Eleus Lampi pater 6 16 7.
Aroa opp. Achaiae 7 18 2—3.
Aroania montes 8 18 7.
Aroanius fl. Arcadiae, aliis Olbius 8 14 3, 8 15 6, 8 19 4, 8 21 1, 8 24 3.
Arrhachion Ol. ab adversario suffocatus 8 40 1.
ἀρρηφόροι 1 27 3.
Arrhiphon Triconiensis 2 37 3.
Arrhon Clymeni f. 9 37 1.
Arrhon Erymanthi f. 8 24 1.
Arsaces Parthus 5 12 6.
Arsen fl. Arcadiae 8 25 1.
Arsinoë fons 4 31 6.
Arsinoë Leucippi f. 2 26 7, 4 31 6. Aesculapii mater 4 3 2, 4 31 12. eius fanum 3 12 8, picta imago 4 31 12.
Arsinoë Lysimachi uxor, Lysandrae soror 1 10 3.
Arsinoë Lysimachi f., Ptolemaei Philadelphi uxor 1 7 3.
Arsinoë Ptolemaei f., Ptolemaei fratris coniux 1 7 1 et 3. eius signum 1 8 6, 9 31 1.
Arsinoites nomus 5 21 15.
Arsites Phrygiae satrapa 1 29 10.
Artaphernis equorum praesepia 1 32 7.
Artaxerxes Darii f. a Lacedaemoniis oppugnatur 3 9 1.
Artaxerxes Xerxis f. 1 8 2.
Artayctes Persa 3 4 6.
Artemidorus Trallianus Ol. 6 14 2.
Artemisia Lygdamidis f. Halicarnassi regina 3 11 3.
Artemisium mons 2 25 3, 8 5 6.
Artontes Mardonii f. 9 2 2.
Artylas Aristodemi pater, Phigalensis 8 27 11.
Arybbas Alcetae f. Aeacidae pater 1 11 1

Asaea s. Asea, opp. Arcadiae 8 3 4, 8 54 2. eius rudera 8 44 3.
Asaeatas Lycaonis f. 8 3 4.
ἀσάμινθοι 10 34 8.
Asamon Eleus Ol. 6 16 5.
Ascalaphus Martis f. 9 37 7.
Ascalon Palaestinae opp. 1 14 7.
Ascarus Thebanus stat. 5 24 1.
Ascetades (?) dux 1 35 2.
Ascra Neptuno parit Oeoclum 9 29 1.
Ascra Boeotiae urbs 9 29 1. ferax frumenti 9 38 4.
Asea v. Asaea.
Asia mons 3 24 6.
Asinarus fl. Siciliae 7 16 5.
Asine urbs Argolica 4 34 9, Messeniae 4 34 12. eius rudera 2 36 4. excidii causa ib. et 3 7 4.
Asinaei 4 34 9. Argolidis incolae 2 28 2. eiecti ab Argivis 3 7 4. Messeniae partem obtinent 4 14 3. Lacedaemoniorum socii 4 8 3. Messenils amici 4 15 8, 4 27 8.
asinus vitium putationem praemonstrat 2 38 3.
Asius Amphiptolemi f. Samius 7 4 1. genealogus 4 2 1. de Alemenes parentibus 5 17 8. de Antiope 2 6 4. de Pelasgo 8 1 4. de Phoci filiis 2 29 4. de Phoenicis filiabus 7 4 1. de Ptoo 9 23 6. de Thestio 3 13 8. (?)
Asopia quae postea Sicyonia 2 1 1. a Sole Aloeo donata 2 3 10.
Asopichus Phormionis pater 1 23 10, 10 11 6.
Asopus Boeotiae fl. 2 6 1. iuncosus 5 14 3. pater Antiopes 2 6 1, Oënoes 9 4 4, Tanagrae 9 20 1, Thebes 2 5 2, Thespiae 9 26 6.
Asopus Eleutherolaconum opp. 3 1 7, 3 22 9.
Asopus Neptuni e Ceglusa f. in Sicyonia fluvium invenit 2 12 4.
Asopus Plataeensium rex 9 1 2.
Asopus Sicyoniae fl. 2 5 2, 2 15 1. pater Aeginae 2 5 2, 2 29 2, 5 22 6, Cleones 2 15 1, Coryrae 2 5 2, 5 22 6, Harpinnae et Nemeae 5 22 6, Salaminis 1 35 2, Thebes 2 5 2, 5 22 6. Sisypho fontem excitat 2 5 1.
asphodeli gravis odor 10 38 2.
Asphodici sepulcrum 9 18 6.
aspides Aegyptiacae, Aethiopicae, Libyssae 9 21 6.
Aspledon Neptuni f. 9 38 9.
Aspledon urbs Boeotiae 9 38 9.
Assus opp. Troadis 6 4 9.
Assyria textura 5 12 4.
Astacus Bithyniae opp. postea Nicomedia 5 12 7.
Asterion Aeschyli f. stat. 6 3 1.
Asterion Cometae f. Argonauta 5 17 9.
Asterion fl. 2 15 5, 2 17 1—2.
Asterion herba 2 17 2.
Asterioa Minois f. a Theseo occisus 2 31 1.
Asterius Anactis f. 7 2 5, 1 35 6.
Asterodia Endymionis uxor 5 1 4.
Asteropea Peliae f. 8 11 3.
Astius archon Athen. 7 25 4, 9 1 8.
Astrabacus Irbi f. 3 16 5 et 9.
Astyages Cyaxaris f. 5 10 3.
Astyanax Arcas 8 38 5.
Astyanax Hectoris f. a Pyrrho occisus 10 25 9.
Astycles Locrus Euthymi pater 6 6 4.
Astycratea Polyidi f. 1 43 5.
Astycrates Lysandri ad Aegospotamos socius 10 9 9.
Astylus Crotoniates Ol. 6 13 1.
Astynous a Neoptolemo caesus 10 26 4
Astyoche Actoris f. 9 37 7.
Astypalaea opp. 6 9 6.
Astypalaea Phoenicis f. 7 4 1.
Astyra thermae 4 35 10.
asylum Phliasiorum 2 13 4, Tegeatarum 3 5 6.
Atalanta Locrorum ins. 10 20 3.
Atalanta Schoenei f. 8 35 10. prima aprum Calydonium ferit 8 45 2. aquam e saxo elicit cuspide 3 24 2. hinnulum tenet 5 19 2.
Atarneus Chiis donatur 4 35 10.
Atarnitarum calamitas 7 2 11.
Athamantius campus 9 24 1 et 3.
Athamas Aeoli f. 7 3 6. Leuconis pater 6 21 11, Ptoi 9 23 6. Sisyphi frater 9 34 8. Phrixum et Hellen mactare parat 9 34 5. ab Andreo terrae partem accipit 9 34 6. fratris filios adoptat 9 34 7. eius sedes 9 24 1, in uxorem et liberos saevitia 1 44 7, 9 34 7.
Athamas Athamantis nepos 7 3 6.
Athamas Oenopionis f. Cretensis 7 4 8.
ἄθάνατοι v. Immortales.
Athaneatis tribus Tegeatica 8 53 6.
Athenae Atticae Minervae sacrae 1 26 6. ab Antigono Demetrii filio oppugnatae 3 6 5. a Macedonibus attritae 1 4 2, 7 11 4. a Sylla captae 1 20 4—7. earum arx 1 22 4—28 3.
Athenae Boeotiae opp. 9 24 2.
Athenaea quae postea Panathenaea 8 2 1.
Athenaeum locus 8 44 2.
Ἀθηνᾶς τεῖχος 7 22 10.
Athenienses αὐτόχθονες 2 14 4. Amphictyones 10 8 5. religiosissimi 1 17 1, 1 24 3, 10 28 6. in bellis a diis adiuvantur 8 10 8. cum Amazonibus bellum gerunt 1 17 2, 5 11 7. Herculis liberos ab Eurysthei iniuriis defendunt 1 32 6. in Sardiniam colonos mittunt 1 29 5, 7 2 2, 9 23 1, 10 17 5. in bello Persico uxores et liberos Troezeniorum fidei

committunt 2 31 7. ad Marathonem et adversus Gallos quantis copiis pugnaverint 4 25 5, 10 20 2 et 5. relictis Lacedaemoniis societatem cum Argivis ineunt 1 29 8, 4 24 7. Siciliae nomen male interpretantur 8 11 12: a Siciliensi expeditione prodigiis deterrentur 10 15 5: cladem accipiunt 10 11 5. Asiaticam Agesilai expeditionem detrectant 3 9 2. ad Tanagram vincuntur 1 29 9. populo Romano auxilia mittunt 1 29 14. Macedonico iugo implicantur 1 25 3, liberantur 1 25 6. Oropo direpta multantur 7 11 4. soli democratiae ope crescunt 4 35 5.

Atheniensium archontes novem cum eponymo 3 11 3: annui 4 15 1: sorte ducti 4 5 10. δῆμοι 1 3 1 et 1 32 3 — 33 8. dicasteria 1 2 85 — 11. donaria 10 15 4, 10 19 4. eponymi 1 5 2. extra Graeciam expeditiones 1 29 5. cum Lacedaemoniis foedus 5 23 14. heroes 10 10 1. odeum 1 8 6, 7 20 6. populi simulacra 1 1 3, 1 3 3 et 5. porticus 10 11 6. portus et navalia 1 1 2—4. reges primi 1 2 6. thesaurus Delphicus 10 11 5. tribus 1 5 1.

Athenaeus Ephesius Ol. 6 4 1.

Athenaeus heros 3 16 4.

Athene vicus 2 38 6.

Athenodorus Arcas stat. 10 9 8.

Atheras Cererem hospitio excipit 2 30 4.

Atherionis signum 7 20 7.

ἆθλα βαρέα 6 24 1.

athletarum cibus 6 7 10. iusiurandum 5 24 9.

Ἀθμονεῖς demus Atticus 1 14 7, 1 31 5.

Atilius consul v. Otilius.

Atlantes iidem qui Nasamones 1 33 5.

Atlantis onus et mala 5 11 5, 5 18 4, 6 19 8, 9 20 3. eius locum Hercules subit 5 11 5. filia Alcyone 9 22 5.

Atlas mons Libyae 1 33 5 et 6, 8 43 3.

Atreus sceptrum Vulcani accipit 9 40 11. Thyestae filios iugulat 2 18 2. eius cellae subterraneae et sepulcrum 2 16 6.

Attaginus Thebanus patriam prodit 7 10 2.

Attalus Athen. stat. 2 19 3.

Attalus Attali f. 1 8 1, 1 36 5. Gallos pellit 1 8 2. Romanorum socius 7 8 9, 7 16 1. taurigena et tauricornis 10 15 3. eponymus Athen. 1 5 5, 1 8 1. eius thalamus 9 35 6. donarium 1 25 2.

Attalus Cleopatrae patruus 8 7 7.

Atthis Cranai filia 1 2 6.

Attica unde dicta 1 2 6, Minervae sacra 1 26 6. eius fluvii 1 19 5, insulae 1 35 1—36 2, montes 1 32 1. Attica officina statuaria 5 25 13, 10 37 8. litterae antiquae 6 19 6. oleum 10 32 19.

Attis sepulcrum 1 4 5, fabula 7 17 9, cultus cum Dindymena communis 7 20 3.

averruncl (ἀποτρόπαιοι) dii 2 11 1.

aves immolantur 2 11 7, 4 31 9. avium crura in virginibus 8 22 8. Lydicae 9 22 4.

Auge Alei f. 8 4 9. ubi ab Hercule compressa 8 47 4. eius exilium et partus 8 48 7, 10 28 8, monumentum 8 4 9. Augae imago (?) 8 47 2.

Augeae opp. Laconiae 3 21 5.

Augeas Elei f. Eleorum rex 5 1 9. ludos Olympios edit 5 8 3. ab Hercule ob mercedem negatam oppugnatur 5 1 9. eius mors 5 3 3. post mortem honores 5 4 2.

Augeas Admeti pat. 10 25 5.

augurii inventor 10 6 1.

Augustus Graece σεβαστὸς 3 11 4. Amphictyonum rationem mutat 10 8 3. Antonii sectatores in Graecia multat 4 31 1. Cardamylen Lacedaemoniis dat 3 26 7, Dymen et Pharas et Tritaeam Patrensibus 7 17 5, 7 22 1 et 6. donaria et statuas victis aufert 8 46 2. Laconibus libertatem donat 3 21 6. Nicopolin condit 7 18 9. Patras instaurat et auget 7 18 7. eius templum et laudes 3 11 4, statua 2 17 3. statua ex electro 5 12 7.

Aulis Ogygi f. 9 19 6.

Aulis portus 9 19 6. ibi detinentur Graeci 8 28 4: victimae omnes probae 9 19 7: palmae non edules 9 19 8: figuli multi ib. Agesilai sacrificium 3 9 3.

Aulisci donarium 2 31 6.

Aulon Arcas 3 12 9.

Aulon Messeniae locus 4 36 7.

Aura equa Phidolae 6 13 9.

Aurora Cephalum rapit 1 3 1, 3 18 12. Iovi pro filio supplicat 5 22 2.

aurum Stygis aqua solvitur 8 18 5. aureum signum facie e fluvialis equi dentibus 8 46 4.

auspices 1 34 4—5.

Autesion Tisameni f. 3 1 7, 3 15 6. eius filius, filia, maiores 4 3 4. ad Dorienses migrat 9 5 15.

Autolaus Arcadis f. nothus 8 4 2. Aesculapium infantem tollit 8 25 11.

Autolyci pater, uxor, sedes 8 4 6. eius filii cum Ulixe venantur 10 8 8.

Autolycus pancratiastes 1 18 3. cum Eteonico contendit 9 32 8.

Automate Danai f. 7 1 6.

Autonoë Cadmi f. 1 44 5. Aristaei uxor 10 17 4.

Autonoë Cephei f. v. Antinoë.

Autonomus Eretriensis 10 9 10.

Autosthenes archon Athen. 4 23 4.

Auxesia dea 2 30 4, 2 32 2.

Auxo Gratia 9 35 2.

Axion Phegei f. 8 24 10.

Axion Priami f. 10 27 2.

Axionicus Achaeus 10 9 10.

Axius fl. 5 1 5.

Azan Arcadis f. 8 4 2, 10 9 5. eius ludi funebres 5 1 8.
Azania pars Arcadiae 8 4 3.
Azanum ad Peucellam fl. colonia 10 32 2.
Azeus Clymeni f. 9 37 1 et 7.

Babylonii Seleuciam traducuntur 1 16 3.
Babylonis muri 4 31 5.
Bacchae sacrae feminae 2 7 5. earum cum Bacho adversus Argos expeditio 2 20 4, 2 22 1, in Penthea furor 2 2 7.
Bacchanalia Cynaethaensium 8 19 1.
Bacchis Prumnidis f. Corinthi rex 2 4 4.
Bacchiadae Corinthi reges 2 1 1, 2 4 4. Cypselum quaerunt 5 17 5.
Bacchus infans ex aquis servatur 3 24 3, puer a Mercurio in caelum portatur 3 18 11. Vulcanum in caelum reducit 1 20 3. Titanum insidiis petitur 7 18 4, 8 37 5. Tritonem superat 9 20 4. a Perseo superatus 2 20 4 et 2 22 1. in gratiam cum eo redit 2 23 7. Ariadnea eripit Theseo 10 29 4. Semelen reducit ex inferis 2 31 2, 2 37 5. Antiopen punit 9 17 6. Thebanis vulpem Teumessiam immittit 9 19 1. Athenas venit 1 2 5, 1 23 5. Amphicaeensibus medetur et vaticinatur 10 33 11.
Bacchi filii Ceramus 1 3 1, Narcaeus 5 16 7, Priapus 9 31 2. expeditio Indica 10 29 4. antrum in Euboea 2 23 1. festa 2 24 6, 3 22 2, 8 23 1. honores primi 5 16 7, 1 2 5. hortus 3 24 4. miracula apud Eleos 6 26 1. oraculum 9 30 9. orgia 10 33 11. sacra nocturna 2 37 6, a solis feminis tractata 3 20 3. signum barbatum 2 30 1 et 5 19 6, eburneum 2 20 3 et 6 19 10, gypsinum 9 32 1, miniatum 2 2 6, a Vulcano fabricatum 7 19 6. templa 8 23 1, 9 20 4, 9 22 6, 9 23 6 et 7, 9 24 1, 9 38 1. Bacchi similis Antinous 8 9 8 et Ζεὺς φίλιος.
Διόννσος αἰγοβόλος 9 8 1. αἰσυμνήτης 7 20 1, 7 21 6. Ἄνθευς 7 21 6. Ἄνθιος 1 31 4. Ἀροεὺς 7 21 6. Αὐξίτης 8 26 1. Βάκχειος 2 2 6, 2 7 5. Δασύλλιος 1 43 5. Ἐλευθερεὺς 1 20 3 et 29 2. Κάδμειος 9 12 4. Καλυδώνιος 7 21 1. Κεφαλλήν (?) 10 19 3. Κισσὸς 1 31 6. Κολωνάτης 3 13 7. Κρήσιος 2 23 7. λαμπτὴρ 7 27 3. Λευκνανίτης 6 21 5. λύσιος 2 2 6, 2 7 6, 9 16 6. μελάναιγις 2 35 1. μελπόμενος 1 2 5, 1 31 6. Μεσατεὺς 7 21 6. μύστης 8 54 5. νυκτέλιος 1 40 6. πατρῷος 1 43 5. πολίτης 8 26 1. σαώτης 2 31 5, 2 37 2. Φαλληφ 10 19 3. ψίλαξ 3 19 6.
Bacchicum ἐπίφθεγμα 4 31 4.
Bacchylides Theban. 9 13 7.
Bacis Boeotius vates 10 12 11. eius oracula 4 27 4, 9 17 5, 10 14 6, 10 32 8 et 11.
Bady loci et fluvii nomen 5 3 2.
Baetis fl. Iberiae 6 19 3.
Balagrae opp. Cyren. 2 26 9.
Balari Sardiniae gens 10 17 9.
balnea Ionica 7 5 11—12.
balsamus arbor 9 28 3.
Balyra fl. 4 33 3.
Baphyras fl. 9 30 8.
Barsine Alexandri Magni uxor 9 7 2. basilae sacrifici 6 20 1.
βασίλειος στοὰ 1 3 1, 1 14 6.
βασιλεὺς archon Athen. 1 3 1.
Basilis locus Arcadiae 8 29 5.
Bassae locus Arcadiae 3 30 4, 8 41 7.
Bathos locus Arcadiae 8 29 1.
Bathycles Magnesius stat. 3 18 9.
Bathyllus fons 8 31 9.
Baton Amphiarai auriga 2 23 2, 5 17 8, 10 10 3.
Βατραχιοῦν dicasterium Athen. 1 28 8.
Battus Theraeus coloniam in Libyam deducit 3 14 3, 10 15 6. quomodo ei vox restituta ib. 7. eius statua curulis 10 15 6.
Baucis Troezenius Ol. 6 8 4.
Bel deus 1 16 3, 4 23 10, 8 33 3.
Belemina Laconiae opp. 3 21 3. an olim Arcadum fuerit 8 35 3.
Belistiche Ol. 5 8 11.
Bellerophontes a Minerva Pegasum accipit 2 4 1. Aethram uxorem petit 2 31 9. Chimaeram occidit 3 18 13, 3 27 2. eius equus fontem ungula aperit 9 31 3. ager ei consecratus 2 2 4.
bella alia a victoribus alia a victis nomen traxere 4 6 1. bellum Corinthiacum 4 17 5, 3 9 12. Lamiacum 7 6 5, 10 3 4. Messenium 4 6 1: eius causa 4 4 4—5 5. Persicum 3 7 11. Phocicum s. sacrum 3 10 3, 8 27 9, 9 6 5, 10 13 6. Thebanum 9 9.
Belus Libyae f. 4 23 10, Aegypti pater 7 21 13.
Berenice Ptolemaei Lagidae uxor 1 6 8.
Berenice Ptolemaei Philometoris f. 1 9 3.
Berosus Sabbae pater 10 12 9.
bestiae olim terribiliores 1 27 9.
Βίας ara 2 4 7.
Bias Amythaonis f. 4 34 4, Talai pater 2 6 6. fratris Melampodis auxilio regni Argivi partem et sponsam obtinet 2 18 4, 4 36 3.
Bias fl. 4 34 4.

Bias Prienensis 10 24 1.
Biblidis amores 7 5 10.
Biblis fons Mileti 7 5 10, 7 24 5.
Bidiaei Lacedaem. magistratus 3 11 2, 3 12 4.
bipennes Delphis dicatae 10 4 1.
Biris signum 3 19 3.
bisontem ut venentur Paeones 10 13 1—3. bisontis caput aeneum ib. 1.
Bithynium Bithyniae opp. 8 9 7. Bithyniensis Mantinea oriundi ib.
Biton Cleobis frater 2 20 3.
Biton taurum portans 2 19 5.
Blenina opp. Arcadiae 8 27 4.
Boagrius fl. 5 22 4.
Boeae opp. Laconiae 1 27 5, 3 21 7, 3 22 11.
Boeaticus sinus 3 22 11.
Boeo Delphica poëtria 10 5 7.
Boeotarchae 10 20 3. septem 9 13 6 — 7. imperio annuo 9 14 5.
Boeotus Itoni f. 9 1 1.
Boës Persa 8 8 9.
Boëthus Carthag. caelator 5 17 4.
Boeoti unde denominati 9 1 1. Thessaliae olim partem tenuere, Aeolenses dicti 10 8 4. Macedonum partes sequuntur 1 25 4. ad Thermopylas adversus Gallos quot venerint 10 20 3. Boeotorum concilium 9 34 1, a Romanis abolitum 7 16 9.
Boeotia Atticae finitima 9 1 1. eius in Phocidem aditus 10 4 2.
Boeoticae tibiae 4 27 7.
Boeus Heraclida 3 22 11.
Βολεοὶ 2 36 3.
Bolgius Gallorum dux 10 19 7.
Bolime s. Bolina opp. Achaiae 7 18 6, 7 23 4.
Bolina ab Apolline amata 7 23 4.
Bolinaeus fl. Achaiae 7 23 4.
Βοώνητα domus Polyderi Lacedaem. 3 12 1 et 3, 3 15 10.
Bootes sidus 8 3 7.
Boreas Orithyiam rapit 1 19 5, 5 19 1. Graecis opem fert 8 27 4. Lacedaemoniis adversatur 8 27 14. Musaeo volandi facultatem dat 1 22 7. Boreae sacra 8 36 6. Boreae filii Harpyias abigunt 5 17 11.
Boreum mons Arcadiae 8 44 4.
Borus Penthili f. 2 18 8.
Borysthenes fl. 8 28 2.
bos Cadmum Thebas ducit 9 12 1, 9 19 4. boves Nestoris, Nelei, Iphicli, Geryonis, Iphidamantis 4 36 2 — 4. boves aenei Delphis dicati 10 16 6, Olympiae 5 27 9. *ἐργάται* Apollini mactantur 9 12 1. boves nummorum loco 3 12 3.
Branchidae 1 16 3, 5 7 5. Mileti opp. 7 5 4.
Branchyllides Boeotarcha v. Bacchylides
Brasiae opp. Eleutherolaconum 3 21 7, 3 24 3.
Brasidas Tellidis f. 3 14 1.
Brauron demus Atticus 1 23 7, 1 33 1. Brauroniae Dianae signum e Taurica advectum 3 16 7, a Xerxe avectum 8 46 3, 3 16 8.
Brenthe Arcadiae opp. 8 28 7.
Brentheates fl. Arcadiae 5 7 1, 8 28 7.
Brennus 10 8 3, 10 19 7. Gallos sollicitat adversus Graecos 10 19 8. Oetam transcendit 10 22 10. Delphos petit ib. 12. vulneratur 10 23 6. moritur ib. 12. eius stratagema 10 20 6.
Briacas Aeginetae f. 8 5 10.
Briareus arbiter in Neptuni et Solis de Corintho controversia 2 1 6, 2 4 6.
Brigantes Britanniae pop. 8 43 4.
Brimias Eleus Ol. 6 16 5.
Briseis 5 24 11, 10 25 1.
Britanni ab Antonino Pio repressi 8 43 4. Britannorum insula in Oceano 1 33 4.
Britomartis Iovis et Carmes f. eadem Aphaeae et Dictynnae 2 30 3. Cretica 3 14 2, 8 2 4. eius simulacrum 9 40 3.
Broteas Tantali pater 2 22 3.
Broteas Tantali f. 3 22 4.
Brundisium opp. 6 19 9.
Bruttii 8 15 9.
Bryas Argivorum dux 2 20 1.
Bryaxis stat. 1 40 6.
Bryseae opp. Laconiae 3 20 3.
Bucephala promont. 2 34 8.
Bucolion Holaeae f. 8 5 7.
Bulis opp. 10 37 2.
Bulon Bulidis conditor 10 37 2.
Bunus Mercurii et Alcidamiae f. 2 3 10. Iunoni templum exstruit 2 4 7.
Bupalus architectus et plastes 4 30 6, 9 35 6.
Buphagium locus Arcadiae 8 26 8.
Buphagus fl. 5 7 1, 8 26 8.
Buphagus heros Pheneates 8 14 9, 8 27 17. maritus Promnes 8 14 9.
βουφόνος 1 24 4, 1 28 10.
Buporthmus mons 2 34 8.
Bura Achaiae opp. 7 25 8.
Bura Ionis et Helices f. 7 25 8.
Buraicus fl. 7 25 10.
βουστροφηδὸν 5 17 6.
Butas heros 1 26 5. Butadae ib.
Butas Milesius Ol. 6 17 3.
Butas Polycaonis pater 4 2 1.
buxeum simulacrum 6 19 6.
Bycelus Sicyon. pugil 6 13 7.
byssus Elea 6 26 6. Elea et Hebraica 5 5 2. byssina tela 7 21 4.
Byzantii muri 4 31 5. Byzantiorum donarium 6 15 7, thesaurus 6 19 9.
Byzes Naxius 5 10 3.

Caanthus Oceani f. ab Apolline sagittis confixus 9 10 5.
Cabarenses Celtarum extremi 1 35 5.
Cabira urbs 9 25 6.
Cabiraei 9 25 5.
Cabiri anactes 10 38 7. eorum initia 4 1 7, 9 25 5 et 8, templum 9 22 5. Pergamus iis antiquitus sacra 1 4 6.
Καβείριον aedes Cabirorum 9 26 1 et 6.
Cachales fl. 10 32 11.
καπιζότεχνος Callimachus 1 26 7.
cadaver XI cubitorum 8 29 4. incorruptum 5 20 4, 5 27 11.
Cadmea arx Thebanorum 2 5 2, 2 6 4, 3 17 1. a Cadmo condita 9 5 2. a Lacedaemoniis occupata 9 1 4.
Cadmea victoria 9 9 3.
Cadmus Agenoris f. 3 15 8. Aegyptius an Phoenix 9 12 2. bovem sequitur 9 12 1, 9 19 4. draconis dentes ubi seminarit 9 10 1. Hyantes expellit 9 5 1. Cadmi nuptiae et filiae 9 5 2, domus 9 12 3, 9 16 5. in Semelen et nepotem facinus 3 24 3, in Illyrium migratio 9 5 3, heroum 3 15 8, statua 9 12 4. oraculum ei datum 9 26 3.
Caecines fl. 6 6 4.
Caeadas v. Ceadas.
Caelus v. Uranus.
Caenepolis urbs Eleutherolaconum 3 21 7, 3 25 9.
Caeneus 10 29 10. Pirithoo opem fert 5 10 8.
Καιρὸς Iovis f. minimus natu 5 14 9.
Caerus Adrasti equus 8 25 9.
C. Iulius Caesar Corinthum et Carthaginem restituit 2 1 2. eius templum 3 11 4.
caestus 8 40 3.
Cagaco v. Galaco.
Caicus fl. 1 10 4, 5 13 3. Caici campus 5 24 6, 9 5 14, 8 45 7.
Imp. Caius 9 27 3.
Calabrus fl. 6 6 11.
Calades Athen. legumlator 1 8 4. (?)
Calaenus (vel Callinus) de Thebaidis auctore 9 9 5.
Calais et Zetes Harpyias fugant 3 18 15.
Calamae vicus Messeniae 4 31 3.
Calamis stat. Praxiae magister 1 3 4, 1 23 2, 2 10 3, 5 25 5, 5 26 6, 6 12 1, 9 16 1, 9 20 4, 9 22 1, 10 16 4.
Calaon fl. Colophon. 7 3 5.
Calathion mons 3 26 11.
Calauria ins. 1 8 2. Troezeniorum 10 9 8. Apollini sacra 2 33 2. ab Apolline tradita Neptuno ib. et 10 5 6. Demosthenis ibi honores 2 33 5.
Calaus Phryx Attis pater 7 17 9.
Calchas Megaris habitat 1 43 1. Iphigeniam immolari iubet 9 19 6. Troia capta cum Pamphylis errat 7 3 7.
Calchiaia Leucippi f. 2 5 7.
Caletor Clytii f. 10 14 2.
Callia vel Calliae opp. Arcadiae 8 27 4 et 7.
Callianax Rhodius Euclis pater 6 6 2, 6 7 2.
Callias Athen. Ol. 5 9 3, 6 6 1. Lysimachidae f. 10 18 1.
Calliae donarium 1 23 2, 1 26 4, pax 1 8 2.
Callibrotus Diconis pater 6 3 12.
Callichorus puteus 1 38 6.
Callicles Megar. stat. 6 7 2 et 9.
Callicrates Achaeus patriam prodit 7 10 5. a Menalcida eluditur 7 12 1. moritur Rhodi 7 12 8.
Callicrates Magnesius Ol. 6 17 3.
Callignoti signum 8 31 7.
Callimachus Athen. polemarchus 1 15 3.
Callimachus stat. 1 26 6 et 7, 9 2 7.
Callinicus Pythocriti pater 6 14 10.
Callinus v. Calaenus.
Callion opp. Aetoliae 10 22 6. Calliensium horrenda clades 10 19 1, 10 22 3—4.
Callipatira Diagorae f. Callianactis uxor 5 6 7, 6 7 2.
Calliphaëa nympha 6 22 7.
Calliphon Samius pictor 5 19 2, 10 26 6.
Callipolis Alcathoi f. 1 42 6, 1 43 5.
Callippus Athen. quinquertio multatur 5 21 5.
Callippus Corinthius *ἐν τῇ ἐς Ὀρχομενίους συγγραφῇ* 9 29 2, 9 38 10.
Callippus Moeroclis f. Athen. 1 3 5, 1 4 2, 10 20 5.
Callirrhoe Acheloi f. 8 24 9.
Callirrhoe fons 7 21 1.
Callirrhoe a Coreso amatur 7 21 1—5.
Calliste v. Diana.
Calliste ins., quae postea Thera 3 1 7, 3 15 6, 7 2 2.
καλλιστέφανος ἐλαία 5 15 3.
Callisto Lycaonis f. 1 25 1. in ursam mutata 8 3 6. eius sepulcrum 8 35 8, signum 10 9 5, effigies picta 10 31 9.
Callistonicus Thebanus stat. 9 16 2.
allistratus Athen., Empedi f., pro suoCrum salute mortem oppetit 7 16 4.
Calliteles Laco Ol. 6 16 6.
Calliteles Lepreates 6 15 1.
Calliteles stat., Onatae aut f. aut disc. 5 27 8.
Callon Aegineta stat. 2 32 5, 3 18 8, 7 18 10.
Callon Eleus Ol. 6 12 6.
Callon Eleus stat. 5 25 4, 5 27 8.
Calos a Daedalo occisus 1 21 4, 1 26 4.
Calydon opp. Aetoliae 3 10 2.
Calydonia a Diomede invaditur 2 25 2.
Calydonii Dianam inprimis colunt 4 31 7, 10 38 12. ab Augusto Nicopolin transferuntur 7 18 8.

Calydonius aper 1 27 9, 9 45 2. eius venatio 3 18 5, 8 45 6, exuviae 8 47 2, dentes 8 46 1.
Calynthus stat. 10 13 10.
Cambaules Gallorum dux 10 19 5.
Cambyses colossum rumpit 1 42 3. eius acinaces 1 28 11.
cameli Indici 9 21 2.
Camicus Siciliae opp. 10 17 4.
Camiro Pandarei filia 10 30 2.
Campani Cauloniam evertunt 6 3 12. eorum caput Capua 5 12 3.
Canachus Sicyonius stat., Aristoclis fr., Polycleti disc. 2 10 5, 6 9 1, 6 13 7, 7 18 10, 9 10 2, 10 9 10.
Canathus fons 2 38 2.
canis Aesculapium infantem custodit 2 26 4, 2 27 2. in saxum vertitur 9 19 1. lignum parit 10 38 1. canum ululatus ominosi 4 13 1, 4 21 1. canis rabidi morsus ubi sanetur 8 19 3. catuli mactantur 3 14 9. canis exta 6 2 4.
canes marini 2 34 1, 4 34 3.
Cantharus Sicyonius stat., Alexidis f., Eutychidae disc. 6 3 6, 6 17 7.
Canopicum Nili ostium 5 21 9.
Capaneus Hipponoi f. fulmine tactus 9 8 7, 10 10 3. Iphis frater 2 18 5.
caper aeneus 10 11 5.
Capetus Hippodamiae procus 6 21 10.
Capha(e)reus Euboeae promont. 4 36 6, 2 23 1.
Caphya et Caphyae urbs Arcadiae 8 13 4, 8 23 3. Caphyarum campus 8 23 2. Caphyatica petra 8 13 6.
Cappadoces Tauricae Dianae signum sibi tribuunt 3 16 8.
capra lactat Aesculapium 2 26 4, Phylacidem et Phylandrum 10 16 5. aenea inaurata 2 13 6. capra caelestis ib. Aesculapio Archagetae caprae non mactantur 10 32 12.
κάπρου σῆμα 4 15 7 et 8.
Caprus Eleus Pythagorae f. Ol. 5 21 10, 6 15 4 et 10.
Capua Campaniae caput 5 12 3.
Car Phoronei f. 1 39 5. Megarensium arci nomen dat 1 40 6. eius monumentum 1 44 6.
Caralis Sardiniae opp. 10 17 9.
Caranus Macedonum rex 9 40 8.
Carcinus Naupactius *ἐπῶν τῶν Ναυπακτίων* auctor 10 38 11.
Cardamyle opp. 3 26 7.
Cardia vicus Chersonesi 1 10 5.
Cardianorum urbs a Lysimacho deleta 1 9 8.
Cardys Clymeni pater 5 8 1.
Cares ab Ionibus eiecti 7 2 5—10, 7 4 9. Minoi amici 7 3 7. terrae motu afflictis subvenit Antoninus Pius 8 43 4.
Caria arx Megarensium 1 40 6.
Carmanor Apollinem et Dianam domo excipit et caedis piaculo purgat 2 7 7, 2 30 3, 10 7 2, 10 16 5.
Carmantides Gorgiae pater 6 17 8.
Carme Eubuli f. 2 30 3.
Carnasion olim Oechalia 4 2 2, 4 33 4, 8 35 1.
Carnion fl. Arcadiae 8 34 5.
Carnus Acarnan vates 3 13 4.
Carpasium linum 1 26 7.
Carpia vel potius Carteia olim Tartessus 6 19 3.
Carpo Hora 9 35 2.
καρποφόροι Ceres et Proserpina 8 53 7.
Carthago restituta a Caesare 2 1 2. adiuta ab Antonino Pio 8 43 4.
Carthaginienses a Tyriis oriundi, rei nauticae peritissimi 1 12 5. Siciliam invadunt 1 12 5, colonis implent 5 25 6. Selinuntios eiiciunt 6 19 10. Sardiniam occupant 10 17 9. a Massiliensibus superantur 10 8 6, 10 18 7.
Caryae vicus Laconiae 3 10 7. Caryatides virgines 4 16 9.
Caryae vicus Arcad. 8 13 6, 8 14 1.
Caryatae demus Tegeat. 8 45 1.
Carystiorum donarium 10 16 6.
Carystus opp. 1 32 3.
caseus athletarum cibus 6 7 10.
Cassander Antipatri f. 1 6 4, Thessalonices coniux 8 7 7. ingratus in Antigonum 1 6 7. Elateam obsidet 10 18 7, 10 34 2. Thebas restituit 4 27 10, 9 3 6, 9 7 1. Atticae tyrannos imponit 1 25 6 et 7. Potidaeam 5 23 3, Pyrrhum oppugnat 1 11 4. Olympiadem punit 1 11 4, 9 27 2. in Alexandri posteros saevit 9 7 2. crudelitatis poenas etiam in posteris luit ib. 3 et 8 7 7.
Cassandra s. Alexandra 3 19 6, 3 26 5. ab Aiace violata 1 15 3, 5 19 5, 10 26 3. a Coroebo expetita 10 27 1. eius filii ab Aegistho iugulati 2 16 6. arca 7 19 7, templum et signum 3 26 5, monumentum 2 16 6.
Cassandria olim Potidaea 5 23 3. eius tyrannus Apollodorus 4 5 4—5.
Cassotis fons et nympha 10 24 7.
Castalia Acheloi f. 10 8 9.
Castalia fons Delph. 10 8 9.
Castalius Delphi f. 7 18 9. *αὐτόχθων* 10 6 4.
Castoris monumentum 3 13 1. Castor et Pollux inter deos relati 3 13 1, 8 2 4. aprum Calydonium venantur 8 45 6 et 7. cf. Dioscuri.
Castorides portae 3 21 9.
Catana urbs 5 23 6, 7 16 5.
Catanensium fratrum pietas 10 28 4.
κατοιάδες caprae 9 13 4.

Catreus Tegeatae vel Minois f. 8 53 4.
Catreus opp. Cret. 8 53 4.
catulus caninus sacrificatur 3 14 9.
Catillus Crotoniates 6 19 6.
Caucon Celaeni f. orgiorum Messeniis auctor 4 1 5. Phlyi nepos 4 1 9. Epaminondae in somno visus 4 26 8. Cauconi a Messeniis sacrificatur 4 27 6. eius sepulcrum 5 5 5.
Caulonia Achaeorum colonia 6 3 1.
Caus Arcadiae vicus 8 25 1.
Cayster fl. Ephesi pater 7 2 7.
Ceadas 4 18 4 et 5.
Cecrops Erechthei f. rex Athen. 1 5 3, 7 1 2. animalibus vesci vetat 8 2 3. prior 1 2 6, 1 5 3, secundus ib. Pandionis f. 9 33 1, pater 1 5 3. aequalis Lycaoni 8 2 2. statua eius 10 10 1.
e cedro simulacra 8 17 2.
Ceglusa Asopi mater 2 12 4.
Celadus fl. Arcadiae 8 38 9.
Celaenae opp. Phrygiae 2 5 3, 10 30 9.
Celaeno Hyami f. 10 6 3.
Celaenus Phlyi f. 4 1 5.
Celbidas Cumanus Tritaeam condit 7 22 8.
Celeae vicus 2 12 4, 2 14 1 et 4.
Κηληδόνες 10 5 12.
Celenderis portus Troezen. 2 32 9.
Celeus Triptolemi pater 1 14 2, Cereris mystes 2 14 3. Cererem excipit 1 39 1. eius filiae Cereri et Proserpinae sacra faciunt 1 38 3.
κέλης ἵππος 5 7 8, 6 12 1.
Celtae qui post Galatae 1 3 6. Oceani accolae 1 33 4. plurimi 1 9 5. extremi 1 35 5. proceri 10 20 7.
Celtica a Romanis subacta 1 9 5.
Κελτικοὶ θυρεοί 8 50 1, 10 19 4, 10 20 8.
Cenchreae Corinthiorum navale 2 1 5, 2 2 3, 7 6 7.
Cenchreae in agro Argivo 2 24 7.
Cenchrias seu Cenchrius Neptuni et Pirenes f. 2 2 3, 2 24 7. a Diana occisus 2 3 2.
Cenchrius fl. Ioniae 7 5 10.
Centaurus 5 19 7. Centaurorum et Lapitharum pugna 1 17 2, 5 10 8.
Cephalae demus Atticus 1 31 1.
Cephallenia ins. 1 37 6. Cephallenes Palenses 6 15 7.
Cephallen citharoedus 10 7 4. mercator 4 20 8.
κέφαλοι turbidis amnibus gaudent 4 34 2.
Cephalus Athen. a Persis corruptus 3 9 8.
Cephalus Deionei f. ab Aurora raptus 1 3 1, 3 18 12. Cephalleniae insulae nomen dat 1 37 6. eius filius e Clymene 10 29 6.
Cepheus Alei f. 8 4 8. Aëropi pater 8 5 1. Caphyis nomen dat 8 23 3. a Minerva donatur 8 47 5.
Cepheus Andromedae pater 4 35 9.
Cephisiades Eteocles 9 34 9.
Κηφισιὰς φυλή 9 34 10.
Cephisis palus 9 18 3, 9 24 1, 9 34 5, 9 38 6.
Cephisocles Chius Lysandri socius 10 9 9.
Cephisodorus Athen. 1 36 5.
Cephisodorus Marathonius equitum Atheniens. dux 8 9 10.
Cephisodotus Athen. stat. 8 30 1, 9 16 2, 9 30 1.
Cephisodotus Boeotarcha 10 20 3.
Cephisus Argolidis fl. 2 20 6, inter Iunonem et Neptunum arbiter 2 15 5.
Cephisus Atticae fl. 1 37 3.
Cephisus Eleusin. fl. 1 38 5.
Cephisus Boeotiae fl. 9 24 1, 9 38 7, 10 8 10, 10 33 1 et 5, 10 34 1. pater Daïdis 10 4 7, Lilaeae 10 33 4, Melaenae 10 6 4.
κῆποι Athen. 1 19 2.
Κὴρ sculpta 5 19 6.
Ceramicus unde dictus 1 3 1. eius picturae 9 9 8.
Ceramus heros 1 3 1.
Ceramus opp. 6 13 3.
cerastes serpens 8 4 7.
Ceraunia montes Epiri 1 13 1, 5 22 4.
Cerausius mons Arcadiae 8 41 3.
Cerberus Orci canis 2 31 2, 2 35 10, 3 25 6.
Cercyon Agamedis f. 8 5 4, 8 45 7.
Cereyon Neptuni f. Triptolemi frater 1 14 3. Alopes pater 1 5 2, 1 39 3.
Cerdo Phoronei uxor 2 21 1.
Ceres Dianae mater 8 37 6. hospitio excepta 1 14 2, 1 37 2, 1 39 1, 2 35 4. Plemnaeo Orthopolin educat 2 5 8. mysteria cum quibusnam primis communicarit 1 43 2. apud Pheneatas quomodo colatur 8 15 3. in equam mutata a Neptuno comprimitur 8 25 5, 8 42 1. eius templa 4 17 1, 7 21 11, 9 24 1, 10 35 2: *μέγαρα* 1 39 5, 1 40 6, 3 25 9: cum Libera communia 8 9 2, 9 22 5, 9 25 5. depositum apud Cabiraeos 9 25 6. simulacrum singulare 8 42 4.
Δημήτηρ ἀνησιδώρα 1 31 4. *Δηὼ* 8 42 6. *ἐν Ἔλει* 8 36 6. *Ἐλευσινία* 2 14 1, 3 20 5, 8 15 1, 8 25 3, 8 29 5, 9 4 3. *Ἐρινὺς* 8 25 4. *Εὐρώπη* 9 39 4 et 5. *Θερμησία* 2 34 6 et 11. *θεσμία* 8 15 4. *θεσμοφόρος* 1 31 1, 1 42 6, 2 32 8, 9 6 5, 9 16 5, 10 33 12. *Καβειρία* 9 25 5. *καρποφόρος* 8 53 7. *Κιδαρία* 8 15 3. *ἐν Κορυθείοις*

8 54 5. *λουσία* 8 25 6. *Λερναία* 2 36 7. *μαλοφόρος* 1 44 3. *μέλαινα* 8 5 8, 8 42 1. *Μυκαληνσία* 9 19 5. *Μυσία* 2 18 3, 7 27 9. *Παναχαία* 7 24 3. *Πελασγὶς* 2 22 1. *προστασία* 2 11 3. *προσύμνη* 2 37 1. *Σκιρῖτις* 10 35 10. *Χαμύνη* 6 20 9, 6 21 1. *χλοὴ* 1 22 3. *χθονία* 2 35 4, 3 14 5.

Ceressus castellum Thespiensium 9 14 2.

Cerethrius Gallorum dux 10 19 7.

cerva Telepho ubera praebet 8 48 7. venatorem secum in voraginem pertrahit 8 22 9, Saromen in mare 2 30 7. cervorum longaevitas 8 10 10. cervae albae 8 17 4. cervi currui iuncti 7 18 12, Isidi mactati 10 32 16.

Cerycius mons 9 20 3.

Κερύνεια urbs et mons Arcadiae 7 6 1, 7 25 5.

Cerynes Temeni f. 2 28 3.

Cerynites fl. 7 25 5.

Ceryx Eumolpi vel Mercurii f. 1 38 3.

Cestrine a Cestrino denominata 2 23 6.

Cestrinus Heleni f. 1 11 1, 2 23 6.

Ceyx rex Trachinis 1 32 6.

Chabrias ab Epaminonda victus 9 15 4. eius sepulcrum 1 29 4.

Chaereas Sicyonius Chaeremonis f. Ol. 6 3 1.

Chaereas Thebanus a Cleombroto interfectus 9 13 3.

Chaeremon Sicyonius 6 3 1.

Chaeresilaus Iasii f. 9 20 1.

Chaeron Apollinis f. 9 40 4.

Chaeron Pellen. tyrannus 7 27 7.

Chaeronea Boeotiae urbs olim Arne 9 40 5. unguentis nobilis 9 41 7. Chaeronensis clades 1 25 3, 1 18 8, 5 20 10, 9 6 5, 9 29 8. circa Chaeroneam tropaea 9 40 7, Taxili clades 1 20 6, Arcadum 7 15 5.

Chaeronenses sceptrum colunt a Vulcano fabricatum 9 40 11.

Chalcinus e Cephali posteris 1 37 6.

Chalcidenses ad Euripum 5 23 2, 9 12 6. Naxum in Sicilia condunt 6 13 8. eorum urbes ab Agesipolide expugnantur 3 5 9. vincit apud eos Hesiodus 9 31 3.

Chalcis ad Euripum Graeciae clavis 7 7 6.

Chalcis regio et tribus apud Erythraeos 7 5 12.

Chalcodon Hippodamiae procus 6 21 10.

Chalcodon ab Amphitryone interfectus 8 15 6, 9 17 3, 9 19 3.

Chalcodontes duo 8 15 6.

χαλκοῦς nummus 7 22 3.

Chaldaei templi accolae 1 16 3. primi animum esse immortalem docuerunt 4 32 4.

Chamynus Pisaeus a Pantaleonte interfectus 6 21 1.

Chaon mons Argivus 2 24 6.

Chaonum rex 10 12 10.

Chaos primum natum 9 27 2.

Characoma prope Pellanam 3 21 2.

Charadra opp. Phocidis 10 3 2, 10 33 6.

Charadrus Achaiae fl. 7 22 11, Argolidis 2 25 2, Messeniae 4 33 6, Phocidis 10 33 6.

Charilaus (vel Charillus) Polydectae f. rex Spartae 2 36 4, 3 7 3. Aegyn evertit 3 2 5. contra Tegeatas ducit 3 7 3, 8 5 9, 8 48 4.

Charinus Eleus Ol. 6 15 2.

Charisiae (vel Charisia) urbs Arcadiae 8 3 4, 8 27 3. eius rudera 8 35 5.

Charisius Lycaonis f. 8 3 4.

Charmidas Euthyis f. a Lacedaemoniis in Cretam missus 3 2 7.

Charmides Eleus Ol. 6 7 1.

Charmides Phidiae pater 5 10 2.

Charmus Athen. primus Amori aram dedicavit 1 30 1.

Charon inferorum portitor 10 28 2.

Charon Lampsacenus Pythae f. 10 38 11.

Chartus Laced. plastes, Euchiri magister 6 4 4.

Chelidorea mons Arcadiae 8 17 5.

Chelone promont. 1 2 4.

Chenae vicus Oetae montis 10 24 1.

χήρα Marpessae Tegeatidis cognomen 8 47 2.

Cherrhonesus Clazomenia 7 3 9, Cnidia 5 24 7, Cretensis 6 16 5, Thracica 6 19 6.

Chersias Orchomenius de Aspledone 9 38 9, de Hesiodo ib. 10.

Chilon Aristotimum Elidis tyrannum opprimit 5 5 1.

Chilon Patrensis 6 4 6, 7 6 5.

Chilon sapiens 10 24 1. eius heroum 3 16 4.

Chimaera 3 25 6.

Chimarrhus fl. 2 36 7.

Chimerium locus Thesprotidis 8 7 2.

Chimon Argivus Ol. 6 9 3.

Chione Boreae et Orithyiae f. Eumolpi mater 1 38 2.

Chionis Corinthius stat. 10 13 7.

Chionis Laco Ol. 4 23 4 et 10, 6 13 2, 8 39 3.

Chirisophus Cretensis stat. 8 53 8.

Chiron Achillis magister 3 18 12. Anigro vulnus lavat 5 5 10. in deorum numerum receptus Achillem consolatur 5 19 9. eius Paraenesis poëma Hesiodeum 9 31 5.

χιτὼν domus 3 16 2.

Chius ins. 7 4 8. Chii Pactyem Persis tradunt 4 35 10.

Chius Neptuni f. 7 4 8.

Chloris Amphionis et Niobes f. 2 21 9, 5 16 4. Nelei uxor 9 36 8, 10 29 5.
Choaspes fl. 10 31 7.
Choerili Athen. poetae Alope 1 14 3.
Choerilus Eleus Ol. 6 17 5.
Χοίριος νάπη 4 1 1, 4 30 1.
Choerus Micythi pater 5 26 5.
Choma locus Arcadiae 8 44 1 et 5.
chordae septem 3 12 10, 9 5 7.
Chorea *μαινάς* 2 20 4.
chorus virorum Delum missus 4 4 1. chori a Vulcano et Daedalo fabricati 8 16 3.
Chorus loci nomen 3 11 9.
χρησμολόγοι 10 12 11.
Chromia toni f. Endymionis uxor 5 1 4.
Chronius 8 47 6.
Chrysanthis Cereri raptum Proserpinae enarrat 1 14 2.
Chrysaoris urbs quae postea Stratonicea 5 21 10.
Chryse Halmi f. 9 36 1.
Chryse ins. submersa 8 33 4.
Chryseis (vel Chrysis) Iunonis templum incendit 2 17 7. ad Minervam Aleam confugit ib. 3 5 6.
Chryses Neptuni et Chrysogeniae f. 9 36 4.
Chrysippus Pelopis f. 6 20 7.
Chrysippus Solensis 1 17 2, 1 29 15.
Chrysogenia Halmi filia 9 36 1 et 4.
Chrysoroas fons Troezeniorum 2 31 10.
Chrysorthe (Chrysoroe?) Orthopolidis f. 2 6 8.
Chrysothemis Argivus stat. 6 10 5.
Chrysothemis Carmanoris f. hymnis certat 10 7 2.
Chthonia Colontae f. 2 35 4.
Chthonia Phoronei f. 2 35 4.
Chthonius Spartus 9 5 3.
Chthonophyle Sicyonis f. 2 6 6, Phliantis uxor 2 12 6.
χύτροι γυναικεῖοι 4 35 9.
κίβωτοὶ Cereales 10 28 3.
cicadae Locrenses vocales, Rheginae mutae 6 6 4.
Cichyrus Thesprot. 1 17 4.
Cillas Pelopis auriga 5 10 7.
Cimmerius Ephesius, Lysandri ad Aegospotamos socius 10 9 9.
Cimon Miltiadis f. 2 29 4, 8 52 3. Spartanis auxilio missus remittitur 1 29 8, 4 24 6. Eionem expugnat 8 8 9. Scyrum capit 1 17 6, 3 3 7. ad Eurymedontem vincit 1 29 14. arcis Athen. partem exstruit 1 28 3. Cyprum adoritur 1 29 13. ossa Thesei investigat 3 3 7.
Cimon Miltiadis pater 8 52 1.
Cinadus Menelai gubernator 3 22 10.
Cinaethon Lacedaemonius genealogias scripsit 2 3 9, 2 18 6, 4 2 1, 8 53 5.
cinere pluit 9 6 6. e cinere focus 5 15 9, ara 5 13 8, 5 14 8, 9 11 7, gradus 5 13 10, tectorium 5 13 11.
cinnabaris una cum auro effoditur 8 39 6. cinnabari oblitum signum Bacchi 7 26 11.
Cinyrae filia 1 3 2.
cippi quibus foedus inscriptum 2 12 8.
κίφος Messenius *ὁ στέφανος* 3 26 10.
Circe cum ancillis 5 19 7.
Cirrha nympha 10 37 5.
Cirrha Delphorum navale 10 1 2, 10 8 8, 10 37 4.
Cissa fons 8 12 4.
Cisseus a Carano victus 9 40 8.
κισσοτόμοι festum 2 13 4.
κίστη Δεσποίνης 8 37 4, Cereris *Ἐριννύος* 8 25 7.
Cisus Temeni f. 2 12 6, 2 19 1, 2 26 2. Deiphontem odit 2 28 3.
Cithaeron Plataeensium rex monti nomen dat 9 1 2. Iovem consilio iuvat 9 3 1.
Cithaeron mons Boeotiae 1 38 8, 9 2 4.
Cithaeronides nymphae 9 3 9.
Cithaeronius leo 1 41 3.
cithara inventa ab Apolline 5 14 8. chordis septem 3 12 10. Lacedaemonios in proelia euntes regit 3 17 5.
Cladeus fl. Elidis 5 7 1, 5 10 7, 5 17 7, 6 20 6, 6 21 3.
Claeae templum 3 26 11.
Clareotis tribus Tegeatica 8 53 6.
Clarus Colophoniae opp. 8 29 4, 10 12 5. templum ibi et oraculum Apollinis 7 3 1, 7 5 3 et 4.
Imp. Claudius Thespiensibus Amoris signum reddit 9 27 3.
claudus qui sit, eum regno esse indignum 3 8 9, 7 2 1.
claves Graeciae tres 7 7 6.
Clazomenae a quibus conditae 7 3 8.
Clazomenia chersonesus 7 3 9.
Clazomenii Herodoto Ol. statuam ponunt 6 17 2. eorum thermae 7 5 11.
Cleander Mantinensis Philopoemenis tutor 8 49 2.
Clearchus Rheginus plastes, Euchiri disc. 6 4 4. 3 17 6.
Clearetus Eleus Ol. 6 19 9.
Κληδόνων aedes apud Smyrnaeos 9 11 7.
Cleestonaei 3 16 6.
Cleo Thetidis sacerdos 3 14 4.
Cleobis et Biton 2 20 3.
Cleoboea 10 28 3.
Cleobulus Lindius sapiens 10 24 1.
Cleocritus Naxius 6 13 8.
Cleodaeus Aristomachi pater 2 7 6, Hylli f. 3 15 10.
Cleodice 10 26 2.
Cleodora nympha 10 6 1.
Cleoetas Aristoclis f. stat. 1 24 3, 6 20 14.

Cleogenes Sileni f. Ol. 6 1 4.
Cleolae Phliasii donarium 5 22 1.
Cleolaus Clitorius 8 27 2.
Cleombrotus Anaxandridae f. 3 3 9.
Cleombrotus Leonidae gener, Spartae rex 3 6 7.
Cleombrotus Pausaniae f. Spartae rex 3 5 7. ad Leuctra occumbit 1 13 4, 3 6 1, 9 13 10.
Cleomedes Astypalaeensis ultimus heroum 6 9 5—8.
Cleomedes Samius ad Aegospotamos cum Lysandro pugnat 10 9 10.
Cleomenes Aegypti praefectus 1 6 3.
Cleomenes Anaxandridae f. rex Spartae 3 3 9. Demaratum imperio privat 3 4 3—4. Argivos in Argi luco exurit 2 20 8, 3 3 10, 3 4 1. contra Athenas exercitum ducit 3 4 2. Aeginetas Persis studentes comprimit ib. 3. se ipse interficit ib. 5.
Cleomenes Boeotarcha 9 15 1.
Cleomenes Cleombroti f., rex Spartae 1 13 4, 3 6 2.
Cleomenes Leonidae f. rex Spartae ultimus 3 6 9, 3 7 1. Achaeos vincit 2 9 1. Megalopolin capit, ad Selasiam superatur 2 9 2, 7 7 4, 8 8 11, 8 27 15, 8 49 4. in Aegyptum fugit et se ipse occidit 2 9 3.
Cleommis (?) Epaminondae pater 4 31 10. cf. Polymnis.
Cleon Athen. 1 29 13.
Cleon Magnesius 10 4 6.
Cleon Sicyonius stat., Antiphanis disc. 5 17 4, 5 21 3, 6 1 5, 6 8 5, 6 9 2, 6 10 9.
Cleon Sicyoniorum tyrannus 2 8 1.
Cleonae urbs Argivorum 5 2 1. unde dicta 2 15 1.
Cleonaei Clazomenas incolunt 7 3 9. eorum donarium Delphis 10 11 5, monumentum Athenis 1 29 7.
Cleone Asopi Sicyonii filia 2 15 1.
Cleones Pelopis f. 2 15 1.
Cleonice a Pausania interfecta 3 17 8.
Cleonnis et Damis cum Aristodemo de regno contendunt 4 10 5. Cleonnis dux Messeniorum 4 7 4, 4 11 3. Damidi adiunctus 4 13 5.
Cleonymus Cleomenis f. Pyrrhum contra Spartanos sollicitat 1 13 4, 3 6 3. Zaraca diripit 3 24 1.
Cleopatra Attali neptis ab Olympiade occiditur 8 7 7.
Cleopatra Idae f. 4 2 7.
Cleopatra Philippi f. 1 44 6.
Cleopatra Ptolemaeum Philometora filium odit 1 9 1—3.
Cleopompus Parnassi pater 10 6 1.
Cleopus s. Cnopus Codri f. 7 3 7.
Cleosthenes Epidamnius Ol. 5 23 5, 6 10 6.
Cleostratus Menestrati amasius 9 26 7.
Clepsydra fons 4 31 6, 4 33 1.
Cleso Clesonis f. Inus cadaver sepulcro mandat 1 42 7.
Cleson Lelegis f. 1 39 6, 1 42 7. Pylae pater 1 39 6, 4 36 1, 6 22 5.
Cleta vel Clyta Gratia 3 18 6, 9 35 1.
Clidicus Aesimidae f. 1 3 3.
Climax locus 8 6 4.
Clinias Arasi pater Sicyoniorum princeps 2 8 2. Sicyoniis gymnasium exstruit 2 10 7.
Clinomachus Eleus Ol. 6 15 1.
Clinopater Milesius 6 2 6.
κλίσιον Lycomidarum 4 1 7.
Clisthenes Aristonymi f. Sicyoniorum tyrannus 2 8 1. Amphictyonum in bello Cirrhaeo dux 2 9 6, 10 37 6. victor Pyth. 10 7 6.
Clisthenes Athen. tribuum numerum auxit 1 29 7. conf. 1 5 1.
Κλεισθένειος στοά 2 9 6.
Clitodemi λόγος Ἀττικός 10 15 5.
Clitomachus Thebanus Ol. 6 15 3.
Clitor Arcadiae opp. a Clitore conditum 8 4 5, 8 21. Clitoriorum donarium Olympiae 5 23 7.
Clitor Azanis f. Arcadiae rex 8 4 4, 8 21 3.
Clitor fl. 8 21 1.
Clymene Homeri mater 10 24 2.
Clymene Minyae f. 10 29 6.
Clymene Persei σώτειρα 2 18 1.
Clymene Troiana 10 26 1.
Clymenus Cardyis f. ex Herculis Idaei posteris Elidem venit et ludos instituit 5 8 1, 6 21 6. eius donarium 5 14 8.
Clymenus inferorum deus 2 35 9.
Clymenus Phoronei f. 2 35 4.
Clymenus Presbonis f. rex Orchomeni 9 37 1.
clypeus aureus Croesi donum 10 8 7. Menelai dracone insignis 10 26 3. clypei Argolici 8 50 1. clypeis quinam primum usi 2 25 7.
Clytaemnestra Tantalo ante Agamemnonem nupta 2 18 2, 2 22 3. eius sepulcrum 2 16 7, signum 3 19 6.
Clytidarum gens 6 17 6.
Clytie Pandarei f. 10 30 2.
Clytius Alcmaeonis f. e Phegei filia 6 17 6.
Clytius Caletoris pater 10 14 2.
Clytius Lamedontis affinis 2 6 5.
Cnacadium mons 3 24 6 et 8.
Cnacalus mons Arcadiae 8 23 4.
Cnacias equus 6 10 7.
Cnageus cum Dioscuris Aphidnam invadit 3 18 4.
Cnauson opp. Arcadiae 8 27 3.
Cnidii Venerem inprimis colunt 1 1 3. eorum colonia 10 11 3, donaria 10 11 1, 10 25 1, 10 32 1. thesaurus 10 11 5.

Cnidus Caricae Cherrhonesi 1 1 3, 5 24 7. Euripo intersecta 8 30 2. eius isthmus perfodi vetitus 2 1 5, conditor 10 11 1.
Cnosus urbs 9 40 3. Cnosiorum et Lacedaemoniorum bellum 2 21 3.
Cocalus rex Siciliae 1 21 4, 7 4 6.
κόκκος planta tinctoris apta 10 36 1.
Coccygius mons 2 36 1.
Cocytus fl. 1 17 5.
Coddini petra 3 22 4.
Codrus Melanthi f. Athen. rex 8 51 1. ubi interfectus 1 19 5, 7 25 2. eius statua 10 10 1. eius filii de regno contendunt 7 2 1, coloniam in Asiam deducunt ib.
Coelus a Saturno castratur 7 23 4.
Coeranus Abantis f. 1 43 5.
Coeus fl. 4 33 6.
Coeus Latonae pater 4 33 6.
Colaenis dea 1 31 4.
Colaenus rex Atticae ante Cecropem 1 31 5. Colonidas condit 4 34 8.
Colchi Minervam Asiam colunt 3 24 7.
Colias promont. Atticae 1 1 5.
Colona locus Spartae 3 13 7.
Colonae opp. Troadis 10 14 1.
colonia Graecorum prima 8 3 5. coloniae e Graecia tres ab exteris deductae 7 1 2.
Colonides opp. Messeniae 4 34 8.
κολωνὸς ἵππιος locus Atticae 1 30 4.
Colontas Argivus Cererem domo non excipit 2 35 4.
Colophon urbs 7 3 1—4, 7 5 10, 9 32 6. Colophonii a Lysimacho Ephesum deducti 1 9 7, 7 3 4. eorum sacra 3 14 9, donarium 6 17 4.
colossus Iovis 1 18 6, Memnonis 1 42 3, Minervae et Herculis 9 11 6.
Colotes Parius Pasitelis disc. 5 20 2.
columna lignea fulmine intacta 5 20 6. quernae 6 24 9. VII planetarum simulacra (?) 3 20 9.
Colyergia promont. 2 34 8.
κολύμβου ἄμιλλα 2 35 1.
κολυμβήθρα 4 35 9.
coma Alpheo alitur 8 20 3. detondetur fluviis 1 37 3, 8 41 3. a virginibus ante nuptias 2 32 1, a mulieribus Hygieae 2 11 6. in sepulcro 7 17 8.
Comaethus et Melanippi amor 7 19 2.
Combutis Gallorum dux 10 22 3.
Cometes Asterionis pater 5 17 9.
Cometes Thestii f. 8 45 6.
Cometes Tisameni f. natu maximus 7 6 2.
comicorum poëtarum statuae 1 21 1.
Comon Megarensis 10 9 10.
Comon Messeniorum dux 4 26 2 et 3.
κομοσάνδαλον flos 2 35 5.
compedes captivorum in templo suspensae 2 47 2.
conchites lapis 1 44 6.
conchylia tingendis lanis 3 21 6.
Concordiae ara 5 14 9.
Condylea vicus Arcadiae 8 23 6.
Conon 1 29 15. Timothei f. 3 9 2. Veneri templum exstruit 1 1 3, urbi muros 1 2 2. Rhodios a Lacedaemoniis abstrahit 6 7 6. ad Cnidum vincit 6 3 16. Graeciam restituit 8 52 4. eius statua 1 3 2, 1 24 3, 6 3 16.
Coon pro Iphidamante pugnat 5 19 4.
Copae opp. Boeotiae 9 24 1.
Copais lacus 9 24 1.
Coptus Aegypti opp. 10 32 18.
cor ex orichalco cum mystica inscriptione 2 37 3.
Κοράκων νᾶσος 6 25 12.
Corax Coroni f. 2 5 8.
Corax equus 6 10 7.
Corcyra Asopi f. 2 5 2, 5 22 6.
Corcyra ins. a Pyrrho occupatur 1 11 6. Corcyraeorum tauri aenei Olympiae et Delphis 5 27 9, 10 9 3.
Κορκυραϊκὴ στοὰ 6 24 4.
κόρδαξ saltatio 6 22 1.
Κόρη v. Proserpina.
Coresi et Callirrhoes amor 7 21 1.
Coresus, autochthon, templi Dianae Ephesiae conditor 7 2 7.
Coresus locus Ephesi 5 24 8.
Corinna poëtria 9 20 1, 9 22 3.
Corinthia regio Argivae pars 1 2 1. Corinthii et Megarensis agri fines 1 44 10.
Corinthiacum bellum 3 9 12, 4 17 5.
Corinthii Asiatico bello abstinent inviti 3 9 21. ab Aristomene caesi 4 19 1. Lacedaemoniorum adversus Messenios socii 4 11 1, 4 15 8. eorum donarium Olympiae 5 25 1, thesaurus Delphis 10 13 6. ad Corinthum proelium 9 6 4.
Corinthium aes 2 3 3.
Corinthus 2 2 6—3 1. olim Ephyraea 2 1 1. Macedonico iugo liberatur ab Arato 2 8 4, a Flaminino 7 8 3. Achaici synedrii particeps ib. a Mummio eversa 2 1 2, 7 16 7. a Caesare instaurata 2 1 2, 2 2 1, 5 1 2. Corinthi situs 8 1 1, reges 2 3 10, 2 4 2—4, gymnasium vetus 2 4 5. isthmus 2 1 5, Neptuno sacer 2 1 6. navalia 2 2 3, aquaeductus 8 22 3.
Corinthus Iovis vel Marathonis f. 2 1 1, 2 3 10.
cornix Hesiodi sepulcrum ostendit 9 38 3. cornix aerea 4 34 5.
de cornubus animalium 5 12 1—3.
cornu copiae (κέρας Ἀμαλθείας) 6 25 4.
Coroebus Argivus 1 43 7.
Coroebus Eleus Ol. 5 8 6, 8 26 3.
Coroebus Phryx Mygdonis f. 10 27 1.
corona aurea 2 17 6. aurea oleaginam from

dem referens 5 11 1, quernam 5 12 8. coronae e penuis 9 34 3. spicea 7 29 1.
Corone opp. Messeniae 4 34 4.
Coronea opp. Boeotiae 9 34 3 et 7. proelium ibi commissum 3 9 13, 9 6 4.
Coronea opp. Messeniae 4 34 5
Coronis Phlegyae f. a Diana interfecta 2 26 6. eius simulacrum 2 11 7.
Coronus Anaxirrhoes pater 5 1 6.
Coronus Apollinis e Chrysorthe f. 2 5 6.
Coronus Thersandri f. 9 34 7.
Corsea opp. Boeotiae 9 24 5.
Corsi inquilini Sardiniae 10 17 9.
Corsica ins. Graecis Cyrnos, vicina Sardiniae 10 17 8.
corvi Delphos convolant et Atheniensium donarium auro spoliant 10 15 5.
Corybantes 3 24 5, 8 37 6.
Corybas Satrapes 6 25 6.
Corycia nympha 10 6 3, 10 22 2.
Corycium antrum 10 6 3, 10 32 2 et 5.
Corycus mons ap. Erythraeos 12 7.
κόρυδος coloniae dux 4 34 8.
κορυνήτης Areithous 8 11 4.
κορυφαῖος Capitolinus 2 4 5.
Coryphasium promont. 4 36 1.
Coryphe mons Smyrn. 7 5 9.
Coryphon mons 2 28 2.
Κορυθεῖς demus Tegeaticus 8 45 1.
Cos Meropis ins. 6 14 12. terrae motu concussa 8 43 4. ibi Aesculapius 3 23 6. Coorum donarium 6 17 2.
κοσμητήριον Sicyonlorum 2 7 5.
κόσμος κιόνων 8 45 5.
κόσσυφοι Cyllenes montis 8 17 3. gallinacei 9 22 4.
costae cadaveris continuo osse 1 35 6.
Costoboci Graeciam invadunt 10 34 5.
cothurni 8 31 4.
Cotilius mons Arcadiae 8 41 7 et 10.
Cotilon locus Arcadiae 8 41 10.
Cotyis porticus Epidauri 2 27
Cragasus Phylonomae pater 10 14 2.
Cranaë ins. 3 22 1.
Cranaus Athen. rex ab Amphictyone regno privatus 1 2 6, 1 31 3.
Craneum lucus cupressorum prope Corinthum 2 2 4.
Crannonia pugna 10 3 4.
Crataemenes Samius praedonum dux 4 23 7.
crater aeneus Vulcani opus 9 41 1. crater Halyattis Delphis positus 10 16 1.
Crathis mons et fl. Arcadiae vel Achaiae 7 25 11, 8 15 8—9, 8 18 4.
Crathis fl. Italiae 7 25 11, 8 15 9.
Cratinus Aegiraeus Ol. 6 3 6.
Cratinus Laced. stat. 6 9 4.
Cratisthenes Cyrenaeus Ol. 6 18 1.
Craugasus v. Cragasus.
Craugis Megalopolit. Philopoemenis pater 8 49 1, 8 52 1 et 6.
Crauxidas Craconius Ol. 5 8 8.
κραναῖαι πύλαι Theb. 9 8 5.
Creon Lycomedis pater 10 25 6.
Creon Menoeceï f. Laodamantis tutor 1 3 9, 9 5 13. eius filiae 9 10 3.
Creophyli *Ἡράκλεια* 4 2 3.
Cres Tali pater 8 53 5.
Κρήσιοι ἄνδρες 10 6 7.
Cresius mons Arcadiae 8 44 7.
Cresphontes Aristomachi f. 2 18 7, 5 3 6, Heraclidarum in redita dux 4 31 11, 5 3 6. Cypseli filiam ducit 4 3 6, 8 5 6, 8 29 5. Messeniam dolo obtinet 4 3 3, 4 5 1. Eumanti vate utitur 4 16 1. filii eius et regia 4 3 7, effigies 4 31 12.
Cresus v. Coresus.
Creta ins. Iovis nutrix 8 38 2. seditionibus vexata 3 2 7. leges a Minoe accipit 3 2 4. coloniam in Asiam mittit 7 2 5. Cretenses Daedalo magistro signis ligneis conficiendis clari 8 53 8. Cretenses sagittarii 1 23 4, 7 16 1. mercenarii 4 3 3, 4 19 4. eorum sepulcrum Athenis 1 29 6.
Cretea regio in Lycaeo Arcadiae monte 8 38 2.
Cretheus Aeoli f. Nelei pater 4 2 5, 9 36 8.
Cretheus Amythaonis pater 5 8 2.
Cretheus Talai pater 8 25 9.
Crethon Dioclis f. 4 30 2.
Creugas Epidamnius pugil 8 40 3. eius signum 2 20 1.
Creusa Aeneae uxor captivitate liberata 10 26 1.
Creusa Erechthei f. cum Apolline concumbit 1 28 4.
Creusis Thespiensium navale 9 32 1.
Crianius Eleus Ol. 6 17 1.
Crino Antenoris f. 10 27 4.
κριοὶ Thyestae monumentum 2 18 3.
Crison Himeraeus Ol. 5 23 4.
Crisa Homero, quae vulgo Cirrha 10 37 5.
Crissaeum pelagus 10 13 10.
Crisus Phoci f. 2 29 4.
Crisus Tegeata 8 48 1.
κριτήριον locus Argis 2 20 7.
Critias Athen. stat. 1 8 5, 1 23 9, 6 3 5.
Critobulus Phocensium dux 10 20 3.
Critodamus Clitorius Ol. 6 8 5.
Critolaus Achaeorum praetor 2 1 2, 7 14 4.
Critolaus Hicetaonis f. 10 26 1.
Crius Euboeae princeps 10 6 6.
Crius fl. 7 27 11.
Crius Theoclis f. vates 3 13 3.
Crius Titan 7 27 11.
Crocene vicus Laconiae 3 21 4. eius lapicidina et lapides 2 3 5, 3 21 4.

crocodili in sola Africa 2 28 1. bicubitales 1 33 6, 4 34 3.
Crocon Eretriensis Ol. 6 14 4.
Croconis βασίλεια 1 38 2.
Croesus Lydus 8 24 13. Lacedaemonios donis sibi conciliat 4 5 3. Apollini Πυθαεῖ aurum mittit 3 10 8. eius donarium clypeus aureus 10 8 7.
Croesus v. Crisus.
Cromi in Arcadia 8 3 4, 8 27 4.
Cromitis regio 8 34 6.
Cromus Lycaonis f. 8 3 4.
Cromus Neptuni f. 2 1 3.
Cromyon s. Crommyon locus Corinthiae regionis 2 1 3.
Cronius Hippodamiae procus 6 21 11.
Cronius mons Elidis 5 21 2, 6 19 1, 6 20 1.
Crotalus Hippodamiae procus 6 21 10.
Crotani pars Pitanatarum 3 14 2.
Croton colonia Lacedaemoniorum 3 3 1. fluvius ibi Crathis 7 25 11.
Crotoniatae cum Locris bellum gerunt 3 19 12. eorum de Helena narratio 3 19 11. carcer 6 13 1. regio luporum ferax 6 14 8.
Crotopus Agenoris f. rex Argivorum 1 43 7, 2 16 1. eius monumentum 2 23 7.
Cruni fons Arcadiae 8 35 8.
κρυπτὸς λιμὴν 2 29 10.
Ctesias Actoris f. Amphimachi pater 5 3 3 et 4. Dameonem interficit 6 20 16. eius ab Hercule confixi monumentum 2 15 1.
Ctesiae λόγος ἐς Ἰνδοὺς 9 21 4.
Ctesippus Herculis f. 2 19 1, 3 16 6.
Ctimenus Ganyctoris f. Hesiodo interfecto exsul 9 31 6.
cuculus Iunonis sceptro cur insideat 2 17 4.
culices Myusios expellunt 7 2 11.
Cumae in Opicis 7 22 8, 10 12 8. Cumani in Opicis 8 24 5.
e cupressu simulacra 6 18 7, 8 17 2. cupressi proceritate insignes 8 24 7. cupressorum luci 2 2 4, 2 15 2, 4 33 4, 8 41 4.
Curetes Idaei Dactyli 5 7 6. alii ac Corybantes 8 37 6. Anactes 10 38 7. Iovem infantem Saturno surripiunt 4 33 1. primi cursu certant Olympiae 8 2 2. eorum μέγαρον 4 31 9.
Curetes post Acarnanes dicti 8 24 9. ab Apolline contra Aetolos adiuti 10 31 4.
curriculum Spartan. 3 14 6, Eleorum 6 23 1. arboribus ornatum 8 26 1.
currus aeneus 6 12 1 et 6. cervis iunctus 7 18 12. manu inhibitus 6 5 6.
cursor nudus 1 44 1, armatus 6 10 4.
cursus certamen procis propositum 3 12 1, imperium petentibus 5 1 4. ab Hercule institutum 5 7 7. Apollinis et Mercurii 5 7 10, virginum 5 16 7. cursus armatus 3 14 3, 5 8 10. δίαυλος 5 8 6.
Cyamites heros 1 37 4.
Cyana v. Hydna.
Cyaneae ins. Lyciae finitimae 7 21 13.
Cyanippus Aegialei f. 2 18 4. eius tutores 2 30 10.
Cyaretus Codri f. 7 2 10.
Cyathus ab Hercule digito percussus 2 13 8.
Cyaxares rex Mediae 5 10 3.
Cybelus Sicyonius pugil v. Bycelus.
Cychreus heros 1 36 1.
Cyclades insulae 1 1 1, 5 21 13, 5 23 2.
Cyclops 10 22 7.
Cyclopum opera 2 16 5, 2 20 7, 2 25 8, 7 25 5.
κυκνίαι ἀετοὶ 8 17 3.
Cycnus ab Hercule occisus 1 27 6.
Cycnus Ligurum rex in cycnum avem transformatus 1 30 3.
Cycnus Neptuni f. rex Colonarum 10 14 1.
Cydias Athen. contra Gallos fortiter pugnans occumbit 10 21 5.
Cydnus fl. frigidus 8 28 3.
Cydon v. Cylon.
Cydon Mercurii ex Acacallide f. 8 53 4.
Cydon Tegeatae f. urbi nomen dat 8 53 4.
Cydonia Cretae opp. 6 21 6. a Cydone conditum 8 53 4. a Phalaeco obsessum 10 2 7.
Cylarabes Stheneli f. rex Argivorum 2 18 5. eius gymnasium 2 22 8.
Cyllen Elati f. 8 4 4, 8 17 1. cf. 6 26 4.
Cyllene Arcadiae mons 8 4 4 et 6, 8 15 4, 8 17 1.
Cyllene Eleorum navale 4 23 1, 6 26 4, 8 5 8.
Cylon seu Cyclon Argivus a Persis pecunia corruptus 3 9 8.
Cylon Athen. 1 28 1, 1 40 1. sectatores eius occisi 7 25 3.
Cylon Eleus 5 5 1. 6 14 11.
Cynaethaenses Arcades 8 19 1. eorum donarium 5 22 1.
Cynaretus Codri f. Myuntem condit 7 2 10.
Cyneas Eretriensis Philabri pater 7 10 2.
κύνες 2 34 1.
Cynisca Archidami regis filia 3 8 1, 5 12 5, 6 1 6. eius heroum 3 15 1.
Cyniscus Mantinensis Ol. 6 4 11.
Cynortas rex Spartae, Amyclae f. 3 1 3, 3 13 1.
Cynortion mons 2 27 7.
Cynosarges Herculis templum 1 19 3.
Cynoscephalis pugna a Philippo contra Romanos commissa 7 8 7.
Cynosurenses Lacon. 3 2 2, 3 7 2, 3 16 9
Cynuraei Arcad. 8 27 4.
Cynurus Persei f. 3 2 2.

Cynus Opuntiorum navale 10 1 2.
Cynus Larymnae pater 9 23 7.
Cyparissiae opp. Messeniae 4 36 7, 8 1 1.
Cyparissus opp. Phocicum, postea Anticyra 10 36 1.
Cyphantum rudera 3 24 2.
Cypria carmina de Aeneae uxore 10 26 1. de Dioscurorum uxoribus 3 16 1. de Neoptolemo 10 26 4. de Palamede 10 31 2. de Protesilao 4 2 7.
Cyprii suum exta inspiciunt 6 2 5. Homerum sibi vindicant 10 24 3.
Cyprus a Telchinibus habitatur 9 19 1, a Ptolemaeo Lagi capitur 1 6 8, a Philometore eiusque fratre tenetur 1 9 1. confugiunt eo naves Athen. post proelium Aegospotam. 3 11 5.
κυψέλη Corinthiis i. q. λάρναξ 5 17 5.
Cypselidae 5 17 5.
Cypselus Aepyti f. Arcadiae rex filiam Cresphonti dat 4 3 6, 8 5 6, 8 29 5. genus eius regno privatur 8 5 13.
Cypselus Eetionis f. Corinth. tyrannus 2 4 4, 5 2 3. in cista infans servatus 5 17 5. Periandri pater 10 24 1. eius maiores 5 18 7, donarium Olympiae 5 2 3.
Cyrenaei a Ptolemaeo Lagi deficiunt 1 6 5. eorum thesaurus Olympiae 6 19 10, donaria Delphis 10 13 5, 10 15 6. Ἀσκληπιεῖον 2 26 9—10.
Cyrene Aristaei mater 10 17 3.
Cyrene a Batto condita 3 14 3, 10 15 6.
Cyrnus ins. v. Corsica.
Cyros Aesculapii templum 7 27 11.
Cyrtones opp. Boeotiae 9 24 4.
Cyri maioris laus 8 43 6.
Cyrus minor Atheniensibus infensus 5 6 5. Lacedaemonios pecunia iuvat 3 9 4, 9 32 7.
Cythera ins. et urbs 1 23 1. a Tolmide capta 1 27 5. Venerem Uraniam colit 1 14 7.
Cytherus fl. 6 22 7.
Cythnii 5 23 2.
Cyziceni Proconnesios in civitatem suam cogunt 8 46 4. unguentum Cyzic. 4 35 8.

Dactyli Idaei Curetes 5 7 6.
δακτύλου μνῆμα 8 34 2.
Daedala magna et parva Plataeensium 9 3 2.
Daedala simulacra lignea 9 3 2.
Daedalio Autolyci pater 8 4 6.
Daedali Athen. nomen 9 3 2, aetas 10 17 4, genus exsilium fuga 1 21 4, 2 15 1, 7 4 5—7, 8 53 8, 9 11 4. discipuli 2 15 1, 3 17 6, 5 25 13. opera 1 27 1, 2 4 5, 8 16 3, 8 35 2, 8 46 2, 9 11 4, 9 39 8.
Daedalus Sicyonius stat. 6 2 9, 6 3 4, 6 6 1, 10 9 6.
Daetondes Sicyonius stat. 6 17 5.
Daetus a Cephalo oriundus 1 37 6.
Daïmenes Tisameni f. 7 6 2.
Daiphanes v. Daiphantes.
Daiphantes Hyampolites dux Phocens. 10 1 8.
Daippus stat. 6 12 6, 6 16 5.
Daira Oceani filia 1 38 7.
Damagetus Rhodius Aristomenis gener 4 24 2.
Damagetus Diagorae f. Ol. 6 7 1.
Damagetus Dorisi f. 4 24 3.
Damarchus Parrhasius Ol. 6 8 2. in lupum mutatus ib.
Damaretus Etymonis f. 5 5 1.
Damaretus Heraeensis 5 8 10. 6 10 4. 8 26 2. 10 7 7.
Damaretus Messenius Ol. 6 14 11.
Damaretus Phigaliensis 6 6 1.
Damarmenus Eretriensis piscator 5 13 5.
Damasias Penthili f. Achaiae princeps 7 6 2. 5 4 3.
Damasichthon Codri f. Colophoniis imperat 7 3 3.
Damasichthon Opheltae f. Thebarum rex 9 5 16.
Damasistratus Plataeensium rex Laïum sepelit 10 5 4.
Damasistratus Theopompi historici pater 3 10 3, 6 18 5.
Damasus Codri f. 7 3 6.
Damatrius Eleus 6 16 9.
Dameas Arcas stat. 10 9 8.
Dameas Crotoniata stat. 6 14 5.
Dameon Phliuntis f. Herculis socius 6 20 16.
Damia 2 30 4, 2 32 2.
Damis cum Aristodemo de imperio contendit 4 10 5. Messeniorum dux creatur 4 13 5.
Damiscus Messenius 6 2 10.
Damithales Pheneates 8 15 4.
Damoclidas Boeotarcha 9 13 6.
Damocratidas Argivorum rex 4 35 2.
Damocritus Achaeorum praetor 7 13 1. damnatus in exsilium abit ib. 5.
Damocritus Sicyonius stat. Pisonis disc. 6 3 5.
Damon Athen. Euctemonis f. Phocenses in coloniam deducit 7 2 4, 7 3 10.
Damon Thurius Ol. 4 27 9, 6 5 3, 7 25 4, 8 27 8.
Damonicus Eleus 5 21 16.
Damophilus Boeotarcha 9 13 6.
Damophon Messenius stat. 4 31 6 et 7 et 10, 7 23 6 et 7, 8 31 1 et 6, 8 37 4.
Damophon Pantaleontis f. Pisae rex 6 22 3.
Damophon Thoantis f. Corinthi rex 2 4 3.
Damosius v. Damasias.
Damothoïdas Lepreata Aristomenis gener 4 24 1.
Damoxenidas Maenalius Ol. 6 6 3.

Damoxenus Syracusanus pugil 8 40 3.
Dansi Argivi 7 1 7.
Danaus Argivorum regno potitur 2 16 1, 2 19 3. ubi primum appulerit 2 38 4. filias quo invento elocarit 3 12 2. eius thronus 2 19 5, monumentum 2 20 6, statua 10 10 5. eius filiarum facinus 2 24 2, donarium 2 37 2.
δαφναφόρος Apollinis sacerdos 9 10 4.
Daphnes amor 8 20 1.
Daphnis nympha Telluris oraculi interpres 10 15 5.
Dardania ins. postea Samothrace 7 4 3.
Dardanus Phryx a Iove Bacchi simulacro donatus 7 19 6.
Dardanus Psophidius Zacynthi pater 8 24 3.
Darius Artaxerxis f. nothus 6 5 7.
Darius Hystaspis 3 4 2, 3 9 6, 3 12 7, 7 10 1.
Dascylus Gygis pater 4 21 5. eius vicus 4 35 11.
Daseae opp. Arcadiae 8 3 3, 8 27 4, 8 36 9.
Daseatas Lycaonis f. 8 3 2.
Dasmon Corinthius Ol. 4 13 7.
Datis Medus 10 28 6.
δαῦλα τὰ δασέα 10 4 7.
Daulis nympha 10 4 7.
Daulis opp. Phocidis 1 41 8, 10 3 1, 10 4 7.
δεκαδαρχίαι a Lysandro institutae 9 32 9, ab Epaminonda abolitae 8 52 4, 9 5 4.
Decelea Athen. φρούριον 3 8 6.
decimae spoliorum 3 18 7, 5 10 4, 10 10 1. metallorum 10 11 2. decimati captivi 1 20 6.
Degmenus Eleus sagittarius 5 4 2.
Deianira Oenei f. 2 23 5, 6 19 12.
Deicrates Gorgiae gener 6 17 7.
Deidamia Pyrrhi f. 4 35 3.
δείματος (Δειμῶ) εἰκών 2 3 7.
Deinome Troas 10 26 2.
Deïon (vel Deïoneus) Cephali pater 1 37 6, 10 29 6.
Deïope 1 14 1.
Deïphobus 5 22 3.
Deïphontes Antimachi f. Temeni gener 2 19 1. affinibus odio est 2 28 3. Epidauriam occupat 2 36 1, 7 4 2.
Δειράς locus Argol. 2 24 1. eius portae 2 25 1.
Delium Tanagraeum 1 29 13, 9 20 1, 10 28 6. pugna ibi commissa 9 6 2.
Delphi et Pytho eadem urbs 10 6 5. eius situs et conditor 10 6, 10 8 6, 10 9 1. hippodromus et navale 10 37 4. stadium 10 32 1. templum Apollinis antiquissimum 10 5 9, saepius attentatum 10 7 1, a Phlegyis captum 9 36 2 et 10 7 1, a Phocensibus 3 10 3 et 10 2 2, a Gallis 1 4 4. Delphici templi architectus 9 37 5. Delphici thesauri 6 19 1, 10 11. donaria 10 9 et 10. λέσχη 10 25 1. oraculum 10 5 5. πρόμαντις pecunia corrupta 3 4 4. Delphos conveniunt Amphictyones 7 24 4, 10 8 1.
Delphi Pyrrho sacra faciunt 1 4 4. Phocenses vocari nolunt 4 34 11. saevitiae eorum ab Archidamo eripiuntur 3 10 4. contra Gallos a Graecis adiuvantur 10 22 13. eorum donarium lupus aereus 10 14 7. Delphorum ἐξηγηταί 10 28 7.
Delphinium dicasterium Athen. 1 28 10.
delphinus Melicertae cadaver in litus effert 1 44 8 et 2 1 3, Phalanthum in Italiam 10 13 10, Arionem Taenarum 3 25 7. puero sanationis mercedem pendit 3 25 7. aeneus 2 2 8, 6 20 10.
Delphus Apollinis f. 10 6 3. 10 32 2.
Delia Aegypt. 6 26 9.
Delta Argiv. 2 21 1.
Delus direpta a Menophane 3 23 3. prope deserta 8 33 2, 9 34 6. Delii ab Atheniensibus ejecti 4 27 9. hymnum commemorant Sibyllae 10 12 2. Delum sacrificia et choros mittunt Messenii 4 4 1. Delia navis 1 29 1. Deliae virgines comam detondent Hecaërgae et Opidi 1 43 4.
Demades Athen. proditor 7 10 4.
Demaenetus Aesculapio templum exstruit 6 21 4.
Demaratus Aristonis f. mense septimo natus 3 7 7. a Cleomene regno privatur 3 4 3—4, 3 7 8. in Persidem abit 3 7 8.
Demaretus Heraeensis v. Damaretus.
Demetrii satelles a Trophonio punitus 9 39 12.
Demetrius Antigoni f. 1 6 5. tyrannos Athenis eiicit 1 25 6—7. cum Lysimacho bellum gerit 1 10 1. Alexandrum Cassandri f. occidit 1 36 6, 9 7 3. Sicyonem veterem evertit 2 7 1. in Seleuci potestatem venit 1 10 2. eius statuae 6 15 7, 6 16 3, 10 10 2.
Demetrius Phanostrati f. tyrannus Athen. 1 25 6.
Demetrius Philippi f. Messenen occupat 4 29 1, 4 32 2. a fratre veneno necatur 2 9 5.
Demetrius v. Damatrius.
Demo Sibylla Cumana 10 12 8.
Democles archon Athen. 10 23 14.
Democrates Tenedius Ol. 6 17 1.
democratia olim Graecis incognita 9 1 2. Athenis valida 4 35 5. eius auctor Theseus 1 3 3. democratia picta ib.
Democritus Tenedius Ol. 6 17 1.

Demodocus Alcinoo familiaris 1 2 3, 3 18 11.
Demonassa Amphiarai f. 3 15 8, 5 17 7. Thersandri uxor 9 5 15.
Demophantus occisus a Philopoemene 8 49 7.
Demophon Pisae tyrannus 5 16 5.
Demophon Thesei f. 10 25 7 et 8. caedis reus 1 28 8.
Δῆμοι minores Atticae 1 31 1 1 32 3 — 33 8.
Demosthenes Alcisthenis f. Spartanos in Sphacteria ins. capit 1 13 5. se ipse interficit 1 29 12.
Demosthenes Demosthenis f. ab Harpalo non corruptus 2 33 3—5. exsul se interficit 1 3 2, 2 33 3. eius monumentum 2 33 3.
Demylus Carystius 6 10 1.
dens miras magnitudinis 8 46 5. dentes non renascuntur nec igni cedunt 5 12 1—2. dentes non esse sed cornua exsertas ex elephantis ore sannas ib. dentium ordines tres 9 21 4.
Deomenia Arcadis f. v. Diomenia.
Deon Dropionis pater 10 13 1.
Deoetes Codrida 7 3 10.
Derae locus Messeniae 4 15 4.
Derites Harpali f. 7 18 5.
Derrhion locus 3 20 7.
desperatio Phocica 10 1 8.
Δέσποινα 5 15 4 et 10, 8 10 10, 8 27 6, 8 35 2, 8 36 9, 8 37 1—10, 8 42 1. ab Anyto nutrita 8 37 5.
Deucalion Cretensis 1 17 6.
Deucalion Oresthei pater 10 38 1. sepultus Athenis 1 18 8. eius diluvium 1 40 1, 5 8 1, 10 6 2. diluvii aquae ubi defluxerint 1 18 7.
deus bonus 8 36 5, maximus 10 37 3. deae magnae 4 3 10, 4 27 6, 4 33 5, 8 29 1, 8 31 1 et 5. dii ex Argis 7 23 10. duodecim 1 3 3, 1 40 3, 8 25 3.
ἐπιδῶται 2 27 6. *ἐργάται* 8 32 4. ignoti 1 1 4, 5 14 8. inferi 2 31 2, 10 32 13. magni 8 21 4. maximi 7 22 9.
μειλίχιοι 10 38 8. primi (Patroi?) 8 31 3. puri 8 44 5. deorum omnium templa 1 18 9, 2 2 8, 2 25 6, 3 22 8: aras 5 14 8, 5 15 1 et 10. deorum convivae homines 8 2 4, simulacra victis adempta 8 46 2, cognomina a dedicatoribus temporum indita 4 23 10.
Dexamenus Oleni rex 5 3 3, 7 18 1.
Diaeus Achaeorum princeps 7 12 3, 7 13 5, 7 15 7. veneno se ipse necat 7 16 6.
Diaeus Diophanis pater 8 51 1.
Diagon fl. 6 21 4.
Diagoras Damageti f. 4 24 3. eius posteri Diagoridae ib. et 6 6 2. eorum victoriae et statuae 6 7 1—3.
Diagoras Rhodius 10 9 9.
Dialces Mantinensis 6 6 1.
Diallus Smyrnaeus Ol. 6 13 6.
Diana Cereris filia Proserpinae comes 8 31 3. Sibylla 10 12 2. habitandi locum monstrat 3 22 12. parturientibus formidolosa 4 30 5. Buphagum transfigit 8 27 17 et Callisto 8 3 6. Procridi canem donat 9 19 1. ab Hyampolitis praecipue culta 10 35 7. humeris alatis 5 19 5. eius simulacra 7 24 1, 7 26 11, 7 27 4, 8 37 4, 9 20 1, 10 37 1: lignea 1 29 2. templum Megaris 1 43 1, Aulide 9 19 6. ara quadrangula 5 14 5.
Ἄρτεμις ἀγοραία 5 15 4. *ἀγροτέρα* 1 19 6, 1 41 3, 5 15 8, 7 26 3 et 11, 8 32 4. *αἰγειν έα* (?) 3 14 2. *Αἰτωλὴ* 10 38 12. *Ἀλφειαία* 6 23 10. *Ἀμαρυσία* 1 31 5. *Ἀναιτις* 3 16 8. *ἀπαγχομένη* 8 23 6—7. *ἀρίστη* 1 29 2. *ἀστρατεία* 3 25 3. *Βραυρωνία* 1 23 7, 1 33 1. *Δαφναία* 3 24 8. *Δερεᾶτις* 3 20 7. *Δίκτυννα* 3 24 9. *Δικτυνναία* 10 36 5. *Ἐλαφιαία* 6 22 10. *Εὔκλεια* 9 17 1. *εὐρίππα* 8 14 5. *Εὐρυνόμη* 8 41 4—5. *Ἐφεσία* 4 31 7, 5 6 5, 5 19 2, 7 2 6, 8 13 1, 8 23 1, 8 30 6. *ἡμερασία* 8 18 8. *Ἑρεια* 8 44 2. *Ἰσώρα* 3 14 2, 3 25 4 *Ἰφιγένεια* 2 35 1. *καλλίστη* 1 29 2, 8 25 8. *Καρυᾶτις* 3 16 6. *Κεδρεᾶτις* 8 13 2. *Κνακαλησία* 8 23 3. *Κνακεᾶτις* 8 53 11. *Κναγία* 3 16 4. *Κοκκώνα* 5 15 7. *Κονδυλεᾶτις* 8 23 6. *Κορδάκα* 6 22 1. *κορυφαία* 2 28 2. *Λαφρία* 4 31 7, 7 18 8. *Λευκοφρυηνὴ* 1 26 4, 3 18 9. *λιμναία* 2 7 6. *λιμνᾶτις* 3 23 10, 4 4 2, 4 31 3, 7 20 7, 8 53 11. *Λυκαία* 2 31 4. *Λυκοᾶτις* 8 36 7. *λυγοδέσμα* 3 16 11. *Μουνυχία* 1 1 4. *Μυσία* 3 20 9. *Ὀρθία* 2 24 5, 3 16 6 et 10, 8 23 1. *παιδοτρόφος* 4 34 6. *πατρῴα* 2 9 6. *Πειθὼ* 2 21 1. *Περσικὴ* 7 6 6. *προπυλαία* 1 38 6. *πρωτοθρονία* 10 38 6. *Πυρωνία* 8 15 9. *Σαρωνία* 2 32 10. *Σκιαδῖτις* 6 35 5. *σελασφόρος* 1 31 4. *Στυμφαλία* 8 22 7. *σώτειρα* 1 40 2, 1 44 4, 2 31 1, 3 22 12, 7 27 3, 8 30 10, 8 39 5. *Ταυρικὴ* 1 23 7, 3 16 8. *τριπλαρία* 7 19 1, 7 22

11. *Φεραία* 2 10 7, 2 23 5. *φιλομείραξ* 6 23 8. *φωσφόρος* 4 31 10.
Diastae 9 30 8, 10 13 5.
δίανλος 5 8 6, 5 17 6. *σὺν ἀσπίδι* 10 34 5.
Dicaearchia opp. Tyrrhenorum 4 35 12, 8 7 3.
dicasterium quod de regibus Spartanorum iudicet 3 5 2. dicasteria Atheniensium 1 28 6—11.
Δίκης effigies 5 18 1.
Dicon Pyth. 6 3 12.
Dictynna Britomartis 2 30 3, 3 12 8.
Dictys Persei *σωτὴρ* 2 18 1.
Didas Aegyptius pugil 5 21 15.
Didyma Milesiorum 2 10 5, 5 13 11. Apollinis ibi oraculum 7 2 6.
Didymae insulae 10 11 4.
Δίδυμοι locus 2 36 3.
digiti refracti in palaestricis certaminibus 6 4 1, 8 40 2. digiti sepulcrum 8 34 2.
Diitrephes 1 23 3.
Dindymene mater 7 17 9, 7 20 3, 8 46 4, 9 25 3.
Dine scaturigo 8 7 2.
Dinicha Archidami uxor 3 10 1.
Dinnytas Parrhasius 6 8 2.
Dinocrates Messeniorum princeps 4 29 11. Philopoemenis necati poenam luit 8 50 7—8.
Dinolochus Pyrrhi f. Ol. 6 1 4.
Dinomenes Hieronis pater, rex Syracusarum 6 12 1.
Dinomenes Hieronis f., rex Syracusarum 6 12 1, 8 42 8.
Dinomenes Hieronis percussor 6 12 4.
Dinomenes stat. 1 25 1.
Dinosthenes Laco Ol. 6 16 8.
Dinytas Parrhasius v. Dinnytas.
Diocles Cereris mystes 2 14 3.
Diocles Ortilochi f. 4 1 4, 4 30 2.
Diodorus Sicyonius Ol. 7 17 1.
Diogenes Boeotarcha 10 20 3.
Diogenes Macedonici praesidii dux 2 8 6.
Diogenes Sinopensis 2 2 4.
Diogenia Celei filia 1 38 3.
Diognetus Crotoniates Ol. 10 5 13.
Diomede 10 25 4.
Diomedes Thrax ab Hercule interfectus 3 18 12, 5 10 9.
Diomedes Cyanippi tutor 2 30 10. Argivorum ad Troiam dux 1 11 7, 2 30 10. in reditu errat 1 28 9. Hippolyto sacra instituit 2 32 1. Apollini templum dicat 2 32 2, Minervae 2 24 2, 4 35 8. Oeneum avum tuetur 2 25 2. Thebarum expugnationis socius 2 20 5. Palamedem interficit 10 31 2. Pythiorum ludorum auctor 2 32 2. Palladium furatur 1 22 6. eius statua 10 10 4.
Diomenia Arcadis fil. 8 9 9.
Dion Epidaurius Lysandri ad Aegospotamos socius 10 9 10.
Dion urbs Macedoniae 9 30 7, 10 13 5.
Dionysiades virgines 3 13 7.
Dionysias fons 4 36 7.
Dionysicles Milesius stat. 6 17 1.
Dionysion 1 43 5, 2 7 5.
Dionysius Argivus stat. 5 26 3 et 4 et 5 27 2.
Dionysius tyrannus 1 2 3, 6 2 6.
Dionysophanes Ephesius 9 2 2.
Diophanes Diaei f. Megalopolitanus Achaeorum praetor 8 5 1, 8 30 5.
Diophantus archon Athen. 8 45 4.
Diores Amaryncei f. 5 3 4.
Dioscuri maternum genus a Pleurone dicunt 3 13 8. in Messenia nati 3 26 3, 4 31 9. Argonautae 3 19 7, 3 24 7. Olympionicae 5 8 4. cum patruelibus suis pugnant 4 3 1. Messeniis adversantur 4 16 5 et 9, 4 27 3. a Phormione hospitium petunt 3 16 2. quando in deorum numerum recepti 3 13 1. eorum arae 10 33 6: domus 3 16 2: ira 4 26 6, 4 27 1—3: lucus 7 22 5: signa 2 22 5, 3 26 3 (cf. 3 24 5), 4 31 9, 5 19 2: stadium 2 34 10: templa 1 18 1, 3 14 6, 4 20 1, 8 9 2: uxores, filii, equi 2 22 5, 3 12 8.
ἄνακτες 2 36 6, 10 38 7. *ἀμβούλιοι* 3 13 6. *ἀφετήριοι* 3 14 7. *θεοὶ μεγάλοι* 1 31 1, 8 21 4. *σωτῆρες* 2 1 9.
Διοσημεῖαι 3 5 8.
Diotimus Milonis Crotoniatae pater 6 14 5.
Dipaea opp. 8 27 3.
Dipaeenses 3 11 7. 8 8 6. 8 45 2.
Dipoena vel Dipoenae Arcad. opp. 8 27 4 et 7.
Dipoenus et Scyllis stat., Daedali f. discr. 2 15 1, 2 22 5, 2 32 5, 3 17 6, 5 17 1, 6 19 14, 9 35 3.
Dirce fl. Boeotiae 9 25 3.
Dirce Lyci uxor ab Antiopae filiis occidi tur 9 17 6, 9 25 3.
discus a Perseo inventus 2 16 2. disco occiditur Thermius 5 3 7. disco detrudi Milo non potest 6 14 6. disci terni 8 19 4.
divinatio ex aquis 3 23 8, 7 21 12. ex Aetnae crateribus 3 23 9. ex insomniis 3 26 1. e talis 7 25 10. e victimae alligatae gestu 4 32 3. e dissectorum animalium extis 6 2 5. *ἀπὸ κληδόνων* 9 11 7.
divitiae olim in equis et bobus positae 4 63 3.
Dius Amphimachi f. 5 3 5. Oxylo Elecrum regnum petenti resistit 5 4 1.
Diyllus stat. 10 13 7.

Docimus Macedo Antigoni dux 1 8 1.
Dodonaeum Iovis templum 1 17 5. oraculum 7 21 2, 7 25 1, 8 11 12, 9 25 8, 8 28 6. quercus sacra 8 23 5. πέλειαι vates 10 12 10.
δόλιχος 3 21 1.
Dolopes Amphictyones 10 8 2. exstincti ib. 5.
δοναχὼν locus in agro Thespiensi 9 31 7.
Dontas Laced. stat., Dipoeni et Scyllidis disc. 6 19 14.
Donusa opp. Sicyoniorum 7 26 13. conf. Gonusa.
δορκάδες a Patrensibus mactantur 7 18 12.
Dorcea fons 3 15 2.
Dorceus Hippocoontis f. 3 15 1.
Doridas Propodae f. 2 4 3.
Dorieus Anaxandridae f. in coloniam mittitur 3 3 10, 3 16 4—5.
Dorieus Damageti f. 4 24 3. Damageti pater ib.
Dorieus Diagorae f. Rhodius Ol. 6 7 1 et 4—7.
Dorienses Amphictyones 10 8 2. unde in Peloponnesum venerint 5 1 2, quando 8 5 1, qua via 8 5 6, quo duce 5 3 5. in civitates recipiuntur 2 13 1, 4 3 6. Corinthum oppugnant 2 4 3. Iovi τροπαίῳ templum statuunt 3 12 9. in Caria considunt 4 5 3, in Asia 10 24 1. Carneum maxime colunt 3 13 4. eorum dialectus in Peloponneso non adeo antiqua 2 37 3, a Messeniis accurate servata 4 27 11. Dorica aedificatio (ἐργασία) 5 10 2, 5 16 1, 6 24 2 et 5. Δώριον αὔλημα 9 12 5. σπονδαὶ 3 5 8.
Δωρὶς ἀρχαία 10 37 2.
Dorium mons 6 3 16.
Dorium urbs 4 33 7.
δόρυ sceptrum Vulcani apud Chaeronenses 9 40 11.
Δορύκλειοι exsules Megarenses 1 40 5.
Doryclidas Laced. stat., Dipoeni et Scyllidis disc. 5 17 1.
Doryssus Labotae f. Spart. rex 3 2 4.
Dotadas Isthmii f. Messeniorum rex 4 3 10.
Drabescus 1 29 4.
draco viae dux 8 8 4. urbis condendae locum monstrat 3 23 7. fontis custos 9 10 5, Hesperiorum malorum 6 19 8. puerum contra lupum tuetur 10 33 9. singulari modo interemptus 9 26 7. draconis forma sumpta daemon cum femina concumbit 4 14 7. draconis e dentibus satis nascuntur viri 9 10 1. in draconem conversus puer 6 20 5. draco Minervae appositus 1 24 7. draco in clypeo Menelai 10 26 3, Epaminondae 8 11 8. dracones Aesculapio sacri 2 11 8, 2 28 1: Trophonio 9 39 3. Triptolemi currui iuncti 7 18 3. sceptro circumvoluti 9 39 3. dracones Gigantibus pro pedibus 8 29 3. draconum squamae 1 21 6.
Draconis Athen. leges de caede 6 11 6, de adulterio 9 36 8.
Drepanon promont. 7 23 4.
Dromeus Mantinensis Ol. 6 11 2.
Dromeus Stymphalius Ol. Pyth. etc. 6 7 10.
Dromichaetes Getarum rex 1 9 6.
δρόμος v. curriculum et cursus.
Dropion rex Paeonum 10 13 1.
Dryades nymphae 8 2 2, 8 39 2, 10 32 12.
Drymaea opp. Phocidis 10 3 2, 10 33 12.
Dryon Pellenensis 6 8 5, 7 27 5.
Dryops Apollinis f. 4 34 11.
Dryopes 4 8 3, 4 34 9 et 11, 5 1 2.
δρυὸς tria genera in Arcadia 8 12 1.
Dulichii postea Παλεῖς 6 15 7.
duos parietes de eadem fidelia dealbare 6 3 15.
δούριος vel δούρειος ἵππος 1 23 8, 2 29 4, 3 15 5, 10 26 2.
Duris f. Samius Ol. 6 13 5.
duces in magnis cladibus plerumque primi cadunt 3 6 1.
Dymas Aegimii f. 7 17 6.
Dyme urbs Achaiae 7 17 5—14.
Dyrrhachium olim Epidamnus 6 10 8.
Dysaules Triptolemi pater 1 14 3, Celei frater 2 14 2. Cereris sacra instituit ib. 4. eius monumentum 2 12 4.
Dyscinetus archon Athen. 4 27 9.
Dysponteus Oenomai f. 6 22 4.
Dyspontii ab Eleis deficiunt 6 22 4.

ebeni lignum 1 42 5. simulacra ebenina 1 35 3, 1 42 5, 2 22 5, 8 17 2, 8 53 11.
ebrietas picta 2 27 3. Sileno vinum ministrat 6 24 8.
ebur unde importetur 5 12 3. ebur statuarum oleo vel aqua rigatur 5 11 10, 7 27 2. eius solutam compagem coagmentat Damophon 4 31 6. eboris usus antiquus 1 12 4. signum eburneum 8 46 5.
Ecbatana 4 24 2.
ἐκβεβρασθαι 3 24 4.
Ecdelus Arcesilai disc. Philopoemenis praeceptor 8 49 2.
ἐκεχειρία 5 4 5, 5 20 1. Iphitum coronat 5 10 10, 5 26 2.
Echeclus Agenoris f. 10 27 2.
Echecratidis Larissaei donarium 10 16 8.
Echedamia opp. Phocidis 10 3 2.
Echelas Penthili f. 3 2 1.
Echembrotus Arcas victor Pyth. 10 7 4.

Echemus Aeropi f. Arcadiae rex 8 5 1. Hyllum interficit 1 41 2, 8 5 1, 8 45 3, 8 53 10. eius monumentum 8 53 10.
Echephron Herculis f. e Psophide 8 24 2 et 7.
Echestratus Agidis f. Spartae rex 3 2 2.
Echetimus Agasiclis pater 2 10 3.
Echetlus seu Echetlaeus heros 1 15 3, 1 32 5.
Echeuethenses demus Tegeaticus 8 45 1.
Echidna Stygis et Pirantis f. 8 18 2, 3 18 10.
Echinades ins. 8 1 2, 8 24 11.
Echion Cadmi gener 9 5 3.
Echo septemplex 5 21 7. Echus porticus ib. et 2 35 9.
Echoeax 10 25 3.
Ectenes 9 5 1.
Edoni 10 33 2. Athenienses caedunt 1 29 4.
Eetion Cypseli pater 2 4 4.
Egestani Dorieum occidunt cum exercitu 3 16 5.
Eïon a Cimone expugnatur 8 8 9.
Eïoneus Magnetis f. Hippodamiae procus 6 21 11.
Eïoneus a Neoptolemo occisus 10 27 1.
Elaea opp. Mysiae 9 5 14. Elaitarum donarium Olympiae 5 24 6.
ἐλαία καλλιστέφανος 5 15 3.
ἔλαιος 2 32 10.
Elaeus locus 4 1 6.
Elaïon mons 8 41 7, 8 42 1—3.
Elaphion Elea 6 22 11.
Ἐλάφιος mensis apud Eleos 5 13 11, 6 20 1.
Elaphus fl. Arcadiae 8 36 7.
Elasus a Neoptolemo caesus 10 26 4.
Elatea opp. Phocidis 1 20 6, 7 15 5, 8 4 4, 10 3 2, 10 34 1—6. Elateensium donarium 1 26 3, 10 18 7.
Elatus Arcadis f. montis Cyllenes dominus 8 4 1 et 4, 10 34 2 et 6. eius statua 8 48 8, 10 9 5.
Electra ab Oreste Pyladi data 2 16 7, 3 1 6. sceptrum patris in Phocidem aufert 9 40 12.
Electra Atlantis f. 4 33 6.
Electra Cadmi soror 9 8 4.
Electra fl. 4 33 6.
Electra Helenae famula 10 25 4.
Electra Oceani f. 4 30 4.
electri genera duo 5 12 7. electro consertum monile 9 41 5.
Ἠλέκτραι seu Ἠλεκτρίδες πύλαι Thebarum 9 8 4, 9 11 1.
Electryon Licymnii et Alcmenae pater, Mideae rex 2 22 8, 2 25 9.
Elei olim Epei 5 1 4. unde profecti 5 1 3. optimis legibus instituti 4 28 4. Elei et Pisatae ut litem diremerint 4 15 7. Isthmicis ludis arcentur 5 2 2—5, 6 3 9, 6 16 2. Eleorum reges 5 1 3. res bellis gestae 2 4 7. cum Spartanis bellum 3 8 3—6, 4 15 7, 5 27 11: cum Arcadibus 5 24 4, 6 20 4, 6 21 2: cum Sicyoniis 6 3 3. mulieres Achillem lugent 6 23 3. Ammonis et heroum cultus 5 15 12. prytaneum 5 15 8. tribus 5 9 5—6. tabulae seu commentarii victorum Olympicorum 3 21 1, 5 21 9, 6 2 3, 6 8 1, 6 13 10. foederis tabulae cum Atheniensibus pacti 5 12 8.
Eleonia regio 1 29 6.
elephanti quando primum in Europa visi 1 12 3. eorum exsertos dentes cornua esse 5 12 1.
Elephenor 1 17 6, 8 15 6.
Eleus (Elaeus) Chersonesi urbs Protesilao sacra 1 34 2, 3 4 6.
Eleus (vel potius Dius) Amphimachi f. rex Elidis 5 3 5, 5 4 1.
Eleus Eurycydae et Neptuni f. Epeorum rex 5 1 8. pater Augeae ib. 9.
Eleusinii cum Atheniensibus bellum gerunt 1 36 4, 9 9 1. iis se dedunt 1 38 3. fines eorum 1 38 1. Eleusiniorum sacrorum religio 8 15 1, 10 31 11.
Eleusinium Athen. 1 14 3. Lacon. 3 20 7.
Eleusis Attica 1 38 6—7.
Eleusis Boeotiae opp. 9 24 2.
Eleusis heros 1 38 7.
Eleuther Apollinis f. 9 20 1. victor Pyth. 10 7 3.
Eleutherae urbs 1 38 8—9.
Eleutheria festum 9 2 6.
Ἐλευθέριον ὕδωρ 2 17 1.
Eleutherolacones 3 21 6.
Elis fertilis 6 26 6. Elidis situs 8 1 2, fines 4 36 7, 5 6 3, 6 21 3. simulacrum 6 16 3.
Elis κοίλη 5 16 6.
Elis urbs 6 23 1—26 3. a Messeniis capta 4 28 4.
Elisson fl. 2 12 2.
elleborus ubi nascatur 10 36 7. elleboro capta Cirrha urbs 10 37 7.
ellychnium perpetuum 1 26 7.
Elpenor 10 29 8.
Elymi Cnidios pellunt 10 11 3.
Elyrus opp. Cretae 10 16 5.
Elysium 8 53 5.
Emantion Arcas Ol. 6 17 4.
ἔμβολος Olymp. 5 15 6, 6 20 10.
Empedus Callistrati pater Athen. 7 16 4.
Emperamus Spartanus 4 20 5 et 10.
Enaraephorus Hippocoontis f. 3 15 1.
Enceladus a Minerva impugnatus 8 47 1.
Encheleae Illyrii 9 5 3.
Endeis Scironis f. Aeaci uxor 2 29 10.

Endoeus Athen. stat., Daedali disc. 1 26 4, 7 5 9, 8 46 5.
Endymion Aëthlii f. Elidis rex 5 1 4, 5 8 1. eius uxores et liberi 5 1 4 et 8. monumentum et adytum 5 1 5, 6 20 9. statua 6 19 11.
Enispe ins. 8 25 12.
Enneacrunos fons Athen. 1 14 1.
Ennea plethra v. Plethra.
Enodiae sacra apud Colophonios 3 14 9.
Enope urbs, postea Gerenia 3 26 8.
Enudus Ancaei et Samiae f. 7 4 1.
Enyalius 5 18 5. in compedibus 3 15 7. mactatur ei catulus caninus 3 14 9.
Enyo 1 8 4, 4 30 5.
Ἠοῖαι μεγάλαι 2 16 4, 4 2 1. Hesiodo tributuntur 9 31 5. de Epidauri patre 2 26 2. de Hippodamiae procis 6 21 10. de Hyetto 9 36 7. de Meleagro 10 31 3, de Mycene 2 16 4. de Phylantis uxore et liberis 9 40 5. de Pirene 2 2 3.
Epaminondas Polymnidis (Cleommidis) f. 4 31 10, 9 12 6. eius laus 8 11 9, 8 49 3, 8 52 4: res gestae 9 13 1—15 6: mors 8 11 5—8: simulacra 1 3 4, 4 31 10, 4 32 1. Megalopolin condit 8 27 2, Messenen 4 26 6. oraculum ei datum 8 11 10.
Epebolus Messeniorum vates 4 8 4 et 7, 4 10 5.
Epei ab Epeo 5 1 4. cum Aetolis sedes et fundos coniungunt 5 4 2.
Epeus Endymionis f. Eleorum rex 5 1 4 et 6.
Epeus Panopei f. equi ligni artifex 1 23 8, 2 29 4, 10 26 2. Mercurii 2 19 6.
Eperastus Eleus vates et Ol. 6 17 5.
epheborum Spartanorum pugnae 3 14 8 — 10, sacra 3 20 1 et 8.
Ephesus Caystri f. 7 2 7.
Ephesus urbs ab Epheso denominata 7 2 7, a Lysimacho aucta 1 9 7. ad Ephesum vincit Lysander 3 17 4. ab Ephesiis posita signa ducum Spart. et Athen. 6 3 15. Ephesii agri fluvii et fontes 7 5 10. Ephesia dea 6 3 16. eius templum 7 5 4.
Ephialtes et Otus primi Musarum cultum instituunt et Ascram condunt 9 29 1.
Ephialtes orator 1 29 15.
Ephialtes Trachinius Persis viam per Oetam monstrat 1 4 2.
ἐφορεῖα 3 11 11.
Ephori Spartani 3 11 2.
Ephyra Oceani f. 2 1 1.
Ephyraea olim quae postea Corinthus 2 1 1. Aeetae donatur a Sole 2 3 10.
Ephyri in Thesprotide Epiro 9 36 3.
Epicaste Oedipi mater et coniux 9 5 11. eius liberi 9 26 3.
Epicharini signum 1 23 9.
Epiclidas Leonidae f. rex Spartae 2 9 1 et 3.
Epicradius Mantinensis Ol. 6 10 9.
Epicrates Athen. a Persis pecunia corruptus 3 9 8.
Epicydes Erbessensis 6 12 4.
Epicydes Glauci pater Laced. 2 18 2.
Epicyridas Laced. Lysandri ad Aegospotamos socius 10 9 10.
Epidamnus postea Dyrrhachium 6 10 8. Epidamniorum thesaurus Olymp. 6 19 8.
Epidauria festum Athen. 2 26 8.
Epidaurus heros Epidauriae nomen dat 2 26 1—2.
Epidaurus *ἡ λιμηρά*, opp. Eleutherolaconum 3 21 7, 3 23 6.
Epidaurus *ἡ ἐν τῇ Ἀργολίδι* 3 23 6, 10 9 10. eius situs 2 26 1, 8 1 1. Aesculapio sacra 2 26 3. eius memorabilia 2 27 1—29, 1. dracones 2 28 1. Epidaurii Achaeorum synedrio adiunguntur 2 8 5. Samum incolunt 7 4 2. eorum donarium 10 15 1.
Epidelium locus Apollini sacer 3 23 2.
ἐπιδώτης ὕπνος 2 10 2, *δαίμων* 3 17 9, *Ζεὺς* 8 9 2. *ἐπιδῶται θεοί* 2 27 6.
Epigoni Nemea instaurant 10 25 7. eorum adversus Thebas expeditio 9 9 4, 9 25 7: statuae 10 10 4: sepulcrum 9 19 2.
epigramma in Achaeorum donaria 5 25 10. in Agamemnonis scutum 5 19 4. in Alcmenae thalamum 9 11 1. in Apollinem et Musarum chorum 5 18 4. in Apolloniatarum donaria 5 22 3. in Aristocratis proditionem 4 22 7. in Atlantem 5 18 4. in Cassandram violatam 5 19 5. in cervam torquatam 8 10 10. in Chilonem Ol. 6 4 6. in Cleoetae statuam 6 20 14. in Cleosthenis currum 6 10 7. in Clitoriorum donarium 5 23 7. in clypeum aureum 5 10 4. in cornu copiae 6 19 6. in Cydiae clypeum 10 21 5. in Damarchum pugilem 6 8 2. in Gallorum clypeos 1 13 3. in Epaminondae statuam 9 15 6. in Eperastum Ol. 6 17 6. in Euergi donaria 5 10 3. in Eutelidae statuarii opera 6 10 5. in Helenae et Aethrae raptum 5 19 3. in Hesiodi monumentum 9 38 4. in Hieronis donaria Olymp. 8 42 9. in imaginem a Methapo dedicatam 4 1 8. in Iphidamantem et Coontem 5 19 4. in Lacedaemoniorum donarium 5 24 3. in Laodices peplum 8 5 3. in Lyci victoriam 6 13 10. in Lysandri statuam 6 3 14. in Macedonum clypeos 1 13 3. in Idam et Marpessam 5 18 2. in Medeae nuptias 5 18 3. in Mendaeorum donarium 5 27 12. in Oebotam Ol. 7 17 7. in Oenomai domus columnam 5 20 7. in Onatae statuarii opera 5 25 10 et 13, 8 42 10. in

Paridis iudicium 5 19 5. in Phidiae Iovem Olymp. 5 10 2. in Philopoemenem 8 52 6. in Phormidis donarium 5 27 2. in Phytali sepulcrum 1 37 2. in Polygnoti picturas 10 27 4. in Timonis Ol. statuam 5 2 5.
Epimedes e Curetum numero 5 7 6. eius ara 5 14 7.
Epimeliades nymphae 8 4 2.
Epimelides Coroneae Arcadicae conditor 4 34 5 et 7.
Epimenidis somnus, carmina, lustrationes 14 4, opera et mors 3 12 11, sepulcrum 2 21 3, 3 11 11. de Styge quid tradiderit 8 18 2.
Epione Aesculapii uxor 2 29 1. eius simulacrum 2 27 5, 2 29 1.
Epiri reges 1 11 1—5, 2 29 4: ἀναρχία 4 35 5.
ἤπειρος ἡ Ἀσιανὴ 6 13 7.
Epirotae rei nauticae imperiti 1 12 5.
Epiteles Aeschinis f. Argivus 4 26 7.
Epitherses Erythraeus Ol. 6 15 6.
Epochus Aneaeum sustinet 8 45 7.
Epochus Oenoes frater 1 33 8.
eponymi heroes Athen. 1 5 2—3.
Epopeus Aloei f. 2 1 1, 2 6 1, 2 11 1.
equae in Elide ex asinis non pariunt 5 5 2. equarum in ludis Olympicis usus 5 9 2, 6 13 9.
equitatus Gallorum 10 19 10—11.
equus aeneus 6 14 4: ceto similis 2 1 9, ligneo 1 23 6, 10 9 12: magico artificio equos in se concitans 5 27 3. equi alati 5 17 7, 5 19 8: fluviales 4 34 3, 5 12 2, 8 46 4. Olympiae alienorum usus 5 8 5: equi iustae aetatis ib. 10: equorum terriculum 6 20 15—19. equi monumentum 3 20 9. equi Soli mactantur 3 20 4, Neptuno in lacum demittuntur 8 7 2.
Erasinus fl. 2 36 6 et 7, 2 24 6, 8 22 3.
Erasus Triphyli f. 10 9 5.
Erato nympha Panos interpres 8 37 11. Arcadis uxor 8 4 2, 10 9 5.
Eratus rex Argivorum 2 36 5.
Erbessus Siciliae opp. 6 12 4.
Ἐρέχθειον 1 26 5.
Erechtheus Pandionis prioris f. Eleusinios vincit 1 5 2, 1 38 3. eius filia Creusa 1 28 4, filii Orneus 2 25 6, Thespius 9 26 6, natu maximus Cecrops 7 1 2: sacra 1 26 5: statua 10 10 1.
Erechthides Theseus apud poëtas 7 17 7.
Erenea vicus Megarens. 1 44 5.
Eresus nescio quis 10 27 3.
Eretria Persis prodita 7 10 2, a Flaminino direpta 7 8 1. Eretrienses Tanagram invadunt 9 22 2. eorum donarium 5 27 9.
ἐργάται dii 8 32 4.
Erginus Clymeni f. Orchomeniorum rex 9 17 2, 9 37 1.
Ergoteles Philanoris f. Ol. 6 4 11.
Erianthes Boeotius Lysandri ad Aegospotamos socius 10 9 9.
Eridanus Att. fl. 1 19 5.
Eridanus Celt. fl. 1 3 6. eius insulae 8 25 13, populus nigra 5 14 3, electrum 5 12 7.
Erichthonius Pandionis prioris pater 1 5 3. draco 1 24 7. Amphictyonem pellit 1 2 6. eius cista 1 8 2.
Erigone Aegisthi f. 2 18 6.
ἐρινεὸς arbor aliis ὀλύνθη, Messeniis τράγος 4 20 2.
Erineos ubi Pluto rapta Proserpina in Orcum descendit 1 38 5.
Erineos portus Achaiae 7 22 10.
ἐρινύειν Arcadibus τὸ θυμῷ χρῆσθαι 8 25 6.
Ἐρινύς Ceres 8 25 4. Ἐρινύες Athenienstbus σεμναὶ 1 28 6. Ἐρινύες Clytaemnestrae 8 34 4, Laii 9 5 15. Erinnyum habitus 3 19 10.
Eriopis Iasonis et Medeae f. 2 3 9.
Eripha equa 6 21 7.
Eriphyle Amphiarai uxor ab Alcmaeone f. occisa 1 34 3, 8 24 8. eius monile 5 17 7, 8 24 8, 9 41 2, peplus 2 1 8, monumentum 2 23 2, effigies picta 10 29 7.
Eris 5 19 2.
Erochos opp. Phocid. 10 3 2.
Erxiclides archon Athen. 10 5 13.
Erymanthe mater Sabbae Sibyllae 10 12 9.
Erymanthius aper 8 24 5.
Erymanthus Arcadis f. 8 24 1.
Erymanthus Aristae f. 8 24 1.
Erymanthus fl. Arcad. 6 21 3, 8 24 3 et 12.
Erymanthus mons et fl. Arcadiae 5 7 1, 8 24 3—4.
Erymanthus opp. Arcadiae, postea Phegia 8 24 2.
Erysichthon Cecropis f. 1 2 6, 1 18 5, 1 31 2.
Erythea Geryonis f. 10 17 5.
Erythea ins. 4 36 4, 5 10 9.
Erythrae opp. Boeot. denominatum ab Erythra 6 21 11. eius rudera 9 2 1.
Erythrae opp. Ioniae 7 3 7. eius Ἡράκλειον 7 7 5—8, Ἀθηνᾶ πολιὰς ib. 9.
Erythraei Herculem Idaeum colunt 9 27 8. eorum donarium 6 15 6, Sibylla 10 12 7. coloni Pariani 9 27 1.
Erythras Leuconis f. 6 21 11.
Erythrus Rhadamanthi f. 7 3 7.
Eryx lucta victus ab Hercule 3 16 4—5, 4 36 4, 8 24 1.
ἑσχάραι αὐτοσχέδιοι 5 13 8.
essenes Dianae Ephesiae 8 13 1.
ἑστιατόριον Eleorum 5 15 12.

Eteoclea tribus 9 34 10.
Eteocles Andrei f. vel Cephisi 9 34 9. Cephisiades ib. Gratiis primus sacra facit 9 35 1.
Eteocles Athen. 6 16 9.
Eteocles Oedipi f. cum fratre pugnat 5 19 6, 9 5 11 et 13.
Eteoclus Iphis f. 10 10 3.
Eteonicus Laced. a Lysandro iniuriarum damnatus 9 32 8. eius statua 6 3 15, 10 9 10.
Etias Aeneae filia 3 22 11.
Etis opp. 3 22 11, 8 12 8.
Etymon Damareti pater 5 5 1.
Eua pagus 2 28 6. mons 4 31 4.
Euaechme Hylli f., Polycaonis uxor 4 2 1.
Euaechme Megarei f., Alcathoi uxor 1 43 4.
Euaemon Euryppyli pater 7 19 10, 10 27 2.
Euaephnus Spartanus belli Messenici auctor 4 4 5.
Euagorae Cypriorum regis genus, merita in remp. Athen. et statua 1 3 2, 2 29 4.
Euagoras Eleus Ol. 5 8 10.
Euagoras Laced. 6 10 8.
Euagoras Zanclaeus 5 25 11.
Eualcidas Eleus Ol. 6 16 6.
Euamerion Pergamenis Telesphorus, Epidauriis Acesius 2 11 7.
Euander Arcas 8 43 2, 8 44 5.
Euanorides Eleus Ol. et Hellanodica 6 8 1.
Euanthes Cyzicenus Ol. 6 4 10.
Euanthes Oenopionis f. e Creta Chium venit 7 4 8.
Euantidas Ambraciotes Lysandri ad Aegospotamos socius 10 9 10.
Eubius Thebanus stat. 9 11 4.
Euboea Asterionis fluvii f. 2 17 1.
Euboea ab Athenien sibus iterum occupata 5 23 4. ab Euboea incipit Myrtoum mare 8 14 12. Euboeenses strigili a Tanagra depellit Mercurius 9 22 2. pellibus vestiuntur 8 1 5.
Euboea mons 2 17 1.
Eubotas Cyrenaeus Ol. 6 8 3.
Eubuleus Trochili f. Triptolemi frater 1 14 2.
Eubulides Athen. stat. 1 2 5, 8 14 10.
Eubulus Carmanoris f. 2 30 3.
Eubulus Spinthari f. 1 29 10.
Eucadmus stat. Androsthenis magister 10 19 4.
Eucampidas Maenalius coloniam ducit Megalopolin 8 27 2.
Euchenor Coerani f. 1 42 5.
Euchir Athen. stat. Eubulidis f. 8 14 10.
Euchirus Corinthius plastes 6 4 4.
Eucles Callianactis f. Rhodius Ol. 6 6 2. Diagorae nepos 6 7 2.
Eucletus Messenius Ol. 6 14 11.
Εὐκλείας templum Athen. 1 14 5.
Euclides Athen. stat. 7 25 9, 7 26 4.
Euclus Cyprius vates 10 12 11. bellum Persicum praedicit 10 14 6. de Homeri ortu 10 24 3.
Eucosmus Lycurgi f. 3 16 6.
Eucrates Proclis Carthag. pater 2 21 6.
Euctemon Athen. 7 2 4.
Eudamidas Archidami f. rex Spartae 3 10 5.
Eudelus luctator 5 21 9.
Euenus fl. 3 18 12, 10 38 2.
Euergetidas Aristomenis affinis 4 21 2, 4 23 2.
Euergus Naxius 5 10 3.
Eueris(?)anus 1 27 4.
Euesperitae Libyae 4 26 2.
Euippe Leuconis f. 9 34 9.
Euippus Megarei f. a leone Cithaeronio occisus 1 41 3, 1 43 2.
Eumantis Eleus vates ex Iamidarum genere 4 16 1.
Eumedes Hippocoontis f. 3 14 6.
Eumeli Corinthii *ἔπη* et *συγγραφὴ Κορινθίων* 2 1 1, 2 2 2, 2 3 10. *πρωσόδιον ἐς Δῆλον* 4 4 1, 4 33 2, 5 19 10. epigrammata 4 33 2.
Eumelus primus Patrensium rex 7 18 2.
Eumenes rex 1 6 7, 1 8 1.
Eumenides Sicyoniis quae Atheniensibus *σεμναὶ* 2 11 7. *μανίαι* 8 34 1. atrae et candidae 8 34 3. earum aedes et simulacra lignea 7 25 7.
Eumolpia poesis 10 5 6.
Eumolpus Deicratis pronepos 6 17 7.
Eumolpus Thrax Neptuni et Chiones f. Cereris sacerdos 1 38 2, 2 14 3. Immaradi pater 1 5 2, 1 27 4.
Eunomus Prytanidis f. rex Spartae 3 7 2. *ἐνοῖ* 4 31 4.
Euoras saltus 3 20 4.
Euphaes Antiochi f. Messeniorum rex 4 5 8, 4 8 8, 4 10 3.
Eupheme Musarum nutrix 9 29 5.
Euphemi Caris de Satyris narratio 1 23 5.
Euphemus Neptuni f. Argonauta 5 17 9.
Euphorbus Eretriam Persis prodit 7 10 2.
Euphorbi Troiani scutum a Menelao dedicatum 2 17 3.
Euphorion Chalcidensis de Iphigenia 2 22 7, de Laodice 10 26 8.
Euphranor pictor et stat. 1 3 4.
Euphrates fl. belluas maleficas alit 4 34 2. a Baccho primum ponte iunctus 10 29 4.
Euphron Hippasi f. Pythagorae avus 2 13 2.
Euphron Lepreates Labacis pater 6 3 4.
Euphrosyne Gratia 9 35 5.
Eupolemus Argivus architectus 2 17 3.
Eupolemus Eleus Ol. 6 3 7, 8 45 4.
Eupolis comicus 2 7 3.

Eupolus Thessalus 5 21 3.
Euripides trag. 1 2 2, 1 21 1.
Euripus 3 14 8. euripi Cnidum et Mitylenen intersecant 8 30 2.
Euripus Chalcidicus 1 23 3, 1 38 1, 9 16 6, 9 22 5.
Europa Phoenicis f. 7 4 1. a Iove in vico Teumesso occultata 9 19 1. mater Carnei 3 13 5. *τὰ ἐς Εὐρώπην ἔπη* 9 5 8.
Europas Hyraei f. 3 15 8.
Europensis Mys 9 23 6.
Europs Aegialei f. 2 5 6.
Europs Phoronei f. 2 34 4.
Eurotas fl. 3 1 1, 3 21 1 et 3. cum Alpheo confluit 8 44 4, 8 54 2. eius fontes 8 44 3.
Eurotas Myletis f. rex Laconiae 3 1 1.
Euryalus Hippodamiae procus 6 21 10.
Euryalus Mecistei f. Epigonus 2 20 5. Argivorum ad Troiam dux 2 30 10, 10 25 6. eius statua 10 10 4.
Euryalus Spartanus 4 20 8.
Eurybates Argivus 1 29 5.
Eurybates praeco 10 25 4 et 8.
Eurybatus Laced. Ol. 5 8 7.
Eurybiades classis Laced. praefectus 3 16 6.
Eurybotas disco nobilis 5 17 10.
Eurybotus Athen. Ol. 2 24 7.
Eurycles Spartanus 3 14 6.
Euryclides Athen. orator a Philippo veneno necatus 2 9 4.
Eurycrates Anaxandri f. rex Spartae 3 3 5.
Eurycyda Endymionis f. 5 1 4.
Eurydamidas Agidis f. rex Spartae 3 10 5. veneno necatur a Cleomene 2 9 1.
Eurydamus Aetolorum dux contra Gallos 6 16 1, 10 16 4.
Eurydice Acrisii uxor 3 13 8.
Eurydice Aeneae uxor 10 26 1.
Eurydice Amphiarai f. 5 17 5.
Eurydice Antipatri f., Ptolemaei uxor 1 6 8, 1 7 1.
Eurydice Orphei uxor 9 30 6.
Eurydice Philippi uxor 5 17 4, 5 20 10.
Euryganea Hyperphantis f., Oedipi uxor 9 5 11.
Euryleon Laced. dux 4 7 8, 4 8 11.
Eurycleonis Lacaena Ol. 3 17 6.
Eurylochus Ulyssis socius 10 29 1.
Eurymachus Antenoris f. 10 27 3.
Eurymachus Hippodamiae procus 6 21 10.
Eurymedon Agamemnonis auriga 2 16 6.
Eurymedon fl. 10 15 4.
Eurynome Gratiarum mater 9 35 5.
Eurynome Oceani f. 8 41 4.
Eurynomus deus 10 28 7.
Eurypon Soi f. rex Spartae 3 7 1. eius posteri Eurypontidae 2 36 4, 3 7 1, 4 4 4. Eurypontidarum sepulcra 3 12 8.
Eurypylus Dexameni f. 7 19 9.
Eurypylus Euaemonis f. 7 19 1 et 6, 7 21 7, 9 41 2, 10 27 2.
Eurypylus Telephi f. Machaonem occidit 3 26 10, Peneleum 9 5 15.
Eurysaces Aiacis f. 1 35 2 et 3.
Eurysthenes et Procles gemini fratres 3 1 7. Eurysthenis posteri Agidae 3 2 1, 3 7 1.
Eurystheus Herculi infensus 4 34 10. defuncti liberos persequitur 1 32 6. eius monumentum 1 44 10.
Eurytae opp. 7 18 1.
Eurytion Centaurus 7 18 1. Pirithoi sponsam rapit 5 10 8.
Eurytion vicus olim Oechalia 4 2 3.
Eurytus Actoris f. ab Hercule sagittis confixus 2 15 1, 5 3 3.
Eurytus Melanei f. 4 2 3, 4 33 5. heros 4 3 10.
εὐσεβεῖς fratres Catanenses 10 28 4.
Eutaea opp. Arcadiae 8 27 3.
Eutelidas Argivus stat. 6 10 5.
Eutelidas Lacedaem. Ol. 5 9 1, 6 15 8.
Euthydemus Sicyonis tyrannus 2 8 1.
Euthymachus Tenedius Periclyti pater 10 14 1.
Euthymenes Maenalius Ol. 6 8 5.
Euthymus pugil Ol. 6 6 4—11.
Euthys Charmidae pater 3 2 7.
Eutresiorum oppida 8 27 3.
Eutychides Sicyonius stat. Lysippi disc. 6 2 7, 6 3 6.
Execestides Pyth. 10 7 7.
ἐξηγηταὶ 1 34 4, 2 31 4, 4 33 6. *τῶν ἐπιχωρίων* 1 13 8, 1 41 2, 9 3 3. *τῶν ἐπιχωρίων Πατρεῦσιν* 7 6 5. Argivorum 2 23 6. Eleorum 5 6 6, 5 21 8 et 9. Lydorum 1 35 8. Megarensium 1 42 4. *ὁ ἐν Ὀλυμπίᾳ* 5 10 7, *τῶν Ὀλυμπίασιν* 5 20 4, *τῶν Ὀλυμπίων* 5 20 4 (conf. 5 15 10, 5 18 6). Sicyoniorum 2 9 7. *τεράτων καὶ ἐννυπνίων* 5 23 6.
extemporalis eloquentiae inventor 6 18 6.
extispicium 6 2 5.

fabae impura legumina 8 15 4. non Cereris munus 1 37 4.
fagus sacra Dodonae 1 17 5. faginae glandes olim hominum cibus 8 1 6.
famae ara 1 17 1.
fatidicae mulieres 10 12 1—10.
felicitas perpetua nemini 8 24 13.
feminae Olympicis ludis victrices 3 8 1. feminis interdictum ludis Olympicis 5 6 7. v. mulieres.
ferae immolantur 7 18 12.
ferrum quis primus fuderit 3 12 10. ferreae statuae 4 31 10, 10 18 6.
ferruminationis inventor 10 16 1.

festum quo ephebi flagris caeduntur 3 16 10. πυρσῶν 2 23 4. Ἁλαῖα 8 47 4. ἁλώτια 8 47 4. γυμνοπαιδίαι 3 11 9. Δαίδαλα 9 2 5. Ἐπιδαύρια 2 26 8. Ἑρμαῖα 8 14 10. Ἡραῖα 2 24 2, 5 16 2. Ἡράκλεια 9 32 2. Θεοξένια 7 27 4. Θεσμοφόρια 10 33 12. Θυῖα 6 26 1. Ἰθωμαῖα 4 33 3. κισσοτόμοι 2 13 4. Λαμπτήρια 7 27 3. Λάφρια 7 18 11. Λερναῖα 2 36 7. Λιθοβόλια 2 32 2. Λύκαια 8 2 1, 8 38 5. Μουσεῖα 9 31 3. Σαράνια 2 32 10. Σκιέρεια 8 23 1. τύρβη 2 24 6. Ταυρόπολος 3 10 1, 3 19 3, 4 19 4. Χθόνια 2 35 5.

ficus Cereris donum 1 37 2. ficulnea statua 6 18 7.

figuli Aulide multi 9 19 8.

filialis pietas 2 20 3, 10 28 4.

filum laneum homines arcet a Neptuni fano 8 10 2.

fistula (σύριγξ) a Pane inventa 8 38 11.

T. Quinctius Flamininus in Graeciam mittitur 7 7 9, 8 51 1, 10 34 4. Hannibalem capere nititur 8 11 11.

fluvius ex effuso cruore ortus 9 33 4: iniecta liba per subterraneos meatus egerens 10 8 10: mares gignens 7 22 11: vitiliginem sanans 5 5 11: homicidii labem refugiens 9 30 8. fluvii frigidi 8 28 2: maria et stagna perlabentes 5 7 3—5: Graeci non ferunt monstra noxia 4 34 2, 8 28 2. fluviorum rex 8 38 10: ambages 8 41 3: occulti meatus 2 5 2: simulacra 8 24 12. fluviis arbores et plantae peculiares 5 14 3: detondentur comae 1 37 3, 8 41 3.

focus cinericius 5 15 9. communis 8 9 5, 8 53 9.

fons stillans 2 7 4. amarus 4 35 12. equi ungula exscalptus 2 31 9. portus et naves introspicientibus repraesentans 3 25 8. e platano manans 4 34 4. altero quoque anno exarescens 8 29 1. fatidicus 7 21 12. pluvias ciens 8 38 4. mammae similis 9 34 4. fontes miraculosi 4 35 10—12.

formicae albicantes 3 26 3.

Fortuna v. τύχη.

forum Romanum 10 5 11. forum Augusti 8 46 4, Traiani 5 12 6. forum lateruli figura 8 48 1. fora Ionum 6 24 2.

fretum Siculum 2 5 2—3.

fructus arborum in sacrificio 7 18 12.

fulgure coruscat Aesculapius infans 2 26 5. fulguribus procellis et tonitribus sacra fiunt 8 29 1.

fumus bifidus 9 18 3.

fungus evulsus scaturiginem praebet 2 16 3.

funebres ludi primi 8 4 5.

funis e capillis 7 5 7.

funus optimatum Messen. 4 13 3. Laced. 4 14 4.

Furiae v. Ἐριννύες et Εὐμένιδες.

furor e subito sacrorum aspectu 1 18 2, 3 16 9, 7 19 7. furorem equis iniiciens puteus 9 8 2.

fusor ferri primus 3 12 10. aeris 8 14 8, 10 38 6.

Gabala opp. 2 1 8.

Gades 10 4 6, 1 35 8.

Γαῖος Telluris fanum 5 14 10, 7 25 13.

Galaco fons 3 24 7.

Γαλήνης simulacrum 2 1 9.

γαλεώτης in Thrasybuli statua 6 2 4.

Galeotis v. Hybla.

Galli Graeciam invadunt 1 3 6—4 5, 10 19 5—23 14. ad Delphos divinitus impugnantur 8 10 9. in Asiam traiiciunt 1 8 1, 7 7 5, 10 32 4, 10 36 1. Ptolemaeum Ceraunum occidunt 1 16 2. mercenarii 1 7 2, 1 13 2. porcina abstinent 7 17 10.

gallus gallinaceus in Minervae galea 6 26 3.
Soli sacer 5 25 9. discerptus Africum arcet 2 34 2. gallinaceorum duo genera apud Tanagraeos 9 22 4.

C. Sulpicius Gallus in Graeciam legatus 7 11 1.

Ganyctoris filii 9 31 6.

Ganymeda dea, postea Hebe dicta 2 13 3.

Ganymedis pater, raptus, munus, statua 5 24 5, 5 26 2.

Garapammon v. Sarapammon.

Garates vel Gareates fl. Arcadiae 8 54 4.

Gareatae demus Tegeaticus 8 45 1.

Gargaphia fons 9 4 3.

Gargettus Ionis pater 6 22 7.

Gaseptum Telluris fanum 3 12 8.

Gatheae opp. Arcadiae 8 34 6.

Gatheatas fl. Arcadiae 8 34 5.

Gela urbs Siciliae ab Antiphemo condita 8 46 2. Geloorum thesaurus et dona Olymp. 6 19 15, signa Daedalea 9 40 4.

Gelanor Sthenelae f. 2 16 1. cum Danao de regno Argivo contendit 2 19 3.

Gelon Dinomenis f. Gelous 5 23 6, 6 9 4.

Gelon Dinomenis f. Hieronis frater 5 27 1, 6 9 5, 6 12 1, 6 19 7, 8 42 8.

Gelon Hieronis minoris f. 6 12 3.

Gelon Phocensium dux cum copiis deletus 10 1 5.

Genesion locus 2 38 4.

Genethlion locus Argolidis, ubi Theseus natus 2 32 9, 8 7 2.
Genetyllides deae 1 1 5.
Gennaides deae 1 1 5.
Genunia 8 43 4.
Gerania mons 1 40 1, 1 43 7.
Geranthrae seu Geronthrae opp. 3 2 6, 8 21 7, 3 22 6.
Gereatis vel potius Galeotis v. Hybla.
Gerenia urbs 3 21 7, 4 3 2 et 9. Homero Enope 3 26 8. Messeniae finitima 4 1 1, 4 3 2.
Geres Boeotus coloniae dux 7 3 6.
Germani ab Antonino oppressi 8 43 6.
γέρων Gytheatis Nereus 3 21 9.
γέροντες Spartani XXVIII 3 5 2.
Geronteum mons Arcadiae 8 16 1, 8 22 1.
γερουσία Spartanorum 3 11 2.
Geryon Chrysaoris f. 1 35 7. tricorpor 5 19 1. eius boves 3 16 5, 4 36 3, filia 10 17 5.
Getae Lysimachum vincunt 1 9 6, a Traiano imperio Romano adiiciuntur 5 12 6.
Gigantes Rheae opem ferunt 8 32 5, 8 36 2. mortales, non a diis oriundi 8 29 2. quo loco cum diis pugnaverint 1 25 2, 8 29 1, 8 47 1.
Gitiadas Laced. poeta et faber aerarius 3 17 2, 3 18 8.
glandibus faginis vescebantur veteres 8 1 6.
γλάνις piscis Hermi et Meandri 4 34 2.
Glauce Creontis Corinthii f. 2 3 6.
Glauce nympha 8 47 3.
Glaucias Aegineta stat. 6 9 5 et 9, 6 10 3, 6 11 9.
Glaucias Crotoniates Ol. 10 7 4.
Glaucias Rheginus 5 27 8.
glaucis oculis Minerva 1 14 6.
Glaucon Athen. Ol. 6 16 9.
Glaucus Aepyti f. Messeniorum rex 4 3 9.
Glaucus Antenoris f. 10 27 3.
Glaucus Argivus stat. 5 26 2 et 6.
Glaucus Carystius Demyli f. Ol. 6 16 1—3. eius insula ib.
Glaucus Chius ferrum primus ferruminat 10 16 1.
Glaucus Coreyraeus 6 9 9.
Glaucus deus marinus 6 10 1. Anthedonius piscator 9 22 7. eius barba 10 4 7, πήδημα 9 22 6.
Glaucus Epicydis f. periurus 2 18 2, 8 7 8.
Glaucus fl. 7 18 2.
Glaucus Sisyphi f. Bellerophontis pater 2 4 3. Taraxippus 6 20 19.
Glenus Herculis fil. 4 30 1.
Glisas Boeotiae opp. 9 19 2. praelium ibi ab Epigonis commissum 1 44 4, 9 5 13, 9 8 6, 9 9 4.
Γλυκεῖαι fontes 7 27 4.
Glyppia pagus 3 22 8.
Gnathis Thessalus 5 24 5.
Gnathon Dipaecensis Ol. 6 7 9.
Gobryas Persa Mardonii pater 1 1 5, 3 11 3, 9 1 3.
Golgi locus Cypri 8 5 2.
Gonippus et Panormus Andanienses 4 27 1.
Gonussa Sicyoniorum opp. 2 4 4, 5 18 7. conf. 7 26 13.
Gorgasus Machaonis et Anticleae f. 4 3 10, 4 30 3.
Gorge Oenei f. 10 38 5.
Gorgias Carmantidis f. Leontinus 6 17 7. statua eius inaurata 10 19 1.
Gorgo v. Medusa.
Gorgophone Persei f. Perieris et Oebali uxor 2 21 7, 3 1 4, 4 2 4.
Gorgus Aristomenis f. 4 19 6, 4 21 2 et 10. Messeniae coloniae dux 4 23 2 et 5. eius uxor 4 19 6.
Gorgus Eleus Ol. 6 15 9.
Gorgus Messenius Ol. 6 14 11.
Gortyn s. Gortyna urbs Cretae 8 53
Gortyniis opem fert Philopoemen 8 50 6.
Gortyna s. Gortys Arcadiae opp. 5 7 1, 8 27 4, 8 28 1.
Gortynius fl. 5 7 1, 8 4 8, 8 28 2.
Gortys Stymphali f. 8 4 8.
Gortys Tegeatae f. 8 53 4.
Graea feminae et urbis nomen 9 20 2.
Graeciae miracula 9 36 5, 9 38 2. claves 7 7 6. colonia prima 8 3 5. urbs recentissima 8 27 1. urbium primariarum fatales casus 7 17 1—2. condicio sub Romanis 7 16 9, 7 17 3—4. viri fortes 8 52 1—5. proditores 7 10 1—5. Graeciae effigies 5 11 5, 6 16 3.
Graeci creduli 9 30 4. in exteris rebus praedicandis diligentiores quam in suis 9 36 5. ab Ilio redeuntes tempestate disiecti 8 5 2. adversus Persas quot pugnarint 10 20 1, adversus Gallos 10 20 3. Graecorum commune donarium post pugnam Plataeensem 5 23 1, 7 6 4, 10 13 9: post Salaminiam 10 14 5. in sacris magnificentia 5 12 3. dissensus in rerum gestarum narratione 4 2 3, 8 53 5, 9 16 7. insularibus tributa imposita ab Aristide 8 52 2. Graeci civitate Romana donati bona sua filiis non donatis non relinquunt 8 43 5.
gramine coronatus Schedius 10 30 8.
grando sacrificiis et incantamentis abigitur 2 34 3.
Granianus Sicyonius Ol. 2 11 8.
Gras Echelai f. 3 2 1.
Gratia in basi solii Iovis Olymp. 5 11 8.
Gratiarum numerus, nomina, cultus, mysteria, parentes 9 35. aedes, simulacra, insignia 1 22 8, 2 34 10, 3 14 6, 3 18 6, 6 24 6, 9 34 1, 9 38 1. lucus 2 34 10. Gratiis et Eumenidibus iunctim sacra

fiunt 8 34 3. Gratiae ante templum Iunonis 2 17 3, in corona Iunonis 2 17 4, 5 11 7.
Grylus v. Ogrylus.
Grylus Xenophontis f. Epaminondam vulnerat 1 3 4, 8 9 5 et 10, 8 11 6, 9 15 5.
Gryniaeum Apollinis templum 1 21 7.
grypes in galea 1 24 5. cum Arimaspis pugnant ib. 6. pantheris similes 8 2 7.
Gunes Laonomes pater 8 14 2.
Guneus dux ad Troiam 8 18 2.
γνάλα thoracum 10 26 5.
Gyges Dascyli f. a Smyrnaeis eiicitur 4 21 5, 9 29 4.
gymnasium Eleorum 5 15 8, Pellenensium 7 27 5, Ptolemaei 1 17 2. gymnasiorum dii praesides 4 32 1.
gymnastae nudato corpore in certamen descendunt 5 6 8. eorum iusiurandum 5 24 9.
γυμνοπαιδίαι Spartanorum festum 3 11 9.
e gypso simulacra 8 22 7, 9 32 1. gypsatis armis victi hostes 10 1 11.
Gythium Lacedaemoniorum navale 1 27 5, 3 21 4 et 6. eius conditores et memoranda ib. 8. classis Laced. ibi combusta 8 50 8.

Haemon Iphiti pater 5 4 6.
Haemon Lycaonis f. 8 3 3, 8 44 2.
Haemon Thoantis f. 5 3 6.
Haemoniae vicus Arcadiae 8 3 3, 8 44 1.
Haemostratus Tritaeensis 6 12 8.
Hagias Agelochi f. v. Agias.
Hagnagora Aristomenis soror, Euergetidae uxor 4 21 2, Tharycis Phigaliensis 4 24 1.
Ἁγνὴ Libera 4 53 4.
Hagno fons 8 38 3.
Hago nympha 8 31 4, 8 47 3. Iovis nutrix 8 38 3.
Halae opp. Boeotiae 9 24 5.
ἅλιαι mulieres 2 22 1.
Haliartia regio 9 16 6, 9 17 4, 10 35 2.
Haliartus opp. Boeot. a Spartanis oppugnatur 3 5 3. eius situs et conditor 9 32 5. templa 9 33 1 et 3, a Persis combusta 10 35 2.
Haliartus Thersandri f. 9 34 7.
Halicarnassus Cariae opp. colonia Troezen. 2 30 9, 2 32 6.
Halice opp. 2 36 1.
Halirrhothius Neptuni f. a Marte interfectus 1 21 4, 1 28 5.
Halitaea fons Ephesii agri 7 5 10.
Haliusa ins. 2 34 8.
Halmones v. Olmones.
Halmus Sisyphi f. 9 34 10, 9 36 1.
Halotia festum Tegeatarum 8 47 4.
ἁλτῆρες 5 26 3. *ἀρχαῖοι* 5 27 12, 6 3 10.
Halus locus Arcadiae 8 25 2.
Hama fons Mercurio sacer v. Nama.
Hamadocus v. Amadocus.
Harma urbs Boeot. 1 34 2, 9 19 4.
Harmodius Athen. Hipparchum interficit 1 8 5. eius sepulcrum 1 29 15.
Harmodius Eleus Callonis pater 6 12 6.
Harmonia Cadmi uxor triplicis Veneris simulacra statuit 9 16 3. eius nuptiae 3 18 12, 9 12 3, monile 9 41 2.
ἁρμονία Φρύνιος 9 12 5.
ἁρμοσταὶ Laconici a Lysandro constituti 9 32 9. eiiciuntur ab Epaminonda 8 52 4, 9 6 4.
Harpagus Medus 2 31 6.
Harpalus Amyclae f. 7 18 5.
Harpalus Macedo 1 37 5, 2 33 4.
Harpina Asopi f. Oenomai mater 5 22 6, 6 21 8.
Harpina urbs 6 21 8.
Harpinates fl. 6 21 8.
Harplea locus 3 10 7.
Harpyiae a Phineo abactae 3 18 15, 5 17 11. Pandarei filias rapiunt 10 30 1.
Hebe Iovis filia Herculi nupta 1 19 3, 2 13 3, 2 17 6. Iunoni adstat 2 17 5, 8 9 3. eius templum 2 12 4.
Hebraei supra Syros 1 5 5, supra Palaestinam 10 12 9. Sileni apud eos sepulcrum 6 24 8. Hebraeorum byssus 5 5 2.
Hecaerge Hyperborea 1 43 4, 5 7 8.
Hecas vates Aristodemi filios comitatur 4 16 1.
Hecas vates in bello Messeniaco secundo 4 16 1, 4 21 7 et 12.
Hecataeus Milesius de Auge 8 4 9, 8 47 4, de Cerbero 3 25 5, de Oechalia 4 2 3.
Hecate Iphigenia 1 43 1. ab Aeginetis inprimis culta 2 30 2. eius templum et statuae 2 22 7, 2 30 2. *ἐπιπωγίδια* ib.
Hecatomphonia sacra 4 19 3.
Hectenes v. Ectenes.
Hector Amphicli pronepos 7 4 9.
Hector Priami f. 5 25 8. pictus 10 31 5. sepultus apud Thebanos 9 18 5. inferias ei mittunt Troiani 3 18 16.
Hecuba in Lyciam ab Apolline transportata 10 27 2. somnium eius 10 12 5.
hedera ubi primum exorta 1 31 6. hedera templum labefacit 9 33 7.
Hegeleos Tyrrheni f. 2 21 3.
Hegemone Gratia 9 35 2.
Hegepolis Cous 6 17 2.
Hegesarchus v. Agesarchus.
Hegesinus *ἐν τῇ Ἀνθίδι* 9 29 1.
Hegetorides Antagorae f. Cous 3 4 9.
Hegias Athen. stat., Onatae et Ageladae aequalis 8 42 10.
Hegias Troezen. poeta 1 2 1.

Hegylus Theoclis pater 5 17 2, 6 19 8.
Helena Nemesis f. 1 33 7. in Asiae et Europae perniciem nata 10 12 2. a Theseo et Pirithoo rapta 3 18 15. Theseo nupta 2 32 7. e Theseo gravida Menelao nubit 2 22 6. invaditur a Menelao 5 18 3. a Megapenthe et Nicostrato expellitur 3 19 9. rediviva Achillis uxor Stesichoro caecitatis causam indicat 3 19 13. Helenae famulae 10 25 4, proci iureiurando adstricti 3 20 9, lavacrum 2 2 3, sepulcrum 3 19 9, templum 3 15 3. Helena δενδρῖτις 3 19 10.
Helena Hebraea 8 16 5.
Helene ins. 1 35 1, 8 14 12.
Helenus Priami f. Pyrrhi comes successor et liberorum tutor 1 11 1, 2 23 5—6. sapientia insignis 5 22 2. eius monumentum 2 23 5—6, effigies 10 25 5.
Heliaea dicasterium Athen. 1 28 8.
Helicaon Antenoris f. 10 26 7.
Helice opp. Aegiali 7 1 4 et 24, 7 25 4.
Helice Selinuntis f. Ionis uxor 7 1 3, 7 25 8.
Helicon Boeotiae mons 9 26 6—27 1, Musis sacer 9 29 1. eius lucus 9 29 5, tripodes et statuae 9 31 1—3, plantae et serpentes 9 28 1.
Helicon fl. 9 30 8.
Heliodorus Haliensis 1 37 1.
Helisson Lycaonis f. 8 3 2.
Helisson fl. Arcadiae 2 12 2, 5 7 1, 8 3 3, 8 29 5, 8 30 1.
Helisson opp. Arcadiae 8 3 3, 8 27 1 et 7, 8 30 1.
Helius Persei f. 3 20 6.
Hellanicus Alcaeneti f. Ol. 6 7 8.
Hellanicus Eleus 5 5 1.
Hellanicus Ephesius Amyntae pater 6 4 5.
Hellanicus de Medeae filio 2 3 8, de Pyladis et Electrae filiis 2 16 7.
Hellanodicarum numerus 5 9 5, sedes et officia 6 2 2, 6 6 6, 6 20 10, 6 23 2, 6 24 1—4. hellanodicis interdicitur equestri certamine 6 1 3.
Hellanodiceon 6 24 1.
Hellas olim Thessaliae pars, post tota Graecia 3 20 6.
Helle cum Phrixo aufugit 9 34 5.
Hellen Thessaliae rex 7 1 2.
Hellenium locus Spartae 3 12 6.
Hellespontii 10 31 6.
Helos opp. Laced. 3 2 7, 3 20 6, 3 22 3.
Helotes 3 20 6, 4 23 1. deficiunt 1 29 8, 3 11 8, 4 24 5. ter mille venduntur a Philopoemene 8 51 5.
ἡμεροδρόμος 6 16 5.
Hemithea Cyeni f. 10 14 2.
Henioche Creontis f. 9 10 3.
ἡνίοχος caelestis 2 32 1.
Heraclea sub Oeta monte 2 23 5. ab Achaeis obsessa 7 15 3 et 9. ab Aetolis capta 10 20 9.
Heraclea ad Pontum Euxinum 5 26 7, 10 15 1.
Heraclea vicus Eleorum 6 22 7.
Heracleotae ad Miletum 5 1 5.
Heraclidae a Perseo orti 2 18 7. Aetolicorum regum consanguinei 5 3 7. de Alcmene sepelienda dissentiunt 1 41 1. reditum in Peloponnesum tentant 1 41 2. redeunt 2 13 1, 2 18 7, 3 1 5, 4 3 3.
Heraclides Alexandrinus Ol. 5 21 13.
Heraclides Prytanis Delphorum 10 2 5.
Ἡράκλεια ἡμέρα 2 10 1. festum Herculis 9 32 2.
Ἡρακλεῖον 3 15 5, 4 30 1, 7 5 5, 9 11 4 et 6, 9 32 4.
Ἡράκλειος fons 2 32 4.
Ἡράκλειος torrens 10 37 3.
Ἡράκλεια festum 2 24 2, certamina 5 16 2.
Heraea Arcadiae opp. 3 8 7 et 8, 6 17 4, 8 26 1—2. Ἡραιεῖτις χώρα 5 7 1.
Heraeeus Lycaonis f. Heraeae conditor 8 3 4, 8 26 1.
Ἡραῖον 2 16 2, 2 17. signa Daedalea in Argivo posita non supersunt 9 40 4.
Hercules Aegyptius vel Canobensis 10 13 8.
Hercules Alcmenae f. Pelopis pronepos 5 13 2, 5 14 1 et 9, Aechmagorae pater 8 12 3, Antiochi I 5 2 et 10 10 1, Ctesippi 2 19 1 et 3 16 6, Echephronis et Promachi 8 24 2, Telephi ipsi omnium simillimi 10 28 8, Theagenis 6 11 2, Tyrseni 2 21 3. cum Acheloo luctatur 3 18 6 et 6 19 12, cum Antaeo 9 11 6. Actoris filios occidit 2 15 1, 3 18 15, 5 2 1. ab Aesculapio sanatur 3 19 7, 3 20 5. Amazonas devincit 5 11 4, 5 25 11. Apollini templum exstruit 8 15 5, tripodem eripit 3 21 8, 8 37 1, 10 13 7. aprum Erymanthium venatur 8 24 5, Marathonium 1 27 10. Arione vehitur 8 25 10. Asinaeis terminum ponit 2 28 2. Atlantem onere levat 5 10 9, 5 11 5. Augen comprimit 8 4 9. cum Augea bellum gerit 5 12 1, 6 20 16. Cerberum ex inferis protrahit 2 31 2, 2 35 10, 3 25 5, 9 34 5. ad Ceycem migrat 1 32 6. Cyathum interficit 2 13 8, Cycnum 1 27 6, 3 18 10. δαφναφορεῖ 9 10 4. Diomedem Thracem punit 3 18 12, 5 10 9. dracones iugulat 1 24 2. Dryopes vincit 4 34 9. Elidem capit 5 3 1, purgat 5 1 9, 5 10 9, 9 11 6. Geryonis boves abigit 3 16 5, 3 18 13, 4 36 3, 5 19 1. Hebeen ducit 1 19 3, 2 17 6. Hippocoontem et filios punit 2 18 7, 3 10 6, 3 15 4, 8 53 9. Icarum sepelit 9 11 5. Iovi

ἀπομυίῳ primus sacra facit 5 14 1, Iunoni *αἰγοφάγῳ* 3 15 19. leonem suffocat 3 18 5, 5 11 5, 6 5 5, 8 18 3. cum Leprei voracitate certat 5 5 4. Linum interficit 9 29 9. a Marathoniis primis colitur 1 15 3, 1 32 4. Megaram uxorem dimittit 10 29 7. a Minerva adiuvatur 5 17 11, 6 19 12, 6 25 2, 8 18 3: sopitur 9 11 2: in deoram consortium introducitur 3 18 11, 3 19 5. cum Nelei filiis foedus icit 4 15 8. Nessum punit 3 18 12. Olympicos ludos edit 5 8 3, 8 48 1. Orchomeniis Arcadicis barathra fodit 8 14 2 et 8 19 3, Boeoticos vincit Cephiso immisso 9 17 2, 9 37 2, 8 38 7. cum Oreo Centauro pugnat 3 18 6. Peliae funebribus praesidet 5 17 9. Phenei habitat 8 14 2. populum albam in Graeciam infert 5 14 2. Prometheum vinculis liberat 5 10 6. Pylum capit 3 26 8. Saurum latronem interficit 6 21 3. Sostratum sepelit 7 17 8. spinis evellendis exercetur 6 23 1. Stymphalides sagittis configit 8 22 4. e Thestii filiabus L filios procreat LII 9 27 6—7. cum Thurio gigante pugnat 3 18 11. Tirynthe profugit 1 32 6, 8 14 2. Herculis clava 2 31 10, Cynosarges 1 19 3, gymnasium 9 11 7, labores 3 17 3, 5 10 9, 5 26 7. sacerdos virgo 9 27 6. sacra Sicyonia 2 10 1. sagittae 5 13 4. simulacrum antiquum 3 14 6, armatum 3 15 3, colossicum 9 11 6, cubitum X 5 25 11, Daedaleum 9 40 3, femore vulnerato 8 53 9, ferreum 10 18 6, nudum 2 4 5, puerile 5 25 7, quadratum 2 10 7. templa 4 30 1, 9 24 3, 9 27 6, 9 32 2, 9 38 6: templum Herculi cum Mercurio commune 8 32 3.

Ἡρακλῆς Βουραϊκός 7 25 10. *Θάσιος* 5 25 12, 6 11 2. *Θηβαῖος* 5 8 8, 8 48 1. *Ἱπποδέτης* 9 26 1. *Μάντικλος* 4 23 10, 4 26 3. *πατρῷος* 4 8 2. *πρόμαχος* 9 11 4. *φινοκολούστης* 9 25 4. *σπηλαΐτης* 10 32 5. *Τιρύνθιος* 5 2 2, 10 13 8. *Χάροψ* 9 34 5.

Hercules Alexandri M. f. 9 7 2.

Hercules Idaeus 5 7 6, 5 13 8. Thebano antiquior 9 27 8. ludos Olympicos instituit 5 7 7 et 9. Cereris Mycalessiae aedituus 9 19 5, 9 27 8. *παραστάτης* 5 8 1, 5 14 7, 6 23 3. eius statua 8 31 3.

Hercyna fl. Boeot. 9 39 2 et 3 et 5 et 7.

Hercyna nympha 9 39 2.

Hermae *ἄκωλοι* quadrati 1 17 2, 1 24 3, 4 33 3, 8 39 6, 10 12 6. termini 2 38 7, 3 1 1, 3 10 6.

Hermae pueri in Trophonii sacris 9 39 7.

Hermaea 8 14 10.

Hermaeum locus Arcadiae 4 34 6.

hermaphroditus v. Attes.

Hermesianax Agonei f. Ol. 6 17 4.

Hermion Europis f. 2 34 4.

Hermione Helenae ex Menelao f. uxor Pyrrhi 1 11 1, 3 25 1, 3 26 7. postea Orestis 1 33 8, 3 1 5, 10 16 4. eius ex Oreste filius 2 18 6.

Hermion opp. 2 34 4. primae situs 2 34 10, recentioris ib. 11. *Ἑρμιονὶς χώρα* ib. 6.

Hermocrates Clitomachi pater 6 15 3.

Hermogenes Cytherius stat. 2 2 8.

Hermogenes Xanthius cognomento *ἵππος* Ol. 5 13 3.

Hermolycus pancratiastes 1 23 10.

Hermon Lysandri gubernator 10 9 7.

Hermon Pyrrhi f. 8 19 8.

Hermon Troezenius stat. 2 31 6.

Hermophantus Chius Lysandri socius 10 9 9.

Hermus fl. 4 34 2, 5 13 7, 7 27 12, 10 4 6. Hermi campus 3 9 6.

Herodes Atticus Athenis stadium marmoreum 1 19 6 et Odeum exstruit 7 20 6. Delphicum stadium exornat 10 32 1. eius donaria in templo Isthmico 2 1 7, in gymnasio Olymp. 6 21 1.

Herodotus Clazomenius Ol. 6 17 2.

Herodotus Halicarnass. 1 5 1, 2 20 10, 2 30 4, 3 2 3, 5 26 4, 10 20 2, 10 32 8, 10 33 8 et 9 et 12.

heroes et heroici seculi homines proceri 6 5 1. heroes invocantur 4 27 6. heroes *ἐπώνυμοι* Atheniens. 1 5 1—2. heroes Marathonii 1 32 4. heroum ultimus Cleomedes 6 9 8. heroum adversus impios homines irae 3 4 6. heros *ἀρχηγέτης* 10 4 10. *δαίμων* 6 6 7. heroum arae 1 1 4.

Herophanes Troezen. de Europe Phoronei notho 2 34 4.

Herophile Sibylla 10 12 1—7.

Herse Cecropis f. 1 2 6, 1 18 2.

Hesiodi aetas 9 30 3, patria 9 38 4, repulsa in Pythiis 10 7 3, *ῥάβδος* 9 30 3, tripus praemium 9 31 3, mors 9 31 6, sepulcrum 9 38 3, statua 5 26 2, 9 27 5. carmina ei ab aliis alia data 9 31 4, interpolata 2 26 7: *κατάλογος γυναικῶν* 1 3 1, 1 43 1, 3 24 10 (cf. *Ἠοῖαι μεγάλαι*), *ἔπη μαντικὰ* 9 31 5. *Θεογονία* suspecta 8 18 1, 9 27 2, 9 31 5, 9 35 5. loci laudati 1 24 7, 2 9 5.

Hesperia malus 6 19 8.

Hesperides 5 11 6, 5 17 2, 6 19 8.

Hestiaea s. Histiaea Euboeae opp. 7 4 3.

postea Oreus 7 26 4. a Villio eversa 7 7 9.
Hestiaeus perdit Milesios 10 33 2.
hestiatores v. ἑστιάτορες.
ἑστιατόριον 5 15 12.
Hetoemocles Hipposthenis f. 3 13 9.
hexametrum primus cecinit Olen 10 5 7.
ἡκέσιος 1 20 7, 3 17 9, 7 25 1.
Hicesius Chius Lysandri ad Aegospotamos socius 10 9 9.
Hicetaon Critolai pater 10 26 1.
Hicetas Aristocratis f. et pater 4 17 2, 8 5 13.
ἱερὰ ὁδός 1 36 3, 5 25 7.
Hiera ins. 10 11 4.
Hiera ins. e mari emersa 8 33 4.
Hiera ins. antea Sphaeria 2 33 1.
Hierocaesarea opp. Lydiae 5 27 5.
Hieron Dinomenis f. Syracus. 6 12 1, 8 42 8.
Hieron Hieroclis f. Syracusarum tyrannus 6 12 2. populi Romani socius ib. 3. eius statuae duo ib. 4, tres 6 15 6.
Hieron Prienensis patriam suam pessundat 7 2 10.
Hieronymus Andrius Ol. 3 11 6, 6 14 13.
Hieronymus Cardianus historicus 1 9 8, 1 13 9.
Hieronymus Maenalius 8 27 2.
ἱεροθύσιον Messeniorum 4 32 1.
ἱεροθύται 8 42 12.
ἱεροφάντης 2 14 1, 4 16 2.
Hilaira et Phoebe Dioscurorum uxores, Apollinis filiae 2 22 5, 3 16 1, 4 31 12.
ἱμάντες pugilum 5 21 14, 8 40 3.
Himerensium de Helena fabula 3 19 11.
Hippagoras Leontinus 5 22 7.
ἱππάφεσις Olymp. 6 20 10—14.
Hipparchus Pisistrati f. 1 8 5, 1 23 2, 1 29 15.
Hippasus Pythagorae proavus 2 13 2.
Hippeus 1 33 8.
Hippias Pisistrati f. 1 23 1.
Hippias ὁ σοφὸς 5 25 4.
Hippias stat. 6 13 5.
Hippo Scedasi filia 9 13 5.
Hippocoon Tyndarum fugat 3 1 4, 3 21 2. eius filii 3 14 6 et 7, 3 15 1.
Hippocrates Ariphronis f. Athen. dux 3 6 1, 9 6 3.
Hippocrates Epicydis frater Syracusanos sollicitat 6 12 4.
Hippocratis medici donarium 10 2 6.
Hippodamia Oenomai f. 5 11 6, 6 20 19. Heraea instituit 5 16 4. eius proci 5 14 6, 5 17 7, 6 21 9: nox una Myrtilo pacta 8 14 11: ludicrum 5 20 1: exsilium 6 20 7.
Hippodamion 5 22 2, 6 20 7.
ἱπποδρομία 6 4 5.
hippodromus Olymp. 6 20 10, Electrae 6 24 2.
Hippola urbs 3 25 9.
Hippolyte Amazonum dux 1 41 7.
Hippolytus Rhopali f. rex Sicyonis 2 6 7.
Hippolytus Thesei f. 1 22 1—2, 2 27 4, 2 31 4, 2 32 1 et 3—4 et 10, 3 12 9.
Hippomachus Eleus Ol. 6 12 6.
hippomanes aereo equo infusum 5 27 3.
Hippomedon Adrasti sororis f. 10 10 3. Polydori pater 2 20 5. Polynicem adiuvat 2 36 8.
Hippomenes Medontides 4 13 7.
Hippus Eleus Ol. 6 3 5.
Hipponous Capanei pater 9 8 7. Proeti f. 10 10 3.
hippopotamus v. equus.
ἵππος v. Hermogenes.
Hipposthenes Laced. Ol. 3 13 9, 5 8 9. eius templum et cultus 3 15 7.
Hippostratus amasius Laidis 2 2 5.
Hippotes Phylantis f. 2 4 3. Carno interfecto aufugit 3 13 4.
Hippothoon heros eponymus Athen. Neptuni et Alopes f. 1 5 2, 1 38 4, 1 39 3.
Hippothoitis tribus Tegeat. 8 53 6.
Hippothous Cercyonis f. Arcadiae rex 8 5 4, 8 45 7.
Hippotion Tarentinus 5 25 7.
ἱπποτρόφοι 6 2 1, 6 10 8.
Hippucrene Boeotorum et Troezeniorum 2 31 8, 9 31 3.
ἵππου μνῆμα 3 20 9.
Hira opp. Messeniae postea Abia 4 30 1.
hircinus sanguis adamantem liquefacit 8 18 6.
hirundines in Daulide non degunt 10 4 9.
Hispani v. Iberi.
Histiaea Euboeae opp. 7 4 9.
ἑστιάτορες Dianae Ephesiae 8 13 1.
Historis Tiresiae f. 9 11 3.
Holaeas (?) Cypseli Arcadis f. 8 5 7.
Holmones v. Olmones.
Homeri aetas 9 30 3, patria 10 24 2, caecitas paupertas errores 1 2 3, 2 33 3, 4 33 7. antrum Smyrnaeum 7 5 12, monumentum 10 24 2, statua 5 26 2. carmina a Pisistrato collecta 7 26 13, hymni cum Orphicis collati 9 30 12, hymnus in Apollinem 10 37 5, in Cererem 4 30 4. stratagemata 4 28 7—8. Homerus deum Delphicum consulit 10 7 3. antiquis nominibus gaudet 9 40 6.
homicidii iudicia Athen. 1 28 8—11, 4 5 2.
homines primi e terra orti 8 29 4, e luto ficti 10 4 4. homines in deorum numerum recepti 1 34 2, 8 2 4. homines agrestes 2 21 6. hominum species variae pro caeli et terrae varietate 9 21 6.

homo in lupum mutatus 8 2 6, in avem 1 30 3. homo marinus portentosa longitudine 10 4 6.
Homole mons Thessaliae 9 8 6.
Homoloides portae 9 8 5—6.
Hopladamus gigantes in Rheae auxilium cogit 8 32 5, 8 36 2.
Hopoleas (vel Hopleas) Mantinensis 8 27 2.
Horae tres Iovis filiae, caeli ianitrices 5 11 7. Themidis filiae 5 17 1. Iunonis nutrices 2 13 3. Iovis capiti impositae 1 40 4. in corona Iunonis 2 17 4. earum nomina et sacra 9 35 2, templum 2 20 4.
horti Caesaris 8 46 5.
hostiae vivae adolentur 7 18 12—13. hostiarum mactatio singularis 8 37 5.
humanum sanguinem et carnem gustant Galli 10 22 3.
Hyacinthia v. festum.
Hyacinthus Amyclae f. 3 1 3, 3 19 3—5.
hyacinthus flos 1 35 4, 2 35 5.
Hyamia Androclis posteris donata 4 14 3.
Hyampolis Phocidis opp. 10 1 2 et 3, 10 3 1, 10 35 5.
Hyamus Lycori f. 10 6 3.
Hyantes a Cadmo e Boeotia pelluntur 9 5 1, 9 35 5.
Hyanthidas Propodae f. 2 4 3.
Hyblae Gereatis et Maior 5 23 6.
Hyblaea dea 5 23 6.
Hybrilides archon Athen. 6 9 5.
Hyccara Siciliae opp. 2 2 5.
Hydarnes Xerxis dux 3 4 8, 10 22 8.
Hydna Scyllidis f. 10 19 1.
hydra Lernaea 2 37 4. in Amymone fl. ab Hercule confecta 5 17 11. eius veneno Anigri fluvii odor vitiatus 5 5 10.
Hydrea ins. 2 34 9.
Hydrus opp. Italiae 6 19 9.
Hyettus Argivus 9 24 3. Argis profugus in Boeotia considet 9 36 6.
Hyettus vicus Boeot. 9 24 3, 9 36 6.
Τγίεια Aesculapii f. 1 23 4, 5 26 3. eius templum 3 22 13. simulacra 1 24 3, 2 4 5, 2 11 6, 2 23 4, 8 28 1.
Hylae locus Magnesiae 10 32 6.
Hyllicus fl. 2 32 7.
Hyllus fl. 1 35 8.
Hyllus Herculis f. 1 35 8, 4 30 1. Euaechmae pater 4 2 1. ab Echemo occisus 1 41 2, 1 44 10, 8 5 1, 8 45 3, 8 53 10.
Hyllus Terrae f. 1 35 8.
hymenaeus 7 17 12.
Hymettus mons 1 32 1.
hymnorum certamen 10 7 2. antiquissimo rum auctor 9 27 2.
Hypaepa opp. Lydiae 5 27 5.
Hypanis fl. 4 35 12, 8 28 2.
Hypatodorus stat. 8 26 7, 10 10 4.
Hypatus Boeotarcha 9 15 2.
Hypatus mons Boeot. 9 19 3.
Hypenus Pisaeus Ol. 5 8 6.
Hyperbius Siculus cum Agrola in Acarnaniam migrat 1 28 3.
Hyperborei 1 31 2, 5 7 7—8, 10 5 7. inde κότινος 5 7 7.
Hyperea opp. Troezen. 2 30 8.
Hyperenor Spartus 9 5 3.
Hyperes Neptuni f. rex Troezen. 2 30 8.
Hyperesia postea Aegira 7 26 1.
Hyperides Athen. legatur ad Eleos 5 21 5.
Hyperion Agamemnonis f. Megarensium rex 1 43 3.
Hyperippe Arcadis f. Endymionis uxor 5 1 4.
Hypermenides Corinthiorum dux ab Aristomene occisus 4 19 2.
Hypermnestra Amphiarai mater 2 21 2.
Hypermnestra Danai f. Lynceum servat 2 25 4. a patre in iudicium vocatur 2 19 6, 2 20 7, 2 21 1. eius f. Abas 10 35 1, statua 10 10 5.
Hyperochus Cumanus de Sibylla Cumana 10 12 8.
Hyperochus Hyperboreus Delphis adversus Gallos opem fert 1 4 4, 10 23 2.
Hyperphas Oedipi socer 9 5 11.
Hyperieleaton locus 3 22 10.
Τφιστοαι πύλαι Theb. 9 8 5.
Hypsos locus 3 24 8.
Hypsus Arcadiae mons 8 35 7.
Hypsus Arcadiae opp. 8 3 3, 8 35 7.
Hypsus Lycaonis f. 8 3 3, 8 35 7.
Hyraeus Aegei f. 3 15 8.
Hyriei thesaurus a Trophonio et Agamede exstructus et spoliatus 9 37 5.
Hyrmina Epei et Anaxiroes f. 5 1 6 et 11.
Hyrmina opp. Elidis 5 1 11.
Hyrnethium locus 2 28 3 et 6.
Hyrnetho Temeni f. 2 19 1. a fratribus marito eripitur 2 28 3. eius sepulcrum ib. 6, 2 23 3.
hys s. coccus 10 36 1.
Hysiae opp. Argolicum 2 24 7, 8 6 4, 8 27 1.
Hysiae urbs olim Boeotica 3 2 1.
Hysmon Eleus Ol. 6 3 9.

Iacchus 1 2 4, 1 37 4.
Ialmenus Martis f. 9 37 7.
Iamus vates Apollinis f. 6 2 5.
Iamidae vates Elei 3 11 6, 3 12 8, 4 16 1, 6 2 5, 8 10 5.
Ianiscus Clytii nepos, Sicyonis rex 2 6 6.
Iapetus Buphagi pater 8 27 17.
Iardanus vel Iardanes fl. postea Acidas 5 5 9, 5 18 7.
Iardanus fl. Cretae 6 21 6.
Iasaea (vel Asaea) opp. Arcadiae 8 27 3.
Iaseus Phoco amicus 10 30 4.
Iasis nympha 6 22 7.

Iasius Amphionis pater 9 36 8.
Iasius Arcas Ol. 5 8 4.
Iasius Eleutheris f. 9 20 1.
Iasius s. Iasus Idaeus Dactylus 5 7 6, 5 14 7.
Iasius Ol. Herculis tempore 8 48 1, 5 8 4.
Iaso dea 1 34 3.
Iason Corinthi rex 2 3 11. eius ex Medea liberi ib. 9. cum Peleo lucta 5 17 10.
Iason Thessaliae tyrannus de Gorgia quid iudicaverit 6 17 8.
Iasus Laconiae opp. 7 13 7.
Iasus Triopae f. 2 16 1.
Iberi Oceani accolae 1 33 4. in Sardiniam coloniam mittunt 10 17 5. cinnabari effodiunt 8 39 6.
Iberiae boves insignes 4 36 3.
Ibericum oleum 10 32 19.
ibes aves 8 22 5.
Ibycus poeta 2 6 5.
Icaria ins. 9 11 5.
Icarium mare 9 11 5.
Icarius 1 2 5.
Icarius Hippocoontem iuvat 3 1 4. filiae procis certamina proponit 3 12 1. *Αἰδοῦς* signum dedicat 3 20 10. eius filius Perilaus 8 34 4.
Icarus Daedali f. nave submersa perit 9 11 5.
Icarus Hyperesiensis Ol. 4 15 1.
Icasius Colophonius Ol. 6 17 4.
Iccus Epidaurius in pugilatu interemptus 6 9 6.
Iccus Nicolaidae f. Tarentinus Ol. et gymnastes 6 10 5.
Ichnusa postea Sardinia 10 17 1.
Ichthyophagi 1 33 4.
Ictinus architectus 8 41 9.
ἰκτῖνος avis Olympica sacrificia non laedit 5 14 1.
Ida Cretae mons 5 7 6.
ἴδαι χωρία δασέα 10 12 7.
Idaei Dactyli iidem Curetibus 5 7 6.
Idaeus Cyrenaeus Ol. 6 12 2.
Idas Apharei filius 4 2 7. Marpessam uxorem ab Apolline raptam repetit 5 18 2. fulmine ictus perit 4 3 1. eius sepulcrum 3 13 1.
Idas Cures 5 7 6. eius ara 5 14 7.
Ide nympha 8 47 3.
Idectus Corinthius v. Sidectus.
Ἰδογενῆς 10 12 3.
Idomeneus 5 25 9.
Ietae 10 24 2.
ignis inventor 2 19 5. ignis igne urentior 7 12 12. ignis perpetuus in foco Olympico 5 15 9, in Cereris et Proserpinae templo 8 9 2, in Panis templo 8 37 11. arte magica excitatus 5 27 5. prope fontem erumpens 8 29 1.
Ignivomae insulae 10 11 4.
Ilei Hermion. 2 34 6.
ilex et olea ex eadem radice 8 37 10.
Ἰλιὰς ἡ μικρὰ 3 26 9, 10 26 2.
Ilienses Sardiniae incolae 10 17 7.
Ilissus fl. 1 19 5.
Ilithyia Iunonis f. 1 18 5, Amoris mater 9 27 2, eadem *Πειρωμένη* 8 21 3, partui praest 8 32 4, facem praefert 7 23 6. eius signa velata 7 23 5, solis sacerdotibus accessa 2 35 11. templa 2 22 6, 2 35 11, 3 17 1, 4 31 9, 7 25 9, 7 27 8: templum cum Sosipolide commune 6 20 2, cum Apolline et Diana 3 14 6.
Ilithyiae 1 44 3. Ilithyia *ἐν γόνασι* 8 48 7, *εὐλινος* 8 21 3. *Ὀλυμπία* 6 20 2.
Ilium Aeolenses incolunt 1 35 4, 8 12 9. cur funditus perierit 10 33 2
Ilium mons 3 24 6 et 8.
Illyrii Ionii maris accolae 1 4 1, piratae 4 35 6. ad eos Cadmus migrat 9 5 3, Laodamas 9 5 13, 9 8 6. Epirum in suam potestatem redigunt 4 35 5. a Gallis petuntur 10 19 7.
Ilus Phryx 2 22 3.
Imbrasus fl. Sami 7 4 4.
Imbrius Mentoris f. 10 25 9.
Immaradus Eumolpi f. 1 5 2. ab Erechtheo interfectus 1 27 4, 1 38 3.
immortales cohors regia apud Persas 6 5 7, 10 19 10.
imperatorum Romanorum imagines 1 40 2, 5 20 9, 6 19 10. delubrum 2 8 1, 6 24 10.
Inachus fl. 2 15 4, 2 18 3, 2 25 3, 8 6 6.
Inachus rex 2 15 4.
India belluarum ferax 8 29 4. Indorum cum Graecis commercium 3 12 4, magi 4 32 4, Martiora 9 21 4, testudines 8 23 9.
Indus fl. monstra alit 4 34 2 et 3.
Ino s. Leucothea 1 42 7, 1 44 7, 3 23 8, 3 24 4, 3 26 1 et 4, 4 34 4, 9 5 2.
Inopus fl. e Nilo oritur 2 5 3.
inscriptio *βουστροφηδόν* 5 17 6. a dextra ad sinistram 5 25 9. circularis 5 20 1.
insula altera submersa, altera e mari edita 8 33 4. manu facta 8 7 3. pluviae expers 2 34 3. insulis Graecis ab Aristide tributa imposita 8 52 2.
inundatione deletur Helice 7 24 12, Pheneos 8 14 1.
Inycus Siculorum opp. 7 4 6.
Io Iasi filia 2 16 1.
Io Inachi filia 1 25 1, 3 18 13.
Iocasta Oedipodi liberos non tulit 9 5 10.
Iodama in saxum versa 9 34 2.
Iolaus Iphiclis fratris Herculis f. 7 2 2, 8 14 9. Herculis comes et socius laborum 1 19 3, 8 45 6. Herculis auriga 5 8 3, 5

17 11. Lipephilae pater 9 40 6. occidit Eurystheum 1 44 10. coloniam in Sardiniam deducit 7 2 2, 10 17 4. eius heroum 9 23 1.
Iolaia loca Sardiniae 10 17 5.
Iolcus 4 36 1.
Ion Chius tragicus et historicus 7 4 8. hymno ἐς Καιρὸν 5 14 9.
Ion Gargetti f. 6 22 7.
Ion Xuthi f. polemarchus Athen. 1 31 3, 7 1 2—5.
Iones ab Ione denominati 7 1 4. ab Achaeis eiecti in Asiam traiiciunt 7 1 5—7 5 3. Amphictyones 10 8 2. Ionum classis prodita 7 10 1. Ionum levitas 6 3 15—16. Ionum primi Ol. 6 2,6, 6 13 6. Ionum proverbium 10 29 2.
Ioniae caelum 7 5 4 et 10, templa 7 5 4, palmae 9 19 8, ἀγῶνες 5 21 13.
Ionides nymphae 6 22 7.
Ionum mare 7 5 6.
Iophon Cnossius 1 34 4.
Ioppe urbs Hebraeorum 4 35 9.
Iops heros 3 12 5.
Iordanus fl. Hebraeorum 5 7 4.
Ios ins. 10 24 2.
Iphicles Herculis frater, Iolai pater 8 14 9.
Iphiclus Cephali f. 10 29 6.
Iphiclus Protesilai pater 4 36 3. eius boves ib. 10 31 10. Iphicli cursu certantis effigies 5 17 10.
Iphicrates Timothei f. Athen. dux 9 14 6. Amyclaeos caedit 3 10 1. ab Epaminonda fugatur 9 14 7. eius statua 1 24 7.
Iphidamas Antenoris f. 4 36 4, 5 19 4.
Iphigenia Agamemnonis f. 1 33 1. Thesei ex Helena f. 2 22 7. mactandae loco cervam subiicit Diana 9 19 6. cum Oreste Tauricae deae simulacrum rapit 1 33 1, 3 16 7. ex Dianae consilio Hecate facta 1 43 1. Iphigeniae heroum et sacra apud Tauros 1 43 1, signum 7 26 5.
Iphimedeae et filiorum sepulcrum 9 22 6, honores apud Cares 10 28 8.
Iphinoe Alcathoi f. 1 43 4.
Iphinoe Nisi f. Megarei uxor 1 39 6.
Iphis 10 25 4.
Iphis Alectoris f. 2 8 5. Eteocli pater 10 10 3.
Iphitus Elidis rex ludos Olymp. restituit 5 4 5, 5 8 5, 8 26 4. ab Ἐκεχειρίᾳ coronatur 5 10 10, 5 26 2. Iphiti discus cum inductarum Olympic. inscriptione 5 20 1.
Iphitus Eurvti f. ab Hercule interemptus 3 15 3, 10 13 8.
Iphitus Iphiti pater 5 4 6.
Iphitus Schedii pater 10 4 2. eius filii 10 36 10.
Ira mons 4 17 10, 4 20 1 et 5.
Ira opp. Messeniae postea Abia dicta 4 30 1.
Irbus Amphisthenis f. 3 16 9.
iris herba 9 41 7.
Isagoras Athen. a Cleomene adiutus 3 4 2. arcem Atheniensium capit 6 8 6.
Ischepolis Alcathoi f. ab apro Calydonio occisus 1 42 6, 1 43 2.
Ischys Elati f. 8 4 4. cum Coronide concumbit 2 26 6.
Isis Pelagia et Aegyptia 2 4 6. eius lacrimae Nilum augent 10 32 18. sacra religiosissima 10 32 13. templum 1 41 3, 2 32 6, 2 34 1, 7 25 9. simulacrum quod solis sacerdotibus videre licet 2 13 7.
Ismenias Thebanus a Persis corruptus 3 9 8.
Ismenides nymphae 1 31 4.
Ismenius Boeotiae fl. 9 10 2. olim Ladon 9 10 6. ad eum pugna 9 9 2.
Ismenius collis 9 10 2.
Ismenius deus 9 10 2. v. Apollo.
Ismenus Apollinis f. 9 10 6.
Isocrates 1 18 8.
Issedones pop. 1 24 6, 1 31 2, 5 7 9.
Issora 3 14 2. λιμναία ib.
Isthmiades Pelarges maritus 9 25 7.
Isthmius Glauci f. rex Messeniae 4 3 10.
Isthmius Temeni f. 4 3 8.
Isthmii ludi in honorem Melicertis instituti 1 44 8, 2 1 3. excisa Corintho non intermissi 2 2 2. Elei inde exclusi 5 2 2, 6 16 2. ab exsulibus aguntur 3 10 1. Isthmica corona pinea 8 48 2. σπονδαὶ Ἰσθμικαὶ 5 2 1.
Isthmus Corinthiacus 2 1 5—2 2 2, 7 6 7.
Isthmus Peloponnesi 2 34 4.
Isthmus Troezenius 2 34 1 et 4.
Istri fl. ostia 3 19 11. belluae 4 34 2. insulae 8 25 13. frigus 8 28 2. aquae semper pares 8 38 3.
Istriae oleum 10 32 19.
Italiae felicitas 1 12 1.
Ithaemenes 10 25 3.
Ithomaea festum 4 33 2.
Ithome Iovis nutrix 4 33 1.
Ithome mons 4 9 2, 4 29 5, 4 33 1.
Ithome opp. 4 9 1, 4 31 4. a Messeniis Helotibus occupata 3 11 8. deserta 4 13 6, 4 24 7. a Lacedaemoniis excisa 4 14 2.
Itonis v. Minerva.
Itonus Amphictyonis f. 5 1 4, 9 1 1, 9 34 1.
Iuba Libys 1 17 2.
iudicia v. dicasteria.
iuncus Asopi 5 14 3.
Iuno nata ad Imbrasum 7 4 4, ab Horis educata 2 13 3, a Temeno 8 22 2. Ili-

thyiae mater 1 18 5. cum Neptuno de Argolide certat 2 15 5. Alcmenae partum inhibet 8 30 3. Herculi ubera praebet 9 25 2 et semel non adversatur 3 15 9. a Vulcano in vincula coniicitur 1 20 3, 3 18 16. in Euboeam secedit 9 3 1. virginitatem quotannis reparat 2 38 2. eius avis 2 17 4, festum 2 24 2, peplus 5 16 2, signa 7 39 9, 9 34 3, 9 39 4: templa 2 17 1—6, 7 5 4, 8 9 3, 10 35 2 (cf. 1 1 5).

Ἥρα αἰγοφάγος 3 15 9. *ἀκραία* 2 24 1. *Ἀμμωνία* 5 15 11. *Ἀνθεία* 2 22 1. *Ἀργεία* 3 13 8, 4 27 6. *Ἀφροδίτη* 3 13 9. *βουναία* 2 4 7. *ἡνιόχη* 9 39 5. *ἱππία* 5 15 5. *Λακινία* 6 13 1. *λαοῖτις* 5 14 5. *νυμφευομένη* 9 2 7. *Ὀλυμπία* 5 14 8. *παῖς* 8 22 2. *προδρομία* 2 11 2. *Σαμία* 5 13 8, 7 4 4. *τελεία* 8 22 2, 8 31 9, 9 2 7. *ὑπερχειρία* 3 13 8.

Iuppiter deorum summus 8 36 5. trino imperio 2 24 4. imberbis 5 24 6. puer 7 24 4. pater Aethlii 5 1 3, Attis 7 17 10, Britomartis 2 30 3, Caeri 5 14 9, Gratiarum et Horarum 5 11 7, Lacedaemonis 3 1 2, Megarl 1 40 1, Sibyllae primae 10 12 1, Tantali 2 22 3. Amphitruonem simulat 5 18 3. Iovis incunabula 4 33 1, 5 7 1, 8 8 2, 8 28 2, 8 38 2: lucta cum Saturno 5 7 10, 8 2 2: dolia duo 8 24 14: minister Mercurius 8 32 4: simulacra 5 11 1—11, 5 23 1 et 5—7, 5 24 1—9.

Ζεὺς ἀγοραῖος 3 11 9, 5 15 4, 9 24 4. *Ἀγχέσμιος* 1 32 2. *ἀμβούλιος* 3 13 6. *ἀπεσάντιος* 2 15 3. *ἀπήμιος* 2 32 2. *ἀπόμυιος* 5 14 1. *ἀφέσιος* 1 44 9. *ἄφειος* 5 14 6. *βασιλεύς* 9 39 4—5. *βουλαῖος* 1 3 5. *ἐλευθέριος* 1 3 2, 9 2 5—6, 10 21 6. *ἐπιδώτης* 8 9 2. *ἑρκεῖος* 4 17 4, 8 46 2. *εὐάνεμος* 3 13 8. *Ἰθωμάτας* 3 26 6, 4 3 9, 4 12 7, 4 27 6, 4 33 2. *καθάρσιος* 5 14 8. *Καπετώλιος* 2 4 5. *καππώτας* 3 22 1. *καταιβάτης* 5 14 10. *καταχθόνιος* 2 24 4. *κεραύνιος* 5 14 8. *Κιθαιρώνιος* 9 2 4. *Κλάριος* 8 53 9. *κοκκύγιος* 2 17 4, 2 36 1. *κόνιος* 1 40 6. *κοσμήτας* 3 17 4. *κρομεάτας* 3 21 4. *κτήσιος* 1 31 4. *λαοίτας* 5 14 4, 5 24 1. *Λαρισαῖος* 2 24 3. *λαφύστιος* 1 24 2, 9 34 5. *λευκαῖος* 5 5 5. *λεχεάτης* 8 26 6. *λυκαῖος* 4 22 7, 8 2 1, 8 30 2, 8 38 6—7, 8 53 11. *μειλίχιος* 1 37 4, 2 9 6, 2 20 1. *Μεσσαπεύς* 3 20 3. *μηχανεὺς* 2 22 2. *μοιραγέτης* 5 15 5, 8 37 1. *Νεμεῖος* 2 15 2, 2 20 3, 4 27 6. *Ὀλύμπιος* 1 18 6, 2 5 5, 2 27 2, 3 9 2, 3 12 11, 3 14 5, 4 31 6, 5 10 2—10, 5 11, 5 13 8, 5 14 8, 10 28 6. *ξένιος* 3 11 11. *ὁμαγύριος* 7 24 2. *ὅμβριος* 1 32 2. *ὅρκιος* 5 24 9. *Πανελλήνιος* 1 18 9, 1 44 9, 2 29 8. *Παρνήθιος* 1 32 2. *πλούσιος* 3 19 7. *πολιεὺς* 1 24 4. *σαώτης* 9 26 7. *σημαλέος* 1 32 2. *σθένιος* 2 32 7, 2 34 5. *σκοτιτᾶς* 3 10 6. *σωτὴρ* 2 20 6, 2 31 10, 3 23 10, 4 31 6, 4 34 6, 5 5 1, 7 23 9, 8 9 2, 8 30 10. *τέλειος* 8 48 6. *τροπαῖος* 3 12 9. *ὑέτιος* 2 19 8, 9 39 4. *Τμήττιος* 1 32 2. *ὕπατος* 1 26 5, 3 17 6, 8 2 2, 8 14 7, 9 19 3. *ὕψιστος* 2 2 8, 5 15 5, 9 8 5. *φίλιος* 8 31 4. *φύξιος* 2 21 2, 3 17 9. *χάρμων* 8 12 1. *χθόνιος* 2 2 8.

Iuramentum super extis 3 20 9, 4 15 8.

Iustitia v. *Δίκη*.

Iuventas v. Hebe.

Labax Lepreata Ol. 6 3 4.

Labdacus Polydori f. 2 6 2, 9 5 4.

Labotas Echestrati f. 3 2 3.

Labyrinthus Cnosi 1 27 10.

Lacedaemon Iovis f. Spartae maritus 3 1 2. Gratiis templum condit 3 18 6, 9 35 1. eius filia 3 13 8, posteri 7 18 5, heroum 3 20 2.

Lacedaemonii ad pugnam exituri lunam observant 1 28 4. praelium ineunt ad tibiae et citharae cantum 3 17 5. poesin negligunt 3 8 2. magis ordines servant quam fugientes caedunt 4 8 11. regis cadaver in hostium potestate relinquere turpissimum ducunt 9 13 10. eladem fere dissimulant ib. 11. terrentur prodigiis 3 5 8. ante Leuctricam pugnam invicti 1 13 5. in vicinos iniusti 4 5 3. Messeniis bellum inferunt 4 4 4. cum Argivis perpetua gerunt bella 2 20 1, 3 2 3. Megalopolin invadunt 8 27 15. ad Thermopylas quantis copiis pugnaverint 10 20 1 (cf. 3 14 1). primi hostes pecunia cor-

ruperunt 4 17 3. a Conone ad Cnidum victi 1 1 3. quattuor cladibus afflicti 1 13 5. in Asiam contra Artaxerxem traiiciunt 3 9 1. ab Amphictyonibus multantur 4 5 4, 10 8 2. ab Augusto Thuriam accipiunt 4 31 1.
Lacedaemoniorum reges 3 1 1 — 3 10 5. coloniae 3 3 1. magistratus 3 11 2. servi publici 3 20 6. cum Atheniensibus pax 5 23 4. donaria 5 24 3, 10 9 7, 10 16 4.
Lacedas Argivorum rex 2 19 2.
Lacestades Hippolyti f. 2 6 7.
Lachares Athen. tyrannus 1 25 7, 1 29 10 et 16.
Λακιάδαι demus Atticus 1 37 2.
Lacides v. Lacedas.
Lacius heros 1 37 2.
Laconia olim Lelegia 4 1 1. eius fines 2 38 7.
Laconica brevitas 4 7 9. dialectus 3 15 2.
Lacrates Aetolorum dux 10 20 4.
Lacrates Pyrrhi f. 6 19 8.
Ladas cursor insignis 2 19 7, 3 21 1. duo Ladae, alter Achaeus seu Aegiensis ib. 10 23 14. Ladae stadium 8 12 5.
Lade ins. Milesiorum 1 35 6.
Ladocea locus Arcad. 8 44 1.
Ladocus Echemi f. 8 44 1.
Ladon fl. Arcad. 5 7 1, 6 22 5, 8 20 1, 8 23 8, 8 25 2 et 4 et 11 — 13. eius filia Daphne 10 7 8, nepos Euander 8 43 2.
Ladon fl. Bocotiae, postea Ismenus 9 10 6.
Laeandris Anaxandri uxor v. Leandris.
Laeas Hyraei f. 3 15 8.
Laestrygones Gigantibus similes 8 29 2, 10 22 7.
Laias Oxyli f. 5 4 5.
Lais meretrix 2 2 4—5.
Laius Labdaci f. Thebarum rex 9 5 5 et 10, 9 26 3, 10 5 4.
Lalichmion curia Eleorum 6 23 7.
Lamedon Coroni f. rex Sicyonis 2 5 8, 2 6 3 et 5.
Lamia Neptuni filia 10 12 1.
Lamia opp. Thessaliae 1 1 3, 6 4 7.
Lamiaca clades 1 8 2, 7 10 5.
Lamiacum bellum 6 4 7, 7 6 5.
Lamiacus (vel potius Maliacus) sinus 1 4 3, 7 15 2, 10 1 2.
lampades ardentes in fossam immittuntur 2 22 3. lampadum certamen 1 30 2, festum 7 27 5.
Lampea mons Arcadiae 8 24 3.
Lampis Eleus 5 5 1, 6 15 7, 6 16 8.
Lampis Laced. Ol. 5 8 7.
Lampon Aegineta 3 4 10.
Lampsaceni Anaximenis prudentia ab Alexandri M. ira defensi 6 18 2. Priapum inprimis colunt 9 31 2.
Λαμπτήρια v. festum.
Lamptrenses demus Atticus 1 31 3.
Lampus Arnisci f. Eleus 6 16 7.
Lampus Philippensis *ἱπποτρόφος* 6 4 10.
Lampus Prolai f. ab adversario in Isthmiis strangulatus 5 2 4.
Lamus fl. Heliconis 9 31 7.
lanae succidae Cereris arae imponuntur 8 42 11.
Lancea fons 3 21 2.
lanificii inventores 8 4 1.
Laodamas Eteoclis f. 1 39 2, 9 5 13. in Illyricum profugit 9 9 5.
Laodamia Amyclae f. Arcadis uxor 10 9 5.
Laodice Agapenoris f. 8 5 3. Paphi degit 8 53 7.
Laodice Helicaonis uxor 10 26 7.
Laodicenses 3 16 8, 10 32 4.
Laodocus heros 10 23 2.
Laomedon Priami pater 7 20 4, 8 36 6. alius 10 27 3.
Laonice Lebadi uxor 9 39 1.
Laonome Gunei f. Amphitruonis mater 8 14 2.
λαὸς Homero quid 8 29 2.
Laphaes Argivorum tyrannus 2 21 8.
Laphaes Phliasius stat. 2 10 1, 7 26 6.
Laphria v. Diana.
Laphrius Castalii f. 1 24 6, 7 18 9.
Laphystius deus Orchomeniorum 1 24 2.
Laphystius mons 9 34 5.
lapidatio 4 22 7, 8 23 7. *λιθοβόλια* festum 2 32 3.
lapis in muro exemptilis 9 37 5. a Saturno devoratus et vomitu redditus 10 24 6. lapis Pentelicus in tegulas fissus 5 10 3. lapis niger 5 11 10. lapis sacer Troezeniorum 2 31 7. lapide unico factum solium et simulacrum 8 37 3. lapides rudes in Areopago 1 28 5, pro simulacris 7 22 4. lapidum acervi sepulturae monumentum 8 13 3 et 10 5 4.
Lapithaeum in Taygeto 3 20 7.
Lapitharum cum Centauris pugna 1 17 2, 5 10 8.
Lapithas 3 20 7.
Lapithus mons Arcadiae 5 5 8.
Larisa arx Argivorum 2 24 1.
Larisa Pelasgi f. 2 24 1.
Larisa Thessaliae opp. 1 13 2. ad Peneum 2 16 2. Larisae duae 3 17 1.
Larisus fl. Eleorum et Achaeorum terminus 6 26 10, 7 17 5. ad Larisum pugna 8 49 7.
Larymna Boeotorum olim Opuntiorum urbs 9 23 7.
Larymna Cyni f. 9 23 7.
Larysium mons Baccho sacer 3 22 2.
Las ab Achille interfectus 3 24 10.
Las opp. Eleutherolaconum 3 21 7, 3 24 6.
Lasius Hippodamiae procus 6 21 10.
Lastratidas Eleus Ol. 6 6 3.

lateres crudi 8 8 8.
Lathria Thersandri f. 3 16 6.
Latmus mons 5 1 5.
Latona 1 31 1, 3 20 5. parturienti ex Hyperboreis adest Ilithyia 1 18 5. contemptam ulciscuntur liberi 8 53 1. templa eius et simulacra 2 21 8, 2 24 5, 8 9 1, 9 20 1, 9 22 1, 10 11 1, 10 35 4.
Laurium 1 1 1.
laurus Syriae antiquissima 8 23 5. Tempea 10 5 9. laurea cur Delphici athletae coronati 8 48 2, 10 7 8. laurea serta sacerdotum 9 10 4.
leaena in Laidis sepulcro 2 2 4.
Leaena Aristogitonis amica 1 23 2.
Leagrus Athen. dux contra Thraces 1 29 5.
Leandris Anaxandri uxor 3 14 4.
Learchus Athamantis f. 1 44 7, 9 34 6.
Learchus Rheginus stat. v. Clearchus.
Lebadea Trophonio sacra 1 34 2, 9 39 1.
Lebadus Athen. 9 39 1.
Lebedus Ioniae opp. 1 9 7, 7 3 5, 7 5 11.
Lebene Cretae opp. 2 26 9.
lebetes inaurati in tecto Olympici templi 5 10 4.
Lechaeum Corinthiorum navale 2 1 5, 2 2 3, 9 14 6, 9 15 4, 10 37 3.
Leches Neptuni f. ex Pirene 2 2 3.
Leda Helenae nutrix 1 33 7. Thestii f. 3 13 8. ovum peperit 3 16 1.
Ledon *αὐτόχθων* 10 33 1.
Ledon opp. Phocensium 10 2 2, 10 3 2, 10 33 1.
legumina a Cerere Pheneatis donata 8 15 3.
Leïs Ori f. 2 30 5.
Leïtus Boeotorum dux ad Troiam 9 4 3. Arcesilai ossa reportat 9 39 3.
Leleges a Lelege nuncupati 1 39 6, 3 1 1. Megaridem tenent et Pylon deducuntur 4 36 1. Caricae gentis pars 7 2 7.
Lelegia quae postea Laconia 4 1 1.
Lelex Neptuni et Libyae f. 1 44 3, 3 12 5. primus Laconiae rex *αὐτόχθων* 3 1 1, 4 1 1. ex Aegypto advectus 1 39 6.
leo ab Alcathoo interfectus 1 41 3, ab Hercule 5 10 9, a Lysimacho 1 9 5, a Pulydamante 6 5 4. leo Nemeaeus et Parnassius 1 27 9, 2 15 2. leo tropaeum evertit 9 40 8. Thracii Xerxis camelos invadunt 6 5 4. leo sepulcri insigne 9 40 10. aeneus 10 18 7. leonis caput ferreum ib. 6.
Leobotes v. Labotas.
Leochares stat. 1 1 3, 1 3 4, 1 24 4, 5 20 10.
Leocritus Athen. Protarchi f. 1 26 2.
Leocritus Polydamantis f. 10 27 1.
Leocydes Megalopolit. dux 8 10 6
Leogorus Proclis f. Samiorum rex 7 4 2.
Leon Ambraciota 6 3 7.
Leon daduchus 1 37 1.
Leon Eurycratis secundi f. rex Spartae 3 5.
Leonidaeum 4 15 2, 6 17 1.
Leonidas Anaxandridae f. 3 3 9. Cleomenis frater 3 4 7. ad Thermopylas dux 1 13 5, 3 4 7, 8 52 2. quotannis laudatus 3 14 1.
Leonidas Cleonymi f. 2 9 1, 3 6 7.
Leonidas Eleus 5 15 2.
Leonidas Naxius Ol. 6 16 5.
Leonidas Rhodius Ol. 6 13 4.
Leonnatus 7 6 6.
Leontichus Rhadines amator 7 5 13.
Leontini restituti 6 17 9. nonnullorum donarium 5 22 7.
Leontiscus Messenius Ol. 6 2 10, 6 4 3.
Leontomenes Tisameni f. 7 6 2.
Leonymus Crotoniates 3 19 11.
Leos heros eponymus Athen. 1 5 2, 10 10 1.
Leosthenes 1 1 3, 1 25 5, 1 29 13, 8 52 5. ineunte praelio perit 3 6 1.
Leotychides Agidis f. 3 8 7. ab Agesilao regno privatus ib. 8.
Leotychides 3 4 3—4. cum Cimone ad Mycalen vincit 3 7 9, 8 52 3.
lepra Lepreatis nomen parit 5 5 5.
Leprea Pyrgei f. 5 5 5.
Lepreatae 5 23 2. Eleis infesti 4 15 8, obnoxii 3 8 3.
Lepreus opp. Triphyliae Eliacae 5 5 3, 6 15 1.
Lepreus Pyrgei f. cum Hercule certat 5 5 4.
lepus urbis condendae locum monstrat 3 22 12. lepores albi 8 17 4.
Lerna fons Corinth. 2 4 5.
Lerna opp. 2 15 5, 2 36 6 et 7. Aegypti filii ibi interfecti 2 24 2.
Lernaea festum 2 36 7 (?). 2 37 2. 8 15 9.
Lesbus Aeolica 4 35 10, 10 24 1. a Penthilo capta 3 2 1. Lesbiorum fabula 10 19 3.
Lesche *Κροτανῶν* 3 14 2, Spartana 3 15 8, Delphica 10 25 1.
Lescheos *Ἰλίου πέρσιν* scripsit, Aeschylini fil. 10 25 5. 6. 8. 9. 10 26 1. 4. 8. 10 27 1. 2.
Lessa vicus 2 25 10.
ad Lethaeum fl. Magnetes 1 35 6, 5 21 10, 6 17 3, 10 32 6.
Lethes aqua in sacris Trophonii 9 39 8.
Letreus Pelopis f. 6 22 8.
Letrini opp 6 22 8. Letrinaei ib. 10.
Leucasia fl. 4 33 3.
Leucasion vicus Arcad. 8 25 2.
Leuce ins. Euxini Achilli sacra 3 19 11.
Leucea *ἐξηγητής* 1 13 8.
Leucippe Oceani f. 4 30 4.
Leucippides heroinae et sacerdotes 3 13 7, 3 16 1.

Leucippus Oenomai f. Daphnen amat 8 20 2.
Leucippus Perieris f. 3 26 4, 4 2 4. Apharei frater 4 31 12. eius filiarum nuptiae 1 18 1, raptus 3 17 3 et 3 18 11, templum 3 12 8.
Leucippus Thurimachi f. 2 5 7.
Λευκὸν πεδίον 4 35 11.
Leucon Athamantis f. 6 21 11, 9 34 7 et 9.
Leucone Aphidantis f. 8 44 7.
Leuconius fons 8 44 7.
Leucophrys ins. postea Tenedus 10 14 1.
Leucothea v. Ino.
Leuctra Boeotiae opp. 9 13 4. umbrosa 9 14 3. Leuctrica pugna 1 13 5, 4 26 4, 8 27 8, 9 6 4, 9 13 4—10.
Leuctra vel Leuctron Eleutherolaconum opp. 3 21 7, 3 26 4.
Leuctron Arcad. opp. 8 27 4.
Leucyanias fl. 6 21 5.
Libethra opp. Macedoniae 9 30 9.
Libethriae nymphae 9 34 4.
Libethrias fons 9 34 4.
Libethrium mons 9 34 4.
Libon Eleus architectus 5 10 3.
Libya *θηριώδης* 2 21 6.
Libycum marmor 1 18 9.
Libye Epaphi f. 1 44 3.
Libyes *αὐτονόμοι* 8 43 3. Libyum in Siciliam colonia 5 25 6, in Sardiniam 10 17 2. Libyum dii 5 15 11.
Libys Mnaseas cursor 6 18 1.
Libyssa vicus Nicomed. 8 11 11.
Lichae Spartani sollertia 3 3 6, temeritas 6 2 1.
Licymnius Electryonis f. a Tlepolemo interemptus 2 22 8. Alcmenae frater 3 15 4.
Ligna magica arte sine igne incensa 5 27 5. ligna e quibus *ξόανα* conficiebantur 8 17 2.
Ligures trans Eridanum 1 30 3.
Lilaea Naias 10 33 4.
Lilaea opp. Phocidis 9 24 1, 10 3 1, 10 33 3. Lilaeensium sacra ad Cephisum amnem 10 8 10.
lilia in amictu Iovis Olympii 5 11 1. e lilio unguenta 9 41 7.
limen aeneum 9 19 8.
Limnae vicus in Lacedaem. et Messen. finibus 3 2 6, 4 31 3.
Limnaeum Dianae sacrum 3 16 6.
Limnatae Spartani 3 16 9.
Limon locus 2 35 3.
Limon Tegeatae f. 8 53 2.
Lindiorum donarium 10 18 4.
Linus Amphimari f. 2 19 8, 8 18 1, 9 29 6.
Linus Apollinis f. 1 43 7, 2 19 8.
Linus Ismenii f. Herculis magister 9 29 9.
Lipara insula 10 11 4.
Liparaei Cnidiorum colonia 10 11 3, 10 16 7.
Lipephile Iolai f. 9 40 6.
λιθοβόλια 2 32 2.
litterae antiquae 5 17 6, Atticae 6 19 6.
βουστροφηδὸν scriptae v. inscriptio.
Lixitae Africae gens 1 33 5.
Lochaeus Maenalius 6 6 1.
Locri ad ins. Atalantam 10 20 4.
Locri Epizephyrii e Lacedaemone oriundi 3 3 1, Rheginis finitimi 6 6 4. cum Crotoniatis bellum gerunt 3 19 11. eorum donarium 6 19 6.
Locri Epicnemidii Phocensibus finitimi 3 9 9, 10 1 2, 10 13 4. Amphictyones 10 8 2. quot pugnaverint ad Thermopylas 10 20 2. Thronium condunt 5 22 4.
Locri Opuntii olim sagittarii 1 23 4.
Locri Ozolae 4 24 7, 10 38.
Λοκροὶ ἤπειροι 6 19 5, 9 24 5.
Locrus Parius stat. 1 8 4.
Lophis fl. Haliartiae 9 33 4.
Lophis Haliartius 9 33 4.
loricae linteae 1 21 7, 6 19 7. Sauromaticae 1 21 6.
e loto simulacra 8 17 2.
Lucani 1 11 3 et 7.
Lucina v. Ilithyia.
luctae institutio 5 8 7.
lucus *πρίνων* 2 11 4, *πλατάνων* 2 37 1.
Luna Endymionem amat 5 1 4. equo vel mulo vehitur 5 11 8. cornua gerit 6 24 6. Paphia 3 26 1. lunata acies 8 10 7.
Lunae aqua 3 26 1.
Lupercalia v. Lycaea.
Lupia olim Sybaris 6 19 9.
lupus lupo saevior 7 12 2. lupus furtum detegit 10 14 7. lupus ex homine 6 8 2, 8 2 6. lupi circa Crotonem multi 6 14 8, in Sardinia nulli 10 17 12. lupi hominum duces 10 6 2.
lusciniae ad Orphei sepulcrum vocaliores 9 30 6.
Lusi vicus Arcadiae, olim urbs 8 18 7.
Lusius fl. Arcadiae i. q. Gortynius 8 28 2.
lustratio Orestis 2 31 8, xvi feminarum 5 16 8.
λουτροφόρος Veneris 2 10 4.
Lybas s. Lycas daemon 6 6 11.
Lycae fons 6 6 11.
Lycaea v. festum.
Lycaeatis regio Arcad. 8 30 1. Lycaeatae 8 27 5.
Lycaeus mons Arcadiae 4 20 2, 8 2 1, 8 32 2.
Lycaon Pelasgi f. Arcadiae rex 8 2 1. eius filii 8 3 1.
Lycastidas Andrius 6 14 13.
Lyceas poeta 2 19 6, 2 22 2, 2 23 8.

Lyceum Apollini sacrum 1 19 3, 1 29 16.
Lyceus Lycaonis f. 8 3 4.
lychnus Minervae per totum annum ardens 1 26 6. lychni aenei plumbo agglutinati 7 22 2.
Lycii 1 19 3, 2 37 3. Creta oriundi 7 3 7. terrae motu afflictis succurrit Antoninus Pius 8 43 4.
Lycinus Colophonius 6 17 4.
Lycinus Eleus Ol. 6 7 9.
Lycinus Heraeensis Ol. 6 10 9.
Lycinus Spartanus ἱπποτρόφος et Ol. 6 2 1.
Lyciscus Messenius cum filia aufugit 4 9 4 *b*. captus absolvitur 4 12 5.
Lycius Myronis f. stat. 1 23 7, 5 22 3.
Lycoa urbs Arcadiae 8 3 4, 8 36 7. Lycoatae 8 27 4.
Lycomedes Apollinis f. 7 4 1.
Lycomedes Creontis f. 10 25 6.
Lycomedes Mantinensis 8 27 2.
Lycomedes Scyrius Theseum interimit 1 17 6.
Lycomidae in Cereris sacris hymnos canebant 1 22 7, 4 1 5, 9 27 2, 9 30 12. eorum κλίσιον 4 1 7.
Lycone mons 2 24 5.
Lycophron Lycurgi oratoris pater 1 29 15.
Lycorea urbs Phocidis 10 6 2.
Lycoritae Parnassi accolae 4 34 9.
Lycormas Larisaeus Pyth. 10 7 8.
Lycortas Megalopolit. Achaeorum dux 4 29 11, 7 9 4. Philopoemenis necem ulciscitur 8 50 8.
Lycortas Phegiensis 8 24 2.
Lycortas Syracusanus 5 27 7.
Lycorus Apollinis f. 10 6 3.
Lycosura urbs Arcadiae 8 2 1. Clitoris regia 8 4 5. omnium urbium antiquissima 8 38 1.
Lycosurenses Megalopolin migrare nolunt 8 27 4 et 5 et 6.
Lycoatae 8 27 4.
Lyctus opp. Cretae 4 19 4.
Lycuntes (?) pop. Arcadiae 8 23 8.
Lycurgus Alei f. rex Arcad. 8 4 8 et 10. eius sepulcrum 5 4 5.
Lycurgus Hippodamiae procus 6 21 10.
Lycurgus Laced. Labotae regis tutor leges fert 3 2 3 et 4, 3 14 9, 3 16 10. altero oculo privatur 3 18 1. templum 3 16 6. Iphito aequalis 5 4 5.
Lycurgus Lycophronis f. orator Athen. 1 29 15—16. eius statua 1 8 2.
Lycurgus Opheltae pater 2 15 3.
Lycurgus Pronactis f. 3 18 12.
Lycurgus Thraciae rex Baccho poenas dat 1 20 3.
Lycuria locus Arcadiae 8 19 4.
Lycus Messenius 2 7 2.
Lycus Pandionis f. 1 19 3. ab Aegeo fratre expulsus 4 2 6. initia magnarum deorum promovet 4 1 5, 4 2 6. vates 1 12 11. eius oracula 4 20 4. δρυμὸς 1 6.
Lycus equus 6 13 10.
Lycus Nyctei frater 2 6 2. Labdaci et Laii tutor 9 5 5. eius domus reliquiae 1 16 7.
Lycus Thrax a Cycno interemptus 1 27 6.
Lydi deam Tauricam se habere dicunt 3 16 8. Persici 5 27 5. Lydorum ἐξηγηταί 1 35 8. regum donaria Delphis 10 13 6, 10 16 1. harmonia 9 5 7. ἄθλημα 9 12 6. aves Lydicae 9 22 4.
Lydiades Megalopolit. 8 10 6. tyrannus virtutibus et rebus gestis insignis 8 27 12 et 15.
Lygdamis Artemisiae pater 3 11 3.
Lygdamis Syracusanus Herculi magnitudine corporis par 5 8 8.
Lygodesma dea 3 16 11.
λύματα i. q. καθάρματα 8 41 2.
Lymax fl. Arcadiae 8 41 2, 8 10 3.
Lyncea vicus, postea Lyrcea 2 25 5.
Lynceus Apharei f. perspicacissimis oculis 4 2 7. a Polluce interfectus 4 3 1. eius sepulcrum 3 13 1.
Lynceus Hypermnestrae beneficio servatus 2 19 6, 2 21 1, 2 25 4. Danao succedit 2 16 1. eius sepulcrum 2 21 2, statua 10 10 5.
lyra inventum Mercurii 5 14 8, 8 17 5. lyrae e testudinibus 8 23 9, 8 54 7. lyra quis post Mercurium primus usus 9 5 8.
Lyrcea v. Lyncea.
Lyrcus Abantis f. 2 25 4.
Lysander Aristocriti vel Aristocratis f. 3 6 7, virtutibus et vitiis insignis 9 32 6—10. ad Aegospotamos vincit 3 11 5, corruptis hostium ducibus 10 9 11, sociis multis 10 9 7—10. Athenas eversum it 3 8 6, xxx viros instituit 3 5 1. Agesilao studet 3 8 10. nocturno viso monitus Aphytaeorum obsidionem solvit 3 18 3. ad Haliartum occumbit 3 5 3, 9 32 5. eius donarium 3 17 4, hospites civitatium suarum proditores 7 10 3, statuae 6 3 14 et 15.
Lysander Boeotarcha 10 20 3.
Lysander Lysandri nepos 3 6 7.
Lysandra Ptolemaei Lagidae f. Agathoclis uxor 1 9 6, 1 10 4.
Lysianassa Polybi f. Talai uxor 2 6 6.
Lysianax Eleus 6 4 5.
Lysidice Pelopis f. 8 14 2.
Lysimache 1 27 4.
Lysimachia urbs in Isthmo Thraciae 1 9 8, 1 16 2.
Lysimachides Athen. 10 18 1.
Lysimachus Aristidis pater 8 52 2.

Lysimachus Macedo Thraciae rex 1 6 4, 1 9 5—1 10 5, 7 3 4 et 5.
Lysinus Aristophontis pater 6 13 11.
Lysippe Elea Prolai uxor 5 2 4.
Lysippus Eleus Ol. 6 16 7.
Lysippus Sicyonius stat. 1 43 6, 2 9 8, 2 20 3, 6 1 5, 6 2 1, 6 4 7, 6 5 1, 6 14 12, 6 17 3, 9 27 3, 9 30 1.
Lysis Tarentinus Epaminondae praeceptor 9 13 1.
Lysistratus Argivus 2 36 5.
Lysistratus Corinthiorum dux 4 19 2.
Lysistratus Spartanus 3 8 5.
Lyson stat. 1 3 5.
Lysus Macedo stat. 6 17 1.

Macar Aeoli f. 10 38 4.
Macareus Lycaonis f. 8 3 2.
Macaria s. Macareae opp. Arcad. 8 3 3, 8 27 4, 8 36 9.
Macaria fons 1 32 6.
Macaria Herculis e Deianira f. 1 32 6.
Macartatus 1 29 6.
Macedones Amphictyones 10 3 3, 10 8 2. a Leosthene victi 1 1 3, a Pyrrho 1 13 3. de Macedonibus tropaeum 3 24 6: ipsi tropaeis non utuntur 9 40 7. potentiam eorum quid auxerit 8 27 10, quid fregerit 7 8 8, 8 7 8. Macedones Nestii (?) 1 10 2.
Macedonia a Gallis invaditur 10 19 7. urbs eius recentissima 6 4 10.
Maceris Libys Hercules cognominatus 10 17 2.
Machaerion an Epaminondam occiderit 8 11 5.
μάχαιραι victimariae 4 17 1.
Machanidas Lacedaemoniorum tyrannus 4 29 10, 8 50 2.
Machaon Aesculapii f. Alexanoris Polemocratis Sphyri pater 2 11 5, 2 23 4, 2 26 10, 2 38 6, 3 26 9, 4 3 1 et 2 et 9.
Macistii ab Eleis deficiunt 6 22 4.
Macria promontorium Teiorum 7 5 11.
Maeander 10 32 13. Asopi fons 2 5 3. cursu flexuoso 8 41 3. aqua fervente 8 7 3. eius myricae 5 14 3, marini pisces 4 34 1, alluviones 7 2 11, 8 24 11, filia 7 4 1.
Maenalia Arcadiae pars 3 11 7, 6 7 9. frigida 8 9 4.
Maenalius mons et campus 8 36 7 et 8. eius oppida 8 27 3.
Maenalus Arcadiae urbs 8 3 4, 8 36 8.
Maenalus Lycaonis f. 8 3 4.
Maeon Tydeum sepelit 9 18 2.
Maera Atlantis f. Tegeatae uxor 8 12 7, 8 48 7, 8 53 3.
Maera Proeti f. 10 30 5.
Maera vicus Arcad. 8 12 7.
Maerae *χοροὶ* 8 8 1.
Maesis Hyraei f. 3 15 8.
Magas Philippi et Berenices f. Cyrene recuperata a Ptolemaeo deficit 1 6 8, 1 7 1—3.
magiae vis 5 27 3 et 5.
magnae matris templum 3 12 9. ara 8 37 2. v. et Mater.
Magnes Aeoli f. 6 21 11.
Magnesia sub Pelio 7 7 6.
Magnesiae mortuus Themistocles 1 1 2, 1 26 4.
Magnetes in boreali Sipyli parte 1 20 5, 3 22 4, ad Hermum 10 4 6. ad Lethaeum 1 35 6, 5 21 10, 6 17 3, 10 32 6. Bathyclem in throno Amyclaeo ornando adiuvant 3 18 14. Amphictyones 10 8 2.
Μαγνήτιδες πύλαι Ephesiorum 7 2 9.
Malaea opp. Arcadiae 8 27 4.
Malea promontorium 3 23 2, 3 25 2.
Malgis Boeotarcha 9 13 6.
Maliacus sinus 10 20 8, 10 21 1. v. et Lamiacus.
Malienses Amphictyones 10 8 2. an sagittarii 1 23 4. adversus Gallos acerrimi 10 23 13.
Mallus Ciliciae urbs 1 34 3.
Maloetas fl. Arcad. 8 36 1.
Maltho gymnasium Eleorum 6 23 6.
Malus fl. Arcadiae 8 35 1.
Maneros Aegyptiis Linus 9 29 7.
Maniae Arcadiae locus 8 34 1.
Maniae Eumenides 8 34 1.
Manius *Acilius Glabrio* Antiochum et Syros vincit 8 51 4.
μάντεων genera 1 34 4.
Manthuricus campus 8 44 7.
Manthyrenses demus Tegeaticus 8 45 1, 8 47 1.
μαντικὰ ἔπη 9 31 5. *μαντικὸς οἶκος* 2 13 7.
Manticlus Theocli f. 4 21 2 et 12. cum Gorgo Messenicam coloniam ducit 4 23 2 et 5. Herculi templum condit ib. 10.
Mantinea Arcadiae urbs 8 3 4, 8 8 4—8 9 10. ab Arato liberata 2 8 6. Mantineae veteris rudera 8 12 7.
Mantinense praelium 1 3 4, 8 8 10, 8 9 8, 8 11 5, 9 15 5.
Mantinensium et Tegeatarum termini 8 11 1. Mantinensium res gestae 8 8 6, de Spartanis tropaeum 8 10 8, hippodromus et stadium 8 10 1, donaria 5 26 6, 10 13 6.
Mantineus Lycaonis f. 8 3 4, 8 8 4.
Mantius Melampodis f. 6 17 6.
Manto Polyidi f. 1 43 5.
Manto Tiresiae f. 7 3 1, 9 10 3, 9 33 2.
Maratha locus Arcadiae 8 28 1.
Marathon demus 1 32 3—7. Marathonia pugna 1 15 3, 1 32 3, 4 25 5, 10 20 2: decima 10 10 1: sepulcra 1 29 4, 1 32 3.

Marathonius taurus 1 27 10. Marathonii Herculem primi colunt 1 15 3, 1 32 4.
Marathon Epopei f. 2 1 1, 2 6 5.
Marathon heros 1 15 3, 1 32 4.
marca Celtis equus 10 19 10.
Mardonius Gobryae f. 7 25 6, 9 1 3. Apollinem Ptoum consulit 9 23 6. templa incendit 1 1 5. eius acinaces 1 27 1, interitus 3 4 10, sepultura 9 2 2, statua 3 11 3. milites furore correpti 1 40 2, 9 25 9.
mare mortuum 5 7 4—5. rubrum 1 33 4.
marinae scaturigines Mantineae Athenis Mylasis 8 10 4.
maris simulacrum 2 1 7 et 8 et 9.
margaritae resolvuntur aceto 8 18 6.
Mariandyni Heracleotarum finitimi 5 26 7.
Marion Alexandrinus Ol. 5 21 10.
Marius opp. Eleutherolaconum 3 21 7, 3 22 8.
Marmaridae Numidarum gens 1 7 2.
Marmax Hippodamiae procus 6 21 7 et 10.
Maron Lacedaemonius 3 12 9.
Marpessa Idae et Meleagri uxor 4 2 7. ab Apolline rapta 5 18 2.
Marpessa Tegeatis cognomine *Χοίρα* 8 47 2, 8 48 3.
Marpessus opp. Idae 10 12 3 et 4.
Mars Alcippes pater 1 21 4, Ascalaphi et Ialmeni 9 37 7, Melanippi 7 22 8, Oenomai 5 1 6 et 5 22 6, Phlegyae 9 36 1. Acheloo opem fert 6 19 12. caedis reus 1 21 4, 1 28 5. eius aedes 1 8 4, 2 25 1, 3 22 7: draco et fons 9 10 5.
Ἄρης ἀφνειὸς 8 44 7. *γυναικοθοίνας* 8 48 4. *θηρείτας* 3 19 8. *ἵππιος* 5 15 6.
Marsyas fl. 2 7 9. 10 30 9.
Marsyas Silenus a Minerva caesus 1 24 1. tibiis canit 10 30 9, 2 7 9, 8 9 1.
Martichora (martiora) bellua Indica 9 21 4.
Mases Hermionensium navale 2 36 2.
Masistii Persae thorax 1 27 1.
Massiliensium origo et donarium 10 8 6, 10 18 7.
mater mortua lac praebet 8 44 8. cum matre mortua congressus 4 26 3.
matris deum aedes 1 3 5, 1 31 1, 2 4 7, 3 22 4, 4 31 6, 8 30 4, 8 44 3, 10 32 3. ara 5 14 9, 8 37 2. *μητρῷον* 5 20 9. v. et Magna mater.
Mathia mons 4 34 4.
Mauri 1 33 5. sedibus pulsi ab Antonino 8 43 3.
Mausolea Romanis magnifica sepulcra 8 16 4.
Mausolus rex Halicarnassi 8 16 4.
maza in aquas proiecta futura portendit 3 23 8. mazae mellitae 6 20 2.
Mecisteus 1 28 7. Euryali pater 2 20 5. a Menalippo interfectus 9 18 1.
Mecon v. Mycon.
Meda Phylantis filia Antiochi mater 1 5 2, 10 10 1.
Medea 2 3 6—11. eius *ἐπῳδαί* 2 12 1, dolus in Peliam 8 11 2.
Μήδειος Iasonis fil. 2 3 9.
μηδὲν ἄγαν 10 24 1.
Medeon opp. Phocidis 10 3 2, 10 36 6.
Medesicaste Priami f. 10 25 9.
Medi a Medea dicti 2 3 8.
Medon Cisi f. 2 19 2.
Medon Codri f. 7 2 1.
Medon Doriclidis f. stat. 5 17 2.
Medon Pyladae f. 2 16 7.
Medontidae Codri posteri decennali imperio 4 5 10, 4 13 7.
Medus Medeae f. 2 3 8.
Medusae pater, forma, virtus bellica 2 21 5—6. caput 1 21 3, 2 20 7, 5 10 4, 5 12 4, 9 34 2. crines 8 47 5. sorores alatae 5 18 5.
Medusa Priami f. 10 26 1.
Megacles architectus 6 19 7.
Megalophanes Philopoemenis praeceptor 8 49 2.
Megalopolis Arcadiae urbs omnium recentissima 6 12 8, 8 27 1—8. Epaminondae auspiciis condita 9 14 4. Helissonte flu vio intersecatur 8 30 2. a Cleomene capta 2 9 2, 4 29 7. vastata 8 27 16, 8 33 1. eius theatrum 2 27 5. *ἀρχεῖα* 8 30 6.
Megalopolitarum res gestae et casus varii 8 27 9—16.
Meganira Celei uxor 1 39 1.
Meganitas Achaiae fl. v. Miganitas.
Megapenthes Menelai nothus 2 18 6. cum Nicostrato fratre eodem equo vectus 3 18 13.
Megapenthes Proeti f. cum Perseo regnum commutat 2 16 3.
Megara Herculis uxor 1 41 1, 9 11 2. ab Hercule dimissa 10 29 7.
Megara urbs 1 39 5, 1 40 1—1 44 2. Romanis se dedit 7 15 11.
Megarensium ager quotannis vastatus 1 40 4. arces binae 1 40 6, 1 42 1. colonia 5 26 7. donaria 5 23 5, 10 15 1. adversus Gallos copiae 10 20 4. lingua et mores 1 39 5. navale 1 39 14, 1 44 3. piaculum 3 4 6. scelus in violando fetiale 1 36 3. victoria de Atheniensibus 10 15 1, de Corinthiis 6 19 3, de Persis 1 40 2. adversus Thebanos astus 8 50 4. thesaurus 6 19 12.
Megareus Neptuni f. Onchesti rex 1 39 5, 1 42 1. Megarensium rex 1 41 3.
Megaris Eleusini finitima 1 39 4, Boeotiae 1 44 4, Corinthiis ib. 10.
μέγαρον Bacchi 8 6 5, Cereris 1 39 5, 3

25 9, 9 8 1, Curatum 4 31 9, Δεσποίνης 8 37 8.
Megarus Iovis f. 1 40 1.
Meges vulneratus ab Admeto 10 25 5.
μείλιχαι 8 40 3.
Melaena Delphi mater 10 6 4.
Melaeneae opp. Arcad. 5 7 1, 8 3 3, 8 26 8.
Melaeneus Lycaonis f. 8 3 3, 8 26 8.
Melampodidae 6 17 6.
Melampus Amythaonis f. Abantis pater 1 43 5. Argivas et Proeti filias insania liberat 2 18 4, 8 18 7: τὰ καθάρσια quo abiecerit 5 5 10. Iphicli boves obtinet 4 36 3. Minervae aram ponit 8 47 3. eius templum 1 44 5. in eum carmen Hesiodeum 9 31 5.
Melaneus Apollinis f. 4 2 2.
Melangea locus Arcadiae 8 6 4.
Melanion Parthenopaei pater 3 12 9. cursu certat 5 17 10, 5 19 1.
Melanippe nympha 9 1 1.
Melanippus Martis f. 7 22 8.
Melanippus Thebanus Tydeum et Mecisteum occidit 9 18 1.
Melanippus Thesei f. 10 25 7.
Melanippi et Comaethus amor 7 19 2.
Melanopi monumentum 1 29 6.
Melanopus Cumanus de Opide et Hecaerge 5 7 8.
Melantho Homerica 10 25 1.
Melanthus Andropompi f. Athen. rex 2 18 8 et 9, 7 1 9. eius filius Codrus 1 19 5, 8 25 1. posteri Medontidae 4 5 10.
Melas Antasi f. 2 4 4, 5 18 7.
Melas fl. Boeotiae 9 38 6.
Melas fl. Pamphyliae frigidus 8 28 3.
Melas Neptuni f. 7 4 8.
Melas Oenopionis f. 7 4 8.
Melas Opis f. 8 28 5.
Meleager Oenei f. 4 2 7. eius interitus 10 31 3. hasta Apollini consecrata 2 7 9.
Meleagrides aves 10 32 16.
Meles Athen. Timagora amatore ad mortem adacto sese saxo deiicit 1 30 1.
Meles fl. 7 5 3 et 12.
Melesander Athen. dux 1 29 7.
Melete Musa 9 29 2.
Melia ab Apolline rapta 9 10 5. mater Teneri 9 26 1.
meliastae Bacchi sacrifici 8 5 5.
Meliboea s. Chloris Niobes f. 2 21 9.
Melicertes in mare praecipitatus 1 44 7, 2 1 3, 9 34 6.
Melissa Periandri uxor 2 28 8.
Melitides portae 1 23 9.
Meloboeis Oceani f. 4 30 4.
Melpea locus Arcadiae 8 38 11.
Melias Lacedae f. 2 19 2.
Membliarus a Cadmo Callistae ins. praefectus 3 1 7.
Memnon Aethiopum rex Susis Troiam profectus 10 31 7. cum Achille pugnat 3 18 12, 5 19 1. eius gladius 3 3 8, statua 1 42 3, effigies picta 10 31 5.
Memnonides aves 10 31 6.
Memnonii muri 4 31 5.
Memphis templum Sarapidis habet antiquissimum 1 18 4.
Menaechmus Naupactius stat. 7 18 10.
Menalces Eleus Ol. 6 16 5.
Menalcidas Lacedaem. 7 11 7, 7 13 8.
Menander Diopithis f. comicus 1 2 2, 1 21 1.
Mende Thraciae opp. 5 10 8. Mendaeorum origo et donarium 5 27 12.
Menelais fons et platanus 8 23 4.
Menelaus Atrei f. 3 1 5. Helenam interemptura 5 18 3. eius a Troia reditus 10 25 2, clypeus 10 26 3, domus 3 14 6, templum et sepulcrum 3 19 9.
Menelaus a Ptolemaeo Cypro praefectus 1 6 6.
Menephylus Aegiensis 6 3 13.
Meneptolemus Apolloniata Ol. 6 14 13.
Menestheus 1 1 2, 1 23 8. Petei f. 2 25 6. ab Atheniensibus Theseo praelatus 3 18 5. a Dioscuris regno restitutus 1 17 5.
Menestratus pro amasio mortem oppetit 2 26 7.
Menius fl. 5 1 10, 6 26 1.
Menippus Megarei f. v. Euippus.
Menodorus Athen. stat. 9 27 4.
Menoeceus Creontis f. 9 25 1.
Menoeceus Creontis pater 9 5 12.
Menophanes Mithridatis dux Delum diripit 3 23 3.
Mentas 8 31 7.
Mercurius Autolyci pater 8 4 6, Buni 2 3 10, Cydonis 8 53 4, Eleusinis 1 38 7, Euandri 8 43 2, Myrtili 8 14 10, Noracis 10 17 5, Pharis 4 30 2. Amphionis magister 9 5 8. Aesculapium flammis eripit 2 26 6. Apollini boves surripit 7 20 4. animas in Orcum ducit 6 32 4, Bacchum in caelum 3 18 11, deas ad Paridem 3 18 12 et 5 19 5, Dioscuros Pellanam 3 26 2. lyram invenit 2 19 7, 5 14 8, 8 17 5. Mercurii incunabula 8 16 1, 8 36 10, 9 20 3, 9 22 2. caduceus 5 27 8. gymnasium 1 2 5. simulacra 1 27 1, 4 33 3, 8 39 6, 9 24 5, 10 12 6. cf. Hermae.
Ἑρμῆς ἀγήτωρ 8 31 7. ἀγοραῖος 1 15 1, 2 9 8, 3 11 11, 5 17 3, 7 22 2, 9 17 2. αἴφνιος 8 47 4. ἀκακήσιος vel ἀκάκητα 8 3 2, 8 30 16, 8 36 10. δόλιος 7 27 1. ἐναγώνιος 5 14 9. ἐπιμήλιος 9 34 3. κριοφόρος 2 3 4, 4 33

4, 5 27 8, 9 22 1. *Κυλλήνιος* 6 26 5, 8 17 1. *παράμμων* 5 15 11. *πολύγιος* 2 31 10. *πρόμαχος* 9 22 1—2. *πρόναος* 9 10 2. *προπύλαιος* 1 22 8. *σπηλαΐτης* 10 32 5.
Merionis sagitta aenea 3 3 8.
Mermerus Medeae f. 2 3 6 et 8.
Meroë opp. Aethiop. 1 33 4, 5 7 4.
Merope Cypseli f. Cresphontis uxor 4 3 6.
Meropis ins. Cos 6 14 12.
merulae v. *κόσσυφοι*.
Mesatis opp. 7 18 4 et 6.
Mesate promont. 7 5 6.
Mesoa pagus Lacon. 3 16 9.
Mesoboa vicus Arcad. 8 25 2.
Messa opp. et portus 3 25 9.
Messapii Tarentinis finitimi 10 10 6.
Messapium mons 9 22 5.
Messeis fons 3 20 1.
Messene Triopae f. Polycaonis uxor 4 1 1 et 8. eius honores heroici 4 3 9, 4 27 6, 4 31 11.
Messene opp. Siciliae, antea Zancle 4 23 8, 4 26 3, 5 25 2, 5 26 5, 6 2 10.
Messene regionis olim, non urbis nomen 4 1 3. urbis aedificatio 4 26 6—27 11, situs et muri 4 31 5—33 2.
Messenia 8 1 1, 4 30 sqq. Messeniae et Laconiae fines 4 1 11, Elidis 4 36 7 et 5 6 3.
Messenii Adrasti socii 9 9 2. Dorienses ultro admittunt 4 3 6. in Helotum censum referuntur 4 23 1, praeter maris accolas 3 3 4. Ithome electi Naupactum obtinent 3 11 8, 4 24 7. Oeniadas expugnant 4 25 1—2, mox amittunt ib. 3—10. Naupacto amissa disperguntur 4 26 2, 10 38 10. Doricos ritus et linguam servant 4 27 11. in Peloponnesum redeunt 4 26 3, 4 27 11. Philippi socii 4 28 2. Lacedaemoniis contra Pyrrhum opem ferunt 4 29 6. una cum patria palmas Olympicas et amittunt et recuperant 6 2 10. ab Augusto multantur 4 31 1.
Messeniorum arx 4 38 1. dii tutelares et heroes 4 14 7, 4 27 6, regiae 4 3 7. arcana sacra 4 20 4, 4 26 7. Messeniorum Naupact. donarium Olymp. 5 26 1.
Messenici belli scriptores 4 6 1—5. causae 4 4 4—5 10. bellum primum 4 6 6—13 7. secundum 4 14 6—23 4.
Metanastes Archandri f. 7 1 7.
Metapontii rudera 6 19 11. Metapontinorum thesaurus Olymp. ib. eorum donarium 5 22 5.
Q. Caecilius Metellus legationis princeps 7 8 6, 7 9 1.
Q. Caecilius Metellus *Macedonicus* adversus Andriscum mittitur 7 13 1. Achaicum bellum conficere studet 7 15 1.
Methana opp. Troezeniorum 2 34 1.
Methapus Athen. orgia et initia constituit 4 1 7.
Methydrion olim urbs, dein vicus 8 12 2, 8 27 4 et 7. eius conditor 8 3 3, 8 35 9, 8 36 1—3.
Methymnaeorum donarium Delphis 10 19 3.
Metioche Troas 10 26 2.
Metion Erechthei f. 2 6 5.
Metionidae Pandionem alterum regno pellunt 1 5 3. Metionidarum regia stirps 7 4 5.
μέτοικοι 1 30 1.
Metrodorus Erythraeus 6 15 6.
μητρῷον v. Mater deum.
μητρῷον ἄνλημα 10 30 9.
Micon Aegineta 5 25 10 et 13, 8 42 7 et 10.
Micon Athen. orator a Philippo veneno necatus 2 9 4.
Micon Athen. pictor et stat. 1 17 3, 1 18 1, 6 6 1, 8 11 3.
Micon Syracus. stat. Nicerati f. 6 12 4.
Micythus v. Smicythus.
Mida Phylantis f. Antiochi mater 1 5 2, 10 10 1.
Midas Gordii f. Ancyram condit 1 4 5.
Midea Argolidis urbs 2 16 1, 2 25 9, 6 20 7, 8 27 1.
Midea Boeotiae opp. 9 39 1.
Midea nympha mater Aspledonis 9 38 9.
Midias Locrorum dux 10 20 4.
Miganitas Achaiae fl. 7 23 5.
Migonion 3 22 1.
Miletus Cretae opp. 10 30 2.
Miletus Cretensis 7 2 5.
Miletus Ionise opp. 7 2 4, 7 24 5. inter Miletum et Prienen mare continens 8 24 11. Milesios perdit Hestiaeus 10 33 2. signum Apollinis ademptum a Xerxe restituit Seleucus 8 49 3.
Milichus fl. 7 19 9, 7 20 1, 7 22 11.
Milon Diotimi f. Crotoniates Ol. 6 14 5—8.
Miltiades Chersonesi princeps primus 6 19 6. archon Athen. 4 23 10, 8 39 3.
Miltiades Cimonis f. ab Aiace oriundus 2 29 4, chersonesi Thracicae princeps 6 19 6, Atheniensium ad Marathonem dux 2 29 4. praeconum Darii interficiendorum 3 12 7, servorum ante pugnam liberandorum auctor 7 15 7. primus de universa Graecia bene meritus 8 52 1. eius donarium 6 10 8, 6 19 6: mors 1 32 4: simulacra 1 15 3, 1 18 3, 10 10 1.
milui Olympica sacra non tangunt 5 14 1.
Mimas mons Ionise 7 4 1. perfodi ab Alexandro coeptus 2 1 5.
Mimnermus de Smyrnaeorum cum Gyge pugna 9 29 4.
Minerva e cerebro Iovis nata 1 24 2, Neptuni et Tritonidis f. 1 14 6: ubi edu-

cata 8 26 6, 9 33 7: cum Neptuno de Attica certat 1 24 5, de Troezene 2 30 5: olivam producit 1 24 3. cum Proserpina flores legit 8 31 2. Iunonis throno adstat 8 9 3. bellica dea 4 30 5: Herculis socia 5 17 11, 6 19 12, 6 25 2, 8 18 3: glaucis oculis 1 14 6: armata 1 1 3, 5 17 2, 5 26 6: gallum in casside gestans 6 26 3, sphingem 1 24 5: cornicem tenens 4 34 6. a Teuthide vulneratur 8 28 5. Vulcanum fugit 3 18 13. Erichthonium Cecropis filiabus tradit 1 18 2. ara ei a Cadmo posita 9 12 2. colossus 9 11 6. signum Troia asportatum 2 23 5, 10 38 5: Daedaleum 9 40 3: antiqua 10 4 9, 10 34 6: fulmine tacta 2 11 1, 2 12 1: alia 1 8 5, 7 5 5, 9 33 5. templum Argivum 2 24 3, Phocaeense a Persis combustum 7 5 4.

Ἀθηνᾶ ἀγοραία 3 11 9. *Αἰαντὶς* 1 42 4. *αἴθυια* 1 5 3, 1 41 6. *Ἀλέα* 2 17 7, 3 5 6, 3 7 10, 3 19 7, 8 4 8, 8 5 3, 8 9 6, 8 23 1, 8 45 4, 8 46 1, 8 47 1. *ἀμβουλία* 3 13 6. *ἀνεμῶτις* 4 35 8. *ἀξιόποινος* 3 15 6. *ἀπατουρία* 2 33 1. *ἀρεία* 1 28 5, 9 4 1. *Ἄσία* 3 24 7. *ἐργάνη* 1 24 3, 3 17 4, 5 14 5, 6 26 3, 8 32 4, 9 26 8. *ζωστηρία* 9 17 3. *ἵππια* 1 30 4, 1 31 6, 5 15 6, 8 47 1. *Ἱππολαΐτις* 3 25 9. *Ἰτωνία* s. *Ἰτωνὶς* 1 13 2, 3 9 13, 9 34 1, 10 1 10. *Καπανεία* 2 22 9. *κελεύθεια* 3 12 4. *κισσαία* 2 29 1. *κορία* 8 21 4. *κορυφασία* 4 36 2. *κραναία* 10 34 7. *Κυδωνία* 6 21 6. *κυπαρισσία* 3 22 9, 4 36 7. *λαοῖτις* 5 14 5. *Λαρισαία* 7 17 5. *Λημνία* 1 28 2. *μήτηρ* 5 3 2. *μαχανῖτις* 8 36 5. *ναρκαία* 5 5 17. *νίκη* 1 42 4. *ξενία* 3 11 11. *Ὄγγα* 9 12 3. *ὀξυδερκὴς* 2 24 2. *ὀφθαλμῖτις* 3 18 2. *παιωνία* 1 2 5, 1 34 3. *Παναχαΐς* 7 20 2. [*παιᾶνία* 2 22 9.] *παρεία* 3 20 8. *παρθένος* 1 24 5—7, 5 11 10, 10 34 8. *πολιὰς* 1 26 6—27 3, 2 30 6, 7 5 9, 8 31 9. *πολιᾶτις* 8 47 5. *πολιοῦχος* 3 17 2. *προμαχόρμα* 2 34 8. *πρόναος* 9 10 2. *πρόνοια* 10 8 6. *Σάϊς* 9 12 2. *Σαΐτις* 2 36 8. *σάλπιγξ* 2 21 3. *σκιρὰς* 1 1 4, 1 36 4. *σθενιὰς* 2 30 6, 2 32 5. *Σουνιὰς* 1 1 1. *σώτειρα* 8 44 5. *Τελχινία* 9 19 1. *Τιθρώνη* 1 31 4. *Τραχινίς* (?) 10 22 1. *Τριτωνία* 8 14 4. *Τγίεια* 1 23 4. *χαλινῖτις* 2 4 1 et 5. *χαλκίοικος* 3 17 2, 4 15 5, 10 5 11.

Minoa promontorium 3 23 11.
Minos Europae f. 7 2 5, Acacallidis et Catrei pater 8 53 4, Britomartin amat 2 30 3, Cretensibus leges fert 3 2 4, Daedalum persequitur 7 4 6, Miletum expellit 7 2 5, Nisaeam capit 2 34 7, cum Theseo contendit 1 17 3, in Sicilia perit 7 4 6. *θαλασσοκράτωρ* 1 27 9.
Minotaurus 1 27 10, 3 18 11 et 16.
Minyae pop. Boeot. 2 29 3, 9 36 4 et 6. a Pelasgis Lemno expulsi Theram ins. incolunt 7 2 2. cum Thebanis bellum gerunt 9 9 1. Ionicae coloniae socii 7 2 2, 7 3 6. Orchomeno expulsi restituuntur 4 27 10, 9 37 8.
Minyas Chrysae f. 9 36 4, 9 38 2 et 3.
Minyes poesis 4 33 7, 9 5 9, 10 28 2 et 7, 10 31 3.
Minyeius fl. i. q. Anigrus 5 6 2.
misericordiae ara 1 17 1.
Mithridates rex Ponti cum Romanis bellum gerit 1 20 4, 9 7 4. morte voluntaria impietatis poenas luit 3 23 3 et 5.
Mitylene euripo pervia 8 30 2.
Mnaseas Cyrenaeus cursor 6 13 7, 6 18 1.
Mnasibulus v. Mnesibulus.
Mnasinous et Anaxis Dioscurorum filii 2 22 5, 3 18 13.
Mneme Musa 9 29 2.
Μνημοσύνης aqua in Trophonii sacris 9 39 8. solium ib. 13. simulacrum 1 2 5, 8 47 3.
Mnesarchus Euphronis f. Pythagorae pater 2 13 2.
Mnesibulus Elatensis Ol. 10 34 5.
Mnesimaches sepulcrum 1 37 3.
Mnesitheus medicus 1 37 4.
Μοιραγέτης v. Iuppiter.
Moerocles Athen. 10 20 5.
molae inventor 3 20 2.
Moline (Molione) Actoris uxor 8 14 9, filiorum caedem ulciscitur 5 2 2.
Molionidae Actoris f. ab Hercule interfecti 5 2 1, 8 14 9.
Molossi ab Ambraciotis victi 10 18 4.
Molossus Pyrrhi f. 1 11 1.
Molottus Athen. dux 1 36 4.
Molpadia a Theseo occisa 1 2 1.
Molpia Scedasi f. 9 13 5.
Molpionis statua 6 4 8.
Moluris petra 1 44 7.
Molycrion promontorium 5 3 6. Molyceria regio 9 31 6.
Molyrus Arisbantis f. 9 36 6.
μοναὶ itinerum 10 31 7.
moneta olim ignota 3 12 3.
Mopsus Ampycis f. 5 17 10.

Mopsus Rhacii f. 7 3 2.
mori intra lucum Aesculapii aut in Delo vetitum 2 27 1 et 6.
Morpho v. Venus.
μόρρια vasa murrhina 8 18 5.
Mortis simulacrum 3 18 1, 5 18 1.
Moschion Eleus 6 12 6, 6 17 5.
Mothon Naucydis pater 2 22 7.
Mothon scopulus 4 35 1.
Mothonaei 4 18 1, exsules 4 23 1. Traiani beneficio ἀνυπεύθυνοι 4 35 3.
Mothone s. Methone opp. Messen. 4 3 10, 8 1 1. olim Pedasus 4 35 1. Naupliensibus datur 4 24 4.
Mothone Oenei f. 4 35 1.
Motye urbs Siciliae 5 25 5.
mugiles pisces v. κέφαλοι.
muli Eleis exsecratum animal 5 9 2. in Elide non gignuntur 5 5 2.
mulieris simulacrum equino capite et iuba 8 42 4. in piscem desinens 8 41 6.
mulieres neque ad Martis sacra admittuntur 3 22 7 neque ad ludos Ol. spectandos 6 20 7, 5 6 7. Patrenses duplo viris plures 7 21 14. xvi in sacris Iunonis 5 16 2. Aetolicarum fortitudo 10 22 5, Laconicarum 4 17 1, Messeniarum 4 21 6, Tegeaticarum 8 5 9, 8 48 4.
Mummius Corinthum expugnat 2 1 2, 2 2 2, 7 15 1, 7 16 1 et 7. Graecis urbibus multam imponit 7 16 9. eius donaria Olymp. 5 10 5, 5 24 4 et 8.
μουνοκέλης 8 42 9.
Munychia portus Athen. 1 1 4.
murices 3 21 6.
murus e crudo lateresulo exstructus quomodo expugnetur 8 8 8. muri lignei 1 18 2. Mycenarum et Tirynthis a Cyclopibus exstructi 2 16 5, 2 25 8.
murrhina v. μόρρια.
muscarum abactor 5 14 1, 8 26 7.
Musae 9 29 1—5. in Harmoniae nuptiis canunt 9 12 3. Musarum ara 1 30 2, chorus 5 18 4, simulacra et templa 3 17 5, 8 47 3, 9 27 5, 9 30 1, 9 34 4: sacra cum Somno communia 2 31 3, cum Apolline et Mercurio 8 32 2.
Musae Ardalides 2 31 3. Ἐλισσαίδες 1 19 5.
Musaeus Antiophemi f. 10 5 6, Orphei imitator 10 7 2, volandi arte a Borea donatus 1 22 7, χρησμολόγος 10 9 11, 10 12 11. eius hymnus in Cererem 4 1 5, alia carmina 1 14 3, incerta 1 22 7, 10 5 6. sepulcrum 1 25 8.
Μουσεῖα festum Musarum 9 31 3.
Μουσεῖον Athen. 1 25 8, 3 6 6. Troezen. 2 31 3.
μουσικῆς ἀγὼν 4 33 2. Baccho institutus 2 35 1.
musicorum insignium statuae in Helicone 9 30 2.
Musus stat. 5 24 1.
Myanes Locrorum civitas (?) 6 19 4, 10 38 8.
Mycale mons Ioniae 5 7 5, 7 4 1, 8 52 3.
Mycalessus Boeot. opp. 1 23 3, 9 19 4.
Mycenae 2 15 4, 2 16 3, 5 23 3, 7 25 5, 8 27 1, 8 32 2, 9 34 6.
Mycenaei ad Thermopylas pugnant 2 16 5. eiecti in diversas regiones discedunt 7 25 5.
Mycene Inachi f. 2 16 4.
Myceneus Spartonis f. 2 16 4.
Mycon Samius paedotriba 6 2 9.
Mygdon 10 27 1.
Mygdones Phryges 10 27 1.
μυίαγρος 8 26 7.
μύλαι 1 35 5.
Mylaon fl. Arcadiae 8 36 1, 8 38 9.
Mylasa Cariae opp. 8 10 4, 10 28 8.
Myles Leiegis f. 3 1 1, 4 1 1. molae inventor 3 20 2.
Myndus Troezeniorum colonia 2 30 9.
Myonia opp. Locr. 10 38 8.
Μυονεῖς s. Μύονες Locrorum civitas 6 19 4. v. Myanes.
myricae Maeandri 5 14 3.
Myro Byzantia poetria 9 5 8.
Myron Athen. stat. Lycii pater 1 23 7, 2 30 2, 5 22 3, 6 2 2, 6 8 4 et 5, 6 13 2, 9 30 1.
Myron Prienensis belli Messen. scriptor 4 6 1.
Myron Sicyoniorum tyrannus thesaurum condit Olymp. 6 19 1. Aristonymi pater 2 8 1.
μυρόπωλις porticus 8 30 7.
Myrrhinus demus Atticus 1 31 4.
Myrtilus Mercurii f. 2 18 2, 5 1 7, 5 10 6, 6 20 17, 8 14 10. eius effigies 6 20 7.
Myrtium mons 2 26 4.
Myrto puella mari Myrtoo nomen dedit 8 14 12.
Myrtoessa nympha 8 31 4.
Myrtoum pelagus 8 14 12.
myrtus Veneri sacra 6 24 7. culta 3 22 12. myrtus pertusis foliis 1 22 2, 2 32 3.
Mys caelator 1 28 2.
Mys Europensis 9 23 6.
Μυσεῖον Cereris fanum 7 27 9.
Mysia regiuncula Argivi agri 2 18 3.
Mysia ἡ ὑπὲρ Καΐκου 9 18 4.
Mysius Cereris hospes 2 18 3, 2 35 4, 7 27 9.
Myson Chenensis sapiens 10 24 1.
μύσται lustrantur a Lyco 4 1 6.

mysteria v. τελετή.
Myus 7 2 10 et 11. Myusia et Myusii ib.

Nabis Spartae tyrannus 4 29 10, 7 8 4, 8 50 5 et 7 et 10.
Naia fons 3 25 4.
Naliphus fl. Arcadiae 8 38 9.
Nama Mercurii fons sacer 7 22 4.
Naoclus Codri f. 7 3 6.
Naphilus fluv. v. Naliphus.
Narcaeus Bacchi e Physcoa f. 5 15 7.
Narcissus Thespiensis 9 31 7.
narcissus flos 9 31 8. narcissinum unguentum 9 41 7.
Narycidas Phigaliensis palaestrita 6 6 1.
Nasamones Herodoto Atlantes 1 33 5.
Νάσοι Arcadiae 8 23 2 et 8, 8 25 2.
Ναυβολεῖς opp. Phocidis 10 33 12.
Naubolus Phoci fil. (?) 10 33 12.
Naucydes Argivus stat., Mothonis f. Polycleti fr. 2 17 5, 2 22 7, 6 6 2, 6 8 4, 6 9 3.
navis omnium maxima 1 29 1.
Naupactia carmina 2 3 9, 4 2 1, 10 38 11.
Naupactus opp. 9 31 6, 10 38 9—10. Locris Ozolis erepta Messeniis datur 4 24 7, 10 38 10. Atheniensium in bello Peloponnesiaco receptaculum 4 26 1. Aetolorum praesidium 6 16 3. Naupactii ob profanata Cabirorum initia puniuntur 9 25 8.
Nauplia opp. 2 38 2. Naupliensium origo et migratio 4 35 2. eiectis Mothone datur 4 24 4, 4 27 8, 4 35 2.
Nauplius Neptuni et Amymones f. 2 38 2, 4 35 2. Augen submergendam accipit 8 48 7. filii a Pylade occisi 1 22 6.
Naus Eumolpi f. 8 15 1.
Nausicaa Alcinoi f. 1 21 6, 5 19 9.
nautarum vestimentum 10 29 8.
Naxus Aegaei maris ins. 6 16 5. supra Parum sita 9 22 6.
Naxus Siciliae urbs 6 13 6.
Neaera Perei f. Autolyci uxor 8 4 6.
νεκυομαντεῖον 9 30 6.
Neda fl. 4 29 1—2, 4 36 7, 5 6 3, 8 38 3, 8 41 1—2.
Neda nympha Iovis nutrix 4 33 1, 8 31 4, 8 38 3, 8 47 3.
Neïs Zethi f. 9 8 4.
Νῆσται vel Νῆτιδες πύλαι 9 8 4, 9 25 1.
Nelaidas Eleus Ol. v. Neolaidas.
Neleus Neptuni vel Crethei f. 4 2 5, 10 29 6. rex Pyli 4 36 1. Olympia edit 5 8 3. a filiae procis boves petit 4 36 3, 10 31 10. Nelei uxor Chloris 9 36 8, sepulcrum 2 2 2. posteri e Messenia eiecti 4 3 3. Athenas confugiunt 2 18 9.
Νηλήϊον ἄστυ 4 36 1.
Nemea Asopi f. 2 15 3, 5 22 6.
Nemea opp. 2 15 2, 2 19 5.
Nemea instaurata ab Epigonis 10 25 7. ubi agantur 2 24 2. hiemalia 2 15 3, 6 16 4. eorum victores apio coronantur 8 48 2.
Nemesis 1 33 2—3 et 7, 7 5 3, 7 20 9. Nemeses plures 7 5 2, 9 35 6.
Neocles Boeotarcha Plataeam capit 9 1 6.
Neocles Themistoclis pater 8 51 2.
Neolaidas Proxeni f. Arcas Ol. 6 1 3.
Neolaidas Eleus Ol. 6 16 8.
Neon vel Neones opp. Phocid. 10 2 4, 10 3 2, 10 32 9.
Neoptolemus Achillis f. v. Pyrrhus.
Neoptolemus Alcetae f. 1 11 1.
Νεοπτολέμειος τίσις 4 17 4.
Neotheus cursu certans 5 17 10.
Neptunus Ageli et Melanis pater 7 4 8, Althepi 2 30 5, Ancaei 7 4 1, Anthae et Hyperetis 2 30 8, Aspledonis 9 38 9, Cercyonis 1 14 3, Chii 7 4 8, Cycni 10 14 1, Despoenae 8 37 9, Elei 5 1 8, Eumolpi 1 38 2, Euphemi 5 17 9, Halirrhothii 1 21 4, Hippothoontis 1 5 2 et 1 39 2, Lamiae 10 12 1, Lelegis 1 44 3, Megarei 1 39 5, Minervae 1 14 6, Nelei 4 2 5, Parnassi 10 6 1, Tarantis 10 10 8, Thesei 1 17 3. de Attica et Troezene cum Minerva certat 1 24 5, 2 30 5: de Corintho cum Sole 2 1 6, 2 4 6: de Mycenis cum Iunone 2 15 5, 2 22 4. cum Cerere congreditur in equi forma 8 25 5, 8 42 1. Graecis adversus Troianos, Mantinensibus adversus Lacedaemonios opem fert 6 25 3, 8 10 5. Spartam evertit 4 42 6, Argolidem inundat 2 22 4. Cretensibus irascitur 1 27 9. Neptuni ara Delphica 10 24 4, cum Erechtheo communis 1 26 5: incunabula 8 8 2: lacus 3 21 5, 8 7 2: lucus 1 30 4: oraculum 10 5 6: signa 1 2 4, 1 24 4, 2 1 7, 3 23 2, 6 25 6, 7 21 7, 10 36 8: templum inaccessum 8 5 5.
Ποσειδῶν ἀσφάλιος 3 11 9, 7 21 7. βασιλεὺς 2 30 6. γαιάοχος 3 20 2, 3 21 8. γενέθλιος 3 15 10. γενέσιος 2 38 4. δωματίτης 3 14 7. ἑλικώνιος 7 24 5. ἑπόπτης 8 30 1. ἵππιος 1 30 4, 5 15 5, 6 20 18, 7 21 7, 8 10 2, 8 14 5, 8 25 7, 8 36 2, 8 37 10. ἱππονούριος 3 14 2. Ἴσθμιος 2 9 6. λαοίτας 5 14 4, 5 24 1. Ὀγχήστιος 9 26 6, 9 37 1. πατὴρ 1 38 6. πελαγαῖος 7 21 7. προσκλύστιος 2 22 4. Ταινάριος 3 12 5. φυτάλμιος 2 32 8.
ne quid nimis 10 24 1.
Nereus 3 21 9.

Nereides bigis insidentes 5 19 8. Nereidum fanum 3 26 7, arae 2 1 8.
Nereis Pyrrhi f. Gelonis uxor 6 12 3.
Neris pagus 2 38 6.
Nero Alcyoniae paludis profunditatem emetiri nequit 2 37 5. Olympicas statuas Romam transfert 5 25 8, 5 26 3. Achaiam provinciam sibi sumit, Sardiniam senatui dat 7 17 3. eius donaria Olympiae 5 12 8, in Argivae Iunonis templo 2 17 7. sacrilegia et alia scelera 9 27 3, 10 7 1.
Nessus ab Hercule interfectus 3 18 11, 10 38 2.
Nestane pagus 8 7 4.
Nestii v. Macedones.
Nestor Nelei f. Gereniae educatus 3 26 8. Messenico regno potitur 4 3 1. eius regia 4 3 7. posteri eiecti 2 18 8. filii 4 31 11. domus et bubile 4 36 2. simulacrum 5 25 8, 10 25 11.
Nestus fl. 6 5 4.
νήτη ab Amphione inventa 9 8 4.
Nicagora Sicyonia Echetimi uxor 2 10 3.
Nicander Charilli f. rex Spartae 2 36 4, 3 7 4.
Nicander Eleus Ol. 6 16 5.
Nicasipolis Thessalonices e Philippo mater 9 7 3.
Nicasylus Rhodius Ol. 6 14 1.
Niciae duci Athen. monumentum Athenis negatum 1 29 12.
Nicias pictor Nicomedis f. 1 29 15, 3 19 4, 4 31 12, 7 22 6.
Nicias Scotussaeus Pulydamantis pater 6 5 1.
Nicippe Paseae f. 8 9 6.
Nicocles Acriata Ol. 3 22 5.
Nicocles Sicyoniorum tyrannus 2 8 3.
Nicocles Tarentinus citharoedus 1 37 2.
Nicodamus Maenalius stat. 5 25 7, 5 26 6, 6 3 9, 6 6 1 et 2.
Nicolaidas Tarentinus 6 10 5.
Nicomachus Machaonis f. 4 3 10, 4 30 3.
Nicomedes Aristomenis pater 4 14 8.
Nicomedes Bithyniae rex 5 12 7.
Nicomedes Niciae pater 1 29 15, 4 31 12.
Nicomedia Bithyniae urbs, antea Astacus 5 12 7. ibi Aesculapii templum et Memnonis ensis 3 3 8.
Nicopolis ab Augusto condita 5 23 3, 7 18 8, 10 38 4. Nicopolitae Amphictyones 10 8 3 et 5.
Nicostratus Argivus 2 22 3.
Nicostratus Cillx Ol. 5 21 10.
Nicostratus Menelai nothus 2 18 6, 3 18 13. cum fratre Megapenthe Helenam expellit 3 19 9.
Nicostratus Xenoclidae f. luctator 6 3 11.
Nicotelea Aristomenis mater 4 14 7.
Nileus s. Neleus Codri f. Asiaticae coloniae dux 7 2 1 et 6.
Nili fl. origo 1 33 6, 2 5 3. incrementum 10 32 18. cursus mirus 5 7 4. belluae 4 34 2—3. *περσεία* 5 14 3. simulacra e nigro lapide 8 24 12.
Ninus Assyriae regia eversa 8 33 2.
Niobe Phoronei f. 2 22 5.
Niobe Tantali f. in saxum mutata 8 2 5. eius saxum in Sipylo monte 1 21 3. plorare dicitur 8 2 6. Niobes liberorum interitus 2 21 9, 5 11 2. superstites qui 5 16 4.
Nisa olim quae postea Megara 1 39 5.
Nisaea navale Megarensium et arx 1 19 4, 2 34 7, 4 39 4, 4 44 3, 10 15 1.
Nisus Pandionis f. Megaridis rex 1 39 4, 2 34 7. eius capillus purpureus 1 19 4.
Nomia montes Arcad. 8 38 11.
Nomia nympha 8 38 11, 10 31 9.
nomina eadem saepe claris et obscuris hominibus 8 15 7. vetusta poëtis usitatiora 7 17 7. Graecorum et Romanorum diversa ratio 7 7 8.
νομοφύλακες Lacedaem. 3 11 2.
νόμος carminis genus 8 50 3.
Nonacris Arcad. opp. 8 17 6, 8 27 4.
Nonacris Lycaonis uxor 8 17 6.
Nora opp. Sardiniae 10 17 5.
Norax Iberi Mercurii f. coloniam deducit in Sardiniam 10 17 5.
nosce te ipsum 10 24 1.
Νόστοι 10 28 7, 10 29 6, 10 30 5.
Nox somni et mortis nutrix 5 18 1. Nemesium mater 7 5 3. eius simulacrum 10 38 6, oraculum 1 40 6.
nummi olim ignoti 3 12 3. Troezenii 2 30 6.
Nus fl. Arcadiae 8 38 9.
Nycteus Antiopes pater 2 6 1 et 2, 9 5 4.
Nyctimus Lycaonis f. 8 3 1. eius posteri 8 24 1.
Nymbaeum v. Nymphaeum.
nymphae altera globum altera clavem tenens 5 20 3. nymphae longaevae, non immortales 10 31 10. nympharum aedes et lucus 9 24 4. nymphis sacer vicus 3 18 7. nympharum afflatu vaticinatur Bacis 4 27 4.
νύμφαι ἀκμηναί 5 15 6. *Ἀνιγρίδες* 5 5 11. Arcadicae 8 31 4. *καλλιστέφανοι* 5 15 3. *Κιθαιρωνίδες* 9 3 9. *Κωρύκιαι* 10 32 7. *Ἰσμηνίδες* 1 31 4. *Ἰωνίδες* 6 22 7. *Λιβηθριαι* 9 34 4. *Σιθνίδες* 1 40 1.
Νυμφάδες πύλαι 1 44 3.
Nymphaeum portus (stagnum?) 3 23 2.
Nymphae Arcadiae 8 34 6.
Nymphasia fons 8 36 4.
νυμφῶν 2 11 3.

ὀβελοὶ χαλκοῖ 9 39 9.
Oceanus mare, non fluvius 1 33 4. Oceani filia Styx 8 18 1—2. filiae cum Proserpina ludentes 4 30 4.
ὄκνος avis 10 29 2.
Ὄκνον τὴν Θώμιγγα συνάγειν 10 29 2.
Ocnus cum fune et asello 10 29 1.
Octaviae templum Corinthi 2 3 1.
Ocyrhoe Oceani filia 4 30 4.
Odeum Athen. 1 8 6, 1 14 1, 7 20 6. Corinth. 2 3 6. Patrensium 7 20 6.
ᾠδοὶ χρυσαῖ 10 5 12.
Odrysae a Lysimacho oppugnantur 1 9 6.
Odrysias s. Odrysis mulier 1 10 4—5.
Oeanthea opp. Locrorum 10 38 9.
Oeatae demus Tegeat. 8 45 1.
Oebalus Cynortae f. rex Spartae 3 1 3. eius filius ib. 4, uxor et filiae 2 2 3 et 4 2 4, heroum 3 15 10.
Oebalus Laced. Messenios decipit 4 12 9.
Oebotas Dymaeus Ol. 6 3 8, 7 17 6 et 13.
Oechalia Euboeae opp. 4 2 3.
Oechalia Melanei uxor 4 2 2.
Oechalia Messeniae opp. 4 3 10. postea Carnasium dicta 4 2 2, 4 26 6, 4 33 4.
Oechalia Thessaliae opp. 4 2 3.
Oedipus ubi expositus sit 9 2 4. patrem ubi occiderit 10 5 3. sphingem ut exciderit 9 26 2. ex Iocasta liberos non suscepit 9 5 10. in Atticamne venerit 1 28 7, 1 30 4. eius filii 5 19 6, 9 5 12, 9 18 3, 9 25 2.
Oedipodia poesis 9 5 11.
Οἰδιποδία κρήνη 9 18 5 et 6.
Oeneus Pandionis f. nothus 1 5 2.
Oeneus Porthaonis f. Aetoliae rex 2 25 2, 4 35 1. Herculis socer 2 13 8.
Oeniadae pop. Acarnanum 1 11 4. a Messeniis invaduntur et expugnantur 4 25 1, 5 26 1.
Oenias Oebotae pater 7 17 6.
Oenobius Thucydidem revocat 1 23 9.
Oenoe Argolicus vicus 2 25 2. pugna ibi commissa 1 15 1, 10 10 4.
Oenoe demo Attico nomen dedit 1 33 8.
Oenoe fons Pheneat. 8 15 6.
Oenoe Nympha 8 47 3. Panis nutrix 8 30 3.
Oenomaus Alxionis vel Martis f. 5 1 6, 5 22 6, Pisae rex 8 20 2, Harpinnam condit 6 21 8, cum procis filiae certat 6 21 7—11, 5 10 6, 5 14 6, 5 17 4, Myrtili dolo vincitur 8 14 10. *ταράξιππος* 6 20 17. eius domus 5 14 7, 5 20 6, 6 18 7. sepulcrum 6 21 3.
Oenone ins. postea Aegina 2 29 2.
Oenopion Cretensis coloniae dux 7 4 8, 7 5 13.
Oenotria Italiae regio 8 3 5.
Oenotrus Lycaonis f. Oenotriae rex 8 3 5.
Oenusae ins. 4 34 12.
Oeoclus Neptuni f. 9 29 1.
Oeolycus Therae f. 3 15 8, 4 7 8.
Oeonus Herculis consobrinus 3 15 4 et 5.
οἰωνοσκοπεῖον Tiresiae 9 16 1.
Oëroe fl. 9 4 4.
Oetae montis trames 3 4 8, 10 22 1. duplex ib. 8. ad Oetam mare coenosum 7 15 4.
Oetolinus 9 29 8.
Oetylus Argivus Amphianactis f. 3 25 10.
Oetylus Lacon. opp. 3 21 7, 3 25 10.
Ogoa deus Carum v. Osoго.
Ogryle Sardiniae opp. 10 17 5.
Ogrylus, Ogrylae conditor 10 17 5.
Ogygiae Thebae 9 5 1. Ogygia porta 9 8 5.
Ogygus Eleusinis pater 1 38 7. *αὐτόχθων* 9 5 1.
Oicles Mantii f. Amphiarai pater 3 12 5, 6 17 6, 8 2 4, 8 36 6.
Olaidas (?) Thebanus Pyth. 10 7 8.
Olbia opp. Sardiniae 10 17 5.
Olbiades pictor 1 3 5.
Olbius fl. Pheneat. 8 14 3.
olea Minervae renata 1 27 2. *καλλιστέφανος* 5 15 3. *στρεπτὴ* 2 28 2. oleae duae antiquissimae 1 30 2, 8 23 5. olea et ilex ex eadem radice nascentes 8 37 10. oleagina facies 10 19 3.
oleaster 2 31 10, 2 32 10, 5 7 7, 5 14 3, 5 15 3, 8 48 2.
Olen Lycius hymnum in Achaeiam scripsit 5 7 8: in Ilithyiam 1 18 5, 8 21 3, 9 27 2: in Iunonem 2 13 3. eius vaticinia 10 5 7—8.
Olenia petra 6 20 16.
Olenius Eleus *αὐτόχθων* 6 20 16.
Olenus Achaeorum urbs 7 18 1, 7 22 1.
olei genera laudata 10 32 19. oleo perunguntur qui Trophonium consulunt 9 39 7. oleo lapis perfunditur 10 24 6.
Olidas (?) Eleus 6 15 2.
Olmones Boeotiae opp. 9 24 3. olim Halmones 9 34 10.
Olmus s. Halmus Sisyphi f. 9 24 3, 9 34 10.
Olus opp. Cretae 9 40 3.
Olympia dea 1 18 7. Ilithyia 6 20 2.
Olympia lucus Olympii Iovis in Elide 3 8 4—5. Pisaeae finitima 5 1 7. Olympiae et Lacedaemonis distantia 6 16 8. gymnasia 6 6 3, 6 23 1—7. stadium 6 20 8. stadii carceres 6 20 10. hippodromus et Taraxippus 6 20 15.
Olympici ludi vetustissimi 5 7 9, 8 2 2. cur quinto quoque anno agitati 5 7 9. eorum origo 5 7 6—9. intermissorum instauratio 5 4 5—6, 5 8 5. eorum varia

genera et ordo 5 8 6—11. quaedam abrogata 5 9 1—2. eorum praesides 5 9 4. athletarum et iudicum iuramentum 5 24 9. athletarum habitacula 6 21 2, fraus graviter vindicata 5 21 2—17, 6 6 6. victorum ex oleastro coronae 5 15 3. victorum tabulae 3 21 1, 5 21 9, 6 2 3, 6 8 1, 6 13 10. statuae 6 1—18. victoriae reportatae a mulieribus 3 8 1. ludis spectandis interdictum mulieribus 5 6 7.
Olympicus senatus 6 3 7. Olympicum templum 5 10. Olympii Iovis simulacrum et thronus 5 11. Olympicae aras 5 13 8—14 1, 5 14 4—10. sacrorum ligna 5 13 3, 5 14 2. thesauri 6 19. donaria 5 21—27.
Olympias I 5 8 6. IV 4 4 5. VI 6 3 8, 7 17 6. VIII 6 22 2. IX 4 5 10. XIV 4 13 7, 5 8 6. XXIII 4 15 1, 5 8 7. XXV 5 8 7. XXVIII 4 23 4, 5 8 7. XXIX 4 23 10. XXX 8 39 3. XXXIII 5 8 8. XXXIV 6 22 2. XXXVII 5 8 9. XXXVIII 5 9 1, 6 15 8. XLI 5 8 9. XLVIII 6 22 3, 10 7 4. L 5 9 4. LIV 8 40 1. LVIII 10 5 13. LIX 6 18 7. LXI 6 18 7. LXV 5 8 10, 6 10 4. LXVI 6 10 6. LXVIII 6 13 10. LXX 5 9 1. LXXI 5 9 1, 6 9 6. LXXII 6 9 5. LXXIII 6 9 4. LXXIV 6 6 5. LXXV 6 3 8. LXXVI 6 6 6. LXXVII 5 9 3, 6 6 6. LXXVIII 6 14 1. LXXIX 4 24 5, 6 14 1. LXXX 6 3 8, 7 17 6. LXXXIV 5 9 1 LXXXVI 5 11 3. LXXXIX 6 7 8. XC 6 7 8. XCIII 5 8 10. XCVI 8 45 4. XCIX 5 8 10, 6 18 6. CI 7 25 4. CII 4 27 9, 6 5 3, 8 27 8. CIII 5 9 5. CIV 5 9 6, 6 22 3. CV 10 2 3. CVIII 5 9 6, 10 3 1. CXII 5 21 5. CXXVIII 5 8 11. CXXXI 5 8 11. CXLV 5 8 11. CLX 7 17 1. CLXXVIII 5 21 9. CXCII 5 21 16. CCI 5 21 18. CCXVIII 5 21 12. CCXXVI 5 21 15.
Olympiades in tabulis Eleorum omissae 6 4 2, 6 8 3, 10 36 9. *Ἀνολυμπιάδες* 6 22 3.
Olympias fons 8 29 1.
Olympias Neoptolemi filia, Alexandri M. mater 1 11 1. cum dracone concumbit 4 14 7. in Philippi liberos saevit 8 7 7. punitur 1 11 4, 1 25 6, 9 7 2.
Ὀλυμπιεῖον Megar. 1 40 4. Ephes. 7 2 °. Sicyon. 2 7 3.
Olympiodorus 1 25 2, 1 29 13, 10 18 7, 10 34 3.
Olympiosthenes stat. 9 30 1.
Olympus Arcadiae mons 8 38 2, Thessaliae 6 5 5.
Olympus Marsyae discipulus 10 30 9.
Olympus stat. 6 3 13.
ὀλύνθη arbor 4 20 2.
Olynthus urbs oppugnatur ab Agesipolide 3 5 9.
Omphace opp. Siciliae 8 46 2, 9 40 4.
Omphalion pictor, Niciae disc. 4 31 12.
Omphalion Pisaeus 6 21 1, 6 22 2.
Onaethus stat. Thylaci fr. 5 23 5.
Onasias pictor 9 4 2, 9 5 11.
Onassimedes stat. 9 12 4.
Onatas Aegineta stat. Miconis f. 5 25 10 et 13, 5 27 8, 6 12 1, 8 42 7 et 9, 10 13 10.
Onga Minerva apud Phoenices 9 12 2.
Onceum locus Arcad. 8 25 4.
Onchestus Neptuni f. 9 26 6.
Onchestus opp. Boeot. 1 39 5, 9 26 6.
Oncus s. Oncius Apollinis f. 8 25 4 et 10.
Onetor Phrontidis pater 10 25 2.
Onomarchus Phocensium dux 10 2 5.
Onomacritus de Gratiis 9 35 1, de Hercule Idaeo 8 31 3, de Titanibus 8 37 5. carmina eius Musaeo supposita 1 22 7.
Onomastus Smyrnaeus Ol. 5 8 7.
ὀνόματα v. festum.
ὄνου γνάθος promontor. 3 22 10, 3 23 1.
Opheltes Lycurgi f. 2 15 2.
Opheltes Penelei f. 9 5 16.
Ophioneus vates 4 10 5. caecus natus ib. 6. visum repente recuperat 4 12 10, recuperatum amittit 4 13 3.
ὄφις i. q. *δράκων* 8 8 5.
Ὄφεως κεφαλή Boeotiae 9 19 3.
Ophis fl. Mantineae 8 8 4 et 7.
Ophitea urbs Phocidis 10 33 9.
Opici pop. Italiae 8 24 5.
Opis Hyperborea 1 43 4, 5 7 8.
Opis lapygum rex 10 13 10.
Ops Melanis pater 8 26 5.
Opuntii 2 19 8.
Opus opp. 10 35 1.
oraculum singulare 7 22 3. barbaro barbare respondet 9 23 6. synonymis fallit 8 11 10. oracula quae mulier ediderit prima 10 12 1.
oraculum de Aesculapii matre 2 26 7. de Alcmaeone 8 24 8. de Arcadia a Lacedaemoniis non invadenda 8 1 6. de Arcadis ossibus 8 9 4, 8 36 8. de Argivarum mulierum fortitudine 2 20 10. de Aristomenis scuto 4 32 5. de bove caedis reo 5 27 10. de Callirrhoe immolanda 7 21 3. de Caphyensium pueris 8 23 7. de Cereris cultu neglecto 8 42 6. de Cirrha expugnanda 10 37 6. de Cleomede ultimo heroum 6 9 8. de Codro 7 25 3. de Comaetho 7 19 4. de Delphis Apollinis cura 5 3 1, 10 6 7. de daemone a Temesaeis expiando 6 6 8. de duce a Doriensibus quaerendo 5 2 5. de Epaminondae morte 8 11 10. Ergino de liberis procreandis non esse desperandum 9 37 4. de Eubota victore 6 8 3. de Eurypylo 7 19 6 et 8. de Glauci perniio 2 18 2. de Hannibalis morte 8 11 10.

de Hectoris ossibus 9 18 5. de Homeri patria 8 24 14 et 10 24 2. de love Ithomata tripodibus donando 4 12 7. de Læctrica pugna 4 26 4 et 9 14 3. de Mantinea alio loco condenda 8 8 4. de Medonte 7 2 1. de Messene dolo capienda 4 12 1 et 4. de virgine a Messeniis immolanda 4 9 4. bellum Messenium quando sit finem habiturum 4 20 1. de Oebota ornando 6 3 8, 7 17 6 et 13. de Orestis in Arcadiam migratione 8 5 4, ossibus 3 3 6. de Oronte Indo 8 29 4. de Phigalensium reditu 8 39 4. de Philippi Macedonis morte 8 7 6. de Phocensium et Thessalorum praelio 10 1 4. Pisam Iovi curae esse 5 3 1. de Scephro lugendo 8 53 3. de Sicilia condenda 8 11 12. de Smyrna condenda 7 5 3. Spartanis ab avaritia periculum esse 9 32 10, a rege claudo 3 8 9. de supplicibus venerandis 8 25 1. de Syracusis condendis 5 7 3. de Theagene restituendo 6 11 8. de Themistoclis spoliis Persicis 4 32 5. de Tisameni ossibus 7 1 8. cf. Bacis, Euclus, Phaennis, Phemonoe, Sibylla.

Oraea regio 2 30 5.

oratoria ars a Gorgia restituta 6 17 8.

Orchomenius campus 8 13 4.

Orchomenus Arcadiae urbs 8 12 9, 8 13 6, 9 36 6. πολύμηλος 8 3 8. urbs vetus 8 13 2. oppidula eius 8 27 4. Orchomenii Arcades 7 14 1.

Orchomenus Lycaonis f. 8 3 3, 8 36 1.

Orchomenus Minyae f. 9 36 6.

Orchomenus Minyeius 9 36 6. Orchomenii peste vexati 1 44 7. a Thebanis sedibus pulsi 9 15 3 et 9 17 1, a Philippo restituti 4 27 10 et 9 37 8. divites 1 9 3, 8 33 2, 9 34 6, 9 38 8. cum Codri filiis in Asiam migrant 7 2 3, 9 37 8. signo Apollinis spoliantur a Sylla 9 30 1.

Orcus a Plutone clauditur 5 20 3.

Orestae 3 24 4.

Oresteum Arcad. opp. antea Oresthasium 8 3 2.

Orestes Agamemnonis f. Argorum et Spartae rex 2 18 5—6, 3 1 5, 3 16 7, Achaeorum 8 5 1. in Arcadiam demigrat 8 5 4. matricidii reus 1 28 5, 2 31 4 et 8, 8 34 4. insanit 3 22 1, 8 34 1—4. Dianae Tauricae signum affert 3 16 7. Eumenidum templum condit 7 25 7. eius filius et uxor 1 33 8, 2 18 6, 3 1 5: ossa 3 3 6, 3 11 10, 8 54 4: σκηνή 2 31 8: statua 2 17 3.

L. Aurelius Orestes 7 14 1, 7 16 1.

Oresthasium v. Oresteum. eius situs et rudera 8 27 3, 8 44 2. Oresthasiorum fortitudo 8 39 4, polyandrium 8 40 5.

Orestheus Deucalionis f. Locridis rex 10 38 —.

Orestheus Lycaonis f. 8 3 1.

Orestorius Gallorum dux 10 22 3.

Oreus Centaurus cum Hercule pugnat 3 18 16.

Oreus Euboeae opp. olim Hestiaea 7 26 4.

ὀργάς deabus Eleusiniis sacra 3 4 2.

ὄργια δρᾶν 4 15 7. Orgia magnarum dearum 4 1 5, 4 2 6. Bacchi 8 26 2, 9 20 4.

Orithyia a Borea rapta 1 19 5, 5 19 1.

orichalcinum cor 2 37 3.

Orionis monumentum 9 20 3.

Orneae opp. 2 25 5. Orneatae Argos translati 8 27 1. Orneatarum donarium Delph. 10 18 5.

Orneus Erechthei f. Petei pater 2 25 5, 10 35 8.

Ornytion Sisyphi f. 2 4 3. Phoci pater 9 17 6.

Ornytus Arcas 8 28 4.

Orontes fl. Syriae 6 2 7, 8 20 2, 8 33 3, 10 20 5. Orontem navibus pervium efficit imperator Romanus 8 29 3.

Orontes Syrus 8 29 4.

Oropus urbs a Philippo Atheniensibus data 1 34 1. ab Atheniensibus direpta 7 11 4 et 6.

Orpheus Thrax Calliopes f. 9 30 4. Olene iunior 9 27 2. Cereris Chthoniae sacra instituit 3 14 5, Hecates 2 30 2, Κόρης σωτείρας 3 13 2. magiae peritus 6 20 18. citharae cantu feras ducit 9 17 7. Pythiis certare non vult 10 7 2. ad inferos descendit 9 30 4. eius interitus 9 30 5—6, ossa ib. 7, simulacra 3 20 5, 5 26 3, 10 29 6, carmina 1 14 3, 9 30 12. τὰ καλούμενα Ὀρφικά 1 37 4.

Orphondas Thebanus Pyth. 10 7 7.

Orsippus Ol. 1 44 1.

Orsobia Deiphontis filia 2 28 6.

Orthia demus Elidis 5 15 6.

Orthopolis Plemnaei f. 2 5 8.

Ortilochus Alphei f. e Telegone 4 30 2.

Ortilochus Dioclis f. 4 30 2. eius domus 4 1 4.

Ortygia ins. prope Syracusas 5 7 2, 8 54 3.

Orus primus Troezeniorum rex 2 30 5.

Oryx locus Arcadiae 8 25 2.

Oryxis locus Arcadiae 8 14 1.

os Pelopis 5 13 4. ossa ingenti magnitudine 2 10 2, 3 22 9.

Osiris ab Iside lugetur 10 32 16.

Osogo Carum Deus 8 10 4.

Osroes rex Parthorum 5 12 6.

Ostracina mons 8 12 2.

Othryades Spartanus 2 20 7.

ὠτίδες aves ad Cephisum 10 34 1.

Otilius (Villius) cum exercitu in Graeciam mittitur 7 7 8. 9. 10 36 6.

Otus et Ephialtes Musis primi sacra fecerunt 9 29 1.
ovium gregem Spartani secum in expeditionibus ducebant 9 13 4.
ovum Ledae 1 16 1.
Oxyartes Rhoxanes pater 1 6 3.
Oxydracae 1 6 2.
Oxylus Haemonis f. Heraclidarum dux et socius 5 3 6, 5 18 6. Elidem obtinet 5 4 1. Aetolia cur exularit 5 3 7. ludos Olympios edit 5 8 5. eius uxor et liberi 5 4 4, exploratores 6 23 8, monumentum 6 24 9.
Oxyntes Thymoetae pater 2 18 9.
Ozolae v. Locri.

Pactye Chersonesi 1 10 5.
Pactyes Lydus 4 35 10.
Pachynum promontor. Sicil. 5 25 5, 10 11 3.
Paeanius Eleus Ol. 6 15 10, 6 16 9.
παιδέρως herba 2 10 5.
παιδιζή 2 10 1.
Paeon Antilochi f. 2 18 8.
Paeon Endymionis f. alias sedes quaerit 5 1 4 et 5.
Paeonaeus Cures 5 7 6. eius ara 5 14 7.
Paeonia a Paeone dicta 5 1 5. a Gallis invaditur 10 19 7.
Paeonidae 2 18 9.
Paeonii tauri 9 21 2. bisontes dicti 10 13 1.
Paeonius Mendaeus stat. 5 10 8, 5 26 1.
Pagae v. Pegae.
Pagasus Hyperboreus 10 5 7.
Pagondas Thebanus. Ol. 5 8 7.
Pagus mons 7 5 2.
Παλαιὰ κώμη 3 22 6.
Palaemon Melicertes 1 44 7, 2 2 1, 8 48 2.
Palaepaphus 8 5 2.
Palaestinicae palmae 9 19 8.
palaestrae Olympicae 6 21 2, 6 23 4. palaestrarum dii 4 32 1.
palaestrice a Theseo inventa 1 39 3.
Palamedes tesseras a se inventas Fortunae dicat 2 20 3. eius interitus 10 31 1.
Palatium Romae a quo denominatum 8 43 2.
Palea Achaeorum urbs, postea Dyme 7 17 6.
Palenses qui olim Dulichii 6 15 7.
Παλίσκιος Arcad. 8 36 7.
Palladium ab Aenea in Italiam translatum 2 23 5. Argivis ereptum 1 28 9. ἐπὶ παλλαδίῳ dicasterium Athen. 1 28 8.
Pallantium urbs Arcad. 5 1 8, 8 3 1, 8 27 3 et 7, 8 43 1—2. Παλλαντικὸν πεδίον 8 44 5.
Pallas Lycaonis f. Pallantii conditor 8 3 1. eius statua 8 44 5.
Pallas a Theseo caesus 1 22 2, 1 28 10.
Pallas Titan 7 26 12, Stygis maritus 8 18 1.
Pallene Thraciae 1 25 2, 8 29 1.
palmae victorum in certaminibus 8 48 2. palma Delia 8 48 3. aenea Athen. donarium 10 15 4. palmae Boeoticae Palaestinicae Ionicae 9 19 8.
palus ex hiatu terrae 7 24 13. ingens uno die exsiccata 8 22 9.
Pamisus fl. 4 31 4, 4 34 1—2. eius sacra 4 3 10.
Pammenes Thebanus 8 27 2.
Pammerope Celei f. 1 38 3.
Pamphos hymnographus antiquissimus 7 21 9, 9 27 2, 9 29 8. de Celei filiabus 1 38 3, de Diana Calliste 8 35 8, de Gratiis 9 35 4, de Proserpinae raptu 1 39 1, 8 37 9, 9 31 9.
Pamphylus Aegimii f. 2 28 6.
Pamphyli Graecis cognati Erythrarum incolae 7 3 7.
Pan deus Arcadiae 8 26 2. venatur in montibus 8 42 3. syringem invenit 8 31 3, 8 36 8, 8 38 11. Philippidi obvius 1 28 4, 8 54 6. eius αἰπόλιον 1 32 7, antrum 10 32 7, arae 1 34 3, mons 8 24 4, quercus 8 54 4, sacra cum Baccho communia 2 24 6, simulacra 1 36 2 et 2 10 2, templa 8 36 7, 8 37 11, 8 38 5. Πὰν λυτήριος 2 36 6. νόμιος 8 38 11. Οἰνόεις 8 30 3. Σκολείτας 8 30 6. Panes 8 37 2.
Panaceae ara 1 34 3.
Panactum 1 25 6.
Panaenus pictor, Phidiae fr. 5 11 5 et 6.
Panathenaea antea Athenaea 8 2 1.
pancratium qua Olympiade institutum 5 8 8. quis primus vicerit ἀκονιτὶ 6 11 4.
Pandareus e Mileto Cretae urbe oriundus 10 30 1—2.
Pandiones duo 1 5 3, 1 39 4, 1 41 6, 8 53 7, 10 10 1.
Pandora 1 24 7.
Pandrosus Cecropis filia 1 2 6, 1 18 2. cum Thallo culta 9 35 2. eius templum Athenis 1 27 2.
πανήγυρις Ὀλυμπιακὴ 5 4 5, Isidis 10 32 14.
Panhellenium 2 30 3 et 4.
Πανικὸς φόβος 10 23 7.
panificii inventor 8 4 1.
Panionium 7 3 10, 7 4 10, 7 5 1.
παννυχὶς 6 22 9.
Panopeus Phoci f. 2 29 4.
Panopeus urbs Phocica 10 3 1, 10 4 1.
Panormus Achaiae portus 7 22 10, Ionise 5 7 5.
Panormus Andaniensis 4 27 1.

Pantaleon Omphalionis f. Pisae tyrannus 6 21 1. Olympia edit 6 22 3.
Pantarces Eleus Phidiae amasius Ol. 5 11 3, 6 10 6, 6 15 2.
Panthalis Helenae famula 10 25 4.
Pantheon Athen. 1 18 9.
Panthias Chius stat., Sostrati f., Aristoclis disc. 6 3 11, 6 9 3, 6 14 12.
Panyasis Polyarchi f. 2 29 9, 9 11 2, 10 8 9.
papaver aeneum 5 20 9.
Paphia (?) Thalamatarum numen v. Pasiphae.
Paphos Cypri urbs 8 5 2. Venerem Uraniam colit 1 14 7, 8 53 7.
Paraballon Eleus Ol. 6 6 3.
Παράβυστον dicasterium Athen. 1 28 8.
Paracyparissii 3 22 9.
Παραιβάσιον 8 28 7.
Parammon Mercurii cognomen 5 15 11.
Parapotamii urbs Phocidis 10 33 7 — 8. eversa 10 3 1.
Parathemidas (?) Laced. 9 13 5.
Parcae Cererem mitigant 8 42 3. Iovis capiti impositae 1 40 4. earum aedes 3 11 1, 9 25 4. ara 2 11 4, 5 15 5. simulacra 10 24 4. Parcarum natu maxima Venus Urania 1 19 2.
pardorum maculae 8 2 7.
Παρήγορος dea 1 43 6.
in parentes pietas 10 28 4.
parere intra limites Aesculapii vetitum 2 27 1 et 6.
Pariani Hellespontii Cupidinem colunt 9 27 1.
Paris iudex dearum 5 19 5. cum Helena ubi primum congressus 3 22 1. Penthesileam vocat 10 31 8.
Parium marmor 1 14 7, 1 33 2, 1 43 5, 5 11 10, 5 12 6, 8 25 6.
Parnasus Cleodorae f. 10 6 1.
Parnasus mons 10 6 1. nivalis 10 8 9, 10 33 5. eius orgia 10 4 3. ad verticem via 10 32 2—7.
Παρνασία νάπη 10 6 1.
Parnes mons 1 32 1.
Parnon mons 2 38 7.
πάρνοπες 1 24 8.
Paroreus Tricoloni f. 8 35 6.
Paroria Arcadiae urbs 8 27 3, 8 35 6—7.
Parphorus Colophonius 7 3 8.
Parrhasii Arcades 6 8 2.
Parrhasium 8 27 4.
Parrhasius pictor Euenoris f. 1 28 2.
Parthaon Periphetae f. 8 24 1.
Parthenia Marmacis equa 6 21 7.
Parthenia fl. 6 21 7.
Parthenium mons 1 28 4, 8 6 4, 8 54 6.
Parthenius Laco 9 13 5.
παρθένοι cupressi 8 24 7.
Παρθενὼν Athen. 1 25 5. eius architectus 8 41 9.
Parthenopaeus Melanionis f. 3 12 9.
Parthenopaeus Talai f. Promachi pater 2 20 5, 9 18 6, 9 19 2.
Parthenope Aeneae f. 7 4 1.
παρθένος v. Minerva.
partus VII mensium 3 7 7.
Parus ins. a Miltiade frustra oppugnata 1 32 4.
Paseas Nicippes pater 8 9 6.
Paseas Sicyoniorum tyrannus 2 8 2.
Pasicrates v. Possicrates.
Pasiphae Solis filia 5 25 9. Thalamatarum numen 3 26 1.
Pasiteles plastes 5 20 2.
Pasithea Gratia 9 35 4.
Pataecus Achaeus Ol. 5 9 1.
Patara Lyciae urbs 9 41 1.
pater hominum Cyrus 8 43 6.
Patrae opp. Achaiae 3 2 1, 7 6 2. eius situs, nomen vetus, conditor, fata et memoranda 7 18 2—21 14. mulieres ibi duplo plures quam viri 7 21 14. Patrenses ab Augusto aucti 10 38 9. Eleos Satrapae nomen docent 6 25 6. Laphriam colunt 43 1 7. Aetolis contra Gallos opem ferunt 7 18 6, 7 20 9, 10 22 6. Patrensium de Eurypyli cista fabula 7 19 6, 9 41 1.
Patreus Preugenis f. Patras condit 3 2 1, 7 6 2, 7 18 5. eius sepulcrum 7 20 5, statua ib. 7.
Patrocles Crotoniata stat., Catylli f. 6 3 5, 6 19 6, 10 9 10.
Patroclus Helenae procus 3 24 10. Achillis arma induit 4 28 7. redivivus 3 19 13. sculptus 10 13 5. pictus 10 26 6, 10 30 3.
Patroclus a Ptolemaeo Atheniensibus auxilio missus 1 1 1, 3 6 4.
Πατρόκλου νῆσος 1 1 1, 1 35 1.
Patron Lilaeam a Macedonibus liberat 10 33 3.
πατρονόμοι 2 9 1.
pavo Iunoni sacer 2 17 6.
Pavoris effigies 2 3 7.
Paus vicus Arcad. 8 23 9.
Pausanias Apolloniata stat. 10 9 6.
Pausanias Cleombroti f. Plistarchi tutor 3 4 9. dux Laced. ad Plataeam 1 13 4, 3 14 1, 3 17 7, 8 52 2.
Pausanias Macedo Harpalum interficit 2 33 4.
Pausanias Plistoanactis f. rex Spartae 1 13 4, 3 5 1—7.
Pausias pictor 2 27 3.
Pax Plutum ferens 1 8 2, 9 16 2. Pacis templum Romae 6 9 3, simulacrum 1 18 3.

Pedaeum opp. 10 25 9.
Pedasus opp. Messen. postea Mothone 4 35 1.
pedicularis morbus v. φθειρίασις.
Pedion locus Arcad. 8 25 12.
Pegae locus Arcad. 8 44 4, 8 54 3.
Pegae opp. Megar. 1 41 8, 1 44 4.
Pegaea nympha 6 22 7.
Pegasus Eleutherensis Bacchi cultum Athenis infert 1 2 5.
Pegasus a Minerva domitus et Bellerophonti traditus 2 4 1. ungula terram effodit et aquam elicit 2 31 9, 9 31 3.
Pelagon Hippodamiae procus 6 21 11.
Pelagontis bubulci 9 12 1.
Pelagus locus silvosus Arcadiae 8 11 1 et 5. ambiguo oraculi effato locum dat 8 11 10.
πέλανοι Atheniensibus τὰ πέμματα 8 2 3.
Pelarge Potnei filia, Isthmiadis uxor 9 25 7.
Pelasgi ex Iolco 4 36 1. sub arce Athen. 2 8 3. Minyas e Lemno eiiciunt 7 2 2.
Pelasgia 8 1 6.
Pelasgus Arcas 2 14 4. primus Arcadiae homo et rex 8 1 4.
Pelasgus Triopae f. 2 22 1. Cererem hospitio excipit 1 14 2.
πέλειαι fatidicae 7 21 2, 10 12 10.
Peleus Aeaci f. Phocum fratrem occidit 2 29 9, 10 30 4. aprum Calydonium venatur 8 45 6. Thetin prensat 5 18 5. Achillem Chironi tradit 3 18 12. eius votum pro Achille 1 37 3. posteri reges Epiri 2 29 4.
Pelias Aeginetae f. 7 18 5.
Pelias Iolci rex Neleum pellit 4 2 5. Olympia edit 5 8 2. pictus 10 30 8. recoctus 8 11 1. eius ludi funebres 5 17 9.
Pelion mons 10 19 2.
Pelis 10 27 1.
Pella urbs 1 16 1.
Pellana urbs 3 21 2. eo fugit Tyndareus 3 1 4.
Pellanis fons 3 21 2.
Pellen Phorbantis f. 7 26 12.
Pellene urbs Achaiae 7 26 12—27 8. a Lacedaemoniis occupata 7 7 3. tyrannis obnoxia 7 7 1. Pellenes et Sicyonis confinia 7 27 12. Pellenensium navale 2 12 2, 7 26 14. denarium Olymp. 6 13 11.
pelles pro vestimentis 8 1 5, 10 38 3. pro thoracibus 4 11 3.
Pelopidas ab Epaminonda servatur 9 13 1, liberatur 9 15 1.
Πελοπίδην imperii socium adsciscere iubetur Oxylus 5 4 3.
Πέλοπιον τέμενος 5 13 1.
Peloponnesii boni equites 4 8 12. Athenas invadunt Codro regnante 7 25 2. Athenienses contra Macedones sequuntur 1 25 4. Dorica dialecto utuntur 4 27 11.
Peloponnesium bellum 3 7 11, 4 6 1, 8 41 9, 8 52 3.
Peloponnesus 8 1 1—3. mari cincta 3 21 6. prope insula 2 1 5. Heraclidarum reditu turbata 2 13 1. eius partes quinque 5 1 1. gentes sex ib. 1—3. templum praestantissimum 8 41 8, specula 8 38 7.
Pelops Agamemnonis e Cassandra f. 2 16 6.
Pelops Lydus Epidauri pater 2 26 2, ab Ilo fugatus 2 22 3, cum Oenomao certat 5 10 6, 5 17 1, 6 20 18, 6 21 6—7. Myrtilo periurus 2 18 2, 8 14 11. a Mercurio sceptrum accipit 9 40 11. Pisam obtinet 5 1 6. ludos Olympicos edit 5 8 2. Mercurio sacra facit 5 1 7, Minervae Cydoniae 6 21 6, Veneri 5 13 7. Hippodamiae procis parentat 6 21 9 et 11. summo inter heroas loco est 5 13 1. ab Hercule colitur ib. 2. eius currus 2 14 4, ensis 6 19 6, equi 5 17 7, fanum 5 27 1, liberi per Peloponnesum dispersi 5 8 2, ossa 5 13 4 et 5, 6 24 1.
Πέλοπος νησίδες 2 34 3.
Pelorus Spartus 9 5 3.
Pelusium 1 6 6.
Pencalas fl. Phrygiae 8 4 3. 10 32 3.
Peneleos Thebanus 7 2 3. Thebanorum ad Troiam dux 9 5 15. Opheltae pater ib 16.
Penelope Icarii filia cursu petita 3 12 1, 3 13 6. maritum quam patrem sequi mavult 3 20 10. eius filius Ptoliporthes 8 12 6.
Peneus Thessaliae fl. 6 5 5. Andrei pater 9 34 6.
Peneus Pyli fl. 6 22 5.
πένταθλον qua Olympiade institutum 5 8 7. eius exercitatio salutaris 3 6 10.
Pentathlus Cnidius Liparam deducit coloniam 10 11 3.
Pentelicus mons Atticae 1 32 1. eius λιθοτομίαι 1 19 6, 5 5 6. Πεντελήσιος λίθος 7 23 6, 7 25 9, 7 26 4 et 7, 8 28 1, 8 30 10, 8 47 1.
Penthesilea 5 11 6, 10 31 8.
Pentheus Echionis f. Baccho poenas dat 1 20 3, 2 2 7, 9 2 4, 9 5 4.
Penthilus Orestis nothus 2 18 6, 3 2 1, 5 4 3.
Penthilus Periclymeni f. 2 18 8.
Pephnus ins. et opp. 3 26 2.
peplus Iunonis 5 16 2, 6 24 10. purpureus 2 17 6. peplus Eriphyles 2 1 8.
Πεπρωμένη dea 8 21 3.

Peraethus Lycaonis f. 8 3 4.
Peraethenses opp. 8 3 4, 8 27 3, 8 36 7.
Perantas 2 4 4.
Peratus Neptuni f. ex Calchinia 2 5 8.
Perdiccas Ptolemaeo insidiatur 1 6 3.
Pereus Elati f. 8 4 4.
Pergamus Neoptolemi f. 1 11 1, 3 20 8.
Pergamus urbs supra Caicum, olim Teuthrania 1 4 4 et 6, 1 11 2, 2 11 7, 2 26 9, 3 26 10, 5 13 3 et 8, 7 16 1 et 8, 8 4 9, 8 42 7, 9 35 6, 10 18 6, 10 25 10.
Periander Cypseli f. sapiens 1 23 1, 10 24 1. Corinthi tyrannus 2 28 8.
Periboea Alcathoi f. cum Theseo in Cretam missa 1 42 2. a Minoe amata 1 17 3. Telamoni nupta 1 42 4.
Pericles Xanthippi f. 1 25 1, 8 41 9. eius status 1 28 2, sepulcrum 1 29 3.
Periclus e Codri genere 7 3 10.
Periclymenus Parthenopaei interfector 9 18 6.
Periclymenus Penthili pater 2 18 8.
Periclytus Euthymachi f. 10 14 1.
Periclytus Polycleti disc. 5 17 4.
Perieres Aeoli f. 2 21 7, 6 22 2. Messeniorum rex 4 2 2. eius uxor et filii 3 1 4, 4 2 4. regia 4 3 7.
Perieres Chalcidensis praedonum dux 4 23 7.
Perilaus Alcenoris f. Othryadem necat 2 20 7.
Perilaus Ancaei f. 7 4 1.
Perilaus Argivorum tyrannus 2 23 7.
Perilaus Icarii f. Orestem accusat 8 34 4.
Perimede Oenei f. Phoenicis uxor 7 4 1.
Perimedes Ulyssis socius 10 29 1.
Perinthus a Philippo oppugnata 1 29 10.
περίοικοι Spartanorum 3 2 3 et 5 et 6, 3 8 3 et 5, 9 13 2. Eleorum 6 22 4.
Periphetes Nyctimi f. 8 24 1.
Periphetes Vulcani f. 2 1 4.
periurium punitur 2 2 1, 2 18 2, 4 22 7, 5 24 11.
περίζωμα 1 44 1.
Permessus fl. Boeot. v. Termesus.
permutationibus contrahebant veteres 3 12 3.
Pero Nelei f. 10 31 9.
Persae marmor tropaeo faciendo Marathonem advehunt 1 33 2. caesi ab Atheniensibus sepeliuntur 1 32 5, 9 32 9. arcem Athen. qua escenderint 1 18 2. ab Agesilao magna clade afficiuntur 3 9 6. eorum *γέφυρα* 8 50 1, 10 19 4. lex 9 32 10. victimae 3 20 4. *Περσικὴ στοά* 3 11 3. Persae Timothei *νόμος* 8 50 3.
Persaeus Antigoni dux Zenonis discipulus opprimitur 2 8 4, 7 8 3.
persea arbor 5 14 3.
Persea fons 2 16 6.
Perseus discum invenit 2 16 2. a nymphis accipit galeam et talaria 3 17 3. Medusam caedit 1 22 7, 2 21 5, 2 27 2, 5 18 5. cetus interimit 4 35 9. Bacchum vincit 2 20 4, 2 22 1. Mycenas condit 2 15 4, 2 16 3. Iovi Apesantio primus sacra facit 2 15 3. eius filia Gorgophone 4 2 4, statua 10 10 5, *σωτῆρες* 2 18 1.
Perseus Philippi f. fratrem veneno necat 2 9 5. foedifragus a Romanis expugnatur 7 10 6. captivus Romam ducitur 1 36 6.
Pessinus urbs a Galatis occupata 1 4 5, 7 17 10.
pestilentia a Mercurio sedatur 9 22 1, ab Apolline 1 3 4. Athenienses et Phigalienses simul vexat 8 41 8.
Peteus Ornei f. Menesthei pater 2 26 6, 10 35 8.
Petra Elidis olim *δῆμος* 6 24 5.
Petrachos rupes Boeot. 9 41 6.
πέτρωμα Phenearum 8 15 1.
Petrosaca locus Arcad. 8 12 4.
Peucellas fl. Phrygiae cf. Pencalas.
Peucetii barbari 10 13 10.
Phaeaces Cyclopibus et Gigantibus similes 8 29 2. Phaeacum chorus 3 18 11.
Phaedimus Aeolensis Ol. 5 8 11.
Phaedra Thesei uxor, Hippolyti amore capta 1 22 1, 2 32 3, 9 16 4. laqueo suspensa 10 29 3. eius sepulcrum 2 32 4.
Phaedria seu Phaedrion locus Arcad. 8 35 1.
Φαιδυνταὶ Phidiae posteri 5 14 5.
Phaënna et Clyta Gratiae 3 18 6, 9 35 1.
Phaënnis fatidica 10 12 10, 10 15 2.
Phaestus Herculis f. Sicyone in Cretam migrat 2 6 7. Herculi sacra instituit 2 10 1.
Phaëthon Cephali et Aurorae f. 1 3 1. Phaëthontis casum lamentantur Solis filiae 1 3 6.
Phalaecus Phaylli f. in Cretam transmittit 10 2 7.
Phalaesiae opp. Arcad. 8 35 3.
Phalanthus Agelai f. Arcas 8 35 9.
Phalanthus mons Arcad. 8 35 9.
Phalanthus opp. Arcadiae 8 35 9.
Phalanthus Spartanus coloniam Tarentum deducit 10 10 6. naufragus a delphino in Italiam transvehitur 10 13 10. eius uxor Aethra 10 10 8.
phalanx Lacedaemoniorum 8 10 6.
Phalareus cursu certat 5 17 10.
Phalarus fl. Boeotiae 9 34 5.
Phalces Temesi f. 2 13 1. Sicyonem occupat 2 6 7. Iunoni templum statuit 2 11 2. sororem interficit 2 28 5.
Phalerum navale Athen. 1 1 2 et 4, 1 28 9, 8 10 4, 10 35 2.
Phalerus Argonauta 1 1 4.

Phalysius visu recepto Aesculapio templum condit 10 38 13.
Phamenoph heros Aegyptius 1 42 3.
Phana Aetoliae opp. ab Achaeis capitur 10 18 1.
Phanas Messenius Ol. 4 17 9.
Phanes Thebanus 1 7 6.
Phanostratus Demetrii pater 1 25 6.
Pharae Achaiae opp. 7 22 1—5.
Pharae Laconiae opp. olim Pharis 4 16 8. Messeniae opp. Spartanis ab Augusto attribuitur 4 3 2 et 10, 4 30 2. Pharaeatae 4 30 4. Pharitae 3 2 6.
Pharandates Persa Teaspidis f. 3 4 9.
Pharax Laced. 6 3 15.
Pharis seu Phares Mercurii et Philodamiae f. 4 30 2, 7 22 5.
Pharis urbs Lac. 3 20 3.
φαρμακίδες 9 11 3.
Pharsalus opp. Thessaliae 10 13 5.
Pharus ins. 5 7 4.
Phaselide templum Minervae et Achillis hasta 3 3 8.
Phasis fl. belluas alit 4 34 2.
Phaylus (Phayllus) Crotoniata 10 9 2.
Phaylus (Phayllus) Phocensium dux 10 2 6.
Phegeus rex Phegiae 8 24 2 et 10. eius liberi 6 17 6, 8 24 8, 9 41 2.
Phegia opp. Arcad. olim Erymanthus 8 24 2 et 8.
φηγὸς δρυὸς species 8 1 6, 8 12 1.
Phellia fl. 3 20 3.
Phelloe opp. Achaiae 7 26 10.
φελλὸς quercus apud Iones 8 12 1.
Phemonoe prima Delphica vates 10 5 7, 10 12 10. eius oraculum 10 6 7.
Pheneos Arcas *αὐτόχθων* 8 14 4.
Pheneos Arcadiae opp. 5 27 8, 6 1 3. eius situs, conditor, memoranda 8 14 4 — 8. veteris Phenei situs 8 14 1. Pheneatarum fines 8 13 6, 8 15 8, 8 16 1, 8 17 5. campi 8 14 1. donarium 5 27 8.
Pheno Lamedontis uxor 2 6 5.
Pherae Messen. opp. Ortilochi domus 4 1 4.
Pherae Thessaliae opp. 1 13 2, 2 23 5. Pheraeorum donarium 10 15 4.
Pherecydes Syrius quo morbo perierit 1 20 7.
Pherenice eadem quae Callipatira 5 6 7.
Pherenicus Eleus Ol. 6 16 1.
φερέπολις Τύχη 4 30 6.
Pheres Medeae f. 2 3 6 et 9.
Pherias Aegineta Ol. 6 14 1.
Phia, Elidis urbs 5 18 6.
Phialia urbs Arcad. olim Phigalia 8 3 2, 8 5 7, 8 39 2.
Phialo Alcimedontis f. cum Hercule concumbit 8 12 3.
Phialus Bucolionis f. 8 3 2, 8 5 7, 8 39 2.
Phidias Athen. stat., Charmidae f. 1 3 5, 1 4 7, 1 24 8, 1 28 2, 1 33 3 et 8, 1 4 4, 5 10 2, 5 11 3, 6 4 5, 6 25 1, 6 26 3, 7 27 2, 9 4 1, 9 10 2, 10 10 2. eius officina 5 15 1. posteri *φαιδρυνταὶ* 5 14 5.
Phidippides v. Philippides.
φειδίτια 7 1 8. cf. 3 11 11 not.
Phidolas Corinthius Ol. 6 13 9. Olympionicarum pater ib. 10.
Phidon Argivorum tyrannus 6 22 2.
Phigalia nympha 8 39 2.
Phigalia opp. Arcadiae 4 24 1. poste Phialia 8 3 2, 8 39 2. eius situs ib.
ψυχαγωγοὶ 3 17 9.
Phigalus Lycaonis f. 8 3 1. *αὐτόχθω* 8 39 2.
Philabrus Cyneae f. v. Philagrus.
Philaeus Eurysacis f. 1 35 2.
Philagrus Cyneae fil. Eretriam prodit 10 2.
Philammon hymnis certat 10 7 2. *τελ τῆς* apud Lernaeos auctor 2 37 2, ei filius Thamyris 4 33 3.
Philammon Delphis opem fert 9 36 2.
Philander Apollinis et Acacallidis fil. 16 5.
Philandrides Xenarchae pater 6 2 1.
Philanor Ergotelis pater 6 4 11.
Philanorion locus 2 36 3.
Philanthus Prolai f. Eleus 5 2 4.
Phileas Samius 10 38 6.
Philesius Eretriensis stat. 5 27 9.
Philles v. Philys.
Philetaerus eunuchus Pergami rex 1 8 Lysimachi pecuniae custos 1 10 4.
Philetas Sybarita Ol. 5 8 10.
Philinus Cous Ol. 6 17 2.
Philippeum 5 17 4, 5 20 9.
Φιλίππειος στοὰ 8 30 6.
Φιλίππιος πηγὴ 8 7 4.
Philippi opp. Macedoniae recentissimus 6 4 10.
Philippi duo Macedonici imperii fundato alter, alter eversor 7 8 9.
Philippides Athen. Pani obviam fit 1 2 4, 8 54 6.
Philippus Amyntae f. perfidus et periurus 7 7 5, 8 7 5. mulierosus 1 6 8. tam quam per proditores totam prope Grae ciam subigit 1 25 3, 3 7 11, 4 28 4, 10 3. Phocicum bellum conficit 10 2 10 3 1. Medeonem evertit 10 36 6. Pl taeam restituit 9 1 8, Orchomenum 9 8. litem Lacedaemoniorum et Argivorum dirimit 2 20 1, 7 11 2. Laconia invadit 3 24 6, 5 4 9. castra ad Man neam metatur 8 7 4. potentiam e

quid auxerit 8 27 10. quot annis vixerit 8 7 6. eius filia Thessalonice 9 7 3. statua 1 9 4, 5 20 10, 6 11 1. in liberos eius saevit Olympias 8 7 7.
Philippus Azan Ol. 6 8 5.
Philippus Cassandri f. 9 7 3.
Philippus Cassandri frater 1 11 4.
Philippus Demetrii f. Antigono tutore usus 6 16 3, 8 8 11. Philippum Amyntae f. aemulatur 7 7 5. venelicus 2 9 4, 8 50 4. Lilaeam expugnat 10 33 3. Elatenses terret 10 34 3. a Romanis superatur 1 36 5, 7 8 7. moritur 2 9 5.
Philistus Archomenidis f. de Demosthene 1 29 12, de Hyblaeis 5 23 6. Dionysii flagitia dissimulavit 1 13 9.
Philles v. Philys.
Philocles Athen. ad Aegospotamos dux 9 32 9.
Philoctetes in Lemno a Graecis relictus 8 8 5. ubi morsus ab hydro 8 33 4. a Graecis arcessitus 5 13 4. Admetum interficit 10 27 1.
Philodamia Danai filia v. Phylodamia.
Philogenis Athen. Euctemonis f. 7 2 4, 7 3 10.
Philomela a Tereo vitiata 1 5 4, 1 41 8. Aegei soror 1 14 7. eius metamorphosis ib. 9, 10 4 9.
Philomelus Aetolorum dux 10 22 13.
Philomelus Theotimi f. Phocenses ad bellum sacrum concitat 10 2 2. se praecipitat ib. 4. sacrilegus 10 8 7, 10 33 2.
Philon f. Corcyraeus Ol. 6 9 9, 6 14 13.
Philonides Zoti *f. ἡμεροδρόμος* Alexandri M. 6 16 5.
Philonome v. Phylonome.
Philopoemen Attalicorum auxiliorum dux 7 16 1 et 8.
Philopoemen Craugidis f. 8 49—51. cum civibus in Messeniam profugit 4 29 8, 8 27 15. Messeniis auxilium fert 4 29 10. ab iisdem captus veneno interficitur ib. 12, 7 9 6, 8 51 5. in eum epigramma 8 52 6.
Philostratus Rhodius 5 21 9.
Philotas Penelei nepos Thebanus 7 2 3 et 10.
Philotimus Aegineta stat. 6 14 12.
Philoxenus Macedo 2 33 4.
Philoxenus poeta Dionysio familiaris 1 2 3.
Philys Eleus Ol. 6 9 4, 6 14 11.
Phineus rex Thraciae 5 17 11.
Phintas ex Androclis posteris Messen. 4 16 2, 4 17 9.
Phintas Sybotae f. 4 4 1.
Phlegya opp. Boeot. 9 36 2.
Phlegyae Minyadis incolae Thebanis auxilium ferunt 9 9 2. Phocenses opprimunt 8 4 4, 10 4 1. Delphos adoriuntur 9 36 2, 10 7 1.
Phlegyantis quae antea Andreis 9 36 1.
Phlegyas Martis et Chryses f. 9 36 1. cum filia gravida in Peloponnesum venit 2 26 3.
Φλεγυήϊς Coronis 2 26 7.
Phlias Bacchi f. Argonauta 2 12 6. eius mater, uxor, proles 2 6 6.
Phliasia Sicyoniae finitima 2 12 3.
Phliasii 2 12 3—13 2. Clazomenas condunt 7 3 9. eorum de Asopo fabulae 2 5 2—3. donaria 5 22 6, 10 13 6.
Phlius Dameonis pater 6 20 16.
Phlius opp. 2 13 3—8.
Φλυεῖς demus Atticus 1 31 4.
Phlygonion urbs Phocid. 10 3 2.
Phlyus Telluris f. 4 1 5.
Phobus loci nomen 2 7 7.
Phobus Martis f. 9 36 3. leonino capite 5 19 4.
Phocaea Ionica 10 8 6. ibi Minervae templum antiquum 2 31 6, 7 5 4. Phocaenenses unde in Asiam migrarint 7 3 10. Gennaidas colunt 1 1 5.
Phocenses Amphictyones 10 8 2—3. pellibus amicti 8 1 5. sacrilegi 4 5 4, 10 7 1, 10 15 1. Spartanorum socii 3 5 3, 3 9 9, 3 10 3. Phocensium fines 10 13 4, res bello gestae 10 1 3—3 4, adversus Gallos alacritas 10 3 4, 10 8 3, 10 23 5 et 9, numerus 10 20 3, donaria 10 13 4 et 6 et 7. *κοινὸν* 6 6 2. *σύλλογος κοινὸς* 10 33 1. *σύνθημα* 10 1 10.
Phocicum synedrii Phocici locus 10 5 1.
Phocicum bellum 4 28 1, 9 6 4, 10 3 1.
Phocis ab Ornytionis f. denominata 2 29 3, ab Aeaci 10 1 1. Phocidis optima pars 10 33 7, urbes maximae 10 34 1. urbes bello Phocico eversae 10 3 1. fines 10 1 1, 10 37 2, 10 38 1. colonia 7 3 10.
Phocus Aeaci f. Iasei amicus 10 30 4, in Phocidem migrat 10 1 1, Drymaeam condit 10 33 12, occiditur 2 29 2 et 9.
Phocus Ornytionis vel Neptuni f. 2 4 3. in Phocidem venit 2 29 3. Antiopen ducit 9 17 6. Phocidi nomen dat 10 1 1. eius heroum 10 4 10, monumentum 10 32 10.
Phoebaea palus postea Saronis 2 30 7.
Phoebaeum 3 14 9, 3 20 2.
Phoebe et Hilaira Leucippi filiae Dioscurorum uxores 2 22 5. Apollinis filiae 3 16 1. earum simulacra 4 31 9 et 12.
Phoebia Sicyoniorum opp. 9 15 4.
Phoenice montana serpentes alit 9 28 2.
Phoenices rerum divinarum peritiores quam Graeci 7 23 7. coloniam in Siciliam mittunt 5 25 6. Phoenicii maris conchylia 3 21 6. purpura 5 12 4.

Φοινικιοῦν dicasterium Athen. 1 28 8.
Φοινικοῦς portus 4 34 12.
Phoenix Achaiae fl. 7 23 5.
Phoenix Colophonius *ἰαμβοποιὸς* 1 9 7.
Phoenix equus 6 10 7.
Phoenix Europae pater 7 4 1.
Phoenix Pyrrho Neoptolemi nomen dat 10 26 4.
Phoezon locus et monumentum 8 11 4.
Pholoe mons arcad. 6 21 5, 8 24 4, 8 27 17.
Pholus ubi Centaurorum pugna 3 18 10.
Phorbas Argi f. 1 2 1.
Phorbas Athen. archon per totam vitam 6 16 13.
Phorbas Lapithae f. Actoris pater 5 1 11.
Phorbas Triopae f. 7 26 12.
Phoreus Medusae pater 2 21 5.
Phorcys Phryx *γυαλοθώραξ* 10 26 6.
Phormio Asopichi f. Paeaniensis 1 23 10, 1 29 3, 10 11 6.
Phormio Erythraeus piscator 7 5 7.
Phormio Halicarnass. Ol. multatur 5 21 3.
Phormio Spartanus inhospitalitatis poenas dat Dioscuris 3 16 2—3.
Phormis Maenalius 5 27 1—2 et 7.
φορμὸς pro veste 10 29 8.
Phoroneus Caris pater 1 39 5 et 6. Inachi fluvii f. arbiter inter Neptunum et Iunonem 2 15 5. ignis inventor 2 19 5. eius uxor Cerdo 2 21 1. sepulcrum et parentatio 2 20 3.
Phoronicum *ἄστυ* 2 15 5.
Phoronidae Amphiaraus et Adrastus 7 17 7.
Phradmon Argivus stat. 6 8 1.
Phraortes rex Mediae 4 24 2.
Phrasiclides archon Athen. 6 5 3, 8 27 8.
Phreattys dicasterium Athen. 1 28 11.
Phrixa nympha 8 47 3.
Phrixa opp. 6 21 6.
Phrixus Athamantis f. 1 44 7, 9 34 6. cum Helle aufugit 9 34 5. e Colchis redit 9 34 8. arietem immolat 1 24 2.
Phrixus fl. 2 36 6, 2 38 1.
Phrontis Menelai gubernator 10 25 2.
Phrudarchidas v. Phrurarchidas.
Phrurarchidas Laco 9 13 5.
Phruria Spart. 3 12 8.
Phryges in Siciliam migrant 5 25 6. cum Aegyptiis de antiquitate contendunt 1 14 2. Phryges Stectoreni 10 27 1.
Phrygia *ἀρμονία* 9 12 5.
Phrygium marmor 1 18 8 et 9.
Phryne Praxiteli amata 1 20 1, 9 27 3, 10 15 1.
Phrynichi fabula *Πλευρώνιαι* 10 31 4.
Phrynon Leontinus 5 22 7.
φθειριάσει Pherecydes et Sylla perenat 1 20 7, 9 33 6.
Phthia 6 11 5.
Phthiotae Amphictyones 10 8 2.
Phylace locus Arcad. 8 54 1.
Φυλακεῖς demus Tegeat. 8 45 1.
Phylacides Apollinis et Acacallidis nymphae f. 10 16 5.
Phylactris collis Arcad. 8 48 4.
Phylacus heros Delphis opem fert 10 23 2. eius heroum 10 8 7.
Phylacus (Thylacus) statuarius 5 23 5.
Phylander Apollinis et Acacallidis f. 10 16 5.
Phylas Antiochi avus 1 5 2, 10 10 1.
Phylas Antiochi f. 2 4 3, 9 40 5.
Phylas Dryopum rex 4 34 9.
Phylei Athen. statua Delphis 10 10 1.
Phyleus Augeae f. a patre eiectus 5 1 10. Elidem ab Hercule dono accipit 5 3 1. Dulichium abit ib. 3.
Phyleus Messeniorum dux 4 13 5.
φυλία oleae species 2 32 10.
Phylodamia Danai filia 4 30 2, 7 22 5.
Phylonome Craugasi f. 10 14 2.
Physcoae chorus 5 16 6.
Phytalus Cererem domo excipit 1 37 2. piacula in fluvium abiecta 5 5 10.
pica vagitum infantis imitatur 8 12 3.
Pielus Pyrrhi f. 1 11 1.
Piera fons Elidis 5 15 8.
Piera Oxyli uxor 5 4 4.
Pieria mons Maced. a Piero denominatur 9 29 3, 10 13 5.
Pierus fl. etiam *Πιερίος* dictus 7 18 1, 7 22 1.
Pierus Macedo Musis numerum et nomina constituit 9 29 3.
pietas veterum in deos 10 28 1, in parentes 10 28 4.
pileus Dioscurorum 3 24 5, 4 27 2.
Pindarus ad poesin quo praesagio accensus 9 23 2. a Corinna victus 9 22 3. honor eius e Delphici Apollinis responso 9 23 3. sella in templo Delphico 10 24 5. somnium ante obitum 9 23 2. statua 1 8 4. donaria 9 16 1, 9 17 2. domus rudera 9 25 3. canticum in Aphaeam 2 30 3. hymnus in Ammonem 9 16 1, in Proserpinam post mortem dictatus 9 23 4. prooemium in Sacadam 9 30 2. loci de *ἅλτει* 5 10 1, de Aloei filiis 9 22 6, de Alpheo et Diana una colendis 5 14 6, de Antiopa Amazone 1 2 1, de *κηληδόσι* 10 5 12, de Delphico umbilico 10 16 3, de Ephesii templi conditoribus 7 2 7, de Fortuna 4 30 6 et 7 26 8, de Glauco marino 9 22 7, de Iamo 6 2 5, de Iovis et Thebes amoribus 5 22 6, de Lynceo 4 2 7, de Sileno 3 25 2, de Theseo Dioscurorum affini 1 41 5.
Pindasus mons 2 26 8.
pinea serta Isthmionicis data 8 48 2.
Pion (vel Prion) mons Ephes. 7 5 10.

Pioniae opp. Mysiae 9 18 4.
Pionis ex Herculis posteris 9 18 4.
Pirae opp. 7 18 1.
Piraeeus olim demus Attic. 1 1 2—3.
Piras e Styge Echidnam gignit 8 18 2.
Pirasus Argi f. 2 16 1, 2 17 5.
Pirene Acheloi vel Oebali f. 2 2 3. in fontem mutata 2 3 2, 2 5 1.
Pirithous lovis f. 5 10 8. Thesei amicus 10 29 10. Thesprotiam invadit 1 17 4. aprum Calydonium venatur 8 45 7. eius nuptiae 5 10 8, effigies 10 29 9, heroum 1 30 4.
Pirus fl. 7 18 1. i. q. Pierus 7 22 1.
Pisa lovi curae 5 3 1. capitur ab Eleis 5 10 2. Pisae fines 6 21 3, conditor 6 22 2, tyrannus 6 21 1.
Pisaea regio 5 1 6, 6 21 4.
Pisaei cum Eleis de Olympicis ludis contendunt 6 22 2.
Pisander Camirensis poeta 2 37 4, 8 22 4.
Pisander Homericus 3 3 8.
Pisandar Spartanae classis praefectus 3 9 6.
pisces marini aquas fluviales subeunt 4 34 1. Mercurio sacri 7 22 4. vocales 8 21 2.
Pisias stat. 1 8 5.
Pisirhodus Diagorae nepos Ol. 6 7 2 et 3 et 4, 5 6 8.
Pisis Troas 10 26 1.
Pisistratus ἄρχων 2 24 7.
Pisistratus Nestoris f. 4 1 4.
Pisistratus tyrannus Athen. 1 3 3, 1 23 1, 9 6 2. Homeri carmina colligit 7 26 13. adversus Pisistratidas expeditio Cleomenis 3 4 2.
Pisistratus Pisistrati f. e Messenia electus 2 18 8.
Pison statuar. v. Piston.
Pistocrates Pyrrhonis pater 6 24 5.
Piston Calaur. stat. Amphionis disc. 6 3 5, 10 9 8.
Pisus Perieris f. 5 17 9, 6 22 2.
Pitane pagus Lacon. 3 16 9. Pitanatae 3 14 2.
Pittacus Mitylen. sapiens 1 23 1, 10 24 1.
Pittheus Pelopis f. rex Troezen. 1 2 22, 1 27 7, 2 30 8. eius monumentum et tribunal 2 31 1, libellus de arte dicendi 2 31 3.
Pityreus Ionis nepos 2 26 1, Proclis pater 7 4 2.
Pityusa ins. 2 34 8.
Pius cur dictus sit Antoninus 8 43 5.
pix scuta a temporis iniuria defendit 1 15 4.
Placiana mater 5 13 7.
planetarum simulacra 3 20 9.
plantae fluviis quibusdam peculiares 5 14 3.
Plastena mater v. Placiana mater.
Plataea Asopi f. 9 1 1, 9 3 1. eius heroum 9 2 7.
Plataeae Boeotiae urbs bis eversa et restituta 3 7 10, 9 1 1—4 3. Plataeidis fines 1 38 8, 2 6 1, 9 4 4. Plataeense proelium 5 23 1—2, 6 3 8, 9 2 5—6, 10 15 1. rerum Plataeensium scriptores 5 23 3.
Plataeenses Atheniensium in pugna Marathonia socii 1 15 3, 1 29 2, 1 32 3. eorum origo reges varia fortuna 9 1 1—8, exsilium et restitutio 4 27 9—10, donarium 10 15 1.
Πλατανιστᾶς Spartae 3 11 2, 3 14 7.
Plataniston fl. 3 34 4, 8 39 1.
Πλατανιστοῦς promont. 3 23 1.
Platanius fl. Boeot. 9 24 5.
platanus Aulidensis 9 19 7, Menelais 8 23 4. platani in quarum cavernis epulari possis 4 34 4, 7 22 1.
Plato Aristonis f. 1 30 3, 4 32 4, 7 17 3, 10 24 1.
πλατύφυλλος δρῦς 8 12 1.
plaustrum astrum 8 3 7.
Plemnaeus Perati f. 2 5 8. Cereri filii nutrici templum exstruit 2 11 2.
plenilunium a Spartanis ad pugnam exituris observatur 1 28 4.
Plethra ennea 10 4 5.
Πλέθριον gymnasii Elei 6 23 2.
Pleuroniae Phrynichi fabula 10 31 4.
Pleuronii Aetoli ab Achaico concilio seiunguntur 7 11 3.
Pleuronis heroum et posteri 3 13 8.
πλίνθος ὠμὴ 8 8 8.
πλίνθῳ similis forma fori Tegeatici 8 48 1. Ἀφροδίτη ἐν πλίνθῳ ib.
Plistaenus Eurydami f. 6 16 1.
Plistarchus Cassandri frater 1 15 1.
Plistarchus Leonidae f. rex Spartae 3 4 9.
Plistoanax Pausaniae f. 1 13 4, 3 3 5.
Plistus fl. Cirrhae seu Delphidis 10 8 8, 10 37 7.
plumbeis tabulis inscripta Hesiodi ἔργα 9 31 4. plumbei tubuli aquae fervore liquescunt 4 35 12.
Plutarchus Eretriensis 1 36 4.
Pluto χρυσήνιος 9 23 4. ubi rapta Proserpina ad inferos descenderit 1 38 5, 2 36 7. clave inferorum sedem claudit 5 20 3. Pylios contra Herculem adiuvat 6 25 2. eius canis 3 25 5, 9 34 5. χωρίον 2 35 10. simulacrum 1 28 6.
Pluto Tantali mater ex Iove 2 22 3.
Plutus puer gestatur a Fortuna 9 16 2, a Pace 1 8 2. Minervae Ἐργάνῃ adstat 9 26 8.

pluviae expers insula 2 34 3. pluviam ciens fons 8 38 4.
Podalirius Aesculapii f. 3 26 10. eius effigies picta 4 31 12.
Podares Mantinensis in pugna contra Epaminondam cadit 8 9 9.
Podares Podaris nepos 8 9 9, 8 10 5.
Poecile porticus Athen. 1 1 5. Olymp. 5 21 17. *ποικίλη λέσχη* Spart. 3 15 8.
ποικιλίαι pisces 8 21 2.
Poecilum mons 1 37 6.
Poemander Chaeresilai f. 9 20 1.
Poena ab Apolline Argivis immissa, a Coroebo occisa 1 43 7.
ποιναὶ veteribus *αἱ τιμωρίαι* 3 15 6.
poësis a Spartanis neglecta 3 8 2.
poëtae regibus familiares 1 2 3. antiqua nomina recentioribus praeferunt 7 17 7. poëtarum nobilium in Helicone statuae 9 30 2.
Polemarchus Lacedaem. Polydorum interficit 3 3 3.
Polemocrates Machaonis f. 2 38 6.
Polichne opp. 4 33 6.
πόλις Mantin. 8 8 4. cf. 8 12 7 et 1 26 6.
Polites Ceramensis Ol. 6 13 3.
Polites Menelai socius 10 25 3.
Pollis Dialli pater 6 13 6.
Pollux aprum Calydonium venatur 8 45 6. Idam interficit 4 3 1. cum fratre inter deos refertur 8 2 4. eius tropaeum 3 14 7, templum 3 20 1.
πόλος Fortunae 4 30 6, Minervae 7 5 9.
Polus Megalopolitanis *τελετὴν* constituit 8 30 7. Poli campus 8 35 10.
Polus locus Boeotiae 9 20 3.
πολυάνδρια Argivorum 2 22 9, 2 24 7, 2 25 7, 2 38 5. Athen. 1 29 4 et 6—8 et 11—13. Colophoniorum 7 3 4.
Polyanthes Corinth. 3 9 8.
Polyarchus Aetolorum dux 10 20 4.
Polyarchus Panyasis pater 10 8 9.
Polybius Lycortae f. 8 9 1, 8 30 8—9, 8 37 2, 8 44 5, 8 48 8.
Polyboea Hyacinthi soror 3 19 4.
Polybotes gigas 1 2 4.
Polybus Mercurii et Chthonophyles f. 2 6 6.
Polycaon Butae f. eiusque uxor 4 2 1.
Polycaon Lelegis f. Messenes maritus 3 1 1, 4 1 1—5, 4 2 1.
Polychares Messenius Ol. 4 4 5.
Polycles Athen. plastes, Stadiei disc. 6 4 5. eius filii 6 12 9, 10 34 8.
Polycles Cyrenaeus Ol. 10 3 1.
Polycles Polychalcus Laced. Ol. 6 1 7.
Polycleti Argivi stat. duo 6 6 2.
Polycletus Argivus stat. 2 17 4, 2 20 1, 2 22 7, 2 24 5, 2 27 5, 6 2 7, 6 4 11, 6 7 10, 6 9 2, 6 13 6, 8 31 4.
Polycletus Argivus stat. Naucydis f. 6 6 2.
Polycrates Athen. rhetor 6 17 9.
Polycrates Sami tyrannus 1 2 3, 8 14 8.
Polyctor Damonici f. luctator 5 21 16. eius multa 6 23 4.
Polydectes Eunomi f. rex Spartae 3 7 2.
Polydectes Seriphius 1 22 7.
Polydeucea fons 3 20 1.
Polydora Protesilai uxor, Meleagri filia 4 2 7.
Polydorus Alcamenis f. rex Spartae 3 3 1, 4 7 7. a Polemarcho occiditur 3 3 3, 8 52 1. eius honor 3 11 11, domus 3 12 3.
Polydorus Cadmi f. 2 6 2. rex Thebarum 9 5 3.
Polydorus Hippomedontis f. inter Epigonos 2 20 5.
Polygnotus Thasius pictor, Aglaophontis f. 1 18 1, 1 22 6, 9 4 2, 10 25—31.
Polyidus Coerani f. 1 43 5.
Polymestor Aeginetae f. Arcadiae rex 8 5 9.
Polymnasti Colophonii de Thalete *ἔπη* 1 14 4.
Polymnis Epaminondae pater 8 52 4, 9 12 6. cf. Cleommis.
Polymnus Baccho viam ad inferos monstrat 2 37 5.
Polynices Eleus Ol. 5 8 9.
Polynices Milesius 6 17 3.
Polynices Oedipodis f. 2 19 8, 2 20 5, 2 25 1, 4 8 8, 9 5 12, 10 10 3.
Polypemon Procrustes 1 38 5.
Polyphradmon Phrynichi pater 10 31 4.
Polyphron Aetolorum dux 10 20 4.
Polypithes Laco Ol. 6 16 6.
Polypoetes Pirithoi f. 10 26 2.
Polysperchon Aetolus 5 6 1.
Polytichides locus Colophon. 7 3 3.
Polyxena ad Achillis tumulum mactatur 1 22 6, 10 25 10.
Polyxenus Agasthenis f. Amphimachi pater 5 3 4.
Polyxenus Iasonis et Medeae f. 2 3 8.
Polyxo Argiva Tlepolemi uxor 3 19 9.
pompa Cereris 2 35 5, Dianae 7 18 12. aenea 10 18 4. Panathenaeorum 1 29 1. Atheniensium 1 2 4.
πομπικὴ ὁδὸς Ol. 5 15 2 et 7.
Pompus Arcadiae rex 8 5 8.
Pontinus mons et fl. 2 36 8.
Pontis Cleosthenis pater 6 10 7.
populi Athen. statua 1 1 3 et 1 3 5, pictura 1 3 3. Spartani simulacrum 3 11 10.
populus alba (*λεύκη*) 2 10 6, 5 13 3, 5 14 2. nigra (*αἴγειρος*) 5 14 3.
porcus lustralis 5 16 8.
Porinas locus 8 15 8.
πώρινος λίθος 6 19 1.

Poroselene ins. 3 25 7.
Porphyrion ante Actaeum regnasse fertur 1 14 7.
portentorum et somniorum interpretes 5 23 6.
Porthaon Alcathoi pater 6 20 17 et 6 21 10, Oenei 4 35 1.
porticus βασίλειος 1 3 1, 1 14 6. Περσική 3 11 3. Ἡγοῦς 2 35 10. columnis trifariam divisa 6 24 2. quadratae 3 13 6.
portus κρυπτὸς 2 29 11.
Porus Indiae rex 1 12 3.
Porus Ol. v. Prorus.
Ποσείδιον Neptuni templum 2 34 9. demus Pellenensium 7 27 8.
Posidonias opp. Troezen. 2 30 8.
Ποσειδώνιον Neptuni τέμενος 10 38 8.
Possicrates Parrhasius 8 27 2.
Ποταχίδαι demus Tegeaticus 8 45 1.
Ποταμοὶ demus Atticus 1 31 3, 7 1 5.
Pothaeus architectus 6 19 7.
Πόθος 1 43 6.
Potidaeatae bis eversi, a Cassandro restituti 5 23 3. eorum thesaurus Delph. 10 11 5.
Potneus Pelargae pater 9 25 7.
Potniarum Boeot. rudera 9 8 1.
Potniades deae 9 8 1.
praeconum certamina 5 22 1. praeconum caedes nefaria 1 36 3, 3 12 7.
praesagia v. divinatio.
praesepia lapidea 1 32 7.
Prasiae demus Atticus 1 31 2.
Pratinas σατύρους scripsit 2 13 6.
Prax e posteris Pergami 3 20 8.
Praxias Athen. stat. Calamidis disc. 10 19 4.
Praxidamas Aegineta Ol. 6 18 7.
Praxidice dea 3 22 2. Praxidicarum aedes et ara 9 33 3.
Praxilla poetria 3 13 5.
Praxiteles Alcamene iunior, Phrynes amator 1 2 4, 1 20 1—2, 1 23 7, 1 40 3, 1 43 5 et 6, 1 44 2, 2 21 8, 5 17 3, 6 26 1, 8 9 1 et 3, 9 2 7, 9 11 6, 9 27 3 et 5, 9 39 4, 10 15 1, 10 37 1. eius filii 1 8 4, 9 12 4.
Praxonides Iphiti pater 5 4 6.
Presbon Phryxi f. 9 34 8.
Presboniades Clymenus 9 37 4.
Preugenes Agenoris f. Patrei pater 3 2 1 7 6 2, 7 18 5, 7 20 7—9.
Priamus ad aram occiditur 2 24 3, 4 17 4, 10 27 2. eius filiae nothae 10 25 9.
Priapus Bacchi et Veneris f. 9 31 2.
Prias Hippodamiae procus 6 21 11.
Priene urbs Asiae ab Ionibus adv. Cares defensa 7 2 9. Prienensium conditores et casus ib. 10. inter Prienen et Miletum mare a Maeandro fluvio in continentem versum 8 24 11.
Prinus locus 8 6 4.
Prion v. Pion.
procellis et tonitribus sacra fiunt ab Arcadibus 8 29 2.
Proclea Clytii f. 10 14 2.
Procles et Eurysthenes Aristodemi filii gemini 3 1 7.
Procles Andrius Ol. 6 14 13.
Procles Eucratis f. Carthag. de Alexandro M. eum Pyrrho collato 4 35 4, de Medusa 2 21 6.
Procles Melissae pater 2 28 6.
Procles Pityrei f. Ionum dux 7 4 2.
Proclidae 3 7 1.
Procne Pandionis filia, Terei uxor 1 24 3, 1 41 8—9. simulacrum Minervae secum asportat 10 4 9.
Proconnesii Cyzicenis vi adiuncti 8 45 4.
Procris Erechthei filia canem a Minerva dono accipit 9 19 1. a Cephalo marito occiditur 1 37 6, 10 29 6.
Procrustes v. Polypemon.
Prodicus Phocaeensis Minyadis auctor 4 33 7.
proditores variarum Graeciae civitatum 7 10 1—5.
προδομεῖς θεοὶ 1 42 1.
προεδρία Olympiae 5 15 4.
Proetides portae Theb. 9 8 4, 9 16 6, 9 23 1.
Proetus Abantis f. rex Tirynthiorum 2 16 2. Hipponoi et Iphios pater 10 10 3. Iunoni templum struit 2 12 2. cum Acrisio de regno pugnat 2 25 7. in muris exstruendis Cyclopum opera utitur 2 16 5. filiae eius furore concitae a Melampode sanantur 2 7 8, 8 18 7. earum thalami 2 25 9, signa 2 9 8.
Proetus Thebanus 9 8 4.
Proetus Thersandri f. pater Maerae 10 30 5.
Prolaus Eleus 5 2 4.
Promachus Dryonis f. Pellenensis pancratiastes 6 8 5, 7 27 5.
Promachus Herculis f. 8 24 2 et 7.
Promachus Parthenopaei f. Epigonus 2 20 5, 9 19 2, 10 10 4.
Promedon 10 30 7.
Prometheus Aranti aequalis 2 14 4. ab Hercule vinculis liberatus 5 10 6. hominibus ignem dedit 2 19 5. eius ara in Academia 1 30 2. sepulcrum 2 19 8. signum ambiguum 10 4 4. luti, ex quo homines finxit, reliquiae 10 4 4.
Prometheus Cabiraeus Aetnaei pater 9 25 6.
Promethus Codri f. Ionum in Asiam dux 7 3 3.
Promne Buphagi uxor 8 14 9.

Pron mons 2 34 11, 2 36 1—2.
πρόναοι dii 9 10 2.
Pronax Lycurgi pater 3 18 12.
Pronomus tibicen 9 12 5. eius *μέλη* 4 27 7, *προσόδιον ἐς Δῆλον* 9 12 6.
Propodas Damophontis f. 2 4 3.
προπύλαια Corinthi 2 3 2.
Prorus Cyren. Ol. 10 2 3.
Προσείς civitas Arcad. 8 27 4.
Proserpina flores legit 8 31 2, 8 42 2, 9 31 8, cum Hercyna ludit 9 39 2, cum Oceani filiabus 4 30 4, a Plutone rapitur 1 38 5, 2 36 7, cum Pindaro per somnium expostulat 9 23 3. eius ara 8 53 7, lucus 9 25 5, templum 1 31 1, venatio 9 39 4. faces ei in foveam mittuntur ardentes 2 22 3.
Κόρη 8 37 9. *ἀγνὴ* 4 33 4. *καρποφόρος θεὸς* 8 53 7. *μεγάλη θεὸς* 8 31 1. *πρωτογόνη* 1 31 4. *πρωτόγονος* 4 1 8. *σώτειρα* 3 13 1, 8 31 1.
προσόδιον ἄσμα Apollinis Delii 4 4 1, 9 12 6.
Prospaltii demus Atticus 1 31 1.
Prosymna Asterionis fl. f. Iunonis nutrix 2 17 1.
Prosymna regio 2 17 1.
Protarchus Leocriti pater 1 26 2.
Protesilaus Iphicli f. 4 36 3. heros divino honore colitur 1 34 2, 3 4 6. eius uxor Polydora 4 2 7. imago 10 30 3. navis incensa 10 14 2.
Proteus Homericus 3 18 16, 8 53 5.
Prothus Thestii f. 8 45 6.
πρόθυσις arae pars 5 13 9.
Protogenes Caunius pictor 1 3 5.
Protogenia Deucalionis f. 5 1 3.
Protolaus Dialcis f. Ol. 6 6 1.
Protophanes Magnesius Ol. 1 35 6, 5 21 10.
proverbia 7 12 2.
Proxenus Tegeates 8 27 2.
Prumnis Bacchidis pater 2 4 4.
Prusias rex 8 11 11.
Prymnessus urbs Phrygiae 5 21 11.
prytaneum Athen. 1 18 3. *τὸ ἐν πρυτανείῳ δικαστήριον* 1 28 10. Eleorum 5 15 8. Megar. 1 43 2.
Prytanis Cyzicenus pugil 5 21 3.
Prytanis Eurypontis f. 2 36 4, 3 7 2.
prytanes Athen. 1 5 1, Corinthiorum 2 4 4.
Psamathe Crotopi filia ex Apolline Linum parit 1 43 7. eius monumentum 2 19 8.
Psamathus portus 3 25 4.
ψηφίδες magna figurae et coloris varietate 3 26 11. *ἀντὶ ὀλῶν* 1 41 9.
ψίλα Doriensibus *τὰ πτερὰ* 3 19 6.
psittaci aves 2 28 1.
Psophis Arcad. opp. 8 23 9, 8 24 1 et 6. Psophidiorum donaria Olymp. 5 24 2, 6 16 5 et 7.
Psophis Arrhonis f. eiusque maiores 8 24 1.
Psophis Erycis Sicani f. ex Hercule gravida 8 24 2.
Psophis Xanthi f. 8 24 1.
Psophis Zacynthi arx 8 24 3.
ψυχαγωγοὶ Phigalienses 3 17 9.
Ψύλλοι Libyes serpentum morsui medentur 9 28 1.
Psyttalea ins. ante Salaminem sita 1 36 2. ibi Persae deleti 4 36 6.
Pteras Delphus 10 5 10.
πτέρις herba 10 5 10.
Ptoledema opp. Arcadiae 8 27 3.
Ptolemaei Aegypti reges cognomine diversi 1 8 6. sese Macedonas scribi et appellari gaudent 6 3 1, 10 7 8.
Ptolemaeum gymnasium Athen. 1 17 2.
Ptolemaeus Alexandri f. Pyrrhi nepos 4 35 3.
Ptolemaeus Ceraunus 1 16 2, 10 19 7.
Ptolemaeus Damasichthonis f. rex Thebanorum 9 5 16.
Ptolemaeus Lagi vel Philippi f. 1 6 2—8. Aegypti rex 6 3 1, 10 7 8. Pyrrhum restituit 1 11 5. *σωτὴρ* 1 8 6. eius donarium 9 16 1, statua 6 15 10, 6 16 3, 10 10 2.
Ptolemaeus *φιλάδελφος* Ptolemaei Lagi f. 1 6 8—7 3. inter Eponymos Atheniens. 1 5 5, 1 8 6, 9 31 1. Atheniensibus classem auxilio mittit 1 1 1, 1 7 3. eius gymnasium et statua aenea Athenis 1 17 2. statua Olympiae 6 17 2. victoria Pythica 10 7 8.
Ptolemaeus *φιλομήτωρ* 1 9 1—3.
Ptolichus Aegineta stat. 6 9 1, 6 10 9.
Ptolichus Corcyraeus stat., Critiae disc. 6 3 5.
Ptoliporthes Ulyssis ex Penelope f. 8 12 6.
Ptolis ubi vetus Mantinea sita 8 12 7.
Ptoum mons Boeot. 9 23 5—6.
Ptous Athamantis et Themistus f. 9 23 6.
Pudoris simulacrum 3 20 10, ara 1 17 1.
puer in draconem versus 6 20 5. puer et virgo quotannis Dianae immolantur 7 19 4. pueri insigne robur 6 11 2, mors notabilis 5 27 10. taenia redimiti statua 6 4 5. pueri pulcritudine excellentes Iovis sacerdotes 7 24 4. LX tecti ruina perierunt 6 9 6. ob violatum Dianae numen lapidantur 8 23 7. puerorum certamina Olympica 5 8 9.
pugilum certamen 5 8 7, 8 40 1 — 2. *ἱμάντες* 5 21 14, 8 40 3.

pullorum equorum certamina 5 8 10—11.
Pulydamas Leocriti pater 10 27 1.
Pulydamas Scotussaeus pancratiastes 6 5, 7 27 6.
Pulytionis domus 1 2 5.
Punicum bellum 6 12 3.
Punicum malum 2 17 4, 6 14 6, 8 37 7, 9 25 1.
purpurae nobilissimae 3 21 6. purpurarum piscatores 10 37 3.
puteus marinis fluctibus resonans 1 26 6. furorem equis iniiciens 9 8 2. tecto et columnis ornatus 10 36 10.
Pylades Megalopolitanus citharoedus 8 50 3.
Pylades Strophii et Anaxibiae f. 2 29 4. Nauplii filios interficit 1 22 6. Neoptolemo exitium conciliat 2 29 9. Pyladis ex Electra filii 2 16 7. Aristodemum interficiunt 3 1 6.
Πύλαι i. q. *Θερμόπυλαι* 10 21 3, 9 15 2.
Pylas vel Pylus vel Pylon Clesonis f. 1 39 6. Megarensium rex 1 5 3, 1 39 4, Pyli conditor 4 36 1, 6 22 5.
Pylenor Centaurus 5 5 10.
Pyleus Clymeni f. 9 37 1.
Pylus Elidis opp. 4 36 1, 6 22 5. Pylii Eleos adiuvant 5 3 1, Messenios 4 18 1. cum Arcadibus confligunt 5 18 6. emigrant 4 23 1.
Pylus Messeniae urbs 4 36 1 — 3. Nelei regia 4 2 5, 4 3 7, 4 31 11. ab Hercule capta 2 18 7. arenosa 4 36 5.
Pyraea lucus 2 11 3.
Pyraechmes funda superat 5 4 2.
Pyramides Aegyptiae 9 36 5.
Pyreon Neptuni interpres oraculorum 10 5 6.
Pyrgeus Leprei pater 5 5 4.
Pyrgo Alcathoi uxor 1 43 4.
Pyrias Phocensis 10 9 10.
Pyrias Tegeatarum legislator v. Pyrrhias.
Pyrilampes Ephesius Ol. 6 3 13.
Pyrilampes Messenius plastes 6 3 13, 6 15 1, 6 16 5.
Pyrrha Creontis f. 9 10 3.
Pyrrhias Tegeatarum legislator 8 48 1.
Pyrrhichus Cures vel Silenus 3 25 2.
Pyrrhichus opp. Eleutherolaconum 3 21 7, 3 25 1.
Pyrrhon Pistocratis f. philosophus 6 24 5.
Pyrrhus s. Neoptolemus Achillis f. 1 11 1, 10 26 4. Pergami pater 3 20 8. Priamum occidit 4 17 4, in posteros eius saevit 10 25 9. Scyrum tenet 3 26 1. Hermionen ducit 3 26 7. in Epirum migrat 2 23 6. templum Delphicum invadit 10 7 1. iussu Pythiae occiditur 1 13 9, 4 17 4, 10 24 4. contra Gallos pugnat 1 4 4, 10 23 2.
Pyrrhus Aeacidae f. Epiri rex 1 6 8, 1 9 7, 1 10 2, 1 11—13. elephantis utitur 9 21 4. Spartam invadit 4 29 6. Hieroni affinis 6 12 3. cum Alexandro M. comparatur 4 35 4. eius posteri 4 35 3, monumentum 2 21 4, statua 6 14 9.
Pyrrhus architectus 6 19 8.
Pyrrhus Aristomenis pater 4 14 8.
Pyrrhus Dinolochi pater 6 1 4.
Pyrrhus Pantaleontis f. Pisae rex 6 22 4.
Pyrrhus Ptolemaei f. 4 35 3.
Pyrrhus pastor 7 5 11.
Pythaëus Apollinis f. 2 24 1, 2 35 2.
Pythagoras Parius pictor 9 35 7.
Pythagoras Rheginus plastes, Clearchi disc. 6 4 4, 6 6 1 et 7, 6 7 10, 6 13 1 et 7, 6 18 1.
Pythagoras Samius 9 13 1. Mnesarchi f. 2 13 2.
Pytharatus Messeniorum dux 4 7 4, 4 8 10.
Pytharchus Mantinensis Ol. 6 7 1.
Pytheas Boeotarcha 7 14 6. occiditur 7 15 9.
Pythes Andromachi f. Abderita dux militum 6 14 12.
πύθεσθαι i. q. *σήπεσθαι* 10 6 5.
Pythes Charonis pater 10 38 11.
Pythia s. Pythici ludi a Diomede instituti 2 32 2, ab Amphictyonibus editi 8 18 8. eorum varia certamina 10 7 2—8, 10 37 4. Pythicum *αὔλημα* 5 7 10.
Pythias I 10 7 2, II et VIII ib. 5. XI 8 18 8. XXIII, XLVIII, LIII 10 7 7. LXI LXIII, LXIX 10 7 8.
Pythionice meretrix Harpalo nupta 1 37 5.
Pythis Delphi f. 10 6 5.
Pythium Pergamenorum 9 35 7.
Pytho et Delphi eadem urbs 10 6 5. Apollini curae 5 3 1. v. Delphi.
Pythocles 2 7 9.
Pythocles Eleus quinquertio 6 7 10.
Pythocritus Sicyonius tibicen 6 14 10.
Pythodorus Thebanus stat. 9 34 3.
Pythodotus Corinthius 10 9 10.
Pyttalus Eleus Ol. 6 16 8.
Pyttius Thessalus Amaryncei pater 5 1 11

quercus species tres 8 12 1. e quercu simulacra 8 17 2. quercus antiquissima Dodonae 8 23 5.
quingentorum curia 1 3 5.
quinquertium 5 8 7, 5 17 10, 6 3 10.

Ϙ transponi solet 3 13 5.
ἐπὶ ῥάβδου δάφνης cecinisse Hesiodum 9 30 3.
rabies canum 8 19 3.
Rarius campus 1 38 6.
Rarus Triptolemi pater 1 14 3.
rex annuus apud Athenienses 1 3 1. regis cadaver in hostium potestate sinere probrosum Spartanis 9 13 10. regnum Argis

triplex 2 18 4. de regno cursus certamen propositum 5 1 4.
ῥάχος Troezenius quid 2 32 10.
Rhacius Cretensium colonîam in Asiam ducit 7 3 1, 9 33 2.
Rhacotis opp. Aegypti 5 21 9.
Rhadamanthys Erythri pater 7 3 7, Gortynis 8 53 4. Vulcani f. ib. 5.
Rhadines et Leontichi monumentum 7 5 13.
Rhaeteae ubi Alpheus et Gortynius confluunt 8 28 3.
Rhamnus demus Atticus, eiusque memoranda 1 33 2. ἡ ἐν Ῥαμνοῦντι θεὰς 7 5 3.
Rhea Saturnum decipit 8 8 2, 8 36 2, 9 2 7, 9 41 6. a Gigantibus adiuvatur 8 36 2, a nymphis lustratur 8 41 2. Iovem Idaeis Dactylis custodiendum committit 5 7 6. errores eius 8 10 1: ministrae nymphae 8 47 3: templum 1 18 7.
Rhegina regio Locris conterminus 6 6 4.
Rhegium urbs 4 23 6, 4 26 2, 5 25 2.
Rhegnidas Phalcis f. Philuntem occupat 2 13 1.
Rhenea ins. 4 36 6.
Rhenus fl. χειμέριος 8 28 2. eius belluae 4 34 2, marini pisces 4 34 1.
rhetorum schola Athen. 6 17 9.
Rheunus locus Arcad. 8 24 2.
Rhexibius Opuntius Ol. 6 18 7.
Rhianus Benaeus Messenicum bellum versibus conscripsit 4 1 6, 4 6 1, 4 15 2, 4 17 11.
rhinoceros vel Aethiopicus taurus 5 12 1, 9 21 2.
Rhion promont. 7 22 10, 8 5 6, 10 11 6.
Rhipe ins. 8 25 12.
Rhiti fl. marinae aquae 1 38 1, 2 24 6.
ῥίνη ἰχθὺς 9 21 1.
Rhodus ins. terrae motu quassata 2 7 1, 8 43 4. Rhodi muri 4 31 5. Rhodii Olympio Iovi multam solvunt 5 21 8. a Lacedaemoniis ad Athenienses deficiunt 6 7 6. Demetrium fortiter propulsant 1 6 6. Rhodiorum donarium Delph. 10 18 4. Rhodiorum athletarum statuae 6 7 1.
Rhodus locus Machaoni sacer 3 26 9.
Rhoecus Samius Phileae f. primus aes conflavit 8 14 8, 9 41 1, 10 38 6.
Rhoeus Ambrosensis Phocensium dux 10 1 8.
Rhopalus Phaesti f. 2 6 7.
Rhoxane Oxyartae f. Alexandri uxor 1 6 3, 9 7 2.
Rhus locus Megaridis 1 41 2.
Rhypes Achaiae urbs 7 6 1. eversa ab Augusto 7 18 7. eius rudera 7 23 4.
robur sacris Apollini hominibus mirificum 10 32 6. robur insigne Pulydamantis 6 5, Milonis 6 14 5—8.
Romae initia 8 43 2. forum ab Augusto structum 8 46 5. fori magnificentia 10 5 11.
Romani Atheniensibus et Aetolis auxilia mittunt 1 36 6. Achaeis suspecti et iniqui 7 8 2, 7 10 10, 7 11 1. Graecas urbes armis et muris nudant 2 1 2. Romanorum primus Mummius dona misit Olympio Iovi 5 24 4. Romanorum Graeciae praesidium domicilium 5 15 2. Romanorum θαύματα 9 21 2. nominum ratio 7 7 8. imperatorum templa et statuae v. Imperatores.
Romanus senator Ol. 5 20 8.
rosa Veneri sacra 6 24 6. e rosis μύρον lignum a putredine defendit 9 41 7.
rubrica pictae simulacrorum facies 2 2 6, 7 26 4, 8 39 6.
rupes sponte in hostes delapsae 10 23 4.

Sabbe Berosi et Erymanthes f. Sibylla 10 12 9.
Sacadas Argivus tibicen 2 22 8. eius μέλη 4 27 7, victoriae Pyth. 6 14 10, 10 7 4, statua 9 30 2.
Sacaea ins. Aethiop. 2 26 9.
sacerdos βουφόνος 1 24 4, 1 28 10. puer 8 47 3, 10 34 8. virgo 2 33 2, 7 18 12, 7 19 1, 7 26 5. nupta 8 5 12. velata 6 20 3. sacerdotum castitas 7 25 13, 8 13 1.
sacerdotii Messenici lex 4 12 6.
sacrificia divitum et tenuiorum 10 32. sacrificiorum ritus varii 8 37 8, 8 38 8. sacrificia sine victima et vino 1 26 5. sacrificia singularia 3 14 9, 7 18 12, 7 19 4, 8 19 1. sacrificii et pompae simulacrum aeneum 10 18 5.
sacrilegia divinitus punita 9 39 12, 10 2 4—6.
Saesara Celei f. 1 38 2.
sagittae fellè serpentino tinctae 2 37 4. sagittarii soli Cretenses 1 23 4.
Sais Aegyptiis Minerva 9 12 2.
Salagus Oenopionis f. e Creta in Chium migrat 7 4 8.
Salamis Asopi f. 1 35 2.
Salamis ins. 1 35 2—36 1. ab Atheniensibus recuperata 1 40 5. vastata 1 35 2. eius simulacrum 5 11 5.
Salmonei filia 10 29 7.
Saloe palus 7 24 13.
Salutis signum 7 21 7, 7 24 3.
Samia Maeandri f. Ancaei uxor 7 4 1.
Samia opp. Elidis 5 6 1.
Samicum regio Elidis 5 5 3, 5 6 2, 6 25 6.
Samolas Arcas stat. 10 9 6.
Samothrace ins. olim Dardania 7 4 3.

σαμψοῦχον herba 9 28 3.
Samus ab Ionibus condita 7 4 1—7. templum ibi Apollinis Pythii antiquum 2 31 6. Sibyllae sedes 10 12 5. Samii sua recuperant 7 2 8, 7 4 3. statuam ponunt Alcibiadi 6 3 15, Lysandro ib. 14. Samiorum laudes 6 2 9, proditio 7 10 1.
Samus Ancaei et Samiae f. 7 4 1.
Samus equus 6 10 7.
Sandion Hyperionem occidit 1 43 3.
Sangarius fl. 1 4 5, 7 17 11, 8 9 7.
sanguis in sepulcrum effunditur 10 4 10. sanguine agni gustato vaticinatur mulier 2 24 1.
Saon Acraephniensis Trophonii oraculum reperit 9 40 2.
Sapaei a Perseo oppugnati 7 10 6.
σαφηγορὶς 10 12 6.
sapientes Graecorum per aenigmata locuti 8 8 2. sapientes septem 1 23 1, 10 24 1.
Sappho Lesbia 1 25 1, 1 29 2, 8 18 5, 9 27 3, 9 29 8.
Sapyselaton mons, postea Arachnaeum 2 25 10.
Sarapammon (Garapammon) Aegyptius pugil 5 21 15.
Sarapion Alexandrinus pancratiasta 5 21 18.
Sarapion Alex. pugil 6 23 6.
Sarapis 1 18 4, 2 4 6, 2 34 10, 3 14 5, 3 22 13, 3 25 10, 4 32 6, 7 21 13, 9 24 2.
Σαρδάνιος γέλως 10 17 13.
Sardes Lydiae regia 3 9 5, 4 24 2.
Sardinia 4 23 5, 10 17. ab Iolao et Atheniensibus occupata 1 29 5, 7 2 2, 9 23 1. provincia Caesaris mox populi 7 17 3.
Sardus Maceridis f. 10 17 2.
Sarmatae v. Sauromatae.
Saron rex Troezen. 2 30 7.
Saronia festum Dianae 2 32 10.
Saronis palus, antea Phoebaea 2 30 7.
Sarpedon cum Cretensibus in Lyciam profugit 7 3 7. Memnoni assidet 10 31 5.
Satrapa Corybantis cognomen 6 25 6.
Saturnus Ilithyia natu minor 8 21 3. Caelum exsecat 7 23 4. liberos devorat 8 8 2, 8 36 2, 9 2 7, 9 41 6, 10 24 6. cum Iove luctatur 8 2 2. eius regnum aurea aetas 5 7 6, signum 9 39 4, templum cum Rhea commune 1 18 7.
Satyri 1 23 5. Satyrus Praxitelis 1 20 1, 1 43 5.
Satyrides insulae 1 23 6.
Satyrus Eleus Lysianactis f. Ol. 6 4 5.
saxum rude pro simulacro 9 24 3, 9 27 1, 9 38 1. musicum 1 42 2. iaculis confossum 1 44 4. saxa luteo colore, humani corporis odore 10 4 4. sponte in Gallos delapsa 10 23 4. cantu Amphionis ducta 9 17 7.
Saunium fons 10 37 8.
Saurus latro ab Hercule interfectus 6 21 3.
Σαύρου δειρὰς 6 21 3.
Sauromatae ab Antonino domiti 8 43 6. eorum thoraces, arcus, sagittae, victimae 1 21 5.
Scaea Danai f. Archandri uxor 7 1 6.
Scaeus (?) Duridis fil. 6 13 5.
Scamander fl. Troadis 5 25 6.
Scambonidae demus Attic. 1 38 2.
Scandea Cytherorum navale 3 23 1.
Scarphea Locrorum 2 29 3, 7 15 3, 10 1 2.
Scedasi dirae 9 13 5.
σκήνωμα 3 17 6.
Scephrus Tegeatae f. 8 53 2.
sceptrum Agamemnonis a Chaeronensibus cultum 9 40 1. sceptrum Iovis Olympii 5 11 1.
Schedius Iphiti f. rex Phocensium 10 4 2, 10 30 8, 10 36 10.
Scheria ins. postea Corcyra 2 5 2.
σχιστὴ ὁδὸς 9 2 4, 10 5 3.
Schoeneus Boeotus 8 35 10.
Schoenus Arcadiae 8 35 10.
σκιάδιον matronarum 7 22 6.
Sciadis Arcad. locus 8 35 5.
σκιαμαχοῦντος habitu statua 6 10 3.
Scias Spartana 3 12 10.
Sciathis mons Arcad. 8 14 1.
Scillus urbs Triphyliae 5 6 3 et 4. Scilluntii 5 16 1. ab Eleis deficiunt 6 22 4.
Scionaei 1 15 4.
Scios vel Scion Eretriae pars 4 2 3.
Scipio *Καρχηδονιακὸς* 8 30 9.
Sciron latro a Theseo punitus 1 3 1, 1 44 8.
Sciron Pylae f. 1 39 6, Megarensium polemarchus 1 44 6, Aeaci socer 2 29 9.
Scirtonium opp. Arcad. 8 27 4.
Scirum regio 1 36 4.
Scirus fl. 1 36 4.
Scirus vates 1 36 4.
Scoli rudera 9 4 4.
Scolitas collis Megalopolit. 8 30 7.
Scopas Parius stat. 1 43 6, 2 10 1, 2 22 7, 6 25 1, 8 28 1, 8 45 5, 8 47 1, 9 10 2, 9 17 1.
σκοπὴ Epaminondae 8 11 7.
Scopius pater Alcidoci 5 3 7.
scorpius alatus 9 21 6.
Scotane locus Arcad. 8 23 8.
Scotitas vel Scotina 3 10 6.
Scotussa urbs 7 27 6. ab Alexandro Pheraeo eversa 6 5 2.
scutum aureum cum Medusae capite 5 10 4, 6 19 4. scuta inaurata XXI a Mummio dicata 5 10 5. Argolica 2 25 7, Gallica 10 19 4. scuti insigne gallus gallinaceus 5 25 9, aquila 4 16 7, draco 10

26 3. scutorum insignia Laconica 4 28 5. cum scutis cursus 5 8 10, 5 12 8. v. et Clypeus.
Scylla Nisi f. Minoi Megara prodit 2 34 7.
Scyllaeum promont. 2 34 7.
Scyllis Scionaeus urinator 10 19 2.
Scyllis stat. v. Dipoenus.
Scyppion opp. Colophon. 7 3 8.
Scyras fl. 3 25 1.
Scyrus fl. 8 35 1.
Scyrus ins. ab Achille capta 1 22 6, a Cimone 3 3 7. Theseus ibi interfectus 1 17 6. Neoptolemus inde Spartam profectus 3 25 1.
Scythae 8 43 3. Indis permisti 6 26 9. Hyperboreorum primitias Sinopem ferunt 1 31 2.
Σκυθικὰ τόξα 10 31 8.
Σεβαστὸς Augustus 3 11 4.
Sebrium locus 3 15 2.
Sebrus Hippocoontis f. 3 15 1.
securis Pissandri aenea 3 3 8. securis in iudicium vocata 1 24 4, 1 28 10. secures Delphis dicatae 10 14 1.
sedecim mulieres apud Eleos Iunoni peplum contexunt 5 16 2. v. et Mulieres.
Sellasia ab Achaeis in servitutem redacta 2 9 2. eius rudera 3 10 7. ad Sellasiam pugna et clades 4 29 9, 7 7 4, 8 49 5.
Seleadas Lacedaem. Ol. 6 16 6.
Selemnus a Venere in fluvium mutatus 7 23 2.
Selemnus fl. 7 23 1.
Seleucia urbs 1 16 3, 8 33 3.
Seleucus Antiochi f. 1 6 4, 1 16 1—3, 6 11 1, 6 16 2, 8 33 3, 8 46 3, 10 19 7.
Seleucus Nicator 8 50 4.
Σελήνης ὕδωρ 3 26 1.
Selinuntii ab Carthaginiensibus pulsi 6 19 10.
Selinus fl. Achaiae 5 6 6, 7 24 5.
Selinus pagus Lacon. 3 22 8.
Selinus rex Aegiali 7 1 3.
Semele Cadmi f. ab Iove compressa 9 5 2. a Baccho ex inferis reducta 2 31 2, 2 37 5. eius partus, interitus, sepultura 3 24 3. connubium Actaeoni praeripitur 9 2 3. monumentum et simulacrum 9 16 6—7. thalamus 9 12 3 et 4.
σεμναὶ θεαὶ Hesiodo *Ἐριννύες* 1 28 6,
Sicyoniis *Εὐμενίδες* 2 11 4. earum aras 1 31 4, 7 25 2.
senes XXVIII Spartanorum 3 5 2, 3 11 2.
senex apud Gytheatas Nereus 3 21 9.
Sepia mons 8 16 2.
Sepiades petrae 8 27 14.
seps serpentum species 8 4 7, 8 16 2.
sepulcra insignia 7 22 6, 8 16 4—5. sepulcra regum Epiri a Lysimacho diruta 1 9 8.
sepultura caesis ad Aegospotamos Atheniensibus a Lysandro negata 9 32 9. sepulturae ratio apud Sicyonios 2 7 2.
Ser fl. 6 26 9.
ser insectum 6 26 6—9.
Serambus Aegineta stat. 6 10 9.
Serapis v. Sarapis.
Seres Aethiopes vel Indis commisti Scythae 6 26 6—9.
Seria ins. 6 26 8.
Seriphus ins. 1 22 7.
serpens viae dux 8 8 4. serpentes XXX cubitorum 2 28 1. alati 9 21 6. in Sardinia nulli 10 17 12. serpentum caudae pro pedibus sunt Boreae 5 19 1. serpentibus pastus venenum vel auget vel imminuit 9 28 1—2. cf. seps.
servi ad bellica munia obeunda in libertatem vindicantur 1 32 3, 7 15 7. vallum muniunt 4 7 3. monomachia Dianae sacerdotium impetrant 2 27 4. manumissi rursus sub hasta veneunt 7 16 8. strenui publice sepeliuntur 1 29 7.
Sesostris 1 42 3.
Sestus opp. 3 9 12.
Sibylla Aegyptia 10 12 9. Babylonia ib. Cumana ib. 8. Erythraea ib. 7. Hebraea ib. 9.
Sibyllae vaticinium de terrae motu Rhodi 2 7 1. de duobus Macedoniae Philippis 7 8 8. de clade Atheniensium ad Aegospotamos 10 9 11. de pugna Thyreensi ib. 12.
Sicani ex Italia in Siciliam transgressi 5 25 6.
siccitas Graeciam premit 1 44 9, 2 29 7.
Sicilia collis Atticae 8 11 12.
Sicilia ins. 5 25 6.
Siculi ex Italia in Siciliam transgressi 5 25 6.
Sicyon Marathonis f. 2 1 1. aliis Metionis, aliis Erechthei, aliis Pelopis f. 2 6 5.
Sicyon urbs 2 1 1, 2 6 5 et 7, 2 7 2—11 2, 8 1 2.
Sicyonia a Tolmide vastatur 1 27 5.
Sicyonii Messeniis auxilia mittunt 4 11 1. ab Aegiratis dolo repelluntur 7 26 2, ab Orneatis praelio 10 18 5. in Achaeorum synedrium cooptantur 2 8 4, 7 7 2. litis inter Athenienses et Oropios iudices 7 11 4. ludos Isthm. edunt 2 2 2. Sicyoniorum reges 2 5 6—7, tyranni 2 8 1, oleum 10 32 19, portus 2 12 2, sepulturae ratio 2 7 2, thesaurus Olymp. 5 14 9 et 6 19 1, Delph. 10 11 1.
Side Danai f. 3 22 11.
Side opp. 3 22 11.
Side Pamphyliae opp. 8 28 3.
Sidectus (Idectus) Corinthius 4 19 2.
siderum insolitae species 7 24 8.

Sidonii cuiusdam de Aesculapio fabula 7 23 7.
Silanion Athen. stat. 6 4 5, 6 14 4 et 11.
Silenus a Mida captus 1 4 5. Sileni nomen, patria, sedes, uxor 3 25 2, cum Apolline certamen 2 22 9, templum 6 24 8. Sileni Satyri seniores 1 23 5.
Silenus Eleus 6 1 4.
Sillus Thrasymedis f. 2 18 8.
σίλφιον planta 3 16 3.
Simangelus Boeotarcha 9 13 6.
Simon Aegineta stat. 5 27 2.
Simonides Leoprepis f. 6 9 9, Hieroni familiaris 1 2 3, epigrammatum poeta 3 8 2, 9 2 5, 10 27 4.
simulacrum de caelo delapsum 1 26 6. nuda et vestita 2 30 1. simulacrorum veterum materies 8 17 2. simulacro apponitur mensa cibis et bellariis referta 9 40 12.
Simus Phiali f. rex Arcadiae 8 5 8.
Simylus Messenius 7 22 2.
Sinis latro a Theseo occisus 1 37 4. πιτυοκάμπτης 2 1 4. nepos eius Melanippus 10 25 7.
Sinoe (?) nympha Panis nutrix v. Oenoe.
Sinon Ulyssis socius 10 27 3.
Sinope urbs 1 31 2.
Σιωπή via Elidis 6 23 8.
Siphnus ins. aurifodinis nobilis 10 11 2.
Sipte Thraciae urbs 5 27 12.
Sipylus mons 1 20 5, 1 24 8, 2 22 3, 3 22 4, 5 13 7, 6 22 1, 7 24 13, 7 27 12, 8 17 3, 8 38 10.
Σεῖραι inter Clitorios et Psophidios 8 23 9. Siraei 8 24 3.
Sirenes Acheloi f. a Musis victae 9 34 3. Sirenum insula ossibus plena 10 6 5. Siren nova Sophocles 1 21 1.
Sisyphus Aeoli f. 10 31 10. a Medea regnum Corinthi accipit 2 3 11. apud inferos punitur 2 5 1. Isthmia instituit 2 1 3. eius filii 2 4 3, frater 9 34 8, sepulcrum 2 2 2.
Sithnides nymphae 1 40 1.
smaragdinum signaculum 8 14 8.
Smenus fl. 3 24 9.
Smicythus Choeri f. Rheginus 5 24 6, 5 26 2—5.
σμίλαξ (μίλαξ) 4 26 7, 8 17 2.
Smilis Aegineta stat., Euclidis f., Daedalo aequalis 5 17 1, 7 4 4.
Smyrna Aeolensium, mox Ionum urbs 5 8 7, 7 5 1. fluvius ibi Meles 7 5 12, ludi 6 14 3, μαντικὴ ἀπὸ κληδόνων 9 11 7, odeum 9 35 6, pugna cum Gyge 4 21 5 et 9 29 4, sanctissima signa alata 1 33 7, statua Fortunae 4 30 6, templum Aesculapii 2 26 9 et 7 5 9, Nemesium 9 35 6.
Socrates Pellenensis Ol. 6 8 1.
Socrates Sophronisci f. Gratias Atheniensibus fecit 1 22 8, 9 35 7. eius de Platone somnium 1 30 3.
Socrates Thebanus stat. 9 25 3.
Sodamas Argivus 3 9 8.
Sodamas ex Asso Ol. 6 4 9.
Sogdius Artaxerxis f. 6 5 7.
Soidas Naupactius stat. 7 18 10.
Sol Augeae pater 5 1 9, Gratiarum 9 35 5, Heliadum 1 3 6, Pasiphaes 5 25 9. curru vehitur 5 11 8, taurum permeat 9 17 4, occidit 10 19 4. Solis ara 2 4 6, 2 18 3, 8 9 4: mensa 1 33 4, 6 26 2: signa 2 31 1, 3 26 1, 6 24 6: templum 2 34 10. Soli mactantur equi 3 20 14: sacer ei gallus gallinaceus 5 25 9.
Ἥλιος ἐλευθέριος 2 31 5, Ἡρακλῆς 8 31 7, σωτήρ ib.
Solon Athen. legumlator 1 16 1, 1 18 3. sapiens 10 24 1. Athenienses ad Salaminem armis repetendam instigat 1 40 5. Cirrham capit 10 37 6 et 7.
Solyma urbs Hebraeorum ab Imperat. Rom. diruta 8 16 5.
Somis plastes 6 14 13.
somnii simulacrum 2 10 2. visiones eventu comprobatae 10 2 6, 10 38 13. somniorum interpretes 1 34 4, 5 23 6.
somnium Preugenis 7 20 8, Phormionis 7 5 7.
somnus musis amicus 2 31 3. ἐπιδώτης 2 10 2. somni nutrix 5 18 1, frater 3 18 1.
Sophanes Decelensis Eurybatem interficit 1 29 5.
Sophius Messenius Ol. 6 3 2.
Sophocles Leontidis f. δαδοῦχος 1 37 1. Sophocles tragicus 1 21 1, 1 28 7. σωφρονιστὴρ λίθος 9 11 2 et 7.
Soron Arcadiae silva 8 23 8.
soror eadem et coniux 4 2 4. soror amata a fratre 9 31 1. sororem ducere Aegyptiis licitum 1 7 1.
sortes in galeam coniiciuntur 5 25 8. dolosae 4 3 5.
Sosander Sosandri f. Smyrnaeus Olympiae multatur 5 21 16, 6 23 4.
Sosigenes Megalopolitanis τελετὴν magnarum deurum instituit 8 31 7.
Sosipolis daemon patrius Eleorum 6 20 2, 6 25 4.
Sostratus Chius stat. Pantiae pater 6 9 3.
Sostratus Herculis amasius 7 17 8.
Sostratus Pellenensis Ol. 7 17 14.
Sostratus Sicyonius pancratiastes ἀκροχερσίτης 6 4 1.
Sotades Cretensis Ol. 6 18 6.
Sous Proclis f. 3 7 1.

Sparta Eurotae f. Lacedaemonis uxor 2 16 4, 3 1 2, 3 18 8.
Sparta urbs 3 11 1—18 5. a quo condita 3 1 2, 3 11 1. terrae motu concussa 1 29 8, 4 24 6, 7 25 3. a Pyrrho oppugnata 1 13 6, ab Arato capta 2 9 2, 4 29 9. Spartae fossae et vallum 1 13 6. muri deiecti 7 8 5 et 8 51 3, restituti 7 9 5.
Σπαρτοὶ 8 11 8, 9 5 3, 9 10 1.
Sparton Phoronei f. 2 16 4.
Sparton Tisameni f. 7 6 2.
spasma ab Aesculapio sanatum 2 26 8.
spectrum Actaeonis 9 38 5, Herculis 6 11 2, Taurosthenis 6 9 3.
speculum mirum 8 37 7. fatidicum 7 21 12.
σπηλαῖται dii 10 32 5.
speluncae ruinam fulcit Pulydamas 6 6 9. speluncae memorabiles 10 32 3—7.
Sperchius fl. 1 37 3, 10 20 6.
Sphacteria ins. 4 36 6, 6 22 6. Lacedaemoniorum clade nobilis 1 13 5, 1 15 4, 3 5 5, 5 26 1.
σφαιρεῖς apud Lacedaem. 3 14 6.
Sphaeria ins. postea Hiera 2 33 1.
Sphaerus Pelopis auriga 2 33 1, 5 10 7.
Sphettus Troezenis f. Attici demi conditor 2 30 9.
Sphinx 9 26 2. sphinges 3 18 14.
Sphragidium antrum 9 3 9.
Sphyrus Machaonis f. Alexanoris frater 2 23 4.
spicis coronati pueri 7 20 1.
Spintharus Corinthius architectus 10 5 13.
Spintharus Eubuli pater 1 29 10.
σπονδοφόροι 5 15 10.
σπουδαίων (?) *δαίμων* 1 24 3.
Stadieus Athen. plastes 6 4 5.
stadium e terra aggesta 2 27 5, 6 20 8, 9 23 1. stadia CLXXX hiberni diei iter 10 33 3.
σταδιοδρόμων ἄφεσις Olymp. 6 20 9.
stanneae laminae 4 26 8.
statua cubitalis 8 31 3, XXX cubitum 3 19 2, XXXV 10 5 2, III pedum 8 31 5, VII 8 25 3, XII 5 24 3 et 8 30 3, XV 8 31 2, XXVII 5 24 4. aenea omnium antiquissima 3 17 6. ferreae 3 12 10, 10 18 6. fictiles 1 2 5 et 1 3 1. ligneae facie manibus pedibus eburneis 7 26 4, marmoreis 7 21 10, 8 25 6, 8 31 2. quadrangulae 8 31 7, 8 32 1, 8 48 6. ad solis ortum resonans 1 42 3. titulis mutatis 1 18 3. suam portat Milon 6 14 6. v. et simulacrum.
statura portentosa 1 35 5—8, 8 29 4, 10 4 5—6.
Stazusa fons 2 7 4.
Stectoreni Phryges 10 27 1.
στενωπὸς Athenienses 1. q. Eleis *ἀγνιὰ* 5 15 2.
Stenyclerus heros 4 33 4.
Stenyclerus regia Messeniae 4 3 7, 4 15 8. Stenyclericus campus 4 33 4.
στεφανῖται ἀγῶνες 6 14 10, 10 7 5.
Sterope Atlantis f. Oenomai uxor 5 10 6.
στήθεον vel *γήθαιον* 3 24 2.
Stesichori Himeraei *Γηρυονὶς* 8 3 2, *Ἰλίου πέρσις* et *Νόστοι* 10 26 1 et 10 27 2, *φῴδῃ* 10 26 9, loci de Actaeone 9 2 3, de Iphigenia Thesei filia 2 22 7, de Herculis e Megara liberis 9 11 2.
Steunos antrum Phryg. 8 4 3, 10 32 3.
Sthenelaidas Ephorus belli Peloponnesiaci auctor 3 7 11.
Sthenelas Crotopi f. 2 16 1, Gelanoris pater 2 19 3.
Sthenelus Capanei f. Cyllarabae pater 2 18 5, 2 22 8. ab Anaxagoridis oriundus 2 30 10. Thebas oppugnat 2 20 5. Iovem trioculum Argos deportat 2 24 3, *ἔρκειον* 8 46 2. eius sepulcrum 2 22 9, statua 10 10 4.
Sthenis (Sthennis) Olynthius stat. 6 16 8, 6 17 5.
Stirienses demus Atticus 10 35 8.
Stiris Phocensium opp. 10 3 2, 10 35 8—10.
στόμιον Olymp. 5 14 10.
Stomius Eleus Ol. 6 3 2.
Stomius plastes 6 14 13.
storea vestis nautica 10 29 8.
stratagema Agesipolidis 8 8 7, Arati 8 10 7, Brenni 10 20 6, Cimonis 8 8 9, Demetrii Philippi filii 4 29 2, Diaei Achaeorum ducis 7 13 6, Epaminondae 9 13 11, Hyperesiensium 7 26 2, Illyriorum 4 35 6, Lacedaemoniorum 4 12 2 et 9, Messeniorum 4 28 4, Neoclis Thebani 9 1 6, Panormi et Gonippi 4 27 1, Phocensium 10 1 3 et 11, Pyrrhi 1 13 1, Solonis 10 37 6 et 7, virginis Messeniae 4 19 6. stratagema amatorium Leucippi 8 20 2, politicum Anaximenis 6 18 2, nauticum Scyllidis 10 19 1. stratagemata Homerica 4 28 7.
Stratia ins. in Ladone fl. 8 25 12.
Stratius Clymeni f. 9 37 1.
Straton Aegiensis Ol. 7 28 5.
Straton Alexandrinus Ol. 5 21 9.
Straton stat. 2 23 4.
Stratonicea urbs quae antea Chrysaoris 5 21 10.
Stratus Acarnanum urbs 6 2 1.
στρεπτὴ ἐλαία 2 28 2. *στρεπτὸς ῥάχος* 2 32 10.
strigil epheborum 9 22 2.

Strongyle ins. ignivoma 10 11 4.
Strongylion stat. 1 40 3, 9 30 1.
Strophius 10 25 3.
Strophius Crisi f. Pyladis pater 2 29 4.
Strophius Pyladis ex Electra f. 2 16 7.
στρουθὸς τῶν ἀπτήνων (h. e. struthocamelus) 9 31 1.
Struthus promont. 2 36 3.
στρύχνος planta 10 36 2.
Stympha(e)lus Elati f. 8 4 4. Arcadis nepos 8 22 1.
Stympha(e)lus fl. palus urbs 2 3 5, 2 24 6, 8 4 6, 8 22 2 et 3 et 6. Stymphaliae aves 5 10 9, 8 22 4, 9 11 6.
Styrenses pop. Euboeae 5 23 2. a Dryopibus oriundi 4 34 11.
Styx Oceani f. 8 18 1.
Styx fl. apud inferos 8 18 3.
Stygis aqua ex altissimo vertice destillat 8 17 6, 8 18 4. eius veneno Alexander perit ib. 6.
Suada Gratia 9 35 5. a Theseo coli coepta 1 22 3. apud Sicyonios 2 7 7. statua 1 43 6. Venerem coronat 5 11 8.
subligaculorum usus in stadio 1 44 1.
subterranea regna 3 25 5.
P. Sulpicius *Galba* 7 17 5.
Sumateum opp. Arcad. 8 27 3.
Sumateus Lycaonis f. 8 3 4.
Sumatia vel Sumetia opp. Arcad. 8 3 4, 8 36 8.
Sunium promont. 1 1 1, 1 28 2.
supplices non impune violati 3 4 1 et 5, 4 24 6, 7 24 6, 7 25 3. supplicum venia soli Pausaniae negata 3 17 9.
suibus ad vaticinia Cyprii utuntur 6 2 5.
Susa Persarum regia 1 42 3, 3 9 5, 3 16 8, 4 31 5, 6 5 7.
Syadras Spartanus plastes Euchiri magister 6 4 4.
Sybariades Lacedaem. Ol. 5 8 10.
Sybaris adolescentulus 6 6 11.
Sybaris Italiae opp. postea Lupia 6 19 9.
Sybotas Dotadae f. Messeniorum rex 4 3 10.
Syene Aethiopiae finitima, umbrae expers 8 38 6. qui supra Syenen habitant 1 33 4, 6 26 2.
Σύλκοι opp. Sardiniae 10 17 9.
Sylla Athenas capit 1 20 4. eius crudelitas et sacrilegia 9 7 5, 9 33 6, 10 20 6. morbus teterrimus 9 33 6. donaria 9 30 1. tropaea de Taxilo 9 40 7.
Syllis nympha eiusque ex Apolline f. 2 6 7.
Symbola locus Arcad. 8 54 1.
Symmachus Aeschyli f. luctator 6 1 2.
Symmachus Messen. Ol. 6 2 10.
συμπαθὴς pater quidam 7 26 9.
Synallaxis nympha 6 22 7.
synedrium Achaicum 7 7 1. synedria Graecorum a Romanis sublata et restituta 7 16 9 et 10.
Synnoon stat. Ptolichi pater 6 9 1.
συνωρὶς in ludis Olympicis 5 8 10. *τελεία* 6 1 4, *πωλικὴ* 10 7 8.
Syracusae a Carthaginiensibus oppugnatae 1 12 5, ab Atheniensibus 2 22 9. Syracusanorum thesaurus Delph. 10 11 5. lautumiae 5 8 8.
Syracusani Leontinos evertunt 6 17 9.
Syri ad Orontem 6 2 7, 8 20 2, 8 23 5, 10 20 5.
Syria dea 4 31 2, 7 26 7.
Syringes Aegypti locus 1 42 3.
syringis cantus a Pane inventus 8 38 11.
σύρμα Ἀντιγόνης 9 25 2.
Syrnus Cariae opp. 3 26 10.
Sys fl. ad Olympum 9 30 11.
Sythas fl. 2 7 8, 2 12 2, 7 27 12.

Tabalus Persa 7 2 10.
Taenarum opp. postea *Καινήπολις* 3 25 9.
Taenarum promont. 3 25 4 et 9, 4 24 5. unde denominatum 3 14 2.
Taenarus heros 3 14 2.
taenia victoriae signum 6 20 19, 9 22 3. taeniae et flores iniiciuntur Aristomeni 4 16 6. taeniis incincta basis 8 31 8, tunica 9 39 8.
ταλασίας inventor 8 4 1.
Talaus Biantis f. 2 6 6. eius sepulcrum 2 21 2.
Talaus Crethei f. 8 25 9.
Taleton Taygeti montis vertex 3 20 4.
tali adolescentiae ludricrum 6 24 7, 10 30 2. fatidici 7 25 10.
Talos Cretis f. 8 53 5.
Talus Oenopionis f. 7 4 8.
Talthybii ira 3 12 7, sepulcra 7 24 1.
Tanagra Aeoli vel Asopi f. 9 20 1.
Tanagra Boeotiae opp. 9 20 et 22. praelium ibi commissum 3 11 8, 5 10 4.
Tanagraei Heracleam Ponticam condunt cum Megarensibus 5 26 7. eorum Delium v. Delium.
Tantalus Iovis et Plutus f. 2 22 3. cum Pelope in Asia habitat 5 13 7. eius furtum 10 30 2. poena apud inferos 10 31 12. sepulcrum 2 22 2.
Tantalus Thyestae vel Broteae f. 2 22 3. Clytaemnestrae maritus 2 18 2.
Tantali lacus 5 13 7, 8 17 3.
Tanus fl. 2 38 7.
τάφρος ἡ μεγάλη 4 6 2, 4 17 2.
Taras fl. Italiae 10 10 8.
Taras Neptuni f. 10 10 8, 10 13 10.
Taraxippus Olympicus 6 20 15. Isthmicus et Nemeaticus ib. 19, Delphicus 10 37 4.

Tarentum Lacedaem. colonia 3 12 5, 10 10 6, 10 13 10. Tarentini ab Archidamo adiuti 3 10 5, a Pyrrho 1 12 2.
Tarrha opp. Cretae 10 16 5.
Tarsus urbs 8 28 3.
Tartarus eiusque dii Titanes 8 37 5.
Tartessus fl. et opp. Iberiae 6 19 3. Tartessium aes ib. 2.
Tauri Scythiae gens 1 43 1.
Tauricae deae simulacrum et sacra 3 16 7.
Taurius fl. postea Hylicus 2 32 7.
ταυρόκερως et *ταύρου παῖς* Attalus 10 15 3.
Tauropolis Clesonis f. 1 42 7.
Taurosthenes Aegineta Ol. 6 9 3.
taurus Cnossius s. Cretensis 1 37 9, 5 10 9. caelestis 9 17 4. aeneus Corcyraeorum 10 9 3. tauri Aethiopici 5 12 1 et 9 21 2, Paeonii 10 13 1. taurinus sanguis 7 25 13.
Taxilus Mithridatis dux 1 20 6, 9 40 7, 10 34 2.
Taygete Atlantis f. a Neptuno et Iove rapitur 3 18 10. Lacedaemonis mater 3 1 2, 3 20 2, 9 35 1.
Taygetus mons 3 1 2, 3 20 2. eius arva 4 7 2.
Teaspis Persa 3 4 9.
Tectaeus v. Angelion.
Tegea 8 45, 8 47—48, 8 53 1—10. condita a Tegeate 8 3 4.
Tegeatae oppugnantur a Spartanis 3 3 5, 3 7 3, 8 53 10. ad Thermopylas quot pugnaverint 10 20 1. Tegeatarum et Lacedaemoniorum fines 8 54 1. Tegeatarum asylum 2 17 7, 3 5 6. de Lacedaemoniorum manubiis donaria 10 9 5.
Tegeates Lycaonis f. 8 3 4, 8 45 1. eius filii et uxor Maera 8 53 2—4, 8 48 6.
Telamones duo 8 15 6.
Telamon Aeaci f. ob fratris caedem exulat 2 29 2, iudicium subit ib. 10. Periboeam ducit 1 42 4. aprum Calydonium venatur 8 45 6. Telamonis saxum 1 35 3.
Telchin Europis f. 2 5 6.
Telchines Cyprum tenent 9 19 1.
Teleboae ab Amphitryone excisi 1 37 6.
Telecles Samius 8 14 7, 10 38 6.
Teleclus Archelai f. rex Spartae 3 2 6, 3 7 4, 4 4 2—3, 4 31 3. eius heroum 3 15 10.
Telecrates Leucadius v. Telycrates.
Teledamus Cassandrae f. 2 16 6.
Telegone Pharidis filia 4 30 2.
Telemachus Eleus Ol. 6 13 11.
Telephanis Samii tibicinis sepulcrum a Cleopatra exstructum 1 44 6.
Telephus Herculis ex Auge f. 8 48 7. a cerva altus 8 54 6, 9 31 2. cum Arcadibus in Asiam traiicit 1 4 6. cum Graecis ad bellum Troianum proficiscentibus conflgit ib. 8 45 7, 9 5 14. colitur Pergami 3 26 10, 5 13 3. eius donarium 9 41 1.
Telesarchus Syrorum dux 10 20 5, 10 22 1.
Telesilla poetria 2 20 8, 2 28 2, 2 35 2.
Telesphorus Pergamenis Euamerion 2 11 7.
Telestas Laced. Aristonis frater 5 23 7.
Telestas Messenius Ol. 6 14 4.
Telestes Aristodemi f. e Bacchiadarum genere 2 4 4.
τελετῆς simulacrum 9 30 4.
Tellias Eleus vates Phocensium 10 1 8 et 11, 10 1 10, 10 13 7.
Tellis Archilochi proavus 10 28 3.
Tellis Brasidae pater 3 14 1.
Tellis Tisameni f. Achaeorum princeps 7 6 2.
Tellon Oresthasius Ol. 6 10 9.
Tellus *εὐρύστερνος* 7 25 13, *κουροτρόφος* 1 22 3, magna dea 1 31 4. Telluris aedes 3 11 9, 3 12 8: ara 8 48 8: filii 1 35 6 et 8: oraculum 5 14 10, 10 5 5 et 6: signa 1 24 3, 7 21 11.
Telondes Cabiraeus 9 25 8.
Telycrates Leucadius 10 9 10.
Temathia mons v. Mathia.
Temenium castellum Argivorum 2 36 6, 2 38 1.
Τημένου θύραι Lydiae urbs 1 35 7.
Temenus Aristomachi f. 2 18 7, Phalcae pater 2 6 7 et 2 13 1, Cisi Cerynae Agraei 2 28 3. sorte fallit fratris filios 4 3 5. genero nimis studet 2 19 1. eius monumentum 2 38 1.
Temenus Pelasgi f. Iunonem educat 8 22 2.
Temenus Phegei f. 8 24 10.
Temesa urbs Italiae ab Heroe diu vexata 6 6 7—11.
Temnus opp. 5 13 7.
templum aereum 10 5 11, cereum ib. 9, filiceum ib. 10, frondeum ib. 9. commune omnium deorum 1 5 5, 1 18 9. inaccessum 8 10 2, 8 30 2. geminum 2 25 1, 6 20 3, 8 9 1. forma insolita 6 24 9. *περίστυλον* 6 24 10. speluncae simile 3 25 4. sine tecto 1 40 6. vetus novo circumdatum 8 10 2. semel quotannis aperiendum 6 25 2, 8 41 5. templa a profanis aedibus seiuncta 9 22 2. vetustissima 2 31 6, 10 5 9. Peloponnesi praestantissima 8 41 8 et 8 45 5, Ionum 7 5 1.
temulentia a Pausia picta 2 27 3.
Tenea opp. 2 5 4.
Teneae fons 8 13 5.
Teneatica porta 2 5 4.
Tenedus ins. antea Leucophrys 10 14 3. Tenedii Alexandrinis se adiungunt 10 14 4.

Τενεδίω πελέκει ἀποκόπτειν τι proverb. 10 14 4.
Tenerus Apollinis et Meliae f. vates 9 10 6, 9 26 1.
Tennes Cycni f. 10 14 1.
Tenus Aegaei maris insula 5 23 2.
Teos urbs 7 3 6. Teii Neptunum colunt Heliconium 7 24 5. eorum thermae 7 5 11.
Tereus Thrax 9 16 4. Procnes maritus Philomelae vitium infert 1 5 4, 1 41 8. eius poena et metamorphosis 10 4 8.
Termesus (Permesus) Boeot. fluv. 9 29 5.
Termilae postea Lycii 1 19 3.
terra mater 10 12 10. primos homines edidit 8 29 4. terram et aquam poscit Darius 3 12 7.
terrae motus 2 7 1, 7 24 9—13.
tessera bellica 4 21 4, 9 27 4, 10 1 10. lusoriarum inventor 2 20 3, 10 31 1.
testudo Indica 8 23 9. marmorea 8 30 6. marinae et terrestres 1 44 8. ingentes in Arcadiae silvis 8 23 9. e testudinibus lyrae 2 19 7, 8 17 5, 8 54 7.
Tethrin fl. Cretae 1 27 9.
Tethronium v. Tithronium.
Teucer Telamonis f. patri se de caede Aiacis purgat 1 28 11. Salaminem Cypriam condit 8 15 7. Teucridae reges Cypriorum usque ad Euagoram 1 3 2, 2 29 4.
Teumessus 9 19 1. Teumessia vulpes ib.
Teuthis Arcad. opp. 8 27 4 et 7, 8 28 4.
Teuthis ad Troiam dux 8 28 4.
Teuthrania postea Pergamus 1 4 5, 1 11 2.
Teuthras Athen. 3 25 4.
Teuthras ad Caicum regnat 8 4 9.
Teuthrone urbs Lacon. a Teuthrante condita 3 21 7, 3 25 4.
texturae et lanificii inventor 8 4 1.
Thalamae opp. Lacon. 3 21 7, 3 26 1.
Thalamae opp. Messen. 3 1 4.
thalamus aeneus Acrisii 2 23 7, 10 5 11. thalami thesaurorum 6 19 2.
Thales Gortynius Lacedaemonios morbo liberat 1 14 4.
Thales Milesius sapiens 10 24 1.
Thalia Gratia 9 35 5.
Thaliades Arcad. 8 25 2.
Thallo altera Horarum una cum Pandroso culta 9 35 2.
Thalpius Euryti et Therophones f. 5 3 8.
Θάμνος v. *κύκλος*.
Thamyris Philammonis et Argiopes f. Thrax 4 33 3 et 7, 9 5 9, 9 30 2, 10 7 2, 10 30 8.
Tharypus eiusque stirps 1 11 1.
Tharyx Phigalensis Aristomenis affinis 4 24 1.
Thasiorum origo et donaria 5 25 12. Thasiis sterilitas qua ratione levata 6 11 7.
Thasium marmor 1 18 6.
Thasus Agenoris f. Europam quaerit 5 25 12.
Thaumasium mons Arcad. 8 36 2.
Θαύματα 8 46 5.
Theagenes Megar. tyrannus 1 28 1, 1 40 1, 1 41 2.
Theagenes Thasius Ol. 6 11 2—9. multatur 6 6 5—6. ei secundus Clitomachus 6 15 3.
Theano Antenoris uxor eiusque filii 10 27 3.
Theantus Alcaeneti pater 6 7 8.
Theantus Lepreata Ol. 6 7 8.
Theares Hermionensis Lysandri ad Aegospotamos socius 10 9 10.
Thearidas Achaeus 7 14 3.
Thearidas Boeotarcha 10 20 3.
theatra insignia 2 27 5, 2 29 11. Graecorum maximum 8 32 1.
Thebae Aegypt. a Ptolemaeo Philometore vastatae 1 9 3, 8 33 3. colossus ibi sonorus 1 42 3.
Thebae Boeot. a quibus conditae 2 6 4, 9 5 6. ab Alexandro eversae 7 17 2 et 9 6 7, a Cassandro restitutae 4 27 10, 9 3 6, 9 7 1. a Metello captae 7 15 9. Thebarum post regium imperium fortuna varia 9 6 et 7, potentia 8 33 2, portae septem 9 8 4, simulacrum 4 31 10. ad Thebas septem 2 20 5.
Thebaidis et Plataeensis regionis fines 2 6 1. Thebaidis primi incolae et reges 9 5.
Thebais poesis 8 25 9, 9 9 5, 9 18 6.
Thebani cum Minyis bellum gerunt 9 9 1 et 9 37 2, cum Megarensibus 8 50 4. Agesilaum sacra facientem adoriuntur 3 9 4. ad principatum evecti ab Epaminonda 8 11 9. Leuctris vincunt 9 13 11. Mantineam instaurant 8 8 10. agrorum partem a Sylla ademptam recipiunt 9 7 6. exsules captivos supplicio afficiunt 9 15 4. thesaurus eorum Delphic. 10 11 5, donarium Delph. 10 13 6.
Thebe Asopi f. 2 5 2, 5 22 6.
Θεηκολεῶν 5 15 8.
Θεηκόλος sacerdos 5 15 10.
Theganusa ins. 4 34 12.
Thelpusa Arcad. opp. 8 24 4, 8 25 1—3.
Thelpusa nympha Ladonis fl. f. 8 25 2.
Thelpusa regio 8 24 4.
Thelxion Apidis f. 2 5 7.
Themis Horarum mater 5 17 1. suam oraculi Delphici partem Apollini donat 10 5 6, 8 25 7. eius templum 1 22 1, 9 25 4, 2 27 5, ara 5 14 10, 9 22 1. Themidum ara 2 31 5.
Themiscyra ad Thermodontem ab Hercule obsessa et capta 1 2 1, 1 15 2. Amazonum sedes 1 41 7.
Themisonium Phrygiae opp. antrum habet 10 32 4.

Themisto Homeri mater 10 24 3.
Themisto Ptoi mater 9 23 6.
Themistocles Neoclis f. 1 1 2, 1 36 1, 8 52 2. navale et muros Athen. exstruit 1 1 2. honor ei Olympiae habitus 8 50 3. donum eius de Persicis manubiis ab Apolline repudiatur 10 14 5. Themistoclis statua 1 18 3. filiorum eius donarium 1 26 4.
Themistocles Poliarchi f. illius Themistoclis pronepos 1 37 1.
Theochrestus Cyrenaeus Theochresti avus ἱπποτρόφος Ol. 6 12 7.
Theochrestus Theochresti nepos 6 12 7.
Theocles Crii pater 3 13 3.
Theocles Laced. stat. Hegyli f. 5 17 2, 6 19 8.
Theoclus vates Messen. 4 16 1 et 5, 4 20 1—3, 4 21 2 et 10.
Theocosmus Megar. stat. Calliclis pater 1 40 4, 6 7 2, 10 9 8.
Theodamus Cnidius Lysandri socius ad Aegospotamos 10 9 9.
Theodectes Phaselita 1 37 4.
Theodorus Eleus Ol. 6 16 8.
Theodorus pastor Herophiles Sibyllae pater 10 12 7.
Theodorus Samius Teleclis f. aes primus conflat 3 12 10, 8 14 7, 9 41 1, 10 38 6.
Theodorus tragoedus 1 37 3.
Theognetus Aegineta Ol. 6 9 1.
Theogonus Eleus 6 17 5.
Θεομηλίδα χωρίον Spartae 3 14 2.
Theomnestus Sardianus stat. 6 15 2.
Theophiles Epidaurius 6 13 6.
Theophilus archon Athen. 10 3 1.
Theophrastus Themistoclis f. 1 37 1.
Theopompus Agenoris pater 6 6 2.
Theopompus Damareti f. Ol. 6 10 4.
Theopompus Damareti nepos 6 10 4.
Theopompus Damasistrati f. historicus 3 10 3, 6 18 5.
Theopompus Heraeensis Aristomenis gener 4 24 1.
Theopompus Myndius Lysandri socius ad Aegospotamos 10 9 10.
Theopompus Nicandri f. rex Spartae 3 7 5. in Messeniaco bello dux 3 3 2, 4 4 4, 4 7 7. non ab Aristomene occisus 4 6 4. eius posteri 4 15 3, monumentum 3 16 6.
Theopropus Aegineta stat. 10 9 3.
Θεωρία Delia 1 31 2.
Θεωρός Delphos missus ad consulendum oraculum 4 9 3.
Theotimus Eleus Ol. 6 17 5.
Theotimus Phocensis 10 2 2.
theoxenia Apollinis ludi 7 27 4.
Theoxenus Parrhasius 8 27 2.
Thera ins. antea Calliste 3 1 7, 3 15 6, 7 2 2.
Therae Taygeti locus 3 20 5.
Theraphone Dexameni f. 5 3 3.
Therapne Lelegis f. 3 19 9.
Therapne vicus Lacon. 3 14 9, 3 19 9.
Theras Autesionis f. Thebanus 3 1 7. Aristodemi filiorum tutor ib. et 4 3 4. coloniam deducit in insulam Callisten 3 1 7, 3 15 6, 7 2 2.
Theridas Achaeus v. Thearidas.
thermae in Atarneo 4 35 10, Lebedi 7 3 5, Methanis 2 34 1.
Thermius Haemonis f. Oxyli frater 5 3 1.
Thermodon fl. 1 2 1, 3 25 3.
Thermodon fl. Boeot. 9 19 3.
Thermopylae vel Pylae 7 15 3, 10 20 9, 10 21 1. Amphictyonum sedes 7 24 4. ibi adversus Persas et Gallos quantis copiis pugnatum sit 10 20 1—5: Lacedaemonii a Xerxe sepulti 9 32 9: aqua γλανκοτάτη 4 35 8.
Thero Martis nutrix 3 19 8.
Thero Phylantis filia 9 40 4.
Theron Boeotus stat. 6 14 11.
Theronice Dexameni f. 5 3 3.
Thersander Agamedidae f. 3 16 6.
Thersander Polynicis f. Tisameni pater 2 20 5, 3 15 6, 7 3 1, 9 8 7. in Mysia occumbit 9 5 14.
Thersander Sisyphi f. 2 4 3, 10 30 5. eius filii 9 34 7.
Thersilion curia Arcadum 8 32 1.
Thersilochus Corcyraeus Ol. 6 13 6.
Thersites cum Palamede tesseris ludit 10 31 1.
Thersius Thessalus Ol. 5 9 1.
thesaurus Hyriei 9 37 5, Minyae 9 36 4—5, 9 38 2. thesauri Olympici 6 19, Delphici 10 11 1 et 2 et 5.
Thesidae quousque regnaverint 1 3 3. Thesidarum ultimus 2 18 9.
Theseus Neptuni f. 1 17 3, Erechthida 7 17 7, Pitthei nepos 2 30 9, Pelopis pronepos 1 41 5 et 5 10 8, natus ad Celenderim 2 32 9, puer robustus et impavidus 1 19 1 et 1 27 7. patris depositum tollit 1 27 8 et 2 32 7, aprum Calydonium venatur 8 45 6, taurum Marathonium immolat 1 27 10, latrones punit 1 37 4, 1 44 8, 2 1 4. in Cretam proficiscitur 1 1 2, 1 22 5. Ariadnen abducit 9 40 4. Apollini ludos dedicat 8 48 3, Dianae templum 2 31 1. Antiopen rapit 1 2 1, 2 32 9, 5 11 7: Helenam 1 18 4, 2 22 6 et 7, 2 32 7, 3 18 15, 3 24 11: Proserpinam 1 17 4, 1 41 5, 2 22 6, 3 18 5, 10 29 9. ad inferos descendit 9 31 5. cum Centauris pugnat 1 17 2, 5 10 8. palaestricam invenit 1 39 3. lyram tenet 5 19 1. Panathenaea instituit 8 2 1. ad Thebas caesos sepelit 1 39 2. democratiae auctor 1 3 3. occiditur 1 17 4 — 6. eius ossa 3 3 7, sacra 10 11 6, saxum 2

32 7, statua 10 10 1, templum 1 17 2, 1 30 4.
Thesmia v. Ceres.
Thesmophoria v. festum.
thesmothetae Athen. 1 3 5.
Thespia Asopi f. 9 26 6.
Thespiae urbs Boeot. 9 26 6. Thespienses Iolaum in Sardiniam sequuntur 7 2 2, 9 23 1, 10 17 5. a Thebano agmine secessionem faciunt 9 13 8. Ceressi expugnantur 9 14 2—4. Amorem colunt 9 27 1. eorum festum et ludi 9 31 3, donarium 6 15 1.
Thespius ab Erechtheo oriundus 9 26 6.
Thesprotis Epirus 1 17 5, 5 22 3. anarchia laborat 4 35 3. Thesprotorum rex Theseum in vinculis tenet 1 17 4.
Thesprotis poesis 8 12 5.
Thessali Amphictyones 10 8 2. a Phocensibus dolis circumveniuntur 10 1 3 et 11. Agesilao adversantur 3 9 12. Ceressum oppugnant 9 14 2. Gallis instant 10 23 13. Oechaliam sibi tribuunt 4 2 3. eorum boves 4 36 3, donarium 5 24 2, monumentum Athen. 1 29 6.
Thessalonice Philippi f. Cassandri uxor 8 7 7. ab Antipatro filio occisa 9 7 3.
Thestius Agenoris f. Ledae pater 3 13 8. eius filiae 3 19 5, 9 27 6.
Thetis in Peleum anguem immittit 5 18 5. pro filio intercedit 5 22 2. a Vulcano arma accipit 5 19 8. eius templum 3 14 4, statua 3 22 2. soror Aeaci uxor 2 29 9.
Thisbe nympha Boeot. 9 32 3.
Thisbe urbs Boeot. 9 32 2, 10 37 2.
Thisoa nympha Iovis nutrix 8 38 3 et 9, 8 47 3.
Thisoa Lycaeatis 8 27 4, 8 38 3 et 9.
Thisoa Orchomenia 8 27 4 et 7, 8 28 3.
Thius Arcadiae fluv. 8 35 3.
Thoas Andraemonis f. 5 3 6. Minervae signum Troia aufert 10 38 5.
Thoas Ornytionis f. 2 4 3.
Thocnenses Arcad. 8 27 4.
Thocnia opp. Aread. 8 3 2, 8 29 5.
Thocnus Lycaonis f. 8 3 2, 8 29 5.
Θόλος Athenis 1 5 1, Epidauri 2 27 3.
thorax et hasta ab Alexandro M. dedicata 8 28 1. thorax hamatus 9 26 8. cf. loricae.
Thornax Buphagi mater 8 27 17.
Thornax mons postea Coccygius 2 36 1, 3 10 8.
Thorsus fl. Sardiniae 10 17 6.
Thraces ingenio et pietate Macedonibus praestant 9 29 3. mercede conducuntur 1 23 3. Bacchi ope caeduntur a Thebanis 9 16 6. cur ebrii praelia ineant 9 30 5.
Thracia populosa 1 9 5, montana 6 5 4.
Θρανίον Atticis quod aliis *ὑπόθημα* 5 11 7.
Thrassarum facinus in Orpheum 9 30 5. privilegium apud Erythraeos 7 5 8.
Thrasis Aristodemi pater 6 3 4.
Thrasyanor Ctesippi f. 2 19 1.
Thrasybulus Eleus Mantinensium vates 6 2 4 et 8 10 5, Agathini pater 6 13 11. Pyrrho statuam ponit 6 14 9.
Thrasybulus Lyci f. Athenas tyrannis liberat 1 29 3, 3 5 1, 9 11 6. Thebanis opem fert 3 5 4.
Thrasydaeus Eleus hostes ex urbe eiicit 3 8 4.
Thrasyllus Athen. dux 6 7 7.
Thrasymedes Nestoris f. 2 18 8, 4 31 11, 4 36 2.
Thrasymedes Parius stat. Arignoti f. 2 27 2.
Thrinacia ins. 5 7 2.
Thronium opp. Abantidis 5 22 3.
Thronium opp. ad Boagrium fluvium 5 22 4.
Thucydides Oenobii beneficio ex exsilio redit 1 23 9. locus eius 6 19 5.
Thuria opp. Homero Anthea 4 31 1.
Thurimachus Aegyri f. 2 5 7.
Thurios confugiunt Diagoridae 6 7 4.
Thurius gigas pugnat cum Hercule 3 18 11.
Thyamis fl. 1 11 2.
Thyestae aureus agnus 2 18 2. sceptrum Vulcani 9 40 11. filius Tantalus 2 18 2, 2 22 3.
Thyia Bacchi festum 6 26 1.
Thyia Castalii f. Bacchi sacrifica 10 6 4. Neptuni concubina 10 29 5.
Thyiades Baccho operantur 10 4 3, 10 19 4, 10 32 7.
Thylacus stat. Onaethi fr. v. Phylacus.
θημιάμασιν ἀλλοτρίοις τὸ θεῖον σέβεσθαι 9 30 1.
Thymilus stat. 1 20 2.
Thymoetes Oxyntae f. regno Athen. exuitur 2 18 9.
θύννοι pisces 10 9 3.
e *θύω* simulacrum 8 17 2.
Thyraea v. Thyrea.
Thyraeum Arcad. opp. 8 3 3, 8 35 7.
Thyraeus Lycaonis f. 8 3 3, 8 35 7.
Thyrea Argolidis locus unde nomen traxerit 8 3 3. pugna ibi Lacedaemon. et Argivorum 2 38 5, 10 9 12. Thyreatis regio 3 7 5, Aeginetis a Lacedaemoniis data 2 29 5, 2 38 5.
Thyreates sinus 2 38 7, 8 3 3.
θυρεοὶ Κελτικοὶ 10 20 8
Thyrides vertex Taenari promont. 3 25 9
thyrsus aquilifer 8 31 4. thyrso aquam elicit Bacchus 4 36 7.
tiara magi 5 27 6.

Tiasa Eurotae f. 3 18 6.
Tiasa fl. 3 18 6.
Tiberias palus 5 7 4.
Tiberis fl. 8 43 2.
tibia praecinitur pentathlis 5 17 10, in praelia exeuntibus 3 17 5. tibiae inventor 2 31 3. tibiarum certamina 5 22 1, 10 7 4. genera olim tria 9 12 5. tibiae Graecae 5 17 9, Phrygiae ib., Argivae et Boeotiae 4 27 7. a Minerva abiectas Marsyas tollit 1 24 1.
tibicines Apollini reconciliati 2 22 9. Olympiae ubi certent 5 22 1.
tigris bestia 9 21 4.
Tigris fl. 1 16 3.
Tilphusa fons 9 33 1.
Tilphusium mons 9 33 1.
Timaenetus Phliasius Pyth. 10 7 7.
Timaenetus pictor 1 22 7.
Timagorae amor et interitus 1 30 1.
Timalcus Megarei f. a Theseo interfectus 1 41 3, 1 42 4.
Timandra Tyndarei f. 8 5 1.
Timanthes Cleonaeus Ol. 6 8 4.
Timarchides Athen. stat. 10 34 6.
Timarchus Rhodius Lysandri ad Aegospotamos socius 10 9 9.
Timasitheus Crotoniates a Milone non victus 6 14 5.
Timasitheus Delphus Ol. belli gloria insignis 6 8 6.
Timeas Polynicis f. 2 20 5.
Timegenidas Thebanus patriam Xerxi prodit 7 10 2.
Timocles Athen. stat. 10 34 6.
Timoclidas Sicyonis tyrannus 2 8 2.
Timocrates Rhodius a Tissapherne missus in Graeciam 3 9 8.
Timolaus Achaeorum princeps 8 51 2.
Timolaus Corinthius a Persis corrumpitur 3 9 8.
Timonis Athen. turris 1 30 4.
Timon Eleus Aegypti f. Ol. 5 2 5, 6 12 6, 6 16 2. Aesypi pater 6 2 8.
Timon Tegeates 8 27 2.
Timoptolis Eleus Lampidis f. 6 15 7.
Timosthenes Eleus Ol. 6 2 6.
Timosthenes Thasius Herculis sacerdos 6 11 2.
Timotheus citharoedus et poeta 3 12 10, 8 50 3.
Timotheus Cononis f. 1 3 2, 1 24 3, 1 29 15, 6 3 16.
Timotheus Cononis pater 6 52 4.
Timotheus Iphicratis pater 9 14 6.
Timotheus stat. 2 32 4.
Tipha (aliis Sipha) Boeotiae opp. 9 32 4.
Tiphys Argus gubernator 9 33 3.
Tiresias vates 10 29 6. serpentem obtruncat 9 19 3. mors eius et sepulcrum 7 3 1, 9 18 4, 9 33 1. longaevitas, metamorphosis, sapientia 9 33 2. filia Manto 7 3 1, 9 33 2. οἰωνοσκοπεῖον 9 16 1, 10 29 8.
Tiryns heros Argi f. 2 25 8.
Tiryns urbs 2 25 8, Proeti sedes 2 16 2, ab Argivis excisa 2 17 5, 2 25 8, 5 23 3, 8 2 7, 8 33 3. signa inde Argos translata 2 17 5, 8 46 3. muri Cyclopii 2 16 5, 2 25 8, 7 25 5, 9 36 5.
Tisagoras stat. 10 18 6.
Tisamenus Eleus Iamides quinque certaminum victor 3 11 6—8, 6 14 13. eius filius 3 11 5.
Tisamenus Orestis et Hermiones f. Spartae et Argorum rex 2 18 6. a Temeno oppugnatur 3 1 5. eiectus Achaiam petit 2 18 8, 2 38 1. ab Ionibus occiditur 7 1 7. eius sepulcrum 7 1 8. filii 7 2 5, consobrini 3 1 6.
Tisamenus Thersandri et Demonassae f. 3 15 6. Thebarum rex 9 5 15.
Tisander Cleocriti f. Ol. 6 13 8.
Tisias rhetor cum Gorgia ad Athenienses legatus 6 17 8.
Tisicrates Crotoniata Ol. 6 9 5.
Tisis Alcidis f. a Messeniis Delphos missus 4 9 3.
Tissaphernes Ioniae satrapa 3 9 6 et 7.
Titan Solis frater 2 11 5.
Titanes regio 2 11 3, 2 27 1.
Titanes dii Tartari 8 37 5. Baccho insidiantur 7 18 4.
Titaresius fl. 8 18 2.
Tithorea nympha 10 32 9.
Tithorea Phocidis opp. 10 32 8. Tithorenses de Amphionis et Zethi monumento terram asportant 9 17 4. Tithorense oleum 10 32 19.
Tithraustes Artaxerxis dux 3 9 7.
Tithronium s. Tethronium Phocidis opp. 10 3 2, 10 33 12.
Titthium mons 2 26 4, 2 27 7.
Titus v. Flamininus.
Tityus ab Apolline et Diana sagittis confixus 3 18 15, 10 11 1. eius proceritas 10 4 5, effigies 10 29 3.
Tlepolemus Herculis f. ob caedem Argis exsul 2 22 8. Rhodum obtinet 3 19 9.
Tlepolemus Lycius Ol. 5 8 11.
Tlesias archon Athen. 4 15 1.
Tlesimenes Aulonis pater 3 12 9.
Tolmidis statua et res gestae 1 27 5. sepulcrum ib. 14.
tonitribus sacra fiunt 8 29 2.
torris Meleagro fatalis 10 31 4.
Trachis Phocidis opp. 10 3 2. eius rudera 10 22 1. supra Trachinem trames per Oetam ib. et 8.
Trachy mons 8 13 4.
tragicorum poetarum statuae 1 21 1.
τράγος Messenius ὁ ἐρινεὸς 4 20 2.
Tragus fl. Arcad. 8 23 2.

Imp. Traianus Mothonaeis libertatem reddit 4 35 3. eius res gestae et opera 5 12 6.
Trapezeus Lycaonis f. 8 3 2.
Trapezus Arcad. opp. 8 3 3. Hippothoi regia 8 5 4. eius rudera 8 29 1. signa Megalopolin translata 8 31 6. Trapezuntii e Peloponneso abeunt 8 27 4 et 5.
Trapezus in Euxini ora 8 27 6.
Tretus locus 2 15 2 et 4.
triangulus cippus 9 16 1.
Triballi a Gallis oppugnantur 10 19 7.
tribus Athen. IV, mox X 1 5 1.
Tricca regio Messeniae deserta 4 3 2.
Tricoloni urbs Arcad. 8 3 4, 8 27 3, 8 35 6. incolae Megalopolin transferuntur 8 27 3 et 5.
Tricolonus Hippodamiae procus 6 21 10.
Tricolonus Lycaonis f. 6 21 10, 8 3 4.
Triconienses Aetoli 2 37 3.
Tricrana ins. 2 34 8.
Tricrena locus 8 16 1.
tridentis figura in saxo 1 26 5.
triginta tyranni a Thrasybulo sublati 1 29 3.
Τρίγωνον dicasterium Athen. 1 28 6.
trimarcisia Gallorum 10 19 11.
Trinasus castellum 3 22 3.
trioculus dux 5 3 5.
Triodi locus Arcad. 8 36 8.
Triopas Cnidi conditor 10 11 1.
Triopas Pelasgi pater 2 22 1.
Triopas Phorbantis f. 2 16 1. eius filia 4 1 1.
Triphylia regio 5 5 3.
Triphylus Arcadis et Laodamiae f. 10 9 5.
Tripodes via Athen. 1 20 1.
Tripodisci vicus 1 43 7.
Tripolis Arcadiae 8 27 4.
Triptolemus Cereris mystes 1 14 2, 2 14 3. frumenti serendi auctor 1 14 3, 8 4 1. eius currus draconibus iunctus 7 18 3, simulacrum 1 14 1, templum area et ara 1 38 6.
tripus aureus super aeneo dracone 10 13 9. *ἐπίχαλκος* 5 12 5. tripodes victoriae et virtutis praemia 5 17 11, 7 4 10. aerei Amyclis 3 18 7, 4 14 2. *ἄπυρα* 4 32 1. lignei 4 12 8. lutei 4 12 9.
triremis rostrum aeneum de Athen. clade 1 40 5.
Trisaules 8 15 4.
Tritaeus Megalopolitanus 8 27 11.
Tritia Achaeorum urbs 6 12 8, 7 22 6.
Tritia Tritonis f. 7 22 8.
Triton Africae fl. 8 26 6, 9 33 7.
Triton Boeot. fl. 9 33 7.
Tritonis cuiusdam insolentia et caedes 9 20 4. Tritones aerei 2 1 7, aurei ib. 8. Tritonum forma 9 21 1, vox et cantus 8 2 7.
Tritonis fons 8 26 6.
Tritonis palus 1 14 6, 2 21 5—6, 9 33 7.
Troades captivae 10 25 9.
Trochilus hierophantes Triptolemi pater 1 14 2.
Τροχός Argivorum 2 24 7.
Troezen Pelopis f. 2 30 9.
Troezen urbs 2 30 5—34 1.
Troezenii Argivis et Diomedi olim subditi 2 30 10. Epidaurii finitimi 2 30 5. in Achaeorum synedrium cooptantur 2 8 5. Troezeniorum insulae 2 33.
Troezenii numismatis insigne 2 30 6.
Troezenius Isthmus 2 34 1.
Troiani in Sardinia 10 17 6 et 7.
Troianum bellum 4 6 1.
Troilus Eleus Ol. 6 1 4.
Tronis regio Daulidis 10 4 10.
Tropaea Arcad. 8 25 1.
tropaeum Eleorum 5 27 11, Pollucis 3 14 7. Macedonum nulla 9 40 7—8.
Trophonius Anchasius (?) 9 11 1, Ergini vel Apollinis f. 9 37 5. Alcmenae thalamum struit 9 11 1, Apollini et Neptuno templa 8 10 2 et 10 5 13, Hyrieo thesaurum 9 37 5. eius nutrix et filii 9 39 5, fanum Lebadiae 4 16 7 et 4 32 5, oraculum 9 39 5—14: id quo casu repertum sit 9 40 1.
Tros pro Ganymede equas accipit 5 24 5.
Trygon (?) Aesculapii nutrix 8 25 11.
tubae inventor Tyrsenus 2 21 3. tubicinum et praeconum certamina 5 22 1.
tuguria primus excogitavit Pelasgus 8 1 5.
tunicae ad talos demissae 8 31 2. ex pellibus suillis confectae 8 1 5.
Tuthoa Arcadiae fl. 8 25 12.
Tyche Oceani filia, Parca 1 43 6, 2 20 3, 2 35 3, 4 30 4 et 6, 4 31 10, 6 2 7, 6 25 4, 7 26 8, 8 30 7, 9 16 2, 9 26 8. *τύχη ἀγαθή* 5 15 6, 9 39 5. *ἀκραία* 2 7 5. *φερέπολις* 4 30 6.
Tydeus dux Athen. a Lysandro corruptus 10 9 11.
Tydeus Eleus 6 16 2.
Tydeus Oenei f. a Melampippo occisus 9 18 1—2, 10 10 3.
Tyndareus Oebali et Gorgophones f. 3 1 4. ab Hippocoonte regno pellitur, ab Hercule restituitur 2 18 7, 3 1 4, 3 21 2. cum Euryto pugnat 3 18 11. Helenae procos iure iurando adstringit 3 20 9. Chalcioeco templum exstruit 3 17 2. Veneri compedes iniicit 3 15 11. Orestem accusat 8 34 4. eius monumentum 3 17 4, filiae adulteriis pollutae 3 15 11. filii v. Dioscuri.
Typaeum mons Elidis 5 6 7.
Typhon Aegiensis Cauloniae conditor 6 3 12.
Typhos et Echidna 3 18 10.

tyranni XXX a Lysandro Atheniensibus impositi, a Thrasybulo eiecti 3 5 1, 9 11 6.
τύρβη festum Bacchi 2 24 6.
Tyrii Herculem Idaeum colunt 9 27 8.
Tyronidas Tegeatis leges dat 8 48 1.
Tyrseni a Liparaeis victi 10 11 3, eorum rex Arimnus 5 12 5.
Τυρσηνὸν πέλαγος 5 25 3.
Tyrsenus Herculis et Omphales f. 2 21 3.
Tyrtaeus Athen. Spartanis auxilio missus 4 15 6. collapsos eorum animos firmat 4 16 2 et 6, dissidium sedat 4 8 3. elegorum loci 4 6 5, 4 13 6, 4 14 5, 4 15 2.

Vasa murrhina 8 18 5.
vates ante pugnam sacrificant, pugnantium animos erigunt 4 15.
vaticinium e columna mota 4 32 3, ex agni sanguine 2 24 1. v. etiam *μάντεις* et divinatio.
Udaeus Spartus 9 5 3.
velum laneum 5 12 4. vela nautica invenit Daedalus 9 11 4.
venarum robur 6 14 7.
venatica indago 9 21 3, 10 13 1. venatorius habitus 4 12 9, 7 22 7, 10 30 5.
venenum serpentum pro pabuli diversitate et augetur et minuitur 9 28 1. veneni pocula 7 7 5.
ventum Africum ut avertant Methanenses 2 34 2. venti precibus Diomedis profligati 4 35 8. ventorum ara et sacra 2 12 1.
Venus e mari nata 2 1 8, 5 11 8. Priapi mater 9 31 1. nuptiis praeest 4 30 5. a Cnidiis maxime colitur 1 1 3. templum cum Adonide commune habet 9 41 2, cum Marte 1 8 4, 2 25 1 (cf. 5 18 5). sacra ei fiunt a virginibus et viduis 2 34 10, 10 38 12. signum eius Daedaleum 9 40 3: e myrto virente 5 13 7 (cf. 6 24 7): compedibus constrictum 3 15 11: armatum 2 5 1, 3 15 10: polo capiti imposito 2 10 5: testudini insistens 6 25 1: hirco insidens ib. *νεωκόρος* Veneris 2 10 4.
Ἀφροδίτη ἀκραία 1 1 3, 2 32 6. *ἀμβολογήρα* 3 18 1. *παρὰ Ἀμυκλαίῳ* 3 18 8. *ἀποστροφία* 9 16 3. *ἀρεία* 3 17 5. *δωρῖτις* 1 1 3. *ἐπιστροφία* 1 40 6. *Ἐρυκίνη* 8 24 6. *εὔπλοια* 1 1 3. *Ἥρα* 3 13 9. *κατασκοπία* 2 32 3. *ἐν κήποις* 1 19 2, 1 27 3. *Κνιδία* 1 1 3. *κωλιὰς* 1 1 5. *ἐν κωτίλῳ* 8 41 10. *λιμενία* 2 34 11. *μελαινὶς* 2 24. 8 6 5, 9 27 5. *μηχανῖτις* 8 31 6. *μιγωνῖτις* 3 22 1. *μορφὼ* 3 15 10. *νικηφόρος* 2 19 6. *νυμφία* 2 32 7. *Ὀλυμπία* 3 12 11. *οὐρανία* 1 14 7, 1 19 2, 2 23 8, 3 15 10, 3 23 1, 6 20 6, 6 25 1, 7 7, 8 32 2, 9 16 3. *πάνδημος* 1 22 3, 8 31 2, 9 16 3. *Παφία* 8 24 6, 8 53 7. *ἐν πλίνθῳ* 8 47 1. *ποντία* 2 34 11. *πρᾶξις* 1 43 6. *συμμαχία* 8 9 6.
Vespasianus Graeciae condicionem mutat 7 17 4.
Vestae templum et sacra 2 35 1, simulacrum 1 18 3. sacra Olymp. primaria 5 14 4.
vestis corticea 8 22 5, pellicea 10 38 3.
via sacra 1 36 3, 5 25 7.
victimae lineis et byssinis vinculis colligantur 10 32 16.
Victoria aenea 4 36 6, 9 27 5. inaurata 5 10 4. in Iovis Olympii manu 5 11 1. currui insistens 6 12 6, 6 18 1. alata 5 17 3. *ἄπτερος* 1 22 4, 2 30 2, 3 15 7, 5 26 6. victoriae IV saltantium habitu 5 11 2. Theagenis MCCCC 6 11 6.
vidua quae primum alteri viro nupserit 2 21 7. viduarum vota 10 38 12.
P. Villius *Tappulus* v. Otilius.
vincula dedicata 2 13 4.
vinum e Bacchi templo sponte profluit 6 26 1—2. vini crateres per urbem Bacchi festo 7 27 3.
virgo Herculis sacerdos 9 27 6. turpis in pulchram mulierem versa 3 7 7. virgines ludos Olymp. spectant 6 20 9. virgines avium cruribus 8 22 7. virginum certamen curule 5 16 2, ornatus et habitus 4 4 2, 8 20 3, 10 25 10. pudor 3 20 11, 8 47 6.
visus subito amissus et recuperatus 4 10 6, 4 12 10, 10 38 13.
vitex antiquissima 7 4 4, 8 23 5.
vitiliginis sanatio 5 5 11.
vitis e ligno 10 38 1. prima apud Thebanos 9 25 1. vitium germina quomodo ab Africi iniuria defendantur 2 34 2. vitium putatio ab asino monstrata 2 38 3.
Ulysses Anticleae f. 10 29 8. Penelope quomodo potitus 3 12 1. apud socerum manere non vult 3 20 10. ab apro vulneratur 10 8 8. Minervae templum condit 8 44 4. equos quaerit 8 14 5. eius ad Troiam dolus 4 12 2, pugna cum Heleno 5 22 2, Palladii furtum 1 22 6, naufragium 1 35 4 et 5 25 3, errores 6 6 7, *ἀνάπλους* a Calypso 8 3 7, ad inferos descensus 10 28 1, inimici 10 31 2, imago 10 26 3.